BOEKENGIDS

19e JAARGANG

1941

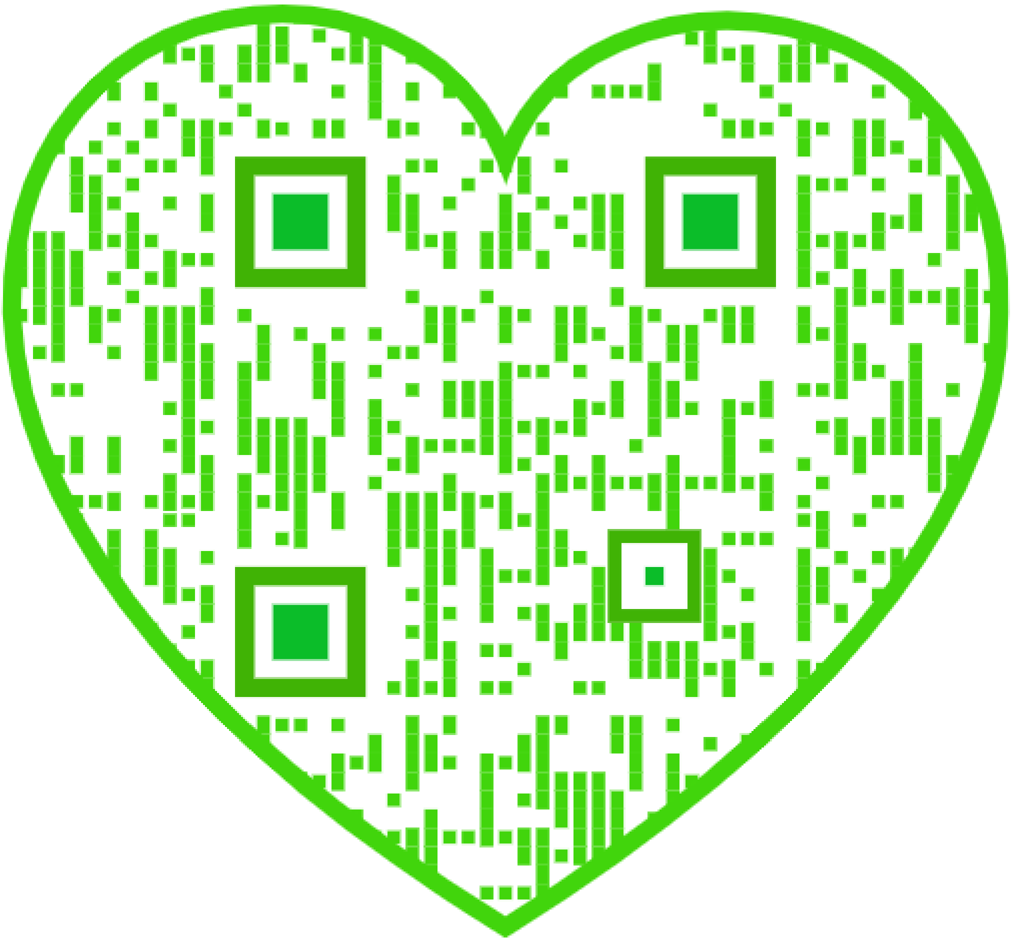

BOEKEN-GIDS

ALGEMEEN
NEDERLANDSCH BIBLIOGRAFISCH TIJDSCHRIFT

NEGENTIENDE JAARGANG
1941

ORGAAN VAN HET ALGEMEEN VERBOND VAN
KATHOLIEKE BOEKERIJEN

VERKLARING

der conventioneele teekens
gebruikelijk in Boekengids

I = **Verboden Lectuur** : Boeken die
1) op de Kerkelijke Indexlijst voorkomen ;
2) door de algemeene regelen van de Kerkelijke Wet veroordeeld zijn ; of 3) op grond van de christelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijk moeten worden geacht.

II = **Streng voorbehouden Lectuur**
Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, *om gegronde redenen*, door *wel*gevormde rijpere lezers worden gelezen.

III = **Voorbehouden Lectuur**
Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, *ook ontspanningshalve*, zonder nadeel door *gevormde* lezers kunnen gelezen worden.

IV = **Lectuur voor Volwassenen alleen** (circa 18 à 20 jaar en ouder)
Veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming.

IV-V = **Lectuur voor rijpere Jeugd** (circa 16 à 17 jaar en ouder)

V = **Lectuur voor Allen**
Ook voor aankomende jeugd (14, 15 jaar en ouder) geschikt

VI = **Kinderlectuur**
VIa = Voor grootere kinderen (13, 14, 15 jaar)
VIb = Voor ietwat gevorderde lezertjes (9, 10, 11, 12 jaar)
VIc = Voor beginnelingen (6, 7, 8 jaar)

M = Bizonder voor meisjes geschikt
J = Bizonder voor jongens geschikt
* (Asterisk bovenaan, naast het Romeinsch cijfer geplaatst) = « Onderstelt meer dan gewone geestesontwikkeling vanwege den lezer » of « Voor specialisten bedoeld »
° (Bovenaan, naast het Romeinsch cijfer geplaatst) = minderwaardig, onbruikbaar of onpaedagogisch
† of ◆ = In een katholieken geest geschreven
Jd = Joodsch
K = Kommunistisch
L = Liberaal of antiklerikaal getint
LP = Vrijzinnig-protestantsch
N = Storend neutraal
P = Protestantsch van strekking
[P] = Beweegt in protestantsch milieu
S = Socialistisch
T = Theosofisch, boeddhistisch, pantheïstisch, spiritistisch enz.
? = Slechts vermoedelijk zoo te indexeeren

AUTEURSLIJST

VAN DEN 19n JAARGANG

De getallen, aan het uiteinde van den regel, geven de volgnummers der recensies aan

A

Abdullah, A.
Kinderen van Broadway 20.031
Acket (*ill.*) 20.567
Adams, C. F.
Sabotage 20.716
Adams, L. Z.
De moord in de spiegel 20.459
Adema, H. (*vert.*) 20.642
Aerts, H.
Heimwee 20.671, 20.732
Agterof, H. W.
Verloofd, getrouwd, 'n kind 20.290
Aisberg, E.
Zoo... werkt de radio ! 19.661
Albe (*medew.*) 20.708
Ivoren toren 19.694
Alders, J. C. (*vert.*) 20.009, 20.013, 20.431
Aldrich, B. S.
De zang der jaren 20.460
Althoff, L.
Honderd zonnen i.d. Zomer 19.971, 20.025
Altink, J. (*ill.*) 20.143
Amter, E. (*medew.*) 19.965
André, Fr.
Landelijke verzen 19.695
Andriessen, P. J. (*bew.*) 19.923
Angelinus
De grondslag vr een nieuwe gemeenschap 20.691
Apeldoorn, C. (*bew.*) 20.001
Apon, J. (*bew.*) 20.339
Een tip van Brissac 20.925
Archer, A. A.
Drie moordenaars 20.461
Arents, Pr.
Daer hoortsi crysel tanden 20.605
Geschriften van en over Rubens 20.702
Zuidnederl. Vondeldrukken 19.974
Arnou, C.
Geneesk. handl. bij beroepskeuze 20.890
Arts, L.
«Vaert wel ende levet schone !» 20.871
Artz, M. J. A.
Hoe dikke Gijs i.d.Cockpit verzeilde 20.752
Auerbech, M. (*ill.*) 20.231
Augustinus
Over de zelftucht 20.683
Verhandel. over h. Ev. v. St.Jan 20.684
Austin, H.
De geheimzinnige haneveer 20.462
Avertsjenko, A.
Grotesken 20.632
Ayres, R. M.
Als ik één en twintig ben 20.205

B

Baanders, T. (*ill.*) 20.706
Baars-Jelgersma, G. (*vert.*) 19.731
Baart de la Faille, H. (*bew.*) 19.730
Baert, A. D. (*vert.*) 20.228, 20.496
Bagby, G.
Het lijk onder de brug 20.335
Bakker, P.
Het geheim van Dr Ling 20.063
Balduinus
De heiligheid der Kerk 19.617
Baldwin, F.
De gouden schakel 20.206
Joan maakt carrière 19.884
Julie kreeg toch haar zin 20.064
Kinderen van Broadway 20.031
Het rechte pad 20.207
Het witte paradijs 20.208
Ballew, Ch.
Texas maakt mannen 20.066
Bardanne, R.
Totor le cycliste 20.418
Barents, J.
Het nieuwe Spanje 20.879
Barnhoorn, J. A. J.
Psychopathie, misdadigheid en... 20.677
Bartels, W. (*aanteek.*) 20.421, 20.423
Basenau, A. (*vert.*) 19.879
Basenau-Goemans, N. (*vert.*) 20.077, 20.628, 20.727, 20.746
Bauwens, E.
Latijnsche oefeningen 19.647
Baxter, G. O.
De geheimzinnige pop 20.032
Reata doet zijn plicht 19.764
Reata rekent af 19.742
Beasly, M.
Tennis zooals Vines het leerde 20.583
Beaufays, I.
O. L. Vrouw en haar omgeving... 19.799
Becket Tibot, T. (*vert.*) 19.806
Beebe, W. (*inl.*) 20.177
Beeftink, A. (*ill.*) 20.887
Been, H. J. (*vert.*) 19.750, 20.106
Belina-Podgaetsky, N.
Petroechka 19.743
Ben Ali
De woestijn-avonturen van Bram.... 20.138
Bender, C. (*vert.*) 20.043
Bender, L.
De kardinale deugden 20.406
Bente, H.
Duitsche boerenpolitiek 20.291
Berendsen, A.
Het meubel 20.898

Berg-van der Stempel, B.
Teddy-beer en Peter-poes... 20.760
Bergeron, H.
Frère André 20.387
Bergman, H.
De mens wikt 20.914
Bergstrand-Poulsen, E.
De mensch en de klokken 20.746
Bernaer, J. F.
Le français parlé 20.419
Bernard, P. R.
Het antwoord op de onrust van... 19.618
Berry, R. A.
Strijd woedt om water 20.209
Uitgestootenen 20.210
De verloren goudmijn 20.606
Betlem, G.
Van zon en heide... 20.753
Beversluis, M.
Ons aller eigen 20.902
Bielkine, Wl. (*ill.*) 20.483, 20.602, 20.922
Bigger, J. W.
Microben, belagers der menschheid 20.003
Biggers, E. D.
De zwarte kameel 19.885
Bilcke, M.
Zegen der stilte 20.903
Birkner, F.
De drie helden 20.926
Kleine oorzaken...groote gevolgen 20.463
De vrouw die overwon 20.464
De wereld is een dorp 19.744
Bisch, L. E.
Boodschap a/d nerveuze wereld 19.976
Bittremieux (*inl.*) 20.690
Blaman, A. (*medew.*) 19.792, 19.883
Blankfort, M.
Ik had een vriend 19.725
Blijstra, R. (*vert.*) 20.220
Blom, G. (*bew.*) 20.460
Blommaert-Meyssen, A.
Gezworen kameraden 20.646
Kuningas 20.396, 20.493
Bőhm, K.
Schoonmama komt logeeren ! 20.326
Boelen-Ranneft, N. (*vert.*) 20.914
Boellaard, W. H. C. (*vert.*) 19.982
Boens, D.
Het rijk van den mensch 20.904
Boer, A.
Foto's met inhoud 19.842
Boer-den Hoed, P. M. (*vert.*) 20.734
Boer-Leffef, W. (*ill.*) 19.947
Boeykens, G.
Geschiedenis van Baasrode 20.161
Bogaerts, F. (*ill.*) 20.480
Bomans, G.
Eric of Het klein insectenboek 20.176
Boni, A.
Tusschen vuur en zee 20.607,20.665,20.771
Boomaars, Chr.
De groote belofte v. Jezus'...Hart 20.407
Bordewijk, F. (*medew.*) 19.792, 19.883
De korenharp 20.211
Borger, J. J. (*inl. en aanteek.*) 20.445
Borrebach, H. (*ill.*) 19.677, 20.121, 20.487, 20.752
Boschma, H. (*vert.*) 19.703
Bosch van Drakestein, M. (*ill.*) 19.784
Boschvogel, F. R.
Als ich can 20.397, 20.494
Bottema, Hil. (*ill.*) 20.514
Nederlandsche handenarbeid 20.411
Bottema, J. (*ill.*) 20.514
Bottema, Tj. (*ill.*) 19.772, 20.653
Bottome, Ph.
Onveilig signaal 20.452
Boudier-Bakker, J.
Dierentuin 20.733
Boué, G. L.
Moeder Maria Rafols 20.793
Bouman, C. A. (*bew.*) 19.986
Bouman, P. J.
Sociologie 19.992
Boutelje, E. (*vert.*) 20.921
Bovée, J.
Laat Bovée u Duitsch leeren 19.830
Bô Yin Râ
Het mysterie v. Golgotha 20.541
De weg mijner leerlingen 19.611
Boylston, H. D.
Plattelandsverpleegster 20.945
Wijkverpleegster 19.886
Brand, M.
De beproeving van Dr Kildare 19.726
Speedy's succes 19.745
De terugkeeer van Geraldi 19.746
Braunweiler, E.
Natuurkunde zonder getallen 20.004
Brausewetter, A.
De erfgenamen van Bockenhagen 19.887
Breevoort, J.
Naar 's levens rijpheid 19.888
Bretz, A.
Het lied der duisternis 20.608
Brey, H.
Stil wacht ik op uw hulp ! 19.619
Brinkgreve, M. R. J.
Politiek en economie 20.692
Broeders, J.
Door vorm en tuig tot... 20.400
Brőgel, G. (*ill.*) 20.929
Broekhoff, K. H. (*vert.*) 20.042
Broers, A. (*bew.*) 20.571
Bromfield, L.
Nachten in Bombay 20.187
Brongersma, E. (*vert., inl.*) 20.865
De opbouw v /e corpcratieven staat 20.864
Bronmeijer, J. A.
Moderne dansen 19.843
Brontë, E.
De woeste hoogte 20.927
Brounts, L. (*medew.*) 19.835
Brouwer, J.
Geestelijke verwarring 20.693
Johanna de Waanzinnige 19.953
Bruijn, C.
Sijtje 20.508

Sil de strandjutter 20.536, 20.595
Bruijn-de Vries, M.
Sijtje 20.508
Bruning, H. (*vert.*) 20.796
Brunt, N. (*vert.*) 19.870
Brusse, H. J. (*inl.*) 20.128
Buchan, J.
The thinty-nine steps 19.999
Buchholtz, J.
Egholm 20.734
Buck, P. S.
Andere goden 20.197
Buckinx-Luykx, A.
Het wonderbare sprookje 20.760 bis
Buckinx, P. G.
Droomvuur 20.441
Bűchner, E. H. (*inl.*) 20.007
Bugbee, E.
Journaliste 20.125
Bulder, N. J. B. (*ill.*) 19.921, 20.016, 20.122, 20.927
Bulthuis, R. J.
Het glazen masker 20.212
Buskens, E.
Radio-mozaiek 20.246
Byrdal, L.
Over charme en schoonheid 20.011

C

Caeymaex, J.
Galerij dichters 20.164, 20.247
Cageling, M. A. (*inl.*) 20.775
Caldwell, T.
Gezellen van den dood, 1e dl 20.033
Callenbach, J. R.
Kerstspel 19.708
Callewaert, C.
Sacris erudiri 19.983
Cameron, C.
Cowboys zijn taai 19.889
Campert, J.
Slordig beheer 20.915
Cantré, J. (*ill.*) 20.345
Capek, K.
Over Scandinavië 19.946
Cardaliaguet, R.
De drie tegen Moskou 20.362
Carlsen Skiodt, J. C. A.
De advocaat 20.067
Carp, E. A. D. E.
Het affectieve leven v/h kind 19.977
Organisatie v/d psychiatr. dienst... 19.818
Carp, H. J.
Uren met Spinoza 19.797
Carr, J. D.
Het mysterie v/d groene capsule 20.068
Carrière-Lagaay, J. S. A. (*vert.*) 20.932
Casimir, H. B. G.
Waarneming... i/d natuurkunde 19.653
Casimir, R. (*naw.*) 19.998
Castendijk, M. C. (*vert.*) 20.717, 20.736
Catala, V.
Eenzaamheid 19.747
Catz, E.
Schilderkunst 19.679
Cave, H.
Het verdrag met den dood 20.069
Celis, G.
Nood zoekt troost 20.685
Chalmers, St.
De fluisterende geest 19.765
Charivarius
Is dat goed Nederlandsch? 20.300
Cherpion, F. J.
Vraagstukken over werktuigkunde 20.884
Chevalier, C. (*ill.*) 20.006
Christiansen, S.
Twee levenden en een doode 20.070
Claes, A. I.
Beginselen der natuurkunde : dl 1 20.885
Claes, E.
De vulg. geschied. v. Charelke Dop 19.727
Claes-Vetter, S.
Als de dagen lengen 19.604, 19.748
Clark, D.
De perfekte politieman 20.071
Clason, Cl. B.
Dans om het zwaard 20.213
Moord op Minos 20.034
Claudel, P.
L'annonce faite à Marie 19.709
In het begin... 20.267
Claus, K. L.
Kampioenen - De reuze-match 19.819
Clijmans, F.
Het Brouwershuis 20.781
Cloete, S. A.
Tandheelkunde in skool en huis 19.839
Cluytmans, G. (*ill.*) 20.515
Cob (*ill.*) 20.772
Cody, S.
Galgenaas 20.363
Gevaarlijk goud 20.118
Vuurdoop 20.465
Cohen, F.
Ic sie des Meyen schijn 19.680
Cohen, S. I.
Een nieuw middel... mosterdgas 20.888
Cole, J.
Schiet, cowboy, schiet ! 20.633
De wet van de eenzame ster 20.634
Colin, L.
De ziel van de regeltucht 20.268
Colleye, R.
Waalsche standpunten 19.820
Collin, F. (*inl.*) 19.635
Concordius van Goirle
De koorbanken van Oirschot 20.899
Conscience, H. (*bew. naar*) 19.857
Conté, L.
De geleerde bollen 20.961
Tist de leugenaar 19.776
Conyers, D.
Erflaters 19.890
Coolen, A. (*inl.*) 20.717
(*medew.*) 19.792, 19.883

Coolidge, D.
Geld en kruit 19.891
De man uit het Noorden 20.466
De schrik van het Westen 20.928
Voor moord gezocht 20.467
Cooper, B.
In het doolhof der liefde 19.696
Coppens, J. (*medew.*) 19.817
Heilsgeschiedenis v/h Oude Testam. 19.800
Coppens, M. (*ill.*) 20.899
Corsari, W. (*vert.*) 19.858
Een gast in uw huis 20.916
Courths-Mahler, M.
Een liefde voor eeuwig 20.609
Verdriet dat kwam en ging 20.448
Weerloos tegen het noodlot 19.892
Coxe, G. H.
De moord op de filmster 19.865
Cracco, W.
Inleiding tot de bevolkingsleer 19.993
Cramer-Schaap, D. A.
Jumbo en Simbo 20.766
Nickie van circus Cesarini 19.777
Crassaerts, P.
Peerke Kustermans 19.893
Creemers, W. (*vert.*) 19.799
Crone, C. C. S.
Muziek over het water 20.260, 20.336
Cronin, A. J.
Kaleïdoscoop op zaal « K » 19.866
Cruysberghs, K.
Het is volbracht ! 20.872
In de handen der menschen 19.620
Ministerium verbi 20.542
Culbertson, J.
Het bieden...bij contract-bridge 19.681
Cunningham, E.
Cowboy-taal 19.867
De wilde ruiter 20.468
Curtis, B.
Het leven der visschen 20.177
Cuypers, Fr. (*ill.*) 20.297
Cuypers, K.
Het aankweeken v/h wiskun. denken 19.632
De grenzen v/h denken 20.401
Cuypers, M. A. L. J. (*bew.*) 19.741
Cyrillus van Jerusalem
Catechesen of toespraken tot... 20.543

D

Daalder, D. L.
Schimmenspel 20.214
Daels, Fr.
Voor moeder en zuigeling 19.662
Voor onze jongens 19.821
Daem, M. (*medew.*) 19.965
Dagnelie, T. (*ill.*) 20.610
Dambre, O.
Nederl. cult. gemeenschapsgevoel 20.782
Damsté, P. H.
Marcus Minucius Felix 19.801
Daneel, D.
De paus van Berlijn 19.954
Davids, H. L.
De gnomologieën v. St. Gregorius... 20.517
Dean, El.
De moord i/d antiquairswinkel 20.072
Dean, R. G.
Bloedgeld 20.073
Drie lichten doofden 20.215
Het geheim v. Sutton Place 20.216
Het mysterie der vingerafdrukken 20.217
Op het laatste moment 20.074
Wie vermoordde de kat? 20.026
de Baere, C.
Krachtpatsers i/d Nederl. volkstaal 19.831
Debije, G.
Moord te Scheveningen 20.075
de Boer-van Strien, J.
O, die tweeling ! 20.139
de Bois, B.
Versjes 20.905
de Bom, E.
H. de Braekeleer en Antwerpen 20.900
de Bruijn, L. A.
Normograaf- en redisschrift 20.889
de Bruyne, E.
Philosophie van de kunst 20.538
de Ceuleneer, R. (*vert.*) 19.747
Decleene, A.
Het rassenvraagstuk door... 19.605, 19.633
Decoene, A. (*inl.*) 20.696
de Coninck, R. (*ill.*) 20.620
de Cuyper, A.
Proeve van lektuur-leiding voor... 19.609
de Feijter, J. M.
Kinderen mogen vliegen 20.126
de Geer, B. (*vert.*) 20.216
de Gelder-Jansen, M. (*vert.*) 20.334
Degenhardt, W. (*bew.*) 19.923
de Gorter, G. (*vert.*) 20.049, 20.072, 20.104, 20.105, 20.243
Degouy, N. (*ill.*) 20.714
de Greeve, H. (*inl.*) 19.808
de Greeve, J. (*vert.*) 20.464
de Groodt, F. (*ill.*) 19.787
de Haan, P.
Filips van Marnix v. St Aldegonde 20.794
de Haes, L. F. M.
Gedichten begrijpen... genieten 20.518
de Hartog, J.
Hollands glorie 20.171, 20.198
de Jaegher, L. (*ill.*) 20.906
de Jong, A. M.
Een Bataafs driemanschap 20.747
Frank van Wezels roemruchte jaren 19.728
Poeske 20.255, 20.332
De vreemde broeders 19.972, 20.021
de Jong, D. (*vert.*) 20.008
Knikkernik, Knakkernak en... 20.761
de Kat, C. G.
Hoe wij vliegen 20.178
Deken, D.
Bloeimaand, 1e dl 20.140
de Keyser, P.
Floris ende Blancefloer 19.856

de Kinder, C.
De zegepraal der moederliefde 20.641
Dekker, M.
Zonland 20.946
de Koff, J. W.
De kunst van het paardrijden 19.682
de Kruyff, J. (*vert.*) 19.884, 20.206, 20.208, 20.462, 20.473, 20.490, 20.617
de Lange, D. (*bew.*) 20.314
de Lannoy, M.
Agorki de prins die... 20.647
Delaruelle, A.
Beginselen der natuurkunde: dl 1 20.885
Het eeuwig getal 19.654
de Lattin, A.
Evoluties v/h Antw. stadsbeeld 20.382
de la Varende, J.
De strijder Gods 20.076
Delbeke, Fr.
Tusschen twee werelden 20.022
de Leeuw, A. (*vert.en ill.*) 20.440
Delen, A. J. J. (*inl.*) 20.702
Dellaert, R.
Het affectieve leven v/h kind 19.977
Geneesk. handl. bij beroepskeuze 20.890
de Longie, A.
Margo 20.636
Delvo, E.
Arbeid en ... i/d volksche orde 20.559
de Maeyer, Al.
Vondel-garve 20.150
de Man, H.
De heersers van het gewest 20.929
Het wassende water 19.729
Demedts, A.
Afrekening 20.164 e
Edw. Vermeulen, schr. en boer 20.164 h
Geploegde aarde 20.164 b
Jasmijnen 20.164 a
Het leven drijft 20.164 d
Mannen v/d straat 20.164 c
Vaarwel 20.164 g, 20.906
Voorbijgang 20.164 f
de Meestere, M. (*inl.*) 19.664
de Mérode, W.
Hunkering en heimwee 20.014
de Meyer, P. B.
Minderbroeders en hun kloosters... 20.383
de Meyier, F. (*vert.*) 19.886, 20.945
de Mindere, T.
De ware poëzie i/h gedrang 20.248
de Molenaar, J. (*vert.*) 19.872
de Moor, J. (*ill.*) 20.607, 20.771
de Morée, G. (*ill.*) 19.771, 19.775, 19.929
De wens van koning Poesta 20.145
de Muynck, P.
Mededeelingen...uit het archief... 20.384
de Muynck, R. (*vert.*) 20.053, 20.229
Denaux, J.
Op nieuwe banen... Gew. Gesch. 20.560
den Doolaard, A.
De groote verwildering 20.596
de Nève, E. (*vert.*) 20.033
den Hertog, A. (*vert.*) · 20.718
de Nolf, A.
H. Godelieve v. Vlaanderen 19.955
de Nop, H. (*vert.*) 20.338
Denucé, J.
Het Brouwershuis 20.781
De Schelde 20.783
de Oliviera Salazar, A.
Corporatief Portugal 20.865
de Pauw, D.
De lijdensweg van Christus 20.686
de Pauw, R. (*ill.*) 20.159
de Pillecyn, F. (*medew.*) 20.708
Depoorter, J.
De kruisweg overwogen 19.984
de Poortere, A. (*medew.*) 20.708
de Raaf, K. H. (*inl. en aanteek.*) 19.710
Derckx, H.
De «Vrouwe», der menschheid vloek..19.621
de Ridder, A.
Will. Degouve de Nuncques 20.309
Deridder, R.
Vier menschen 19.967, 20.035
de Rijst, M. (*vert.*) 20.485
Derks, J.
Ik ben mijn schaduw 19.894
de Roos, E. (*vert. en inl.*) 20.927
de Roover, L. (*vert.*) 19.822
de Seyn, E.
Geschied- en aardrijksk. woordenb. 19.939
de Smet, R. H.
De psalmen u/h Hebreeuwsch vert. 19.802
de Snoo, K.
Het probleem der menschwording 20.179
de Swaef, O.
Schimmen 20.859, 20.917
de Swart, J. (*vert.*) 20.090
de Swart, L. (*ill.*) 19.778, 20.936, 20.947
de Vletter, A.
In de branding 20.292
de Vletter, W. (*bew.*) 20.292
de Voght, J.
Maria i/d Middelnederl. poëzie 20.767
de Vos, H.
Christelijk humanisme in... 20.264
de Vree, P.
De loutering 20.315
de Vries, Anne
Bartje zoekt het geluk 20.167, 20.218
de Vries, Anny (*ill.*) 19.977
de Vries, Fr. (*bew.*) 19.979
de Vries, Jan (*verzorg.*) 20.443
de Vries, L.
Het jongensradioboek 20.891
de Vries, M.
Arlatine 20.023
de Vries, Th.
De freule 19.868
Wilde lantaarns 20.188
Dewaele, J.
Poppenspel v/d lagere school 19.683
Dewickere, M.
De thuis 20.408
de Wilde, J.
De zegebanier 20.748

d'Haese, J.
Eerste verzen 19.697
d'Halve-Tessel, E. (*ill.*) 20.603
d'Harcourt, R. (*inl.*) 19.805
Dick, Ph. (*ill.*) 19.931-932
Pijper, het bosmannetje 19.931
di Donato, P.
Menschen en mortel 20.189
Dierckx, J.
Uit de vogelenwereld 20.005
Dietrix, C. (*vert.*) 19.765
Dijkstra, J. (*vert.*) 20.004
Dijkstra, K.
Onderwijzend personeel 19.749
Diks, P. J. J. (*medew.*) 20.897
Dille, D.
Béla Bartók 20.310
Dillersberger, J.
Wie het vatten kan... 19.622
Dirksen, D.
De geheimen van Tommy Robinson 20.930
Dito, J. (*inl.*) 19.618
Dix, D.
Het groote vraagstuk liefde 20.402
Djojopoespito, S.
Buiten het gareel 20.262, 20.337
Dodge, C.
Succes op krukken 20.637
Doelos (*ill.*) 20.362
Dőrfler, P.
De koning der Alpen 20.735
Volledige bibliografie 20.798 - 20.857
Dorenbosch, T. (*ill.*) 20.145
Dorna, M.
Vingeroefeningen 20.469
Dorno, F. V.
Handen omhoog 20.322
Dorsman Czn, L. (*ill.*) 19.655
Langs strand en dijken 19.655
Dostojewski, F. M.
De dubbelganger 19.750
Doumen, N.
Hans Kiekeboe 20.762
Drake, D.
De valk grijpt in 20.338
De valk vindt een lijk 19.895
Draper, A. L.
De opmarsch der sterrenkunde 20.180
Dubois, P. (*vert.*) 19.762
du Genestoux, M.
Psitt !... Enlevée !... 20.420
du Maurier, D.
Jamaica Inn 20.720
Dumoulin-Goudkoop, L. (*vert.*) 20.599
du Perron, E. (*inl.*) 20.337
du Plessis, J.
Het einde der tijden 19.803
Duurkens, H. (*inl.*) 19.631
Duynstee, W. J. A. J. (*inl.*) 19.619
Het wezen der vergelding 20.409
Duyvewaert, J. (*vert.*) 19.922
Duyvis, D. G. (*ill.*) 20.251

E

Edlund-Hansson, A.
Wij van Hamre 20.077
Eekhout, J. H.
De legenden van Jezus'kindsheid 19.794, 19.921
Moderne Vlaamsche relig. lyriek 20.019
De waarachtige hist. v. Uilenspiegel 20.078
Egmond, A. C. (*vert.*) 20.036
Ellerbroek, G. G. (*aanteek.*) 19.709
Elsschot, W.
De leeuwentemmer 20.166, 20.199
Elzer, M.
Liefdesraadselen 20.079
Vier gelukkige menschen 20.931
Emmerich, A. K.
Het lijden van O. L. Heer 19.623
Emmers, B.
De ijzeren arm 20.754
Endepols, H. J. (*verz.*) 20.592
Engel, H. (*bew.*) 20.177
Engelse, G. J.
Normograaf- en redisschrift 20.889
English, J. (*ill.*) 19.662, 19.821
Enklaar, J. P. (*vert.*) 19.613
Erens, E.
Kluizenaressen 20.795
Erkens, R.
De huishuurwet 1940 19.634
De wetgeving op h. wegenverkeer 19.635
Ermine, W.
Eén voor allen, allen voor één 20.635
Euripides
Iphigeneia onder de Tauriërs 19.710
Everaert, O. (*vert.*) 19.909
Geschenk van de goedheid 20.674, 20.749
Evers, F.
Insecten 19.837
Eygenhuysen, T.
Dieren vragen onze aandacht 20.006
E 7
De gevaarlijke zone 20.036

F

Falkland, S.
Gevleugelde daden 20.470
Fangen, R.
Levens zonder ballast 20.190
Fasse, R.
Het houtgraniet 20.578
Faulkner, W.
De familie Sartoris 20.219
Feitsma, J. (*vert.*) 20.026, 20.029, 20.235, 20.240
Felder, H.
Jezus van Nazareth 19.624
Fennis, C.
Engelenboek 20.510
Feron, Fr. (*inl.*) 20.282
Feuillet, O.
Het leven van Polichinel 20.755
Fichardt, E.
Onder die olyfboom 19.869

Fick-Lugten, W. A. (*vert.*) 19.946
Fidentius
De bronnen over h. leven v. Jezus 19.625
Fiedler, E.
God en het lijden 19.804
Field, R.
Dit alles en ook nog de hemel 20.220
Fierens, P.
Charles Leplae 20.703
Filliaert, J.
De compagnie van vischvaert 20.784
Filsewil, Z.
Gelukkig leven 20.907
Firmin
De Romaansche kerkel. bouwk. in...20.012
Fischer, B.
Moord in Bleeckerstreet 20.339
Fisher, A. B.
Constance heeft een baantje 20.080
Flake, O.
De tooverschalmei 20.648
Flechtner, H. J.
Gij en de chemie 20.007
Flower, N.
Georg Friedrich Händel 19.956
Fockema, R. C. (*vert.*) 20.495, 20.512, 20.575-576
Fokkema, K.
De kunst van lezen 20.151
Fonteyne, A.
Voorb. tot de voordrachtkunst en...20.584
Foster, B.
Strijd om recht i/h wilde Westen 20.221
Franciscus van Sales
Inleiding tot het devote leven 20.873
Frankamp, E. (*vert.*) 19.952
Franse, L. T. (*vert.*) 20.066, 20.097
Fransen, Fr.
Muk de drakendoder 20.962
Fransen, J. (*aanteek.*) 20.422
Fransen, J. J.
Bottende takken 20.887
Franses, D. (*inl., bew.*) 20.687
Fraussen, Ed.
Nederl. spraakk. -...oefeningen 20.000
Fried, N.
Hoe de bas bij de radio kwam 20.511
Friedhoff, W.
De dieselmotor 20.304
Friethoff, C.
Engelen en duivelen 20.269
Frijling-Schreuder, E. C. M.
Veenkolonialen 19.863
Frings, R.
Storm 20.858, 20.918

G

Gabriel, G.
Nood zoekt troost 20.685
Gadda-Conti, P.
Landing op Capri 20.453
Galesloot, K.
Vreugden rond het huis 20.886
Gallas, K. R.
Frans schoolwoordenboek : 2 dln 19.648
Gardner, E. S.
De doode in de bungalow 20.340
De noodlottige cirkel 20.222
De rechtzaak v/d nieuwsg. bruid 19.896
Garrigou-Lagrange (*inl.*) 20.279
Gatti, A.
Dit geheim is groot 20.597
Gayda, V.
Italië en Frankrijk 20.412
Geerts, P.
Mijn dagboek 20.663
Gerbert, G.
Ik voed mijn kind op 19.822
Germonprez, F.
Volk uit den Westhoek 20.531, 20.610
De Westkust onder vuur 20.666, 20.772
Geschier, A.
Het gelaat der arabeske 20.908
Geudeker, C. H.
Beet !... 20.435
Geurts, A.
Oorlogskookboek 19.840
Geurts, J. F.
Enkele practische punten... 20.544
Geurts, L. (*ill.*) 19.664
Geyskens, J.
Planten en dieren in hun milieu 1e dl 19.656
2e dl 20.426
Gezork, H.
Zó zie ik de wereld 19.730
Gide, A. (*bew.*) 19.979
Gierlichs, W.
De geschiedenis d. bokkerijders in...19.940
Gijselen, Bl.
Heimwee, asch der branden... 20.181
Gijsen, M.
De literatuur in Zuid-Nederland 20.377
Peripatetisch onderricht 20.249
Gill, T.
Een bosch brandt 20.037
Gillavry, D. M. (*inl.*) 19.837
Gilliams, M. (*inl.*) 20.662
Gilson, E.
De middeleeuwsche wijsbegeerte 20.678
Giraldo, O.
Kinderkopjes 20.909
Glas-Houtsma, M. J.
De kaarsvlam 20.323
Godden, R.
Zwarte narcis 19.870
Godelaine, C.
Dr Osc. de Gruyter 19.937
Godelaine, T. (*ill.*) 20.760 bis
Godthelp, H.
Het Dietse lied v/d Middeleeuwen 20.015, 20.316
Goemans, J. (*ill.*) 20.780
Goertzen, W. (*ill.*) 20.303
Goeverneur, J. J. A. (*bew.*) 19.923
Goldschneider, L.
Michelangelo-Schilderijen 20.436
Goldstein, A. (*ill.*) 20.940

Goossens, K.
Mechelen, het paradijs a/d Dele 20.788
Het verzonnen geluk 20.861, 20.919
Goris, J. A.
Lof van Antwerpen 19.941
Gorter, H. (*vert.*) 20.058
Gorter, Herman
Mei. Een gedicht 20.317
Gorter-Keijser, J. E. (*vert.*) 20.070, 20.103, 20.452
Gorter, T. (*vert.*) 19.907
Goth, S. (*ill.*) 19.878
Gotjé, W. A. (*vert.*) 19.900, 20.039, 20.085
Goudsmit, F. W. (*bew.*) 19.681
Gram, J. (*bew.*) 19.923
Grant, J.
Mijn leven als Carola 20.447
Gregory, J.
De geheimzinnige rancho 20.611
De gemaskerde Mexicaansche 20.612
De hoogste kaart 20.081
Grey, Z.
De eed der cowboys 20.038
Griese-Kets de Vries, E. (*vert.*) 19.892, 19.902, 20.448, 20.609, 20.625
Grimal, J.
Naar Jezus' priesterbeeld 19.985
Grissemann, O.
Ik bouw mijn speelgoed zelf! 19.684
Gritter, K.
Over alle grenzen: 1e dl 20.644
Groot, H.
Geheimen van ruimte en tijd 20.301
Groot, J.
Wie is Bat'a en wat wil hij? 19.957
Guardini, R.
De geest der liturgie 19.805
Van heilige symbolen 19.986
Guilac, H. (*ill.*) 19.661
Gullvåg, O.
En het leven gaat verder... 20.736
't Begon in een midzomernacht 20.717
Gumperts, M.
Baanbrekers der wetenschap 19.958
Gunning Wzn, J. H.
Keur uit de werken 20.413

H

Haalke, M.
Gurianna 19.731
Habrant, J. (*vert.*) 19.769
Hadewijch
Uit de verzen e/h proza van... 20.378
Hagedoorn, A. C. (*medew.*) 20.427
Hagedoorn, A. L.
Beknopte inl. i/d erfelijkheidsleer 20.427
Hagen, W.
Erk 20.737
Haimon, P.
Jonkheid 20.394, 20.471
Hall, J. N.
Geen benzine meer 20.938
Ham, B.
Liefde en misdaad op «Aarmonde» 20.082
De roman v/e avonturier 20.083
Hammacher, A. M. (*inl.*) 20.251
Hana, K.
Van zee tot meer 19.838
Hancock, L. A.
Vrouwen in het wit 20.084
Hanhart, J. J. A. (*vert.*) 20.187
Hanrath, M. J. (*bew.*) 20.407
Hanson, B.
De dwaze tijd 20.364
Hardy, S.
Gangsters in Arizona 20.119
Hasebroek, J. P.
Brieven aan E. J. Potgieter 20.654
Hauck, L. P.
De geluksparaplu 19.897
Met heel uw hart 20.085
Na scheiding hereenigd 20.613
Terug tot het leven 20.039
Vuur zonder vlam 20.040
Havanha
Belevenissen van Garriet Jan 19.732
Havank
De cycloop 20.341
Polka mazurka 20.041
Havelaar, L.
Pinkje's bezoek bij de eekhoorntjes 19.932
Havermans, F. M.
Beknopte psychiatrie voor... 20.679
Hazelhoff-Roelfzema, E.
Het smeulende vuur 20.614
Hazeveld, F. (*ill.*) 19.777, 20.052, 20.508
Hazewinkel-Suringa, D. (*inl.*) 20.694
Hearn, L.
Chineesche vertellingen 20.932
Heere, H. (*vert.*) 20.447
Heeren, J. J. M.
Nog iets over de gesch. v. Helmond 19.786
Heesters Kempenaar, M.
Willeke Bruis 20.738
Hegenscheidt, A.
Starkadd 20.662
Heijer, M.
Sinte Lidwina van Schiedam 19.959
Heil, J. W. (*bew.*) 20.884
Heinen, W.
Agrion 20.933
Helman, A. (*vert.*) 19.861, 20.189
De rancho der 10 mysteries 20.920
Hemsing, H. J. P. (*vert.*) 20.720
Hendriks, J.
Huwelijk zonder kinderen 20.529, 20.598
Hendrikx, W. A. G. H. (*ill.*) 20.502
Hendryx, J. B.
In ballingschap om bestwil 20.615
Henriques, R. D. Q.
Gewapend en weerloos 20.718
Hensen, H.
De dubbele vaardigheid 19.698, 19.846
Oefeningen naar binnen 19.698 bis
Heporauta, E.
Helena Saarlathi 20.921

Hermans, H. (*bew.*) 20.546
De mens en zijn engel 20.874
Herpers, W. (*vert.*) 19.904
Herreman, R. (*vert.*) 20.703
Hers, A.
Teus ziet het spoor 20.086
Hertog, S. (*vert.*) 19.871
Herwegen, I. (*inl.*) 19.805
Hesse (*inl.*) 20.777
Hesseling, C. (*bew.*) 19.804
Heuer, H.
Roald Amundsen 19.947
Heyer, G.
Het «week-end» drama 20.027
Hijman, A. (*vert.*) 19.744
Hildebrand, A. D.
Alexander konijn 20.141
Bolke's zoon en Dorus Das naar... 20.963
John Westrik's grote rit! 20.756
Hilkema, H.
Pension « Erika » 19.778
Hill, G. L.
Michael haar held 20.616
Hocking, J.
Liefde maakt rijk 19.766
Hodister, S.
Betteke Mommens 20.365
Hoek, H. (*vert.*) 20.726
Hoekendijk. K. (*ill.*) 20.023, 20.950
Hoekzema, W. E. M. (*inl.*) 19.701
Hoeve, K.
Zelfkeur, 2e dl 20.152
Hoewaer, Tr.
De eeuwige rit 20.910
Hof, G.
Begrijpt ge de krant? 19.637
Hoffmann, W. D.
Albino, de schrik van Arizona 19.898
Bravo Jim 20.223
Holland, K.
Carlotta Torresani 20.028
Holtrop, J. A.
Hans Dussel op 't gemeentehuis 19.711
Holtzer, F. D. J. (*vert.*) 20.350
Homes, G.
De man die Goliath vermoordde 20.087
De man die niet bestond 20.088
De man die zichzelf vermoordde 20.089
Twee moorden en nog een 20.617
Honselaar, B. (*vert.*) 20.184
Hooft, C. (*medew.*) 19.662
Hooft, J. (*ill.*) 20.717, 20.736
Hoogendoorn, G. D. (*ill.*) 20.230
Hoogeveen, B. (*vert.*) 20.267
Hoogewerff, F. (*vert.*) 19.734, 19.770, 20.635
Hoogveld, J. H. E. J.
Inleiding tot....St Thomas 20.153
Hoornik, E.
Joosje 20.366
Hoover, E. J.
Misdaad in Amerika 20.042
Hora Adema, W.
Joosje 20.366
Horemans, K.
Antoon Herckenrath 20.704
Houtman, J.
Knutsel nu met waardeloos materiaal 20.585
Wat kunnen wij v. triplex maken? 19.663
Hubertus van Groessen
Het kerkelijk recht voor religieuzen 20.270
Hucbald
Het leven van St Liafwin 19.960
Huddleston Slater, W. B.
Adviezen van een huisarts 20.892
Hudig, J. C.
De criminaliteit der vrouw 20.694
Huebner, F. M.
Spel van den tijd 20.712
Huijsse, A. C.
De offic. namen der geneesmid... 19.649
Huincks, P. J. G.
Rotterdam in de litteratuur 19.938
Hulsterloo
Een nieuw zonnetje 19.638
Humme, A. A. (*vert.*) 19.865
Huyg, A. (*bew*) 20.547
Huysser, G. (*ill*) 20.430, 20.432, 20.574
Hylkema, B. (*aanteek.*) 20.420

I

Inglis Arkell, E. (*bew.*) 20.001
Isings, J. H. (*ill.*) 19.942
Istrati, P.
Het leven in 20.618
Ivanovsky, E. (*ill.*) 20.244, 20.353

J

Jacobsen, J. F.
Barbara 19.858
Jacobsen, J. P.
Marie Grubbe 20.449
Jacquot, M. (*ill.*) 20.420
Jansen, J. E.
De Brabantsche omwenteling 20.785
Janssen, A. M. (*vert.*) 20.279
Janssen, J.
Wij zijn een volk van dichters 20.020
Janssens, Al.
Maria in de leer der Kerk 20.545
De uitersten 20.271
Janzen, J. (*vert.*) 19.876, 20.205, 20.224-225, 20.455
Jaspers, J.
Het meisje van Nieuwland 20.342
Jenkins, W.
Sheriff buiten de wet 19.751
De vogelvrije vechter 20.619
Wild West mysterie 19.752
Jensema, S.
Berend Kopstubber 19.753
Jeske-Choinski, Th.
Schemering over Rome 20.127
Jolmers, G. S. (*inl. en aanteek.*) 20.442
Jonckheere, K.
Tierra caliente 20.863, 20.921bis
Tita vlucht 20.528, 20.620

Jones, J.
Moord aan de Hudson 20.090
Jonkmans, G. S.
Frans leerboek voor... : 4e dl 20.425
Joors, M.
Kwak gaat dood 20.964
Joosten, J. H. H.
Zelfbescherming 20.561
Joz (*ill.*) 19.646, 19.779, 20.516
Julien, P.
Kampvuren langs den Evenaar 20.789
Jung, C. G.
Zielsproblemen van dezen tijd 20.680

K

Kabos, W. J.
Het leven van de insecten 20.574
Kästner, E.
De vliegende klas 20.642
Kahn, F.
Het leven v/d mens, 2 dln 20.008
Kalff, G. (*bew.*) 20.314
Kamerling, K.
Die geheim van die skaduwees 19.754
Kanter, R.
Het andere geslacht 20.593
Kapteyn-Schröder, P. (*vert.*) 19.919
Karitas
De waanzinnige kluizenaar 19.779
Karrer, O.
Het religieuse i/d menschheid en... 19.626
Karri, U.
Het ijs breekt 19.871
Kars, C. (*vert.*) 20.048
Ris ontdekt zichzelf 20.934
Karsemeijer, J.
Nederlands na 1600 20.250
Kaus, G.
Den duivel nabij 20.043
Kazemier, G.
Nederlands na 1600 20.250
Kearton, Ch.
Een gelukkige dierenfamilie 20.512
Mary, mijn chimpansee 20.575
Mijn vrienden uit het dierenrijk 20.576
Simba 20.495
Kelk, C. J. (*red.*) 19.882
(*vert.*) 20.186
Kempeneers, F.
60 opeenvolg. lessen in lich. opvoed. 19.664
Kemper, B. (*ill.*) 20.147
Kendrick, B. H.
IJzeren verraders 20.091
Kessels, J. W. A. (*vert.*) 20.047, 20.465
Kestens, G. (*bew.*) 19.624
Keulemans, J. (*bew.*) 20.127
Keunen, J.
G. B. Shaw 20.379
Keuterickx, R. (*ill.*) 19.776, 20.515
King, P.
Het camera-mysterie 19.899
King, R.
Het doodenmasker 20.092
Kipling, R.
De broeders van Mowgli 19.922
Kirschweng, J.
De zware reis 19.767
Klaas, S.
Eereprijs 19.755
Klimsch, R.
De dooden leven 20.546
Klitgaard, M.
Kleine man verliest 20.343
Kloos-Reyneke van Stuwe, J. (*vert.*) 19.877
Kluth, H.
Wonderen van de vooruitgang 20.009
Knaak, K.
Ti-it 20.739
Knatchbull-Hugessen, E. H.
The history of a rabbit 20.001
Knegtmans, H.
De goede dwaas 19.712
Knight, K.
De stierendwinger 20.496
Knuttel, J. A. N. (*verz.*) 20.587
Knuvelder, G.
P. v. d. Meer de Walcheren. 20.389, 20.519
Koehler, R. P.
Moord op de cadettenschool 20.947
Koenen, M.
Breiz-Izel 20.790
De korrel in de voor 20.472
K'oeng-foe-tseu
De gesprekken v. Confucius 20.265
Koerts, H. (*vert.*) 20.637-638, 20.936
Kohnstamm, Ph.
Democratie, dictatuur en opvoed. 20.695
Kok, J. B. (*muziek*) 20.439
Kolkman, J.
Job Andersom 20.935
Koning-Monnel, E. (*vert.*) 20.361
Kooistra, J.
A shorter introduct. to Engl. literat. 19.650
Kool Joosten, W. (*vert.*) 20.459
Kooperberg, E. A. (*vert.*) 20.938
Kraan, J. (*ill.*) 20.766
Kragt, H.
Constructieleer v. timmerlieden 20.893
Kramer, D.
Onrustig is ons hart 20.093
Kramer, J.
« Ontgrendeling » 19.699
Kramer, W.
Grondlijnen van een methodiek... 20.562
Kranenburg, W. R. H.
Handgrepen eerste hulp 19.665
Kreling, P.
Christus in de Kerk 20.272
Kremer, A.
Jeugd — Lamplicht 19.756
Kriekemans, A.
Het leven der verbeelding 20.174
Sociale psychologie 20.868
Kroesen, C. (*vert.*) 19.759, 19.873, 20.044, 20.100, 20.479
Kruseman, D. J. C. (*vert.*) 20.612
Kruyskamp, C. (*medew.*) 20.443

Kuiper, F. B. T.
De god. Moeder i/d Voor-Indische... 19.987
Kuiper, J. E. (*vert.*) 20.190
Kuitenbrouwer, H. (*vert.*) 19.767
Zwervers in zomertij 20.373
Kuitert, R.
Leer uzelf beter Nederlands 19.832
Kunst, J. (*inl.*) 19.696
Kuperus, S. (*ill.*) 20.577
Kurt Wiese (*ill.*) 20.440
Kuyper, A.
De eerepositie der vrouw 20.563
Kwitser, M. A. (*vert.*) 20.947

L

Laan, D.
De avonturen van Pinkeltje 19.933
Laatsman, W.
Duvelskermesse 19.859
Labberton, M. (*vert.*) 20.134
Lactantius
Over den dood der vervolgers 20.687
Lagerlôf, S.
De schat van Heer Arne 20.750
Lagrou, R.
Wij, verdachten 20.773
Lambert, R.
Tooneel der liefde 20.936
Lambrecht, A.
Vedels en gondels 19.700
Lammertse Lzn, J. (*bew.*) 19.626
Landré-Tollenaar, M. J. (*vert.*) 20.065, 20.491, 20.611, 20.626
Landuyt, J. (*bew.*) 19.782
Langeler, F. (*ill.*) 20.139, 20.141
Langendries, J. (*ill.*) 20.749
Lannoy, K.
Het geslacht Trigland 20.621
Lansberg, Ph. A.
Korte Nederl. literatuurgeschied. 20.154
Lanson, H. S. (*vert.*) 19.874
Larette
De goochelkunst en haar geheimen 19.685
Larochette, P. (*inl.*) 20.419
Last, J. (*medew.*) 19.792, 19.883
(*vert.*) 20.940
Elfstedentocht 20.256, 20.233
Laverne, R.
De volmaakte moordenaar 20.473
Lawrence, D. H.
De man die gestorven was 20.184
Lebeer, J.
Normale kinderen 19.666
le Comte, A. A. (*ill.*) 19.732
Leemans, V. (*vert.*) 19.986
Leembruggen, C. A.
Vacantie-avonturen op Goenoeng... 20.142
Lefebvre, G.
Hoog. leerg. om de Mis te verstaan 19.806
Legêne, P. M.
Het evangelie en de Hindoes 19.612
Lehman, P. E.
Het dal der opgejaagden 20.094
Lejeune, M.
Onze kerkpatroon 20.273
le Maire, F.
Magistraat in miniatuur 20.497
Lennart, C. (*vert.*) 20.197
Maanlicht 20.622
Leo de Groote
Over de menschwording v. Chr. 20.547
Leopold, M. (*vert.*) 20.241
le Roux, J. J.
Praatjies oor ons taal 19.651
Leroy, J.
Zeisels en vertellingen: dln 2-3 20.498
dln 4-8 20.374
Leroy, M.
De strijd om de goudmijn 19.757
Leurs, S. (*inl.*) 20.012
Lewis, S.
De man, die den president kende 19.733
Lie, J.
Als het scherm valt 20.740
Liedmeyer, J. M. (*vert.*) 20.076
Liekens, R. (*medew.*) 19.965
Limburg Azn, R. J. (*vert.*) 19.798
Lina, H.
Dagboek v/e motor-ordonn. 20.668, 20.774
Lincoln, J. C. en F.
De herberg op het eiland 19.768
Linnankoski, J.
De vluchtelingen 20.741
Linter, P. J. A. (*vert.*) 20.180
Lion, I. J. (*vert.*) 20.265
Lippert, P.
Samenspraken 19.807
Llewellyn, R.
Hoe groen was mijn dal 19.872
Lockwood, M.
De opmarsch der sterrenkunde 20.180
Lockwood, V.
Hoe de radjah haar liefde won 19.873
Onder de betoovering der woestijn 20.044
Loenen, D. (*vert.*) 20.380
Het cultuur-ideaal v. Aristoteles 20.681
Logeman-van der Willigen, D. (*vert.*) 20.741
Logger, M.
Als rupsjes praten... 20.244
Lohuis, G.
De stem van het kruis 20.911
Lombaerde, E.
Jacqui is mijn zusje 20.643
Loontjens, P.
Het priesterschap 20.274
Loosjes, A. (*bew.*) 20.314
Looyen, A. J. L.
Bottende takken 20.887
Loring, E.
Langs een omweg 20.224
Na jaren wachten 20.599
Rose vindt het geluk 20.095
Tusschen de pijnboomen 20.225
Loring, P.
Voor de avond daalt... 20.045

Louwerse, P.
Geïll. vaderlandse geschiedenis 19.942
Lowe, E.
De geschied. v. Robin Stewart 20.722
Lubberink, W.
De achtergrond van corporatisme... 20.880
Lubbers, G. J.
De daad is aan de ouders van... 19.823
Lucas, J.
De gemaskerde cowboy 20.348
Lützeler, H.
Jonge meisjes-Levenskameraden... 20.705
Lützow, F.
De strijd onder water 20.775
Luger, J.
Naar wij vernemen... 20.742
Lutz, J. (*ill.*) 20.757
Luyten, N.
De schepping 20.275

M

Maas Geesteranus, R. A. (*ill.*) 20.577
Mac Cord, J.
Larry krijgt een man 20.096
Samenzweerders uit liefde 20.638
Macdonald, W. C.
De ruiter der verschrikking 20.367
De ruiters v/d fluitende doodskop 20.368
De wraak van Matt Madigan 20.474
Mackay, M. M.
Zooals het water ruischt 20.046
Mac Leod, A. H. D.
Geest en stof 20.403
Macpherson, G.
Een prins... hartetroef 19.758
Maër, T.
Vacantiespoken 20.324
Maerssens-de Meent, G.
Vera Fontaine 20.723
Maes, R.
De jacht is open ! 20.860, 20.936 bis
Mahieu, J. (*bew.*) 20.878
Mahler, S.
Lichtschakelingen 20.305
Manche, L. (*ill.*) 20.652
Mandos, Fr. (*ill.*) 20.364
Mann, E. B.
El sombra 20.047
Kruit beslist 20.097
Tom Storm's overwinning 20.226
Mardi (*ill.*) 20.510
Marée, P. (*ill.*) 20.721, 20.954
100.000 kilometer 19.672
Marek, K. W.
Narvik. Kamp en zege 20.776
Marell (*vert.*) 20.853
Maria-Alena
Het Onze Vader der missie 20.548
Maria-Ange (*ill.*) 20.548
Marja, A.
Snippers op de rivier 20.534, 20.600
Marryat
Frank Mildmay — Jacob Eerlijk... 19.923
Marsh, D. E.
The secret aeroplane 20.002
Marsh, G.
Mannen die verdwenen 19.874
Marsh, N.
Het noodlottige spel 19.769
Marshall, E.
Om het groote geheim 20.098
Marson, E.
Avontuur in China 20.392, 20.475
Martel, J.
De schoone uit den Keizer 20.325
Martens, M.
Lode Baekelmans 20.623
Masaph-Blijdenstein (*vert.*) 20.096
Mason, van Wyck
Spionnen in China 20.029
Masterman, W. S.
Bloedhonden 19.734
Matteesen, H.
De kliniek van Dr Savoir 20.261, 20.344
Matthijs, M.
De gouden vogel 20.165, 20.200
Schaduw over Brugge 20.345
Mauring
Het avontuur e. a. verhalen 20.763
Max, B[r] (*ill.*) 19.774, 20.526
Maynard, Th.
Franciscus Xaverius 20.796
Mazure, A. (*ill.*)) 20.048, 20.934
Médant, A.
Jan Willem 20.128
Meere, J. A. P.
De verfspuit 20.579
Meerestein, E.
Hamster, pas op je hol ! 19.713
Meertens, P. J. (*medew.*) 20.523
Meijboom, M. (*vert.*) 20.750
Meijer-Schuiling, B.
Geboorte 20.016
Meinecke, P. (*ill.*) 20.958
Meire, F.
De leeuw van Vlaanderen 19.857
Melis, J.
Intocht 20.709
Menge, G.
Verhevenh. der kath. levensbesch. 20.276
Menkveld, H.
Voor den bakker 19.667
Waarin bakt de bakker? 19.668
Mennicke, C. A.
De angst in h. leven v/d mens 19.978
Mens, J.
Geertje 20.764
De gouden reael 20.454
Koen 20.476
Merckel, J. H. C. (*bew.*) 20.007
Merckens, W. J. (*vert.*) 19.828
Merkelbach van der Sprenkel, H. (*inl.*) 20.003
Mertens, A. (*ill.*) 20.319
Mertens, Fr. (*ill.*) 19.893, 20,792
Mertens, J. (*vert.*) 20.632

Meulepas, P. F.
Baba Krizepino 20.797
Meurrens, L. (*ill.*) 20.005, 20.744, 20.967
Meuwissen, B.
De Spaans-Nedl. pedagoog Vives 19.639
Meyer, I.
Vaer-wel, Marjo... 19.968, 20.099
Michiels, L. P. M.
Snijden en zagen 19.669
Michielsen, A.
Het einde van de vrije ekonomie 20.564
Midderigh-Bokhorst, B. (*ill.*) 20.497
Mielants, F.
Waarheen? 20.414
Miller, A. D.
Romantiek in de keuken 20.349
Miller, H. T.
Het naast aan het hart 20.100
Toen de zon opkwam 20.455
Miller, L.
De strijd om het goud 20.101
Miller, T.
Goud en kogels 20.227
Miln, L. J.
Rijst 20.048
Mirande, A. F.
Het Dietse lied v/d Middeleeuwen 20.015, 20.316
Modderman, H. J. W.
Mirjam 20.588
Moens, W. (*medew.*) 20.708
Dertig dagen oorlog 19.966, 20.159
Moerman, J. J. (*bew.*) 19.942
Mohr, B. (*ill.*) 19.864, 19.875, 20.942
Mohrmann, Chr. (*medew.*) 20.523
Mok, M.
De rattenvanger 19.847
Molanus-Stamperius, M. J. (*vert.*) 20.624
Molenaar, M. (*inl.*) 19.986
Molijn, E.
Met open oog en oor 20.948
Molkenboer, B. H. (*inl.*) 20.328
Mollema, J. C.
Geschied. v. Nederl. ter zee: 2e dl 20.786
Montaigne
De levende gedachten v. Montaigne 19.979
Monteyne, L. (*medew.*) 19.965
Monthaye, A.
Het grafisch bedrijf 19.670
Moolenaar, S. W.
Crimineele tactiek 19.824
Moore, A.
Bandietenland 20.228
Kruitdamp in Clarion 19.900
Moreux, Th.
Mr pastoor onder de geleerden 20.350
Morgan, B. B.
Lastertongen 20.102
Morgan, S. E.
De rivier kwam 20.499
Morley, Ch.
Kitty Foyle 20.191
Morriën, A.
Hartslag 19.848
Morton, A.
Blauwmasker in de klem 20.477
Morton, H. V.
Langs bijbelsche paden 20.791
Müller, G.
Het Sinterklaasfeest van Leentje 20.649
Zonneland's kerstboek 20.245
Müller-Brandenburg, H.
Wat doet de Duitsche arbeidsdienst? 20.881
Müller, K.
Schoonmama komt logeeren! 20.326
Mulder, A. H. (*medew.*) 19.792, 19.883
Zeven eeuwen Nederl. levenskunst 19.943
Mulder, W.
Is de periodieke onthoud. geoorloofd 20.875
Parochie en parochiegeestelijkheid 19.627
Mulders, J. (*ill.*) 19.735, 19.863, 20.148
Muller, E. (*ill.*) 20.376
Muller, P. H.
Nederl. historie-dichten 20.182
Muls, J.
Rubens 20.437
Multon, E.
De helsche patrouille 20.937
De leeuw van Basra 20.369
Oerwoud en noodlot 20.370
De zwarte vechter 20.371
Munink, H. (*ill.*) 20.717, 20.736
Munter, H.
Waarom staat de Duitsche arbeider achter A. Hitler? 20.293
Munthe, A.
Een oud boek v. menschen en dieren 20.103

N

Naeff, T.
Letje 19.901
Neervens, Th.
Engels Leerboek: 5e deel 19.652
Neirynck, B.
Leeren studeeren 20.696
Neuburg, V. (*vert.*) 20.931
Newman, J. H.
Preeken : Reinheid en liefde 20.277
Neyrinck, St. M. (*vert.*) 20.280
Niekel, J. H. (*vert.*) 20.873
Levensvernieuwing 20.278
Nieuwenhuijsen, G.
Onze dieren 20.513
Van kribbe tot opperzaal 19.701
Nijhuis-Groeneveldt, P. (*vert.*) 19.897, 20.613
Nolte, A.
Het godsbegrip bij Aristoteles 20.682
Nonkel Fons
Zonneland's kerstboek 20.245
Nono
Hun dag werd goed - Te bont 19.714
Zeven 20.129
Noordman, C. (*vert.*) 20.032, 20.119
Nordhoff, Ch.
Geen benzine meer 20.938

Nordstrom, L.
Gobsman-Aardappelen 20.229
Norel, K.
Janmaats en sinjeuren 20.230
Norga, M.
Wij werkende meisjes 20.624
Norris, K.
De gelukkigste vrouw ter wereld 20.049
Naar lichtende horizon 20.104
Notermans, J.
Gijsbreght van Aemstel 20.155
Vondel's Peter en Pauwels 20.156
Nowee, J.
De cowboy-detective 20.375
Nygaard, F.
De nar van Athene 20.334
Nypels, C.
Blad, boek en band 19.975

O

Oberlin, M.
Het offer van Monica Nyssen 20.625
Oberman, C. C. E. (*vert.*) 20.084, 20.467
Odendaal, P. J. L.
Die môreskof 19.924
Oeffinger, R. (*ill.*) 20.303
Oehler, W. J.
Vruchtbare stilte 19.613
Olbrechts, F. M.
Maskers en dansers in de Ivoorkust 19.948
Olsen, D. B.
De stomme getuige 20.105
Onings, I. (*inl. en vert.*) 19.960
Oomen, A. W. M. (*vert.*) 20.869
Ooms, J. W. (*ill.*) 19.749
(*vert.*) 20.499
Een vracht geluk en een brok verdriet 20.478
Oosterkamp, J.
Paedagogen spreken 19.825
op de Beeck, L.
Bij de vlieghaven 20.965
Bonte tienling 20.966
op de Beeck, Th. (*ill.*) 20.759, 20.965-966
Ossendorp, F. (*bew.*) 20.002
Ott, L.
Het huis « De engel » 20.030
Otten, B.
Het leven wacht 20.231
Stralende sterren 20.143
Otten, F.
De meest gemaakte moeilijkheden 19.988
Ouwendijk, D. (*vert.*) 20.387
Blind tot Damascus 20.724
Ouwendijk, J. J.
Wereldplan der liefde 19.808
Overdiep, G. (*inl.*) 19.760
Overstreet, H. A.
Wij en onze medemenschen 20.266

P

Paaps, T.
Godsdienstig leven op Vl. bodem 20.549
Palm, J. M. (*vert.*) 20.928
Palmstierna, E.
Perspectieven der onsterfelijkheid 19.798
Pama, C.
Het volkskarakter in de heraldiek 20.294
Pandor, A.
Het geheim van de ivoren schat 19.780
Panhuysen, J. (*vert.*) 19.920
Pannekoek, G. J.
Ontwerpen, aanleggen...van tuinen 19.671
Parochus
Handboekje voor het biddende gezin 20.550
Pas, Al.
De strijd tegen de bergratten 19.715
Pascar, H. (*bew.*) 20.422
Pauwels, C. F.
De meest gemaakte moeilijkheden 19.988
Pauwels, Fr.
Tine Kipra's echtscheiding 19.860
Peeters, J.
Holderdebolder 19.935
Peeters, R. (*vert.*) 20.080
Peleman, B. (*medew.*) 20.708
Land aan de Schelde 19.849
Open jacht 20.912
Peleman, L. (*ill.*) 20.781
Peppink, H. J.
100.000 kilometer 19.672
Perm, J.
Welopgevoed en modern 19.826
Persoons, F.
Het hondje Smyrza 20.967
Petersen, E. (*bew.*) 19.619
Pétillon, W. (*vert.*) 19.925
Philipon, M. M.
De geestelijke leer v. Zer Elisabeth 20.279
Philips, J. P.
Zwijgen of sterven 19.770
Philips, M.
De doolhof 19.969, 20.050
Pieck, A. (*ill.*) 19.982, 20.134, 20.722
Pijper, W. (*inl.*) 19.680
Pijpers, A. (*ill.*) 20.018, 20.157
P. I. M.
Levenslente 20.949
Pindaros
De vierde Pythische ode 20.380
Pius X
Aansporing tot de geestelijkheid 20.280
Pius XII
Een woord o/d internat. verhoud. 20.551
P. K.
Een leger trekt door Frankrijk 20.777
Plöchl, W. M.
Kerk. recht en christel. wereldbesch. 19.628
Ploumen, P.
Maria in de leer der Kerk 20.545
Pluymers, T. (*ill.*) 20.144
Pocci, Fr.
De drie wensen 19.716
Polano, M. K.
Huidziekten 20.580
Polderman, H. (*ill.*) 19.785

Polderman, T.
Materialenkennis voor metaalbew. 20.894
Polman, M. A.
Uittocht 19.735
Pollmann, J.
Het lachende water 19.686
Pompe van Meerdervoort, A. (*vert.*) 19.956
Poortman, J. J.
Over...occulte motiev. in wereldlit. 20.655
Popelier, J.
Spel op den achtergrond 20.725
Post, J. H.
De wieg der mensheid 20.428
Post, R. R.
De moderne devotie 19.989
Postma-Klein Lankhorst, A.G.(*bew.*) 19.999
Potgieser-Rolandus, H. D. (*vert.*) 20.045, 20.123
Pothast-Gimberg, C. E.
Jantientje 20.144
Pouderoyen, L. P. (*ill.*) 20.429
Prakke, H. J.
Drentse uitgeversmerken en deviezen 19.610
Premsela, M. J. (*vert.*) 19.695
Prieto, J.
« El socio » 20.743
Prims, Fl.
De litteekens van Antwerpen 19.787
Het wonderjaar 20.162
Prins, J.
Later werk 20.710
Prisjwin. M.
De zwarte Arabier 20.106
Prokosch, F.
Nacht der schamelen 19.861
Propper, M.
De vervalschte bruid 20.051
Prud'homme van Reine, W. J.
Wat vind ik aan het strand? 20.429
Puhonny, D. (*ill.*) 20.648
Putman, H.
Jefke Kilo gemobiliseerd 19.717
Putteman, B.
De barret van den majoor 19.718

Q

Queen, E.
De drakentanden 20.626
Quirinus van Alphen
De gevange van San Damiano 19.961

R

Rabhooy, T.
Sterrekindje 20.650
Rademacher, A.
Godsdienst en leven 19.990
Rademaker, L. A. (*vert.*) 19.980
Raine, W. M.
Als haat regeert 20.107
Culy zegeviert 20.108
De wet der revolvers 20.351
Randag, H. (*ill.*) 20.545
Randag, W.
Het woord der Pausen aan... 20.281
Ranget, L.
Achter waaiende manen 20.130
Ranke, B.
Filip de Pillecyn 20.768
Proefvluchten boven den Parnassus 20.656
Rederijkers in de branding 20.769
Raptschinsky, B.
Het joodsche wereldprobleem 20.697
Rauzier-Fontayne, L.
Kerstnachten 20.500
Rawlings, M. K.
Jody en het hertejong 20.134
Rawson, C.
De voetstappen op het plafond 20.109
Raymond, M. T.
Sylvia en Julie, pottenbaksters 19.925
Reijs, W. W.
Nederl. zooals het was en is 19.949
Reilly, H.
Moord in de apenkamer 20.352
Reinderhof, R. (*ill.*) 20.086, 20.505
Reitmann, F. (*ill.*) 20.644
Relham, R.
Techn. knutselwerkjes vr jongens 19.841
Rembrandt (*ill.*) 20.874
Renker, G.
Rocca krijgt een dominee 20.110
Renquin, R. (*vert.*) 19.900, 20.039
Retel, J. (*ill.*) 19.938
Reydon, H.
De huismerken 20.385
Reyne, P. C. J.
Bloeimaand, 1e dl 20.140
Riemens-Reurslag, J. H.
Anneliesje — Betsie het paard 20.514
Eens komt de dag... 19.875
De pleegzoon v/d houtvester 19.781
Riemens, J. M.
Hoe leg ik zelf een moestuin aan? 20.306
Rijnders-Versloot, G.
Moederhuis 20.456
Rispens, J. A.
De dichter v/d Zarathustra 20.520
Ritter, P. H.
Van stamelaar tot redenaar 20.521
Roberts, W. J. (*vert.*) 20.003
Robertson, F. C.
Buiten de wet 20.111
Robins, D.
Nog altijd is de liefde blind 19.876
Roc, M.
Door wolken omhoog 20.346
Roch, A.
Naar de toppen van de Himalaja 19.952
Roelants, L. (*vert.*) 20.755
Roelants-de Koning, M.
Coenen bij de bushalte 20.535, 20.627
Roelofs, J.
Blinde klippen 20.532, 20.601
Roels, F.
Handboek der psychologie: 4e dl 20.539
Röntgen-Otter, M. (*vert.*) 20.011

Roggeveen, L.
Daantje groot en Daantje klein 20.765
De jongens van de klaverwei 20.757
Okkie en de vogels-O. gaat verhuizen 19.936
Roland Holst-van der Schalk, H. (*inl.*) 20.251
Tusschen tijd en eeuwigheid 20.913
Roland Holst, R. N.
In en buiten het tij 20.251
Roldanus, W. J. A. jr (*vert.*) 19.736, 19.896
Rombouts, S. (*inl., vert.*) 19.641
De ideale opvoeder voor onze tijd 19.640
Prof. Dévaut over de nieuwe school 19.641
Romein-Verschoor, A. (*vert.*) 20.449
Rongen, H.
De kath. moeder in haar opgang... 20.282
Rood, L.
Jesus de Messias 20.283
Rooda, G.
Handleiding voor de blokfluit 19.687
Roose, J. C.
Ons gezin in de crisis 19.827
Rooseboom, H.
Die oorlog trap my vas 19.944
Roosens, L.
Geheim van barmhartigheid 20.284
Roskam, H. M. A.
Mijnbouw en zoutwinning 19.673
Ross, J. A.
Euripides, digter en denker 20.522
Rosseuw de Saint-Hilaire
La fille du braconnier 20.421
Rost, N. (*vert.*) 20.926
Rothberg, G.
Het geslacht Holtenau 19.736
Heidi vindt het geluk 19.902
Rothe, J. (*ill.*) 20.511
Roukens, W. (*medew.*) 20.523
Roux, S.
Arme drommels en ander verhale 19.737
Rubel, J. L.
Zijn laatste wensch 20.112
Ruck, B.
Amor achter het voetlicht 19.759
Het keerpunt van het geluk 20.479
Ruhe, M. (*bew.*) 20.683
Russe, E. (*vert.*) 20.597
Ruting, Jos (*ill.*) 20.429
Ruting, L. (*ill.*) 20.506
Rutten, F.
Alexander Manzoni 19.962
Rutten, Math.
Altengrabow 20.318
Rutten, M. J. H. (*inl.*) 20.662

S

Saalborn, A. (*vert.*) 20.618
Salsmans, J.
Het huwelijk 20.876
Sampimon-de Tombe, L. (*vert.*) 20.064, 20.335
Sand, G.
De wonderlijke geschied. v. Sufferke 19.782
Sanders, L. A.
Universeele atoom-theorie 20.302
Saris, L.
Kindertehuis « De Toekomst » 20.950
Leontine 20.751
Saunders, E.
Die avonture van die ure 19.934
Savi, E. W.
Ten goede gekeerd 19.877
Saxby, Ch.
Alarm in de studio 19.771
Schaake, J. (*bew.*) 19.716
Schaap, H. W. J. (*vert.*) 19.976
Schafer, H. (*vert.*) 19.629
Scharten-Antink, M.
In den vrijen Amerikaan 19.738
Scheenstra, E.
Frans leerboek voor... : 4e dl 20.425
Scheerman, H. J. (*bew.*) 20.558, 20.684
Schelfhout-van der Meulen, A.
De geest van den tijd 20.295
Schelfhout, L. (*ill.*) 20.295
Schepens, J.
J. Gresshoff. Een studie 20.657
Schepens, P.
Finland 20.163
Schermelé, W. (*ill.*) 20.139, 20.142
Schipper, J. J.
Ontwerpen, aanleggen...van tuinen 19.671
Schlesinger, S.
Voorbeelden van mod. opschriften... 19.688
Schlosser, W. (*ill.*) 20.511
Schmit, F. J. (*inl. en aanteek.*) 20.445
Schmook, G.
Boek en bibliotheek: afl. 1-3 20.172
Schneiders, A. J. (*inl.*) 20.444
Schneiders, F. (*inl. en vert.*) 19.811
Schnitzler, N. (*ill.*) 20.760
Schönfelder, B.
Wat bloeit op tafel en vr het raam? 19.657
Schokking, I. (*ill.*) 20.948
Scholten, W. (*bew.*) 20.424
Scholtz, G. D.
In doodsgevaar 19.945
Schreurs, J.
De bruid die hij niet verwachtte 20.232
Het lied van den sluier 19.702
Schrijnen, J.
Collectanea Schrijnen 20.523
Schrijvers, J.
Geef uzelf — De goede wil 19.629
Schröder, S. (*ill.*) 20.140, 20.644
Schröer, G.
In de schaduw v/d Helberg 20.113
Schubert, W.
De komende Europeesche mensch 19.828
Schurenberg, A.
Connie's strijd 20.956
Schurmans, M. F.
Bloedgetuigen van Christus 19.809
Schut, W. F. H. (*ill.*) 20.006
Schutt, J. H. (*bew.*) 19.999
A shorter introd. to Engl. literat. 19.650

Schuttevâer-Velthuijs, N.
Dieuwertje 20.114
Het rijke leven 20.258, 20.347
Schuurmans Stekhoven W. (*bew.*) 20.008
Schuursma, R. (*vert.*) 20.735, 20.849-851
Scribe, E. A.
L'ours et le pacha 20.422
Sellmair, J.
De priester in de wereld 20.285
Seltzer, C. A.
Jim de pistoolvechter 20.115
Parade der leege laarzen 20.233
Servaes, A.
Drie boeken (in één band) 19.878
Internaat 20.939
Servotte, J.
Duitsch woordenboek 20.570
Shenton, E. (*ill.*) 20.219
Shepherd, E.
Moord in het klooster 20.501
Sikkens, R. (*vert.*) 20.094, 20.101, 20.115, [20.120
Silesius, A.
De hemelse zwerver 19.703
Sillanpâä, F. E.
Het zachtmoedig erfdeel 20.726
Sillevis Smitt, J. H.
Een spiegel der wereld 19.810
Simons, A.
Zalig ziek-zijn 20.688
Simons, J.
De laatste flesch 20.480
Simons, R. J. (*aanteek.*) 20.418
Simonton, I. V.
Blanke ballast 19.862
Singmaster, E. (*bew.*) 20.509
Sinninghe-Steenbergen, R.
Van wonderland 20.651
Slob, W.
Paardrijden 19.689
Slock, L.
Handboek v/d pedagog. zielkunde 20.540
Sluijter, W. J.
Atlas krachtwerktuigen — Tekst 20.895
Smeding, H. J.
Het gele huis te huur 19.792, 19.883
Smis, G. P.
Het spionnetje 20.052
Smit, C. (*vert.*) 20.127
Smit, G.
Heiligen door het jaar 20.157
De stem van het kruis 20.911
Vrede van Bethlehem 20.017
Wiltzangh 20.018
Smith, E.
Britt Marie Colstup 20.053
Smits van Waesberghe, J.
Klokken en klokkengieten 20.438
Smits van Waesberghe, M.
De geest v. St Ignatius in zijn orde 20.689
Smulders, J. P. (*vert.*) 20.277
Snapper, R. W. (*ill.*) 19.880
Snitker, W.
Vertellen 20.158
Sobry, P.
Moderne Vlaamsche relig. lyriek 20.019
Soewarno-van der Kaaden, J. C.
Twee en twintig 19.903
Somers, J.
Annie gaat op avontuur 20.968
Sommerfelt, A.
Trulte 19.928
Soons, J. J. (*aanteek.*) 19.709
Spaan, J. B.
De glorie van het ambacht 20.698
Spaey, E. (*medew.*) 19.835
Sperling, W.
Kom je er uit ? 20.013
Speybrouck, J. (*ill.*) 19.806, 20.374, 20.498, [20.554
Spil, A. C.
Voor den bakker 19.667
Staels, M.
Akten en abstrakten 19.704
Stahl, P. J.
Maroussia 20.423
Stahlberg, E.
Het leven v/e Finsche vrouw 20.628
Staring, A. C. W.
Bloemlezing uit zijn gedichten 20.442
Gedichten 20.443
Keur uit Staring 20.444
Marco 20.445
Stecher, A.
Berekening der vruchtbare dagen...19.614
Steel, K.
Hoogeschool der misdaad 20.116
De moord op een dode 20.117
Om tien duizend dollars 20.234
Waarom vermoord ? 20.235
Stegeman, J. (*ill.*) 20.504
Steijlen, H.
In het witte land 19.783
Steinbeck, J.
De druiven der gramschap 20.192
Stelli, E.
Rondom de oude toren 19.784
Stels, F. (*ill.*) 20.964
Stephani-Cherbuliez, J.
Bouwen aan de jeugd 20.565
Sterk, H. (*ill.*) 20.911
Sterkenburg, R. P. (*vert.*) 20.028
Sternheim, A. (*bew.*) 20.565
Steuben, Fr.
De roode storm. De vliegende pijl 19.772
Steur, K.
Onsterfelijkheid 20.877
Steyn, F. S.
Grond 19.719
Stiernstedt, M.
Olga Andrejevna 20.727
Stockman, J. (*bew.*) 19.647
Stőger, A.
Het beklemde dal 19.904
Stoke, M.
Pinkster-veldtocht 20.669, 20.778
Storch, C. (*ill.*) 20.962
Streurman, G. H.
Rede en bezetenheid 19.615

Streuvels, S.
De maanden 20.253, 20.353
Strijt, W. (*vert.*) 20.125
De grootste gave 20.054
Het talent van Fie Binnendijk 20.236
Strong, Ch.
Vliegende liefde 20.185
Stubbe, A.
Rubens 20.706
Stuurman, R. (*ill.*) 19.783, 20.963
Stuyvaert, V. (*ill.*) 19.782, 19.856
Surink, S.
De moord i/d scheerstoel 20.237
Het verdwenen meisje 19.905
Sweet, J.
The red house boys 20.424
Swerts, L.
Ergens in Europa... 20.667, 20.779
Syberg, H. (*vert.*) 19.858
Sylvester, E.
Het wezen van den mensch 19.980
Székely-Lulofs, M. H.
De andere wereld 19.724
De kleine strijd 20.922

T

Tael, A.
Martijntje 20.481
Talkema, A. (*vert.*) 20.112
Taylor, P. A.
Het inkt-mysterie 20.238
Het mysterie v/d koperen ring 20.239
Het mysterie v/d tijgerklauw 19.906
Tegenbos, J.
De landsche dag 20.951
Teirlinck, H.
Maria Speermalie 20.193, 20.390, 20.450
Teis Pzn, G.
't Neie dizzepie-dissepû 20.327
ten Bouwhuys, M. (*heruitg.*) 19.789
ten Bruggencate, K.
Engels woordenboek: 2e deel 20.571
ten Cate-Stheeman, J. A. (*regie*) 19.708
ten Hove, F. (*vert.*) 20.132, 20.221, 20.360
ter Braak, Menno
In gesprek met de vorigen 20.381
Terburg, F. C. A. (*vert.*) 19.618
ter Hulpen, F. (*vert.*) 20.073-074, 20.116, 20.215, 20.217
Terhune, A. P.
De wreker 20.120
ter Marsch-Keen, M. (*vert.*) 19.611, 20.541
Terpstra, Chr.
Het klokhuis 19.850
Terpstra, P.
Kristallografie als hulpwetenschap 19.658
ter Schegget, H.
Slechts 'n baron ! 19.720
Tersoest, A.
Geheimzinnig Thibet 19.929
Tesser, C.
Praedica verbum 20.552
Teunissen, P. (*inl.*) 20.582
Thans, H. (*inl.*) 20.907
Langs heilige bergen 20.952
Thiry, P. (*vert.*) 20.743
Thole, K. (*ill.*) 20.176, 20.373, 20.869, 20.892
Thomas van Aquino
De ente et essentia 20.175
Thomassen, M. (*ill.*) 20.375, 20.637, 20.956
't Hooft, H. G. (*inl.*) 20.378
Tieleman, A. (*vert.*) 20.110
Timmermans, Alph.
Goede manieren 19.829
Hou je gezond ! 20.896
Timmermans, Felix
De familie Hernat 20.676, 20.728
Timmermans, J.
Huurders... in mobilisatietijd 19.996
Timmermans-Delen, L. (*vert.*) 19.820
Timp, P. M.
Bestaat God ? 20.553
Wat is God ? 20.286
Tinbergen, J.
Techn. ontwikkel. en werkgelegenh. 20.296
Tolman, R.
Vlinders, 1e deel 20.577
Tolstoi, L. N.
Linnenmeter 20.940
Tomson, W.
De houtvester van Kenja 20.957
Toonder, J. G.
Vreemdeling in Babylon 20.393, 20.457
Toonder, M. (*ill.*) 20.138, 20.756, 20.761, 20.764, 20.946
Tóth, Tihamér
De Meester is daar en roept u ! 19.811
Toussaint, A. J.
Avonturen i/h land van Rode 20.502
Tousseul, J.
De rots van de Moeder Gods 19.907
Tozzi, F.
Drie kruisen 19.908
Trekker
Voortrekkers. 32 Afrik. liedjes 20.439
Trine, R. W.
In harmonie met het oneindige 19.981
Troch, A.
Drie vreugdejaren vr onze kleuters 20.297
Troelstra, J. (*ill.*) 20.333
Trompetter, H.
Handl. vr chromo- en fotolitogr. 19.674
Trowbridge, C. R.
Het knutselboek 20.440
Tummers, F.
Maria in de leer der Kerk 20.545

U

Ubink, J. B.
Bloeimaand, 1e dl 20.140
Ubink, J. G.
Het carillon staat stil 19.722
Uilenberg, J. J.
De olde jager 19.760
Undset, S.
Madame Dorthea 19.879

Unger, H.
Redder der kinderen 20.664
Uten, J. (*vert.*) 20.268
Utsch, R.
Bazin en knecht 19.909
Uyldert, E.
Wonderl. belevenissen van den Baron van Műnchhausen 20.953
Uytendaele, L. (*vert.*) 20.648

V

Valenti
De blauwe vijver 20.482
Iederen dag een goede daad 19.910
Valkema Blouw J. P.
Het smokkelschip Beredino 19.785
Valkhoff, P. (*inl.*) 19.695
van Acker, G.
Het leven van den Messias 20.554
van Acker, K.
De beteekenis van den droom 20.870
van Acker, Y.
Vl. boerenkolonies in Frankrijk 20.566
van Aerde, R.
Kain 20.483, 20.537, 20.602
van Amerongen G. H. C. (*vert.*) 20.351
van Amstel, D. (*ill.*) 19.933
van Antwerpen, P. (*bew.*) 19.622
van Arckel, J. (*vert.*) 19.752, 19.867, 19.891, 20.468, 20.477, 20.716
van Assche, M. (*inl.*) 19.802
van Assche, P.
Wim's wondere reizen 19.930
van Bauwel, L
Handboek v/h burgerl. procesrecht 20.298
van Beeveren, F. (*vert.*) 20.108
van Bemmelen, W.
Het laatste oordeel e. a. verhalen 19.723
van Bergen, E.
Kunst en kultuur : 2 dln 20.252 20.311
van Berkel, P. (*bew.*) 20.793
van Beselaere, W. (*medew.*) 20.708
van Beugem, I.
H. Nuyttens 20.707
van Beukering, F. C.
In de kerk 20.287
van Boven, P.
Carolijnsche balladen 20.319
van Brabant, J.
Jaap, de vliegende Hollander 20.958
van Breda, A. (*ill.*) 20.600
van Bruggen, C.
Eva 20.194
van Buren, E.
Huis aan de singel 20.484
van Buren, J.
Het verborgen document 20.485
van Buul, T. (*bew.*) 20.500
van Byleveld, H.
Nederland in Frankrijk 20.386
van Cauwelaert, A. (*vert.*) 20.856
van Coppenolle, M. (*ill.*) 19.748, 20.760bis, 20.921bis
van Damme, M. (*ill.*) 20.748
van de Bovenkamp, J. G. H. (*vert.*) 19.726, 19.742, 19.745-746, 19.764
van Deilen, B. (*vert.*) 19.733, 19.958
van Delden, J. (*vert.*) 20.213
van de Mortel, J. C. A. M. (*inl.*) 20.887
van den Akker, H. G. A. (*vert.*) 20.091
van den Berg-Boldingh, E. (*bew.*) 20.589
van den Bergh, H. (*vert.*) 20.453
van den Bergh, J. (*inl.*) 20.435
van den Berk, L. J. M.
Het land van Salazar 20.866
van den Biggelaar, A. (*inl., bew.*) 20.711
van den Born, E. Th.
De wijsheid van den Prediker 19.812
van den Bovenkamp, J. G. H. (*vert.*) 20.081, 20.092, 20.210, 20.363, 20.606
van den Broeck, B.
Nieuwe jeugd 19.705
van den Broeck, E. (*ill.*) 19.705
van den Burg, C. (*vert.*) 20.069
van den Heuvel, A. (*bew.*) 19.862
van den Heuvel, H. (*vert.*) 20.852
van den Hout, G. C. (*vert.*) 19.881
van den Iessel, M.
Ouwe Jutte 19.739
van den Nieuwenhuysen, P. W.
De nation.-social. arbeidsdienst 20.700
van den Vondel, J.
Maeghden 20.328
Rouwen met Vondel 20.711
van den Wijngaert, Fr.
Inventaris Rubeniaansche prentk. 20.901
van de Peppel, J. (*ill.*) 20.432
van der Auwera, E.
De dienster 20.729
Kantjesrapsodie 20.730
van der Galiën, S. M. (*vert.*) 20.633-634
van der Geest, K.
Margreet 20.941
Pieter Pieterszoon lichtmatroos op...20.954
van der Hake, J. A. (*inl.*) 19.949
van der Hallen, E. (*medew.*) 20.708
Oost-Zuid-Oost 20.675, 20.792
van der Heiden, J. W.
Abelino, de grote bandiet 19.721
van der Heyde, P.
Sandbostel ! Kamp X B 20.780
van der Heyden, J. H.
Piet Hein 20.959
De wens van koning Poesta 20.145
van der Hoogte, J. (*vert.*) 19.803
van der Hout, G. C. (*vert.*) 20.061
van der Kooi, K.
Frans leerboek voor... : 4^e^ dl 20.425
van der Kop, H. (*vert.*) 20.340
van der Leeuw, K.
Gemeenschap, geloof, gezag 19.630
De verhouding v. God en mensch...19.813
van der Mandele, L. J.
De ziekten v. hart en bloedvaten 19.675
van der Marke, A.
Tussenspel 19.911

van der Meer, F.
Geschied. eener kathedraal 20.398, 20.410
Iets over de oud christel. kunst 19.690
van der Meer de Walcheren, P.
Menschen en God 20.388, 20.524
van der Mensbrugghe, A. M. (*bew.*) 20.175
van der Meulen, E. (*vert.*) 20.461
van der Molen, S.
Populair Maleis 19.833
van der Most, Ph.
De blinden-geleidehond 19.659
van der Poel, D. C.
Economische encyclopedie 19.997
van der Sloot, G.
Spriet 19.773
van der Sluys, W. N.
Vliegen en fladderen 19.677
van der Stempel, M. L.
Hoe handel ik bij ziekte en ongeluk. 20.307
van der Togt, J. W.
Hoe blijf ik fit ? 20.433
van der Tuin, M. (*vert.*) 20.031
van der Valk, A. C.
Vangen en jagen 19.950
van der Veen, A.
De jongste generatie over J.Greshoff 20.525
van der Veen, Ph. J. (*bew.*) 19.923
Vandervelden, J.
Het hart der Dietsche landen 20.787
van der Ven, D. J.
I/d bloeiende hof onzer volkscult. 20.173
van der Vlis, N.
Wie luistert er mee? 20.653
van der Walt, S. L. C.
Afrikaans as tweede taal 19.834
van der Woude, J.
Derk de waterman 20.923
Portelet 20.201
van der Zeijde, M. H.
Nederl. proza van dezen tijd 20.658
van de Stadt, E. (*ill.*) 20.963
van de Velde, A.
Bukske en de mollengemeente 20.960
Het eeuwig masker 19.795, 19.844
Peter zoekt het geluk 19.608, 19.774, 19.973
Pukkie Pech 20.526, 20.629
van de Velde, J.
Sursum corda 20.712
van de Velde, M.
Alléén geluk 19.912
van de Velde, V.
Feesten van het kerkel. jaar... 20.555
van de Velden, G.
Film en geestel. volksgezondheid 19.642
van de Vliet, P. Ch.
Kerstfeest heden 20.486
Vandewalle, C. B.
O. L. Vrouw ter Minderbroeders 20.288
van de Walle, M. H.
En Vlaanderen ? 20.699
vande Walle, R. (*vert.*) 19.939
van de Walle-Persyn, W. (*vert.*) 19.815
van de Wijgaert, L.
Nevelingen 20.530, 20.594
Vandewoude, G.
Van vassaliteit tot soevereiniteit 20.567
Vandewyngaerden, Fr.
Een groot modern staatsman Salazar 20.867
van Dietsch, J. N. C. (*vert.*) 19.866, 20.191
van Dijk, J. (*vert.*) 20.059-060, 20.071, 20.107
van Dijke, A. L.
Gereedschapsleer voor electriciëns 20.897
van Dijke, H.
De vierde wijze uit het Oosten 20.589
van Dobben, W. H.
Wat vliegt daar ? 20.303
van Doorn, B. (*vert.*) 20.227
van Doorn, W.
Facetten 20.659
van Dorenburg, A.
In verleiding 20.758
van Driel, J.
Korfballen 20.901 bis
van Duinkerken, A.
Dichters der emancipatie 19.851
Legende van den tijd 20.770
Poëzie uit den pruikentijd 19.852
van Eckeren, G. (*inl.*) 20.194
van Esch, J.
Beetgenomen 20.329
van Etten, I.
Jenny Merkel 20.487
van Eyck, P. N. (*inl.*) 20.317
van Eyk, H. (*medew.*) 19.792, 19.883
(*bew.*) 20.402
De lotgevallen van Thérèse 19.913
Sinterklaas blijft een zomer over 20.146
van Eysden, T.
Jel's overwinning 20.121
van Galen, G. (*vert.*) 20.466
van Ganse, R.
Ruimte en tijd 20.404
van Gelderen, I.
Duits schoolwoordenboek 20.572
van Gellecum, H.
De weg v/h toeval 20.488
van Genderen Stort, R.
Kleine Inez 19.740
Rondom een balling 20.055
van Geuns, J. J.
De ziel der steden 19.853
van Gils, J. B. F.
Een andere kijk op P. Bruegel... 20.312
van Goethem, F. (*inl.*) 20.700
(*red.*) 20.882
van Grinsven, L. (*ill.*) 20.762
van Gumster, J. D. A. (*vert.*) 20.038, 20.040, 20.133
van Hacht, J. A. W. (*vert.*) 19.898, 19.910, 20.087-088, 20.095, 20.111, 20.118, 20.349, 20.482, 20.615-616
van Haeff, M. H. P. P.
Handl. vr verpleg. v. tuberculose 19.676
Vanhaegendoren, M.
Het verkennersleven : 2e dl 20.299
van Hagendoren, E. (*ill.*) 20.643
van Ham, J.
De kunst van lezen 20.151

van Hattum, D.
Erika en Johannes 20.147
van Hecke, H. (*vert.*) 20.776
van Heemskerck Düker, W. F.
Zinnebeelden in Nederland 20.568
van Heerde, H.
Tusschen vuur en staal 20.640
van Hees, G.
Over alle grenzen : 1e dl 20.644
van Hemeldonck, E.
Berk en brem 19.791, 19.914
Johan van der Heyden 20.395, 20.503
Konijnenberg 20.630
van Heusden, K.
De onbekende mensch 20.131
van Hoeck, F.
Schets v. geschied. Jezuïet. in Ned. 19.788
van Hoeck, M. (*vert.*) 20.857
van Hoof, F. (*bew.*) 20.540
van Houten, H. J.
Zinnebeelden in Nederland 20.568
van Houweninge, G. H. C. (*vert.*) 20.037, 20.117
van Hulle, L.
Geestelijke hulp aan zieken 19.814
Mariale vroomheid 20.690
Pinkstergeest 19.991
van Idserda, S.
Moed houden, Maud ! 20.504
van Iependaal, W.
De bocht in de vaart 20.168, 20.202
van Immerseel, F. (*ill.*) 19.954, 20.493
van Ipenburg, R.
En tóch schijnt de zon 20.673, 20.744
Novice 20.259, 20.372
van Itterbeek, A. (*inl.*) 20.885
van Kerckhove (*inl.*) 20.685
van Koolwijk, M. (*ill.*) 19.847
van Laer, F
De verloren bruid 20.169, 20.195
van Langendonck, P.
Gedichten 20.662
van Leeuwen, W. L. M. E.
Bekn. overz. v/d Nederl. letterk. 20.660
van Leeuwen Boomkamp-Belinfante, L. (*vert.*) 19.885
van Liefland, W. A.
De school v/h afwijkende kind 19.998
van Loggem, E.
Asfalt en horizon 20.170, 20.196
van Lohuizen, T. (*inl.*) 20.180
van Lokhorst, E. (*red.*) 19.882
(*medew.*) 19.792, 19.883
Jessy en de anderen 20.505
van Looi, M.
Op Baalmolen 20.254, 20.354
van Luyn, D. (*ill.*) 20.336
van Marcke, L.
En kinderoogen blinken... 20.759
van Melle, J.
Oom Gideon ontmoet die... 19.926
van Merkesteijn, J. A.
Jonker Pochmans met de ezelskop 20.590
van Moerkerken, P. H.
Koning Attila's bruiloft 20.203
van Neervoort, R. J.
De uitvinding v/d admiraal 20.135
van Nes-Uilkens, G.
De oude stee 20.355
van Nierop, C. (*vert.*) 20.057
van Noorden, F. (*ill.*) 20.149
van Noort, K. (*vert.*) 19.928
van Nooten, J. (*muz.*) 20.325
van Norden, H. (*ill.*) 19.733
van Norden, J. (*vert.*) 20.130
van Noten, J. (*ill.*) 19.948
van Offel, E. (*ill.*) 20.641, 20.646
van Oldenburg Ermke, F. (*vert.*) 20.501
Broeder Ambrosius 19.915
Het jongste meisje Martin 19.963
Pastoor Pius Paerel 20.527, 20.603
Paulus te Ephese 20.330
van Oosten, A. J. D.
Moderne Vlaamsche relig. lyriek 20.019
Vanopdenbosch, J. (*verantw.*) 19.802
van Oven, R.
Het moet ! 20.506
van Overvoorde, F. (*vert.*) 19.906, 20.238-239, 20.352
van Poll, M.
Bloed over het Jodendom 19.606, 19.644
van Praag, S. (*vert.*) 20.046
van Praag, S. E.
De hartstochtelijkheid der ziel 20.405
van Raemdonck, G. (*ill.*) 20.960,-961
van Reensema, J. (*vert.*) 20.368, 20.474
van Rees, O. (*ill.*) 20.790
van Reusel, J. (*vert.*) 19.807
van Riesen, W.
Agnietje Speerstra 20.136
van Rijsens, F.
Hoofdpersonen u/d algem. gesch. 19.789
van Roey, B. L. (*vert.*) 19.990
van Rooy, J. H.
Noorse spraakk. met klankleer 20.573
van Ruyven, J. (*bew.*) 20.543
van Schendel, A., jr
Breitner 19.691
van Schendel, A.
De fat, de nimf en de nuf 20.489
Mijnh. Oberon en Mevr. 19.790, 19.880
van Sillevoldt-Haasse, N.
Noodlanding 19.916
van Steeden, C. L.
Ziel en lichaam 20.434
van Steenderen, C.
Vliegen en fladderen 19.677
van Tergouw, B.
De verstootenen 20.024
van 't Hoff, M. (*ill.*) 20.737, 20.739, 20.933
van Til, R.
Voor den bakker 19.667
Waarin bakt de bakker ? 19.668
van Twiessel, H.
Jan Battingh wordt rijk 19.927
van Veldhoven, G. J.
Inleid. tot de kerkinrichting 19.631
van Velthuizen, G.
Zeven dagen Rotterdam 20.160

van Vliet, A. (*vert.*) 20.234
van Vliet, J. Y. (*vert.*) 20.109, 20.185, 20.209, 20.222
van Vliet, W. (*ill.*) 20.313
van Vlijmen, Fr.
Lief en leed in de Jowa 20.137
van Waelre, K.
In den maalstroom v/d oorlog 20.356
van Wehl, N.
De grote taak v. Emmeline 20.509
van Wesemael, T.
Het apostolaat van den lach 20.631
van Wielinck, H. J. (*verz.*) 20.659
van Wijk, L. E. (*vert.*) 20.343
van Wijngaarden, W. D.
Meesterwerken der Egyptische kunst 19.692
van Wijngaerdt, P.
Kunst, spiegel van den tijd 20.586
van Ysselsteyn, G. T.
Zeggen en luisteren 20.320
van Zeggelen, M. C.
« Grand Seigneur » 20.257, 20.357
Een liefde in Kennemerland 20.944
Veen-Brons, A. C.
Nieuw-femin. en... huwelijksbemid. 19.645
Veenendaal, J. (*ill.*) 20.957
Venema, G. (*vert.*) 20.223, 20.226
Verbaere, H. (*ill.*) 19.965
Verbeeck, R.
Tusschen twee werelden 19.706
Verbeke, R.
De muzikale opvoed. op de L. S. 20.569
Verboon, W. S. (*medew.*) 20.897
Verbruggen, P.
Als een goed hovenier... 20.713
Vercammen, J.
Drie suite's 20.714
Verhaar, N. A. M. (*bew.*) 20.276
Verheyen, J.
Levend katholicisme 20.289
Veringa, Th. Tj.
Om het geheim van Rich. Cobden 20.376
Verkoren, L. (*vert.*) 20.791
Verkruisen, J. W. (*verz.*) 20.587
Verrijn Stuart, G. M.
Geld, crediet en bankwezen: 1e dl 20.701
Verschaeve, C. (*inl.*) 19.802
Verschoor, A. L. (*vert.*) 20.067
Verschoor, B.
Moord in blokschrift 19.761, 19.917
Verschuere, A. (*medew.*) 20.000
De zusters van 't geloove 20.556
Verschueren, J.
Modern handwoordenboek 19.835
Verstijnen, (*ill.*) 20.513
Verwey, A.
Frederik van Eeden 20.661
Verwimp, L.
Wiet 20.645
Vestdijk, S. (*vert.*) 20.722
De dood betrapt 20.451
Klimmende legenden 19.854
Rumeiland 20.391, 20.458
De zwarte ruiter 20.056
Veterman, E. (*ill.*) 20.747
Vierhout, H. (*vert.*) 20.124
Vildrac, Ch. (*bew.*) 20.422
Vincent, R.
Het leven op het land 19.762
Viruly, A.
Kinderen mogen vliegen 20.126
Verrassende ontmoetingen 19.793, 19.918
Vissel, Y.
Mieke lacht 20.942
Visser, A.
Kaleidoscoop 20.358
Visser, B.
Roelf Grootjans 20.359
Visser-Bakker, J.
De eerste prijs 20.148
Visser-Roosendaal, J.
...Tot in den dood 20.670, 20.731
Visser, J. M. (*bew.*) 19.678
Visser, P. (*medew.*) 20.897
Visser, W. J. A. (*vert.*) 20.705
Vlaanderen, A. (*ill.*) 20.035
Vlaskamp, A. J. C.
Moord zonder motief...? 19.775
Vloemans, A. (*vert.*) 20.678
Vogels, J. (*ill.*) 20.905
von Heiseler, B.
De goede wereld 19.919
von Kries, W.
Strategie en taktiek der Engelsche... 20.415
von Panhuys, A.
Een kleine en een groote liefde 20.490
Roepstem uit het verleden 20.491
von Randenborgh, E.
Een paradijs verstoord 20.057
Voogd-van Kleeff, J. A. E. (*bew.*) 20.664
Voorthuis, F. J.
Vanwaar ? Waartoe ? Waarheen ? 19.616
Vorrink, J.
Heer Halewijn 20.122
Vorstman, A. (*vert.*) 20.027, 20.089, 20.098
Vosma, E.
Een schip vaart weg ! 19.763
Toen de lente kwam ! 20.943
Vranken, A
Koorleiding en zangtechniek 19.693
Vreedenburgh, C. (*vert.*) 20.583
Vriends, J.
Vogels van het dennenbos 20.430
Vrolijk, M.
Donker, zon en golven 20.715
Vuerhard-Berkhout, A. C. (*vert.*) 19.725, 19.758, 20.079, 20.266, 29.721

W

Wachters, H. J. J.
Jan Hus 19.964
Wafelbakker, D. (*vert.*) 20.034, 20.051, 20.068, 20.102
Waldorp, J.
Zangzaad voor kampeerders 20.313
Wallagh, G. H.
« In de trou » 20.492

Walling, R. A. F.
Het kasteel der verschrikking 20.240
Walmsley, L.
Liefde in de zon 20.058
Walschap, G. (*medew.*) 19.792, 19.883
Walsh, W. T.
Uit de storm 19.920
Walters, W. J.
De verboden weg 20.204
Wapstra Azn, H. (*bew.*) 19.684
Wast, H.
Gouddictators ! 20.241
Waterink, J.
De school aan de ouders 20.416
Waterschoot, J. (*ill.*) 19.930, 20.503, 20.647, 20.649-650, 20.754-755, 20.964, 20.968
Wauters de Besterfield, E.
Blij bidden 19.815
Wayne, P.
Avontuur in de bergen 20.123
Weevers, Th.
Het leven der planten 20.010
Weijnen, A.
Betekenis en mogelijkh. d.heemtaalk. 19.836
Wellman, P. I.
Jubal Troop, 2 dln 20.059, 20.060
Wemerman, W.
Twee kasteelen 19.855
Werner, K.
Inrichting en... v. kamer-aquaria 19.660
Werumeus Bunning-Ensink, G. J. (*vert.*) 20.207
Werumeus Buning, J. W. F.
Lof van Nederland 20.183
Nieuwe avonturen met een pollepel 20.308
Westerbrinck-Wirtz, J. M.
Peter senior en Peter junior 20.242
Weyts, S.
Niets dan een droom 20.672, 20.745
Widmann, W.
Welke ster is dat ? 20.431
Wieringa, E. H.
De weg nr J. Chr. i/h O. Testam. 19.816
Wiersma, E. D.
Voor paedagoog en huisarts 20.417
Wigman, A. B.
Zoogdieren in de bossen 20.432
Wijdeveld, R. (*ill.*) 20.146
Wild, G. O.
Edelsteenen en hoe ze te herkennen 19.678
Wilkeshuis, G.
« Kom heilige Geest... » 20.331
Willems, J. H. J. (*inl.*) 20.654
Willing, B. (*bew.*) 20.511
Wilms Floet, W. J.
Fantasie rond een sigaar 20.581
Winkel, R.
Kerstnacht 20.591
Wipple, K.
De geheimzinnige brandstichter 20.243
Wirth, G. (*ill.*) 20.509
Wolf-Catz H.
Windvlagen 19.707
Wolffenbuttel-van Rooijen, H.
De wonderl. reis v. Leloe Swalijs 20.149
Wolfgang (*ill.*) 20.738
Wolsey B.
Jan Pierewiet 20.446
Zangzaad voor kampeerders 20.313
Worby J.
De andere helft 19.951
Wouters J. (*medew.*) 19.965

Y

Yore C.
Het dal der woestelingen 20.360
Een dure eed 20.061
Freckles de scherpschutter 20.132
Een wedloop met den dood 20.124
Een zware beproeving 19.881
Young G.
Red Clark waagt zijn hachje 20.133
Yutang L.
Levenswijsh. met een glimlach 19.982

Z

Zaalberg N. (*vert.*) 20.608
Zahn E.
De eeuwige wegen der liefde 20.361
Zandstra E.
De vlammende heide 19.864
Zerbolt van Zutphen G.
Van geestelijke opklimmingen 20.878
Zernike E. (*medew.*) 19.792 19.883
(*vert.*) 20.204
Bruidstijd 19.970 20.062
Zielens L.
Lees en vergeet 20.862, 20.924
Zoethout, A. (*ill.*) 19.708
Zonneberg, Fr.
Het rijk der wanen 20.321
Zoomers-Vermeer, J. P.
Zij die voorbijging 20.533, 20.604
Zweeres, K. (*vert.*) 20.737, 20.739, 20.933

TITELLIJST

VAN DEN 19n JAARGANG

Het getal aan het uiteinde van den regel geeft het volgnummer der recensie aan

A

(Het) aankweeken v/h wisk. denken 19.632
Aansporing tot de geestelijkheid 20.280
Abelino, de grote bandiet 19.721
Abenteuer des Peter Farde 20.817, 20.840
(De) achtergrond van corporatisme... 20.880
Achter waaiende manen 20.130
Adviezen van een huisarts 20.892
(De) advocaat 20.067
(Het) affectieve leven van het kind 19.977
Afrekening 20.164e
Afrikaansch as tweede taal 19.834
Agorki 20.647
Agrion 20.933
Akten en abstrakten 19.704
Alarm in de studio 19.771
Albino, de schrik der Arizona 19.898
Alexander konijn 20.141
Alexander Manzoni 19.962
Alléén geluk 19.912
Allgäuer Trilogie 20.820, 20.845
Als de dagen lengen 19.604, 19.748
Als een goed hovenier... 20.713
Als haat regeert 20.107
Als het scherm valt 20.740
Als ich can 20.397, 20.494
Als ik één en twintig ben 20.205
Als Mutter noch lebte 20.798, 20.821
Als rupsjes praten... 20.244
Altengrabow 20.318
Amor achter het voetlicht 19.759
(Het) andere geslacht 20.593
Andere goden 20.197
(De) andere helft 19.951
(Een) andere kijk op Breugel den... 20.312
(De) andere wereld 19.724
Angenietje Speerstra 20.136
(De) angst in het leven van de mens 19.978
Anneliesje uit den achterhoek 20.514
Annie gaat op avontuur 20.968
(L') annonce faite à Marie 19.709
Antoon Herckenrath 20.704
(Het) antwoord op de onrust v/d mod... 19.618
Apollonia 20.819, 20.843
Apologetisch leven 20.557
(Het) apostolaat van den lach 20.631
Arbeid en arbeider in de volksche orde 20.559
Arlatine 20.023
Arme drommels en ander verhale 19.737
Asfalt en horizon 20.170, 20.196
Atlas : krachtwerktuigen 20.895
Avonturen in het land van Rode 20.502
(De) avonturen van Pinkeltje 19.933
(Die) avonture van die ure 19.934
(Het) avontuur en andere verhalen 20.763
Avontuur in China 20.392, 20.475
Avontuur in de bergen 20.123

B

Baanbrekers der wetenschap 19.958
Baba Krizepino 20.797
Bandietenland 20.228
Barbara 19.858
(De) barret van den majoor 19.718
Bartje zoekt het geluk 20.167, 20.218
(Een) bataafs driemanschap 20.747
Bazin en knecht 19.909
Beet !... 20.435
Beetgenomen 20.329
Beginselen der natuurkunde : 1e dl 20.885
Begrijpt ge de krant ? 19.637
(Het) beklemde dal 19.904
Beknopte inleid. i/d erfelijkheidsleer 20.427
Beknopte Nederl. spraakkunst 20.000
Bekn. psychiatrie v. soc.-werkenden 20.679
Beknopt overzicht v/d Nederl. letterk. 20.660
Béla Bartok 20.310
Belevenissen van Garriet Jan 19.732
(De) beproeving van Dr Kildare 19.726
Berekening der vruchtb. en... dagen 19.614
Berend Kopstubber 19.753
Berk en brem 19.791, 19.914
Bestaat God ? 20.553
(De) beteekenis van den droom 20.870
Betek. en mogelijkh. der heemtaalk. 19.836
Betteke Mommens 20.365
(Het) bieden, spelen bij contra-bridge 19.681
Bij de vlieghaven 20.965
Blad, boek en band 19.975
Blanke ballast 19.862
(De) blauwe vijver 20.482
Blauwmasker in de klem 20.477
Blij bidden 19.815
Blinde klippen 20.532, 20.601
(De) blinden-geleidehond 19.659
Blind tot Damascus 20.724
Bloedgeld 20.073
Bloedgetuigen van Christus 19.809
Bloedhonden 19.734
Bloed over het Jodendom 19.606, 19.644
Bloeimaand, 1e dl 20.140
Bloemlezing uit gedichten (Staring) 20.442
(De) bocht in de vaart 20.168, 20.202
Boek en bibliotheek, 3 afl. 20.172
Bolke's zoon en Dorus Das n. Nederl. 20.963
Bonte tienling 20.966
Boodschap aan de nerveuze wereld 19.976
(Een) bosch brandt 20.037
Bottende takken 20.887
Bouwen aan de jeugd 20.565
(De) Brabantsche omwenteling 20.785
(Die) Braut des Alexius 20.809, 20.837
Bravo Jim 20.223
Breitner 19.691
Breiz-Izel 20.790

Brieven aan Potgieter 20.654
Britt Marie Colstrup 20.053
Broeder Ambrosius 19.915
(De) broeders van Mowgli 19.922
(De) bronnen over het leven van Jezus 19.625
(Het) Brouwershuis of Het Waterhuis 20.781
(De) bruid die hij niet verwachtte 20.232
Bruidstijd 19.970, 20.062
(Der) Bubenkönig 20.816, 20.842
Buiten de wet 20.111
Buiten het gareel 20.262, 20.337
Bukske en de mollengemeente 20.960

C

(Het) camera-mysterie 19.899
(Het) carillon staat stil 19.722
Carlotta Torresani 20.028
Carolijnsche balladen 20.319
Catechesen of Toespraken t. d. doopel. 20.543
Charles Leplae 20.703
Chineesche vertellingen 20.932
Christel. humanisme in het licht der... 20.264
Christus in de Kerk 20.272
Coenen bij de bushalte 20.535, 20.627
Collectanea Schrijnen 20.523
(De) Compagnie van Vischvaert te... 20.784
Connie's strijd 20.956
Constance heeft een baantje 20.080
Constructieleer voor timmerlieden 20.893
Corporatief Portugal 20.865
(De) corporatieve gedachte bij de... 20.882
(De) cowboy-detective 20.375
Cowboys zijn taai 19.889
Cowboy-taal 19.867
(De) criminaliteit der vrouw 20.694
Crimineele tactiek 19.824
(Het) cultuur-ideaal van Aristoteles 20.681
Culy zegeviert 20.108
(De) cycloop 20.341

D

(De) daad is aan de ouders v. verpleeg. 19.823
Daantje groot en Daantje klein 20.765
Dämmerstunden 20.803, 20.826
Daer hoortsi crysel tanden 20.605
Dagboek van een motor-ordonnans 20.477
(Het) dal der opgejaagden 20.094
(Het) dal der woestelingen 20.360
(Het) dankgebed der oude Kerk 20.558
Dans om het zwaard 20.213
De ente et essentia(e) divi Thomae 20.175
Democratie, dictatuur en opvoeding 20.695
Derk Waterman, de Hollander 20.923
Dertig dagen oorlog 19.966, 20.159
(De) dichter van den Zarathustra 20.520
Dichters der emancipatie 19.851
(De) dienster 20.729
Dierentuin 20.733
Dieren vragen onze aandacht 20.006
(De) dieselmotor 20.304
(Het) Dietse lied v/d Middel. 20.015, 20.316
Dieuwertje 20.114
Dit alles en ook nog de hemel 20.220
Dit geheim is groot... 19.597
Dr Oscar de Gruyter 19.937
Donker, zon en golven 20.715
(De) dood betrapt 20.451
(De) doode in de bungalow 20.340
(De) dooden leven 20.546
(Het) doodenmasker 20.092
(De) doolhof 19.969, 20.050
Door vorm en tuig 20.400
Door wolken omhoog 20.346
(De) drakenmanden 20.626
Drentse uitgevers- en drukkersmerken 19.610
Drie boeken in één band 19.878
(De) drie helden 20.926
Driekoningen. De onnoozele kinderen 20.515
Drie kruisen 19.908
Drie lichten doofden 20.215
Drie moordenaars 20.461
Drie suite's 20.714
(De) drie tegen Moskou 20.362
Drie vreugdejaren vr onze kleuters 20.297
(De) drie wensen 19.716
Droomvuur 20.441
(De) druiven der gramschap 20.192
(De) dubbele vaardigheid 19.698, 19.846
(De) dubbelganger 19.750
Duitsche boerenpolitiek 20.291
Duitschland breekt de blokkade 20.883
Duitsch woordenboek (Servotte) 20.570
Duits woordenboek: 2e dl (v. Gelderen) 20.572
(Den) duivel nabij 20.043
Duizend en één avond 19.882
Duizend en één nacht 19.741
(Een) dure eed 20.061
Duvelskermesse 19.859
(De) dwaze tijd 20.364

E

Economische encyclopedie 19.997
Edelsteenen 19.678
Edward Vermeulen, schrijver en boer 20.164h
(De) eed der cowboys 20.038
Eens komt de dag... 19.875
Eén voor allen-Allen voor één 20.635
Eenvoud.verkl. tekst bij atlas krachtw. 20.895
Eenzaamheid 19.747
(De) eerepositie der vrouw 20.563
Eereprijs 19.755
(De) eerste prijs 20.148
Eerste verzen 19.697
(De) eeuwige rit 20.910
(De) eeuwige wegen der liefde 20.361
(Het) eeuwig getal 19.654
(Het) eeuwig masker 19.795, 19.844
Egholm 20.734
(Het) einde der tijden 19.803
(Het) einde van de vrije ekonomie 20.564
Elfstedentocht 20.256, 20.333
« El socio » 20.743
El sombra 20.047
Engelenboek 20.510
Engelen en duivelen 20.269

Engels leerboek 19.652
Engels woordenboek : 2e dl 20.751
En het leven gaat verder... 20.736
Enk. pract. punten... huwelijkswetgev. 20.544
En kinderoogen blinken... 20.759
En tóch schijnt de zon 20.673, 20.744
En Vlaanderen ? 20.699
(De) erfgenaam van Bockenhagen 19.887
Erflaters 19.890
Ergens in Europa... 20.667, 20.779
Erik, of Het klein insectenboek 20.176
Erika en Johannes 20.147
Erk, de levensweg van een wilde eend 20.737
Erwachte Steine 20.804, 20.828
Euripides, digter en denker 20.522
Eva 20.194
(Het) evangelie en de Hindoes 19.612
Evoluties v/h Antwerpsch stadsbeeld 20.382

F

Facetten 20.659
(De) familie Hernat 20.676, 20.728
(De) familie Sartoris 20.219
Fantasie rond een sigaar 20.581
(De) fat, de nimf en de nuf 20.489
Feesten van het kerkelijk jaar 20.555
Filip de Pillecyn 20.768
Filips van Marnix v. St Aldegonde 20.794
(La) fille du braconnier 20.421
Film en geestelijke volksgezondheid 19.642
Finland 20.163
Floris ende Blancefloer 19.856
(De) fluisterende geest 19.765
Foto's met inhoud 19.842
(Le) français parlé 20.419
Franciscus Xaverius 20.796
Frank Mildmay, de zeeofficier 19.923
Frank van Wezels roemruchte jaren 19.728
Frans leerb. vr ULO-scholen, 4e dl 20.425
Frans schoolwoordenboek, 2 dln 19.648
Freckles, de scherpschutter 20.132
Frederik van Eeden 20.661
Frère André 20.387
(De) freule 19.868

G

Galerij dichters 20.164, 20.247
Galgenaas 20.363
Gangsters in Arizona 20.119
(Een) gast in uw huis 20.916
Geboorte 20.016
Gedichten (Staring) 20.443
Gedichten (van Langendonck) 20.662
Gedichten begrijpen 20.518
Gedichten genieten 20.518
Geef Uzelf 19.629
Geen benzine meer 20.938
Geertje 20.764
(De) geest der liturgie 19.805
Geestelijke hulp aan zieken 19.814
(De) geestel. leer van Elisabeth der...20.279
Geestelijke verwarring 20.693
Geest en stof 20.403
(De) geest van den tijd 20.295
(De) geest v. St Ignatius in zijn orde 20.689
Geheimen van ruimte en tijd 20.301
(De) geheimen van Tommy Robinson 20.930
(Das) Geheimnis des Fisches 20.813, 20.830
Geheim van barmhartigheid 20.284
(Het) geheim van de ivoren schat 19.780
(Het) geheim van den visch 20.852
(Die) geheim van die skaduwees 19.754
(Het) geheim van Dr Ling 20.063
(Het) geheim van Sutton Place 20.216
(De) geheimzinnige brandstichter 20.243
(De) geheimzinnige haneveer 20.462
(De) geheimzinnige pop 20.032
(De) geheimzinnige rancho 20.611
Geheimzinnig Thibet 19.929
Geïllustr. vaderlandse geschied. 19.942
(Het) gelaat der arabeske 20.908
Geld, crediet en bankwezen : 1e dl 20.701
Geld en kruit 19.891
(De) geleerde bollen 20.961
(Het) gele huis te huur 19.792, 19.883
(Een) gelukkige dierenfamilie 20.512
Gelukkig leven 20.907
(De) gelukkigste vrouw ter wereld 20.049
(De) geluksparaplu 19.897
(De) gemaskerde cowboy 20.348
(De) gemaskerde Mexicaansche 20.612
Gemeenschap, gezag, geloof 19.630
Geneesk. handleid. bij beroepskeuze 20.890
G. B. Shaw 20.379
Georg Friedrich Händel 19.956
Geploegde aarde 20.164 b
Gereedschapsleer v. electriciëns 20.897
Geschenk van de goedheid 20.674, 20.749
Geschied- en aardrijksk. woordenboek 19.939
Geschiedenis eener kathedraal 20.398, 20.410
Geschiedenis van Baasrode 20.161
(De) geschied. van Betsie het paard 20.514
(De) geschied. der bokkerijders 19.940
Geschied. v. Nederl. ter zee : 2e dl 20.786
(De) geschied. v. Robin Stewart 20.722
Geschriften van en over Rubens 20.702
(Das) Gesicht im Nebel 20.810, 20.847
(Het) geslacht Holtenau 19.736
(Het) geslacht Trigland 20.621
(De) gesprekken van Confucius 20.265
(De) gevaarlijke zone 20.036
Gevaarlijk goud 20.118
(De) gevangene van San Damiano 19.961
Gevleugelde daden 20.470
Gewapend en weerloos 20.718
Gezellen van den dood 20.033
Gezworen kameraden 20.646
Gij en de chemie 20.007
(Het) glazen masker 20.212
(De) glorie van het ambacht 20.698
(De) gnomol. v. St Gregor. v. Nazianze 20.517
Gobsman. Aardappelen 20.229
(De) god. Moeder i/d V-Ind. religie 19.987
God en het lijden 19.804
(Het) Godsbegrip bij Aristoteles 20.682
Godsdienst en leven 19.990

Godsdienstig leven op Vl. bodem 20.549
(De) goede dwaas 19.712
Goede manieren 19.829
(De) goede wereld 19.919
(De) goede wil 19.629
(De) goochelkunst en haar geheimen 19.685
Gouddictators 20.241
Goud en kogels 20.227
(De) gouden reael 20.454
(De) gouden schakel 20.206
(De) gouden vogel 20.165, 20.200
(Het) grafisch bedrijf 19.670
« Grand-Seigneur » 20.257, 20.357
(De) grenzen van het denken 20.401
Grond 19.719
Grondlijnen... moedertaal onderwijs 20.562
(De) grondslag v/e nieuwe gemeenschap 20.691
De) groote belofte v. Jezus'... Hart 20.407
(De) groote verwildering 20.596
Groot humoristisch album 20.507
(Een) groot modern staatsman Salazar 20.867
(De) grootste gave 20.054
Grotesken 20.632
(De) grote taak van Emmeline 20.509
Gurianna 19.731
Gysbrecht van Aemstel 20.155

H

Hamster, pas op je hol ! 19.713
Handboek der psychologie : 4e dl 20.539
Handboekje voor het biddend gezin 20.550
Handboek van de paedagog. zielkunde 20.540
Handb. v/h burgerl. procesrecht, 4e dl 20.298
Handen omhoog ! 20.322
Handgrepen, eerste hulp 19.665
Handl. been- en gewrichtstuberculose 19.676
Handl. vr de blokfluit in C, 1e dl 19.687
Handl. vr de chromo-lithografie 19.674
Hans Dussel op 't gemeentehuis 19.711
Hans Kiekeboe 20.762
(Het) hart der Dietsche landen 20.787
Hartslag 19.848
(De) hartstochtelijkheid der ziel 20.405
Heer Halewijn 20.122
(De) heersers van het gewest 20.929
Heidi vindt het geluk 19.902
Heilige Godelieve van Vlaanderen 19.955
Heiligen door het jaar 20.157
(De) heilige Nikolaas 20.515
(De) heiligheid der Kerk 19.617
Heilsgeschied. v/h O. Testament 19.800
Heimwee 20.671, 20.732
Heimwee, asch der branden... 20.181
Helena Saarlathi 20.921
(De) helsche patrouille 20.937
(De) hemelse zwerver 19.703
Hendrik Nuyttens 20.707
Henri de Braekeleer en Antwerpen 20.900
(De) herberg op het eiland 19.768
Het is volbracht ! 20.872
Het moet ! 20.506
Hilda 20.763
Hoe blijf ik fit ? 20.433
Hoe de bas bij de radio kwam 20.511
Hoe de Radjah haar liefde won 19.873
Hoe dikke Gijs i/d cockpit verzeilde 20.752
Hoe groen was mijn dal 19.872
Hoe handel ik bij ziekte en ongeluk? 20.307
Hoe leg ik zelf een moestuin aan ? 20.306
Hoe wij vliegen 20.1[illegible]8
Holderdebolder 19.935
Hollands glorie 20.171, 20.198
100.000 Kilometer 19.672
Honderd zonnen in de zomer 19.971, 20.025
(Het) hondje Smyrza 20.967
Hoofdpersonen uit de algem. geschied. 19.789
Hoogere leerg. om de Mis te verstaan 19.806
Hoogeschool voor misdaad 20.116
(De) hoogste kaart 20.081
Hou je gezond ! 20.896
(Het) houtgraniet 20.578
(De) houtvester van Kenja 20.957
Huidziekten 20.580
Huis aan de singel 20.484
(Het) huis « De engel » 20.030
(De) huismerken 20.385
Hun dag werd goed 19.714
Hunkering en heimwee 20.014
Huurders en verh. in mobilisatietijd 19.996
(Het) huwelijk 20.876
Huwelijk zonder kinderen 20.529, 20.598

I

Ic sie des Meyen schijn 19.680
(De) ideale opv. vr onze tijd Don Bosco 19.640
Iederen dag een goede daad 19.910
Iets over de... der oud-christ. kunst 19.690
(Het) ijs breekt 19.871
(De) ijzeren arm 20.754
IJzeren verraders 20.091
Ik ben mijn schaduw 19.894
Ik bouw mijn speelgoed zelf ! 19.684
Ik had een vriend 19.725
Ik voed mijn kind op 19.822
In ballingschap om bestwil 20.615
In de bloeiende hof onzer volkscultuur 20.173
In de branding 20.292
In de handen der menschen 19.620
In de kerk 20.287
In den maalstroom van den oorlog 20.356
In den vrijen Amerikaan 19.738
In de schaduw van den Helberg 20.113
« In de trou » 20.492
In doodsgevaar 19.945
In en buiten het tij 20.251
In gesprek met de vorigen 20.381
In harmonie met het oneindige 19.981
In het begin... 20.267
In het doolhof der liefde 19.696
In het hongerjaar 20.853
In het witte land 19.783
(Het) inkt-mysterie 20.238
Inleiding tot de bevolkingsleer 19.993
Inleiding tot de kerkinrichting 19.631
Inleiding tot het devote leven 20.873

Inl. tot leven en leer van St Thomas 20.153
Inricht. en onderhoud v. kameraquaria 19.660
Insecten 19.837
Internaat 20.939
Intocht 20.709
Invent. d. Rubeniaansche prentkunst 20.901
In verleiding 20.758
Iphigeneia onder de Tauriers 19.710
Is dat goed Nederlandsch ? 20.300
Is de period. onthoud. geoorloofd? 20.875
Italië en Frankrijk 20.412
Ivoren toren 19.694

J

Jaap, de vliegende Hollander 20.958
(De) jacht is open ! 20.860, 20.936bis
Jacob eerlijk 19.923
Jacqui is mijn zusje 20.643
Jamaica Inn 20.720
Jan Battingh wordt rijk 19.927
Jan Broeckaert 19.965
J. Greshoff 20.657
Jan Hus 19.964
Janmaats en sinjeuren 20.230
Jan Pierewiet 20.446
Jantientje 20.144
Jan Willem 20.128
Japhet de vondeling 19.923
Jasmijnen 20.164a
Jefke Kilo gemobiliseerd 19.717
Jel's overwinning 20.121
Jenny Merkel 20.487
Jessy en de anderen 20.505
Jesus de Messias 20.283
Jeugd 19.756
Jezus van Nazareth 19.624
Jim de pistoolvechter 20.115
Joan maakt carrière 19.884
Job Andersom 20.935
(Het) Jodenvraagstuk : dl 1 19.607, 19.646
Jody en het hertejong 20.134
Johanna de Waanzinnige 19.953
Johan van der Heyden 20.395, 20.503
John Westrik's grote rit ! 20.756
(De) jonge Don Bosco 20.854
Jonge meisjes 20.705
(Het) jongensradioboek 20.891
(De) jongens van de klaverwei 20.757
(De) jongste generatie over Greshoff 20.525
(Het) jongste meisje Martin 19.962
Jonker Pochmans met de ezelskop 20.590
Jonkheid 20.394, 20.471
(Het) joodsche wereldprobleem 20.697
Joosje 20.366
Journaliste 20.125
Jubal Troop, 2 dln 20.059, 20.060
Judith Finsterwalderin 20.801, 20.827
Julie kreeg toch haar zin 20.064
Jumbo en Simbo 20.766
(Der) junge Don Bosco 20.815, 20.841

K

(De) kaarsvlam 20.323
Kain 20.483, 20.537, 20.602
Kaleïdoscoop 20.358
Kaleidoscoop op zaal « K » 19.866
Kampioenen 19.819
Kampvuren langs den evenaar 20.789
Kantjesrapsodie 20.730
(De) kaper uit de vorige eeuw 19.923
(De) kardinale deugden 20.406
(Het) kasteel der verschrikking 20.240
(De) kath. moeder naar... God 20.282
(Het) keerpunt van het geluk 20.479
(De) kentering 20.850
Kerk. recht en christ. wereldbeschouw. 19.628
(Het) kerk. recht vr religieuzen 20.270
Kerstfeest heden 20.486
Kerstnacht 20.591
Kerstnachten 20.500
Kerstspel 19.708
Keur uit de werken (Gunning) 20.413
Keur uit Staring 20.444
Kinderen die over zijn 19.878
Kinderen mogen vliegen 20.126
Kinderen van Broadway 20 031
(De) kinderen van 't woud 19.923
(Het) kinderkerstboek 20.652
Kinderkopjes 20.909
Kindertehuis « De Toekomst » 20.950
Kinderzaal 19.878
Kitty Foyle 20.191
(Een) kleine en een groote liefde 20.490
Kleine Inez 19.740
Kleine man verliest 20.343
Kleine oorzaken...groote gevolgen 20.463
(De) kleine strijd 20.922
Klimmende legenden 19.854
(De) kliniek van Dr Savoir 20.261, 20.344
(Het) klokhuis 19.850
Klokken en klokkengieten in de M. E. 20.438
(Een) klompje van lindehout ! 20.244
Kluizenaressen 20.795
Knikkernik, Knakkernak, Knokkernok 20.761
(Het) knutselboek 20.440
Knutsel nu met waardeloos materiaal 20.585
Koen 20.476
(De) komende Europeesche mensch 19.828
« Kom, heilige Geest... » 20.331
Kom je er uit ? 20.013
Konijnenberg 20.630
Koning Attila's bruiloft 20.203
(De) koning der Alpen 20.735, 20.851
(De) koorbanken van Oirschot 20.899
Koorleiding en zangtechniek 19.693
(De) korenharp 20.211
Korfballen 20.901bis
(De) korrel in de voor 20.472
Korte heilsgeschied. v/h O. Testament 19.817
Korte Nederl. literatuurgeschiedenis 20.154
Krachtpatsers i/d Nederl. volkstaal 19.831
Kristallografie als hulpwetenschap 19.658
(De) kruisweg overwogen 19.984
Kruit beslist 20.097

Kruitdamp in Clarion 19.900
Kuningas 20.396, 20.493
Kunst en kultuur, 2 dln 20.252, 20.311
Kunst : spiegel van den tijd 20.586
(De) kunst van het paardrijden 19.682
(De) kunst van lezen 20.151
Kwak gaat dood... 20.964

L

Laat Bovée u Duitsch leeren 19.830
(De) laatste flesch 20.480
(Het) laatste oordeel e.a. verhalen 19.723
(Het) lachende water 19.686
Lamplicht 19.756
Land aan de Schelde 19.849
Landelijke verzen 19.695
Landing op Capri 20.453
(De) landsche dag 20.951
(Het) land van Salazar 20.866
(De) landverhuizers van Canada 19.923
Langs bijbelsche paden 20.791
Langs een omweg 20.224
Langs heilige bergen 20.952
Langs strand en dijken 19.655
Larry krijgt een man 20.096
Lastertongen 20.102
Later werk 20.710
Latijnsche oefeningen 19.647
Leeren studeeren 20.696
Leer Uzelf beter Nederlands 19.832
Lees en vergeet 20.862, 20.924
(De) leeuwentemmer 20.166, 20.199
(De) leeuw van Basra 20.369
(De) leeuw van Vlaanderen 19.857
(De)legenden van Jezus' Kindsheid 19.794, 19.921
Legende van den tijd 20.770
(Een) leger trekt door Frankrijk 20.777
Leontine 20.751
Letje 19.901
(De) levende gedachten van Montaigne 19.979
(Het) leven der planten 20.010
(Het) leven der verbeelding 20.174
(Het) leven der visschen 20.177
Levend katholicisme 20.289
(Het) leven drijft 20.164d
(Het) leven in 20.618
(Het) leven op het land 19.762
Levenskameraden 20.705
Levenslente 20.949
Levensvernieuwing 20.278
Levenswijsheid met een glimlach 19.982
Levens zonder ballast 20.190
(Het) leven van de insecten 20.574
(Het) leven van de mens 20.008
(Het) leven van den Messias... 20.554
(Het) leven van een Finsche vrouw 20.628
(Het) leven van Polichinel 20.755
(Het) leven van Sint Liafwin 19.960
(Het) leven wacht 20.231
Lichtschakelingen 20.305
(Het) lied der duisternis 20.608
(Het) lied van den sluier 19.702
Liefde en misdaad op « Aarmonde » 20.082
Liefde in de zon 20.058
(Een) liefde in Kennemerland 20.944
Liefde maakt rijk 19.766
Liefdesraadselen 20.079
(Een) liefde voor eeuwig 20.609
Lief en leed in de Jowa 20.137
(De) lijdensweg van Kristus 20.686
(Het) lijden van O. L. Heer 19.623
(Het) lijk onder de brug 20.335
Linnenmeter 20.940
(De) litterat. in Zuid-Nederland... 20.377
(De) litteekens van Antwerpen 19.787
Lode Baekelmans 20.623
Lof van Antwerpen 19.941
Lof van Nederland 20.183
(De) lotgevallen van Thérèse 19.913
(De) loutering 20.315
(De) luchthartige mandarijn 20.186

M

Maak uw tuin productief... 20.582
(De) maanden 20.253, 20.353
Maanlicht 20.622
Madame Dorthea 19.879
Maeghden 20.328
Magistraat in miniatuur 20.497
(De) man die den president kende 19.733
(De) man die gestorven was 20.184
(De) man die Goliath vermoordde 20.087
(De) man die niet bestond 20.088
(De) man die zichzelf vermoordde 20.089
Mannen die verdwenen 19.874
Mannen van de straat 20.164c
(De) man uit het Noorden 20.466
Marco 20.445
Marcus Minucius Felix 19.801
Margo 20.636
Margreet 20.941
Maria in de leer der Kerk 20.545
Maria in de middelnederl. poëzie 20.767
Mariale vroomheid 20.690
Maria Speermalie 20.193, 20.390, 20.450
Marie Grubbe 20.449
Maroussia 20.423
Martijntje 20.481
Mary, mijn chimpansée 20.575
Maskers en dansers in de Ivoorkunst 19.948
Materialenkennis vr electriciëns 20.897
Materialenkennis vr metaalbewerkers 20.894
Mechelen, het paradijs aan de Dele 20.788
Mededeel. uit archief v. Oudenaarde 20.384
(De) Meester is daar en roept U ! 19.811
Meesterwerken der Egyptische kunst 19.692
(De) meest gemaakte moeilijkheden 19.988
Mei 20.317
(Het) meisje van Nieuwland 20.342
(De) mensch en de klokken 20.746
Menschen en God, 1e dl 20.388, 20.524
Mensen en mortel 20.189
(De) mens en zijn engel 20.874
(De) mens wikt 20.914
Met heel uw hart ! 20.085

Met open oog en oor 20.948
(Het) meubel 20.898
Michael haar held 20.616
Michelangelo-Schilderijen 20.436
Microben, belagers der menschheid 20.003
(De) middeleeuwsche wijsbegeerte 20.678
Mieke lacht 20.942
Mijnbouw en zoutwinning 19.673
Mijn dagboek (P. Geerts) 20.663
Mijnh. Oberon en Mevrouw 19.790, 19.880
Mijnheer pastoor onder de geleerden 20.350
Mijn leven als Carola 20.447
Mijn prentenboek 20.516
Mijn vrienden uit het dierenrijk 20.576
Minderbroeders en hun kloosters 20.383
Ministerium verbi 20.542
Mirjam 20.588
Misdaad in Amerika 20.042
('t) Mocht geen meisje zijn 20.065
Moderne dansen 19.843
(De) moderne devotie 19.989
Moderne Vlaamsche religieuze lyriek 20.019
Modern handwoordenboek 19.835
Moederhuis 20.456
Moeder Liesbeth 19.878
Moeder Maria Rafols 20.793
Moed houden, Maud ! 20.504
Moord aan de Hudson 20.090
Moord in Bleeckerstreet 20.339
Moord in blokschrift 19.761, 19.917
(De) moord in de antiquairswinkel 20.072
Moord in de apenkamer 20.352
(De) moord in den scheerstoel 20.237
(De) moord in de spiegel 20.459
Moord in het klooster 20.501
Moord op de cadettenschool 20.947
(De) moord op de filmster 19.865
(De) moord op een dode 20.117
Moord op Minos 20.034
Moord te Scheveningen 20.075
Moord zonder motief ?... 19.775
(Die) moreskof 19.924
Muk, de drakendoder 20.962
Muziek over het water 20.260, 20.336
(De) muzikale opvoeding op de L.S. 20.569
(Het) mysterie der vingerafdrukken 20.217
(Het) mysterie van de groene capsule 20.068
(Het) mysterie van den koperen ring 20.239
(Het) mysterie van den tijgerklauw 19.906
(Het) mysterie van Golgotha 20.541
(Het) mysterie van Princetown 20.930

N

Naar de toppen van de Himalaja 19.952
Naar Jezus'priesterbeeld en -gelijkenis 19.985
Naar lichtende horizon 20.104
Naar 's levens rijpheid 19.888
Naar wij vernemen... 20.742
(Het) naast aan 't hart 20.100
Nacht der schamelen 19.861
Nachten in Bombay 20.187
Na jaren wachten 20.599
(De) nar van Athene 20.334
Narvik 20.776
Na scheiding hereenigd 20.613
De) nationaal-social. arbeidsdienst 20.700
Natuurkunde zonder getallen 20.004
Nederland 19.949
Nederland in Frankrijk 20.386
Nederl. cultureel gemeenschapsgevoel 20.782
Nederlandsche handenarbeid voor... 20.411
Nederl. historie-dichten sedert 1527 20.182
Nederlandsch volksliederenboek 20.314
Nederlands na 1600 20.250
Nederlands proza van deze tijd 20.658
('t) Neie dizzepie-dizzepu 20.327
Neue Götter 20.814, 20.831
Nevelingen 20.530, 20.594
Nickie van Circus Cesarini 19.777
Niets dan een droom 20.672, 20.745
Nieuwe avonturen met een pollepel 20.308
Nieuwe jeugd 19.705
(Het) nieuwe Spanje 20.879
Nieuw-fem. en huwelijksbemiddeling 19.645
(Een) nieuw middel ter bestrijding... 20.888
(Een) nieuw zonnetje 19.638
Nog altijd is de liefde blind 19.876
Nog iets uit de geschied. van Helmond 19.786
Nood in de Allgäu 20.849
Noodlanding 19.916
(De) noodlottige cirkel 20.222
(Het) noodlöttige spel 19.769
Nood zoekt troost 20.685
Noorse spraakkunst met klankleer 20.573
Normale kinderen 19.666
Normograaf- en redisschrift 20.889
Novice 20.259, 20.372

O

Ochtend zonder wolken 20.722
O, die tweeling 20.139
Oef. bij de Bekn. Nedl. spraakkunst 20.000
Oefeningen naar binnen 19.698bis
Oerwoud en noodlot 20.370
(Het) offer van Monica Nyssen 20.625
(De) offic. namen en...der geneesmiddel. 19.649
Okkie en de vogels 19.936
Okkie gaat verhuizen 19.936
(De) olde jager 19.760
Olga Andrejevna 20.727
Om het geheim van Richard Cobden 20.376
Om het groote geheim 20.098
Om tienduizend dollars 20.234
(De) onbekende mensch 20.131
Onder betoovering der woestijn 20.044
Onder die olyfboom 19.869
Onderwijzend personeel 19.749
Onrustig is ons hart 20.093
Ons gezin in de crisis 19.827
Onsterfelijkheid 20.877
Ontgrendeling 19.699
Onveilig signaal 20.452
Ontwerpen, aanleggen... v. tuinen 19.671
Onze dieren 20.513
Onze kerkpatroon 20.273
O. L. Vrouw en haar omgeving in... 19.799

O. L. Vrouw ter Minderbroeders 20.288
(Het) Onze Vader der missie 20.548
Oom Gideon ontmoet die voortrekkers 19.926
Oorlogskookboek 19.840
(Die) oorlog trap my vas 19.944
Oost-Zuid-Oost 20.675, 20.792
Op Baalmolen 20.254, 20.354
(De) opbouw v/e corporatieven staat 20.864
Open jacht 20.912
Op het laatste moment 20.074
(De) opmarsch der sterrenkunde 20.180
Op nieuwe banen met...Gew. Gesch. 20.560
Organis. v/d psychiatrische dienst 19.818
(Een) oud boek v. menschen en dieren 20.103
(De) oude schilderk. i/h Museum te...19.845
(De) oude stee 20.355
(L') ours et le pacha 20.422
Ouwe Jutte 19.739
Over alle grenzen : 1e dl 20.644
Over charme en schoonheid 20.011
Over de menschwording van Christus 20.547
Over den dood der vervolgers 20.687
Over de zelftucht 20.683
Over occulte motieven in de literatuur 20.655
Over Scandinavië 19.946

P

Paardrijden 19.689
Paedagogen spreken 19.825
(Die) Papstfahrt durch Schwaben 20.800, 20.835
Parade der leege laarzen 20.233
(Een) paradijs verstoord 20.057
Parochie en parochiegeestelijkheid 19.627
Pastoor Pius Paerel 20.527, 20.603
Paulus te Ephese 20.330
(De) paus van Berlijn 19.954
Peerke Kustermans 19.893
Pension « Erika » 19.778
(De) perfecte politieman 20.071
Periodieke onthouding i/h huwelijk 20.875
Peripatetisch onderricht 20.249
Perspectieven der onsterfelijkheid 19.798
Peter senior en Peter junior 20.242
Peter zoekt het geluk 19.608, 19.774, 19.973
Petroechka 19.743
Philosophie van de kunst 20.538
Pieter Pieterszoon lichtmatroos... 20.954
Pieter van der Meer de Walcheren 20.389, 20.519
Piet Hein 20.959
Pijper, het bosmannetje 19.931
Pinkje's bezoek bij de eekhoorntjes 19.932
Pinkstergeest 19.991
Pinkster-veldtocht 20.669, 20.778
Planten en dieren in hun milieu : 1e dl 19.656
2e dl 20.426
Plattelandsverpleegster 20.945
(De) pleegzoon van den houtvester 19.781
Poeske 20.255, 20.332
Poëzie uit den pruikentijd 19.852
Politiek en economie 20.692
Polka Mazurka 20.041
Poppenspel op de lagere school 19.683
Populair Maleis 19.833
Portelet 20.201
Praatjes oor ons taal 19.651
Praedica verbum 20.552
Preeken van Newman 20.277
(De) priester in de wereld 20.285
(Het) priesterschap 20.274
(Een) prins... hartetroef 19.758
(Het) probleem der menschwording 20.179
Proefvluchten boven den Parnassus 20.656
Proeve van lektuur-leiding 19.609
Prof. Dévaud over de nieuwe school 19.741
Prosper de Troyer 20.708
(De) psalmen uit h. Hebreeuwsch vert. 19.802
Psitt !... enlevée !... 20.420
Psychopathie, misdadigh. en rechtspr. 20.677
Puk en Muk naar de maan 20.962
Pukkie Pech 20.526, 20.629

R

Radio-mozaiek 20.246
(Der) Rätsellöser 20.812, 20.832
(De) rancho der tien mysteries 20.920
(Het) rassenvraagstuk 19.605, 19.633
(De) rattenvanger 19.847
Reata doet zijn plicht 19.764
Reata rekent af 19.742
(Het) rechte pad 20.207
(De) rechtzaak v/d nieuwsg. bruid 19.896
Red Clark waagt zijn hachje 20.133
Redder der kinderen 20.664
Rede en bezetenheid 19.615
Rederijkers in de branding 20.769
(The) red-headed league 20.001
(The) red house boys 20.424
(Het) religieuze in menschh. en christ. 19.626
(De) reuze-match 19.819
Ridderverhalen uit de Middeleeuwen 20.587
(Het) rijk der wanen 20.321
(Het) rijke leven 20.258, 20.347
Rijst 20.048
Ris ontdekt zichzelf 20.934
(De) rivier kwam 20.499
Roald Amundsen, de laatste Viking 19.947
Rocca krijgt een dominee 20.110
(De) rode storm 19.772
Roelf Grootjans 20.359
Roepstem uit het verleden 20.491
(De) Rom. kerkel. bouwkunst in W. Vl. 20.012
Romantiek in de keuken 20.349
(De) roman van een avonturier 20.083
Rondom de oude toren 19.784
Rondom een balling 20.055
(Der) Rosbeub 20.806, 20.829
Rose vindt het geluk 20.095
(De) rots van de Moeder Gods 19.907
Rotterdam in de litteratuur 19.938
Rouwen met Vondel 20.711
Rubens (Muls) 20.437
Rubens (Stubbe) 20.706
Ruimte en tijd 20.404
(De) ruiter der verschrikking 20.367

(De) ruiters v/d fluitende doodskop 20.368
Rumeiland 20.391, 20.458

S

Sabotage 20.716
Sacris erudiri 19.983
Samenspraken 19.807
Samenzweerders uit liefde 20.638
Sandbostel ! Kamp X B 20.780
Schaduw over Brugge 20.345
(De) schat van heer Arne 20.750
(De) Schelde 20.783
Schemering over Rome 20.127
Schemeruurtjes 20.855
(De) schepping 20.275
Schets v/d gesch. der Jezuïet. in Nedl. 19.788
Schiet, cowboy, schiet 20.633
Schilderkunst 19.679
Schimmen 20.859, 20.917
Schimmenspel 20.214
(Een) schip vaart weg ! 19.763
(Die) Schmach des Kreuzes 20.818, 20.839
(De) school aan de ouders 20.416
(De) school v/h afwijkende kind 19.998
(De) schoone uit den Keizer 20.325
Schoonmama komt logeeren ! 20.326
(De) schrik van het Westen 20.928
(The) secret aeroplane 20.002
Sheriff buiten de wet 19.751
(A) shorter introd. to the Engl. liter. 19.650
Siegfried im Allgäu 20.799, 20.836
Sijtje 20.508
Sil de strandjutter 20.536, 20.595
Simba 20.495
Sinte Lidwina van Schiedam 19.959
Sinterklaas blijft een zomer over 20.146
(Het) Sinterklaasfeest van Leentje 20.649
Slechts 'n baron ! 19.720
Slordig beheer 20.915
(Het) smeulende vuur 20.614
(Het) smokkelschip Beredino 19.785
Snijden en zagen 19.669
Snippers op de rivier 20.534, 20.600
Sociale psychologie 20.868
Sociologie 19.992
(De) Spaans-Nederl. pedagoog Vivès 19.639
Speedy's succes 19.745
Spel op den achtergrond 20.725
Spel van den tijd 20.721
(Een) spiegel der wereld 19.810
Spionnen in China 20.029
(Het) spionnetje 20.052
Spriet 19.773
Starkadd 20.662
(De) stem van het kruis 20.911
Sterrekindje 20.650
(De) stierendwinger 20.496
Stijl - Opstel - Dichtkunst 20.000
Stil wacht ik op uw hulp ! 19.619
(De) stomme getuige 20.105
(De) stomme zonde 20.856
Storm 20.858, 20.918
(The) story of a rabbit 20.001
Stralende sterren 20.143
Strategie en... der Engl. propaganda 20.415
(De) strijder Gods 20.076
(De) strijd om de goudmijn 19.757
(De) strijd om het goud 20.101
Strijd om recht i/h wilde westen 20.221
(De) strijd onder water 20.775
(De) strijd tegen de bergratten 19.715
Strijd woedt om water 20.209
Stumme Sünde 20.807, 20.833
Stuurman Flink 19.923
Succes op krukken 20.637
Sursum corda 20.712
Sylvia en Jullie, pottenbaksters 19.925

T

(Het) talent van Fie Binnendijk 20.236
Tandheelkunde in skool en huis 19.839
't Begon in een midzomernacht 20.717
Technische knutselwerkjes vr jongens 19.841
Techn. ontwik. en werkgelegenheid 20.296
Teddy-beer en Peter-poes vliegen... 20.760
Ten goede gekeerd 19.877
Tennis zooals Vines het leerde 20.583
(De) terugkeer van een held 20.722
(De) terugkeer van Geraldi 19.746
Terug tot het leven 20.039
Teus ziet het spoor 20.086
Texas maakt mannen 20.066
(The) thirty-nine steps 19.999
(De) thuis 20.408
Tierra caliente 20.863, 20.921bis
Ti-it, de geschied. van een ijsvogel 20.739
Tine Kipra's echtscheiding 19.860
(Een) tip van Brissac 20.925
Tist de leugenaar 19.776
Tita vlucht 20.528, 20.620
Toen de lente kwam ! 20.943
Toen de zon opkwam 20.455
Toen moeder nog leefde 20.857
Tom Storm's overwinning 20.226
Tooneel der liefde 20.936
(De) tooverschalmei 20.648
... Tot in den dood 20.670, 20.731
Totor le cycliste 20.418
Trulte 19.928
Tusschen de pijnboomen 20.225
Tusschen tijd en eeuwigheid 20.913
Tusschen twee werelden (Delbeke) 20.022
Tusschen twee werelden (Verbeeck) 19.706
Tusschen vuur en staal 20.640
Tusschen vuur en zee 20.607, 20.665, 20.771
Tussenspel 19.911
Twee en twintig 19.903
Twee kasteelen 19.855
Twee levenden en een doode 20.070
Twee moorden en nog een 20.617

U

Uitbreiding der Nedl. spraakkunst 20.000
Uit de storm 19.920
Uit de verzen en h. proza v. Hadewijch 20.378

Uit de vogelenwereld 20.005
(De) uitersten 20.271
Uitgestooten 20.210
Uittocht 19.735
(De) uitvinding van den admiraal 20.135
(Der) ungerechte Heller 20.808, 20.834
Universeele atoom-theorie 20.302
Uren met Spinoza 19.797

V

Vaarwel 20.164g, 20.906
Vacantie-avonturen op Goenoeng... 20.142
Vacantiespoken 20.324
«Vaert wel ende levet schoone!» 20.871
Vaer-wel, Marjo... 19.968, 20.099
(De) valk grijpt in 20.338
(De) valk vindt een lijk 19.895
Van een boerinnetje... 20.244
Van geestelijke opklimmingen 20.878
Vangen en jagen 19.950
Van heilige symbolen 19.986
Van kribbe tot opperzaal 19.701
Van stamelaar tot redenaar 20.521
Van vassaliteit tot soevereiniteit 20.567
Vanwaar ? Waartoe ? Waarheen ? 19.616
Van wonderland 20.651
Van zee tot meer 19.838
Van zon en heide... 20.753
(Des) Vaters Hände 20.802, 20.838
Vedels en gondels 19.700
Veenkolonialen 19.863
Vera Fontaine 20.723
(De) verboden weg 20.204
(Het) verborgen document 20.485
(Die) Verderberin 20.811, 20.822
(Het) verdrag met den dood 20.069
Verdriet dat kwam en ging 20.448
(Het) verdwenen meisje 19.905
(De) verfspuit 20.579
Verhandelingen o/h Ev. volg. St Jan 20.684
(De) verhevenh. der kath. levensbesch. 20.276
(De) verhouding van God en mensch 19.813
(Het) verkennersleven, 2e dl 20.299
Verloofd, getrouwd, 'n kind 20.290
(De) verloren bruid 20.169, 20.195
(De) verloren goudmijn 20.606
Verrassende ontmoetingen 19.793, 19.819
Versjes 20.905
(De) verstootenen 20.024
Vertellen 20.158
(De) vervalschte bruid 20.051
(Het) verzonnen geluk 20.861, 20.919
(De) vierde pythische ode 20.380
(De) vierde wijze uit het Noorden 20.589
Vier gelukkige menschen 20.931
Vier menschen 19.967, 20.035
Vijf eeuwen boek in Nederland 20.263
Vijf geestel. tooneelspelen der Middel. 20.592
Vingeroefeningen 20.469
Vl. boerenkolonies in Frankrijk 20.566
(De) vlammende heide 19.864
(De) vliegende Hollander 19.923
(De) vliegende klas 20.642
Vliegende liefde 20.185
(De) vliegende pijl 19.772
Vliegen en fladderen 19.677
Vlinders : 1e dl 20.577
(De) vluchtelingen 20.741
(De) voetstappen op het plafond 20.109
Vogels van het dennenbos 20.430
(De) vogelvrije vechter 20.619
(Het) volkskarakter in de heraldiek 20.294
Volk uit de Westhoek 20.531, 20.610
(De) volmaakte moordenaar 20.473
Vondel-garve 20.150
Vondel's Peter en Pauwels 20.156
Voorbeelden v. moderne opschriften 19.688
Voorbereiding tot de voordrachtkunst 20.584
Voorbijgang 20.164f
Voor de avond daalt... 20.045
Voor den bakker 19.667
Voor moeder en zuigeling 19.662
Voor moord gezocht 20.467
Voor onze jongens 19.821
Voor paedagoog en huisarts 20.417
Voortrekkers 20.439
Voorwaarts door de tijden 20.722
Vraagstukken over werktuigkunde 20.884
(Het) vraagstuk liefde 20.402
(Een) vracht geluk en een brok verdriet 20.478
Vrede van Bethlehem 20.017
Vredig sterven 20.705
(De) vreemde broeders 19 972, 20.021
Vreemdeling in Babylon 20.393, 20.457
Vreugden rond het huis 20.886
(De) vrouw die overwon 20.464
(De) « Vrouwe » 19.621
Vrouwen in het wit 20.084
Vruchtbare stilte 19.613
(De) vulgaire gesch. v. Charelke Dop 19.727
Vuurdoop 20.465
Vuur zonder vlam 20.040

W

Waalsche standpunten 19.820
(De) waanzinnige kluizenaar 19.779
(De) waaracht. hist. v. Uilenspiegel 20.078
Waarheen ? 20.414
Waarin bakt de bakker ? 19.668
Waarneming, theorie...i/d natuurk. 19.653
Waarom staat de Duitsche arbeider achter Hitler 20.293
Waarom vermoord ? 20.235
(De) ware poëzie in het gedrang 20.248
(Het) wassende water 19.729
Wat bloeit op tafel en v/h raam? 19.657
Wat doet de Duitsche arbeidsdienst ? 20.881
Wat is God ? 20.286
Wat kunnen wij van triplex maken ? 19.663
Wat vind ik aan het strand ? 20.429
Wat vliegt daar ? 20.303
(Een) wedloop met den dood 20.124
(Het) « week-end » drama 20.027
Weerloos tegen het noodlot 19.892
Weezen-almanak 19.796
(De) weg der mensheid 20.428

(De) weg mijner leerlingen 19.611
(De) weg n. Jezus i/h O. Testament 19.816
(De) weg van het toeval 20.488
Welke ster is dat ? 20.431
Welopgevoed en modern 19.826
(Der) Weltkrieg im schwäb... 20.805, 20.823
(De) wens van koning Poesta 20.145
(De) wereld is een dorp 19.744
Wereldplan der liefde 19.808
(De) Westkust onder vuur 20.666, 20.772
(De) wet der revolvers 20.351
(De) wetgeving o/h wegenverkeer 19.635
(De) wet van de eenzame ster 20.634
(Het) wezen der vergelding 20.409
(Het) wezen van den mensch 19.980
Wie het vatten kan... 19.622
Wie is Bat'a en wat wil hij ? 19.957
Wie luistert er mee ? 20.653
Wiet 20.645
Wie vermoordde de kat ? 20.026
Wij en onze medemenschen 20.266
Wijkverpleegster 19.886
(De) wijsheid van den Prediker 19.812
Wij van Hamre 20.077
Wij, verdachten 20.773
Wij werkende meisjes 20.624
Wij zijn een volk van dichters 20.020
Wilde lantaarns 20.188
(De) wilde ruiter 20.468
Wild West mysterie 19.752
Wild-West verhalen 20.955
Willeke Bruis 20.738
William Degouve de Nuncques 20.309
Wiltzangh 20.018
Wim's wonderbaar reisavontuur 19.930
Windvlagen 19.707
(Het) witte paradijs 20.208
(De) woeste hoogte 20.927
(De) woestijn-avont.v. Bram Ibrahim 20.138
(Het) wonderbare sprookje 20.760bis
Wonderen van de vooruitgang 20.009
(Het) wonderjaar 20.162
Wonderl. beleven v. van Münchhausen 20.953
(De) wonderl. geschied. v. Sufferke 19.782
(De) wonderl. reis v. Leloe Swalijs 20.149
Het) woord der pausen 20.281
(Een) woord van Paus Pius XII... 20.551
(De) wraak van Matt Madigan 20.474
(De) wreker 20.120

Z

(Het) zachtmoedig erfdeel 20.726
Zalig ziek-zijn 20.688
(De) zang der jaren 20.460
Zangzaad voor kampeerders 20.313
(De) zegebanier 20.748
(De) zegepraal der moederliefde 20.641
Zeggen en luisteren 20.320
Zeisels en vertellingen, 8 dln 20.374, 20.498
Zelfbescherming 20.561
Zelfkeur, 2e bundel 20.152
60 opeenvolg. lessen i/d lich. opvoed. 19.664
Zeven 20.129
Zeven dagen Rotterdam 20.160
Zeven eeuwen Nederl. levenskunst 19.943
(De) ziekten van hart- en bloedvaten 19.675
(De) ziel der steden 19.853
Ziel en lichaam 20.434
Zielsproblemen van deze tijd 20.680
(De) ziel van de regeltucht 20.268
Zij die voorbijging 20.533, 20.604
Zijn laatste wensch 20.112
Zinnebeelden in Nederland 20.568
Zonland 20.946
Zonneland's kerstboek 20.245
Zooals het water ruischt 20.046
Zoo een domme stier ! 20.244
Zoogdieren in de bossen 20.432
Zoo... werkt de radio ! 19.661
Zo zie ik de wereld 19.730
Zuidned. Vondeldrukken en studies 19.974
(De) Zusters van 't Geloove 20.556
(Een) zware beproeving 19.881
(De) zware reis 19.767
(De) zwarte Arabier 20.106
(De) zwarte kameel 19.885
Zwarte narcis 19.870
(De) zwarte ruiter 20.056
(De) zwarte vechter 20.371
Zwervers in zomertij 20.373
Zwijgen of sterven 19.770

Trefwoordenlijst of Zaakregister

VAN DEN 19n JAARGANG

De getallen geven de volgnummers der recensies aan — De opgenomen schrijversportretten *zijn meestendeels terug te vinden bij de resp. recensies over werk van deze schrijvers (zie Auteurslijst) ; naar de andere portretten en illustraties — niet op deze wijze te vinden — wordt verwezen in onderstaande Trefwoordenlijst*

A

Aard- en zeekunde : 19.838, 20.429
Aardrijkskunde (reisverhalen) : Zie deze rubriek (91) in elke afl. Bovendien : 19.730, 19.853, 19.939
Abnormale kind : 19.998
Adventisme : 19.616
Aërostatica : 20.885
Aesthetica : Zie Schoonheidsleer
Afrika : 20.789. Zie ook Egypte, Ivoorkust, Kongo, Libye en Zuid-Afrika
Almanak : Zie Jaarboek
Ambacht : 20.698
Amundsen, R. : 19.947
André, Frère : 20.387
Angst : 19.978
Anthropologie : Zie Menschkunde
Antwerpen : 19.787, 19.941, 20.162, 20.383, 20.900. Zie ook Schelde
Apologetiek : Zie Geloofsverdediging
Aquarium : 19.660
Arbeidsdienst : 20.700, 20.881
Architecture : Zie Bouwkunst
Argonaut : 20.380
Aristoteles : 20.681-682
Ascetiek : 19.615, 19.619, 19.622, 19.629, 19.804, 19.807, 20.276, 20.278-279, 20.282, 20.285, 20.289, 20.683, 20.690, 20.873. Zie ook Gebed, Meditatie
Astronomie : Zie Sterrenkunde
Atoom : 20.302
Attila : 20.203
Auto : 19.672
Autobiografie : Zie Dagboek
Avontuurromans en -verhalen (83.0) : Zie rubriek 83 in elke afl.
Azië : Zie China en Vóór-Indië

B

Baasrode : 20.161
Baekelmans, L. : 20.623 (portret)
Ballings, J. : blz. 141 (portret)
Bartok, B : 20.310
Bastaardvloek : 19.831
Bastiaensen, Fr. : blz. 268
Bat'a : 19.957
Beeldhouwkunst : 20.436, 20.703
Beethoven, L. : 20.252
Bekeeringsverhaal : 20.597
België : 19.939
Beroepskeuze : 20.890
Bevolkingsleer : 19.993
Bibliografie : 19.609, 20.702
Bibliotheekkunde : 20.172 20.263
Biecht : 20.284
Bijbel : Zie H. Schrift
Bijbelverhaal : 20.483, 20.537
Biologie : Zie Levensleer
Blachon, G. : blz. 141
Bloem : 19.657, 20.886. Zie ook Plantkunde
Bloemlezing (gemengd) : 20.151-152, 20.157, 20.250, 20.378, 20.653, 20.659
Bloemlezing (poëzie) : 19.696, 19.851-852, 20.014-015, 20.018-019, 20.152, 20.157, 20.182-183, 20.442, 20.444, 20.518, 20.711, 20.767
Boekdrukkunst : 19.610, 19.975
Boekwezen : 20.263. Zie ook Boekdrukkunst
Boerenverhalen : 19.735, 19.739, 19.753, 19.791, 19.904, 19.909, 19.919, 20.254, 20.472, 20.499, 20.735, 20.929
Bokkerijder : 19.940
Bosco, J. : 19.640
Bouwkunst : 20.012
Breitner : 19.691
Bretagne : 20.790
Breugel, P. : 20.312
Brief : 20.654
Broekaert, J. : 19.965
Broodbakkerij : 19.667-668
Brouwershuis : 20.781
Brusse, M. J. : blz. 94 (portret)

C

Casteels, H. : blz. 94 (portret)
Catechese : 20.543
Chemie : Zie Scheikunde
China : 19.982, 20.029, 20.046, 20.048, 20.186
Christendom (wezen) : 19.618, 19.626
Christus : 19.620, 19.623-625, 19.808, 20.283, 20.547, 20.872. Zie ook Gew. Geschiedenis: Nieuw Testam. en H. Hart
Clara, H. : 19.961
Cœlibaat : 19.622, 20.285
Confucius : 20.265
Congo : Zie Kongo
Cornette, A. H. : blz. 267
Corporatisme : 20.559, 20.564, 20.691-692, 20.864-865, 20.880, 20.882
Cowboy-verhalen (83.0) : Zie rubriek 83 in elke afl.
Criminologie : 19.824, 20.694
Cushing : 19.958

D

Dagbladwezen : 19.637, 20.742
Dagboek : 19.725, 19.951, 20.191, 20.214, 20.232, 20.388, 20.597, 20.608, 20.618, 20.663. Zie ook Oorlogsdagboek

Dans : 19.843, 19.948
de Bom, E : blz. 12 (portret)
de Braekeleer, H. : 20.900
Declamatoria : 19.755-756. Zie ook Bloemlezing (poëzie)
Degouve de Nuncques, W. : 20.309
De Gruyter, O. : 19.937
de Marnix van Sint Aldegonde : 20.794
Demedts, A. : blz. 129-135 (portret)
Democratie : 20.695
den Haene, E. : blz. 268
Denkleer : 20.401
de Pillecyn, F. : blz. 141 (portret), 20.656, 20.768
Detective-verhalen (83.0) : Zie rubriek 83 in elke afl.
de Troyer, Pr. : 20.708
Deugdenleer : 20.406
Dévaud : 19.641
de Vree, P .: 20.656
Dictatuur : 20.695
Dienstbaarheid (hoofdartik.) : blz. 1-3
Dierenverhalen : 19.922, 20.495, 20.512, 20.575-576, 20.733, 20.766, 20.933, 20.960
Dierkunde : 19.655, 20.006, 20.134, 20.244, 20.426, 20.432, 20.495, 20.512-513, 20.575-576. Zie ook Eend, Hond, IJsvogel, Insect, Libel, Paard, Rendier, Visch, Vlinder, Vogel
Dieselmotor : 20.304
Dörfler, P. : blz. 297-302 (portret, voll. bibliogr.)
Dogmatiek : Zie Geloofsleer
Doktorromans : 19.726, 19.866, 20.023, 20.261, 20.355, 20.452
Dood : 20.546
Drievuldigheid, H. : 20.279
Droom : 20.870
Ducatillon, L. : blz. 94
Duikbootenoorlog : 20.775-776
Duin : Zie Strand
Duitsche taal : 19.830, 20.570, 20.572
Duitschland : 20.291, 20.293, 20.415, 20.700, 20.777, 20.883. Zie ook Arbeidsdienst, Nationaal-Socialisme

E

Economie : Zie Staathuishoudkunde
Eend : 20.737
Egypte : 19.692, 20.447, 20.675
E. H. B. O. : 19.665, 20.307
Electriciteit : 20.305
Elisabeth v/d H. Drievuldigh., Zer : 20.279
Elsschot, W. : 20.656
Encycliek : 20.281, 20.551, 20.691
Encyclopedie : 19.997
Engel : 20.510 , 20.874
Engeland : 20.415
Engelsche taal : 19.652, 19.999, 20.001-002, 20.424, 20.571
Erfelijkheidsleer : 20.427
Eskimo : 19.783
Essay : 19.937, 20.155-156, 20.247-252, 20.381, 20.517, 20.520, 20.522, 20.525, 20.655-657, 20.768-770
Ethnologie : Zie Volkenkunde
Eucharistie : 19.811
Euripides : 20.522 (portret)
Evangelie : Zie Gew. Geschied. : N. T.

F

Familieromans : 19.868, 19.872, 20.028, 20.040, 20.114, 20.349, 20.676, 20.727, 20.914
Fascisme : 20.880
Felix, Marc. Min : 19.801
Feminisme : Zie Vrouwenopvoeding, - emancipatie.
Film : 19.642, 19.894, 20.721
Finland : 20.163, 20.614
Folklore : 20.173, 20.411, 20.568, 20.729-730
Fonteyne, N. E. : 20.656
Fotografie : 19.674, 19.842
Franciscus Xaverius, H. : 20.796
Frankrijk : 20.398, 20.412, 20.777
Fransche taal : 19.648, 20.418, 20.423, 20.425
Fransch-Vlaanderen : 20.386, 20.566
Friesland : 20.256
Fröbel-onderwijs : Zie Kindertuin

G

Gargano : 19.958
Gasaanval : 20.307, 20.888
Gebed : 19.984, 20.278, 20.548. Zie ook Meditatie
Gebedenboek : 19.815, 20.282, 20.550
Gedichten : Zie deze rubriek (81) in elke afl.
Geld- en bankwezen : 20.701
Geloofsleer : 19.617-618, 19.621, 19.803, 20.269, 20.271, 20.286, 20.545-547. Zie ook Biecht, Deugdenleer, Drievuldigheid, Huwelijk, Kerk, Priesterschap, Vormsel
Geloofsverdediging : 19.801, 19.988, 20.350
Gemeenschapsleer : Zie Maatschappijleer
Gemengde opstellen : Zie deze rubriek (88) in elke afl.
Geneeskunde : 19.662, 19.675-676, 20.417, 20.434, 20.664. 20.890, 20.892. Zie ook Psychiatrie
Gent : 20.685
Geologie : Zie Aardkunde
Geschiedenis : Zie deze rubriek (9) in elke afl.
Geschiedenis (kerkel.) : 20.398, 20.410, 20.549 20.687
Gewijde Geschied. : Oud Testam. : 19.800, 19.810, 19.812, 19.816-817
Gewijde Geschied. : Nieuw-Testam : 19.625, 20.684
Gewijde welsprekendheid : 20.542, 20.552, 20.686. Zie bovendien Preeken
Gezin : 19.827, 20.408, 20.550. Zie bovendien Huwelijk
Gezondheidsleer : 19.662, 19.839, 20.011, 20.896
Godelieve, H. : 19.955

Godgeleerdheid : Zie Geloofsleer en Zedenl.
Godsdienst : Zie deze rubriek (2) in elke afl. Bovendien : 19.808, 19.813, 19.981, 19.990
Godsdiensten (niet christel.) : 19.611, 19.987, 20.541, 20.655
Godsdienstgeschiedenis : 19.626, 19.630
Godsdienstige lyriek : 19.694, 19.701-703, 20.016-017, 20.019, 20.711-712, 20.767, 20.907, 20.911
Godsdienstige romans : 20.232, 20.486, 20.724
Godsleer (natuurl.) : 20.682
Goethe : Zie von Goethe
Goochelen : 19.685
Grafische kunsten : 19.670, 19.674, 20.411, 20.901
Gregorius van Nazianze, H. : 20.517
Greshoff, J. : 20.525, 20.657
Grieksche taal : 20.380
Groote, Geert : 19.989
Groteske verhalen : 20.632, 20.743
Gymnastiek : Zie Turnen

H

Hadewijch : 20.378
Händel, G. F. : 19.956
Hagiografie : Zie Heiligenleven
Hart, H. : 20.407. Zie ook Christus
Hartstocht : 20.405
Haydn : 20.311
Heemkunde : 19.836
Heiligenleven : 19.955, 19.959-961, 19.963, 20.689, 20.796. Zie ook Martelaar en onder respectieven naam
Heiligheid : 19.617, 20.285
Hein, Piet : 20.959
Hekserij : Zie Bokkerijder
Helmond : 19.786
Hengelsport : 20.435
Heraldiek : Zie Wapenkunde
Herckenrath, A. : 20.704
Hervorming : 19.964
Himalaja : 19.952
Hindoeïsme : 19.612
Historische verhalen : 19.772, 19.767, 20.030, 20.127, 20.171, 20.201, 20.203, 20.219-220, 20.230, 20.257, 20.334, 20.391, 20.395-396, 20.447, 20.449, 20.453, 20.502, 20.509, 20.670, 20.676, 20.748, 20.795, 20.944, 20.954, 20.959
Hoekje v.d. bibliothecaris : blz. 142, 224, 268-269, 308
Hond : 19.659
Hoorspel : 20.246
Houtgraniet : 20.578
Huidziekte : 20.580
Huishoudkunde : 20.308. Zie ook Kookboek
Huishuurwet : 19.634, 19.995
Huismerk : 20.385
Humoristische verhalen : 20.129.
Hus, J. : 19.964
Huwelijk : 19.645, 19.827, 20.024, 20.281, 20.290, 20.402, 20.529, 20.683, 20.871, 20.876. Zie bovendien Gezin, Periodieke Onthouding
Huwelijkswetgeving : 20.544
Hydrostatica : 20.885
Hygiëne : Zie Gezondheidsleer

I

Ignatius, H. : 20.689
IJsvogel : 20.739
Insect : 19.837, 20.176, 20.574
Italië : 20.412, 20.952
Ivoorkust : 19.948

J

Jaarboek : 19.796, 20.245
Janssens, Al. : blz. 232 (portret)
Jeanne (kluizenares) : 20.795
Jeugdlectuur : Zie Jongens- en Meisjesboeken
Jeugdpsychologie : 20.299, 20.540, 20.565
Jezuietenorde : 19.788, 20.689
Jezus : Zie Christus
Jodendom : blz. 13-15, 20.241, 20.697
Johanna, de Waanzinnige : 19.953
Jongensboeken : 19.608, 19.772, 19.776-777, 19.779-780, 19.783, 19.785, 19.923, 19.929-930, 19.973, 20.128, 20.143-135, 20.137-138 20.373, 20.375-376, 20.636, 20.642, 20.645-646, 20.747, 20.752, 20.754, 20.756-758, 20.948-949, 20.954, 20.957-959, 20.961, 20.965
Journalistiek : Zie Dagbladwezen
Jozef, H. : 20.387

K

Kaartspel : 19.681
Kempen : 20.785
Kerk, H. : 19.617, 20.272
Kerkelijk recht : 19.627-628, 20.268, 20.270, 20.544
Kerkgeschiedenis : 19.809, 20.398, 20.549, 20.687
Kerstspel : 19.708 20.591
Kerstverhaal : 19.781, 20.486, 20.500, 20.652
Keunen, J. : blz. 267
Kind en Kinderliteratuur : blz. 259-261
Kinderboeken : Zie Kinderlectuur (VIa, VIb, VIc) onder rubriek 83, in elke alf. Bovendien : Jongens-, Meisjes- en Platenboeken
Kinderpsychologie : 19.666, 19.977, 19.998
Kindertuin : 20.297
Kinderverzen : 19.935, 20.244, 20.905
Klassieker : 19.710
Klassikale werken : 19.647, 19.999, 20.000-002 20.140, 20.250, 20.418-20.425, 20.510, 20.513, 20.644, 20.896
Kleuter-onderwijs : 20.297
Klok : 20.438
Kloosterorden : Zie onder respectieven naam
Knaus : 19.614. Zie ook Periodieke Onthouding

Knutselen : 19.663, 19.684, 19.705, 19.841, 20.013, 20.440, 20.585
Koloniale roman : 19.862
Komponisten : Zie Muziek en onder respectieven naam der komponisten
Kongo : 20.797
Kookboek : 19.840, 20.308
Korfbal : 20.901bis
Koorbanken (van Oirschot) : 20.899
Kristallografie 19.678
Kritiek : 19.851, 20.656, 20.770
Kronenburg, J. A. F. : blz. 268
Kruisweg : 19.984
Kunst : Zie Schoone Kunsten onder rubriek 7, in elke afl. Bovendien Beeldhouw-, Bouw-, Schilderkunst
Kunst (oud-christel.) : 19.690
Kunstphilosophie : 20.538

L

Lamarck : 19.958
Lamberts-Hurrelbrink, L. H. J. : blz. 307 (portret)
Landbouw : Zie Tuinbouw
Landbouwpolitiek : 20.291
Latijnsche taal : 19.647, 19.649, 19.801, 20.175
Lebeau, P. : 20.656
Leblanc, M. : blz. 307
Leekenspel : 20.588-589, 20.591
Legende : 19.794, 20.122. Zie ook Sprookje
Leiden : 19.692
Leplae, Ch. : 20.703
Letterkundige premiën en prijzen : blz. 267-268, 308
Levensbeschrijvingen : Zie deze rubriek (92) in elke afl. Bovendien : 20.623, 20.628. Zie ook Heiligenlevens en onder naam der respectieve personen
Levensleer : 20.008, 20.664. Zie bovendien Menschenkunde
Liafwin, H. : 19.960
Libel : 20.933
Libye : 20.675
Lidwina v. Schiedam, H. : 19.959
Liederboek : 19.680, 19.686, 20.015, 20.313-314, 20.316, 20.439, 20.446
Lindemans, J. : blz. 12
Liszt : 20.252
Literatuurgeschiedenis (algem.) : 20.655
Literatuurgeschiedenis (bijzondere) : 19.650, 19.938, 20.154, 20.247, 20.249, 20.317, 20.328, 20.377, 20.442-20.445, 20.587, 20.592, 20.658, 20.660. Zie verder onder naam der respectieve schrijvers
Liturgie : 19.622, 19.631, 19.693, 19.805, 19.983, 19.986, 20.273, 20.287. Zie ook : Biecht, Eucharistie, Mis, Priesterschap, Vormsel
Logica : Zie Denkleer
Luchtvaart : 19.677, 19.918, 20.126, 20.178, 20.752

M

Maagdelijkheid : 19.622
Maatschappijleer : 19.992, 20.691, 20.782, 20.882
Maeyer : 19.958
Maleis : 19.833
Manzoni, A. : 19.962 (portret)
Maria, H. : 19.619, 19.621, 19.694, 19.799, 20.545, 20.690, 20.767
Marine : Zie Zeevaart
Marnix van Sint Aldegonde : Zie de Marnix...
Martelaar : 19.809
Mathesis : Zie Wiskunde
Matthijs, M. : blz. 12 (portret)
Mechanica : Zie Werktuigkunde
Mechelen : 20.788
Meditatie : 19.984-985, 20.278, 20.548, 20.878. Zie ook Gebed
Meisjesboeken : 19.763, 19.773, 19.778, 19.784, 19.826, 19.886, 19.901, 19.925, 19.928, 20.125, 20.136, 20.149, 20.231, 20.236, 20.504-506, 20.508-509, 20.643, 20.649-650, 20.746, 20.751, 20.753, 20.764, 20.934, 20.943, 20.945-946, 20.950, 20.956, 20.968
Melloy, C. : blz. 307 (portret)
Menschkunde : 19.614, 19.821, 19.980, 20.179, 20.428, 20.565. Zie ook Levensleer
Meubelkunst : 20.898-899
Mexico : 20.863
Michel-Angelo : 20.436
Microbenleer : 20.003
Middeleeuwsche spelen : 19.856, 20.592
Minderbroeders : 20.288, 20.383
Mis, H. : 19.806
Missielectuur : 19.612, 20.548, 20.796-797
Moedertaal-onderwijs : 20.562
Moller, H. W. E. : blz. 11 (portret)
Montaigne : 19.979
Mont Blanc : 20.596
Montessori, M. : blz. 259-261 (portret)
Moraal : Zie Zedeenleer
Morton : 19.958
Mosterdgas : 20.888
Mozart : 20.311
Muls, J.: blz. 308 (portrzt)
Muziek : 19.687, 20.252, 20.311, 20.438, 20.569. Zie ook Liederboek en Zang

N

Narvik : 20.776
Nationaal-Socialisme : 20.293, 20.699-700, 20.880
Natuur- en stedenschoon : 20.373
Natuurkundige wetenschappen : 19.653, 19.958, 20.004, 20.009, 20.301, 20.350, 20.885. Zie ook de rubriek Wetenschappen (5 en 6)
Nederland : 19.942-943, 19.949, 20.182-183, 20.568, 20.782, 20.786-787
Nederlandsche taal : 19.831-832, 20.000, 20.300

Neo-malthusianisme : 19.614
Nietzsche : 20.520 (portret)
Nijverheidsonderwijs : 19.669, 20.304-305, 20.893-895, 20.897
Noorsche taal : 20.573
Normograafschrift : 20.889
Novellen : 19.792, 20.106, 20.131, 20.211, 20.253, 20.469, 20.489, 20.672, 20.729-730
Nuyttens, H. : 20.707

O

Ogino : 19.614. Zie bovendien Periodieke Onthouding
Oirschot : 20.899
Omwenteling (Brab.) : 20.785
Onderwijs : 19.632, 19.641, 19.998, 20.414, 20.696. Zie ook Kleuter-onderwijs, Moedertaal-onderwijs, Nijverheidsonderwijs
Onderzeeër : Zie Duikbootenoorlog
Onsterfelijkheid : 20.877
Onze Lieve Vrouw : Zie H. Maria
O. L. V. ter Minderbroeders : 20.288
Oorlogsdagboek : 19.966, 20.607, 20.614, 20.640, 20.665-669, 20.773, 20.780
Oorlogsliteratuur : 19.717, 19.725, 19.944-945, 20.159-160, 20.346, 20.356, 20.415, 20.528, 20.725, 20.775-777, 20.860
Oorlogspoëzie : 20.315, 20.318, 20.715, 20.903
Oosten (Nabije) : 20.675, 20.791
Opvoeding (37) : Zie rubriek 3 in elke afl.
Opvoedkunde : 19.639-641, 19.825, 20.292, 20.413, 20.417, 20.540
Oudenaarde : 20.384
Ouwendijk, J. : blz. 141 (portret)

P

Paard : 20.940
Paardrijden : 19.682, 19.689
Padvinderij : 20.299, 20.948
Paedagogie : Zie Opvoedkunde
Parochie : 19.627
Paulus, H. : 20.330
Peeters, Jan : blz. 267-268
Pelagia v. Antiochië : 20.795
Peleman, B. : blz. 9 (portret)
Periodieke Onthouding : 19.614, 20.875
Pettenkofer : 19.958
Philosophie : Zie Wijsbegeerte
Physica : Zie Natuurkundige wetenschappen
Plantkunde : 19.655-656, 20.010, 20.244, 20.426, 20.887. Zie ook Bloem
Platenboek : 20.145, 20.514, 20.516
Poëzie-Bloemlezing : Zie Bloemlezing (poëzie)
Politiek : Zie Staatkunde
Poppenspel : 19.683
Portugal : Zie Salazar
Potgieter, E. J. : 20.654 (portret)
Preeken : 19.613, 19.618, 19.620, 19.811, 20.277, 20.543, 20.547, 20.872. Zie ook Gewijde Welsprekendheid
Prentboeken : Zie Platenboeken
Prentkunst : Zie Grafische kunsten
Priesterschap : 20.274, 20.280, 20.285
Psalm : 19.802
Psychoatrie : 19.818, 20.677, 20.679
Psychologie : Zie Zielkunde
Psychologische romans (83.1) : Zie rubriek 83 in elke afl.
Pyckhout, Crisp. : 20.797

R

Radio : 19.661, 20.009, 20.891
Radio-causerie : 20.686
Rafols, M. : 20.793
Rassenprobleem en jodenkwestie : blz. 13-15, 20.241, 20.697
Rechtswetenschap : 20.298, 20.677. Zie ook Kerkelijk recht
Rederijkers : 20.769
Redevoering : Zie Welsprekendheid
Redisschrift : 20.889
Regel (relig.) : 20.268
Reisverhalen : Zie Aardrijkskunde en de respectieve steden en landen
Religieuze lyriek. : Zie Godsdienstige lyriek
Rendier : 19.793
Ridderverhalen : 20.587
Rode : 20.502
Rotterdam : 19.938, 20.160
Rubens : 20.437, 20.702, 20.706, 20.901
Ruimte en tijd : 19.654, 20.301, 20.404

S

Sagen : Zie Legenden
Salazar en Portugal : blz. 306 (portret), 20.864 -867
Scandinavië : 19.946
Scheikunde : 20.007, 20.009
Schelde : 20.783, 20.787
Scheltjens, L.: blz. 11 (portret)
Schepping : 20.267, 20.275
Schilderkunst : 19.679, 19.845, 20.586, 20.705. Zie ook onder naam der respectieve schilders
Schoenmakerij : 19.957
School : Zie Onderwjs.
« Het Schoolbestuur » (tijdschrift) : blz. 12
Schooluitgaven : Zie Klassikale werken
Schoonheidsleer (algem.) : 19.615, 20.251, 20.538
Schoonheidsleer (litteraire) : 20.151, 20.154, 20.248, 20.518
Schrift : 20.400, 20.889
Schrift (Heilige) : 20.791. Zie ook Gewijde Geschiedenis
Schrijnen, J. : 20.523
Scoutisme : Zie Padvinderij
Semietisme : Zie Jodendom
Sermoenen : Zie Preeken
Servet, Dr. : 19.958
Shaw, G. B. : 20.379 (portret)
's-Hertogenrode : 19.940
Sigaar : 20.581

Simons, J. : blz. 11 (portret)
Sobry, K. : blz. 94
Sociale romans (83.3) : Zie rubriek 83 in elke aflevering
Sociale wetenschappen : Zie deze rubriek (3) in elke afl. Bovendien : 19.630, 20.679
Sociologie : Zie Maatschappijleer
Sonnenschein, K. : 19.954
Spanje : 20.383, 20.879
Spel en sport : 20.137
Spinoza : 19.797
Spoorwegtechniek : 20.756
Sport : Zie Hengelsport, Korfbal, Paardrijden, Tennis
Sprookje : 20.511, 20.622, 20.641, 20.647-648, 20.651, 20.760-760bis, 20.964. Zie ook Legende
Staathuishoudkunde : 19.638, 19.997, 20.291, 20.293, 20.296, 20.564, 20.566, 20.692
Staatkunde : 19.828, 20.291, 20.293, 20.412, 20.415, 20.551, 20.559, 20.564, 20.567, 20.692
Sterrenkunde : 20.180, 20.431
Stracke, D. : blz. 11 (portret)
Strand : 19.655, 19.838, 20.429
Streuvels : blz. 257-259 (portret)
Sumatra : 19.950
Swammerdam : 19.958
Swarth, H. : blz. 232 (portret)
Syrië : 20.675

T

Taalkunde : Zie deze rubriek (4) in elke afl. Bovendien de respectieve talen
Tagore, Rabindranath : 19.612, blz. 268
Technische handboeken : Zie Nijverheidsonderwijs
Teekenkunst : 19.688, 20.889
Tennis : 20.583
Theologie : Zie Godgeleerdheid
Theresia v. Lisieux, H. : 19.963
Thibet : 19.929
Thomas van Aquino, St : 20.153
Thomisme : 20.153, 20.678
Tinel, E. : 20.311
Toegepaste wetenschappen : Zie deze rubriek (6) in elke afl.
Tooneelliteratuur : Zie deze rubriek (82) in elke afl. Bovendien : 19.795, 20.769, en Kerstspel, Leekenspel, Middeleeuwsch spel, Treurspel
Toonkunst : Zie Muziek
Treurspel (Grieksche) : 20.252
Tuinbouw : 19.671, 20.306, 20.582, 20.886
Turkije : 20.675
Turnen : 19.664, 20.433

U

Uilenspiegel : 20.078
Uitgeversmerk : 19.610
Uitspraakleer : 20.584

V

van Assenede, D. : 19.856
van Cauwelaert, Aug. : blz. 268 (portret)
van den Vondel, J. : 20.492. Zie ook Vondelstudies
van der Meer de Walcheren, P. : blz. 193-196 (portret)
vn de Velde, A. : blz. 268 (portret)
van Eeden, Fred. : 20.661 (portret)
van Eyck, Jan : 20.397
van Hemeldonck, Em. : blz. 267 (portret)
van Hoogenbemt, A. : 20.656
van Langendonck, P : blz. 7-8 (portret), 20.662
van Mierlo, J. : blz. 9 (portret)
van Passen, R : blz. 11 (portret)
van Schoonbeke, J. : 20.781
Verbruggen, P. : blz. 10 (portret)
Verf : 20.579
Vergelding : 20.409
Verhalen : 19.723, 19.737, 19.741, 19.760, 19.882, 20.129, 20.137, 20.212, 20.260, 20.374, 20.480, 20.498, 20.500, 20.507, 20.510, 20.514-516, 20.631-632, 20.649-653, 20.729-730, 20.763, 20.862, 20.932, 20.949, 20.951, 20.966. Zie ook Dierenverhalen, Groteske en Humoristische verhalen.
Verhalend proza : Zie deze rubriek (83) in elke afl.
Verhandeling : Zie Essay
Verhulst, R. : blz. 142 (portret)
Verkenners : Zie Padvinderij
Verpleegkunde : 19.665, 19.823, 19.878, 19.886, 20.888, 20.945. Zie ook E. H. B. O.
Vertelkunst : 20.158
Vertellingen : Zie Verhalen
Vesalius : 19.958
Visch : 20.177. Zie ook Aquarium
Vischvaart : 20.784, 20.935
Visioen : 19.623
Vivès, J. L. : 19.639
Vlaanderen : 20.549. Zie ook Fransch-Vl.
Vliegwezen : Zie Luchtvaart
Vlinder : 20.577
Vogel : 20.005, 20.303, 20.430
« Volk » (tijdschrift) : blz. 12
Volkenkunde : 19.630, 19.828, 19.948
Volksdevotie : 20.685
Volkskunde : Zie Folklore
von Behring, E. : 20.664
Vondelstudies : 19.974, 20.150, 20.155-156. Zie ook J. van den Vondel
von Goethe, W. : 20.311
Voordrachtkunst : 20.521, 20.584. Zie bovendien Welsprekendheid
Vóór-Indië : 19.987
Vormsel : 19.991
Vrouwenopvoeding,-emancipatie : 19.621, 19.645, 20.565, 20.694
Vrouwenromans : 19.603, 19.731, 19.748, 19.858, 19.871, 19.879, 19.902, 19.913, 19.968, 20.052-054, 20.057, 20.077, 20.084, 20.093, 20.191, 20.193-194, 20.220, 20.390, 20.449, 20.456, 20.608, 20.723, 20.921

W

Wagner, R. : 20.252
Wallonië : 19.820
Wapenkunde : 20.294
Waterhuis : Zie Brouwershuis
Wegenverkeer : 19.635
Wellevendheid : 19.829
Welsprekendheid : 19.628, 19.630, 19.653, 19.820, 19.987, 20.251, 20.264, 20.409. Zie ook Gewijde Welsprekendheid en Voordrachtkunst
Wereldeinde : 19.803
Werkelijkheidsprobleem : 20.403
Werkloosheid : 19.638
Werkschool : 19.641
Werktuigkunde : 20.884-885, 20.893, 20.895, 20.897
Wetenschappen : Zie deze rubrieken (5 en 6) in elke afl.
Wijsbegeerte : 19.616, 19.797, 19.979-980, 19.982, 20.175, 20.264
Wijsbegeerte (Middeleeuwsche) : 20.678
Wild-West-verhalen (83.0) : Zie rubriek 83 in elke afl.
Wiskunde : 19.632, 19.654
Wolff : 19.958
Wonderjaar : 20.162
Woordenboeken : 19.648, 19.835, 19.939, 20.570-572
Wrede, M. : 20.628
Wust, P. : blz. 141

Z

Zang : 19.693. Zie ook Liederboek
Zedenleer : 19.614, 20.677
Zeeland : 20.787
Zeevaart : 20.171, 20.201, 20.775, 20.786. Zie bovendien Vischvaart
Ziekenapostolaat : 19.814, 20.687
Zielkunde : 20.174, 20.266, 20.539-540, 20.680, 20.868. Zie ook Jeugd- en Kinderpsychologie
Zielsziekte : Zie Psychiatrie
Zout : 19.673
Zuid-Afrikaansch : 19.651, 19.834
Zuid-Afrikaansche werken : 19.651 ,19.737, 19.754, 19.834, 19.839, 19.869, 19.924, 19.927, 19.934, 19.944-945, 20.522
Zuiderzee : 19.838

NUMMER 1 NEGENTIENDE JAARGANG JANUARI 1941

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

REDACTIE en BEHEER :
Cuylitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België :	Abonnement : 35 frank	Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland :	Abonnement : f. 2.75	Dit nummer : f. 0.35

Dienstbaarheid

door EM. JANSSEN S.J.

Letterkundigen klaagden vaak dat hun kunst te weinig belangstelling genoot. Met alle middelen, meenden zij, moest het volk aan het verstand gebracht dat het verdienstelijke auteurs bezat, waardige dragers van zijn roem en cultuur, en dat het hun werken diende te koopen en te lezen.

Door een litteraire propaganda die weinig van de industrieele verschilde, wilde men ons artistiek en cultureel peil hooger opvoeren. Het doel was goed ; het middel bleef minstens eenzijdig. Want die auteurs onderstelden dat hun præstatie, geheel hun præstatie, « den volke goed was ». Zij vergaten het voor ieder mensch noodzakelijke gewetensonderzoek : met welken geest hadden zij geschreven en wat zouden de lezers daaraan hebben ? Het volstaat toch niet dat men een boek onder de rubriek « kunst » kan rangschikken ; nog moet het waardevolle kunst zijn, en, wil men het volk werkelijk interesseeren, zoo moet de volksverbondenheid er in leven ! Hoe stond het daarmee ?

Niet met een volksvreemde præstatie zal men de menschen ontwikkelen en verheffen ; alleen in en door een dienstbare volksverbondenheid. Alleen de auteurs die met hun talent hun volk dienen, hebben recht op tegemoetkoming, steun, waardeering, liefde. Laten we even nagaan wat in dit truïsm besloten ligt.

Een kunstwerk is persoonlijk, daarom niet individualistisch. Niet in zelfzucht en trots wordt iemand zichzelf : hij verschrompelt in de onvruchtbaarheid, en, zou hij toch produceeren, hij weet dat hij den waan dient. Hij vernielt en verbijstert, in plaats van te leiden en op te bouwen. Waarom ? Niets ligt dieper in den mensch dan de drang naar geven ; niets mist hij zoo noode als offerende liefde ; in een sfeer van beminnen ontluikt hij als een roos in den

morgen. Wie zich behouden wil, verliest zichzelf; wie zich verliezen durft, vindt zich honderdvoudig dieper en rijker weer: hij is als gestorven en verrezen.
Voor ieder mensch is dat waar; hoeveel meer voor den artist! Aan een kunstwerk vooral dient men zich, in zelfvergeten, geheel te schenken. Men verzinkt in zijn werkelijkheid; men laat zich wiegen en dragen als een zwemmer in het water. Zonder die overgave komt niets tot stand: met geheel zijn eigen leven bezielt de auteur geheel zijn kunstwerk.
Aan zijn scheppenden arbeid geeft hij zich over; beter nog: aan zijn medemenschen, voor wie hij dien arbeid bestemt. Aan een bepaald publiek denkt hij daarom niet; nog minder wil hij de volksmassa vleien en streelen. Maar hij weet dat hij zijn evennaaste iets mee moet deelen, en daarin geheel zichzelf. Hij doet het; die zelfovergave maakt zijn schepping onweerstaanbaar. Met het geschonken leven van haar schepper vereenigt zich het dankbare leven van wie haar aanvaardt: alles en allen verbindt zij in een gevende gulheid; universeel wordt haar beteekenis en straling.
Een goed auteur schrijft omdat hij zijn medemenschen het beste van zichzelf gunt; hij moèt het hun gunnen. Geheel in den dienst van zijn volk, weet hij zich en zijn volk geheel in den dienst van ruimere, van hoogere belangen; geheel in den dient van een ander: God! In zijn diepe ziel werkt een religieuze overtuiging: bewust vervult hij, voor Gods aanschijn, zijn bijzondere bestemming, die hij onafscheidelijk één weet met de bestemming van zijn gemeenschap. Als diep lichtende achtergrond bij elke creatie staat de goddelijke aanwezigheid: deemoedig schenkt zich de produceerende kunstenaar aan dien geheimzinnigen gids; samen met velen wil hij het wenken volgen van éene Voorzienigheid.
Onderdanig aan God, zijn volk dienstbaar: zoo laat de oprechte artist zich inspireeren. Wie deze hoedanigheden in zijn arbeid heeft opgemerkt, geeft zich gewonnen. Daarvan uitgaande mag men zeggen dat de auteur het publiek bekomt dat hij verdient.

Omgekeerd mag men beweren dat het volk de schrijvers bekomt die het verdient. Waar het fier en bewust leeft, met hooge idealen, nooit versagende wilskracht en edelen offergeest: in die sfeer ontbloeit heerlijke arbeid van stralende menschen; in die harmonie verheffen zangers hun stem, en hun lied wordt gedragen door dien diepen ondertoon. Doch waar het volk zich laat aantasten door decadentie, uiteenvalt in genotzucht en individualisme: daar verwordt het wezen zelf van wat het schoonheid noemt. Men maakt zich dan wijs dat losbandigheid ontvoogding beteekent, comfort vooruitgang, lamlendigheid wijze berusting; hemel of God ziet men niet meer, omdat de nabije nevel verre horizonnen heeft omsluierd. Geleidelijk vergaat dan de oude verbondenheid in een zooveel enger individualisme, daar men die enghartige onverschilligheid verdraagzaamheid heeft genoemd en ruimheid van geest. De willekeurige mode van het heden vervangt de imponeerende grootheid van het verleden; iets als een omgekeerde

verbondenheid komt zelfs tot stand : de transigeerende conventie van zoekers naar genot, die elkander daarin gerust laten, ja ruggesteunen.
Kunst bestaat dan ook : een vervalschende kopij van de echte, zooals de mode een kopij is van de schoonheid. Het reeds aangetaste deel van de bevolking aanvaardt de werken die zijn ziekte gezondheid noemen : ook daar ontstaat een volksverbondenheid-in-de-verscheuring. Maar altijd en instinktmatig verzet zich daartegen het gezonde volkselement : het beste in zich voelt het bedreigd ; tegen allen schijn in, beseft het dat zulke geest niet alleen volksvreemd is, het wezenlijke volk ook vijandig.

Terwijl we dit schrijven, denken we aan niets of niemand in het bijzonder. Hiervan zijn we echter overtuigd : in bepaalde artistieke milieu's bestond, voor den oorlog, een individualistische geest ; anderzijds was ons volk door decadentie aangetast. Men denke slechts aan het geboortecijfer in de Vlaamsche arrondissementen en aan het bedreigde geloof. Een gedeelte van het volk bezat dus reeds de literatuur die het verdiende, en deze beschikte over machtige middelen tot propaganda. Maar de gezond gebleven fractie behield nog zijn afkeer, zijn afzijdigheid tenminste. Van achterlijkheid beticht, en met een werkelijk gevaar daarvoor, bleef het nog zichzelf : licht stijf en bekrompen, maar stoer en krachtig...
Na den oorlog staan we dus voor een bedreigd en verdeeld volk : heel gezonde lagen, terwijl elders de ziekte reeds veel verwoestte ; — voor een tweevoudige literatuur : die van het verderf en die van de opstanding.
Wordt het nu anders ? Wij durven het hopen. Herhaaldelijk spreekt men het uit : verbonden willen we naar de èène, de eigene, de hooge bestemming. God ter eere dan ; want ons volk, nog minder dan de geheele samenleving, kan zijn traditioneel Katholicisme ontberen ! En onze auteurs schrijden dan voor : geen blinden die blinden geleiden; priesters van de volkomenste schoonheid, met Gods aanwezigheid doorlicht ! Zij worden : gaaf zich schenkende, onverdeeld dienstbare middelaars tusschen den milden overvloed van boven, en de volgzaam ontvangende menigte !

Het Boek der Maand

STEPHANIE CLAES-VETTER : ALS DE DAGEN LENGEN(*)

door Paul Hardy

19.604 ◆ IV — De wederzijdsche liefde tusschen man en vrouw, die in het huwelijk haar cristallisatieproces ondergaat, heeft totnogtoe als zuiver-gesteld probleem in onze Vlaamsche romanliteratuur weinig belangstelling genoten. Ook in de vreemde letteren is zulks het geval. Dit mag ons wel verwonderen, temeer daar liefde en huwelijk in de roman-literatuur steeds geliefde thema's zijn geweest, hoewel

(*) Claes-Vetter, Stephanie : Als de dagen lengen. *Met omslagteekening door Martha van Coppenolle – Antw., Vlaamsche Boekcentrale,* 1941 (21 × 15) 198 *blz.* 33 *fr.* ; *geb.* 45 *fr.*

meer als gunstig-geschikte intrige-gegevens tot uitbeelding van menschelijken strijd, dan wel als zuivere belichting van het zeer specifieke levensvraagstuk dat door het huwelijk tusschen twee wezens van verschillend geslacht, van verscheiden aard en gevoelsconstructie natuurlijkerwijze ontstaat.

Steph. Claes-Vetter

Ofschoon de tallooze beoefenaars van het probleem man-vrouw in alle literaturen legio zijn, hebben weinigen het aangedurfd den bezegelden band van gedwongen samenleven tusschen beiden in moedigen en positieven zin te behandelen. Vooral katholieke romanciers schijnen er steeds eenigszins op hun hoede voor te zijn de huwelijksverhouding, die bij nadere beschouwing en uitdieping zeer hachelijke aspecten vertoont, waarbij de individueelste en zondigste roerselen van het menschelijk gevoels- en driftencomplex komen opduiken, met eerlijken en onbevangen moed te ontleden.

Derhalve verheugt het ons dat Stephanie Claes-Vetter dergelijk onderwerp in haar roman « Als de Dagen lengen » zonder schroom onder de lens heeft durven nemen. Voor een huwelijk volstaan niet achting en genegenheid, een rein verleden, eenzelfde geloof, overeenkomst van neiging en opvoeding ; de natuur mag niet worden uitgeschakeld ; de zinnen, het wederzijdsch verlangen naar elkaar, de drang van het bloed kortom, zijn wezenlijke ingrediënten van het huwelijksgeluk. Ziedaar nagenoeg de thesis van dezen roman. Dat het hier besproken huwelijk niet op een luidruchtig fiasco uitloopt is enkel te wijten aan het feit dat beide partijen er een hoogere levensbeschouwing op nahouden, die zij vermogen te stellen boven de relativiteit hunner menschelijke onvolkomenheden, en dat de vrouw verkiest physisch ten onder te gaan, wanneer zij er zich van bewust wordt dat de man zijn aangeboren egoïsme niet kan prijsgeven en zijn levensgeluk niet afhankelijk kan maken van de vele gaven, die zij hem schonk in ruil voor de volledige bevrediging van zijn hartstocht, die zij, vrouw met kalmere natuur, hem niet schenken kan.

De roman speelt in de kringen der gegoede Brusselsche burgerij, die daarom niet specifiek Brusselsch zijn, doch veeleer de atmosfeer oproepen der semi-artistieke theekringen, die ons door de werken van vele Noordnederlandsche romanschrijvende dames vertrouwd geworden is. Evenals het onderwerp is ook het kiezen van het milieu hier ten onzent vrij ongewoon. Behoudens bij Roelants en een paar auteurs van geringere beteekenis verloopt het leven van Vlaamsche romanfiguren meestal op het platteland, aan den havenkant, in de arbeiderswijk of onder de kleine burgerij der provinciestad.

De ambtenaar Pierre Verschaeve raakt verliefd op de talentvolle, nog erg jonge Nederlandsche schilderes Myra Wynanda, die te Brussel bij een broer van haar aangetrouwde tante, den beeldhouwer Bastien Delorge, haar atelier heeft. Myra wil eerst van geen huwelijk weten, doch de wereldoorlog en het feit dat Pierre ergens in Vlaan-

deren zwaar gewond in een lazaret ligt en haar roept, doen haar van haar aanvankelijke weigering afzien. Na den oorlog huwen zij. Haar kunstenaarsfaam breidt zich voorspoedig uit; hij maakt carrière; ze hebben drie schattige kinderen. Pierre blijkt echter niet de man te zijn om een vrouw te blijven liefhebben zooals zij is — wèl zooals hij haar wenschen zou. Hij beseft in zijn mannelijke ijdelheid dat ze nooit als meisje met hem gedweept of van hem gedroomd heeft en dat zij in haar goedheid slechts met hem getrouwd is omdat ze meende dat dit huwelijk nu eenmaal haar levensweg was. Myra blijkt namelijk tot die wezens te behooren, die „hun heel leven lang moeten blijven als de kinderen of de engelen : bemind maar niet begeerd". Pierre voelt zich aangetrokken tot de échte vrouw, die hem onder den oorlog in Zuid-Frankrijk verzorgde en die hem met vrouwelijken hartstocht liefheeft : Solange Ducreux. Myra, de kunstenares voert haar eigen, heerlijken strijd om haar man voor zich te behouden; ze wendt al de gaven aan van haar ongerept gemoed : haar groote goedheid, haar toewijding, haar volgzaamheid. Ze redt Solange het leven, wanneer deze op het punt is in de Maas te verdrinken. Bij dit waagstuk haalt ze zich een doodelijke ziekte op den hals. Doch „trouw en toewijding, offer en zorg kunnen gegeven worden; maar de liefde wordt geboren of geschapen of verwekt. De liefde is een gave en geen deugd". Myra schonk als vrouw en als echtgenoote alles wat in haar vermogen lag om haar man gelukkig te maken, en wanneer zij na jarenlange onthechting nog niets bereikt heeft, brengt zij gewillig het offer van haar leven om hem weer vrij te maken en hem de vrouw te laten huwen, die hem liefheeft en die hem datgene schenken zal, wat hij van de vrouw verlangt. De dood van Myra Wynanda is van een zeldzaam-ontroerende kracht en tevens de gaafste passus van dit boek. Steeds opnieuw in haar leven had zij arbeids- en geluksplannen gemaakt tegen dat de dagen zouden „lengen". In den titel ligt de eeuwigheidsgedachte, het motief van dit boek reeds gesynthetiseerd : het altijddurend verlangen van den mensch naar betere dagen, uiting van het onderbewuste verlangen naar het eeuwig leven, dat in ons oerwezen ligt te woelen, terwijl wij ons almaardoor blijven paaien met het schoone zelfbedrog als zouden hier op aarde voor ons reeds eenmaal „de dagen lengen". De tweede christelijke idee, welke aan dezen roman ten grondslag ligt is die der goddelijke Voorzienigheid, die ons leven drijft. Het klare besef van deze alwijze regeling doet Myra in haar vroeg afscheid van deze wereld, welke haar als kunstenares nog zooveel schoons aan te bieden heeft, vertroostend en voldaan berusten.

Er is iets vreemds aan het slot van dit boek. Na den dood van de hoofdfiguur lijkt ons alles gezegd. En niet zonder verbazing zien we ons verplicht aan onze lectuur nog een aantal bladzijden toe te voegen; bladzijden die den zwaren nadreun hebben van een slotaccoord met orgelpunt; bladzijden, die ons over het hoofdgegeven van het heele boek aan het twijfelen brengen en ons de vraag doen stellen of de schrijfster zich niet te sterk heeft laten boeien door de nevenfiguur van den beeldhouwer Bastien Delorge,

die scherp uitgeteekend staat, scherper trouwens dan de man Pierre Verschaeve, en die bovendien, litterair beschouwd, als personage naast Myra Wynanda mede de verrassing uitmaakt van dit boek. We ervaren dan ook in deze laatste pagina's datgene wat eigenlijk voortdurend in het vage bleef — en we aanvaarden het. Bastien, die om hereditaire redenen het offer van zijn liefde bracht, zou voor de fijnzinnige Myra Wynanda de eenige geschikte echtgenoot zijn geweest. Al voelt men dat deze epiloog de constructie van het werk eenigszins schaadt, toch nemen wij dit euvel voor lief, daar het de bewijsvoering van de thesis naar het terrein verschuift der theoretische veralgemeening, die als volgt wordt geformuleerd : „de eenige groote liefde voor een vrouw is altijd de man, die niet om haar geeft ; de eenige groote liefde voor een man is altijd de vrouw, die hij nooit zal bezitten". Het ligt buiten het bestek van onze bespreking de steekhoudendheid van dit romantisch aphorisme aan de realiteit des levens te toetsen.

De eerste acht hoofdstukken van dit boek leest men met matige belangstelling, doch eens al de preliminairen tot de probleemstelling voorhanden — Pierre en Myra zijn goed en wel getrouwd — geraakt men onweerstaanbaar in den ban van Stephanie Claes-Vetter's voornaam, persoonlijk talent. Geen vermoeiende psychologische uitrafeling — ofschoon het onderwerp er zich uitstekend toe leent — ; geen gewaagde peilingsavonturen in de onpeilbare diepten van het menschelijk hart. Zij kent de grens van haar scheppend vermogen om het leven en de menschen uit te beelden ; ze spaart haar hooivork en meteen haar reputatie ; ze bewandelt effen paden met het wijze besef der zekerheid. De zielsontleding van Myra Wynanda en — hoewel schetsmatig — ook die van Bastien Delorge bevredigen, ontroeren en brengen weldoende verstilling in het gemoed.

Meer dan wij, hebben sommige vrouwen — en onder hen de schrijfster van dit boek — de hoedanigheid om het leven te zien in zijn volheid, als een afgelijnd geheel omdat ze het leven op een afstand beschouwen ; wij gevoelen steeds de behoefte om meer te gaan kijken van nabij en onze onrustiger blikken vermogen wellicht soms dieper te peilen, doch de oppervlakte die wij bestrijken is meer begrensd. Het beschouwen van het leven op een afstand laat bovendien tijd tot verpoozen ; verpoozen stemt tot overweging en overweging baart bezonkenheid. Het is precies in die bezonkenheid bij de onbemantelde behandeling van het huwelijksprobleem dat, naar onze meening, de groote verdienste ligt van dezen volwaardigen katholieken roman, welke neergeschreven is in een overredend-bevestigenden toon en waarin een edel, teer-vrouwelijk, geloovig gemoed zich vrank en zonder onbehaaglijke preutschheid heeft uitgesproken.

Prosper van Langendonck

7-11-1920 — 6-11-1940.

door Louis Sourie

Bij het verschijnen van het eerste nummer van *Van Nu en Straks* (April 1893) schreef Gezelle aan van Langendonck : « Ik voele zooveel achter uwe verzen... »
Vermeylen verklaarde me persoonlijk : een schoon mensch was hij en een groot kunstenaar.
Van de Woestijne getuigt : een klassiek dichter.
Prosper A. J. van Langendonck werd geboren te Brussel op 15 Maart 1862 en overleed in het ziekenhuis der armen in de Pachecostraat op 7 November 1920.
Op dezen dag wist géén mensch in Vlaanderen, niet eens zijn vrienden, dat aan de overzijde van het huis waar eens het beroemde *Van Nu en Straks* werd gesticht, een waarachtig dichter overleed, die in uiterste hunkering naar zijn Heer en God had gevraagd.
Even nà zijn dood vermoedde men het verlies. Niet lang echter. In het voor hem harde leven was hij de pelgrim geweest. Hij bleef de eenzame, ook na zijn sterven.

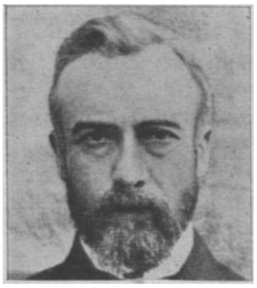
Prosper van Langendonck

We hebben een Gezelle-literatuur.
Een haast meer dan natuurlijke vereering voor van de Woestijne.
Pol de Mont — de furioso onzer eindnegentiendeeuwsche literatuur — werd een eer bewezen, beslist overdreven naar zijn waarde.
Van Langendonck — de eenzame in het leven en in den dood — werd over het hoofd gezien. We bezitten niet eens een degelijke studie, geen essay, enkel wat krantensensatie. Een geval, een drama, haast een film-van Langendonck. Men vergat de essentie van zijn kunst : zijn simpele menschheid.
Buiten de prachtbijdragen van zijn onmiddellijke vrienden : Vermeylen, de Bom, Hegenscheidt, van de Woestijne, Toussaint, Roelants en later Gilliams, die den mensch en kunstenaar van Langendonck terug tot de gemeenschap brachten, is er beslist niets dat blijvend is.
De dichter van het overheerlijk sonnet « Aan Guido Gezelle » zal het wel zelf niet hebben gewild. Zooals de Meester is hij alle beroering vreemd gebleven tot hij ten onderging in zijn « stomme smart », de waardigheid van zijn leven...

Het is een feit : van Langendonck is niet dé gave kunstenaar geworden, heeft niet de hoogte bestegen die hij kon bereiken. We huldigen trouwens de meening, die nagenoeg dezelfde is als die zijner vrienden, dat hier het zich-los-geven-aan-het-lot, als diepere oorzaak, ik zegge, als groote schaduw zijn werk wel eens minder

genietbaar maakt. We hebben echter te doen met een mensch, die zoo innerlijk als uitwendig niet bestand was tegen een harden duw, die niet immer het gewenschte tegenwicht bezat van zijn ziekelijk uiterlijke. Van Langendonck, in het onvervalscht besef der minieme kansen op werkelijk leven, had niet het noodzakelijk levensoptimisme en verloor eindelijk alle vertrouwen in moeizaam opgebouwde illuzies. De definitie in zijn « Herleving der Vlaamsche Poëzij » van den waarachtige is de eigen, groote droom. Hij was de overwonnene en miste de vaste hand tot intoomen van zijn zwaarmoedigheid, verergerde het reeds zoo bedenkelijke van zijn toestand en volhardde tenslotte stoiek in zijn haast kinderlijke hulpeloosheid. Hij geloofde aan eigen waarde en voedde zich aan de werken der wereldbeschouwers. Het ervaren der schamele resultaten — althans voor hem — was de instorting der laatste lichamelijke krachten, en eindelijk, even vóór zijn àltreurig einde, het begeven van zijn geestesleiding.

Hoe vreemd voor velen dit moge klinken : van Langendonck, in zijn geval, heeft àl de faktoren in hand gehad om een onvergankelijk kunstenaar te worden. De gave schoonheid werd herhaaldelijk gekneusd door een niet remmen van het àl te gevoelige hart. Zoo de regelmatigheid zijn hoofddeugd ware geweest, geen twijfel of naast Gezelle en van de Woestijne, even groot in hun genie, kwam ook Prosper van Langendonck.

Hij komt nà hen.

Maar om het echte, om het resultaat, is hij onze derde dichter.

Er is ook zijn kritisch werk. Enkele bladzijden maar, echter het beste der jaren 1880-1900. De kordate levenshouding, de strengkristelijke, is de triomf boven het eng stokhoofden van Dr Rooses en het oppervlakkige van de Mont.

In zijn synthesis der poëzie in Vlaanderen toont hij zich een principsmensch honderd ten honderd. Kristen kunstenaar is en blijft hij midden den fellen duw der vrienden voor «vrije kunst». Vóór alles geloofde hij aan een Roomsche eenheid en waar het gaat om klaar en duidelijk, zonder omwegen, getuigenis af te leggen van zijn geloof, luidt het : « ...en die synthese zal christen zijn ; het Christendom in zijn zuiveren vorm : het catholicisme is breed genoeg om ieder persoonlijk streven te omvatten en staat nog en zal immer staan aan het toppunt van alle leven ».

Deze hartstochtelijke lijder, deze sublieme passieziel moet aan de vergetelheid worden ontrukt.

Dat bange wezen heeft in eenvoudig schoone verzen zijn levensbelijdenis neergeschreven. De tragische tocht was het op deze donkere, onzalige aarde. Maar hoog heeft dit geesteskind zijn roeping van dichter gedragen, smartelijk als géén :

> « 'k heb u in smart gebaard en toch omvangen
> met dubbele vreugd, u aan mijn levensgloed
> verwarmd,
> o kinderen van mijn ziel,
> o mijn gedachten... »

Van Menschen en Boeken

De UITREIKING DER PROVINCIALE LETTERKUNDIGE PRIJZEN 1940 had plaats, Zaterdag 28 December 1940 in het provinciaal hotel te Antwerpen. In tegenwoordigheid van den Heer Dr Jan Grauls, Gouverneur der Provincie en van den Heer L. Clerckx, Voorzitter der provinciale Commissie voor Vlaamsche letterkunde en bibliotheken, had de plechtige uitreiking plaats der onderscheidingen van den interprovincialen vierjaarlijkschen prijs en van de prijzen voor 1940 van de Provincie Antwerpen. — Als interprovinciale onderscheiding voor het beste litterair-historisch of essayistisch werk werd de prijs 1940 toegewezen aan **E. P. Dr Jozef van Mierlo S.J.** voor zijn merkwaardig werk DE LETTERKUNDE DER MIDDELEEUWEN, eerste deel van de monumentale « Geschiedenis van de letterkunde der Nederlanden », waarvan thans ook het tweede deel verschenen is.

Dr J. van Mierlo S. J.

Vervolgens werden de provinciale onderscheidingen 1940 voor de Provincie Antwerpen bekend gemaakt.

Aan het relaas van de jury, van de hand van Anton van de Velde, verslaggever, ontleenen wij een passus die wel merkwaardig mag heeten, wegens den nieuwen toon die er uit opklinkt ; het verslag geeft overigens een duidelijk inzicht in den geest waardoor de jury zich liet leiden bij het beoordeelen der voorgelegde werken. « De Jury voor toekennen der provinciale letterkundige premiën voor 1940 bestond uit de heeren Clerckx, voorzitter ; heeren Ern. Nagels, Anton van de Velde en Dirk Vansina, leden ; Ern. van der Hallen, secretaris der commissie.

» Nu de drukke werkzaamheden van de jury geëindigd zijn, loont het de moeite even na te gaan welke de voornaamste karakteristieken zijn van de litteraire en dramatische werken, uit den jongsten drie-jaar-cyclus, die wij ter beoordeeling kregen. Terloops wezen hier enkele cijfers vermeld om een *quantitatief* idee te geven van de productie.

» Er werden ons ter beoordeeling voorgelegd : 114 romans, 10 reisverhalen, 117 verzenbundels, 75 tooneelwerken, 87 boeken jeugdlectuur. Buitendien werden ingezonden : 10 manuscripten in verzen en 18 in proza. Wie zou, na dien inventaris, nog durven te beweren dat Vlaanderen op litterair gebied niet vruchtbaar is ?

» Hier stelt zich echter dadelijk de kwestie der *qualitas*. Wanneer wij uitgaan van het standpunt dat de literatuur den volke naast de schoonheid van den vorm ook de gaafheid van den inhoud moet geven, en dat het goede boek slechts dàn volledig goed is wanneer het zijn lezers ethisch en esthetisch verrijkt, komen wij, tegenover den geweldigen oogst van deze laatste drie jaren, tot de conclusie dat er àl te bitter weinig auteurs of bitter weinig boeken voorradig zijn, waarin aan die vooropgestelde norm wordt voldaan. In een tijd waarin de meeste scribenten (en zij niet alleen) den mond vol

hebben van volksverbondenheid, is het een jammerlijke ervaring te moeten vaststellen dat het hàrt dier scribenten, noch hun overtuiging, noch de oriëntatie van hun kunstenaarschap zich in het minst gelegen laten, aan die hooggeroemde verbondenheid met het volk. Wij weten wel : wat spontaan — of met voorbedachtheid — wordt uitgekreten als het nieuwe en eenige « sesam », is geen algemeene maatstaf waaraan het litteraire werk an sich kan en mag gemeten ; een roman, een gedicht kan mooi zijn naar den vorm, ook al zijn zij geschreven naar de formule van het allerindividueelste individualisme, ook al houden zij uitsluitend rekening met de theorie van de kunst-om-de-kunst ; maar naar onze meening kan geen jury, die bewust is van de geestelijke nooden van het volk en van zijn kultureele ontoereikendheden (om niet te gewagen van kultureele armoe), een werk, dat ethisch onder nul staat — het weze dan esthetisch nog zoo fraai — beschenken met een premie die uitgaat van een provinciebestuur dat, naar wij overtuigd zijn, zich om den schrijver en zijn werk bekommert *mede ter wille van het volk* en alleen op die basis zijn „aanmoediging der Vlaamsche letterkunde" krediet wil geven.

» Nochtans heeft de jury met de grootste aandacht en met een zoo objectief mogelijken waardemeter (laten wij dat onderlijnen) de voorgelegde werken onderzocht en uitvoerig besproken éérst naar hun litterair (resp. dramatisch) gehalte, om nadien ook den maatstaf der ethiek te gebruiken bij de noodzakelijke rationeel-doorgevoerde schifting. De jury heeft gemeend het best op dit plan te werken : primo, het werk naar zijn beteekenis *als kunstproduct* te beoordeelen, wijl daardoor aan de Vlaamsche letteren als dusdanig een dienst kon bewezen worden, en, secundo, daarna het werk te beoordeelen *vanuit het standpunt van dezen voor wie het geschreven werd,* en die het recht hebben ook hun eischen te stellen, en dààrdoor werd aan het volk (wij bedoelen hier het ontwikkelde volksdeel) op zijn beurt een dienst bewezen. »

Bert Peleman

Paul Verbruggen

Uitgaande van deze principiepen werden door de Provincie Antwerpen voor 1940 de volgende premiën toegekend aan werken verschenen gedurende de periode 1937-1939 :

1°) Aan den schrijver van het beste *letterkundig werk,* zonder onderscheid van genre: 3000 fr. aan den Heer **Paul Verbruggen** te Broechem, voor zijn verzenbundel DE WINTER LAAT NIET LOS.

2°) Aan den schrijver van een *verdienstelijk eerste werk* : 2000 fr. aan den Heer **Bert Peleman** te Ste-Agatha-Berchem, voor zijn verzenbundel VARIANTE VOOR HARP.

3°) Voor uitgave van een verdienstelijk *handschrift* : 2000 fr. aan den Heer **Robert van Passen** te Kontich, voor zijn reisverhaal

Robert van Passen

TUNISIË, LAND VAN ZON EN DROOM.

4°) Voor *gezamenlijken letterkundigen arbeid* : 3000 fr. aan den Heer **Jozef Simons** te Turnhout.

Jozef Simons

Na deze academische zitting had in de salons van het provinciaal Bestuur een samenkomst plaats van de personaliteiten en letterkundigen die voor deze gelegenheid opgeroepen werden.

Wij nemen de gelegenheid waar om de provinciale Besturen geluk te wenschen om de aanmoediging hierdoor verleend aan onze Vlaamsche letteren en om de bekroonden van harte onze welgemeende gelukwenschen aan te bieden.

E. P. Dr D. Stracke S. J.

Vorige maand vierde **E. P. Dr D. Stracke** S.J. zijn 65n verjaardag. Het gaat niet op in een bondige mededeeling aan te geven wat deze beslagen literatuur - historicus, essayist en redenaar niet al deed ten goede voor volk en wetenschap. Denken wij alleen maar aan zijn « Arm Vlaanderen », het stichten van « Ons geestelijk erf », zijn medewerking aan de gecommenteerde heruitgave van Ruusbroec's volledige werken en vooral aan zijn reusachtigen ontginningsarbeid op het gebied van de litteraire geschiedenis der vroomheid in de Nederlanden. — Wij wenschen den harden wroeter nog menige vruchtbare jaren.

L. Scheltjens

De tooneelschrijver **L. Scheltjens** is zijn 80ste jaar ingegaan. In zijn veelvuldige werken behandelt hij bij voorkeur de donkere kanten in het leven der volkstypen en de sociale wantoestanden in het volksleven ; bitterheid en opstand zijn hem nochtans vreemd.

Te Tilburg is op 71-jarige ouderdom **Prof. Dr H. W. E. Moller** overleden. Heel wat activiteit op sociaal, politiek en kultureel gebied in Noord-Nederland, dient op naam van dezen katholieken baanbreker gebracht te worden. Op litterair gebied willen wij alleen herinneren aan zijn Vondelstudies, zijn heruitgave van Middel-Nederlandsche werken, zijn redactioneel werk aan talrijke tijdschriften, inzonderheid aan « Roeping » waarrond hij in 1922 de jonge katholieke letterkundigen wist te groepeeren en eindelijk

Dr H. W. E. Moller

aan het belangrijk werk « Beknopte geschiedenis der Nederlandsche letterkunde ».

Emmanuel de Bom

De drie-jaarlijksche ANTON BERGMANN-PRIJS 1938-1940 voor de geschiedenis eener Vlaamsche gemeente, werd toegekend aan **Dr Jan Lindemans** voor zijn monografie «Geschiedenis der Gemeente Opwijk ».

Emmanuel de Bom werd bekroond met den vijfjaarlijkschen Staatsprijs voor Vlaamsche letterkunde. De Bom behoorde tot de oprichters van « Van Nu en Straks », was hoofdbibliothecaris te Antwerpen en werkzaam in de journalistiek ; thans is hij directeur der Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. Hij leverde uitstekend kritisch en kunsthistorisch werk.

Door de Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde werd de twee-jaarlijksche Aug. Bernaertsprijs toegekend aan den Brugschen letterkundige **Marcel Matthijs.**

Marcel Matthijs

UITGAAF-PREMIE. Het provinciaal Bestuur verzocht ons de letterkundigen er aan te herinneren dat jaarlijks een premie van later te bepalen bedrag, verleend wordt aan een Belgischen schrijver voor uitgaaf van een letterkundig werk in de Nederlandsche taal, (tooneel niet inbegrepen). Om die premie te bekomen moet het *handschrift* vrachtvrij ingeleverd worden, getypt of zeer leesbaar geschreven en met breeden band wit, ten laatste op 1 April e.k. aan Fern. Bilcke, Provinciebestuur, Geefsstraat 3 te Antwerpen. Een geboorteakte en een verklaring van Belgische nationaliteit dient bijgevoegd, alsmede opgave van juist adres van den inzender. Het Provinciebestuur is niet verantwoordelijk voor de ingeleverde manuscripten, daarom zal de schrijver vooraf kopij van zijn werk nemen en bewaren voor later gebruik. De ingezonden handschriften worden na uitspraak der jury wedergezonden.

« VOLK », Tijdschrift voor Dietsche kunst en kultuur, verscheen vorige maand opnieuw. In hun doelstelling verklaren redactie en beheer hun deel te willen opeischen in de uiteindelijke voltrekking van hun zoo dierbare idealen : de volksche gedachte vorm te geven in de Dietsche kunst. Een élite Vlaamsche kunstenaars maken de redactie uit of behooren tot de vaste medewerkers. Wij wenschen het verjongde « Volk » een gunstige vaart, met veel wind in de zeilen. — De abonnementsprijs bedraagt : **45** fr. (**10** afleveringen jaarlijks van **32** tot **48** bladzijden elk).

Uit Nederland wordt ons medegedeeld dat de vier periodieken die destijds door het R. K. Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding werden uitgegeven (waaronder ook « Lezen en Wezen ») in één tijdschrift vereenigd werden, HET SCHOOLBESTUUR, dat thans niet meer maandelijks, maar wekelijks verschijnt. Het nieuwe adres luidt : Sint Ignatius-College, Hobbemakade 51, Amsterdam (Z.).

Rassenprobleem en Jodenkwestie

door Paul Hardy

Objectieve Nederlandsche literatuur over het rassenvraagstuk in het algemeen en het Jodenprobleem in het bizonder is veeleer zeldzaam, vooral wanneer men een netelige kwestie als deze van het katholieke standpunt uit behandeld wenscht te zien.

Aangelokt door den veelbelovenden, schijnbaar uitkomstbrengenden titel Het Rassen-
19.605 vraagstuk door een katholiek gezien (II* — R. 16.550), zijn wij onze kaars gaan opsteken bij den heer **A. Decleene**, een Vlaming, wiens onderhavig werkje eerst in het Fransch, daarna in het Duitsch en dan pas in het Nederlandsch het licht zag. Decleene lijkt ons niet in voldoende mate philosophisch en historisch geschoold om een thema met zooveel bonte aspecten in de vereischte academische gesteldheid te behandelen. We mogen dit boekje dan bijgevolg ook niet hooger aanslaan dan vulgarisatie met journalistiek-propagandistischen inslag. Doch enkel beschouwd als zoodanig moeten wij het bezwaar doen gelden dat zijn uiteenzettingen bij den lezer al te veel kennis veronderstellen om het doel te bereiken, welk door den auteur wordt nagestreefd. We missen ook ongaarne een bibliographische lijst van geraadpleegde werken aan het slot van het boek, dat tal van tegenstrijdigheden en onduidelijke beweringen behelst. Hoe Decleene zich b.v. de juiste verhouding Paus-Kerk voorstelt is ons niet klaar geworden. Schrijver is een enthousiast aanhanger van Houston Stewart Chamberlain's theorie inzake de meerderwaardigheid van het Germaansche ras ; deze overtuiging schijnt echter de ingewortelde latinophobie van Decleene zoodanig met gisthoudende producten te hebben overvoed, dat hij maat- en perkloos van leer trekt tegen alles wat niet in hart of brein bloedcellen woelen heeft, waarvan de oerkiem bij onze stoere Germaansche vaderen moet worden gezocht. Als de Kerk zich andermaal door haar latinisme zou laten binden en zich tegen de nieuwe wereldorde verzetten zou, zal de nieuwe tijd voor het katholicisme verloren gaan, want al wat Latijnsch is, sluit verderf en heidendom in zich. Hij stelt bovendien het Germanendom op zijn hoede voor de invloeden van het latinisme dat volgens hem synoniem is van tyrannie en verdrukking. Ter illustratie van deze thesis worden Rousseau, Racine, Corneille en Bossuet voor een beter soort primairen gescholden ; Jörgensen met zijn « latijnsche » sympathieën moet er aan gelooven, evenals de bewonderaars van « een » Papini ; de fascistische geesteshouding van den Hollandschen priester-essayist Wouter Lutkie wordt aan de kaak gesteld en Chesterton met verontwaardiging bejegend wegens zijn goedkeurende houding ten opzichte van Italië in het Abessijnsch conflict. Dit boek werd nog geschreven in 1936. Het moet voor Decleene een bittere pil zijn geweest toen de Duitsche Rijkskanselier, voor wien hij een zeer groote vereering koestert, blijk gaf van realistisch politiek doorzicht en in accoord met den door Decleene verketterden Duce de spilpolitiek in het leven riep.

Na veel verwarrend en dóórdravend geschrijf staakt hij in het laatste hoofdstuk den vloed zijner invectieven tegen al wat Latijnsch is om op zakelijke wijze het veel acutere gevaar van de Joodsche infiltratie onder het oog te nemen. Daarvoor steunt hij zich in hoofdzaak op een reeks artikelen, destijds in *Nieuw Vlaanderen* verschenen en op een studie van Karl Adam in het *Theologisches Quartalschrift*. Ook deze kwestie beschouwt hij weer uitsluitend van het standpunt uit der meerderwaardigheidstheorie, die echter niet in strijd is met de thesis van gelijkheid der rassen op het hoogere plan der Verlossing. God heeft ieder ras zijn taak toebedeeld ; de verschillende rassen dienen door hun zuiverheid te beantwoorden aan deze taak. Het racisme ligt trouwens in de traditie van het christendom ; slechts bij het teloor gaan van het religieus besef, evenzeer bij de Christenen als bij de Joden is de rassenvermenging een werkelijkheid geworden. De woorden uit *Mein Kampf* behooren dan ook tot dezelfde gedachtensfeer : « Daarom geloof ik te handelen in den geest van den Almachtige, want als ik mij tegen de Joodsche overwoekering van ons volksleven verzet, kamp ik voor het behoud van Gods eigen werk ».

Wat de moreele waardebepaling van Decleene's werkje in zijn geheel betreft, verwijzen wij naar een vroegere recensie ; het dient voorbehouden aan onderlegde katholieke lezers o.m. wegens de veelal ongestaafde kritiek op de Kerk en haar bedienaars.

19.606 Meer goeds wil ons uit de pen over de degelijke wetenschappelijke studie van den Katho-
◆ lieken Nederlandschen journalist **Max van Poll** : Bloed over het Jodendom (IV, †-- Rec. 18.508), dat na de jongste actie tegen de Joden in Duitschland en eenigszins onder invloed der eenzijdige informatie, waarvan wij maar al te wel de heuglijke weldaden hebben ervaren, gepubliceerd werd. Alleen het laatste hoofdstuk heeft een journalistieken klank en getuigt van de toenmalige geestesgesteldheid in Nederland. In de overige bladzijden heeft schrijver als katholiek en als objectief man van wetenschap een onderzoek ingesteld

naar de diepere wortelen der giftplanten van welke wij den overwoekerenden groei in de samenleving der volkeren kunnen waarnemen. De auteur is ethnisch sterk gedocumenteerd en beschikt bovendien over de vruchten van een extenstieve, grondige belezenheid in de christelijke literatuur der vroegste eeuwen. Hij doet terecht opmerken dat men zich in onze dagen van bepaalde zijden steeds minder bewogen heeft betoond over de christenvervolgingen in sommige moderne staten dan over het optreden tegen de Joden in Duitschland. Jodenvervolgingen en anti-semitisme zijn verschijnselen van alle tijden geweest en tenslotte niets anders dan de vervulling van de uitdaging van het Joodsche volk, dat Christus' bloed over zich heeft afgeroepen. Men heeft getracht met de Fransche revolutie het Jodenvraagstuk te neutraliseeren, doch juridische ficties, naturalisatie en dies meer hebben de werkelijkheid niet kunnen veranderen : de Jood is Jood gebleven in alle beteekenissen van het woord.

Max van Poll beschouwt het Jodenvraagstuk als zijnde in oorsprong van godsdienstigen aard, en dat slechts naar het terrein der rassenverscheidenheid getransponeerd is geworden, toen de Joden zich emancipeerden en bij de Christenen de laïcistische levenshouding veld won. Aan de hand van christelijke en joodsche schrijvers onderzoekt schrijver het heele probleem in zijn historische evolutie. De vroegere christelijke samenleving heeft van de Joden niet gewild ; de Jood aan zijn kant heeft zich nooit volledig kunnen aanpassen. Zulks gaf zelfs Jakob Wassermann toe, die er nochtans zoozeer prijs op stelde als een volwaardig Duitscher te worden aangezien. Het leven aan den zelfkant van de maatschappij en het voortdurend bedreigd zijn met uitbanning deed de Joden er op bedacht worden een bezit te verwerven dat gemakkelijk verplaatsbaar was. Daarom wierpen zij zich op het goud en streefden naar een orde van zaken, waarin alle bezit voor geld te ruilen is. Deze jacht naar het goud heeft den Jood gedegradeerd, zijn geweten verzwakt, hem verlaagd. Het zijn dan ook de Joden, die thans nog een belangrijk deel van den wereldhandel in handen hebben en vandaar een beslissenden en noodlottigen invloed uitoefenen op het wereldgebeuren. In verscheidene Europeesche landen heeft men allengs het volksvermogen in Joodsche handen zien overgaan, wat vanzelfsprekend tot gevolg had dat op een bepaald moment deze volkeren als rasgemeenschappen in verzet gekomen zijn tegen de Joden, als lieden van een ander ras, die zich de hun van nature toebehoorende have afhandig hadden gemaakt. Ontevreden met de christelijke maatschappij hebben de Joden ook een belangrijke rol gespeeld in de revolutionnaire bewegingen. Van Poll behandelt verder hun aandeel in de vrijmetselarij en wijst omstandig op den nootdlottigen invloed, die de « Talmud » op de achtereenvolgende Jodengeslachten heeft uitgeoefend, wat betreft hun houding ten opzichte van de christelijke volkeren, die hun de gastvrijheid verleenden.

Evenals Decleene in het laatste hoofdstuk van zijn werkje tot de conclusie komt dat de thesis der ongelijkheid van rassen in de hoogere sfeer der Verlossing haar beteekenis verliest, betoogt van Poll dat boven physische en biologische verschillen in elken mensch het evenbeeld Gods aanwezig is.

Hij houdt het er echter voor dat, in een op christelijken grondslag georganiseerde maatschappij. Joodsche leiding bepaald moet worden uitgesloten, een thesis welke,volksgemeenschappelijk beschouwd, volkomen met die van het nationaal-socialistische Duitschland overeenstemt.

Bij het ter perse gaan van bovenstaande besprekingen viel ons een werkje in handen van
19.607 een naamloos auteur, uitgegeven bij de firma Lannoo te Tielt : HET JODENVRAAGSTUK :
◆ DEEL I — JODENDOM EN CHRISTELIJKE NAASTENLIEFDE (IV*). Wij vermoeden niet wie zich achter dit geschrift schuil houdt, doch de lectuur heeft ons dadelijk geleerd dat de man in casu veilig zijn weg weet in de talrijke oorkonden en documenten betreffende de Middeleeuwsche pauselijke concilies ; die thuis is in de vrachten epistolaire schriften die door pausen en bisschoppen werden achtergelaten ; die evenals Max van Poll heel wat kerkvaderlijk proza doorworsteld heeft.

De man die dit boekje schreef, en aan zijn incognito schijnt prijs te hechten, noemt zichzelf een christelijk antisemiet en belijdt aldus een gezindheid, die hij op grond van zijn vele citaten pleegt gemeen te hebben met vele Middeleeuwsche pausen en bisschoppen, met Heiligen als Hiëronymus, Thomas van Aquino, Bernardus van Clairveaux e.a.m., en ten gunste van dewelke hij betoogt dat ieder Christen ze tot de zijne moet maken.

De auteur kan de Jodenkwestie niet als racistisch probleem aanvaarden : voor den Christenmensch is geen enkel « ras » als zoodanig slecht. Het probleem dient op een ander terrein te worden verschoven, nl. op dat van de tegenstelling tusschen Christendom en Jodendom, of liever, op dat van den strijd van den Jood tegen den Christen, waarbij deze laatste op zijn hoede moet zijn en tijdig van zich af moet bijten, wil hij zijn geloof, waarop trouwens de heele beschaving van het Westen geteeld is, handhaven. Het Judaïsme huldigt de wereldheerschappij van het aardsche ; de Jood heeft zich op Joodsche wijze

geëmancipeerd door de geldmacht tot een wereldmacht te verheffen. « De legende van Ahasverus, die zich afwendde van Christus, omdat hij Dezen niet wilde erkennen, en nu als grootste vijand van Christus onder de volken blijft rondgaan, is veel meer dan een legende ; zij is een onrustbarende werkelijkheid. »
De omschrijving die van het christelijk anti-semitisme gegeven wordt laat aan duidelijkheid niets te wenschen over. In den loop van 11 eeuwen hebben de synoden en concilies zich meer dan 40 maal tegen het Jodendom gekant. Ter staving worden wij werkelijk overrompeld door citaten, die — ofschoon ten-overvloede-geciteerde-teksten, met vooropzet gekozen, steeds met een korreltje zout moeten geproefd worden — het verpletterend bewijs leveren dat de Joden steeds als een slang zijn geweest aan den boezem der Kerk. De auteur houdt zijn lezers voor oogen dat de Joden een volk uitmaken, dat verspreid is maar niet ontbonden, dat geen vaderland zoekt, maar een onderkomen ; hij kleeft de overtuiging aan dat, indien de Christenen de kerkelijke wetten hadden nageleefd en de Joden op afstand hadden gehouden door hun enkel de ondergeschikte plaats te gunnen, welke hun in een christelijke maatschappij toekomt en niets meer, men nooit op grond van het rassenverschil den strijd tegen het Jodendom had moeten voeren ; hij stelt de strekking aan de kaak van den Schulchan-Aruch, den Talmud der Westersche Joden, die nog steeds hun denken en doen — ook van de niet-geloovigen onder hen — beheerscht; ten slotte hoopt hij, samen met de Kerk, op de uiteindelijke Verlossing, die hun na de uitboeting, beloofd is geworden.
Heel het werkje, doch vooral het laatste gedeelte, lijdt aan citaten-overladenheid, wat echter geenszins de louter-documentaire waarde ervan vermindert. Het is te compilatorisch en te vulgariseerend van inhoud om als een volwaardige beschouwende of critische studie over het onderwerp te worden aangezien. Het is echter van dien aard dat het aan vele oprechte Christenen, die vreezen door een parate houding ten opzichte van de Joden, de wet der naastenliefde te schenden, klaarheid en gewetensopluchting vermag te schenken.

Open brief aan Anton van de Velde

Naar aanleiding van zijn boek „**Peter zoekt het geluk**"

door ERNEST VAN DER HALLEN

19.608 Anton van de Velde, gij zijt blijkens uw inleiding aan dezen jeugdroman een man met
◆ veel illuzies. Eén dezer illuzies is bijvoorbeeld uw geloof aan den zin voor fantasie bij de jonge kerels en meisjes wier veertiende verjaardag voorbij, en wier zeventiende in aantocht is. Ik herinner me nog best mijn eigen jeugd in die jaren, en gij allicht ook wel, Anton, maar onder ons gezegd, ik geloof dat wij van dit terugdenken aan onze eigen jeugd bij wijze van onderzoek naar den geestelijken stand van het thans groeiend geslacht, moeten afzien. Waarmee wij in onze kinder- en jeugdjaren grootgebracht werden, weten wij nog uitstekend, maar allicht verliezen wij uit het oog dat dit nieuwe geslacht op zijn negende jaar met meccano's speelde, op zijn twaalfde al de renners en de voornaamste voetbal-elftallen bij name en foto's kende, en twee jaar nadien al de kwaliteiten en hebbelijkheden van Brigitta Helm, Zarah Leander en Gigli wist te vermelden. Ik heb geen kinderen onder mijn dak, zooals gij, Anton, maar ik heb een onafzienbare reeks vrienden die zich verheugen in hoogergenoemden ouderdom, en ik beleefde met hen menige ervaring die mij in sommige dingen tot een wijs man gemaakt hebben.

Anton van de Velde

Desalniettemin verheug ik mij om uw nieuw boek. Want al bracht het maar in één enkel jongens- of meisjeshart een vonkje van dat goed, oud levensgeloof en dit ouderwetsch idealisme — wij houden dit woord onder ons : het is niet de eerste maal dat de « nieuwe jeugd » voor dit woord een glimlach zou over hebben — dat ons deel en ons geluk was in de jaren van den grooten levenshonger, dan nog was uw boek een goede, mooie daad van iemand die zélf nog in het leven gelooft. En niet één maar zevenmaal zeventig kerels staan er op dit boek van u te wachten, ook dezen die meer geloofden in de overwinnaars van Zesdaagschen en Ronden's of langs de straten onzer steden te flirten loopen, gepommadeerd als meisjes en geüniformeerd in banaliteit en leegheid, in de jaren der eerste

Grieksche onregelmatige hoofdtijden. Want ik geloof, of liever, ik weet dat ook op dien ouderdom ergens een moment bestaat waarop alle schijn en pose, alle groot- en gewichtigdoenerij, alle geblaseerdheid en overmoed wegvallen, de jonge mensch bij wijze van spreken opnieuw naakt staat als bij zijn geboorte, en alle houvasten kwijt geraakt. Zelden komt zoo iemand in die jaren bij een biechtvader of zoo terecht, practisch bijna nooit bij de over hem aangestelde « pædagogen », en nog minder bij zijn ouders. En wij moeten elkaar geen Liesbeth heeten, maar we weten allen, menschen van het boekschrijvend gild, hoe dikwijls in gevallen van dien aard eenvoudig een boek de redding brengt, zoo niet recht- of onrechtstreeks de schrijver van het boek zelf.

Zoo iets wensch ik u toe, Anton, dat dit boek van u voor velen een houvast kan worden, velen geloof, optimisme, avontuurlijkheid, kortom : *jeugd* mag geven. Of gij bij het schrijven van dit boek de regelen van een of andere bepaalde litteraire mode van het seizoen al of niet veronachtzaamd hebt, laat me intusschen koud. Ik weet alleen dat iedere jonge kerel in dit boek van u zal vinden het « ewig Jugendliche » en dat is voorwaar nog niet veel gewijzigd sedert de tijden van de jonge Hellenen, die op welgebouwde trireemen naar Troje togen op zoek naar het avontuur, van den eeuwigen Colombus op zijn hooge galjoenen, van don Quichote, de laatste edele en ridderlijke doler langs Gods wegen, sedert Tijl en Peer Gijnt, en al de anderen die dachten dat ze avontuur, maar eigenlijk het geluk zochten. En allicht kruipen na dit boek, dat ik deugdelijk noem van compositie, plezierig van stijl, origineel van vondst en merkwaardig zuiver van geest en opzet, de onverbeterlijke schoolfrikken die verantwoordelijk zijn voor de massa « jeugdboeken » die titels voeren als « De bende van vijf, negen of twaalf », met Toos en Truus, Loes en Soes als exempelen, die op hun achttiende jaar vrijagies hebben met H.S.B.-ers die een knalroode two-seater bezitten ; het ras dergenen die er in lukken de triestige helden van hun «jeugd»-boeken op hun twee- en-twintigste jaar tot gedésillusioneerde menschen te maken, en aan dat stichtelijks nog een stevigen gulden te verdienen, van verlegenheid in hun dwaze bekrompenheid terug. Ik was allang zinnens eens grondig met hen of te rekenen ; gij hebt mij het werk uit de hand genomen. Proficiat, Anton !

VAN DE VELDE, ANTON : Peter zoekt het geluk. *Geïll. met teekeningen dr Br. Max — Diest, Pro Arte,* 1940 (21 × 16) 212 *blz.* 28 *fr.*

0. - Algemeene Werken

19.609 de Cuyper, A. **01 : 37**

◆

A. de Cuyper

PROEVE VAN LEKTUUR-LEIDING voor onze vrouwen en meisjes — *Brugge, Karel Beyaert,* 1940 (15 × 12) 79 *blz.* 6 *fr.*

IV-V, M — Na « De man met één boek » en « Betere boeken » deze meer gespecialiseerde keus. Het is opgevat als sterk leidend en vormend, ook met praktisch inzicht en raadgevingen. Een eigen meisjesboekerij hieruit opgemaakt zou al heel rijk en verscheiden zijn, en daarom is dit boekje geroepen zeer veel goed te doen. Als ik één opmerking durf maken : Waar blijft poëzie ? Waar er in de laatste tijden meerdere mooie verzen verschenen juist over jeugdliefde, over huwelijkslente en -zomer. Verder is daar de opbloei van mooi episch werk, dat vormend is voor de fantazie. Verkeerd is het aanbevelen o.a. van de Unamuno.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.610 Prakke, H. J. **01 : 65**

DRENTSE UITGEVERS- EN DRUKKERSMERKEN EN -DEVIEZEN. *Geïll. — Assen, van Gorcum (G. A. Hak en H. J. Prakke)* 1940 (21 × 15) 8 *blz.* *Niet in handel.*

V — Ten gerieve van bibliopielen en historici bezorgde hij een nuttige verzameling drukkers- en uitgeversmerken en -kenspreuken uit het oude en nieuwe Drente.

1. - Wijsbegeerte en Zedenleer

19.611 **Bô Yin Râ** **1 : 29**

DE WEG MIJNER LEERLINGEN. *Vert. uit h. Duitsch [Der Weg meiner Schüler] dr M. ter Marsch-Keen — R'dam, Drukk. M. Wyt & Zonen,* 1939 (20×13) 149 *blz.*

I², T — Wie deze schrijver is, kon ik tot dusverre niet achterhalen. Hij zelf verzekert, dat het niet van de minste beteekenis is of men hem kent of niet. Daar echter komt het juist op aan, bij een man die poseert als de goddelijk-gemachtigde leeraar om ons te leeren van waar de mensch komt,waar hij heen gaat, welk het doel is van het leven. Zijn leerregels, zegt hij, zijn de resultaten van zijn persoonlijke ervaringen, en hij bezit een capaciteit om waar te nemen « waarover niemand anders in dezen tijd in Europa beschikt ». Als men leerling van Bô Yin Râ wil worden, moet men den weg « in den Geest » vinden. Maar wat, of wie is deze Geest ? We laten daarop den schrijver zelf antwoorden : « Het is de voorstellingsvorm voor het Oer-zijn, die 't meest met zijn aard overeenstemt, waaruit al het bestaande voorkomt, waarvan alles wat bestaat leven ontvangt zoolang het in zijn tijdelijken vorm blijft bestaan... In ons dragen we een vermogen om dit Oer-Zijnde te beleven ». Pseudo-mystiek, die overigens het zeer groote nadeel heeft heelemaal onverstaanbaar en zinledig te zijn. AL. JANSSENS

19.612 **Legêne, P. M.** **29 : 92 : 266 : 28**

HET EVANGELIE EN DE HINDOES — *Zeist, Zendingsgenootsch. der Evangel. Broedergem.,* 1940 (20×14) 63 *blz.* *fl.* 0,50

I², P — De schrijver geeft een bevattelijke schets over het Hindoeïsme, en meer bepaaldelijk over de Bhakti-religie ; teekent zeer forsch de figuren van de groote Hindoe-reformatoren der laatste tijden, nl. Kabira (17e eeuw), Ram Mohan Ray (1772-1833), Dabendra Nath Tagore, Keshab Chandra Sen, Rabindra Nath Tagore en Ghandi. Dan stelt hij zich de vraag of Indië het evangelie van Christus zal aanvaarden en antwoordt in hoopvollen zin. Christendom en evangelie vereenzelvigt hij met het Protestantisme, meer bepaaldelijk met de sola fides-leer. Enkele malen levert hij zich over aan ongefundeerde gissingen ; zoo waar hij het oude Bhakti meent te moeten terugvoeren tot de prediking van den apostel Paulus, en waar hij een oorzakelijken samenhang ziet tusschen de leer van Kabira en de katholieke leer. AL. JANSSENS

19.613 **Oehler, W. J.** **25 : 24**

VRUCHTBARE STILTE. 10 preeken over de grondgedachten der Groepbeweging. *Vert. nr den 4en oorspronkel. druk dr J. P. Enklaar — Zutphen, G. J. A. Ruys,* 1934 (20×13) 105 *blz.* *gec. fl.* 1,90

I², P — Deze preeken maken er geen aanspraak op een uiting van de « groep » zelf te zijn. De schrijver heeft door zijn ontmoeting met de « groep » de behoefte gevoeld het reddende woord uit te spreken en doet het in tien preeken over de thema's die opgeld maken in de groep-beweging : stil zijn, leiding, belijden, overgeven, doorgeven, groep en gemeenschap enz. Het doel waar hij op aanstuurt is het vormen van kleine cellen van levende christenen die een instrument van wedergeboorte moeten zijn voor heel de christelijke Kerk. Jammer maar dat de idee zelf van de Kerk in deze beweging geheel verloren is gegaan. AL. JANSSENS

19.614 **Stecher, Anton, Dr Med.** **57 : 61 : 17 : 159**

BEREKENING DER VRUCHTBARE EN ONVRUCHTBARE DAGEN IN HET HUWELIJK. Volgens Knaus, Ogino, Takata, Smulders. Van een medisch en zedelijkheidsstandpunt uit beschouwd en onder medewerking van verschill. deskundigen samengesteld. *Voor Nederland bew. nr h. Duitsch [Die Berechnung der fruchtbaren und... Tage]. Met 4 tabellen — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1939 (24×16) 107 *blz.* *fl.* 1,60

IV* — Een medicus zet hier uiteen de jongste gegevens der wetenschap omtrent periodieke onthouding : daar zullen wij ons niet over uitspreken. In zedelijk opzicht wordt die handelwijze wat al te onschuldig voorgesteld, alsof er absoluut geen bezwaren tegen bestonden (blz. 10). Zelfs psychisch gesproken brengt die berekening groot nadeel bij. Omgekeerd, hoewel niet op katholiek standpunt staande, wijst de Schrijver met recht en reden op de physiologische en zielkundige storingen, die volgen uit de neo-malthusiaansche practijken (blz. 97), en op het geluk van kinderzegen (blz. 99) voor het gezin en voor de opvoeding der kinderen. J. SALSMANS

19.615 **Streurman, G. H.** **24 : 1**
REDE EN BEZETENHEID. Armoede, rijkdom, schoonheid, religie — *Assen, van Gorcum & Comp.*, 1939 (20×14) 64 *blz.* *fl.* 1,75
I², T — Hier is een uitstekend stylist aan het woord, die in zeer geschaafde taal zijn bedenkingen uitspreekt over wat hij heet de bezetenheid van onzen tijd, waarmee hij wil te verstaan geven, dat de menschen niet leven volgens rede en wijsheid. Volgens zijn diagnose is onze wereld in diepe geestelijke armoede gevallen en hij verlangt haar hooger op te voeren tot geestelijken rijkdom, schoonheid en religie. Het hoofdstuk over de schoonheid zouden we voortreffelijk geslaagd heeten, als daar niet de onmogelijke uitspraak voorkwam (blz. 51) dat op het gebied der kunst andere normen gelden dan die van goed en kwaad. De bedenkingen over religie vertoonen een sterken anti-kerkelijken en pantheïstischen inslag. AL. JANSSENS

19.616 **Voorthuis, F. J.** **133 : 29**
VANWAAR ? WAARTOE ? WAARHEEN ? De groote vragen des levens, de vragen naar God, naar het begin, het doel en de eindbestemming der menschen, beschouwd in het licht van den bijbel. *Geill. met* 14 *pltn — Den Haag, Boekenhuis der Advent-Zending,* 1939 (20×15) 192 *blz.* *fl.* 1,40 ; *geb. fl.* 1,90
I2, P — De schrijver van dit boek, F. J. Voorthuis, is een predikant van het kerkgenootschap der Zevende-Dags Adventisten in Nederland. Wat hij hier aanbiedt, is een soort dogmatiek van het Adventisme : in de groote lijnen overeenstemmend met de Protestantsche dogmatiek van de XVIe eeuw wat betreft het geloof in God, de inspiratie van den Bijbel, de goddelijke zending van Christus, de zaligmaking door het geloof alleen. Het kenmerkende van het Adventisme is zijn leer over de uitersten. Zoo vernemen we hier, dat wanneer de mensch sterft, hij in het graf blijft rusten totdat Jezus in den opstandingsmorgen de *geloovigen* zal opwekken ten eeuwigen leven, en de *goddeloozen* duizend jaren later tot eeuwige verdoemenis. De mensch heeft geen onsterfelijke ziel ; wat men ziel noemt, sterft en komt in het graf terecht. Bij den dood keert de levensgeest terug tot God, den levensgever, en lost zich in hem op, gelijk een druppel in de zee. Verder wordt nadrukkelijk betoogd dat het einde van de wereld nabij is. Al deze beweringen worden geschraagd door een letterlijke, vaak literaliseerende, verklaring van Bijbelteksten, met een volkomen misprijzen niet alleen van Kerk en overlevering, maar van de eenvoudigste algemeen-menschelijke en wijsgeerige waarheden. AL. JANSSENS

2. - Godsdienst

19.617 **Balduinus, D^r^, O.M.Cap.** **23 : 26 : 27**
◆ DE HEILIGHEID DER KERK — *Kortrijk, Zonnewende (De katholieke Kerk n^r^* 39) 1939 (19×11) 127 *blz.* *geb.* 16 *fr.*
V — Dit boekje vormt veel meer een dogmatische dan een apologetische verhandeling. Het begint met de ontleding van het begrip heiligheid op zichzelf, in Christus en in zijn Kerk. Daarna wordt aangetoond dat de heiligheid de katholieke gemeenschap kenmerkt : zij beschikt immers over de volheid van Christus' heilsmiddelen en zij bezit ontegensprekelijk de heiligheid van leden. Het boekje is met vroomheid en oprechtheid geschreven. Het is eenvoudig en degelijk tevens en vervalt nooit in enggeestigheid tegenover de andersdenkenden. Het laatste hoofdstuk behandelt de heiligheid van de katholieke Kerk als wonderdadig verschijnsel, dat onmiddellijk tot haar goddelijken oorsprong kan doen besluiten. De uitgave is, zooals de geheele reeks, mooi verzorgd. Dr G. PHILIPS

19.618 **Bernard, P. R., O.P.** **23 : 22 : 24 : 27**
◆ HET ANTWOORD OP DE ONRUST VAN DEN MODERNEN GEEST. Voordrachten over het wezen van het christendom. *Vert. uit h. Fransch* [*Entretiens sur l'essence du Christianisme*] *dr P. Fr. C. A. Terburg O.P. Voorwoord dr P. L. Lector J. Dito O.P. — Heemstede, De Toorts,* 1939 (22×14) 248 *blz.* *fl.* 2,75 [47 *fr.*]
IV — Verwacht van deze voordrachten geen lyrische gloed, geen treffende beeldspraak, geen geweldige gemoedsberoering ; ze zijn immers zakelijk, verstandelijk, theologisch. Zij richten zich rechtstreeks tot het verstand, tot den zoekenden geest van den modernen onrustigen mensch. Zij bewegen zich op een verheven plan en eischen, ondanks een zekere hartelijkheid van toon en helderheid van taal, een gespannen aandacht van den ontwikkelden luisteraar en lezer, omwille van de vast ineengedrongen en aaneengesloten gedachtenloop.Deze voordrachten peilen naar het wezen van het Christendom in vollen zin,

en omschrijven daarvan de verschillende bestanddeelen. Zij bieden ons tevens een scherpe ontleding en een stevige synthese. Christus en de christen zijn de geraadpleegde bronnen. Het Christendom — onderzocht als een feit uit de geschiedenis en als een feit uit de ervaring — wordt herleid tot onze gehechtheid aan Christus (en Christus' gehechtheid aan ons) of nog : tot de verbondenheid der Kerk aan Christus. Om een beginselvaste kennis (zoo zeldzaam, tegenwoordig en zoo noodig) over Christus, de Kerk, den godsdienst, het hiernamaals, aan te werven zijn deze gedrukte voordrachten uiterst geschikt — om niet te zeggen éénig — daar zij een verbazenden rijkdom van gedachten bevatten en bovendien doorspierd zijn met de theologie van de H. Schrift. D. DE PAUW

19.619 Brey, Henriëtte **24**

◆ STIL WACHT IK OP UW HULP ! Gesprekken met de Moeder, die altijd helpt. *Bew. nr h. Duits [Ich harre deiner Hilfe still] dr Frater Edw. Petersen. Voorwoord van Prof. Mr W. Duynstee C.SS.R. Geïll. met 1 pl.—Hilversum, P. Brand,* 1939 (16×11) 31 *blz. fl.* 0,40

V — Treffend mooie bladzijden, wier lezing kan bijdragen om de liefde voor en het vertrouwen op Onze Lieve Vrouw van altijddurenden bijstand te verinnigen en te versterken. De ietwat sentimenteele beschouwingen op blz. 11 en 12 bevallen me minder. L. v. HULLE

19.620 Cruysberghs, K., Mgr **24**

◆ IN DE HANDEN DER MENSCHEN — *Leuven, De Vlaamsche Drukkerij,* 1940 (18×14) 170 *blz.* 13 *fr.*

IV — Het geding van Onzen Heer : toen viel Hij in de handen der menschen. Dit proces gaat voort, de eeuwen door : steeds blijft O. L. Heer gevangen in de handen der menschen. Ook wij, zijn discipelen, vallen voortdurend in de handen der menschen : een spotlach, onbegrip, kuiperij zetten ons naast Hem, voor de rechtbank. Dàt is de kerngedachte van dit meditatieboek. Zooals alles wat uit den mond en uit de pen van Mgr Cruysberghs vloeit, is ook deze bundel vol diepe gedachten, rijk aan inhoud, mooi van zegging, prangend actueel van beteekenis. Wie de andere werken van Mgr Cruysberghs als geestelijk voedsel in reserve heeft, zal ook dit bundel niet willen missen. M. VAN HOECK

19.621 Derckx, H., Dr **24 : 23 : 15 : 396**

◆ DE « VROUWE ». Der menschheid vloek en zegen — *Brugge, Karel Beyaert,* 1940, 2e *druk* (25×16) 176 *blz.* 18 *fr.*

IV — Het is niet een systematisch handboek zooals de bekende Mariologie van P. Janssens (Scheut) of van P. Merkelbach O.P., maar een warm loflied op O. L. V., gebouwd op een stevigen theologischen ondergrond: deze geeft zekerheidsblijheid aan de liefdevolle en vaak poëtische beschouwingen die onze Mariale godsvrucht moeten voeden. Theologisch merkwaardig zijn bv. de beschouwingen der inleiding : « De harmonieën van het goddelijk plan » (11-21), verder de bladzijden over de erfzonde in de brok « Maria in het Oude Testament » (23-42). Andere hoofdstukken zinderen als een hymne, bv. het hfst over het « Magnificat » (53-60) of als de homilie van een Kerkvader, bv. het hfst « Kerstnacht » (61-67). Zeer vruchtbaar voor het practisch leven is gansch het tweede deel (121-173) : « De Moeder van God en de menschheid ». Als een gouden draad loopt door het geheel de diepe gedachte dat de Godmensch Jezus-Christus haar beteekenis en haar waarde geeft aan de Moeder Gods Maria. Dat is bv. van belang in de vraag die ook voor recente schrijvers van een Jezus-leven moeilijkheden opleverde, nl. « De „vrouwe" in Jezus' openbaar leven » (73-84). P. GHYSSAERT

19.622 Dillersberger, Josef, Dr **24 : 22 : 264**

◆ WIE HET VATTEN KAN... Gedachten over maagdelijkheid en cœlibaat, uit schriftuur en liturgie. *Naar h. Duitsch [Wer es fassen kann] dr P. van Antwerpen — Bilthoven, De Gemeenschap ; Brussel, Onze Tijd,* 1939 (19×13) 232 *blz.* 32 *fr. ; geb.* 42,50 *fr.*

IV — Uit het Nieuwe Testament koos Schr. talrijke teksten en tafereelen die in betrekking staan met maagdelijkheid en huwelijk. Daaraan knoopte hij zijn verrassende beschouwingen vast, gerangschikt in een zeer eigenaardige volgorde, die dropsgewijze de heerlijkheid van de maagdelijkheid doen doordringen in den geest van den lezer. Eenmaal aangetoond dat het christelijk leven in wortel en wezen maagdelijk is, doorloopt hij nog even het Kerkelijk Jaar om ons te verduidelijken dat de liturgie der Kerk vol is van maagdelijke geheimen. Waarlijk een zeer oorspronkelijk werk dat een nieuw inzicht geeft over maagdelijkheid en huwelijk, en zoowel voor gehuwden als ongehuwden wijze wenken bevat om hun leven nog beter te ordenen met 't oog op het rijk der hemelen. D. DE PAUW

19.623 Emmerich, Anna Katharina, Zr 24 : 22

◆ HET LIJDEN VAN ONZEN LIEVEN HEER — *Mechelen, St.-Franciscus Drukkerij,* 1939 (17×13) 227 *blz.* 9 *fr.*

V — De visioenen en openbaringen van de Duitsche Augustijnernon Anna Catharina van Emmerik blijven op het gemoed van vrome personen een diepen indruk maken. Een volksuitgave van dit mooi, zeer levendig lijdensverhaal kan zeker niet schaden. De vertaler had echter goed gedaan in een woord vooraf de kwestie, of deze visioenen van bovennatuurlijken oorsprong zijn of enkel vrome beschouwingen, even aan te raken. Ook mocht wel een woord gezegd over de betrouwbaarheid van den dichter Clemens Brentano, die deze visioenen en openbaringen opteekende. — De vertaling is slordig. L. VAN HULLE

19.624 Felder, Hilarinus, O.M.Cap., Mgr 23 : 22

◆ JEZUS VAN NAZARETH. Apologie van den God-Mensch. *Naar h. oorspronkel. Duitsch dr G. Kestens — Brugge, Karel Beyaert,* 1939 (24×16) 371 *blz.* 45 *fr.*

IV — Voorliggend streng wetenschappelijk apologetisch werk is de vrucht van jarenlange studie. Na enkele fundamenteele voorbeschouwingen over de bronnen van Jezus' leven en hun betrouwbaarheid, gaat het achtereenvolgens over Jezus' persoonlijkheid, deugdenvolheid, messianiteit en godheid, tevens zijn beeld in de eerste Kerk. Omwille der klare en diepe gedachten, en de vrome wijding mag het boek warm aanbevolen worden. R. K.

19.625 Fidentius, O.M.Cap. 22 : 92.2

◆ DE BRONNEN OVER HET LEVEN VAN JEZUS — *Kortrijk, Zonnewende (De katholieke Kerk nr 30)* 1939 (19×11) 142 *blz.* *geb.* 16 *fr.*

V — Door de *bronnen* van Jezus' leven worden hier verstaan de geschreven getuigenissen aangaande den Meester, voor zooverre deze van Diens tijdgenooten of van de onmiddellijk op hen volgende generatie stammen. Vanzelfsprekend gaat de aandacht van den schr. hoofdzakelijk naar de vier canonieke evangeliën, hoewel de overige christelijke en ook de niet-christelijke bronnen niet worden verwaarloosd. We begrijpen zeer goed, dat het met het opzet van den auteur niet strookte, aan elk van de talrijke vraagstukken, welke werden aangeraakt, een diepgaande studie te wijden. Dit neemt echter niet weg, dat de belangrijke *synoptische kwestie* al te stiefmoederlijk wordt behandeld. Met deze publicatie is de reeks K.K. een goed en bruikbaar nummer rijker geworden. L. VAN HULLE

19.626 Karrer, Otto 20 : 21 : 23

◆ HET RELIGIEUSE IN DE MENSCHHEID EN HET CHRISTENDOM. *Voor Nederl. bew. naar de 3e Duitsche uitg. dr J. Lammertse Lzn — Bilthoven, De Gemeenschap ; Brussel, Onze Tijd,* 1939 (24×16) 254 *blz.* 55 *fr. ; geb.* 66 *fr.*

IV* — Is de godsdienst over heel de wereld verspreid ? Hoe is hij ontstaan, hoe heeft hij zich ontwikkeld ? In welken zin is het christendom en meer bepaaldelijk de katholieke Kerk de eenig ware godsdienst ? Hoe zullen we de andere godsdiensten waardeeren ? Dit zijn de vragen waarop Karrer het antwoord zoekt te geven in een boek, dat blijkbaar in den smaak is gevallen van het Duitsche publiek, en waarvan nu een uitstekend geslaagde Nederlandsche vertaling van Lammertse voorhanden is. De schrijver is, zooals de vakkundigen weten, een zeer belezen man en een scherpzinnige theoloog, die bovendien over een schitterenden stijl beschikt. Het boek is zeer lezenswaard en verwerkt een massa gegevens uit de volkenkunde, de godsdienst-philosophie en de eigenlijke theologie. Nergens heb ik in dit gedachtenzware boek iets aangetroffen, dat niet door den beugel kan. Niettemin, om het nu maar rechtuit te zeggen, theologisch gezien is het een zwak boek, wat altijd jammerlijk is waar zuiver religieuse, en in dit geval ook vaak zuiver theologische twistpunten besproken worden. De reden van die zwakheid schijnt me vooral te liggen in een te zware afhankelijkheid van de moderne theorieën over het numineuse en in een overdaad van onbewezen affirmaties. Voor elk van zijn beweringen haalt de schrijver allerlei auteurs aan, ook wel katholieken ; maar dan enkel zulken die heel breed van opvatting zijn tegenover andersdenkenden. Zijn beschrijving van de heerlijkheid der niet-christelijke godsdiensten komt me voor als zoeterig en onwezenlijk, om het kort te zeggen, als eenzijdig. Zijn herhaalde verzekeringen over het bestaan van een onzichtbare Kerk naast de zichtbare Kerk kunnen niets veranderen aan de werkelijkheid : en die is, dat er wel genade en heilsmogelijkheid is buiten de zichtbare Kerk, dat Christus' leer en wet ook vruchten dragen buiten de grenzen van de zichtbare catholica, maar geen onzichtbare Kerk, overigens een tegenstrijdigheid in de woorden zelf. Waar ik lees over het bewegen van de menschheid naar Christus toe, en hoe er weldra voor onze oogen in plaats van den chaos der religies een kosmos van religies zal verschijnen, en over de gulden toekomst van de menschheid op aarde, daar kan ik niet anders zien dan mooie woorden, of zoo

men verkiest een soort geestelijk millenarisme, dat wel past in de ideologie van de evolutionistische gedachtenwereld, maar niet gegrond is op redelijke principen, noch gesteund door ervaring, noch geworteld in de openbaringsleer. — Ieder zal het billijk vinden, dat Karrer probeert de waarheidsbrokken naar voren te halen, die te vinden zijn in Buddhisme, in pantheïsme, ja tot in de mysteriecultussen waar de sexueele mystiek dient tot de éénwording met het androgyne godswezen. Maar waarom dan niet even mild en gul kan opgetreden worden tegen de gebreken van katholieke menschen, blijft een raadsel. Dit boek had een meesterwerk kunnen zijn, als het harder en klaarder was. Er zijn geen strakke lijnen in, geen grenzen, en niet zelden is het slap als water. AL. JANSSENS

19.627 **Mulder, W., Dr** **26 : 34**

◆ PAROCHIE EN PAROCHIEGEESTELIJKHEID — *Nijmegen, Dekker & van de Vegt,* 1939 (25×16) 315 *blz.* *fl.* 3,60 ; *geb. fl.* 4,50
V — Dit handboek is in hoofdzaak voor de parochieele geestelijkheid bestemd. Het bevat een kerkrechtelijke verhandeling over de parochie : kerk, kerkhof, parochiale instellingen en financies, — en de parochiepriesters : aanstelling en ontslag van den pastoor, zijn rechten en verplichtingen, de overige parochiegeestelijkheid en ten slotte de pariochanen (uitgezonderd het huwelijksrecht). De Schrijver ontleedt niet alleen de rechtsbegrippen en de rechtspraktijk, doch hij geeft ook kostbare aanduidingen van moralen en pastoralen aard ; terloops raakt hij zelfs de dogmatische en historische grondslagen aan. Hij houdt nauwkeurig rekening met het Burgerlijk Recht van Nederland, en het provinciaal en diocesaan recht der Nederlandsche bisdommen. De buitenparochieele zielzorg (bl. 203), de werken van Kath. Aktie (bl. 288) en vooral de jeugdwerken (bl. 304) zijn eerder karig bedeeld. Hier is het geschreven recht nog eenigszins op de bestaande instellingen ten achter. Een alphabetisch register maakt het werk zeer bruikbaar. — De Vlaamsche pastoors benijden hun confraters uit Nederland deze degelijke praktische handleiding. Dr G. PHILIPS

19.628 **Plöchl, W. M., Dr** **23 : 26 : 24**

◆ KERKELIJK RECHT EN CHRISTELIJKE WERELDBESCHOUWING. Openbare les gegeven bij de aanvaarding van zijn werkzaamheid als privaat-docent in de geschiedenis v. h. kanoniek recht a. d. R. K. Universiteit te Nijmegen op Vrijdag 6 Oct. 1939 — *Nijmegen, Dekker & van de Vegt,* 1939 (24×16) 18 *blz.* *fl.* 0,75
IV* — De spreker, vroeger docent aan de Weensche Universiteit, werd, hoewel leek zijnde, opgenomen in de Faculteit der Godgeleerdheid te Nijmegen. Hij bepaalt hier de plaats en den invloed van het kerkelijk recht in de christelijke levensbeschouwing : diepzinnige gedachten die echter alleen voor specialisten van belang zijn. J. SALSMANS

19.629 **Schrijvers, Jos., C.SS.R.** **24**

◆ GEEF UZELF — DE GOEDE WIL. *Vert. uit h. Fransch [Le don de soi — La bonne volonté] dr H. Schafer C.SS.R. — Brussel, Uitg. Universum,* 1939 (17×11) 340 *en* 184 *blz.* 13,50 *fr. en* 9 *fr.*

Jos. Schrijvers, C. SS. R.

V — De ascetische werkjes van P. Schrijvers, zijn met zooveel eenvoud, zalving en wijsheid geschreven, dat alle soorten van zielen, die naar volmaaktheid streven, daarin een voor hen aangepaste leiding aantreffen, welke hen met schijnbaar nietige middelen, in staat stelt om hun leven tot een hooger plan op te voeren. Vooral deze twee — opnieuw vertaalde — scherpen de ziel in, zoowel in dagelijksche bezigheden als in beproeving, zich aan de goddelijke leiding zonder voorbehoud, over te leveren ; en er zich op toe te leggen in gebed, daad en lijden immer « van goeden wil » te zijn. D. DE PAUW

19.630 **van der Leeuw, G., Dr** **209 : 572 : 30**

GEMEENSCHAP, GEZAG, GELOOF. Drie Voordrachten, op uitnoodiging van het Leidsch Universiteitsfonds gehouden op 12, 19 en 26 Februari 1937 — *Groningen, Wolters,* 1937 (22×16) 74 *blz.* *fl.* 1,25
II*, L — Deze drie begrippen worden hier door den gekenden, protestantschen hoogleeraar op een schitterende wijze opnieuw belicht met behulp van gegevens uit de ethnologie, de godsdienstgeschiedenis en de sociologie. Twee hoofdgedachten treden naar voren : gemeenschap vergt niet enkel een ethischen — maar ook een religieusen grondslag. Van die hoogere werkelijkheid moet het gezag, het dragend symbool zijn ; daarom blijft de koning de hoogste uitdrukking van zulk gezag. Schr. wijdt heerlijke blz. aan het begrip

van koning als dienende majesteit. Het probleem van het geloof brengt Schr. voor het probleem van de algemeene kerk : grootendeels kan een katholiek zijn uiteenzetting bijtreden, al komt hij niet tot de erkenning van de éene, algemeene Kerk. Dr C. VAN GESTEL

19.631 **van Veldhoven, G. J.** **26 : 22**

◆ INLEIDING TOT DE KERKINRICHTING. *Met een voorwoord dr Dr H. Duurkens S.J. Geïll. met 4 pltn— Hilversum, Paul Brand,* 1939, 2e *verm. druk* (24 × 16) 45 *blz. fl.* 0,75
V — Een zeer eigenaardig boekje. Het tracht de Roomsche kerkinrichting apologetisch te verantwoorden door uitsluitend beroep te doen op schriftuurteksten uit het Nieuw Testament. Daarom ook zal het in protestantsche milieus niet onopgemerkt voorbijgaan en kan het aldaar goeden dienst bewijzen. Het getuigenis van de H. Schrift, systematisch bijeengebracht, maakt inderdaad diepen indruk. Als wetenschappelijke methode is het dooreenmengen van alle nieuwtestamentische teksten op zijn minst zeer gewaagd ; doch men kan aanvoelen dat de schrijver rijpelijk over de gewijde spreuken heeft nagedacht.
Dr G. PHILIPS

3. - Sociale Wetenschappen Opvoeding - Vrouwenbeweging

19.632 **Cuypers, Karel, Dr** **37 : 51 : 159**

HET AANKWEEKEN VAN HET WISKUNDIG DENKEN — *Antwerpen, De Sikkel (Brochurenreeks van V. O. V.)* 1940 (20 × 14) 239 *blz.* 28 *fr.*
V — De rol der wiskunde in het onderwijs, en vooral in het middelbaar onderwijs, werd en wordt thans nog door velen, zooniet miskend, dan toch onderschat. De wiskunde heeft immers wel stellig een bijzonder vormende waarde ; zij prent in de vrestandsontwikkeling der leerlingen een eigen stempel, die door geen enkel ander vak kan gegeven worden. Het boek van K. Cuypers zal menig bevooroordeeld intellectueel in dit opzicht doen nadenken. Aan leeraars in de wiskunde brengt het een opbeurende aansporing en ook een wijzen leidraad, die hen veel kan helpen om hun lessen meer methodisch en ook doelmatiger uit te werken.
A. DELARUELLE

Dr Karel Cuypers

19.633 **Decleene, A.** **30 : 324 : 57**

HET RASSENVRAAGSTUK DOOR EEN KATHOLIEK GEZIEN — *Antwerpen, De Schelde,* 1937 (20 × 13) 166 *blz.* 7 *fr.*
II* — Besproken in het artikel « Rassenprobleem en Jodenkwestie » onder nr 19.605.

19.634 **Erkens, Robert** **34**

DE HUISHUURWET 1940. Wet van 22 Maart 1940 houdende uitzonderingsbepalingen van tijdelijken aard inzake huurovereenkomsten. *Met commentaar en aanteekeningen — Antwerpen, De Sikkel (Belgische Staatswetten,* 1*)* 1940 (24 × 16) 84 *blz.* 15 *fr.*
V — Een tamelijk uitvoerig commentaar over eene wet waarvan het doel door de wederwaardigheden van den oorlog is voorbijgestreefd. L. v. B.

19.635 **Erkens, Robert** **34 : 38 : 65**

DE WETGEVING OP HET WEGENVERKEER : 1e en 2e Boek. *Met Voorwoord dr Dr Fernand Collin — Antwerpen, De Sikkel (Vlaamsche Rechtskundige Bibliotheek)* 1940, 2 *dln* (24 × 16) 411, 10 ; 339 *blz.* *elk deel* 75 *fr.* ; *geb.* 88 *fr,*
V — Het eerste werk in het Nederlandsch omtrent de wetgeving op het verkeer. Deze wetgeving is van groot belang voor bijna iedereen. Een uitvoerig commentaar was dus welgekomen vooral voor de praktiseerende advokaten, voor de rechters, de verzekeraars, en ook voor degenen die als private personen de wet moeten toepassen. Men kan het werk geslaagd heeten, alhoewel de tallooze onderverdeelingen eerder hinderend werken, en dat de rechtstaal niet altijd keurig is. — Het werk kan als up-to-date aanbevolen worden.
PROF. L. VAN BAUWEL

19.637 **Hof, G.** **07 : 37**

◆ BEGRIJPT GE DE KRANT ? Voor de 2 hoogste klassen van R. K. lagere scholen — *Helmond, Drukk. Helmond,* 1940 (19 × 13) 64 *blz.* *fl.* 0,50
V — 37 kapitteltjes : vooraf gaat steeds een uitknipsel uit de krant (de onderwerpen zijn alzijdig en degelijk gekozen), daarop volgen dan een 20-30 tal vragen in verband met het behandelde onderwerp, die er inderdaad op doelen de jonge lezers de krant te leeren « begrijpen ».

19.638 **Hulsterloo [R. L. de Man]** **33 : 36**

◆ EEN NIEUW ZONNETJE. Op zoek... iets gevonden. Het meest benarde vraagstuk sedert den wereldoorlog 1914-1918. De nieuwe weg — *Borgerhout, R. L. de Man,* 15, *St. Mattheusstraat,* 1940 (21 × 14) 40 *blz.* 5 *fr.*
IV — Schr. wil de werkloozen benuttigd zien in een « Wegen- en hulpwaakdienst » en ziet daarin 't dubbele voordeel 1) vermindering van werkloosheid ; 2) voorkomen van vele ongevallen. Tot in details werkt hij zijn plan uit. Dr C. van Gestel

19.639 **Meuwissen, B., Br** **92 : 37**

◆ DE SPAANS-NEDERLANDSE PEDAGOOG JAN LOUIS VIVES (1492-1540). *Geïll. met* 1 *foto — Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (Opvoedk. Brochurenreeks nr* 110*)* 1940 (19 × 15) 76 *blz.* *fl.* 0,75
IV* — Zoo wordt de aandacht gevestigd op een man van waarde, die deels om zijn al te groote bescheidenheid in de vergetelheid geraakte. Hij had wereldfaam, studeerde te Leuven, woonde te Brugge, was de vriend van Erasmus en Thomas More, was arm, schreef hoogstaande werken met pedagogischen inslag. Hij overleed 400 jaren terug. Piëteitswerk dus, dat tevens eerherstel beoogt. Wij krijgen een beknopt overzicht van zijn leven en werken, chronologisch beschouwd en een flink resumeerende studie van de opvoedkundige ideeën van dezen «voorlooper van het realisme». Veel ervan is nog actueel en het mediteeren overwaard. Een mooi nummer, grondig, methodisch en zonder pretentie geschreven. A. van den Dries

19.640 **Rombouts, S., Dr, Fr** **84 : 91 : 92.2 : 37**

◆ DE IDEALE OPVOEDER VOOR ONZE TIJD DON BOSCO. *Met* 45 *illustr. — Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (Opvoedk. Brochurenreeks nr* 109) 1940 (19 × 15) 136 *blz. fl.* 1,50
IV* — Don Bosco werd reeds tweemaal bedacht in de brochurenreeks van Fr. Rombouts. Dit nummer is nu geen louter herdruk van wat voorging, maar een typische, nieuwe en op zichzelf staande verhandeling over « den model-opvoeder van onzen tijd ». Tekorten werden aangevuld, feiten en feitjes bijgehaald. Dat zal wel de vrucht zijn van de Don Bosco-reis naar Italië van Fr. Rombouts, die de heimat en het arbeidsveld van den Heilige de visu wilde aanschouwen. Zoo wordt reisverhaal en pedagogisch essay saam gecombineerd. Het werkt op die wijze meer het interesse in de hand en tornt in geenen deele aan den diepgang. A. van den Dries

Fr. S. Rombouts

19.641 **Rombouts, S., Dr, Fr** **37**

◆ PROF. DÉVAUD OVER DE NIEUWE SCHOOL. *Inleid. en vert. van Fr. Rombouts — Geïll. met portret — Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (Opvoedk. Brochurenreeks nr* 111*)* 1940 (19 × 15) 85 *blz.* *fl.* 0,85
IV* — Fr. Rombouts schetst in dit kijkje over de grenzen eerst den stand en de trekken der katholieke pedagogiek in Zwitserland en leidt dan de figuur in van den priester-hoogleeraar te Freiburg. Deze vroede man dolde niet met de wetenschap qua talis en haar moderne nieuwigheden, maar onderzocht ze eerst, toetste ze bij het licht der ervaring en katholieke principes en schreef dan zijn critische bevindingen in dien stijl vol eenvoud en bevattelijkheid die hem eigen is. Ten overstaan van pedagogen als Claparède en Ferrière, zegt hij hoe de actieve of werkschool en de levensschool en het problema der zoo heet gebakerde belangstelling dienen opgevat. Ten bewijze voegt Fr. Rombouts een selectie uit diens werken over die pedagogische vraagstukken, die mooi vertaald en synthetisch grondig is. — Een interessant nummer te meer in de reeks. A. van den Dries

19.642 **van de Velden, G., O.Praem** **38 : 159 : 37**

◆ FILM EN GEESTELIJKE VOLKSGEZONDHEID — *Den Bosch, R. K. Charitat. Vereenig. vr geestel. Volksgezondh.,* 1940 (23 × 16) 24 *blz.* *fl.* 0,25
IV — Een zeer lezenswaardige brochure, die in geconcentreerden, bevattelijken vorm

het filmprobleem behandelt in verband met de geestelijke volksgezondheid. Achtereenvolgens bespreekt pater van de Velden de punten: Over het wezen van de film; Wat heeft men onder geestelijke gezondheid te verstaan; Over amusementsfilm en geestelijke gezondheid; Eenige bijzondere kwesties : a) film en sexualiteit, b) film en misdadigheid onder de jeugd, c) film en suggestie. Tot slot : In hoeverre kan de film aan de geestelijke volksgezondheid ten goede komen. Dit alles met kennis van zaken behandeld en met een nuchteren kijk op het Gesamtproblem. Niets geen preekerigheid, maar een doortasten naar de essentie van 't gestelde vraagstuk en tevens het aanwijzen van de goede richting voor de filmtoekomst. Kortom : een behartenswaardige inhoud, die alle aanbeveling verdient. A. VAN DE VELDE

19.644 **van Poll, Max** **29 : 23 : 3**

◆ BLOED OVER HET JODENDOM — *Helmond, Boekdrukkerij Helmond, 2e druk,* 1939 (22×15) 64 *blz.* *fl.* 0,75

IV* — Werd onder nr 19.606 besproken in het artikel «Rassenprobleem en Jodenkwestie».

19.645 **Veen-Brons, A. C. (schr. o. pseud. Famke)** **396**

NIEUW-FEMINISME EN BELANGENLOOZE HUWELIJKSBEMIDDELING. Een pleidooi voor gezonde gezinsvorming — *A'dam, L. J. Veen,* 1939 (22×17) 384 *blz.* *fl.* 2,25; *geb. fl.* 2,90

A. C. Veen-Brons

IV — Famke geeft in dit boek, gebundeld en als vervolg op haar eerste werk «De Triomf van het Huwelijk», een aantal harer verspreide, meestal polemiseerende artikelen en verweerschriften waarin zij, van 1932 tot 1939, ten overstaan van de vele aanvallen van ultrafeministen haar opvattingen verdedigt. De grondstelling van de leidster der Nieuw Feministische beweging in Noord-Nederland kan, bijna zonder voorbehoud, ook van het standpunt uit onzer katholieke levensbeschouwing aanvaard worden; zij staaft haar thesis met zuiver natuurlijke motieven met, hier en daar, een verwijzing naar een religieuse normatieve grondgedachte. Nogal aarzelend staan we tegenover het Nationaal Huwelijks-Instituut door dit Nieuw-Feminisme tot stand gebracht en de « Moederlijke Raadgeefsters » waarvan het boek gewaagt. — Het is voor specialisten een documentaire werk; van meer nut echter voor Noord-Nederland dan voor België. Men vindt de stellingen der schrijfster reeds en systematischer in « De Triomf van het Huwelijk ». MARIA BAERS

19.646 **XX** **30 : 23**

◆ HET JODENVRAAGSTUK : DEEL 1. Jodendom en christelijke naastenliefde. *Omslag van Joz. — Tielt, Drukk. Lannoo,* 1940 (22×16) IX, 99 *blz.* 12 *fr.*

IV* — Besproken in het artikel « Rassenprobleem en Jodenkwestie » onder nr 19.607.

4. - Taalkunde

19.647 **Bauwens, Ev., S.J.** **47 : 37**

◆

Ev. Bauwens, S.J.

LATIJNSCHE OEFENINGEN. Eerste deel voor de zesde. *Bewerkt dr Jos. Stockman S.J. — Brugge, Desclee; Brussel, Universum,* 1940, 16e *druk* (21×13) 245 *blz. gecart.* 14 *fr.*

V — Voor de zestiende maal komt de altbewährte Bauwens van de pers. En hij is wijselijk verjongd ! De band is netter en de schrijfwijze der Latijnsche woorden (waarom niet die van de Nederlandsche eigennamen ?) is met de spelling Geerebaert in overeenstemming gebracht : zoo is ook, gelukkig, met de *j* opgeruimd. Mag ook de spraakkundige terminologie aan de ministerieele voorschriften van 1936 zijn aangepast, een bezwaar is nu weer dat zij van die der gangbare Latijnsche grammatica verschilt; maar dat is voor rekening van deze laatste. De aangebrachte wijzigingen zijn pædagogisch geheel verantwoord. Dr G. RASKIN

19.648 **Gallas, K. R.** **44 : 4393**
FRANS SCHOOLWOORDENBOEK. Ten gebruike aan gymnasia, hogere burgerscholen, handelsscholen, kweekscholen en Muloscholen : 1e dl Frans-Nederlands ; 2e dl Nederlands-Frans — *Groningen, J. B. Wolters,* 1939, 5e *druk,* 2 *dln* (20×40) 1095 *blz.*
elk dl geb. fl. 2,50 ; 2 *dln in* 1 *band fl.* 4,90
V — Nieuwe woorden werden opgenomen en enkele wijzigingen aangebracht in dezen 5en druk van het gekende schoolwoordenboek. A. B.

19.649 **Huijsse, A. C.** **4393 : 47 : 61**
DE OFFICIEELE NAMEN, SYNONIEMEN EN DE BELANGRIJKSTE HANDELS- EN VOLKSNAMEN DER GENEESMIDDELEN — *A'dam, D. B. Centen,* 1939, 4e *geh. gewijz. druk* (22×16) 105 *blz.*
V — Een boekje dat apothekers en drogisten uitstekende diensten zal bewijzen met het oog op de praktijk ; een nuttige aanvulling der wetenschappelijke terminologie inzake pharmacopee. H. M.

19.650 **Kooistra, J. en Schutt, J. H.** **84 : 809 = 42**
A SHORTER INTRODUCTION TO ENGLISH LITERATURE — *Geïll.* — *Groningen, J. B. Wolters,* 1939, 3e *druk* (21×17) XII, 456 *blz.* *fl.* 4,25 ; *geb. fl.* 4,75
IV — Wij verwijzen bij deze nieuwe uitgave, waarin het uitvoerige geschrapt werd en het werk alzoo aan bruikbaarheid voor het onderwijs won, naar de gunstige bespreking er aan gewijd onder nr 13.850.

19.651 **le Roux, J. J., Dr** **439.36**
PRAATJIES OOR ONS TAAL — *Kaapstad, Nasionale Pers,* 1939 (19×14) 5, 155 *blz.*
geb. 5/6
V — Een Zuidafrikaansche taalgeschiedenis en taalkunde voor iederen leek bevattelijk gemaakt. Uiteraard schijnbaar saaie dingen, die we gebruikelijk slechts in geleerde handleidingen academisch vinden uiteengezet, worden door le Roux als gezellige praatjes voorgeschoteld. Voor taalgestudeerden brengen deze praatjes niets nieuws, doch aan ieder ander belangstellend mensch schenkt zoo'n boekje boeiende en leerzame verpoozing.
PAUL HARDY

19.652 **Neervens, Th., S.J.** **42 : 37**
ENGELS LEERBOEK ten dienste van het gymnasiaal en middelbaar onderwijs : 5e Deel. Engelse vertalingen — *Wassenaar, H. J. Dieben,* 1940, 3e *druk,* 5 *dln* (19×14) 112 *blz.* *fl.* 0,90
V — Samensteller deed een verstandige en pædagogische keuze uit het beste klassieke Britsche proza. De fragmenten worden als vertalingsopgaven den leerlingen aangeboden. Dergelijke bestudeerde overzettingen breiden de idioomkennis der vreemde taal uit en verruimen tevens de kennis der moedertaal. Enkele stukken zijn vrij lastig, zoodat ze zelfs voor de beste elementen uit de hoogere klassen van het M. O. heel wat hoofdbrekens zullen kosten. PAUL HARDY

5. - Wetenschappen

19.653 **Casimir, H. B. G.** **53**
WAARNEMING, THEORIE EN TOEPASSING IN DE NATUURKUNDE. Rede uitgesproken bij de aanvaarding v/h ambt van bijzonder hoogleeraar a/d Rijks-universiteit te Leiden op 28 April 1939 — *Groningen, J. B. Wolters,* 1939 (24×16) 18 *blz. fl.* 0,75
V — Na een algemeen betoog, waarin de schrijver uiteenzet hoe de verschillende takken der natuurkunde door drie opeenvolgende stadia heen zich ontwikkelen, geeft hij een bespreking van de plaats welke het onderzoek bij lage temperaturen in de hedendaagsche physika inneemt. A. DELARUELLE

19.654 **Delaruelle, A., Dr** **51**
◆ HET EEUWIG GETAL. *Geill. met* 2 *platen* — *Antwerpen, Standaard-Boekhdl,* 1940 (24×16) 46 *blz.* 10 *fr.*

A. Delaruelle

V* — Z. E. H. Inspecteur Delaruelle gaf reeds vroeger een buitengewoon interessante brochure uit over *De gulden verhouding*. Deze nieuwe *Het eeuwig getal* is als een logisch gevolg van de eerste. Andere uitzichten worden hier onderzocht. Wat die « gulden verhouding », wat dit « eeuwig getal » is ?... Uit eigen ondervinding weet ik, uit talrijke lezingen daarover gehouden, hoe begeesterd en tevens hoe verwonderd de toehoorders opkijken. Dat de natuur zóó schoon is... en waarom ? Dat de kunst zoo edel zijn kan... en waarom ? Niet eens gisten ze dat « de gulden verhouding » als de grootsche maatstaf is van al wat schoon is en blijft... dat dit eeuwig getal de vinger Gods is, die helderzienden, als Inspecteur Delaruelle, overal weten te ontdekken... en dat anderzijds, die oeroude begrippen in dezen, onzen verlichten tijd, als verzand schijnen, blijft me een onoplosbaar raadsel. — Lees *Het eeuwig getal...* u zult er beslist geen spijt over hebben, en een ruimer inzicht verkrijgen over « de orde in de natuur en in de kunst » ! L. SENDEN

19.655 **Dorsman Czn, L.** **58 : 59**

LANGS STRAND EN DIJKEN. *Met talrijke ill. van den schrijver — A'dam, Scheltens & Giltay*, 1940, 2e *herz. en vermeerd. druk* (22×15) 288 *blz.* *fl.* 2,50

V* — Dit werk beoogt te wezen een systematisch overzicht van wat leeft en groeit langs onze kust. Niet een algemeen overzicht, dat enkel gespecialiseerde lui interesseert,doch het voornaamste van wat er te vinden is langs strand en dijk. Komen achtereenvolgens aan de beurt : plantengroei op de kust, plantengroei in zee en zilten sloot, plankton ; daarna de dierenwereld nl. de onderscheiden zoogdieren, vogels, visschen, insekten, schaaldieren enz. enz. — Helderheid is een der hoofdkenmerken van dit boek. L. SENDEN

19.656 **Geyskens, J., Dr** **58 : 59**

PLANTEN EN DIEREN IN HUN MILIEU. *Geïll. — Antwerpen, De Nederl. Boekhdl*, 1939 (24×17) 78 *blz.* 15 *fr.*

V — Voorheen bestond het summum van wetenschappelijk onderlegd-zijn in de systematiek ; in Holland gaan de schooljongens van de HBS er nog prat op te kunnen « determineeren ». Dat was de schoolmeesterswijsheid die alles uit zijn verband rukte om het netjes in aparte kastjes te rangschikken. Thans schijnt men daarvan terug te komen om, in de studie van de « levende » natuur, alles op zijn eigen plaats te laten. Wat doen die planten daar ; hoe leven die insekten of andere diertjes daar ondereen ? Die « symbiose » maakt de studie der natuur heel wat interessanter omdat ze de mooie natuur bekijkt zooals ze werkelijk is. Dr Geyskens, in dit werkje, brengt zijn steentje bij. Hij bestudeert wat leeft en groeit op «de oude muur», op de «stortplaats», in «de haag» en langs den wegrand. Erg interessant zijn zijn observatiegegevens. — Eén ding : dat boekje, een slordige 80 blz. groot, is echte liebig. Het diende uitgewerkt in ruim tien maal zooveel paginas... het zou er niets bij verliezen. L. SENDEN

19.657 **Schönfelder, Bruno** **58 : 63**

WAT BLOEIT OP TAFEL EN VOOR HET RAAM ? Handleiding voor de verzorging van meer dan 200 kamerplanten. *Vrij naar h. Duits [Was blüht auf Tisch und Fensterbrett ?] Geïll. met 4 pltn en vele afbeeld. — Zutphen, W. J. Thieme ; Antwerpen, Standaard-Boekhdl*, 1939 (19×13) 94 *blz.* 30 *fr.* ; *geb.* 42,50 *fr.*

V — Na een beknopte handleiding over de verzorging van kamerplanten volgen zeer overzichtelijke tabellen, opgemaakt volgens de hoofdgroepen der voorkomende planten. — De illustraties zijn instructief. R. T.

19.658 **Terpstra, P., Dr** **548**

KRISTALLOGRAFIE ALS HULPWETENSCHAP VOOR DE SCHEIKUNDE. Openbare les bij de aanvaarding v/h lectoraat i/d kristallografie en de mineralogie aan de Rijks-universiteit te Groningen op 9 Mei 1939 — *Groningen, J. B. Wolters*, 1939 (24×16) 21 *blz.* *fl.* 0,75

V — De kristallo-chemie is een betrekkelijk jonge wetenschap, die haar ontwikkeling in den loop der vorige eeuw voornamelijk te danken heeft aan twee belangrijke ontdekkingen, nl. : van den spiegelingsgoniometer van Wollaston, en van de Röntgenstralen. Deze ontwikkeling wordt door Dr Terpstra in zijn brochuur bondig en overzichtelijk beschreven. Schrijver onderlijnt vooral de groote rol die in deze ontwikkeling gespeeld werd door

Mitscherlich, von Federow, Groth en Goldschmidt. Een leerrijk en aantrekkelijk geschreven werkje voor degenen die zich interesseeren aan scheikunde en aanverwante vakken.
A. DELARUELLE

19.659 **van der Most, Ph.** **59 : 63 : 36**
DE BLINDEN-GELEIDEHOND. Zijn africhting, verzorging en gebruik. *Geïll. met* 16 *fotograf. afbeeld. — A'dam, Kosmos (Weten en Kunnen. Nieuwe reeks n*[r] 204) 1940 (19 × 13) 69 *blz.* *fl.* 0,75
V — Geeft enkele nadere inlichtingen over speciale opleiding van den geleidehond en nuttige wenken over zijn verzorging en gebruik door blinden. D. B.

19.660 **Werner, K.** **58 : 59**
INRICHTING EN ONDERHOUD VAN KAMER-AQUARIA. *Geïll. met* 83 *foto's en teekeningen — A'dam, Kosmos,* 1940 (21 × 14) 146 *blz.* *geb. fl.* 2,25
V — Werner biedt den lezer hiermede een zeer degelijk werkje over het aquarium, zijn bouw en plaatsing, beplanting, verlichting en verwarming, om daarna 'n 70-tal blz. aan zijn bevolking te wijden en zijn boek met een hoofdstuk over het voedsel en de ziekten onzer visschen te sluiten. — Foto's en uitgave zijn keurig. R. T.

6. - Toegepaste Wetenschappen

19.661 **Aisberg, E.** **621**
ZOO... WERKT DE RADIO ! Het hoe en waarom v/d radio in woord en beeld. Met schema's en gegevens voor het zelf-bouwen van goedkoope, eenvoudige en meer ingewikkelde ontvangtoestellen. *Bewerkt naar het Fransch. Geïll. met kantlijnteekeningen dr H. Guilac — Deventer, Æ. E. Kluwer,* 1939 (23 × 19) 107 *blz.* *fl.* 1,50
V — Een boek dat zich richt tot beginnelingen en vaklieden inzake radio. — Goede vulgarisatie-wetenschap. G. J.

19.662 **Daels, Frans, D**[r] **Prof.** **61 : 649**
VOOR MOEDER EN ZUIGELING. *Bew. en vervolled. met de medewerking van D*[r] *C. Hooft. Geïll. met tekeningen dr Joe English en* 12 *pltn — Antwerpen, De Sikkel,* 1939, 4[e] *druk* (25 × 16) XII, 181 *blz.* 18 *fr.*; *geb.* 30 *fr.*
IV — Een uitvoerige bespreking dient wel niet meer gewijd aan dit werk dat zijn weg gemaakt heeft. We verwijzen dan ook naar recensie n[r] 192. Enkel willen wij bij dezen 4en druk even de aandacht vestigen op de zorg en de flinke afwerking waarmede het boek uitgegeven werd.

Prof. Dr *Frans Daels*

19.663 **Houtman, J.** **64 : 674**
WAT KUNNEN WIJ VAN TRIPLEX MAKEN ? *Geïll. met* 40 *modellen en kleurentabel — R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1939, 2[e] *druk* (21 × 15) 58 *blz.* *fl.* 0,75
V — Een 28 eenvoudige modellenseries voor bewerking van triplex, bijzonder geschikt voor jongens en meisjes op school die van karton- tot houtbewerking overgaan. Hierop volgen een 12-tal stuks die ingewikkelder zijn en meer gereedschap eischen. — Elk model werd flink uitgeteekend.
G. J.

19.664 **Kempeneers, F.** **79 : 37 : 61**
ZESTIG OPEENVOLGENDE LESSEN IN DE LICHAMELIJKE OPVOEDING voor jongens van 12 tot 14 jaar. *Met woord vooraf van M. de Meestere. Geïll. met* 1800 *afb. dr L. Geurts — Antwerpen, De Sikkel,* 1939 (24 × 17) 148 *blz.* 28 *fr.*; *geb.* 35 *fr.*
V — Spijts de bezwaren die er tegen kunnen ingebracht worden oordeelt schr. het toch nuttig zijn collega's een van te voren gereedgemaakte samenstelling van lessen aan te bieden, die hen helpen zullen de lichamelijke opvoeding hunner leerlingen volgens een degelijke richtlijn te behartigen. Het gevolgde schema wijkt heel weinig van het Zweedsche lessenschema af. — Degelijk. S. S.

19.665 **Kranenburg, W. R. H., Dr** 61
HANDGREPEN EERSTE HULP. *Geïll. met* 44 *afbeeld. — Den Haag, G. B. van Goor Zn,* 1939, 4e *druk* (14×11) 54 *blz.* *fl.* 0,75
V — Practisch boekje voor al wie aan verpleging doet of hulp moet verleenen bij ongevallen.
J. TETTELIN

19.666 **Leber, J., Dr** 61 : 37

Dr *J. Lebeer*

NORMALE KINDEREN — *Antwerpen, Standaard-Boekhdl (K.V.H.U.-verhandeling nr* 371*)* 1939 (20×13) 28 *blz.* 2,50 *fr.*
IV — Zeer interessant boekje vol nuchtere en practische beschouwingen, gesteund op een jarenlange kinderpraktijk, met critischen geest uiteengezet, en waar ouders en meesters veel te leeren vinden. Schrijver doet terecht uitschijnen hoe voorbarig men al te dikwijls over de ontwikkelingsmogelijkheden van een kind oordeelt en hoe de verdere levensloop van het zelfde kind dit alles zoo vaak anders bestemt dan men aanvankelijk vreesde... of hoopte, want niet alleen de aanleg, maar ook de opvoeding heeft hooge bediedenis.
Dr FR. MEEUS

19.667 **Menkveld, H. ; Spil, A. C. en van Til, R.** 664
VOOR DEN BAKKER. *Geïll. — Purmerend, J. Muusses,* 1939 (23×15) 74 *blz. fl* 0,90
V — De bakkers-examinandi in Nederland ter hulpe aangeboden, deze summaire uiteenzetting van de stof die in aansluiting bij de praktijk en als voorbereiding tot de theoretische vakproef ernstige diensten zal bewijzen.

19.668 **Menkveld, H. en van Til, R.** 664
WAARIN BAKT DE BAKKER ?. *Geïll. — Purmerend, J. Muusses,* 1940 (23×15) 42 *blz.* *fl.* 0,75
V — Enkele wetenswaardigheden over verschillende soorten ovens en bijkomende machines. — Een nuttig vakboek voor wie met het bakkersbedrijf iets te maken heeft.

19.669 **Michiels, Luc. P. M.** 674
SNIJDEN EN ZAGEN. *Geïll. — Antwerpen, De Techniek,* 195, *Amerikalei (Serie « De Techniek » nr* 29*)* 1940 (21×14) 75 *blz.* 7,50 *fr.*
V — Beknopte handleiding over de bewerkingen van metaal. Na een korte voorafgaande opmerking over het verschil tusschen zagen en snijden,gaat het in 'n eerste deel (Snijden) over de verschillende scharen, snij- en geutkapmachines ; in 'n tweede (Zagen) over verschillende manieren van zagen en de soorten van machines hiertoe gebezigd. — Degelijk en aanschouwelijk geïllustreerd. G. J.

19.670 **Monthaye, A., Ir** 65 : 76
HET GRAFISCH BEDRIJF. *Geïll. — Antwerpen, Standaard-Boekhdl (K.V.H.U.-Verhandeling nr* 380*)* 1940 (30×14) 43 *blz.* 2,50 *fr.*
V — Een flinke studie over de verschillende methodes voor het reproduceeren van foto's, teekeningen enz. Behandelt zeer planmatig wat men, volgens schr., zou kunnen samenvatten onder de benaming : moderne illustratie- en reproductie-techniek. B. G.

19.671 **Pannekoek, G. J. en Schipper, J. J.** 71 : 63
ONTWERPEN, AANLEGGEN EN BEPLANTEN VAN TUINEN : 2e Deel. Toegepaste beplantingsleer, materialenkennis, kostenberekening en uitvoering. *Geïll. met* 24 *foto's,* 25 *teekeningen en* 8 *uitslaande pltn — A'dam, Kosmos,* 1939, 2 *dln* (25×18) 214 *blz.* *geb. fl.* 3,90
V — Zij die kennis maakten met het 1e deel van dit werk, weten wat de schrijvers aan deskundigheid betreffende het behandelde onderwerp en degelijkheid in 't voorbrengen ervan, aan te bieden hebben. De ondertitel licht in over de uiteengezette materie. — Een zelfde verzorging als het 1e deel kenmerkt ook deze Kosmos-uitgave. R. T.

19.672 **Peppink, H. J. en Marée, Piet** 629 : 38 : 65
100.000 KILOMETER. Van wielen en wegen. *Geïll. — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1939 (30×18) 192 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50
V,J — Een allergrootst genot biedt het doormaken van dit lees- en kijk-materiaal. Wat een oorsprokelijkheid en aanschouwelijkheid in het voorbrengen en uiteenzetten van

zelfs de meest technische kanten van het behandelde probleem : de auto. Een aangenaam en tevens onderrichtend boek, dat vooral onze jongens blij maken zal. G. J.

19.673 **Roskam, H. M. A.** **622 : 664 : 37**

MIJNBOUW EN ZOUTWINNING. *Geïll. — A'dam, Boekcentrale (Neerlands Grootheid. Een serie klasseleesboekjes nr 3)* 1940 (19×14) 52 *blz.* *fl.* 0,40

V — Een poging de jeugd van Nederland over de nationale zoutwinning in te lichten ; nuttig en bevattelijk.

19.634 **Trompetter, H.** **76 : 65**

HANDLEIDING VOOR DE CHROMO-LITHOGRAFIE EN FOTO-LITHOGRAFIE. *Geïll. — A'dam, A'damsche Grafische School,* 1939, 2e *verb. druk* (20×13) 283 *blz.* *geb. fl.* 2,50

V — Een werk dat op een verantwoorde wijze niet enkel een inleiding tot, maar een volledig handboek is over chromo- en foto-lithografie. — Degelijke vakliteratuur. B. G.

19.675 **van der Mandele, L. J., Dr** **61**

DE ZIEKTEN VAN HART EN BLOEDVATEN. Een populaire verhandeling van den bloedsomloop. *Geïll. met afb. — A'dam, van Holkema & Warendorf; Antwerpen, van Tuyl (Aesculaap's popul. medische reeks)* 1939 (22×15) 128 *blz.* *fl.* 1,25

IV — Degelijk vulgarisatie-werk dat na voorafgaande geschiedkundige beschouwingen in de volgende hoofdstukken de anatomie en physiologie van hart en bloedvaten beschrijft, de ziekten ervan en hun symptomen, evenals de oorzaken hiervan aangeeft, om in 'n laatste kapittel de ziektebehandeling voor te stellen. Leerrijk en bevattelijk. H. M.

19.676 **van Haeff, M. H. P. P., Dr** **61**

HANDLEIDING VOOR DE VERPLEGING VAN LIJDERS AAN BEEN- EN GEWRICHTSTUBERCULOSE en de levenswijze na de genezing. *Geïll. met* 16 *pltn — A'dam, van Holkema & Warendorf; Antwerpen, van Tuyl (Aesculaap's popul. medische reeks)* 1939 (22×15) 61 *blz.* *fl.* 1,25

IV — Na enkele algemeene richtlijnen en een hoofdstuk over buitenlucht en zonlicht behandelt de schr. achtereenvolgens de verschillende gewrichten om daarna de respectieve tuberculose-gevallen na te gaan. — Vulgarisatie-werk. H. M.

19.677 **van Steenderen, C., Jr en van der Sluys, W. N., Jr** **83.0 : 629 : 53**

VLIEGEN EN FLADDEREN. *Geïll. dr Hans Borrebach en met* 8 *pltn — Alkmaar, Kluitman (De wijde Wereld)* 1939 (20×15) 192 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,75

V-Va, J — Jan Waterman wil vliegenier worden en gaat bij de Nederlandsche K.L.M. Het relaas van zijn wederwaardigheden voordat hij zijn eerste Indië-vlucht maken gaat, wordt kruimig en enthoesiast weergegeven. 'n Gezond jongensboek ; tevens leerrijk.

19.678 **Wild, Georg O.** **671**

EDELSTEENEN en hoe ze te herkennen. *Voor Nederl. bew. en uitgebreid nr h. Duitsch [Edelsteinkunde] dr J. M. Visser. Geïll. met* 8 *pltn en talrijke ill. — Zutphen, W. J. Thieme ; Antwerpen, van Ditmar's Boekenimport,* 1939 (20×14) 136 *blz.* *geb. fl.* 3,90

V — Niet een streng wetenschappelijk werk over de edelsteenkunde beoogde de schr. ; hij bracht de stof zóó voor dat ze voor iederen leek te begrijpen is, en slechts gaf hij op wat van belang is voor juwelier, verzamelaar of liefhebber. Flink geïllustreerd en verzorgd uitgegeven.

7. - Schoone Kunsten

19.679 **Catz, Elsa** **709 : 75**

SCHILDERKUNST. Kort historisch overzicht. *Geïll. met* 88 *afb. — R'dam, N. V. v. h. van Staal & Co,* 1938 (21×15) 152 *blz.* *fl.* 1,90

III, P — Een opmerking over de beginselen : kunst is groot hierdoor dat zij het « goddelijke » laat doorstralen. Tot daar goed. Verkeerd is echter de protestantsche evolutieleer : het goddelijke eerst boven, daarna naast, ten slotte, eindelijk, in de dingen. M.a.w. geleidelijk verdringen van het « goddelijke » door het « menschelijke ». Steeds die gedachte dat eerst de mensch der Hervorming de ware mensch is geweest. Dit ter zijde gelaten, munt het overzicht uit door een zeldzame glashelderheid in geheel en onderdeelen. — Mooie keus afbeeldingen. Dr Joris Caeymaex

19.680 Cohen, Fré 81 : 78

IC SIE DES MEYEN SCHIJN. Een nieu Liedtboecxken van Mey ende Minne. Int welcke staen veel schone leysenen ende amoureuse liedekens. Bi een vergadert, netghescreven ende verciert. Met eene corte Inleydinghe van Willem Pijper — *A'dam, De Arbeiderspers,* 1938 (20 × 17) 49 *blz.* *geb. fl.* 2,50

III-IV — Dit « nieu liedtboecxken » gedrukt als vlinderboek, in fijnen band gevat, is als inkleeding een juweeltje dat door illustratie en tekst aan de oude handschriften herinnert, en hierdoor misschien wel eenig in zijn soort is. Het is een uitgelezen repertorium van fijnzinnige minneliedjes uit onzen Dietschen volksschat. Een weelde van kleurige plaatjes en heerlijke vignetten verhoogen nog de kunstwaarde van het geheel. Uit teksten en wijzen wasemt een stemming van teederheid als uit een sprookje dat vergaat in de werkelijkheid. J. Tettelin

19.681 Culbertson, Josephine 79

HET BIEDEN EN SPELEN BIJ CONTRACT-BRIDGE. Een handleiding voor beginners en niet-vergevorderden. *Voor Nederl. bew. dr Mr F. W. Goudsmit — A'dam, van Holkema & Warendorf; Antwerpen, van Tuyl,* 1939 (19 × 13) 181 *blz.* *fl.* 1,50

V — 'n Degelijke handleiding tot het aanleeren van den nieuwsten vorm van het oude Whist-spel.

19.682 de Koff, J. W. 79

DE KUNST VAN HET PAARDRIJDEN. Hoe 't wel en hoe 't niet moet. *Met een verklarende lijst van* 1000 *vaktermen. Geïll. — Baarn, Schuyt,* 1940 (20 × 14) 135 *blz.geb.fl.*2,4

V — De directeur der centrale rijschool voor Nederland biedt hiermede een degelijk handboek om de goede beoefening van de rijsport in haar verschillende vormen te bevorderen. Verzorgde uitgave. D. B.

19.683 Dewaele, Joris 79 : 82 : 37

POPPENSPEL OP DE LAGERE SCHOOL — *Torhout, (Opvoedkundige brochurenreeks)* 1939 (18 × 15) 72 *blz.*

Joris Dewaele

V — Interessante, onderhoudende vulgarisatie-verhandeling die het in voege brengen of/en het verbeteren van het poppenspel op de lagere school bepleit met kracht van goede argumenten en op grond van pædagogische ervaring. Daarnaast : practische raadgevingen en wenken voor de poppenspelpractizijns. Persoonlijk acht ik het poppenspel van zéér groote pædagogische waarde en ik snap niet hoe de school-in-'t-algemeen dit opvoedende element tot op heden totaal verwaarloosd heeft. Schort er wat bij den onderwijzer, die misschien liefst geen supplementairen last op zijn schouders neemt (want practisch poppenspel impliceert natuurlijk een paar « slachtoffers » die al het werk doen) of zit de fout bij de schoolleiding, die het poppenspel niet ernstig opneemt ? Hoe dan ook : Dewaele heeft het goed voor en ik hoop dat zijn pleidooi een ruim gehoor moge vinden en dat zijn stelling spoedig adepten kweeke overal waar aan de spes patriæ met poppen + spel oneindig veel goeds en moois kan worden meegegeven voor haar verderen groei ! A. van de Velde

19.684 Grissemann, Oskar, Ir 68 : 64 : 79

IK BOUW MIJN SPEELGOED ZELF ! Het speelgoed-knutselboek : 1e, 2e en 3e dl *Naar h. Duits [Das grosze Spielzeug-Bastelbuch] dr H. Wapstra Azn. Geïll. — Deventer, Æ. E Kluwer,* 1939, 2e *druk,* 3 *dln* (25 × 16) 200 *blz.* *per dl fl.* 0,50 ; 3 *dln in* 1 *band fl.* 1,75

V — We verwijzen naar de gunstige bespreking vroeger aan dit werk gewijd in ons tijdschrift onder nr 15.055.

19.685 Larette 79

DE GOOCHELKUNST EN HAAR GEHEIMEN. Verbluffende trucs die iedere amateur kan leeren. *Geïll. — A'dam, Kosmos,* 1939 (23 × 16) 112 *blz.* *geb. fl.* 1,95

V — 'n Veertig-tal trucs die ieder amateur onder de knie krijgen en waarop hij zijn vrienden en huisgenooten dan onthalen kan.

19.686 Pollmann, Jop 78

HET LACHENDE WATER. Een bundel liederen en canons — *Den Haag, Wolter Hattink,* 1938, 2e *herz. druk* (10 × 15) 94 *blz.* *fl.* 0,75

V — Verzameling van geestelijke en wereldlijke liederen, gebouwd op oude volksmelo-

dieën : de eene stemmig en innig ; de andere vol vroolijke dartelheid. — Goede volksmuziek is steeds welkom. J. Tettelin

19.687 **Rooda, G.** 78

HANDLEIDING VOOR DE BLOKFLUIT IN C : 1e Deel — *Den Haag, Wolter Hattink, 88, Verhulststraat,* 1939 (15×23) 61 *blz.* *fl.* 0,90

V — Hiermede biedt een bevoegd muziekleeraar een aan de praktijk getoetste methode voor blokfluit. Samen met de eigenlijke lessen werden verschillende liederen en reidansjes opgenomen. K. C.

19.688 **Schlesinger, Stefan** 74 : 003

VOORBEELDEN VAN MODERNE OPSCHRIFTEN VOOR SCHILDERS EN TEEKENAARS. *Geïll.* — *A'dam, Kosmos,* 1940 (32×24) 32 *blz.* *fl.* 2,90

V — Een 30-tal platen toonen ons een grootst mogelijke verscheidenheid van lettervormen. Naast eenvoudiger regels schrift vindt men ook voorbeelden die aanwijzen, welke functie de letter als vormelement voor compositie kan vervullen.

19.689 **Slob, W.** 79

PAARDRIJDEN. Leidraad voor hen, die het paardrijden willen gaan beoefenen. *Geill. met* 43 *foto's en teekeningen* — *A'dam, Kosmos (Weten en Kunnen. Nieuwe reeks nr* 215) 1939 (19×13) 64 *blz.* *fl.* 0,75

V — Degelijke wenken voor beginnelingen in de rijsport. D. B.

19.690 **van der Meer, F. G. L. Dr** 709

◆ IETS OVER DE OORSPRONKELIJKHEID DER OUD-CHRISTELIJKE KUNST. Openbare les gegeven bij de aanvaarding v. h. lectoraat in de liturgie en christel. archeologie a. d. R. K. Universiteit te Nijmegen op Maandag 23 Jan. 1939 — *Nijmegen, Dekker & van de Vegt,* 1939 (24×16) 36 *blz.* *fl.* 0,75

IV* — Al te bescheiden, die titel ! Het is gewoon een volstrekt krachtig en alomvattend inzicht over dit boeiend vraagstuk. Er wordt eerst grondig afgerekend met de illusie alsof de oud-christelijke kunst zou opgetreden zijn hetzij met geheel eigen nieuwe vormen, of toch minstens eenige merkelijke verandering van koers zou gebracht hebben in de bestaande vorm, of ingegrepen hebben in het verval, enz... Niets daarvan. Daarentegen, — en dit is het groote — naar inhoud en richting plaatst de oud-christelijke kunst te midden der oude wereld, al het andere ter zijde schuivend, het christelijk mysterie, in scripturaire en liturgische illustratie, geworden de nieuwe, opperste werkelijkheid. Dit treffend gezichtspunt heeft de beteekenis van een ware openbaring : zoo gezien, voelt men de oud-christelijke kunst te zijn de natuurlijke uitstraling van de Kerk : apostoliek, katholiek, heilig, één. De opgetogenheid hierover is niet een der geringste schoonheden dezer studie. Overigens bezit zij ook nog het warme van het vrome onderzoek aan de bron, een onderzoek dat tevens uiterst diepgaand is. De lezing bezit een veel boeiender en inniger karakter dan men bij akademische lessen gewoon is, van welk genre niettemin de nieuwe lector toch ook het eigen schoone hooghoudt door een merkwaardige fijngeestigheid en schittering in betoog en stijl. 'n Prachtige inzet van dezen heerlijken nieuwen leergang te Nijmegen. Een veertigtal bladzijden die U meer zeggen dan dikke handboeken over archeologie. Dr Joris Caeymaex

19.691 **van Schendel, A., Dr** 75

BREITNER. *Geïll. met* 63 *afbeeldingen* — *Antwerpen, Standaard-Boekhdl (Palet-Serie. Een reeks monografieën over Holl. en Vlaamsche schilders)* 1939 (26×19) 60 *blz. p. dl* 25 *fr.*

IV — De monografie geeft een klaar beeld van de ontwikkeling van dezen schilder, die uitsteekt boven de Hollandsche schilders van zijnen tijd, den tijd van de beweging der Tachtigers ; van de artilleriestukken tot het rijk van den zwaren arbeid, van afbraken, van Amsterdamsche grachten. We kennen de gamme van Breitner in deze tweede periode : regenachtige herfstdagen, loodzware luchten boven groezelige straten of verlaten werven, smeltende sneeuw op daken en schuiten ; eene atmosfeer zoo karakteristiek dat de term « echt Breitner weer » onder de schilders gangbaar is. (Entusschen in dat hevig geel of bliksemend rood dat zijne doeken voor geburen zoo gevaarlijk maakt op tentoonstellingen. Schrijver leert ons den schilder kennen als een kunstenaar vol ongedurigheid, er zich van bewust dat hij veel kan, maar er zich niet minder bewust van dat hem veel ontbreekt ; hij is er steeds op uit te leeren van anderen : Maris, Mauve, Fransche schilders ; hij weet dat hij durf genoeg bezit, maar dat het hem wat mangelt aan doorzettingsvermogen om een schilderij tot het einde toe in alle onderdeelen volmaakt uit te voeren ; hij voelt grootsch, en voelt waar het hem nijpt ; « ik hoop, schrijft hij naar een vriend-beschermer, dat u nog eens een waar schilderij van me moogt zien, niet een van de velen die ik zal moeten maken en wat ook wel iets is, maar iets waarachtig groot». Zoo verbracht hij het

zeker ; maar het stemt ons nog heel wat sympathieker tegenover den grooten kunstenaar, dat schrijver ons de ziel blootlegt, en wijst op de ongedurigheid en de onvoldaanheid die den meester kwelden te midden al zijn glorie. — Voorbehoud omwille van zekere prenten.

J. HALLEZ

19.692 van Wijngaarden, W. D. **709**

MEESTERWERKEN DER EGYPTISCHE KUNST TE LEIDEN. *Geïll. met 72 pltn — Leiden, A. W. Sijthoff,* 1938 (25 × 18) 112 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,25

IV — Een zeer waardevolle uitgave. Het Leidsch Muzeum bezit inderdaad prachtige stukken en brengt u werkelijk in contact met het merkwaardig Egyptische schoon en de plastiek. De geleerde conservator geeft hier een werk, niet voor specialisten, maar voor allen, en op degelijke wijze. Na de geschiedenis der verzameling, volgen de 72 platen ; daarna echter, voor elk werk, een nauwkeurig en waarlijk sprekend en vormend commentaar in historisch en æsthetisch opzicht. Dr JORIS CAEYMAEX

19.693 Vranken, Alphons **78 : 264**

KOORLEIDING EN ZANGTECHNIEK — *Bilthoven, De Gemeenschap* ; *Brussel, Onze Tijd (Kerkmuziek-reeks nr 10)* 1939 (19 × 13) 78 *blz.* *fl.* 1,25

IV-V — Dit nummertje uit de reeks Kerkmuziek is vooral bedoeld voor leiders van koren. In drie deelen behandelt het : de koordirectie, de zangtechniek en den leergang voor koorzang. Practisch en degelijk. K. C.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

19.694 Albe **81**

◆ IVOREN TOREN — *Brugge, Wiek Op,* 1940 (25 × 19) 18 *blz.* 20 *fr.*

V — Tien gebeden-gedichten tot O. L. Vrouw, waarvan er twee in oud-vlaamsch. Gezond-eenvoudig, voornamelijk drukkend op het zachte en « suvere ». Dr JORIS CAEYMAEX

Albe

19.695 André, Francis **81**

LANDELIJKE VERZEN. *Vert. uit h. Fransch dr Dr Martin J. Premsela. Met een inleid. dr Prof. Dr P. Valkhoff. Geïll. met portret — Baarn, Bosch & Keuning (Libellen-serie nr 368)* 1940 (19 × 17) 31 *blz.* *fl.* 0,45

III, N — Schr. laat zich kennen als inderdaad 'n Ardeensch boer : er is daar werkelijk het gezond-grootsche der open natuur, van harden arbeid, van overgeërfde zeden. Men moet er geen kunst in verwachten die verder zou gekomen zijn dan het traditionneel romantisch betoog, in de Verhaerensche editie. Ook naar gedachteninhoud wordt Verhaerens evolutionistisch humanitarisme gevolgd. Dr JORIS CAEYMAEX

19.696 Cooper, Benjamin **81 : 809**

IN HET DOOLHOF DER LIEFDE. Een avontuurlijke wandeling door de tuinen der Nederlandsche Minnezangers verzameld en uitgelezen door... *Met een voorrede versierd dr Jaap Kunst. Band en illustr. dr Co-op 2 — A'dam, H. Meulenhoff,* 1939 (21 × 12) 176 *blz.* *geb. fl.* 1,75

III — Een groote verzameling volksche verzen en rijmen over liefde, vrijagie, trouwen, enz. Uit de literatuur, alleen het middeleeuwsch volksminnedicht, met zijn alom bekende fijne liederen. Geen Hooft, noch Bredero, enkele Catsverzen ; natuurlijk evenmin de moderne literatuur. Maar de volksliederen, naar alle schakeeringen van boerelied, kermislied, schlager (niet de internationale van nu) — alles met onmiskenbaar accent van kurieuze naïeveteit, smakelijke fouten, met volkssentiment ook, met zangrhythme. En de uitgave is lieflijk verzorgd. Dr JORIS CAEYMAEX

19.697 d'Haese, Jan **81**

EERSTE VERZEN — *Brussel, A. Manteau,* 1940 (20 × 12) 29 *blz.* 15 *fr.*

III — Oplevingen uit adolescentie, ja uit kindertijd, niet extatisch maar kritisch-ironisch mits toch het noodige tikje gevoel. Soms wordt het 'n geneuried lied, meest een gesty-

Jan d'Haese

leerd langs-den-neus wegpraten, 'n genre waar Schr. reeds fertig mee is. Doch waar hebben we het nu als we dezen 18-jarigen hooren zeggen : « O God, de twijfel om uw leer is groot, Toch kunnen wij elkander niet vergeten. » Is dit voor een deel toe te schrijven aan de neiging tot boutade, die hem niet vreemd is ?... Dr Joris Caeymaex

19.698 **Hensen, Herwig** 81

DE DUBBELE VAARDIGHEID — *Brussel, A. Manteau,* 1940 (20×15) 53 *blz.* 25 *fr.*

I — De dubbele vaardigheid « tot Engel en tot dans» d.i. (bij den dichter) tot het heldendom van het losbewaard stijgende «ik » eener- en van het vleesch gekend in zijn lillendste, troebelste plastiek anderzijds. Beslist een ware nieuw-heidensche religie, met zijn extazen, zijn roeping, zijn « heiligheid... ». Niet zoomaar als een teruggrijpen naar Helleensche leven en kultuur, maar een programma opgemaakt uit de meest-onkristelijke elementen daarvan. Met alle recht mag het : « nec nominetur » hier toegepast worden. Als dichter, heelemaal de poëzie van de raaklijn, die bij eenigen mode geworden is : nooit « in rebus » staan, altijd op de raaklijn hangen en daar uitwiegen met dialektische abstrakte zet- en tegenzetten. Jawel, meermaals met vaste hand.

Dr Joris Caeymaex

19.698 **Hensen, Herwig** 81

bis OEFENINGEN NAAR BINNEN — *Antwerpen, J. E. Buschmann,* 1940 (23×16) 55 *blz.* 20 *fr.*; *geb.* 40 *fr.*

I — We kunnen volstaan met te verwijzen naar « De dubbele vaardigheid » : dezelfde spanning naar een religie van « ik » en vleeschplastiek ; dezelfde « raaklijn »-poëzie.

Dr Joris Caeymaex

19.699 **Kramer, Josine** 81

« ONTGRENDELING ». Lucifer, na zijn onvermijdelijken evolutiegang, gedacht in dezen tijd — *Den Haag, W. P. van Stockum,* 1939 (25×16) 23 *blz.*

III° — 'n Totaal onbepaalde gedachte, in onleesbaar gehakkel. Dr Joris Caeymaex

19.700 **Lambrecht, Alfons** 81

VEDELS EN GONDELS — *Dendermonde, van Landschoot,* 1940 (21×16) 40 *blz.* 12,50 *fr.*

Alfons Lambrecht

V — Een nieuwe naam in de dichterswereld. Zij die enkel en alleen het heil verwachten van de moderne richting zullen dezen nieuwen kollega geen al te gul onthaal bezorgen. We hebben hier te doen met een bedaagde veertiger, die niets laat vermoeden van de felle evolutie, welke onze letteren hebben doorgemaakt. De nieuwe dichter is naar den trant der oudere school een vurig aanbidder van de schoonheid. Voortdurend voelen we de hand van den meester die het gedicht moduleeren wil tot gavere schoonheid. Dergelijke opzettelijkheid leidt meer dan eens tot levensvervreemdende resultaten. Overigens bevatten deze gedichten poëtische elementen van aanvaardbare schoonheid. Een der groote gaven van den dichter is ongetwijfeld zijn rijke verbeelding, die ons telkens verrast door treffend-nieuwe beelden, al wordt de verbeelding dan ook meer dan eens al te gemakkelijk spel. Opmerkelijk is verder de fijne woordenkeus. Dit werk zou aanzienlijk in waarde stijgen, indien het dichter bij het leven kwam te staan. We meenen ook dat A. Lambrecht niet zoo angstvallig aan den vorm moet vastklampen, maar zich eerder moet laten vervoeren door de inspiratie, die vanzelf het vormprobleem zal oplossen, want de spontaneïteit haalt het altijd tegenover de ambachtelijkheid.

R. van de Moortel

19.701 **Nieuwenhuijsen, G.** 81.2

VAN KRIBBE TOT OPPERZAAL. Twaalf verzen. *Ingel. dr Ds W. E. M. Hoekzema — Den Haag, H. L. Smits,* 1940, 3e *druk* (19×17) 16 *blz.* *fl.* 0,25

IV, P — Hij schreef deze gedichten in den mobilisatietijd, klaarblijkelijk met de vrome bedoeling een opwekwoord te richten tot de zondaars om ze op te troepen tot « triumfeerend leven ». Dàt was nu eens goeie mobilisatie in geestelijken zin. Zoo worden dan deze twaalf poëmen als twaalf apostelen gaande door de landen. De inspiratiebron is het

evangelie, het motief Christus, — vooral in zijn passie, — de toon bezield en eenvoudig. De dichter stelt het zoo voor, dat hij aanwezig is bij de gebeurtenissen uit het leven van Christus en werkt aldus suggereerend in, als verwoorder zelf van de gewenschte gevoelens van den lezer. A. VAN DEN DRIES

19.702 **Schreurs, Jac., M.S.C.** 81

◆

Jac. Schreurs, M.S.C.

HET LIED VAN DEN SLUIER — *Den Haag, H. P. Leopold (De Vrije Bladen: jg 17, schrift III)* 1940 (23×16) 43 *blz.* *fl.* 1,25

V — Een mooie heiligenlegende : het Limburgsch hertogsdochtertje Margreet, afgedwaald van den jagdstoet, verneemt een geheimzinnige stem ; ontvoerd, jarenlang door een ouden schipper op zee meegenomen : volwassen, wordt zij een tijd door Moenen (de duivel) in wereldsch genot meegesleurd ; doch zij is melaatsch : zoo zal zij geduldig en liefderijk leven, begunstigd met mirakelen, o.m. haar sluier ontvangt Christus' afbeelding. Het kon niet anders of het gelukskind Schreurs zou van deze sproke- en mirakellegende iets moois maken met Middeleeuwsche en moderne tinten beide. Hier hebben we een der beste voortbrengselen van de nieuwe legendendichtschool. Dr JORIS CAEYMAEX

19.703 **Silesius, Angelus** 81 : 24

DE HEMELSE ZWERVER. *Vert. uit h. Duits dr Hilbrandt Boschma — Assen, van Gorcum & Comp. (Voor stille uren nr 3)* 1939 (11×15) 82 *blz.* *fl.* 0,60

II*, T — Het is hier niet de plaats om 't zij de mystiek, 't zij de poëzie van Angelus Silesius te bespreken : de beroemde distieken zijn een unicum, waarvan al de lezers gewicht, schoonheid en ook grenzen kennen. Zooals de vertaler het zelf zegt, hoeven zij niet vertaald : ieder van ons leest ze in het oorspronkelijke : dat is een Duitsch, volstrekt gepast daartoe en dragend met al den eigen klank. Toch hooren we verschillende der distieken ook nog eens graag in het Nederlandsch. Zwakkere momenten zijn niet uitgesloten. De waarschuwing en voorbehoud, zooals geweten, voor den leerstelligen inhoud, of althans zijn speciale uitdrukking. Dr JORIS CAEYMAEX

19.704 **Staels, Marc** 81

AKTEN EN ABSTRAKTEN — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie (4e jg, nrs 2-3)* 1940 (23×16) 20 *blz.* 12 *fr.*

IV — Schr. betuigt zich als theoretisch en praktisch aanhanger van het absolute gongorisme. Theoretisch, want hij geeft als nawoord enkele beschouwingen over het goed recht van wat hij noemt « moeilijke poëzie ». Moeilijk nu is bij hem niet het woord ; ook de wel zeer vage, maar stijlvolle kern van gedachte laat zich nog vatten ; maar aartsmoeilijk is de onophoudende condensatie van beeld, gedachte, nieuwe aspekten. Het gongoristisch tapijt (hier van een ver gedreven zuiverheid qua toon, lijn, gratie) is en blijft een spel van arabesken, die geen andere reden van bestaan schijnen te bezitten dan hun arabeskewezen zelf. Dr JORIS CAEYMAEX

19.705 **van den Broeck, Bert** 81 : 087

◆ NIEUWE JEUGD. Gedichten. *Geïll. dr E. v. d. B. — Assche, Eug. van den Broeck,* 1940 (24×16) 126 *blz.* *fr.* 7,50

VIa — Er is veel kunstgevoel en vaardigheid noodig om een bundel poëzie te schrijven ; dat de schrijver beide voldoende bezit, geloof in niet. Sommige gedichten zetten goed in, andere hebben een paar deugdelijke regels, doch op weinige uitzonderingen na houdt de schrijver het niet vol doorheen gansch het gedicht. Daarbij is op sommige plaatsen de zinsbouw sterk verwrongen en het rhythme laat in 't algemeen veel te wenschen over. Meer deugd zullen jonge studenten beleven aan het vergrooten, kleuren en uitzagen van de talrijke teekeningen, alhoewel deze niet sterk origineel zijn. Me dunkt dat dit werkje overhaast is uitgegeven. L. VERWIMP

René Verbeeck

19.706 **Verbeeck, René** 81

TUSSCHEN TWEE WERELDEN — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie (4e jg, nr 5)* 1940 (23×16) 17 *blz.* 6 *fr.*

III — Krisistoestand van een na-jeugd, ja van een geslacht, die jammer uitgekomen zijn op sombere stemming en dan het oude vuur opporren om opnieuw te « beginnen... als kinderen onaangerand ». Een beetje betoogend van aard, heeft die lyriek toch wel een klank van oprechtheid, terwijl de uitdrukking gaaf is.

Dr Joris Caeymaex

19.707 **Wolf-Catz, Helma** 81

WINDVLAGEN — *Leiden, A. W. Sijthoff,* 1939 (21×15) 43 *blz.* *fl.* 1,25

IV — Zoo mogen wij het ! Poëzie zooals die voor U, voor mij plots opflikkert, jawel met het frissche van het echte, zooals die titel *Windvlagen* zeer juist zegt. Geen retoucheerde pose-foto, geen verveling, geen zwaardoenerij, maar helder oog, geestigheid, in gedachten en gevoeligheid veel natuur en waarheid, en een losse manier van dichten. Over jeugd, voorbije jeugd, indrukken uit Parijs, het kind, de moeder, en bij de verzen uit '39, deernis met den oorlog.

Dr J. C.

Helma Wolf-Catz

2. TOONEELLITERATUUR

19.708 **Callenbach, J. R., Dr** 82 : 81

KERSTSPEL. *Met gebruikmaking van verzen v. Roland Holst, Roel Houwink e.a. en van zijn Kerstparabel : Drie Wijzen van onzen tijd — Regie : J. A. ten Cate-Stheeman. Geïll. met omslagteek. dr Alle Zoethout — R'dam, A. Voorhoeve,* 1939 (21×15) 30 *blz.* *fl.* 0,45

V, [P] — Er komen wel zeer mooie verzen en dito motieven in voor, maar het geheel blijft niettemin vaag, ondanks de kern « niet het beste van u-zelf, maar uw eigen-zelf zij het offer dat ge brengt ».

Al. de Maeyer

Paul Claudel

19.709 **Claudel, Paul** 82 : 81

L'ANNONCE FAITE A MARIE. Mystère en 4 actes et un prologue. *Edit. abrégée et annontée par G. G. Ellerbroek et J. J. Soons — Groningen, P. Noordhoff (Nieuwe Franse Leergang)* 1939 (19×13) 132 *blz.* *fl.* 0,95 ; *geb. fl.* 1,20

IV — Van dit meesterwerk, eene voor de school ietwat verkorte uitgave. Ook de inleiding laat beschouwingen over symbolisme ter zijde. Nota's voor een deel woordvertalingen voor Hollandsche studenten. Een kleine opmerking: in '39 was Claudel niet meer Ambassadeur te Brussel. De uitgave komt goed voor. Dr J. C.

19.710 **Euripides** 82

IPHIGENEIA ONDER DE TAURIERS. Uit het Grieksch in Nederlandsche verzen overgebracht. *Met inleiding en toelichtingen dr K. H. de Raaf — Zutphen, W. J. Thieme & Cie (Klassieke Schrijvers)* 1939 (21×15) 80 *blz. fl.* 1,20

IV — Een brok Grieksch schoon. Misschien zijn andere Grieksche tragediën door hun meer direkte tooneelkracht sprekender, zelfs doorheen de vertaling—toch is hier nog het eigen schoon van deze kunst aanwezig. Het moet gezegd dat deze metrische vertaling sterk en mooi is, en dat de adem van de klassieke Grieksche tragedie er door heen vaart. Verzorgde en belangwekkende inleiding en toelichtingen.

Dr Joris Caeymaex

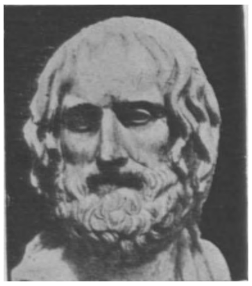

Euripides

19.711 **Holtrop, J. A.** 82

HANS DUSSEL OP 'T GEMEENTEHUIS. Klucht in 1 bedr. *Vrij bewerkt nr h. Duitsch — Velp, De Tooneelbibliotheek,* 1939, 5e *herz. druk* (17×11) 27 *blz.* *fl.* 0,40

V — Is niet zeer veel, en waar het de komiekerigheid zoekt in de achterlijkheid van de betrokken personen vinden we het nóg min. Te meer dat de voorstelling van de dingen bovendien zwakjes is.

Al. de Maeyer

19.712 **Knegtmans, H. a.** 82

DE GOEDE DWAAS. Tooneelspel in 3 bedr. — *Velp, De Tooneel-bibliotheek,* 1940 (17×11) 112 *blz.* *fl.* 1,60
V — Een voorbeeld van menschelijke goedheid die, klein-menselijk gezien, dwaasheid heet. Spijtig is het voor taal en dialoog, vooral voor toneel niet doortastend genoeg en vaak al te loom, alhoewel er goede scenes, goede vondsten, naast versleten trucjes in voor komen. AL. DE MAEYER

19.713 **Meerestein, E.** 82

HAMSTER, PAS OP JE HOL ! Klucht in 1 bedr. — *Velp, De Tooneel-bibliotheek,* 1940 (17×11) 47 *blz.* *fl.* 0,80
V — De klucht is niet uitgewerkt ; heeft althans geen bevredigend slot. Daar ontbreekt een knaleffect aan. Litterair is het overigens veeleer zwak. Enkele scenes zijn in zover goed, dat ze heel wat kunnen winnen door goed spel. AL. DE MAEYER

19.714 **Nono** 82

HUN DAG WERD GOED. Vroolijk spel in 1 bedr.— TE BONT. Vroolijk spel in 1 bedrijf. — *Velp, De Tooneel-bibliotheek,* 1940 (17×11) 16, 14 *blz.* *elk fl.* 0,60 ; *geb. fl.* 0,50
V — Twee onschuldige dingetjes ook als literatuur. *Hun dag werd goed* wordt bemoeilijkt door de sterk geaccentuëerde tongval. Het biedt wel spelgelegenheid. — *Te bont* raakt de monoloog niet te boven en blijft dus bij het typeren van één persoon. AL. DE MAEYER

19.715 **Pas, Alois** 82

DE STRIJD TEGEN DE BERGRATTEN. Vroolijk kwajongensspel in 1 bedr. — *Antwerpen, Jos Janssens,* 1938 (20×14) 23 *blz.* 8 *fr.*
VIa — Twee benden jonge deugnieten zullen met elkaar vechten. Een jodenzoontje voorziet beide partijen van stokken. Als het uitlekt wordt er vrede geteekend en de oorlog verklaard aan het joodje. — Kinderagie's; waardeloos van tooneelkundig standpunt uit. Het idee was uitstekend. Dr C. GODELAINE

19.716 **Pocci, Franz** 82

DE DRIE WENSEN. *Naar het bekende sprookjesspel bewerkt dr Johan Schaake — A'dam, Tooneelfonds « Het Masker », 22 Amstelkade,* 1940 (21×17) 14 *blz.* *fl.* 0,55
VIa — Het gekende sprookje in weinig doorslaande bewerking. AL. DE MAEYER

19.717 **Putman, Heilmar** 82.8 : 89

JEFKE KILO GEMOBILISEERD. Soldatenschetsen — *Antwerpen, Tooneelfonds Palmer Putman,* 1940 (17×13) 48 *blz.*
IV — Schetsen, niets meer ; die bij het lezen weinig boeien en bij de vertoning slechts tot leven komen als ze goed (kunnen !) verdedigd worden. AL. DE MAEYER

19.718 **Putteman, Ben.** 82

DE BARRET VAN DEN MAJOOR. 'n Mobilisatie-soldatenschets in één bedrijf — *Antwerpen, Jos. Janssens,* 1940 (20×14) 32 *blz.* 8 *fr.*
V — Een soldatenlol waarin men boer Amedee aan zijn centen komt. Het wordt met brio gedaan. — Goedkoope lach. Dr C. GODELAINE

19.719 **Steyn, F.** 82

GROND. 'n Drama in drie bedrijven — *Johannesburg, Voortrekkerpers,* 1939 (22×14) 72 *blz.* 3/3
IV — Een spel van plichtsgetrouwheid verzinnebeeld door gehechtheid aan de grond als beeld van de natie. Hoofdzakelijk een praatstuk en zelfs wat loom. Op een paar plaatsen wordt een patriarkale grootsheid benaderd. AL. DE MAEYER

19.720 **ter Schegget, H.** 82

SLECHTS 'N BARON ! Blijspel in 3 bedr. — *Velp, De Tooneel-bibliotheek,* 1939 (17×11) 112 *blz.* *fl.* 1,40
V — Niet slecht geschreven. Bij pozen zelfs plezierig en altijd vlot. Over het geheel mist het niettemin originaliteit, alhoewel enkele gags leuk aandoen tegenover andere die niet verantwoord zijn. Het slot is niet bevredigend, alvast niet in het negatieve gedeelte. AL. DE MAEYER

19.721 **van der Heiden, J. W.** 82

ABELINO, DE GROTE BANDIET. Blijspel in 3 bedr. — *Velp, De Tooneel-bibliotheek,* 1939 (17×11) 176 *blz.* *fl.* 1,60
IV — Als vinding betrekkelijk weinig origineel. Om de dubbelganger aan te brengen wordt wel wat veel van de toegeeflijkheid van den lezer gevraagd. De bij-episodes hangen te los met de hoofdkern samen, vooral wat de afwikkeling ervan vergt. Anders vertoont het wel handigheid en een vrij losse dialoog. AL. DE MAEYER

83. Verhalend Proza

I. VERBODEN LECTUUR

Boeken die 1) op de kerkelijke Indexlijst voorkomen ; 2) door de algemeene regelen van de kerkelijke wet beroordeeld zijn ; 3) op den grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijk moet worden geacht.

19.722 **Ubink, Janet G.** 83

HET CARILLON STAAT STIL — *Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1940 (20×14) 233 *blz.* 25 *fr.*

Spijtig dat we dit vlot en aangenaam geschreven boek wegens een formeele ketterij — zonder te gewagen van de al te lichtzinnige theorieën in zake goede zeden — *ten zeerste moeten afraden.* M. Brouns

19.723 **van Bemmelen, W.** 83.8 : 2

HET LAATSTE OORDEEL EN ANDERE VERHALEN. Zesde en laatste bundel van De wonderlijke geschiedenissen der stof — *Den Haag, W. P. van Stockum,* 1939, 3 *dln* (20×13) 94 *blz.* *gec. fl.* 1,50

I³ — De meeste verhalen van dit boek behooren tot het lugubere soort : Claudius, die zijn eigen mausoleum bezoekt ; een bergbeklimmer, die bij het afdalen van een rotsspleet merkt, dat het touweinde in de hand van een waanzinnige is ; een man, die het bezoek ontvangt van den dood zelf in levenden lijve. Wat er gemeens is tusschen deze verhalen en « de wonderlijke geschiedenissen der stof » (in den ondertitel aangekondigd), blijft me een groot geheim. De stijl is goed verzorgd, maar te veel gemaniëreerd, en ontsierd door een volledig misprijzen voor de gewone plaats van de woorden in den volzin en voor het geslacht, dat mannelijk of vrouwelijk wordt op louter commando ; ja, soms op één bladzijde mannelijk, en dan op een andere weer vrouwelijk. Twee der verhalen zijn bedenkelijk het eene, waar de « maker der wereld » of demiurg voor den rechterstoel van den almachtigen God wordt gedaagd ; het andere waar, op weliswaar bedekte wijze, stelling wordt genomen tegen de echtheid van Christus' verrijzenis (blz. 37). Al. Janssens

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door

19.724 **Székely-Lulofs, M. H.** 83

DE ANDERE WERELD — *A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (De Salamander)* 1939, *herdruk* (19×12) 316 *blz.* 20 *fr.*

II, N — Zie over dezen feuilletonroman de beoordeeling vroeger in Boekengids opgenomen onder nr 11.450. — Prikkellectuur.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

19.725 **Blankfort, Michael** 83 : 93 : 89

IK HAD EEN VRIEND. *Vert. dr A. Vuerhard-Berkhout — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antw., De Nederl. Boekhdl (Wereldliteratuur)* 1939, 2e *druk* (23×15) 261 *blz.* 41,25 *fr.*

III, S — Een Amerikaan, spion 1914-18 voor den British Intelligence Service, verhaalt zijn wedervaren als dusdanig. Zijn taak is het achterhalen van den aanvangsdatum van het Duitsch offensief in den sector van Ieper. De vriendschap, die hij sluit met een intelligent Duitsch officier, bevordert niet weinig het vervullen van zijn opdracht, doch is tevens ook de oorzaak van zijn uiteindelijk falen ; alleen het stilzwijgen van den Duitscher redt hem van den kogel. Zijn lotgevallen bewijzen, dat het voor een mensch moeilijk is louter een « machine » te zijn. — Vermoedelijk een Amerikaansch werk. Storend in deze vertaling zijn de Fransche plaatsnamen van Vlaamsche gemeenten, evenals het niet overzetten der Shakespeare-sonnetten blz. 197/8, wat verwarring sticht, daar de spion geacht wordt geen Engelsch te kennen. Fr. Dupont

19.726 **Brand, Max** 83.1

DE BEPROEVING VAN Dr KILDARE. *Verfilmd als : Dr Kildare... dringend. Vert. uit h. Amerikaansch [Calling Dr Kildare] dr J. G. H. v. d. Bovenkamp Jr — R'dam, De Combinatie,* 1940 (20×14) 201 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Voor wie *De jonge dokter Kildare* naar waarde heeft geschat, bevat dit vervolgboek

kiemen van ontgoocheling. Het spel van Gillepsie blijkt te boertig voor een man van de wetenschap en Kildare's plotse verliefdheid op een bevallige straatmeid vloeit niet heelemaal logisch uit zijn karakter, dat naar Gillepsie's bewering eerder koppig aan iets vast houdt. Toch is het plaatsen van Kildare voor een vrouwencomplex een welgeslaagde proef van zielsconflicten, waarin de hoogere waarden het uiteindelijk winnen op de lagere. Het gangsteravontuur met de wonderbare operatie vertoont elementen die te veel contrasteeren met de natuurlijke weergave van het verhaal. Dit belet niet, dat de figuur van Kildare sympathiek en uiterst aantrekkelijk blijft. A. Boni

19.727 **Claes, Ernest** 83.1

DE VULGAIRE GESCHIEDENIS VAN CHARELKE DOP — *Antwerpen, Het Kompas, (De Feniks)* 1940, *herdruk* (18×11) 154 *blz.* 18 *fr.*; *geb.* 27 *fr.*
III — Nr 369 geeft een uitvoerige bespreking van dit werk.

19.728 **de Jong, A. W.** 83.1

FRANK VAN WEZELS ROEMRUCHTE JAREN. Militaire roman — *A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (De Salamander) herdruk* (19×12) 198 *blz.* 20 *fr.*
III, S — Ernest van der Hallen besprak vroeger reeds dit werk ; zie nr 5621.

19.729 **de Man, Herman** 83.1

HET WASSENDE WATER — *Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* 1940, *herdruk* (18×11) 243 *blz.* 20 *fr.*; *geb.* 29 *fr.*
III — Over dit flinke boek, lees het oordeel van Anton van de Velde onder nr 10.124.

19.730 **Gezork, Herbert** 83 : 91

ZO ZIE IK DE WERELD. *Bew. nr h. Duits* [*So sah ich die Welt*] *dr H. Baart de la Faille. Geïll. met* 8 *platen — Zwolle, La Rivière & Voorhoeve,* 1939 (21×16) 204*blz.fl.*2,10;*geb.fl.*2,95
III, P — De ronde der aarde, hier en daar pleisterend, als arbeider. Toestanden, vooral maatschappelijke en godsdienstige, even voorgesteld, meest bij middel van tafereelen. Uitgesproken geloovig Protestantsch. Onderhoudend, zonder meer ; mogelijk van a tot z gefingeerd, te oordeelen naar de par force ingeschoven ontmoetingen met Ghandi, Tagore, Kagawa en meer dingen die men maar te knippen heeft uit de bladen.
Dr Joris Caeymaex

19.731 **Haalke, Magnhild** 83.1

GURIANNA. Roman. *Vert. uit h. Noorsch* [*Aakfestet*] *dr Greta Baars-Jelgersma — A'dam, De Windroos, W. L. Salm & Co,* 1939 (22×16) 244 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
III, [P] — De groei van een klein meisje in een groot, flink arbeidend boerengezin : zij is daar geheel moeders rechterhand. Dat brengt ons een boek heelemaal geschapen als « beschrijvinge des dagelijckschen levens », overigens niet onecht. Sterk op het vormende gericht, geeft Schrijfster inderdaad een mooie les van geduld, volhouden, ordelijkheid, pak-aan, enz. In haar ander pædagogisch doelmerk, nl. *de sexueele voorlichting en inwijding volgt zij het systeem dat door ons wegens de onkieschheden niet kan aanvaard worden.*
Dr Joris Caeymaex

19.732 **Havanha** 83.8

BELEVENISSEN VAN GARRIET JAN. *Geïll. dr A. A. le Comte — Meppel, J. A. Boom & Zoon,* 1939 (23×15) 143 *blz.* *fl.* 0,95
III-IV, [P] — Een dorpsfilosoof zooals er zoowat overal te vinden zijn, met hun klaren kijk op menschen en dingen, vertelt hier in 42 schuifkens wat hij zooal beleefd heeft. Het zijn aangename echt naar het leven geteekende kleinere schetsen, die, waren ze in Beschaafd Nederlandsch geschreven, ook *ons* zouden bekoren. M. Brouns

19.733 **Lewis, Sinclair** 83

Sinclair Lewis

DE MAN, DIE DEN PRESIDENT KENDE. Causerieën van den Weledelen Heer Lowell Schmaltz. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The Man who knew Coolidge*] *dr Bas van Deilen. Geïll. dr Hans van Norden — Hilversum, Het Nederl. Boekengilde ; Antwerpen, van Ditmar's B. I.,* 1940 (20×14) 256 *blz.* 20 *fr.*
III*, L — Op ongemeen eigenaardige en humoristische wijze wordt hier de heer Lowell Schmaltz, eigenaar van een zaak in kantoorartikelen te Zenith, ten tooneele gevoerd en voorgesteld als het type van den doorsnee-Amerikaan. Hij verheugt zich in het bezit van de mentaliteit van een handelsreiziger, snoeft zooals hij, vooral : praat zooals hij. Hij is onuitputtelijk in het vertellen van zijn lotgevallen en van die zijner familieleden en vrienden, doch laat zich daarbij voortdurend verleiden tot uitweidingen ; wat hij vertelt,

blijft steeds een « aanleiding ». Zijn geliefkoosde anekdote is het verhaal van zijn onderhoud met president Coolidge, door wien hij feitelijk via een toegewijd secretaris vriendelijk aan de deur werd gezet. Hij gedraagt zich als een parvenu en bezit een wonderbaar aanpassingsvermogen. Hij ziet den vooruitgang der Amerikaansche beschaving in het toenemend confort door mechaniseeering en zal het zijne ertoe bijdragen door het plaatsen van een radio in zijn badkamer ! Maar de verhoudingen in zijn gezin doen hem toch nadenken : er ontbreekt iets aan het Amerikaansche huishouden, wat door geen confort kan vervangen worden. — De vertaling van deze serie alleenspraken kan geslaagd genoemd worden ; het vulgaire van Schmaltz' vocabularium bleef gelukkig behouden, maar verleende het geheel onvermijdelijk een sterk Hollandsch tintje. Een aangename verpoozing in het œuvre van Sinclair Lewis, en een heerlijke dito voor den ontwikkelden lezer. FR. DUPONT

19.734 **Masterman, Walter S.** 83.0

BLOEDHONDEN. *Vert. uit h. Engelsch [Bloodhounds bay] dr Frits Hoogewerff — R'dam, De Combinatie,* 1940 (20 × 14) 224 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

III-IV, N — Een bekaaide dief om zijn slag te slaan dringt door in de donkere slotkapel van het oude abdijkasteel en o wonder, hij is er de getuige van een geheimzinnige moord. Zie nu : deze wordt nu via veel moeite ontrafeld, dank zij een stel gedresseerde honden. Schrijver lust, om zijn verhaal wat sensatiekruid in te werken, de bonte romantiek van doodkisten, een zonderling testament, valspanningen, aanslagen, lichtseinen in de duisternis, de verschrikkingen van een grafkelder en dies meer. De uitkomst is al even sensationeel. Spannend genoeg. Amoreel gehouden. Eén verhouding is af te keuren en eischt lichte reserve. A. VAN DEN DRIES

19.735 **Polman, M. A.** 83

UITTOCHT. *Bandontwerp van Johannes Mulders — Assen, van Gorcum & Co (Serie : Nieuw Groninger Mozaiek nr 3)* 1939 (19 × 13) 111 *blz.* *fl.* 1,90

III-IV, [P] — Geert Boot, 'n arme daglooner, wil naar Amerika, om er voor zijn kinderen een toekomst te scheppen. De rijke boer Rietema, bij wien hij in dienst was, is evenmin gelukkig en tevreden : geen enkele zijner drie zonen is in staat het groote bedrijf later aan te houden ; zijn zwijgzame vrouw raakt van verdriet in de gracht achter de hoeve : 'n schaduw over dit heerlijk boek. — Een met vaste hand en warm hart geschreven werkje, wat litterair hooge waarde heeft, en de lezers uit het Groningsche zeker zal boeien.

M. BROUNS

19.736 **Rothberg, Gert** 83.0

HET GESLACHT HOLTENAU. *Vert. uit h. Duitsch dr W. J. A. Roldanus Jr — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1940, 2e *druk* (20 × 14) 218 *blz.* 20 *fr.*

III, N — Een handelshuis. De oudste broer is een ernstig man die werkt, de jongste een windbuil die flirt. Maar die oudste heeft een amouretje met de typiste. Maar deze typiste wordt er achter gedraaid als 'n internationale dievegge en moordenares. Maar die oudste ruikt het mysterie en finaliter lost het op. Maar oei, via véél romantisch gebeuren. Een ontspanningsroman, die wemelt van incidenten, die het moderne leven neemt zooals het in zijn soms plat realisme is, zonder één woord critiek of afkeuring of zonder moraalprincipes. Om zekere verhoudingen, die er ethisch niet door kunnen, is voorbehoud geboden. Stylistisch wijst deze roman op een handige structuur, maar dat is ook al.

A. VAN DEN DRIES

19.737 **Roux, Sophie** 83.8

ARME DROMMELS EN ANDER VERHALE — *Johannesburg, Voortrekkerspers,* 1939 (19 × 12) 207 *blz.* *geb.* 5/3

III-IV — Korte, realistische, vaak boeiende schetsen. De luidjes, die in Roux' verhaaltjes rondtobben zijn « arme drommels » ; ze vermogen luttel tegen hun driften en onmeedoogend worden ze door hun dwaze hart op sleeptouw genomen. De stijl is levendig, de beeldspraak vrij naief. Het meerendeel der nummers reikt niet uit boven de gebruikelijke « verhaal-pagina » van het geïllustreerde weekblad. Het hallucinante slotverhaal is alleen de overige waard. PAUL HARDY

19.738 **Scharten-Antink, M.** 83.1

IN DEN VRIJEN AMERIKAAN. Koen van Wessum's Haagsche jaren — *A'dam, Em, Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (De Salamander)* 1939, 2e *druk* (19 × 12) 233 *blz.* 20 *fr.* ; *geb.* 26 *fr.*

III-IV — De lezer vindt het advies over dit werk onder nr 6378.

19.739 **van den Iessel, Mini** 83

OUWE JUTTE. *Geïll. — Kampen, J H. Kok,* 1940 (22 × 17) 172 *blz. fl.* 2,20 ; *geb. fl.* 2,75

III, P — Een dorps- of meer bepaald een boerenroman, gansch verkeerd getiteld naar de

oude meid die op een hoeve leeft en elk gebeuren meemaakt en sterft. Hij heeft als motief — niet nieuw, maar stylistisch toch mooi verwerkt — de jarenlange veete tusschen twee boeren met daardoor den draad eener liefdeidylle tusschen hun kinderen. De schrijfster heeft talent, steekt handig het verhaal ineen, lust de kortere hoofdstukken en weet de gebeurtenissen te leiden naar spannende verwikkelingen en dramatische ontknoopingen. Ook het godsdienstig leventje der boerengezinnen werd niet op zij geschoven, maar alles dan in streng Protestantsche geest en beleving. — Om een ergerlijk « verleden », is voorbehoud vereischt. A. VAN DEN DRIES

19.740 **van Genderen Stort, Reinier** 83.1

KLEINE INEZ — *A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (De Salamander) 1939, herdruk* (19 × 12) 243 *blz.* 20 *fr.*

III* — Lees de recensie over dit mooie werk onder nr 13.227.

19.741 **XX** 83.8

DUIZEND EN ÉÉN NACHT. Arabische vertellingen. *Bew. dr M. A. L. J. Cuypers. Geïll. met* 50 *platen dr Edmund Dulac — Zeist, De Torentrans,* 1939 (28 × 20) 315 *blz.geb.fl.*6,90

III — Eigenaardig is de algemeene inkleeding bij middel van het recept : het verhaal als losprijs, — middel welk later nog meermaals aangewend wordt in de onderdeelen, — vandaar de handige « schuifkens ». De arabische verteller spreekt tot vernuft (ontknooping van moeilijkheden, vertoeven in vindingrijkheid, enz.), tot het hart (trouw, rouw, godsdienst, angst, vreugde), tot de verbeelding (prins en prinses, tooverlanden). Iets te vreemd voor ons zijn de overtalrijke geesten, toovenarijen, en dergelijke. Natuurlijk vooral de arabische zwoelheid : dit maakt onbruikbaar voor de jeugd de verhalen welke men voor de jeugd uit de 1001 Nachten trekt, althans in hun oorspronkelijken vorm zooals hier : Sindbad, Aladdin : slechts Ali Baba kan gaan. Prachtige fijne akwarellen van Dulac.

Dr JORIS CAEYMAEX

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

19.742 **Baxter, G. O.** 83.0

REATA REKENT AF. *Vert. uit h. Amerikaansch [Reata and the overland Kid] dr J. G. H. van den Bovenkamp Jr — R'dam, De Combinatie,* 1940 (20 × 14) 173 *blz.fl.*2,25;*geb.fl.*2,90

IV-V — Reata, de gekende cowboy, die wonderen verricht met zijn lasso's, rekent hier af met een zestal bandieten van de ergste soort, die ongelooflijk zware zakken gouderts uit een bank gestolen hebben. Hij weet ze te achterhalen en, na veel avonturen het goud aan de bank terug te bezorgen. Vrij boeiende lectuur zonder zedelijk bezwaar. J. LAUWERYS

19.743 **Belina-Podgaetsky, N.** 83

Belina-Podgaetsky N.

PETROECHKA. Avonturen van een Russisch jongen — *Averbode, Goede Pers,* 1938 (25 × 16) 64 *blz.* 5 *fr.*

IV-V — Drie verhalen, op werkelijke feiten gegrond en waar telkens dezelfde knaap Petroechka in voorkomt. *De Kerstmis van Petroechka* is een roerend verhaal van een tragischen Kerstnacht. *De gulden Berg* geeft een zicht op eene parochiegemeenschap. *In het nest van den «Witten Arend»* beschrijft de inlijving van twee jongens bij de «Broeders der Waarheid». Het is slechts eene inleiding tot een verhaal, dat elders zal voortgezet worden. Alhoewel het werk als een kinderboek is uitgegeven, en kinderen de hoofdpersonen zijn, is het om de verschrikkelijke toestanden eerder in de handen van nadenkende volwassenen, dan in die van gevoelige kinderen te geven. AUG. OSSENBLOK-DRIES

19.744 **Birkner, Friede** 83

DE WERELD IS EEN DORP. *Vert. uit h. Duitsch dr A. Hijman — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1940 (20 × 14) 211 *blz.* 25 *fr.*

IV — Een zeer ondernemende jonge dame keert langs vele moeilijke wegen uit Tibet naar Berlijn terug met een wonderdadig Boeddha-beeldje, dat de eigenschap zou hebben zijn bezitter ongelooflijk rijk en gelukkig te maken. Heel de reis wordt ze van nabij gevolgd door 'n Chinees, die achteraf lid van Scotland-Yard blijkt te zijn en opdracht heeft het beeld tegen oplichters en dieven te beschermen. — Boeiend en aangenaam. Wegens de

ellendige echtscheidingstheorieën, waarmee deze schrijfster in haast al hare werken uitpakt, voor volwassenen. M. BROUNS

19.745 **Brand, Max** 83.0

SPEEDY'S SUCCES. *Vert. uit h. Amerikaansch [Outlaws from afar] dr J. G. H. v. d. Bovenkamp Jr — R'dam, De Combinatie,* 1940 (20×14) 179 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV-V — De titel verraadt reeds de uitkomst : in den strijd met den ouden Dupray triomfeert de jonge Speedy, een onverschrokken en ridderlijke, maar vooral schrandere kerel. Wel gebeuren er een paar moorden, doch verder is er geen bezwaar. — Boeiend. J. LAUWERYS

19.746 **Brand, Max** 83.0

DE TERUGKEER VAN GERALDI. *Vert. uit h. Amerikaansch [Smoking guns] door J. G. H. v. d. Bovenkamp Jr — R'dam, De Combinatie,* 1940 (20×14) 174 *blz.* *fl.* 2,25
IV — Omdat een grondeigendom goud bevat, wordt door een rooversbende een aanslag gepleegd op de bezitters. Geraldi, het type van booswicht, dat onrechtvaardig geweld wreekt met geweld, doet behendig de bende in de val loopen. Schr. verliest zijn held geen oogenblik uit het oog en stuwt door de handeling voortdurend nieuwe verwikkelingen. Wij lezen en volgen hem geboeid, vol belangstelling, en ondervinden geen last om ons in te denken in de bloeddorstige mores van de Far-West. Jammer, dat wij hiermee zoover af geraken van de christelijke naastenliefde. A. BONI

19.747 **Catala, Victor [Catalina Albert y Paradis]** 83.1

EENZAAMHEID. *Vert. uit h. Catalaansch [Solitut] dr R. de Ceuleneer — Oude God, Die Poorte,* 1939 (20×13) 142 *blz.* 16 *fr.*
IV — Een merkwaardig specimen van Catalaansche heimatliteratuur, waarbij het om zoo te zeggen vanzelfsprekend is, dat de landelijke folklore een grooten rol speelt. Mila trekt met haar man de bergen in ; deze is echter een gepatenteerde luiaard en geeft zich ten slotte gansch aan het spel. In het hooge bergland, verwaarloosd door haar man, voelt Mila zich spoedig eenzaam. Na het vertrek en den dood van den ouden herder, haar eenigen moreelen steun, kan ze tegen het bergwee, verhevigd door de losse praatjes die over haar de ronde doen, niet meer vechten en vertrekt weer dalwaarts. — Het boek treft door soberheid en kernachtige beeldentaal. De vertaling kon echter bij poozen minder « flauw » zijn en is zeker niet vrij te pleiten van een boel taal- en spelfouten ; jammer ! FR. DUPONT

19.748 **Claes-Vetter, Stephanie** 83.1

◆ ALS DE DAGEN LENGEN. *Met bandteekening dr Martha van Coppenolle — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale,* 1940 (21×15) 33 *fr.* ; *geb.* 45 *fr.*
IV — Besproken als « Het Boek der Maand » onder nr 19.603.

19.749 **Dijkstra, K.** 83 : 37

ONDERWIJZEND PERSONEEL. Novelle over het schoolleven. *Geïll. dr J. W. Ooms — Kampen, J. H. Kok,* 1939 (20×14) 116 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,75
IV — Een aardig kijkje in het schoolleven, waaruit enkele momenten gefilmd zijn : de installatie van het nieuw schoolhoofd, de heropening der klassen, de betrekkingen onder de leerkrachten, het bezoek van den inspecteur, de strijd om de vacature. Koel weg en af en toe met een goei flitsje humor. De verschillende karakters liggen er trouw in afgebeeld. Een outsider, die schrijver ? Ik verwed dat hij met zijn twee voeten in het schoolleven staat. Amoreel totaal, maar toch smakelijk. A. VAN DEN DRIES

19.750 **Dostojewski, F. M.** 83.1

F. M. Dostojewski

DE DUBBELGANGER. *Vert. uit h. Russisch dr H. J. Been — Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* 1940 (18×11) 224 *blz.* 20 *fr.* ; *geb.* 29 *fr.*
IV — Bij een beambte een minderwaardigheidscomplex of zoo men wil de onmacht om zich los te maken van vervolgingswaanzin, nog gekruid door dat aan het hoofd van zijn z.g. vijanden komt te staan een tweede hijzelf, die vooral juist intrigeert enz. Als milieu: ministeriebureelen, enz. Het eindigt met opsluiten. Eén tornado, één droomkoorts, één opwinding, — men zou voor geen geld in de huid van dien ongedurigen, opgehitsten willen steken, maar... verbazend is het als razende gang van gedachten die zooal door een mensch zijn kop komen, en als leiding van allerlei mysterieuze draden van het verhaal. Dr JORIS CAEYMAEX

19.751 **Jenkins, Will** 83.0
SHERIFF BUITEN DE WET. *Vert. uit h. Amerikaansch dr Jan van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1940 (20×14) 237 *blz.* 25 *fr.*
IV — Lust gij het geknetter van zesloops, het fluiten der kogels en den scherpen reuk van kruitdamp, en daarin de gedurfde actie van veedieven en van den sheriff die ze op de hielen zit, en daarin nog een fijn draadje idylleliefde — dan zult gij dezen ranch-roman verslinden. De personen flitsen erin voorbij, de gebeurtenissen, en zelfs van de meest dramatische, wemelen door mekaar. Te midden veel en ruw dynamisme van feiten, licht er één mooi idee op : hoe de broer den verloopen broer tracht te redden van den langen arm der wet en een gave, stoere persoonlijkheid die het afwint van alles en allen.
A. VAN DEN DRIES

19.752 **Jenkins, Will** 83.0
WILD WEST MYSTERIE. *Vert. uit h. Amerikaansch dr Jan van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1940 (20×14) 228 *blz.* 25 *fr.*
IV — Een beroerd geval : de grenspatrouilles van twee vijandige ranches worden voortdurend tegen mekaar in het harnas gejaagd, wegens de gemeene streken van den baas eener gevaarlijke smokkelbende, die intusschen de handen vrij heeft om ongestoord zijn verdacht stieltje voort te zetten. Heel het komplot wordt door een detectief-tegen-wil-en-dank op brutaal-behendige wijze ontmaskerd. De finale brengt ons op den koop toe nog 'n dubbele bruiloft. Zeer boeiende ontspanningslectuur. M. BROUNS

19.753 **Jensema, Sien** 83
BEREND KOPSTUBBER — *Assen, van Gorcum & Comp. (Serie : Land en volk van stad en ommelanden, n*r *2)* 1939 (19×13) 94 *blz.* *fl.* 1,25
IV, [P] — In het Groningsch dialect gesteld, vergt deze overigens goed geschreven en mooi uitgegeven novelle voor ons Vlamingen te veel aandacht bij de lezing, om ze werkelijk te genieten. Het rustig leven op een kalm boerendorpje, met daarin het eigenaardig leven van een zonderling zwerver, zal door het volk, dat aan zijn eigen taal houdt, gretig gelezen worden. M. BROUNS

19.754 **Kamerling, Konstant** 83.0
DIE GEHEIM VAN DIE SKADUWEES — *Johannesburg, Voortrekkerpers,* 1939 (21×14) 114 *blz.* *geb.* 4/9
IV — Een Zuidafrikaansch politieroman. Moord op een boer. De jongeheer, die toevallig denzelfden dag 's mans dochter ontvoerde om haar eerlijk te huwen, wordt aangehouden. Een schrander rechercheur ontmaskert echter den waren misdadiger. Vrij simplistisch uitgewerkt. Mist bovendien de noodige spanning. PAUL HARDY

19.755 **Klaas, S.** 88
EEREPRIJS. Vroolijke en ernstige voordrachtstukken — *De Krim (O.), Uitg. Seinen* 1940 (19×14) 35 *blz.* *fl.* 0,50
V, [P] — Laat een zeer gemengde indruk. Zou meer tot vertelkunst behoren, ware het dan niet dat de inhoud telkens zo mager is. Voor een paar stukjes zal het dialect zeer bezwarend zijn, terwijl weinig of niets een heuse aantrekking uitoefent. AL. DE MAEYER

19.756 **Kremer, A.** 88
JEUGD. Ernstige en vroolijke voordrachtstukken
LAMPLICHT. Verzameling ernstige en vroolijke voordrachten
— *De Krim (O.), Uitg. Seinen,* 1939/40 (19×14) 47 *en* 43 *blz.* *elk fl.* 0,50
V, [P] — *Jeugd* — Het beste zijn nog een paar prozastukjes waar heus iets mee te doen is. De versjes zijn te min.
Lamplicht — Het goede dat er in voorkomt zal voor velen nog onbruikbaar blijven, door het sterk dialectisch getinte. De versjes zijn opvallend min. AL. DE MAEYER

19.757 **Leroy, Madeleine** 83.0
DE STRIJD OM DE GOUDMIJN — *A'dam, Scheltens & Giltay ; Antwerpen, van Ditmar's B. I.,* 1939 (19×13) 283 *blz.* *fl.* 1,90
IV — Alhoewel er wel héél veel gepraat wordt in dit land van Midden-Amerika, waar iedereen er belang bij heeft zijne inzichten te verzwijgen en zijne plannen te verbergen, toch is de strijd om de goudmijn, (met daarbij eene omwenteling in den Staat en de gelukkige verloving van twee paartjes) ten einde, vóór het eerste greintje goud ontgonnen is. Kan het sneller ? AUG. OSSENBLOK-DRIES

19.758 **Macpherson, Gloria** 83

EEN PRINS... HARTETROEF. *Vert. dr A. C. Vuerhard-Berkhout — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1940 (20×14) 219 *blz.* 25 *fr.*
IV — Hij was een dichter die schlagers maakte voor de film en zoo zijn korstje brood won. Zoo komt hij in aanraking met een meisje, een echt heidekind, ongekunsteld en argeloos en gaaf-naief. De liefde is geboren tusschen die twee : ze groeit, beleeft up- en downs, maar zegeviert toch. Daartoe helpt de liefde wel tusschen twee anderen, die hun te vriend zijn. — Een verhaal dat stylistisch verantwoord is, den sprookjestoon soms goed weet te treffen, maar af en toe wat suikerig is. Schrijfster lust bij voorkeur goede menschen. — Ontspanningslectuur. A. VAN DEN DRIES

19.759 **Ruck, Berta [pseud. voor Mevr. Oliver Onions]** 83

AMOR ACHTER HET VOETLICHT. *Vert. uit h. Engelsch [A star in love] dr C. Kroesen — Leiden, A. W. Sijthoff ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (Hands-up Serie)* 1939 (20×14) 282 *blz.* 25 *fr.*
IV — Het gebruikelijke Ruck-procedeetje, een zoeterige idylle, te weinig bladzijden om al de ontboezemingen te bevatten, ruzie wegens misverstand, maar op de laatste bladzij — die bij elk nieuw gewrocht een hooger cijfer draagt — wordt alles klinkend-zoenend opgeklaard. Dit keer is het een jong actricetje en een jeugdig dramaturg — een Adonis van 'n vent — morgen zal het een schuchter naaistertje en een schrander uitvinder zijn, overmorgen wellicht de gebrilde kassierster van de Koloniale Bank en een krijgshaftig negervorst. Berta Ruck heeft bepaald nog heel wat varianten in voorraad. Ik heb in mijn loopbaan reeds een twintigtal van haar « œuvres » doorworsteld ; geregeld blijven ze toevloeien en de eerwaarde hoofdredacteur is « sans pitié ». PAUL HARDY

19.760 **Uilenberg, J. J.** 83.8

DE OLDE JAGER. *Met een woord ter inleid. dr Prof. Dr G. Overdiep — Assen, van Gorcum & Comp. (Serie : Nieuw Drentsche Mozaiek n^r 11)* 1939 (19×13) 96 *blz.* *fl.* 1,25
IV, [P] — Vijf zeer leesbare schetsen, gezonde natuurlijke humor. Vooral « de Olde Jager » en « de Candidaat-orgeltrapper » zijn pareltjes van volksche vertelkunst. Bij voordracht, waarvoor ze geschreven zijn, zullen ze nog beter tot hun recht komen. Het Drentsch dialect hindert wel wat. — Graag aanbevolen. M. BROUNS

19.761 **Verschoor, Bram** 83.0

MOORD IN BLOKSCHRIFT — *Tilburg, Het Nederl. Boekhuis ; Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale* 1940 (20×14) 255 *blz.* 30 *fr.*
IV — Op een O.W.-erslandgoed «ergens in Nederland» wordt schriftelijk afpersing beproefd met moordbedreigingen. Het slachtoffer in spe doet beroep op particulier detective Arie Arends, die met zijn vriend Bram Verschoor (de auteur) op het landgoed uit logeeren gaat. Tijdens zijn aanwezigheid aldaar wordt er duchtig gemoord, doch de pientere kerel slaagt er in de midsadigers te snappen. Een Nederlandsch detectiveroman, die technisch zoo schrander is uitgebouwd, zonder de theoretische waarschijnlijkheidsgrens ergens te overschrijden, dat hij voor geen uitheemsch werk van het genre in waarde moet onderdoen.
PAUL HARDY

19.762 **Vincent, Raymonde** 83

◆ HET LEVEN OP HET LAND. *Vert. uit h. Fransch [Campagne] dr Pierre Dubois — Voorhout, Foreholte,* 1939 (21×15) 285 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,50
IV — De schrijfster van dit werk — dat bekroond werd met den Prix Femina — schrijft boeiend en schept sfeer. Doorheen haar rustige, argelooze oogen ontwaren we een kleine dorpswereld, ergens in Midden-Frankrijk. Wij zien er de menschen met zekere, maar zachte hand scherp geteekend in hun dagelijksch leven van vele zorgen en kleine vreugden. En het diepst ontroeren de ongeëvenaard fijne natuurschilderingen. S. B.

19.763 **Vosma, Emmy** 83

EEN SCHIP VAART WEG! — *Zutphen, W. J. Thieme,* 1939 (22×15) 224 *blz. fl.* 2,25
IV-V, M, N — Na het eindexaam moet ieder zijn weg door het leven zoeken. Samen met Katrien, de hoofdfiguur, ontwikkelt schrijfster de contactname met het leven van twee vriendinnen, Rietje en Lien. Naarmate de meisjes met de werkelijkheid af te rekenen hebben stelt het leven zich soms hard en akelig aan. Doch optimistisch slaan ze zich door de moeilijkheden heen. Het is een verdienste van dit boek, dat het den invloed van de ouders, inzonderlijk van moeder, sterk onderlijnt. Het komt de meisjes voor of ze nu eerst ontdekken welke weelde en steun het is goede ouders te hebben. We vinden het echt jammer, dat schrijfster den invloed van den godsdienst terzijde laat. Daardoor hadden sommige passages stellig aan schoonheid en diepte gewonnen en de meisjes zouden een

antwoord gevonden hebben op de vraag waarom de wereld zoo slecht is en of zij daar niets kunnen aan veranderen. — Dit tekort en de gemakkelijke omgang van meisjes met jongens, als gevolg van het samen schoolgaan, daargelaten, is het een zonnig boek voor meisjes van rond de 16 jaar. L. VERWIMP

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 *jaar geschikt*

19.764 **Baxter, G. O.** 83.0

REATA DOET ZIJN PLICHT. *Vert. uit h. Amerikaansch [Reata] dr J. G. H. v. d. Bovenkamp Jr — R'dam, De Combinatie,* 1939 (20×14) 250 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

V — Een cowboy-verhaal vol jacht en avontuur : Reata is als een toovenaar zoo handig met zijn lasso, maar ook een gauwdief en door de tusschenkomst van Pop Dickermann wordt hij uit 't gevang gered. Zijn plicht van dankbaarheid doet hem nu drie krachttoeren uitvoeren, die wonderwel slagen. Vlot geschreven met af en toe een tikje humor ; een van Baxter's goede cowboy-verhalen. J. LAUWERYS

19.765 **Chalmers, Stephen** 83.0

DE FLUISTERENDE GEEST. *Vert. dr Carla Dietrix — Laren, A. G. Schoonderbeek, (Raven-reeks)* 1940 (22×16) 228 *blz.*

V — Een samenzwering wordt gesmeed tegen enkele staatshoofden in Europa, kort na den vorigen oorlog. Een paar flinke speurders ontmaskeren de boosdoeners en voorkomen aldus een groot onheil. De speurders werden op het spoor gebracht van de schuldigen door een geheimzinnigen fluisterenden geest. Dat maakt het verhaal fantastisch en minder genietbaar. A. CORLUY

19.766 **Hocking, Joseph** 83

LIEFDE MAAKT RIJK. *Vert. uit h. Engelsch — Haarlem, De Spaarnestad (Roman van het Weekblad-Duo Hij en Zij)* 1940 (20×14) 190 *blz.*

V — Op het oogenblik dat een vooraanstaand zakenman het Lordschap gaat verkrijgen, wordt hij aangehouden en veroordeeld wegens zwendelarij. Zijn dochter stelt zich tot levensdoel haar onschuldigen vader uit de gevangenis te verlossen. Vlot geschreven, zonder veel diepte, maar toch boeiend. A. BONI

19.767 **Kirschweng, Johannes** 83.9

◆ DE ZWARE REIS. *Vert. uit h. Duits [Die Fahrt der Treuen] dr H. Kuitenbrouwer. Geïll. dr Otto van Rees — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (Serie : Prisma-boeken)* 1940 (23×14) 228 *blz.* *geb.* 55 *fr.* ; *in serie* 40 *fr*

V — Een fijn boek, bijzonder geschikt voor dezen tijd, nu het eene schepsel ageert tegen het andere, nu geloofsbedreiging niet van de lucht is. De hoofdpersoon is Leonard, een vijftienjarige jongen, nazaat van Isenhard, die in vroegere woelige tijden zijn heer den Abt der abdij van Wadgasten moedig verdedigde en als artsenij en een pleister voor zijn wonden de rijkste kloosterboerderij in erfpacht ontving. In de woelige dagen der Fransche Revolutie, als de abdij verlaten is, trekt Leonard met pater Ludwinus, die achter bleef, door heel het land van Wadgåsten tot Metz, om in stilte de geloofsversterkingen te brengen aan zieken en ongelukkigen. Als vader en grootvader geniet hij later bij de zoete herinneringen aan dagen van vreeselijke en gezegende jaren. A. J. VAN DEN BOGAERT

19.768 **Lincoln, Joseph C. en Lincoln, Freeman** 83.0

DE HERBERG OP HET EILAND — *Antwerpen,* 42 *Wetstraat (Kennemer-serie, nr* 24*)* 1940 (20×14) 317 *blz.* 4,90 *fr.*

V — Een zeldzaam exemplaar van een spelboekje werd gestolen uit de Staatsboekerij te Londen. Dick Clarcke gaat op zoek achter den dief. Het werd voor Dick een ingewikkelde legpuzzle, die hij meende keurig in elkaar te hebben ; een nieuw feit schudde alles weer onder mekaar en hij kon niet één stukje meer vinden dat aan een ander paste. Door een toeval krijgt hij zijn puzzle klaar. Een humoristisch verhaal, zeer leuk verteld. — Warm aanbevolen voor een aangename verpoozing. A. CORLUY

19.769 **Marsch, Ngaio** 83.0

HET NOODLOTTIGE SPEL. *Vert. dr Jan Habrant. Geïll. — Baarn, N. V. Schuyt (Detective. Een boek in Courant-vorm nr* 34*)* 1940 (35×27) 32 *blz.* *fl.* 0,20

V — Op een week-end vergaderd, spelen enkele genoodigden, volgens een oud-slavisch gebruik, het zoogenaamd moordenaarsspel, waarin een schijn-slachtoffer valt. Doch wat eerst bedoeld was als comedie, wordt werkelijkheid. We zien dan de Yard-menschen in actie met de gebreken van hun hoedanigheden. A. BONI

19.770 **Philips, Judson P.** 83.0

ZWIJGEN OF STERVEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Hounds of despair] dr Frits Hoogewerff — R'dam, De Combinatie,* 1940 (20 × 14) 230 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

V — Een bende chantage-plegers krijgen het aan den stok met een clubje privaat detectiven, die op hun beurt tusschen de beenen loopen van de echte politie. Het wordt een gangster-drama met moord- en revolver-tooneelen, dat in het voordeel van de rechtvaardigen kan beslecht worden. Op en top Amerikaansch goedje, om op het witte doek te getuigen van den waanzin der moderne tijden. A. BONI

19.771 **Saxley, Charles** 83.0

ALARM IN DE STUDIO. *Vert. uit h. Engelsch [Murder at the mike]. Geïll. dr Gerrit de Morée — Helmond, Helmond-Drukkerij (Speciaal-serie nr 72)* 1940 (21 × 14) 175 *blz.* *fl.* 0,25 [4 *fr.*]

V — Een schatrijk zakenman wordt door een, door hem ontslagen mekanieker op een eigenaardige wijze gedood : een vergiftigde naald op ultra-korte-golf afgeschoten langs de microfoon. Technici, die wat voelen voor romantiek in hun vak, zullen de pogingen van de politie om het geheim te ontdekken, met belangstelling volgen. A. BONI

19.772 **Steuben, Fritz** 83.9

DE RODE STORM. Een verhaal uit den eersten oorlog met de Indianen om den Ohio
DE VLIEGENDE PIJL. Een verhaal uit het leven van Tecumseh
Geïll. dr Tjeerd Bottema — Den Haag, van Goor, 1940 (21 × 16) 173, 167 *blz. elk fl.* 1,90

V, J — Uit een serie van zes deelen, die Fritz Steuben over het ontstaan, het wezen en de ontwikkeling der Ver. Staten van N.-Amerika in het vooruitzicht stelt, zijn dit de eerste twee bundels. En ze mogen er zijn ! Natuurgetrouw en wat de feiten betreft historisch-juist weergegeven, met de noodige dosis avontuur en sensatie, aangenaam, vlot en vooral boeiend verteld, zonder daarom uit te pakken met onmogelijke griezelhistories, behooren deze boeken tot de goede ontspanningslectuur.

De rode Storm is het verhaal van den gruwelijken ongelijken strijd der Roodhuiden tegen den niet-te-stuiten opmarsch der blanken tijdens den Onafhankelijkheidsoorlog tegen Engeland, waardoor de grondslagen van het tegenwoordige Amerika gelegd werden.

De vliegende Pijl schildert de Indianen, jagers en boeren zooals ze werkelijk waren met hun deugden en gebreken, met hun zeden en gebruiken. Inzonderheid vertelt het enkele episoden uit het zeer bewogen leven van Tecumseh, een der grootste helden uit den Indianenstam van N.-Amerika, die behalve behendig jager en geducht krijger, ook een beroemd redenaar en staatsman was.

Niet alleen de jeugd, waarvoor ze geschreven zijn, doch ook de ouderen zullen deze werken « verslinden ». M. BROUNS

19.773 **van der Sloot, Gerda** 83

SPRIET. Voor oudere meisjes — *R'dam, De Combinatie,* 1940 (20 × 14) 228 *blz.* *fl.* 2,25

V, M, N — Loes, een meisje van 14 jaar, lijdt onder haar weinig innemend uiterlijke. Dit met de overtuiging van hare onhandigheid en het zakken bij een proefexaam breekt alle zelfvertrouwen en het geloof in een schoone toekomst. Hoe zij deze noodlottige stemming te boven komt wordt in dit boek verteld. Schrijfster heeft de eenvoudig psychologisch groeiende lijn niet zuiver kunnen houden tot het einde. Loes als kindermeisje had iets eenigs kunnen worden, doch de dames Rennen en de heer van Löwe bederven het. De familiesfeer is sterk en schoon ontwikkeld. — 'n Gezellig boek dat ongelukkig zeer neutraal is. L. VERWIMP

19.774 **van de Velde, Anton** 83.0

◆ PETER ZOEKT HET GELUK. *Geïll. met teekeningen dr Br Max — Diest, Pro Arte,* 1940 (21 × 16) 212 *blz.* 28 *fr.*

V — Zie het artikel « Een open brief aan Anton van de Velde naar aanleiding van zijn boek : « Peter zoekt het geluk » (rec. nr 19.608).

19.775 **Vlaskamp, A. J. C., Mr** 83.0

MOORD ZONDER MOTIEF ?... Oorspronkelijke Nederlandsche detectiveroman. *Geïll. dr Gerrit de Morée — Helmond, Helmond-Drukk. (Speciaal-serie nr 71)* 1940 (21 × 14) 158 *blz.* *fl.* 0,25 [4 *fr.*]

V — Een detective-verhaal kan niet ingewikkeld genoeg zijn, om de aandacht der lezers in stijgende lijn te boeien. Aan dit princiep wordt veel logica geofferd en waterger is, weinig letterkundige zorg besteed, ten minste in voorliggend boek. A. BONI

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

19.776 Conté, Lode 83

TIST DE LEUGENAAR. *Geïll. met penteek. dr Rik Keuterickx — Antwerpen, L. Opdebeek,* 1940 (25×17) 40 *blz.* 4 *fr.*
VIa-b, J — Eenige vrienden spannen samen om Tist het liegen af te leeren. Het liegen van Tist komt neer op het snoeven met zelf beleefde heldendaden, die hij echter las in « onzinnige jeugdboeken » of zag in « sterk overdreven cow-boyfilms ». Over hetzelfde thema had schrijver een pakkend en deugddoend verhaal kunnen schrijven. Te vergeefs zoeken we in het werkje naar één motief waarom Tist het liegen moet laten. L. Verwimp

Lode Conté

19.777 Cramer-Schaap, D. A. 83.0 : 83.8 : 91

NICKIE VAN CIRCUS CESARINI. *Geïll. dr F. Hazeveld — A'dam, C. A. Spin & Zoon,* 1939 (25×16) 195 *blz.* *fl.* 1,95 ; *geb. fl.* 2,50
VIa, J, N — Te Rotterdam, waar het circus verblijft vooraleer over te steken naar Amerika, verliest Nickie kortstondig zijn twee beste vrienden : Joko, de aap en « Zwarte Adelaar », 'n Indiaan uit den troep. Beiden zijn ziek. Doch in den dokter die hen behandelt treft hij een nieuwen vriend aan en een beschermer. Nickie beleeft in deze stad talrijke avonturen en als laatste mist hij de boot. Terug bij dokter, vertrouwt hij hem een geheim toe. Van « Zwarte Adelaar » ontving hij een document, waarop aanwijzingen stonden voor het ontdekken van een oude Spaansche zilvermijn. Het document zit in zijn koffer en de koffer is met het circusgerief mee. Samen met den dokter reist hij het circus na en ontdekt bij zijn aankomst, dat het document verdwenen is. Met behulp van een detective sporen ze de dieven en de mijn op. — Spijtig dat twee grove fouten dit boek beheerschen : de moeilijkheden worden al te gemakkelijk opgelost en het is toch zoo neutraal. L. Verwimp

19.778 Hilkema, Hans 83

PENSION « ERIKA ». Een gezellig en spannend verhaal voor meisjes. *Geïll. dr L. de Swart — Helmond, Helmond-Drukk. (Geïll. Meisjesbibliotheek nr 86)* 1940 (27×19) 123 *blz.* *fl.* 0,25 [4 *fr.*]
VIa, M — De tweeling-zusters, Toos en Riek, zoeken werk. 'n Architect, die gedurende eenige maanden in Brabant gaat bouwen, neemt beide zusters aan. Het landschap van hei en duinen bevalt de meisjes zoozeer, dat ze, na plaatsvervangsters voor bureelwerk te hebben gevonden, met de medewerking van den architect het pension Erika oprichten. Vakantiegasten en zwakke kinderen stroomen toe. — Zeer gewoon ! L. Verwimp

19.779 Karitas 83

◆ DE WAANZINNIGE KLUIZENAAR. *Geïll. dr Joz — Averbode, Goede Pers,* 1940, 2e *druk* (22×16) 263 *blz.* 12 *fr.*
V-VIa — Lees de gunstige recensie over dit boek bij zijn eersten druk onder nr 9439.

19.780 Pandor, A. 83.0 : 087

HET GEHEIM VAN DE IVOREN SCHAT. Een avontuurlijke reis naar de ontoegankelijke oerwouden van Afrika, op zoek naar de plaats waar de olifanten hun laatste levensdagen slijten. *Geïll. met* 200 *plaatjes — Helmond, Helmond-Drukk. (Nederlandsche Kinderbibliotheek nr* 12*)* 1939 (37×26) 40 *blz.* *fl.* 0.25 ; *geb. fl.* 0.40
VIoa, J — Met « De zilveren Albatros » vliegt een dapper stel menschen naar de oerwouden van Afrika om daar de geheime plaats, waar de oude olifanten komen sterven, op te speuren. Het opnemen in het gezelschap van een gids, Bo-lo-la, de « Olifantenman », die uit liefde voor de dieren het opzet tracht te verijdelen, de ontmoeting van Lopez, een blanke, die afgunstig hetzelfde doel nastreeft en het verblijven tusschen wilde dieren, bezorgen aan onze menschen tal van levensgevaarlijke avonturen. – Dit is geen kinderboek, alhoewel het als dusdanig bedoeld werd. Voor kinderen is de gang van het verhaal veel te ingewikkeld, de tekst heelemaal niet aangepast en de avonturen zijn veel te sensationeel. Dit laatste geldt zelfs voor jongens van 14 jaar. L. Verwimp

19.781 Riemens-Reurslag, J. 83

◆ DE PLEEGZOON VAN DEN HOUTVESTER. Een oud Kerstverhaal naverteld. *Geïll. — Hillegom, Editio N. V.,* 1940 (24×19) 39 *blz.* *fl.* 0,50

VIa-b — Een oud Kerstverhaal uit het hooge Noorden. Anton, een weesjongen, wordt op Kerstavond door de houtvestersfamilie als pleegzoon opgenomen. De flinke knaap heeft een zonderlinge begaafdheid om te teekenen. In betrekking gekomen met een kunstschilder, zorgt deze voor de opleiding van Anton, die daarom naar Italië vertrekt. Hij wordt een groot kunstenaar en een rijk man. Na jaren, op een Kerstavond, keert hij naar zijn pleegouders weer en komt juist bijtijfds om een geschil te regelen tusschen zijn pleegvader en den opperhoutvester, die hem uit zijn ambt wil ontslaan. — Eenvoudig en sober verteld. Aan te raden. L. VERWIMP

19.782 **Sand, George** 83

DE WONDERLIJKE GESCHIEDENIS VAN SUFFERKE. *Bewerkt naar h. Fransch [Histoire du véritable Gribouille] dr Joris Landuyt. Geïll. met houtsneden dr Victor Stuyvaert — Antwerpen, L. Opdebeek,* 1940 (20 × 17) 83 *blz.* 7,50 *fr.*

George Sand

VIa — 'n Sprookje over de betooverende macht van liefde en goedheid. De eerste helft is tamelijk moeilijk en verward, terwijl het einde, waar Sufferke, zooiets als een Kristusrol speelt, niet ten volle voldoet. — Ik betwijfel het of kinderen dit sprookje met smaak zullen lezen. L. VERWIMP

19.783 **Steijlen, Herman** 83.0 : 91 : 59

◆ IN HET WITTE LAND. Een oorspronkelijk romantisch jeugdverhaal van Eskimo's en rendieren in het hoge Noorden. *Met ill. en bandtekening van Reih Stuurman — Den Haag, G. B. van Goor,* 1939 (23 × 18) 189 *blz. fl.* 1.75 ; *geb. fl.* 2.50

V-VIa, J — Eindelijk hebben we nog eens een kerngezond, spannend en stylistisch fijn verzorgd jongensboek ! Het rendier, Halfgewei, dat de lokkende roep hoort van zijn vrije volk, snakt weer naar de onafzienbare ijsvlakten van het Noorden en ontvlucht daarom zijn jarenlange gevangenschap onder de menschen. Ukuyak, een edel Eskimo en onovertroffen jager, wordt door de toovenaar, Sigdloo, uit den stam gestooten onder de valsche beschuldiging Odark te hebben vermoord. Overgeleverd aan het gerecht van de blanken, weet hij te ontkomen : een vlucht vol meeslepende avonturen. — Jongens, die dit boek lezen worden onvermijdelijk begeesterd door de koene daden van Ukuyak en Halfgewei en ondergaan den grootschen indruk van de schoone blanke stilte der Poolstreken. Zeer sterk aan te bevelen. L. VERWIMP

19.784 **Stelli, Elisabeth** 83

RONDOM DE OUDE TOREN. *Geïll. dr M. Bosch van Drakestein — Alkmaar, Kluitman (De 4 Jaargetijden)* 1939 (20 × 15) 158 *blz. fl.* 0,75 ; *geb. fl.* 1,20

VIa-b, M, [P] — Een goed verhaal over de eenvoudigste dingen uit het leven van een boerenmeisje, Everdientje. Schrijfster doet in het boek te opvallend — hinderlijk zelfs in de eerste bladzijden — aan opvoedkunde. Waar ze de gewetenswroeging van Everdientje beschrijft om de gestolen appelen zullen onze Katholieke kinderen het gemis aan de biecht storend vinden. En Paschen, waar schrijfster zelf het voorstelt als Het Hoogfeest, geeft het ons niets anders dan klokkengelui en het Paaschvuur. De diefstal op school met al zijn gevolgen als verdachtmaking en eerherstel bevat een paar pakkende momenten. L. VERWIMP

J. P. Valkema Blouw

19.785 **Valkema Blouw, J. P., Ir** 83.0

HET SMOKKELSCHIP BEREDINO. Een boek van avontuur. *Geïll. met teekeningen dr Hugo Polderman — Lochem, De Tijdstroom,* 1939 (25 × 17) 264 *blz. fl.* 1,90; *geb. fl.* 2,50

V-VIa, J, N — Door zijn examen gezakt verlaat Wilko het huis van zijn stiefvader om zijn geluk te gaan zoeken in de wijde wereld. Het boek is heel gewoon met een paar zeer spannende avonturen (het smokkelschip en de autorace) die echter zeer los aan elkaar hangen. De schrijver vertelt vlot en onderhoudend, doch vergeet dat een jeugdboek wenschelijk wel iets meer mag zijn dan enkel ontspanning. L. VERWIMP

9. - Geschiedenis

19.786 **Heeren, Jac. . M.** **9 : 91**

◆

J. M. Jac. Heeren

NOG IETS UIT DE GESCHIEDENIS VAN HELMOND EN OMGEVING. Deeltje 3 van : Ons eigen heem. *Geïll. — Helmond, Drukk. Helmond (Leer-leesboekjes voor heemkennis)* 1940 (20×14) 74 *blz.* *fl.* 0,50

V — Dit flinke boekje met nette plaatjes verlucht, is geroepen om evenals zijn ouder broertje bij jongen — en bij ouderen — warme belangstelling te wekken. Jac. J. M. Heeren praat leerzaam, onderhoudend en opvoedend. 't Is een lust om die bladzijden te lezen over Helmond's oude kloosters, Binderen en Hooidonk, over de Peel, over oorlogsleed in den Gelderschen en den Staatschen tijd, over leven en dadigheid van kardinaal en bisschop Willem van Enckevoirt. Schrijver besluit met pakkende bladzijden over katholieken-vervolging in den tijd van klopjes en schuurkerken. Naar het beloofde volgende deel wordt begeerig uitgezien. J. MEERBERGEN

19.787 **Prims, Floris** **9 : 91**

◆ DE LITTEEKENS VAN ANTWERPEN. *Met kaartjes, teekeningen en 1 uitsl. plaat dr Frans de Groodt — Antwerpen, De Sikkel,* 1940 (26×19) 160 *blz.* 28 *fr.*

V — Schrijvers doel ? Typisch materiaal te bezorgen tot het begrijpen, uit zijn litteekens, van het Antwerpsche stadsmilieu. Het betoog van dit opzet ?... We dienen niet alleen te weten wat er vroeger op eigen bodem belangrijks is voorgevallen, het is tevens hoogst wenschelijk dat we begrijpen, hoe hetgeen we vóór ons, rondom ons zien, geworden is, hoe de grond die ons draagt, gefatsoeneerd is geraakt tot het « landschap » dat w'er thans aan hebben. Men heeft dat beschouwd als een belangrijk onderdeel van de heemkunde, de heimatkunde. En men heeft terecht gewezen op de opvoedkundige waarde ervan, zoo voor persoonlijke cultuur en geestelijk genot, als voor sociale saamhoorigheid en vaderlandsliefde. Indeeling van het boek ? De eerste reeks van tien studies verhandelt de litteekens der oude stad langs ruien, vesten, leien, Oever, markten en ambachtsstraten. De naam Antwerpen is het oudste, en de Brabo-legende een bedrieglijk litteeken. Tweede deel gaat over de pelgrimages naar de groote Kerk en haar Omgang, naar de Burchtkerk en St.-Michiels, welke de cultureele beteekenis van het middeleeuwsche stadswezen belichten. Derde deel begrijpt twaalf studies over de litteekens van de onderscheiden hoeken der Antwerpsche buiteneien, zoo onder meer Schijnbroek, Stuivenberg, Pothoek, Zurenborg, Lei, Loesane, Beerschot. Een der speciale verdiensten van dit boek ? Dr Prims leverde baanbrekerswerk. Laten deze studies dienen als aanwijzingen voor soortgelijke arbeid op andere steden, en om de oude realiteit in haar geestes- en zielsontplooiïng nader bij het huidig milieu te brengen. Slechts met zulke studiën leert men zijn heimat beter begrijpen. J. MEERBERGEN

19.788 **van Hoeck, F., S.J.** **271 : 9**

◆ SCHETS VAN DE GESCHIEDENIS DER JEZUIETEN IN NEDERLAND — *Nijmegen, Dekker & van de Vegt,* 1940 (24×16) 424 *blz.* *fl.* 4,90

V — De « Missio Hollandica » der Jezuieten was een onderdeel hunner Belgische provincie. De geschiedenis die ons hier wordt voorgelefgd raakt daarmede ook ons eigen land. Het werk is opgevat als een « schets », een verzameling van documenten tot de geschiedenis, doch op zulke wijze medegedeeld dat men er een consultatiewerk aan heeft dat herhaaldelijk van pas komen zal voor verdere studiën, zoo voor Hollandsche als voor Belgische kerkelijke historie. En het is een zeer rijke verzameling geworden, die tevens uitmunt door zekerheid en klaarheid. Alleen hadden we het register willen breeder opgevat zien : het slaat niet op al de voorhanden stof maar alleen op de plaatsen en personen die voor Nederland van beteekenis zijn. Moge dit boek weldra benuttigd worden voor nadere synthetische studiën. Dr FLORIS PRIMS

19.789 **van Rijsens, F.** **9 : 37**

HOOFDPERSONEN UIT DE ALGEMENE GESCHIEDENIS : 2. Nieuwe geschiedenis. *Heruitgegeven dr M. ten Bouwhuys. Geïll. met 29 portretten — Groningen, J. B. Wolters,* 1939, 15^e *druk* (19×13) 192 *blz.* *fl.* 0,85

V — Bij het verschijnen van den 15^e druk van dit degelijk werk verwijzen we naar de bespreking van een vroegere uitgave, onder n^r 3019.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduid dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 2 NEGENTIENDE JAARGANG FEBRUARI 1941

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

REDACTIE en BEHEER :
Cuylitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België :	Abonnement : 35 frank	Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland :	Abonnement : f. 2.75	Dit nummer : f. 0.35

Laatste Lichting

door Ernest van der Hallen

Arthur van Schendel gaat in zijn ouden dag gewis niet bij de pakken zitten ; met de regelmaat van den seizoengang schrijft hij om het jaar een roman waarvan het verschijnen telkens als een klein evenement geldt. Merkwaardiger wijze hernieuwt deze auteur zich

Arthur van Schendel

regelmatig om de zooveel jaren — een zeldzame gave bij een doorwinterden romancier ! — zoodat van Schendel, na zijn periode van Florentijnsche romantiek waarin de levensrealiteit al te gemakkelijk verdwijnt in den fraaien stijl van zijn zachte mijmerdroomen, zich ontpopte na zijn neo-romantische periode als de idealist van « De Berg van Droomen », de biograaf van « De Mensch van Nazareth » en « Shakespeare », de realist van « Het Fregatschip » waarna de middeleeuwsche mysticus zich in zijn volgende meer monotone romans reveleerde als een stug-Hollandsche calvinist, en ten slotte zijn symbolische verhalen, waarvan
19.790 **Mijnheer Oberon en Mevrouw (III-IV*)** dat onlangs verscheen, naast « Het Leven een Dansfeest » een merkwaardig specimen is. Het is een zware opgave, het zakelijk inventaris van een boek als dit te willen opmaken. Oberon en zijn vrouw belichamen den geest van idealisme en levensaanvaarding, t.o.v. het huwelijk Selfgedaen, hetwelk de duistere krachten welke in den mensch leven symboliseert. Ze strijden beiden om een jonge knaap en een meisje die later trouwen en onafgebroken de wisselende invloeden ondergaan van beide hoogere machten, welke strijd eindigt in een overgave aan « Gods ondoorgrondelijk beleid ». Deze oplossing blijft zeer vaag, zoo vaag als dit begrip « God » zelf, zoo vaag als het begrip « idealisme » dat eer een soort « onburgerlijkheid » blijkt te zijn, terwijl de demonische macht belichaamd is in het begrip « burgerlijkheid ». Wie vertrouwd is met van Schendel's ideologie zal hieraan geen aanstoot nemen ; in zekeren zin sluit ook dit boek aan bij de zinnebeeldige, min of meer romantische verhalen uit den tijd van zijn « Zwerver »-verhalen, die speelden in het tooverachtig, mijmerig en ijl decor waarin leven, menschen en dingen vervagen. Ook hier weeft hij zijn warme, mooie zinnen ôm het leven, dat daarin soms dreigt te vervluchtigen, zoodat de gang van het verhaal en de diepere zin van zijn bedoeling soms geheel ondergaat in zijn ijl en zangerig proza, wat meteen de spanning en het interesse ontneemt aan zijn groote verbeelding. Als auteur handhaaft van Schendel in dit boek zijn reputatie als een merkwaardig prozaïst, die het Nederlandsch beheerscht met een routine en knapheid die men verbluffend zou kunnen heeten ; doch zijn proza is, allicht als gevolg aan deze technische

beheersching, zoo koel, zoo glad en effen, zoo passieloos en bijna nuchter, zoo onpersoonlijk geworden, dat men er zich op elke bladzijde opnieuw over verbaast. Men leest dit boek wegens het diepe genot der taal, doch elke spanning en wezenlijk interesse, elk zich verbonden-voelen met de beide jonge menschen waarrond hier gestreden wordt, ontbreekt bij den lezer. Het is het produkt van een kultureel doorvoedde letterkunde, een luxe voor een moegelezen generatie, dat af en toe dreigt te ontaarden in een soort decadentie (in æsthetischen zin) hetwelk het einde is van elk soort luxe-produkt.

19.791 ◆ **Berk en Brem** (IV) van Emiel van Hemeldonck kan ongeveer gelden als het tegendeel van het voorgaande. Deze auteur heeft nauwgezet de school gevolgd van Antoon Coolen, en hij kon voorwaar een slechteren meester getroffen hebben. Van Hemeldonck houdt het met het goede, ouderwetsche standpunt dat een roman voor alles een verhaal is, en dat het eigen volk en de hedentijdsche vraagstukken waarvóór het leven den mensch thans stelt, belangwekkender zijn dan wat ook. Dus schreef deze Kempenaar uit Vosselaar een heimatroman, en hij schreef die met een Schwung en vlotheid, met een routine zelfs die ik van hem niet kende. Het gaat hier om de harde strijd die een vrouw vecht om het leven in haar en dat van haar gezin in stand te houden, en deze strijd vecht ze zooals een moeder en een boerin kàn vechten. Zonder groote heftige schokken dan deze die zich kunnen voordoen binnen elke menschenziel en binnen de afgesloten wereld van een Kempische hoeve, maar deze strijd is grootsch omdat hij groot en menschelijk gevoerd wordt. Zoo zal enkel wie den prikkel van het gefaisandeerde in een boek kan ontbeeren dit boek met plezier genieten. Men zou den auteur kunnen verwijten dat hij al te los omspringt met sterfgevallen, al schijnt hij deze noodig hebben om zijn verhaal te kunnen construeeren ; men zou er nog bij kunnen voegen dat hij nog al te vast zit aan de Cooleniaansche terminologie — het goede brood, de goede reuk van het paard, de goede grond, de goede warmte van den haard, het goede zaad — doch dit doet niets af aan het feit dat van Hemeldonck bezig is te groeien tot dé Kempische heimatschrijver, aan wie de erfenis van August Snieders' traditie in nieuweren stijl wél toevertrouwd is.

Emiel van Hemeldonck

19.792 H. J. Smeding is verantwoordelijk voor het opzet en dus voor het mislukken van **Het Gele Huis te huur** (III*). Dat zit zoo : mijnheer Smeding, een om stof voor een boek verlegen auteur, besloot na aandachtig bekijken van een schilderij — voorstellende een leelijke banale heeren-tweewoonst in den stijl der Tachtiger-jaren — rond dit huis een verhaal te schrijven. Hij vond dit gedacht zoo origineel en het opzet zoo geslaagd, dat hij een briefje schreef naar een tiental collega's auteurs, met foto van bedoeld huis en verzoek ook het experiment der novelle-rond-een-schilderij te wagen. Als hij de tien vertellingen in een portefeuille had liggen zond hij het zaakje naar den uitgever, en het boek was geboren. Men zou dergelijke manier van handelen dwaze nonsens kunnen vinden — zooals ik bijvoorbeeld doe — en zich afvragen waartoe dit soort experiment kan dienen, tenzij de tien betrokken auteurs om stof verlegen zaten, wat men ten aanzien der aangeroepenen moeilijk kan veronderstellen, of het voorgestelde huis zeer bizonder suggestief zou werken op de verbeelding, wat mij heelemaal uitgesloten schijnt. Doch elk soort onderwerp en elke aanleiding tot schrijven kan aanvaardbaar zijn, als het produkt zelf, het verhaal of de roman, goed geschreven is. Al de rest is dwaasheid, en een krampachtige poging om origineel te zijn of bij een publiek dat gesatureerd is van elk denkbaar soort literatuur, de noodige dosis nieuwsgierigheiid te wekken. Mijnheer Smeding schreef een der minst deugdelijke verhalen rond de schilderij, een verhaal dat er geen is en dat een merkwaardig gemis aan samenhang vertoont. Walschap schreef veruit het beste — en vertegenwoordigt aldus op zijn alleen met eere de Vlaamsche vertelkunst, waarbij ik persoonlijk de levensfilosofie betreur waarmee de auteur het drama dat hij in het gele huis zag spelen, afsluit : « Het duurt meer dan twee jaar eer hij haar ontwend is en niet meer verlangt naar misschien een andere vrouw. Maar dan vindt hij het volledig geluk van zijn jeugd terug bij moeder, bij vader, in het gele huis. Niemand kan immers op aarde volledig gelukkig zijn (Zie nochtans twee regels hooger !) en tegen wat hem boven 't hoofd hangt voelt hij zich slechts hier veilig in een zoeten, vagen, behaaglijken levens-

Gerard Walschap

angst. » — A. Coolen heeft in zijn verhaal de evolutie voltrokken van zijn vroeger blijmoedig levensoptimisme waartoe het Brabantsche platteland hem de motieven aan de hand deed, naar de scherpere conflicten die ontstaan uit de wrijving van meer gecompliceerde naturen welke het product zijn van de stad. Maar technisch is deze novelle in haar genre mooi en gaaf werk. — Over het werk der overige medewerkers valt weinig bizonders te noteeren, tenzij men bij elk auteur zijn gewone karakteristieken wilde vermelden, en bijvoorbeeld bij Elisabeth Zernike zonder verrassing de klassieke kletspraat en gecompliceerde familieverhoudingen weervindt, en ten slotte het huis er tamelijk onverwacht met de haren erbij gesleept wordt. Als overzicht van den stand der huidige Nederlandsche vertelkunst is dit boek alles behalve een schitterend dokument, als verschijning lijkt me het geval totaal overbodig en ongemotiveerd — ondanks de ietwat naieve bedenkingen van den auteur in zake opdrachten aan kunstenaars, i.c. letterkundigen, op blz. 12-13 van zijn inleiding — en als litterair experiment totaal mislukt.

Antoon Coolen

19.793 A. Viruly, de thans reeds bekende vliegenier-auteur wiens reputatie van deugdelijke vertrouwbaarheid in den stuurstoel van zijn Fokker niet minder groot is dan zijn vertrouwdheid met de knepen van den novellist en reisreporter, heeft zijn gedwongen rustperiode als vlieger benut om een nieuw boek te schrijven over enkele van zijn meest belangrijke belevenissen, dat hij aan den drukker stuurde onder den titel **Verrassende Ontmoetingen (IV)**. Men kan het genre van Viruly als voldoende bekend achten — voor ééns is hier populariteit van den auteur niet een getuigenis ten gunste der stelling van den slechten smaak des publieks — doch bij elk zijner werken verbaast men zich opnieuw over den goeden smaak, den zuiveren stijl, de menschenkennis en de geestelijke ontwikkeling, om het met één woord te zeggen: over de dosis kultuur van dezen man, welke men doorloopend niet gewend is te ontmoeten bij dezen die hun beroep kozen in de buurt van vlieghangars, en wier dagelijksche taal verwordde tot het gebruikelijk jargon over toerentallen, cockpit's, dashbord's (schrijf ik dit woord wel goed ?) en vervuilde ontstekingsapparaten. En niet minder verbaast men zich om het blijmoedig levensinzicht en het optimisme dat hier uit haast elke bladzij spreekt, ook al is dit boek in z'n geheel genomen een melancholisch teruggrijpen naar enkele mooie momenten uit een vliegersleven dat rijkelijk met avontuurlijken zin en met genoeg avontuur gesierd werd om er tien avonturiersleven mee te vullen — ook al begint dit boek met het relaas van een morgen waarop gansch de K.L.M.-vloot, alle kantoren, werkhuizen en hangars, gansch de roemrijke luchtlijn Schiphol-Singapore en bovendien al de illuzies van een stel uitnemende piloten en den trots van een heel volk, door den oorlog stukgeworpen werd. Laat ik niet beginnen het inventaris te maken van dit boek. Er is een man in de kracht van zijn leven, er is zijn vrouw (en hij kan haast geen bladzijde nalaten te getuigen hoe lief zij hem is : nu begrijpt ge wel hoe gering de kans is dat zoo'n boek van zulken man ooit in de « Hollandsche literatuur » aanvaard wordt) en er is zijn vriend de beeldhouwer. Er wordt wat geboomd — een beetje zwaarmoedig soms, en toch altijd « geestig » — en veel avontuurlijke belevenissen opgehaald. En boven dit alles een groot geloof in het leven en een getuigenis dat het leven goed is en hij die dit boek schreef, een gelukkig man ; een man die zoo gelukkig is — was ? — dat hij nu nog over zijn geluk met ieder wil spreken. Als er boeken zijn waarvan men gaarne getuigt dat ze op hun tijd komen, dan is deze bundel van Viruly hét boek dat in deze zonlooze oorlogswinterdagen den mensch opnieuw blijmoedig en hoopvol het leven kan doen aanvaarden. En deze regels, vriend lezer, zijn géén betaalde reclame ; ik ken Viruly niet, maar als ik hem kende weet ik dat hij mijn en uw vriend zou zijn...

A. Viruly

19.794 Laat mij ten slotte nog het werk van Jan H. Eekhout : **De legenden van Jezus'Kindsheid** (V*, P) vermelden, dat niet meer en niet minder geeft dan wat deze titel belooft. De auteur laat de legenden vertellen door een oud man aan kleine jongens, en zijn vertellingen zijn deze welke ook in Vlaanderen nog in den volksmond leven, waarschijnlijk oorspronkelijk een of ander apocrief evangelie naar ons overgewaaid. Eekhout is blijkbaar een vroom man — wie heeft anders den moed om nù nog een boek simpele

Jan H. Eekhout

Jezus-legenden te schrijven ? — hij woont in de buurt van Vlaanderen, en laat niet na stevig en soms al te stevig Vlaamsch te doen, zoodat op den duur zijn stijl ons een beetje onnatuurlijk en gemaakt gaat lijken. Een enkelen keer komt de hervormde christen om den hoek kijken — « de onaardsche macht waarover hij (Jezus) beschikte, weze het, voorhands, buiten eigen waarlijk weten en wil... » — doch het wordt naar mijn gevoelen geen oogenblik bedenkelijk en ik geloof niet dat één vrome ziel door dit woord op een dwaalspoor zal geleid worden, daar het hier gaat om het scheppen van een atmosfeer waar dergelijke naıeve legenden kunnen gedijen. Ook onze moeders hebben bij hun vertellingen over het Kind gewis dergelijke goedmoedige ketterijen verteld. Maar voor mijn smaak is dit boekje wat erg naief en vroom...

HET BOEK DER MAAND

ANTON VAN DE VELDE : Het eeuwig masker (*)

19.795 ◆ IV — Een schijnbaar nietig boekje, want volgens opdracht van den uitgever een « algemene » toneelgeschiedenis in « zakformaat », draconisch beperkt tot 125, zegge honderd vijf en twintig bladzijden. La quadrature du cercle ! Men bekijkt de frisse uitgave van de Schijnwerper-reeks en begint te lezen, en dóór te lezen tot het einde toe. Gaandeweg krijgt men het gevoel dat het een « schattig » boekje is en, als men even op de klok kijkt, komt men tot de bevinding een « schat » te hebben ontdekt in een keurig alhoewel klein schrijn. Want eerst en vooral is de lezing van dit breviarium niet gebeurd in het minimum van tijd dat doorgaans voor een honderd vijf en twintig bladzijden volstaat — een eerste bewijs dat men meer kreeg dan die genummerde bladzijden op zichzelf doen veronderstellen — ; tweedens blijft nà lectuur de pregnante indruk van een gebalde synthese in een luchtige opbouw en met scherp-markerende vakken of kamertjes.

Anton van de Velde

We betreuren niet zo zeer de positieve onvolledigheid, we bedoelen : dat er niet meer kon worden gezegd over wat hier is behandeld, dan wel de negatieve, nl., het aspect over de niet behandelde landen en werelddelen, omdat we zo graag een werkelijk algemeen overzicht hadden gehad in de toon en met het solide inzicht dat hier wordt geboden. Anderhalf keer de beschikbaar-gestelde ruimte meer, en het was allicht gelopen. Zodat we menen dat de uitgeverij het aan haar lezers verschuldigd is, en ook aan den auteur er nog een « Schijnwerper » aan te « vieren ».

De inhoud loopt over een vluchtige kijk op Griekenland en Rome, iets omvattender voor de Christelijke middeleeuwen, om dan, na een intermezzo over het decor, met volle intensiteit de latere tijd en vooral de XIXe en XXe eeuw te schetsen. Dat gebeurt gelijklopend voor Nederland en Frankrijk, terwijl Duitsland en Engeland, elk in een twaalftal bladzijden, stevig worden bedacht. Het resultaat is een forse diagram, gepointeerd met de zich meest opdringende namen van auteurs of gebeurlijk ook van « werken », waarrond de kringlijn van de grote stromingen. Het stijgen en dalen in dat diagram wordt op scherpe wijze verantwoord ; de afzonderlijke namen worden sterk gekarakteriseerd, hetzij op zichzelf, hetzij doordat ze fel worden belicht tegen de achtergrond van de verscheidene stromingen waarvan de wankele relativiteit duidelijk wordt aangetoond. — Dat alles in een zeer persoonlijke stijl, guitig tintelend van pertige prikken, en niettemin zakelijk ernstig. Het is of de luchtige toon steeds moet herinneren aan het « zakformaat » en zo uitweiding moet voorkomen, terwijl de diepere bezonkenheid die men voor de inhoud voelt, getuigenis aflegt voor de waarborg die de vakkundigheid van

---

(*) A. VAN DE VELDE : Het eeuwig masker — *Utrecht, Het Spectrum ; Antwerpen, Standaard-Boekhandel (Schijnwerpers n*r 38*)* 126 *blz.* 16 *fr.*

den auteur verdient. Met dat al komen er notices, bepalingen, om-schrijvingen n voor, die we te vergeefs in grotere werken zouden zoeken en in woordenboeken of encyclopedieën, bij gemis aan scherpte of duidelijkheid, niet tot hun waarde komen. Zo verwijs ik — om er slechts één te noemen — naar de karakterisering van de Terentius-scene (40). Daarbij komen dan synthetische prachtschetsen als b.v. « Evolutie van het decor » (38-43). Zo bondig en toch zo-in-evolutie-volledig zullen er weinig zijn die dat van de Velde nadoen. Dat wil niet zeggen dat we zo maar in alles akkoord gaan met den auteur. Waar men echter van mening of uitgangspunt met hem zou verschillen, weet ie zijn opvatting echter zo in te kleden en klinkt zijn toon, zoal niet overtuigend, dan toch enigszins overredend, dat men zich medegesleept gaat voelen om beter de mogelijkheid van verschillende standpunten te aanvaarden. Bovendien zorgt ie dan door een fijne nuancering — als b.v., voor het ontstaan van « dramatiek » en van het « spel » (20-21) — zijn eigen inzicht naast dat van een gebeurlijk tegenstander te handhaven. Laat derhalve een boel gegevens ontleend zijn aan grote standaardwerken — en waarom niét ook ! — tôch krijgt het geheel een zelfstandige stempel, door visie en toon, waardoor een ontegensprekelijke originaliteit wordt bereikt en gevrijwaard. Het is de dramaticus en de regisseur, de historicus en de kunstenaar, die, in onderling overleg, toetsen en waarderen en niet, geen van al en derhalve ook niet de synthese ervan die van de Velde zelf is, voor verantwoordelijkheid terugschrikken. Het is de gelovig-godsdienstige mens die niet aarzelt, bescheiden maar eerlijk, af te wijzen of te waarschuwen waar de nood zich voordoet, zonder dat zulks hem belet open oog en fijn gevoelen te hebben voor het zuivere of hoopvolle schoon dat tussen of onder giftig onkruid te schitteren vermag. Ook mag niet onopgemerkt voorbijgegaan worden de poging die van de Velde doet om — inzonder dan het Vlaams toneel in XIXe en XXe eeuw te rehabiliteren, juister : naar zijn specifieke waarden te schatten en dat spijts een nog-zo-verdienstelijk literatendom, dat steeds meer blijk geeft op toneelgebied een vreemde in « Israël » te zijn ; spijts de meest-schitterende schouwburgdirecties, die zich telkens weer door mooie beloften trachten te verontschuldigen. Dat standpunt, zoals het thans ook op het terrein van de praktijk, door de groep Bruggen-van Vlaenderen, wordt verdedigd en nog cnlangs door Willem Putman in een interview werd toegelicht, zal eerlang van het grootste belang blijken in de opbouw en de uitstraling van een wezenlijk « nationaal toneel », zoals het ook van nut zal worden voor het ontvankelijk maken op eigen bodem van heus-representatief (want dié kregen we juist niét !) buitenlandse en internationale grootheden. Het is opvallend hoe daarbij steeds meer de nadruk wordt gelegd op de uitzonderlijke betekenis van Rodenbach evenals van Verschaeve, en op het agitatorische karakter in het optreden van de Gruyter en van het naoorlogse toneelrenouveau tot in de jongste tijd met van de Velde zelf, de Mont, Verheyen en Vercnocke. Een paar vragen mogen echter wel gesteld, niet in discussie van standpunten of inzichten op bepaalde details — waar het in « zakformaat » gebeurt, moeten we de ontvankelijkheid voor het geheel beschouwen, en die is hier gewoon uitstekend — maar voor bizonderheden die op stuk van historische preciesheid wel belang kunnen hebben.

Het schijnt gemeen-goed te worden Verschaeve's « Judas » bij de vooroorlogse productie (d.i. vòôr 1914) te rangschikken (70), alhoewel ik nog nooit een juiste datum voor het eerste verschijnen vond aangegeven. Toevallig hadden we op het front het handschrift van Verschaeve in lezing. Het was toen begin 1915 en het stuk heette « nog niet verschenen». Hoe zit dat dan eigenlijk ? — Van Putman heet het (77) dat ie nà « Drie » zijn « Doode rat » en « Looping the loop » schreef. Daar lagen wel enkele jaren tussen, echter in omgekeerde volgorde. Zelfs « Twee koningskinderen » ging een paar jaar aan « Drie » vooraf. — Zou Ghéon's (89) « Arme onder de trap » niet in Noord-Nederland gespeeld zijn (1923) nog vôôr P. Thuysbaert hem in Vlaanderen binnenleidde (1924) ? Toch moet toegegeven worden dat de eigenlijke vogue van Ghéon in het Noorden pas doorbrak lang nadat ie in Vlaanderen gevierd was geworden. Kleinigheden allicht, maar die juist als « geschiedenis» belang hebben, te meer dat het over Vlaanderen's toneelgeschiedenis gaat.

Zo blijkt het kleine schattige boekje in « zakformaat », in zijn geheel een stevige handleiding in toneelgeschiedenis te zijn. Laat het dan ook al beperkt zijn wat de gezichtskring betreft : zoals het voor ligt wint het aan diepte wat het aan horizont inboet. Wie dit boekje geestelijk bezit, niet enkel naar de gegevens, maar ook naar de synthetische peiling, waardoor het beheerst wordt, zal een kennis bereikt hebben van toneel en toneelliteratuur die ver boven het middelmatige uitreikt. Hij zal een schema hebben van de geschiedenis dat meer dan vertrouwbaar blijkt en uiterst geschikt tot verdere uitbouw, en door de verantwoorde stoffering met namen en titels, een solide voorraad aan geestelijke voeding die hem voor lange tijd helpen kan. Zakelijk voldoende om tot zelfstudie aan te zetten is het tevens levendig genoeg gehouden om den doorsnee-intellectuëel te boeien en te verrijken. Nationaal opvoedend in zijn specifiek Vlaams gedeelte, is het ook ruim genoeg om het uitheemse — hier vooral het Franse — tot zijn recht te laten komen. Een overzicht

als hier voor Griekenland en Rome, voor Duitsland en Engeland gegeven wordt, is, ondanks schijnbare beknoptheid, rijk genoeg aan zakelijke inhoud en aan waarderingsmogelijkheden, om, niet alleen, menig universitair, maar zelfs menig toneelvriend, speler en auteur, in alle bescheidenheid te beschamen. Het verwondert ons dan ook allerminst dat het in de Amsterdamse toneelschool reeds als handleiding zou worden aangewend. Ze hadden slechtere keuze kunnen doen. Wij zelf zien, spijts de beperkte omvang, geen enkele soortgelijke uitgave die van de Velde's « algemene toneelgeschiedenis in zakformaat » in degelijkheid ook maar zou benaderen, ook niet als ze naar omvang heel wat verder zou strekken. Misschien kan voor enkele buitenlandse werkjes het « reale » gedeelte iets rijker zijn : de diepere zin, de doorzichtelijke duidelijkheid, de frisse toon, de levenslustige allure schieten dan vaak te kort. Van de Velde deed een meesterworp, al was het dan ook in zijn opgedrongenheid, een weddingspel.
Om te besluiten herhalen we de wens : dat de uitgeverij de noodzakelijkheid moge begrijpen er een aanvullende « Schijnwerper » aan te besteden. De lezers hebben er recht op, maar eerst en vooral de auteur zelf. AL. DE MAEYER

0. - Algemeene Werken

19.796 **XX** **05**
WEEZEN-ALMANAK 1941. *Geïll. — Neerbosch, Neerbosch' Boekhandel,* 1940, 70^e^ *jaargang* (17 × 10) 208 *blz.*
V, P — Uitgegeven door de « Weesinrichting Neerbosch » te Nijmegen biedt deze almanak na de klassieke wetenswaardigheden over kalender, feestdagen, jaartellingen, posttarieven, uitvindingen, leeftijden van boomen en dieren, de hoogste bergen der wereld, de Nederlandsche gemeenten, enz. enz. enkele huiselijke mededeelingen over de Inrichting in Neerbosch, wat simpele versjes en moralizeerende proza-stukjes. Niet erg frisch van inhoud en uitvoering. X

1. - Wijsbegeerte en Zedenleer

19.797 **Carp, H. J., Dr** **1**
UREN MET SPINOZA. *Geïll. met 1 portret — Baarn, Hollandia-Drukk.,* 1940 (18 × 12) 192 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,50
I¹, T — De dualistische wereldbeschouwing, welke Dr Carp in zijn inleiding tegenover die van Spinoza plaatst, is in ieder geval niet de leer van het Christendom, al schijnt schr. dit te willen suggereeren. Waardevol zijn intusschen de notities over de God-wereld-leer van Spinoza, welke men wel eens al te gemakkelijk als zonder-meer-pantheïstisch en rationalistisch heeft willen beschouwen. De bloemlezing omvat o.m. belangrijke fragmenten uit de Ethica en het Tractatus theologico-politicus. C. A. BOUMAN

19.798 **Palmstierna, Erik** **133 : 29**
PERSPECTIEVEN DER ONSTERFELIJKHEID. Een onderzoek naar de realiteit. *Vert. uit h. Engelsch [Horizons of immortality] dr R. J. Limburg Azn — Den Haag, De Kern,* 1940 (19 × 13) 6, 375 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50
I², T — Hoe dit boek is tot stand gekomen, verhaalt de schrijver in het slotkapittel. De letters waren in alphabetische volgorde in een grooten kring geplaatst ; en een wijzer, bij voorkeur van glas en met een soepel bewegende punt, werd in het midden geplaatst en heel vluchtig aangeraakt door het medium en een paar der aanwezigen. De binnenkomende golftrillingen werden na een poosje duidelijk gevoeld door het medium en deden de wijzer zich van de eene letter naar de andere bewegen om woorden te spellen (blz. 338). Aldus werden mededeelingen verkregen over God (die noch almachtig noch alwetend is), over het leven der geesten (die voorgelicht worden door andere geesten uit hoogere sferen, p. 183 ; maar hun eigen weg zelf moeten vinden, p. 184) ; over het kwaad, over geboorte en dood ; over een concert van Schumann. Men staat versteld over het feit dat een schr. wien het blijkbaar niet aan talent ontbreekt, zoo volkomen de eerste beginselen van historische kritiek over het hoofd ziet. Er is geen spoor of zweem van de echtheid der zoogenaamde mededeelingen : van eenige voorzorg om bedrog uit te sluiten vernemen we nergens ; over de namen en qualiteiten van de dertig personen die aan het schrijven van dit boek hebben deelgenomen, krijgen we niet de minste aanduiding (behalve deze : dat de mededeelingen meestal doorgegeven werden door de violiste Adila Fachiri). Het geheel is een samenraapsel van het soort sentimenteelen godsdienst, dat men in de kringen van

de aan spiritisme, theosophie en mind-cure doende menschen aantreft, en wordt speciaal gekenmerkt door zijn kleurloos altruïsme, zijn sterke negatie van Gods rechtvaardigheid en van de hel, zijn bombastische spreekwijze en de zinledigheid van zijn orakels. Eén typisch staaltje moge volstaan : « Het verleden is heden, en het heden verleden ; en dus kan het gebeuren, dat iets, dat thans verwacht werd, niet zoo spoedig gebeurt, als wij hoopten » (blz. 171). AL. JANSSENS

2. - Godsdienst

19.799 **Beaufays, Ignatius, O.F.M.** **92.2 : 9 : 91 : 22**

◆ ONZE LIEVE VROUW EN HAAR OMGEVING IN PALESTINA. *Vert. dr Pater Waldo Creemers, O.F.M. — Mechelen, St-Franciscus-Drukkerij,* 1939 (19×12) 15 *fr.*

V — Dit werk behoort tot de beste boeken die over Maria's leven werden geschreven. Pater Beaufays is goed geschoold en bovendien mocht hij verscheidene jaren in het Nabije Oosten doorbrengen. Hij kent het Evangelie en het Oosten, en hij beschikt over een goede pen. PROF. J. COPPENS

19.800 **Coppens, J., Prof.** **22 : 37**

◆ HEILSGESCHIEDENIS VAN HET OUDE TESTAMENT voor priesters en onderwijzers. *In aansluit. bij de «Korte Heilsgeschiedenis v. h. Oude Testament» uitgegeven dr de Zusters v. d. H. Jozef Calasanz te Vorselaar. Geïll met* 19 *pltn en kaartjes — Averbode, Goede Pers,* 1940 (24×16) 167 *blz.* 20 *fr.*

Prof. J. Coppens

V — Het boek biedt aan al wie met het godsdienstonderricht belast is, onder gelijk welken vorm, een zeer rijke goudmijn niet alleen van *feiten* maar in eerste lijn van *gedachten.* Het geeft een diep inzicht in de beteekenis en in de waarde van het Oud-Testament, voor ons Christenen. Het heeft alzoo een vormende, een onderwijzende en een fijn genuanceerde apologetische waarde. Het is mooi uitgegeven en wel geïllustreerd. Nog meer afbeeldingen van « realia » zouden misschien beter de wat theatrale voorstellingen van Doré vervangen. — Blz. 150 *in punt* 1 vinden we geen melding van de grondwaarheid der H. Drievuldigheid ; *in punt* 2 staat niets over de *bovennatuurlijke* verheffing van den mensch tot aangenomen kind Gods ; *punt* 6 is zoo fundamenteel en zoo intiem met de Godheid verbonden dat het wel bij punt 1 mocht ingewerkt zijn. Ook over de maatschappelijke organisatie van den godsdienst van het N. T. in de Kerk onder het gezag van den Paus hadden we daar iets willen vinden. En waarom werd ook Maria b.v. in punt 6 niet méér op den voorgrond gebracht ? — Daar de schrijver echter maar wilde « naar enkele leerpunten verwijzen » kon niet alles aangegeven worden, alhoewel het fundamenteele in den godsdienst van het N. T. wel mocht aangeduid worden.
M. DAISOMONT

19.801 **Damsté, P. H., D^r^** **809 : 21 : 23 : 47**

◆ MARCUS MINUCIUS FELIX. Met een Nederlandsche vertaling — *A'dam, H. J. Paris (Hermeneus-serie n^r^ 1)* 1936 (20×14) XV, 218 *blz.* *fl.* 3,25

IV — Minucius Felix was een gevierd Romeinsch advocaat, die in zijn laatste levensjaren Christen werd. Zijn *Octavius* is een van de oudste ons bewaarde Christelijk-Latijnsche prozageschriften en dateert wellicht van ca 147 n. Chr. (van Wageningen). Het boek brengt ons een onderhoud over den godsdienst, waar Cæcilius Natalis het heidensche, Octavius Ianuarius — aan hem ontleent de dialoog zijn titel — het christelijke standpunt verdedigt, terwijl Minucius Felix als scheidsrechter optreedt. Den auteur is het vooral hierom te doen, den monotheïstischen grondslag van het Christendom en het geloof in de Opstanding, in het licht van de antieke philosophie als waarachtig te bewijzen en verder de eerzame levenswijze van de Christenen tegen hatelijke aanvallen te verdedigen. Het bijbelsche en het christelijk-dogmatische element treden hierbij op den achtergrond. Men ziet het, ook aan onzen tijd van subtiele en om zich heen grijpende paganiseering, heeft dit boek iets te zeggen. — Prof. Damsté bezorgt ons, behalve den oorspronkelijken tekst, ook een zakelijke inleiding (waar o.m. over een paar bevreemdende plaatsen van den dialoog iets is gezegd) en daarbij een vlotte, getrouwe vertaling, die de formeele, bijna Ciceroniaansche, schoonheid van het origineel in hooge mate benadert. Mooie uitgave en voor de Hermeneus-serie, die met dezen band inzet, een voortreffelijk gangmaker. D[r] G. RASKIN

19.802 **de Smet, R. H.** **22 : 84 : 81**

◆ DE PSALMEN UIT HET HEBREEUWSCH VERTAALD. *Met een inleid. studie door Cyriel Verschaeve. Voorwoord van Hoogw. Dom M. van Assche. Verantwoording van Prof. Dr J. Vanopdenbosch S.J. — Steenbrugge, Sint Pieters Abdij,* 1940 (27×18) LVIII, 228 *blz.* 45 *fr.; geb.* 63 *fr.*

V — Dit sierlijk gedrukte boek bevat een keurige en, op meer plaatsen, zeer gevatte vertaling van de psalmen naar den grondtekst. Het is van dit standpunt uit te plaatsen benevens de Vlaamsche Isaias-vertaling van wijlen kanunnik van Hoonacker. De verklarende nota's vallen minder mee; zij zijn ontoereikend om ons de psalmen grondig te leeren begrijpen. PROF. J. COPPENS

19.803 **du Plessis, Jean, Graaf** **1 : 23 : 22**

◆ HET EINDE DER TIJDEN, naar de voorspellingen van de Schrift. *Vert. uit h. Fransch [Les derniers temps] dr J. van der Hoogte, pr. — Heemstede, De Toorts,* 1940 (25×18) 212 *blz.* *fl.* 3,25; *geb. fl.* 4,25

IV — Wie in dit boek voldoening zou zoeken voor de zucht naar sensatie, die door den stortvloed van « profetieën » bij het volk is losgeslagen, zonder dat deze bevrediging vindt, zou bedrogen uitkomen. Het boek van Graaf du Plessis is een wetenschappelijk, philosophisch-theologisch boek. Het kan de bedoeling van schrijver en uitgever niet geweest zijn, een boek te brengen, dat door de groote massa verslonden wordt. Deze bedoeling zal wel zijn, dat onze intellectueelen, ook de leeken, kennis nemen van wat het Boek der Boeken zegt over dat verschrikkelijke, dat « Einde der tijden » heet. Dat dit in onze dagen meer noodig is, dan ooit, zal wel door iedereen aanvaard worden. De vertaling is vlot, goed Nederlandsch, verraadt zich in het geheel niet als vertaling. J. S. H. BEMELMANS

19.804 **Fiedler, Emil** **24**

◆ GOD EN HET LIJDEN. In opdracht van het Katholieke Comité van actie « Voor God ». *Bew. uit h. Duitsch dr Cor Hesseling — Heemstede, De Toorts (Katholiek réveil, nr 7)* 1938 (19×13) 31 *blz.* *fl.* 0,25 [4 *fr.*]

IV — *God en het Lijden* : een vraag die door duizenden en nog duizenden wordt gesteld, wanneer de ziekte als een pest komt inwonen; wanneer een tegenslag plannen overhoop werpt; wanneer de dood komt aankloppen; wanneer het oorlog is enz. Fiedler geeft — in deze kleine brochure — een bondige uiteenzetting van het probleem en zet alles raak op de juiste plaats en in de echte verhouding. Een paar bladzijden lazen we reeds in zijn mooi werk *De goede God.* M. VAN HOECK

19.805 **Guardini, Romano** **264**

◆ DE GEEST DER LITURGIE. *Naar de 14e en 15e uitg. vert. uit h. Duitsch [Vom Geist der Liturgie] dr een Kanunnikes van het H. Graf te Turnhout — Turnhout, Brepols,* 1940 (19×11) 217 *blz.* 16 *fr.; geb.* 22 *fr.*

Romano Guardini

IV — Van Prof. Guardini, die reeds door zijn boekje over « *God* » ook hier in ons land de aandacht op zich heeft getrokken, verscheen nu in het Nederlandsch wat we zouden mogen noemen : Het vormingsboek tot liturgisch begrip en leven. Kind van onzen tijd, kent hij er al de aspecten, maar ook al de nooden van; hij kent den modernen mensch door en door, die onweerstaanbaar en dikwijls zelfs onbewust, oververzadigd van al de vooze beloften van materialisme en rationalisme, in eindeloos heimwee zoekt naar God. De « Ecclesia orans » voert ons en heel de gemeenschap naar Hem, want de voortdurende aanbidding door die Kerk aan God gebracht, in waarheid, in blijheid, in schoonheid, is de liturgie. In vastaaneengesloten synthese behandeld schr. : Liturgische stijl : rustig-geworden, verheven tot het universeel-geldende; Liturgische symboliek : de verhouding van het stoffelijke tot zijn diep-geestelijke beteekenis; de Liturgie als spel : de schoonheidsglans der eeuwige Waarheid is haar wezenszin; de ernst van de Liturgie Waarheid is de ziel van alle schoonheid. De Kerk heeft het Opus Dei ingesteld omwille van den ernstigen nood onzer ziel. — Het is schr. er om te doen aan onzen tijd en onze gemeenschap iets mee te deelen van den echten geest der Liturgie, die God dienen wil in waarheid en in schoonheid. Wij zijn hem dankbaar om zijn heerlijk geschenk. Laten we die schatkamer niet toegegrendeld. — De *Geest der Liturgie* wordt voorafgegaan door een overzicht van de liturgische Beweging in het na-oorlogsche Duitschland en de plaats die Guardini hierin opneemt, uit h. Fransch van R. D'Harcourt; alsook van de vertaling der inleiding tot de Duitsche uitgave door Dom Ildefons Herwegen. M. VAN HOECK

19.806 **Lefebvre, Gaspar, O.S.B.** **264 : 37**
◆ HOOGERE LEERGANG OM DE MIS TE VERSTAAN. *Vert. uit h. Fransch dr Thomas-Bechet Tibot O.S.B. Geill. dr Jos. Speybrouck — St-Andries Brugge, Liturgisch Apostolaat* 1940 (21 × 15) 80 *blz.* 5 *fr.*
V — Nog een nieuw boekje over de H. Mis, doch zoo rijk aan inhoud, dat het de vorige overtreft en we het ten zeerste aanbevelen. Schrijver legt de H. Mis deelsgewijze, gebed na gebed uit. Bij elk gebed duidt hij het verband aan met het geheel, geeft zoo noodig de historische herkomst en groei aan, herinnert aan het passend moment in het Oude Testament, wekt bij ons de verlangde gevoelens op en steunt vooral op den dogmatischen grondslag. Tegenover elke tekstbladzijde staan de aangepaste teekeningen van Speybrouck. Tekst en teekeningen vullen elkaar prachtig aan. Het boekje is bedoeld als een handboek voor het middelbaar onderwijs. Bij een volgenden druk verwachten we een mooier en verzorgder uitgave, die beter strookt met de verheven waarde van het behandelde onderwerp. — Nogmaals zeer warm aanbevolen. L. Verwimp

19.807 **Lippert, Peter** **24**
◆ SAMENSPRAKEN. *Vert. uit h. Duitsch [Gespräche] dr Jos. van Reusel. Met een inleid. tot den schrijver. Geill. met portret — Lier, J. van In & Co,* 1940 (22 × 15) XLIV, 127 *blz.* 22 *fr.*; *geb.* 32 *fr.*

Peter Lippert

IV* — Elk boek van Pater Lippert is een heerlijke gave van waarachtige schoonmenschelijkheid gedragen op een hoogstaande cultuur, gedegene, mannelijke vroomheid en levensechte religiositeit. Dat hij daarbuiten een taal schreef van klassikale schoonheid, beheerscht en genuanceerd zooals weinigen dat kunnen, zet op elk van zijn boeken het stempel van den kunstenaar. Eerw. Heer van Reusel is, na Dosfel, de Lippert-vertaler in Vlaanderen. Hij mocht dan ook dit laatste werk van Lippert niet onvertaald laten, omdat de gerijpte denker en schrijver in deze milde samenspraken leeft. Al bleef deze bundel onvoltooid — Pater Lippert had immers 18 samenspraken voorzien, waarvan hij er enkel 11 kon neerschrijven — toch bestrijkt het een ruim levenscomplex genoeg om een levensboek te zijn. De vertaler schreef — voor zijn keurige vertaling — een inleiding over het leven en werk van den grooten mentor en gaf zelf, als besluit van het werk — zooals Dr Wurm dat deed voor de Duitsche uitgave, doch in een anderen vorm — een In-Memoriam-samenspraak. Peter Lippert's laatste uitgave bleef een « Unvollendete », doch vol is ze van levenswaarheid en -schoonheid. M. van Hoeck

19.808 **Ouwendijk, J. J.** **24 : 23 : 21**
◆ WERELDPLAN DER LIEFDE. *Met voorw. van H. de Greeve, pr. — Utrecht, Urbi et Orbi,* 1940 (20 × 13) 208 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,25
IV — Een eigenaardig werkje dat noch apologetisch, noch ascetisch, noch theologisch is bedoeld, maar overdenkingen bevat over God, de Schepping, de Mensch en Kristus van een denkenden geest. Het praamt tot nadenken over deze grondwaarheden en hun innerlijke verbondenheid (wat van het grootste belang is voor eenieder van ons) en poogt het onsamenhangend geloof van velen wat meer beredeneerdheid en stevigheid bij te zetten. Schr. denkt logisch door, beweegt zich op vasten grond, zet rustig en aantrekkelijk zijn overpeinzingen uiteen. — Niet-katholieken mogen zoo'n degelijk en deugdelijk boek niet ongelezen laten. Maar nog veel minder katholieken. D. de Pauw

19.809 **Schurmans, M. F., S.J.** **27 : 9 : 92**
◆ BLOEDGETUIGEN VAN CHRISTUS. Martelaarsdocumenten uit de eerste eeuwen der Kerk — *Roermond-Maaseik, J. J. Romen,* 1940 (22 × 18) 243 *blz.* 40 *fr.*; *geb.* 52 *fr.*
V — Uit bronnen en literatuur betreffend de eerste martelarenrijen (64-314) zifte E. P. M. F. Schurmans drie-en-dertig gelijktijdige documenten, welke vervolgingsmethoden en martelarenmoed hel belichten. Hoe deze massale verdrukking werd goedgepraat ? Waar de kristenen zich tegen openbaar optreden midden de heidensche bezoedeling schrap bleken te stellen, kalde het groot publiek over onteerende praktijken op lichtschuwe vergaderingen, over tooverkunst, kindermoord, bloedschande en wat meer. Om eigen politieke baat buitten keizers meermalen deze hetze uit, zoo Nero die de verantwoording voor zijn brandstichtersdaad op de kristenen afschoof. Van af de IIIe eeuw gaat de Staat zelf vervolgingswerk aanbinden, uit verweer, heette het, tegen het staatsgevaarlijke van de kristen organisatie. — Aan P. Schurmans' bundel hebben we stevig historisch materiaal, vóóraf in te deelen over de Acta, (officieele rechterlijke verslagen door griffiers opgesteld),

o.m.a. van Cyprianus, Justinus, Apollonius, Maximus, de Scilitaansche martelaren. Daar zijn verder Passiones te lezen, d.z. verhalen van ooggetuigen of van degelijk ingelichte tijdgenooten, o.m.a. deze van Polycarpus, Perpetua en Felicitas, Pionius, Montanus, Fructuosus. Het is van schrijverswege goed gezien elke figuur of groep in streng historisch kader te hebben gesitueerd. Inleiding (blz. 9-20) houdt sobere en soliede studie over het vervolgingswezen (aantal vervolgingen, oorzaken, aantal martelaren, indeeling van het Rijk, typeering der verschillende keizers) en klasseert historische documentatie over de bloedgetuigen voor Christus. — Wetenschappelijke arbeid hebben we voorhanden. De vertaling is keurig en gespierd, de uitgave fijn verzorgd. Een prachtige aanwinst voor deze in onze taal vrij pover bedeelde periode der hagiografie. J. Meerbergen

19.810 **Sillevis Smitt, J. H.** **22 : 24**

EEN SPIEGEL DER WERELD — *Den Haag, J. N. Voorhoeve (Brandende Kaarsen)* 1939 (19×12) 79 *blz.* *fl.* 0,90

I2, P — Dit is een Protestantsch-moraliseerende verklaring van *II Koningen*, 5, de geschiedenis van Noämon en Gehazi. Interessant om den trant van zulkdanige schriften te leeren kennen ; weinig bruikbaar voor onze Schriftverklaring. Prof. J. Coppens

19.811 **Tóth, Tihamér, Mgr Dr** **25 : 24**
◆

Mgr Dr Tóth Tihamér

DE MEESTER IS DAAR EN ROEPT U ! Relig. voordrachten gehouden in het studiejaar 1937-1938 in de Pázmány-Universiteitskerk te Budapest. *Vert. uit h. Hongaarsch [Udvözlégy Oltáriszentség] en van een levensschets v. d. schrijver voorzien dr Frans Schneiders. Geïll. met 1 plaat — Voorhout, Foreholte ; Antwerpen, Standaard-Boekhandel,* 1939 (21×15) 234 *blz.* 38 *fr.*

V — Deze vertaling verscheen posthuum. Mgr Dr Tóth Tihamér, tot Bisschop benoemd van Veszprém daags na het Internationaal Eucharistisch Congres te Budapest gehouden in den Zomer van '38, stierf, in volle werkzaamheid, een paar maand later. Zijn werken zijn voldoende gekend bij ons door de vertalingen die regelmatig mekaar opvolgden. Zijn kanselwelsprekendheid heeft ongetwijfeld met frissche hernieuwingskracht gewerkt. Daarvan getuigt de buitengewone belangstelling van zijn gebundelde predikaties en geestelijke conferenties. Inspiratiebron en gedachtengang blijven steeds het H. Evangelie en de volle katholieke leer. Vorm en uitdrukking : het actueele, het directe, De gloed van zijn overtuiging stijgt tot het stralende wit van zijn apostolische liefde. De vertaler geeft dus, als inleiding, een zéér interessante, en, de figuur van Mgr. Tóth belichtende biografie, waarin we het hart voelen kloppen van den redenaar, den schrijver, den Bisschop-Belijder die Mgr Tóth was en blijven zal door en in zijn werk. M. van Hoeck

19.812 **van den Born, E. Th., Drs** **22**

DE WIJSHEID VAN DEN PREDIKER — *Kampen, J. H. Kok,* 1939 (22×17) 144 *blz.* *fl.* 1,60 ; *geb. fl.* 2,25

I2, P — Deze commentaar op het boek van den *Prediker* is protestantsch-vroom opgesteld. Het boek leent zich uitstekend tot moraliseerende beschouwingen, en de auteur kent de knepen om uit de oude Israëlietische wijsheid ook moderne christelijke wijsheid op te graven. De nieuwe vertaling die hij ons schenkt, is niet slecht. Doch van het standpunt van de wetenschappelijke exegese kan men niet instemmen met al de verklaringen waarmee hij den ouden tekst ingekleed heeft. Prof. J. Coppens

19.813 **van der Leeuw, G., Dr** **21 : 24 : 30**

DE VERHOUDING VAN GOD EN MENSCH VROEGER EN NU — *A'dam, Noord-Holl. Uitg. Mij (Uit leven en wetenschap nr 4)* 1940 (21×14) 64 *blz.* *gec. fl.* 1,20

III* — In dit boekje wordt bedoeld een schets te geven in de groote lijnen van de verschillende wijzen en vormen, waarin de mensch in verschillende perioden en kulturen zijn verhouding tot God beleeft. Suggestief, zooals al de werken van dezen schrijver, die een erkende faam geniet op het gebied van de godsdienstwetenschap, is niettemin dit boek niet vrij van gebreken. Het eerste is, dat begrippen als « God », « godsdienst », « natuur », « bovennatuur » nooit klaar omlijnd worden en zoo volgt dan een gelijkschakeling van praktijken en ritussen die vaak aan de oppervlakte blijft, en niet genoeg tot het wezen en de kern van de dingen doordringt. Het tweede is, dat schrijver de onaangename gewoonte van vele hedendaagsche geleerden volgt, die spreken over verouderde en afgedankte theorieën, waar het gaat over theorieën, die niet passen in hun eigen constructie. En zoo meent van der Leeuw dat de overtuiging van een natuurlijken godsdienst en een natuurlijke moraal sedert de XVIIIe eeuw reeds herhaalde malen overwonnen is. De

eenvoudige, vanzelfsprekende waarheid daarentegen is dat de natuur van den mensch een zekere verhouding tot God voorschrijft, en mede zekere verplichtingen waaraan niemand zich kan onttrekken. Het derde is, dat de voorbeelden, door den auteur gekozen, soms wel heel ongelukkig zijn. Zoo moet Molinos dienen als de representatieve figuur van de christelijke mystiek, waarin het evenwicht God en den mensch wordt opgeheven door de vereenzelviging van God en mensch. AL. JANSSENS

19.814 **van Hulle, L.** **24**

◆ GEESTELIJKE HULP AAN ZIEKEN — *Dendermonde, St-Pieters en Paulus' Abdij (Vromer Leven-serie nr 1)* 1940 (15 × 10) 24 *blz.* 1 *fr.*

V — Een practisch boekje voor geestelijke hulp aan zieken en raadgevingen aan de familie van den zieke. Beknopt heeft schrijver de liturgische gebeden er in verwerkt. Een paar bladzijden over de gemoedsgesteltenis van den zieke zijn juist en leerzaam, ook voor de familie van den kranke. — Warm aanbevolen. M. VAN HOECK

L. van Hulle

19.815 **Wauters de Besterfeld, Elisab. 24 : 264 : 37**

◆ BLIJ BIDDEN. *Vert. uit h. Fransch dr Wies van de Walle-Persyn. Geïll. — Brugge, Desclée de Brouwer,* 1940 (13 × 10) 96 *blz.* 3,75 *fr.*

VIc — Geef aan onze kindertjes dit gebedenboekje en ze zullen blij bidden en biddend blij leeren zijn. Soms komt er een moeilijk woord in voor, doch enkel in bepaalde uitdrukkingen, die wellicht vrijwillig onveranderd behouden zijn om 'n brug te slaan van de kindertaal naar de groote-menschentaal. Na het morgen- en avondgebed volgt de H. Mis : kinderlijk van taal met als speciaal op te merken deel het « Onze Vader », waarvan schrijfster, in 't kort, elke vraag met 'n omschrijving uitlegt. Verders volgen biecht- en kommunie-oefeningen, de kruisweg en verscheidene gebeden, die betrekking hebben op de aangename en droeve gebeurtenissen van het kinderleven. Me dunkt dat voor onze Vlaamsche kinderen de gemoedelijkheid van den tekst een weinig gestoord wordt door het Nederlandsche « je ». — Sterk aan te bevelen ! L. VERWIMP

19.816 **Wieringa, E. H.** **22**

◆ DE WEG NAAR JEZUS CHRISTUS IN HET OUDE TESTAMENT. Schets van den gang der bijzondere Godsopenbaring onder de oude bedeeling voor onderzoekende Bijbellezers en ten dienste voor catecheten — *Purmerend, J. Muusses,* 1939 (18 × 12) 18 *blz.* *fl.* 0,35

IV, P — Dit boekje is een poging om de Bijbelsche Geschiedenis van het Oude Testament meer religieuze waarde bij te zetten en ze gansch te oriënteeren naar Christus. De auteur slaagt in zijn opzet, zelfs af en toe op zeer treffende wijze. De taal en enkele gezichtspunten hebben voor ons een te Protestantsche kleur, doch het is opvallend hoe deze auteur onze eigene opvattingen, zooals wij die hebben verwerkt in de handboekjes van Vorselaar, benadert. Wij hebben het boekje met belangstelling en niet zonder vrucht gelezen. PROF. J. COPPENS

19.817 **XX** **22 : 37**

◆ KORTE HEILSGESCHIEDENIS VAN HET OUDE TESTAMENT. Voor den 4n Graad van de Lagere School en voor de lagere Humanioraklassen. *Bew. dr de Zers der Christel. Scholen v. d. H. Jozef Calasanz te Vorselaar. Onder leiding en met de medew. van Kan. J. Coppens. Geïll. met* 19 *pltn en kaartjes — Averbode, Goede Pers,* 1940 (21 × 17) 111 *blz.* 7 *fr.*

V — Een verkorte bewerking van de *Heilsgeschiedenis van het Oude Testament* door Hoogleeraar J. Coppens opgesteld. Dit boekje is gemaakt voor het schoolgebruik. Het is mooi uitgegeven, fijn geïllustreerd en van echte wetenschappelijke waarde. Het is echter « zware kost » voor de leerlingen van den 4n graad. — Blz. 9 kan het tot verwarring leiden wanneer gezegd wordt dat wij het O. T. bestudeeren om God *beter* te leeren kennen. Het N. T. immers geeft ons een *betere* en *vollediger* kennis van de Godheid dan het O. T. M. DAISOMONT

3. Sociale Wetenschappen - Opvoeding Vrouwenbeweging

19.818 **Carp, E. A. D. E., Prof. Dr** **159 : 61 : 355**

ORGANISATIE VAN DE PSYCHIATRISCHE DIENST onder de burgerbevolking en preventieve maatregelen tegen paniekstemming. *Radiolezing voor de K.R.O.* 9 *Jan.*

1940 — *Den Bosch, R. K. Charitat. Vereenig., 27, Vischstraat,* 1940 (24×16) 20 *blz.* 3 *fr.*
IV — De titel duidt voldoende aan waarover het gaat en de uiteenzetting is die van een vakman : zeer lezenswaardig. Dr Fr. Meeus

19.819 **Claus, K. L., S.J.** 37 : 24
◆

K. L. Claus, S.J.

KAMPIOENEN. Karakterfilm voor de jeugd
DE REUZE-MATCH. Strijdfilm voor de jeugd
Averbode, Goede Pers, 1939 (19×13) 121, 100 *blz.*7,50*fr.*6,50*fr.*
V — Twee werkjes van practische jeugd-pædagogie. Ver is alle cerebraal getheoretiseer. Het leven van de jeugd trilt er in. Positief-opbouwend, opeischend het jonge impuls van daadkrachtig denken en doen. Frisch gesteld, boeiend uitgebeeld. Een compendium voor onze jongens die geen « lauwaards, maar klauwaards » zijn. M. van Hoeck

19.820 **Colleye, Raymond** 324
WAALSCHE STANDPUNTEN. Voordracht gehouden voor de Volksuniversiteit « Herman van den Reeck ». *Vert. uit h. Fransch [Ce que pensent les Wallons] dr Lena Timmermans-Delen — Antwerpen, Volksuniversiteit « Herman v. d. Reeck » (Brochure nr 32)* 1939 (21×14) 58 *blz. Niet in handel*
V — Na inleidende gedachten over het Nationalisme in 't algemeen een studie over het Waalsch Nationalisme : zijn ontstaan in 1905 onder den druk der Vlaamsche beweging ; zijn ontwikkeling : streven naar bestuurlijke scheiding — actie der Assemblée Wallonne — het aanvaarden van haar voorstellen door den Vlaamschen Volksraad. — Een degelijke studie. C. Godelaine

19.821 **Daels, Frans, Prof. Dr** 37 : 57 : 61
◆ VOOR ONZE JONGENS. *Geïll. met teekeningen van Joe English — Antwerpen, De Sikkel,* 1940, 5e *druk* (16×11) 62 *blz.* 2 *fr.*
IV — Dit overbekend boekje beoogt, op sexueel gebied, een stichtende voorlichting te geven aan jongens van haast volwassen ouderdom. 't Werd geschreven op de vuurlinie van den vroegeren oorlog en 't werd heruitgegeven na de mobilisatie van ons leger verleden jaar. 't Is echter voor alle omstandigheden geschreven en het blijft dan ook ten zeerste aanbevelenswaardig. Dr Fr. Meeus

Prof. Dr Frans Daels

19.822 **Gerbert, G.** 37
◆ IK VOED MIJN KIND OP. *Vert. uit h. Duitsch dr Leo de Roover — Averbode, Goede Pers,* 1940 (19×14) 242 *blz.*20*fr.*
IV — Dit werk is uiterst geschikt om dienst te bewijzen in middens en bij gelegenheden als deze waaruit het gegroeid is, t.t.z. op gezellige avonden, waar iemand met ondervinding ouders toespreekt die verlangen iets bij te leeren om hunnen kinderen beter op te voeden. De inhoud zal wel eens discussie verwekken, zoo hopen we, ten minste. Bv. blz. 117 : « het speelgoed moet lawaai maken ». Wat denken schrijver — en vertaler — over de « lessen in het stil zijn » van Montessori ? Dr R. Delrue

19.823 **Lubbers, G. J.** 37 : 36 : 61
◆ DE DAAD IS AAN DE OUDERS VAN TOEKOMSTIGE VERPLEEGSTERS — *Hilversum, Paul Brand (Ouder-reeks onder redactie v. H. Helmer C.SS.R.)* 1940 (16×12) 46 *blz.* *il.* 0,30
V — Interessant boekje voor toekomstige verpleegsters. Schrijver wijst op de speciale karaktereigenschappen die een goede verpleegster moeten kenmerken. Tevens wordt nadruk gelegd op de hooge opvatting van het beroep van verpleegster, bij wie het theoretisch en technisch geschoold zijn gelijk dient te loopen met de harmonische ontplooiïng en vervolmaking van haar wezen. Als slot een lijst van de R. K. ziekenhuizen waar verpleegsters opgeleid worden voor het verkrijgen van het diploma. J. Tettelin

19.824 **Moolenaar, S. W.** 34
CRIMINEELE TACTIEK. Leerboek voor opsporings-ambtenaren — *Dokkum, Schaafsma & Brouwer,* 1938 (23×15) 184 *blz.* 72 *fr.*
IV* — Schrijver begint met een goed onderscheid te stellen tusschen de crimineel-technische kennis van den politieman en de crimineele tactiek die deze bij het opsporen van misdaden toepast. « Hoe moet de politieman toegerust met al de noodige technische

kennis, zoeken naar den dader van het misdrijf », dat heet schrijver de crimineele tactiek en dat is dan ook de grondstof die hij in negen welgevulde hoofdstukken, klaar en met passende voorbeelden uit de praktijk, behandelt en uitlegt. — Ten zeerste aanbevolen voor rechterlijke en politieele opsporingsagenten. Dr Fr. Meeus

19.825 **Oosterkamp, J.** **37 : 159**

PÆDAGOGEN SPREKEN. Pædagogische, psychologische en algemeen didactische uitspraken. *Verzam. dr J. Oosterkamp — Den Haag, Uitg. Mij Haga,* 1939 (24×16) 164 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,40

IV — De schrijver zegt in het voorwoord : « Eene verzameling van uitspraken genomen uit opvoedkundige werken en tijdschriften... om... vreugde en leering te verschaffen aan den lezer... » — Dit werk geeft, voor belangstellenden, eene niet banale verzameling die menige vreugde kan verschaffen. Voor « leering » ontbreekt aan dit werk het noodige wetenschappelijk materiaal, t.t.z. de noodige verwijzingen om de uitspraken te kunnen bestudeeren bij de schrijvers zelf. Dr R. Delrue

19.826 **Perm, J.** **37**

◆ WELOPGEVOED EN MODERN. Voor studeerende meisjes — *Brugge, Karel Beyaert,* 1940 (17×11) 94 *blz.* 8 *fr.*

V, M — Modern zijn! Dit woord is geworden als 'n vlag, die allerhande lading zocht te dekken ! Soms schijnen « welopgevoed » en « modern » wel twee dingen te zijn die mekaar uitsluiten. Toch is dit niet zoo. Dit kleine, practische boekje bewijst het u. Het bevat raadgevingen en wenken over het in acht nemen van de wellevendheid in alle levensomstandigheden en is vooral gericht tot het studeerende meisje. Wellevendheid is tact en die is van alle tijden. Zij is altijd oud en altijd nieuw, zooals de innerlijke rijkdom van de ziel zelf waarvan zij enkel de uitstraling-naar-buiten is. Het middel om die innerlijke gesteltenis te verwerven duidt schr. aan in het slotwoord : « De zaken tot hun juiste verhouding terug te brengen ». Aan het einde van het boekje is een overzicht van de vrouwelijke loopbanen toegevoegd. J. van der Steene

19.827 **Roose, J. C., Dr** **30 : 37 : 24**

ONS GEZIN IN DE CRISIS. Over huwelijk en gezinsleven — *Baarn, Bosch & Keuning,* 1940 (19×13) 175 *blz.* *geb. fl.* 2,25

II, P — Radiotoespraken in 1939-1940 gehouden, door een Predikant der Nederlandsche Hervormde Kerk. We twijfelen niet aan de goede bedoeling van den spreker, en op zekere plaatsen vinden we heel juiste gedachten (b.v. blz. 91). Elders (b.v. blz. 39, 65, 80) zeggen wij niet onvoorwaardelijk : ja. Maar dit boekje is voorwaar geen lectuur voor Katholieken, daar het de echte leer over huwelijk en gezin niet adequaat voorstelt. Er zijn trouwens over dit onderwerp heerlijke werkjes genoeg in katholieken geest geschreven. J. Salsmans

19.828 **Schubert, Walter, Prof.** **30 : 32 : 91**

DE KOMENDE EUROPEESCHE MENSCH. *Vert. uit h. Duitsch [Europa und die Seele des Ostens] dr W. J. Merckens —Haarlem, Eigen Volk,*1940 (24×16) 301 *blz. fl.* 3,50

IV — Belangwekkend en actueel boek, in over het algemeen goede Nederlandsche vertaling verschenen. De inhoud heeft vooral betrekking op de verhouding van den mensch van Oost- en dien van West-Europa. Goede kenschetsing der voornaamste volken van ons werelddeel. De schrijver werpt een merkwaardig licht op tal van verschijnselen, die thans aan den Europeeschen « hemel » zijn waar te nemen. Hij legt waardeering ten aanzien van godsdienst, met name jegens het Christendom, aan den dag. Dr Schulte

19.829 **Timmermans, Alph.** **37**

◆

Alph. Timmermans

GOEDE MANIEREN. Wellevendheid voor de R. K. jeugd. *Geïll. — Helmond, Drukk. Helmond,* 1940, 5e *druk* (19×13) 94 *blz.* *fl.* 0,65

VIa — Een handboekje van wellevendheid ten gebruike van de schooljeugd. Niets nieuws, zult U zeggen. Maar na lezing ervan zult U moeten toegeven : dat het toch wel iets nieuws is : want de steeds-weerkeerende inhoud wordt in zoo'n frisschen, aantrekkelijken vorm aangeboden, dat hij er als honig zal ingaan. Wat vooral sympathiek aandoet, is wel dat schr. de wellevendheid ruim opvat (cfr. « Veilig verkeer ») en ze wil gegrondvest zien op rechtvaardigheid en liefde. Een echt plezierig boekje. Het hoofdstukje « Wat wellevendheid is » en dat over de verzorging van ons uiterlijk zal geen leerling nog vergeten. Leuke teekeningen veraanschouwelijken den tekst en enkele versjes helpen mede om

het boekje uiterst geschikt te maken om als leesboek te worden gebruikt, ware het niet dat — voor onze Vlaamsche kinderen althans — de vereenvoudigde spelling heel wat bezwaren oplevert. J. VAN DER STEENE

4. - Taalkunde

19.830 **Bovée, Juul** **43 : 37 = 43**

LAAT BOVÉE U DUITSCH LEEREN. Deutsch : Ein Lehr- und Lesebuch. *Geïll.* — *Antwerpen, De Oogst,* 1940, 4 *dln* (20 × 15) 112, 124, 132, 183 *blz.* *in map* 50 *fr.*

Juul Bovée

V — Een volledig stel van vier leerboeken dat ons de vruchten ten disch brengt van Bovée's jarenlange ervaring als leeraar in het Duitsch. Aan deze gezond- en practisch-benutte ervaring is dan ook in hoofdzaak de niet genoeg te prijzen degelijkheid toe te schrijven van dezen cursus. De indeeling, de stelselmatig-trapsgewijze en logische behandeling der moeilijkheden, het gewikt en gewogen karakter van het oefeningenmateriaal : dit alles blijkt bij een ietwat grondiger kennisnemen duidelijk gegroeid te zijn uit het contact met den leerling, die door zijn reacties en door de resultaten van zijn werk aan den leeraar, die zich zijn vak ter harte neemt, steeds de meest doeltreffende aanwijzigingen verstrekt. Behoudens ons eenig persoonlijk bezwaar wat betreft het ontbreken van thema's, zijn deze boekjes — methodisch en taalpedagogisch gezien — van een lovenswaardige feilloosheid, en bijgevolg van dien aard dat zij de taak van ieder Duitschdoceerende en Duitschstudeerende — en deze laatsten zijn legio in onze dagen — in ruime mate zullen vergemakkelijken. De vier deeltjes zijn als albumpjes geïllustreerd, frisch en modern, en bovendien is er wat ik noemen zou : het cultureel peil van den inhoud. De leerlingen worden werkelijk ingeleid tot de cultuur van het volk, wiens taal zij zich trachten eigen te maken. Bovée luisterde zijn werk op met de parels van zijn uitgebreide belezenheid in de klassieke en hedendaagsche Duitsche literatuur. Het laatste luchtje muffe schoolgeur wordt er op zulke wijze bij het moderne talenonderricht probaat uitgewaaid. PAUL HARDY

19.831 **de Baere, C., Dr** **4393 : 39**

◆ KRACHTPATSERS IN DE NEDERLANDSCHE VOLKSTAAL. Een verzameling oudere en jongere bastaardvloeken — *Antwerpen, De Nederl. Boekhandel,* 1940 (20 × 14) 189 *blz.* 35 *fr.*

V — Schrijver noemt zijn boek « een verzameling oudere en jongere bastaardvloeken », maar hij geeft werkelijk veel meer dan deze ondertitel belooft. Uit de behandelde stof blijkt wel dat de mensch de taal in de eerste plaats gebruikt om gevoelens uit te drukken, veeleer dan denkbeelden ; hoe dichter we den natuurmensch naderen, hoe aanzienlijker de rol van het gevoel wordt. Het eerste deel behandelt de geschiedenis van den strijd, die van af de vroegste tijden door wereldlijke, zoowel als door kerkelijke overheden tegen het vloeken werd aangebonden. Na deze uitvoerige cultuur- en rechtshistorische inleiding wordt de taalkundige ontwikkeling van de verschillende soorten van bastaardvloeken nagegaan ; schr. deelt deze in naar het wezen waarop de vloeken beroep doet : de godheid of de eeredienst, de vijandige machten, de schepselen enz. Van iedere uitdrukking wordt de geschiedenis opgemaakt aan de hand van tallooze voorbeelden uit oude en nieuwe teksten, Nederlandsche en vreemde woordenboeken en idiotica : de schr. heeft geen moeite ontzien om alles grondig te verklaren ; hij citeert echter geen vorm of de bron staat nauwgezet aangegeven. Daarenboven is het werk zeer onderhoudend geschreven : het ruikt niet naar de lamp, alhoewel er een reusachtige arbeid in steekt ; kortom, het is een mooie aanwinst op taal- en volkskundig gebied en tevens een mooi boek, waaraan ieder algemeen ontwikkeld mensch genoegen kan beleven. PROF. Dr L. GROOTAERS

Dr C. de Baere

19.832 **Kuitert, R.** **4393**

LEER UZELF BETER NEDERLANDS. Voor hen, die de schooljaren achter de rug hebben — *Baarn, Bosch & Keuning (Libellen-serie, nr 383-385)* 1940 (19 × 17) 112 *blz.* *fl.*1,35

V — Een leerboek van moedertaal, ten gerieve van hen die de schooljaren achter den rug hebben. Voor volksuniversiteiten. Als voorloopig bezwaar geldt echter de spelling. Kuitert is een geknipt schoolmeester voor groote menschen. De inhoud van zijn boekje is consequent met wat hij er mee voor heeft ; de toon joviaal. Deductieve werkwijze in het behandelen der moeilijkheden. Spelling, syntaxis, woordkeuze, uitspraak, alles kortom, wordt practisch en glashelder opgedischt. Hier en daar ook een aandachtiger kijkje op het wezen en de evolutie der taal. Eigenlijk valt er niets dan goeds over te zeggen. PAUL HARDY

19.833 **van der Molen, S.** **49 : 4393**
POPULAIR MALEIS — *Deventer, Uitg. Dixon (W. van Hoeve)* 1939 (19×14) 78 *blz.*
V — Een dubbele woordenlijst Nederl.-Maleis en Maleis-Nederl. biedt een zorgvuldige woord-selectie van 600 à 700 woorden, met welks gebruik men vooraf vertrouwd geraakt door de verschillende lessen waarin deze woorden gebruikt worden in korte zinnen, die ontleend zijn aan het dagelijksch leven. Als inleiding werden enkele regels opgenomen over uitspraak en grammatica die de bestudeering der lessen heel wat vergemakkelijken. T. K.

19.834 **van der Walt, S. L. C.** **4393 : 37**
AFRIKAANS AS TWEEDE TAAL vir standerd IV-V. *Opgestel volgens Departemente Leerplan — Johannesburg, Voortrekkerpers,* 1939, 2e *druk* (24×16) 149 *blz.* *gec.* 3/9
V — Deze spreek-, schrijf- en taalwerkoefeningen zijn bedoeld voor Engelschsprekenden die Afrikaans willen leeren. Schrijver leeraarde jaren in een Engelsmediumskool en kent de moeilijkheden waarmee de studenten te kampen hebben. Hij groepeerde zorgvuldig die moeilijkheden en stelde een reeks practische oefeningen samen om tot zuiver taalgebruik te geraken. — Mag zeer gelukt heeten voor Engelschsprekenden in de hoogere primaire klassen. A. DE MEIRSMAN

19.835 **Verschueren, J., S.J., Prof. Dr** **4393**
◆
MODERN HANDWOORDENBOEK. Vooral ten dienste van het onderwijs. *Met medewerk. van Dr E. Spaey en Dr L. Brounts — Turnhout, Brepols,* 1941 (22×15) 1650 *blz.geb.*125*fr*

Prof. Dr J. Verschueren

V — Dit nieuw Woordenboek wil een betrouwbare gids zijn in alle gevallen die zich voordoen op taalkundig gebied ; daarom geeft het de woorden van het Algemeen Beschaafd Nederlandsch (waarnaast ook gewestelijke woorden in ruimeren kring bekend) met de spelling en de uitspraak ; het geslacht, het meervoud en den verkleiningsuitgang der zelfstandige naamwoorden ; de trappen van vergelijking der bijvoeglijke naamwoorden ; de stamtijden der werkwoorden ; de etymologie, een definitie met voorbeelden, en verder gezegden, synoniemen en tegenstellingen. Als spelling werd deze van de Vries en te Winkel gebruikt. Wat de eigenlijke « nieuwe spelling » betreft, deze is aangeduid bij de titelwoorden door onderstreping van de letters welke in die spelling wegvallen. Waar het mogelijk was werd naast de definitie een teekening gevoegd van het besproken voorwerp. Opgenomen werd tevens een kaart van elk der 17 provincies van België en Nederland. A. B.

19.836 **Weijnen, A., Dr** **419 : 4393 : 37**
◆
BETEKENIS EN MOGELIJKHEDEN DER HEEMTAALKUNDE — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (Opvoedk. Brochurenreeks nr* 108*)* 1939 (19×15) 72 *blz.* *fl.* 0,80
V — De heer Weijnen is een van de ijverigste Nederlandsche dialectonderzoekers : onafgebroken verschijnen van zijn hand opstellen over de taalgeografie van zijn geliefd Noord-Brabant. In deze zaakrijke brochure wenscht hij de problemen te onderzoeken die door de wisselwerking Algemeen Beschaafd en dialect aan den onderwijzer worden gesteld. In gebieden als Noord-Brabant, en dit geldt ook voor geheel Zuid-Nederland, waar de dialecten nog springlevend zijn, gaat het niet aan op school dezen taalvorm te negeeren of de leerlingen zelfs misprijzen in te boezemen voor de volkstaal, die in de engste beteekenis toch hun *moeder*taal is. Hoofdzaak is dat de onderwijzer het dialect genoeg beheerscht om het taalmateriaal, dat de kinderen van huis meebrengen, als grondslag te nemen voor zijn onderwijs in het beschaafd Nederlandsch. Voor de kinderen is het dialect met gevoelswaarde geladen, terwijl de cultuurtaal aanvankelijk vreemd klinkt en niet tot hun gemoed spreekt. Schr. waarschuwt echter herhaaldelijk tegen het gebruik door den onderwijzer van een dialectisch getint Nederlandsch, onder voorwendsel dat de leerlingen dan beter verstaan : dit kan slechts kwaad stichten bij kinderen, die in beschaafd taalgebruik nog

geen vasten grond onder de voeten hebben : door onze Vlaamsche onderwijzers moet deze waarschuwing nog meer ter harte genomen worden dan door hun Noordnederlandsche collega's ; het gevaar is natuurlijk het grootste in de streken waar de dialecten een spraakkundigen bouw bezitten, welke dien van het Algemeen Beschaafd zeer benadert ; dit verklaart dat, wanneer Limburgers of Westvlamingen zich de moeite willen getroosten om Algemeen Beschaafd te leeren, zij meestal uitstekende resultaten bereiken, terwijl de Brabanders, van hun met het A-B. zoo nauw verwante volkstaal meestal iets overbrengen in de cultuurtaal. — Wij kunnen het werkje van den heer Weijnen warm aanbevelen aan al degenen, die met het moedertaalonderwijs zijn belast : naast practische wenken bevat het rijke stof tot nadenken. Uitvoerige aanteekeningen geven leiding voor verdere studie.

PROF. Dr L. GROOTAERS

5. - Wetenschappen

19.837 **Evers, F.** **59**

Kees Hana

INSECTEN. *Met voorw. van Dr D. Mac Gillavry. Geïll. met 16 blz. afbeeldingen — Utrecht, Urbi et Orbi (Practica. Encyclopedische Bibliotheek nr 1)* 1940 (20×12) 67 *blz.* *fl.* 1

V — Dit eerste deeltje in de nieuwe Encyclopedische bibliotheek *Practica* voldoet ten zeerste. Een keuze werd gedaan uit de groote verscheidenheid Nederlandsche insecten ; deze werden gegroepeerd volgens een oude samenvattende indeeling, welke berust op de Nederlandsche namen voor de verschillende insectengroepen. Cijfers bij den tekst verwijzen naar één der 197 afbeeldingen op 't einde van het boekje samengebracht. — Zeer aanschouwelijk werkje dat zeker een verlangen naar meer-weten wekken zal. D. B.

19.838 **Hana, Kees** **91 : 55 : 58 : 59**

VAN ZEE TOT MEER. Zwerftochten rondom de Zuiderzee. *Geïll. met* 8 *platen — A'dam, J. M. Meulenhoff,* 1940 (20×18) 234 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50

IV — In een elftal hoofdstukjes geeft schrijver, na de geologische en biologische voorgeschiedenis van het IJsselmeer behandeld te hebben, onderhoudende beschrijvingen van de tegenwoordige planten- en dierenwereld en de omringende landschappen.

M. DONDERS-VAN DER AA

6. - Toegepaste Wetenschappen

19.839 **Cloete, S. A.** **61**

TANDHEELKUNDE IN SKOOL EN HUIS. *Geïll. met 4 teekeninge — Johannesburg, Voortrekkerpers,* 1940 (18×13) 108 *blz.* *gec.* 3/—

V — Een zeer verdienstelijk boekje. W.i.w. niet vrij van een paar gebreken, waarvan het bizonderste wellicht is dat het weer aanzet tot te veel zelf-behandeling. Het naïeve van sommige passages — ik gis omwille der vulgarisatie — doet wel zeer sympathiek aan maar zou toch moeten met de waarheid in orde blijven. B.v. « Die eerste stap van die geneesheer is om die plek rondom die ontsteking te reinig. As die moeilikheid inwendig is, gee hij 'n purgeermiddel aan die persoon ». Zoo zijn er meer. Er is echter te veel goeds in het boek om op dergelijke détails te blijven staan. Het is daarbij zeer vlot geschreven en het mooie Zuid-Afrikaansch is een reden te meer om het te doorlezen. Dr J. LEBEER

19.840 **Geurts, A.** **64**

OORLOGSKOOKBOEK — *Roermond-Maaseik, J. J. Romen,* 1940, 3e *druk* (19×13) 104 *blz.* 15 *fr.*

V — In dezen tijd van huishoudelijke verwikkelingen, zal de huisvrouw graag dit boekje met zijn kostbare raadgevingen ter hand nemen. Naast algemeene wenken van groot nut, vindt ze er in de bereiding van 33 wel uitgedachte maaltijden voor 't burgergezin, gevolgd van aangepaste besparings- en vervangingsmiddelen, en een kort hoofdstuk over den inmaak. Eenvoudig en ordelijk opgesteld, beantwoordt 't werkje aan zijn doel : 'n hulp te zijn in een zuinige maar goede keuken. A. VINCKEN

19.841 **Relham, Robert** **6 : 79**
TECHNISCHE KNUTSELWERKJES VOOR JONGENS. Eenvoudige en goedkope constructies, o.a. Lichtschakelingen, brandkast met « electrisch » slot, toestellen voor beeldtelegrafie: 2e Dl. *Geïll.— Deventer, Æ. E. Kluwer,*1940, 2 *dln* (20×14) 38 *blz. fl.* 0,70
V — De beschreven constructies zijn uiterst eenvoudig en worden zóó toegelicht, dat iedereen ze zonder te groote moeite in elkaar kan zetten. Behandeld worden : lichtschakelingen, een brandkast met « electrisch » slot, een electrische wekker, de wachter in de badkamer, toestellen voor beeldtelegrafie. — Aanbevolen. G. J.

7. - Schoone Kunsten

19.842 **Boer, Adriaan** **77**
FOTO'S MET INHOUD. *Geïll. met 76 foto's — Bloemendaal, Focus N. V.,* 1940 (24×17) 168 *blz.* *geb. fl.* 3

Adriaan Boer

V — Dit boek wil trachten, de amateur te brengen tot het maken van beter en mooier werk door hem te leeren zien. Het is alsof Adr. Boer voor ons een serie lichtbeelden projecteert en daaraan allerlei opmerkingen over compositie, over toonwaarden, over lijnwerking verbindt. In zijn voorwoord zegt hij, dat het oog van den vooruitstrevenden amateur gecultiveerd moet worden. Dit cultiveeren kan gebeuren door het onder leiding bekijken en ontleden van anderer werk. 76 Kunstfoto's in voortreffelijke reproductie worden hier geboden, met erbij een verklarende teekening : wat het hoofdmotief is, hoe de compositie loopt, wat er goed of minder goed aan is. Het gaat over driehoekscompositie, over de concentratie van licht en schaduw, over de diagonaal, over allerlei soorten van verlichting, hooge en lage gezichtspunten, alles punten waar men bij het maken van een foto op moet letten. Het boek is voor amateur-fotografen die iets beters willen maken van groote waarde. Zij worden gewezen op nieuwe motieven en hun waarde. Wij zijn er zeker van, dat hun werk bij het navolgen van deze wenken, merkelijk in waarde zal stijgen. Het boek bevat een portret van den schrijver en achterin een complete opgave van de technische bijzonderheden van de foto's, die in het boek zijn gereproduceerd. — Wij wenschen dit werk in veler handen. E. R.

19.843 **Bronmeijer, J. A.** **79**
MODERNE DANSEN. *Met* 51 *schema's ontworpen en geteek. dr den schr. en* 1 *portret — Den Haag, Dansschool,* 27 *Lange Poten,* 1938 (24×16) 223 *blz.* *geb. fl.* 10.—
III — Geeft na enkele inleidende beschouwingen de techniek van de voornaamste moderne dansen. Een 50-tal zeer verzorgde en aanschouwelijke schema's dragen er toe bij het onderrichte vatbaarder ingang doen te vinden bij den leerling. S. S.

19.844 **van de Velde, Anton** **709 : 79 : 809 : 82**
◆ HET EEUWIG MASKER — *Utrecht, Het Spectrum ; Antwerpen, Standaard-Boekhdl (Schijnwerpers nr* 38*)* 1940 (19×11) 126 *blz.* 16 *fr.*
IV — Lees de bespreking hierover onder nr 19.795 in « Het Boek der Maand ».

19.845 **XX** **75**
DE OUDE SCHILDERKUNST in het Koninklijk Museum te Antwerpen. 147 *afbeeldingen — Antwerpen, De Sikkel,* 1940 (28×22) 11, 98 *blz.* 20 *fr.*
IV — Een verzorgde uitgave met 147 afbeeldingen van oude schilderwerken uit het Koninklijk Museum te Antwerpen. Vooraf opgave van naam van het schilderstuk, van schilder, materiaal van uitvoering, formaat en cataloognummer. K. C.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

19.846 **Hensen, Herwig** **81**
DE DUBBELE VAARDIGHEID — *Brussel, A. Manteau,* 1940 (20×15) 53 *blz.* 25 *fr.*
II — We hernieuwen het voorbehoud over de sfeer van materialistisch psychisme door den dichter verwekt om zijn inspiratie te vertolken : voorzeker men kan niemand verplichten spiritualistisch te denken, doch er zijn grenzen waar voorbij men komt aan het verwrongene, het niet meer gezond-menschelijke. Troebel in elk geval. Overigens in opzicht uitdrukking en taal, wordt hier, nog meer dan in vroeger werk, een hoog peil bereikt.
Dr Joris Caeymaex

19.847 **Mok, M.** 81
DE RATTENVANGER. Een gedicht. *Geïll. met teekeningen v. M. van Koolwijk — Maastricht, A. A. M. Stols (De Halcyonpers)* 1939 (24×16) 23 *blz.* *fl.* 1,90
V — Schr., dunkt ons, is niet volkomen geslaagd in zijn opzet, al laten zich episodisch passages genieten. Een zekere grauwe abstraktheid, te zeer verwaarloosde reliefgeving en een te slappe veerkracht en schittering. Dr JORIS CAEYMAEX

19.848 **Morriën, Adriaan** 81
HARTSLAG — *Maastricht, Brussel, A. A. M. Stols,* 1939 (25×17) 22 *blz.* *fl.* 1,20
III — Andermaal — het begint stilaan welletjes te worden — het bij mannelijke zoowel als bij vrouwelijke auteurs zoozeer in trek gekomen onderwerp der belijdenissen van het eerste huwelijksleven : man en vrouw, zwangerschap, moeder en kind. Bij eenigen komt het sublimeerende van die toestanden naar voren, meerderen blijven zeer nauw bij het lillend-zinnelijke, wat u meermaals voert tot in het rauwe-intieme. Morriën hoort in hoofdzaak bij de laatsten. Als dichter geeft hij meestal zijn noteeringen in harde opeenvolging, waarbij niet de eenheid van stuwing maar de felheid van woord en klem het moet doen. Enkele andere gedichten zijn meer gedragen op doorloopende golving en rhythmische bezwering. Dr JORIS CAEYMAEX

19.849 **Peleman, Bert** 81
◆

Bert Peleman

LAND AAN DE SCHELDE. Gedichten — *Antwerpen, De Nederl. Boekhandel,* 1940 (25×18) 55 *blz.* 20 *fr.*
IV — Er komen hier enkele bladzijden voor die 't zij in hun geheel, 't zij langs een hoek links en rechts een forsige en dan een zeer effectvolle plastiek vertoonen. Peleman volgt ook den mode-weg naar ballade, altijd een zekere afwisseling voor beschrijving. Maar volkomen gaaf zijn er niet veel stukken, misschien « Klaaglied », « De barbier » enz. Voor het overige, heel wat moeizaams, slordigs, zonder trefzekere vormgeving zoowel in zake taal als in zake vers. 't Ware toch jammer zoo hij met zijn aanleg niet uitgroeide tot een meester in het uitbeelden van en vertellen over de Schelde. Dr JORIS CAEYMAEX

19.850 **Terpstra, Christiaan** 81
HET KLOKHUIS — *Almelo, W. Hilarius Wzn,* 1939 (20×14) 32 *blz.* *geb. fl.* 2,50
IV — Weerom een Noordhollandsch ironist in den trant van van Hattum, van der Steen en cs. Zichzelf steeds bevestigend in zijn houding van vrijheid, onafhankelijkheid tegenover al wat bindt, wat vastlegt, enfin om jong te blijven ; toch sluit het boek op een smakelijke aanvaarding van het beperkte geluk. Zee-atmosfeer, Friesch. Bij flinke intelligentie (die niet te duister werkt), een zeer gelukkig treffen van de pointe en de effectvolle geestige zegging, tevens in een kruimig-mannelijke verwoording. Voor verveling geen nood. Dr JORIS CAEYMAEX

19.851 **van Duinkerken, Anton** 81 : 809 : 84
◆
DICHTERS DER EMANCIPATIE. Een bloemlezing met inleiding — *Bilthoven, De Gemeenschap ; Brussel, Onze Tijd (Bloemlezing uit de katholieke poëzie van de vroegste tijden tot heden : deel 3)* 1939, 3 *dln* (27×19) 461 *blz.* 100 *fr.*

Anton van Duinkerken

IV — Te midden aanzienlijke tijdvakken met geringen bloei, zooals het postklassicisme en de romantiek zoowel in Noord als in Zuid, — tijdvakken waar Schr. ons op geestige wijze een kijk op geeft, welk een blijde verrassing zijn de inderdaad belangrijke gedichten der XVIIIe-eeuwsche vroomheid, meestal anoniem : de Kerst- en passieliederen-en-gebeden, Zuidersch en archaïseerend getint ; en daar onder het werkelijk zeer mooie anonieme gedicht op de H. Maria Magdalena. In al wat volgt, vertoont Schr. zich uitstekend, boeiend portrettist van dichters, van onze groote dichters, en van de jongere scholen. Hier en daar, een vraagteeken : waarom Vansina zoo toegetakeld, Schreurs zoo haastig voorbijgeloopen ? Zeker is het dwaas J. Vercammen te bespreken als volgt : « Eenzelfde ironisch verzet bij eenzelfde (als van Oldenburg en Hoornik) maatschappelijke deernis levert den grondtoon der poëzie van den jeugdigen Vlaming J. V. ». Waar haalt U het ? En daarmee punt, geen woord meer over J. V. Spijtige fouten hier en daar : Paul *van* Vree, Hilari*us* Thans, *Pater* van

Tichelen, Prof. Bauer, *Superior August Tuisbaert*, Jeanne van der Putte, Victor van Coilluc, Werwich in West-Vlaanderen, Molenbeke bij Brussel, de Hoogtedeesche advokaat (O. K. de Laey). Nog iets : Nee maar, Muyldermans « de oudste dichter uit deze nieuwe school van Gezelle-volgelingen »... ! Dr JORIS CAEYMAEX

19.852 **van Duinkerken, Anton en Kelk, C. J.** **81 : 809 : 84**
POËZIE UIT DEN PRUIKENTIJD. Een bloemlezing bijeengebracht en toegelicht — *A'dam, Bigot & van Rossum (Uilenreeks, nr 28)* 1938 (18×12) 78 *blz.* *gec. fl.* 0,75
IV — Gedichtjes vervaardigd als garnituurstukjes van 'n porcelein-servies, nog meer rozig Sèvres dan het eentoniger maar kloeker blauwe Delft, — enfin herderinnetjes, roosjes enz. Er zijn nummers bij, die goed voldoen in opzicht zuiverheid van zegging, ook van weinig gekende dichters. De fraaie inleiding geeft een overzicht der thema's, en toont aan hoe het kleine vonkje poëzie van dien tijd dien bepaalden vorm van arkadisme moest aannemen. Dr JORIS CAEYMAEX

19.853 **van Geuns, J. J.** **81 : 91 : 9**

J. J. van Geuns

DE ZIEL DER STEDEN — *Maastricht, A. A. M. Stols,* 1939 (20×12) 66 *blz.* *fl.* 1,90
V — Rijnlandsch-romaansche, Oostmarcksch-barokke, Italiaansch-middeleeuwsche, Hollandsche oud-goudeneeuwsche steden en het Parijs vooral van Napoleon en einde-XIXe eeuw, — het wordt alles droomstemmig geëvoceerd, op onweerstaanbaar-rake en doorvoelde wijze. Voor dezen fraaien bundel moet ingetrokken worden wat Rec. 14.871 gezegd werd over een zekere alledaagschheid en over « woordkunst »: want van dit laatste is hier geen spoor, en het eerste wordt met mate en goeden smaak aangewend als een licht element van stemming te meer. — Een gracieuse en zachte bundel. Dr JORIS CAEYMAEX

19.854 **Vestdijk, S.** **81**
KLIMMENDE LEGENDEN — *R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1940 (24×16) 119 *blz.* *geb. fl.* 1,90
III, L — Zwaar en duister van gedachte, moeilijk en toch ook slordig van taal zullen deze verzen, waarin menigmaal weinig schoonheid besloten ligt, slechts enkelen kunnen bekoren. De inhoud is bovendien dikwijls Freudiaans-ontledend over a-sociale en a-moreele menschen : soms zelfs niet vrij van godslastering. Dr JOP POLLMANN

19.855 **Wemerman, Will** **81**
TWEE KASTEELEN. Een bundel verzen. *Geïll. met portret — Santpoort, C. A. Mees,* 1939 (21×15) 47 *blz. fl.* 1,50
IV — Op 25 jaar gestorven dichter. Er is daar levend gebleven menige weergave van spontaan en jeugdige gevoeligheid ; en er zijn meerdere proeven in een echt-persoonlijk genre. Frissche natuurstonden, in de jeugdige liefde opgewektheid samen met (en hierin vertoont zich zijn aard) ironie ; het hoogstudentenleven geïllustreerd met sarcastische liederen. Niet vreemd aan ervaringen van levenspijn. Even een trek van het diepere zijn naar God.

Will Wemerman

Dr JORIS CAEYMAEX

82. TOONEELLITERATUUR

19.856 **de Keyser, Paul** **82 : 81 : 809**
FLORIS ENDE BLANCEFLOER. Als abel spel bewerkt naar den roman van Diederik van Assenede. *Geïll. met houtsneden van Victor Stuyvaert — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1940 (19×12) 79 *blz.* 20 *fr*

Paul de Keyser

IV — Op verzoek van de regie der « Ghesellen van 's Gravensteen » te Gent dramatiseerde de bewerker het oude verhaal van Diederik van Assenede, die het zelf bewerkte naar den Franschen roman, dagteekenend uit de XIIe eeuw. Het is de ontroerende idylle van Floris, den zoon van een heidenschen Moorenkoning in Spanje, en Blancefloer, de dochter uit christelijke ouders geboren. Onder de zoogenaamde Oostersche ridderromans is het een voorbeeld van den « sentimenteelen roman » van het hoofsche genre : de waarachtige liefde overwint alle schijnbaar onoverkomelijke moeilijkheden. — Met deze bewerking werd een speelbaar stuk aangeboden, dat zooveel mogelijk in den geest bleef van het « abel spel », d.i. dat geen gebruik werd gemaakt van moderne dramatische tooneelmiddelen, maar dat het middeleeuwsch statisch karakter der wonderbare gebeurtenissen van de fabel bewaard bleef. Waar de verzen van Diederik gewijzigd of aangevuld werden, geschiedde dit met zijn eigen woorden, uitdrukkingen en rijmen. — Druk en uitgave zijn keurig. W. S.

19.857 **Meire, F.** 82.9

DE LEEUW VAN VLAANDEREN, in vier bedr. bewerkt voor het tooneel, volgens den geschiedkundigen roman van H. Conscience — *Merksem, Uitgeversfonds* « *Lode Geysen* », 5, *Begonialei*, 1939 (22 × 14) 148 *blz.* 15 *fr.*

V — Enkele pakkende scenes uit de roman van Conscience. Te Male, te Compiègne, te Brugge en Groeningen.Vereenvoudigde romantiek.Ten onrechte enkele dialectaanwendingen. Er komen grote, lange monologen in voor. Niettemin zit er veel en goede handeling in. Alleen het vierde bedrijf wordt langdradig, terwijl het geheel enigszins zwak blijft doordien het niet genoeg gecentreerd is op de Robrecht-figuur. Alleszins een goede aanwinst, hoewel niet overtuigend. AL. DE MAEYER

83. Verhalend Proza

I. VERBODEN LECTUUR

Boeken die** 1) **op de kerkelijke Indexlijst voorkomen**; 2) **door de algemeene regelen van de kerkelijke wet beroordeeld zijn**; 3) **op den grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijk moet worden geacht.

19.858 **Jacobsen, Jőrgen Frantz** 83.1 : 83.9

BARBARA. *Vert. uit h. Deensch* [*Barbara*] *dr Willy Corsari en Hedda Syberg. Geïll. met uitslaande kaart — Den Haag, H. P. Leopold*; *Brussel, A. Manteau*, 1940 (21 × 15) 312 *blz. fl.* 2,90 [52,20 *fr.*]; *geb. fl.* 3,90

I-II, LP — Voorwendsel tot prikkeling en drogredenen in zake liefde, godsdienst enz. Van een vrouw die elk oogenblik met een anderen opsteekt, maar die z.g. vriendelijke gaven van een natuurkind bezit... En van een dominee die een ongeloofelijk-groote onnoozelaard is. Van verdieping dezer beiden geen spraak ; sentimenteel uitspinnen zooals in kioskblaadjes. Erge ontwijding toegebracht aan het schijntje kristendom dat er tusschen geweven wordt. Omdat nu Schrijver nogal talent bezit in zake typeeringen van bijfiguren en opzetten van tafereelen, zou men dit voor een heusch boek moeten aannemen ? Neen ! Het adviesje op het schutblad is een meesterstuk van bedrieglijk beetnemen van den onschuldigen lezer. Houdt dit nooit op ?? — Geheel af te raden. Dr JORIS CAEYMAEX

19.859 **Laatsman, W.** 83

DUVELSKERMESSE. Verhaal uit het Vlaamsche volksleven — *A'dam, H. A. van Bottenburg*, 1940 (21 × 18) 220 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

W. Laatsman

I-II, P — Verkapte protestantsche propaganda-lectuur van een Noord-Nederlandschen auteur, die m.i. de Vlaamsche volksziel al zeer weinig blijkt te kennen. Nadat Cieske door een evangelist tot het besef is gekomen van de verkeerdheden, die de jaarlijksche Duvelskermesse met zich meebrengt, voelt hij zich geroepen na diens vertrek God's woord op zijn manier en naar zijn opvatting verder te brengen aan de armzalige, simpele en ongelukkige menschen, waarmee hij in aanraking komt. E. M. DAMEN

19.860 **Pauwels, François** 83.1
TINE KIPRA'S ECHTSCHEIDING — *A'dam, Andries Blitz ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (ABC-romans nr 15) 1940, herdruk* (18×11) 285 *blz.* 7 *fr.*
I, L — Ongeschikte ontspanningslectuur met bepaalde tendenzen omtrent huwelijk en echtscheiding.

19.861 **Prokosch, Frederic** 83.0
NACHT DER SCHAMELEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Night of the poor] dr Albert Helman — A'dam, Em. Querido ; Antw., De Ned. Boekhl,* 1940 (21 × 13) 298 *blz. fl.*2,75 [47*fr.*]
I[3] — In dezen roman wordt een op zijn Amerikaansch begonnen en voleinde zwerftocht verhaald van Tom, de hoofdfiguur van het boek. Langs allerlei avonturen, kennis makend met weinig verheffende, voortreffelijk beschreven kanten van het volksleven, rijpt de held, eigenlijk nog een jongen, tot man. Het boek heeft eenige litteraire waarde, geeft goede natuurbeschrijvingen en geslaagde karakterteekening, maar moet ten stelligste worden ontraden. Veel realistische schilderingen van sexueele uitspattingen en triviale Diesseitsmoraal. Moet men om de wereld te leeren kennen inderdaad door modderpoelen van menschelijke laagheid ?? — Ontraden. Dr W. THEUNISSEN

19.862 **Simonton, Ida Vera** 83.3 : 325
BLANKE BALLAST. *Bewerkt naar h. Amerikaans [Hell's playground] dr A. van den Heuvel — A'dam, Andries Blitz ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (ABC-romans nr 14)* 1940 (18×11) 285 *blz.* 7 *fr.*
I — Verhaalt het lot der kolonialen in Afrika die aldaar ten onder gaan aan klimaat, eenzaamheid en uitspattingen. — Zeer zwoele sfeer. Totaal af te keuren lectuur.

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

19.863 **Frijling-Schreuder, E. C. M.** 83.8
VEENKOLONIALEN. *Bandteekening dr Johannes Mulders — Assen, van Gorcum & Comp.,* 1939 (21×15) 79 *blz.* *fl.* 1,25
II-III, N — Schildering van minder of meer tobbende gezinnen aan den buitenrand van het dorp (het Dijkje is hier wat in vele dorpen bij ons... de Kongo heet). Het gaat echter hoofdzakelijk over karakterteekening en reacties van deze karakters. Echt zijn al die ruzie's, wrijvingen, vooroordeelen, en de figuren zijn raak ; schr. is als psycholoog werkelijk niet onhandig. Het doet nogal verbluffend aan, deze menschen als volslagen godsdienstloos te zien leven. Verder een onaanvaardbaar standpunt in zake kinderbeperking — zelfs al verschijnt dit in het boek slechts als louter objektief gegeven. Dr JORIS CAEYMAEX

19.864 **Zandstra, Evert** 83.1
DE VLAMMENDE HEIDE. *Bandteekening dr Mohr — Den Haag, H. P. Leopold,* 1940 (21×19) 310 *blz.* *fl.* 2,90 [49,30 *fr.*] ; *geb. fl.* 3,90 [66,30 *fr.*]
II — Na « Het klotsende Meer » schrijft Zandstra « De vlammende Heide » ; de ontwikkeling van kind tot man van een ouderloozen jongen, grootgebracht door drie ooms, op hun oude vervallen Friesche zandhoeve. Een jonge boer, die zijn land liefheeft, en de ellende meemaakt van het te niet gaan der boerderij en de liefde van de dochter van een rijkeren boer. Als alles verloren is, gaat hij heen met één zijner ooms, om te varen als zijn vader deed. Doch het meisje zal wachten. — Een boek van realiteit en daarom voorbehouden. Dr L. A. H. ALBERING

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

19.865 **Coxe, George Harmon** 83.0
DE MOORD OP DE FILMSTER. Een Kent Mordock Mysterie. *Vert. uit h. Engelsch [The four frightened women] dr A. A. Humme Jr — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (19×13) 224 *blz.* *fl.* 2,15 [25 *fr.*] ; *geb. fl.* 2,90 [35 *fr.*]
III,N—Een detective-roman,waarin,zooals de titel al aangeeft, het langdurige en uitgebreide onderzoek naar den moordenaar van een filmster en nog een anderen persoon verhaald wordt. Van God of godsdienst is in dit boek geen sprake en enkele gewaagde, nogal prikkelende beschrijvingen maken het tot voorbehouden lectuur. W. RUTTEN

19.866 **Cronin, A. J., Dr** 83

Dr *A. J. Cronin*

KALEIDOSCOOP OP ZAAL « K ». *Vert. uit h. Engels dr* Dr *J. N. C. van Dietsch — Leiden, A. W. Sijthoff ; Antwerpen, De Ned. Boekhl,* 1940 (21 × 16) 184 *blz.* 34 *fr.* ; *geb.* 45 *fr.*
III-IV — In tegenstelling tot Cronin's *De Citadel*, dat ernstige misstanden in de medische wereld behandelt, is dit niets anders dan een aardig gecomponeerd, zeer leesbaar verhaal van een dag in een groot ziekenhuis, uiterlijk gewoon maar in zijn blanke stilte geladen : Een oude beroemde chirurg moet plaats maken voor een jonger collega in wiens stoere armen de hoofdzuster vrij onverwacht, maar geriefelijk terecht komt ; een moeilijke operatie gelukt ; een patiënte, wier schoonheid verdween, probeert zelfmoord te plegen ; een meisje dat van de film droomt moet een been missen, etc. — Zeer onderhoudend maar ook niet meer dan dat. P. J. M. VLEKKE

19.867 **Cunningham, Eugene** 83.0

COWBOY-TAAL. *Vert. uit h. Amerikaansch [Gun Bulldogger] dr Jan van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg.-Mij ; Antw., De Ned. Boekhl,* 1940 (20 × 14) 233 *blz. fl.* 2,25
III— Pony Kirk, eerst detective, later, onder den naam Chance Fielder,veehouder, is door bedrog en diefstal zijn ranch kwijt geraakt. Bij zijn pogen zijn eigendom terug te krijgen, komt hij herhaaldelijk in botsing met de wet, zooals die verstaan wordt door Bully Witt, aanvoerder van een dievenbende en tegelijk sheriff. Na een langen, hevigen strijd slaagt Kirk erin den sheriff met zijn bende te vernietigen. A. ACKERMANS

19.868 **de Vries, Theun** 83.1

DE FREULE (Kroniek van het geslacht Wiarda : 4) — *Arnhem, van Loghum Slaterus,* 1940 (20 × 14) 56 *blz. fl.* 1,20
III — Deze novelle, vierde deel van de kroniek van het geslacht Wiarda, geeft het leven van twee zusters Wiarda die eenzaam op een Friesche state wonen. Bely, de zachtzinnige, krijgt een zoon waarvan zij den vader niet wil noemen ; Kester, de mannelijke, voedt na den dood van Bely het kind op. Haar verborgen gevoelens van moederliefde brengen haar tot waanzin. — De Vries schreef de novelle in een levend en eenvoudig proza. Het gegeven vraagt voorbehoud, alsmede enkele details. PAUL FRISCHE

Theun de Vries

19.869 **Fichardt, Everard** 83.1

ONDER DIE OLYFBOOM — *Pretoria (Z. Afr.), J. L. van Schaik,* 1939, 2e *herw. druk* (19 × 14) 174 *blz. geb.* 3/6
III, [P] — Deze roman mangelt het niet aan spanning, lokale kleur, zelfs niet aan zielkundige analyse. De held is een Boer-schrijver, hij raakt verliefd en trouwt, ziet zijn vrouw vluchten gaan, maar beleeft toch weer de vreugde der verzoening onder den zelfden olijfboom waar beiden elkaar voor 't eerst leerden kennen. Alhoewel dit boek meer dan gewone verdienste bezit, kunnen we er toch niet onvoorwaardelijk onzen zegen over geven. Op blz. 108-110 wordt het Geloof overbodig voor 't leven aangerugd. — Gevormde lezers kunnen het zonder nadeel lezen. A. DE MEIRSMAN

19.870 **Godden, Rumer** 83.1 : 83.3

ZWARTE NARCIS. *Vert. uit h. Engelsch [Black Narcissus] dr N. Brunt — A'dam, van Holkema & Warendorf,* 1940 (21 × 14) 271 *blz. fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
III — Eenige Anglicaansche nonnen stichten een school in een afgelegen gebied aan den voet van den Himalaya. De eenzaamheid maakt een der zusters krankzinnig en de onvoorzichtigheid van een andere maakt de bevolking vijandig. De stichting mislukt. A.ACKERMANS

19.871 **Karri, Unto** 83.1

HET IJS BREEKT. *Vert. uit h. Finsch [Elâvâ Pelto] dr Salvador Hertog — Utrecht, A. W. Bruna,* 1940 (19 × 13) *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
III — De titel symboliseert de Winter, die verdwijnt en plaats maakt voor het voorjaar. Het leven ontwaakt in de natuur maar ook in de menschen. Ook Aune de heldin van het boek, een reeds eenigszins oudere vrouw, die gedrukt gaat onder een teleurstellend huwelijk met een ouderen man, een dronkaard en bruut, voelt die jeugdige levensdrang in zich ontwaken en deze uit zich in een fijngevoelige liefde tusschen haar en Iisakki, een

eenvoudig, edel natuurmensch. De eerbiedige liefde van dien man hergeeft haar den levensmoed waardoor ze weer bereid is haar levenstaak te hervatten. Een goed-bedoeld boek maar met wat al te veel natuurmystiek. Om deze reden en om een zekere openhartigheid : voor volwassenen. CYR. VAN DUYSE

19.872 **Llewellyn, Richard** 83.1

HOE GROEN WAS MIJN DAL. *Vert. uit h. Engelsch* [*How green was my valley*] *dr Joh. de Molenaar — A'dam, Elsevier,* 1940 (23×15) 475 *blz.* *fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90

III*, P — Richard Llewellyn verhaalt de geschiedenis van een mijnwerkersgezin uit Zuid-Wales tusschen de jaren '80 en het begin van onze eeuw, een familiekroniek opgeteekend door den ouden Huw Morgan, jonge Huw, toen zijn dal nog groen was, doch die het zwart en gedempt zag worden door de sintelhoopen van de zelfde mijn, welke aan twee generaties der familie Morgan een benijdenswaardig bestaan schonk. De groote Engelsche romanschrijvers uit Victoria's tijd behooren tot de literatuurgeschiedenis. Ze schreven zóó uit het hart. Ze betoogden den adel of het idealisme hunner personages ; ze experimenteerden op de heerlijkheid van het menschelijk hart. In de jongste decennia is de Engelsche romanliteratuur andere, minder openluchtige wegen opgegaan. Doch Llewellyn grijpt terug naar de oude, beproefde normen. Zijn eersteling is een direct en machtig gestaafd beroep op onze emoties en voortdurend slaagt hij erin diepe ontroering te wekken in ons gemoed. Ik zou dit boek willen kenmerken als een ode aan de « ware vreugde », de vreugde, die uit de ideale — hoewel volkomen en onbewandeld menschelijke — verstandhouding van ouders en kinderen onderling, als een wonder ontstaat ; die ontspringt aan de aloude bronnen van het op de groepssamenhoorigheid reageerende gemoed, de vreugde, die smart en tegenslagen als onvervreemdbare, louteringbrengende elementen inhoudt ; die vreugde tenslotte, welke door den mensch bewust als een geschenk des Heeren ontvangen wordt. Er ligt een verrassend, wonderbaar levensevenwicht in dit boek, dat zonder tendenz geschreven werd, behoudens misschien het onopvallend betoog ten gunste van de groote opvoedende rol der familie, de continuïteit van het ras en het geworteld liggen van den mensch in den bodem van zijn streek. Onvergetelijke figuren leven in dezen roman : de ouders van den verteller, de dominee. Het boek behelst bladz. van hooge dramatische spankracht. Llewellyn behoort bovendien tot het slag der groote vertellers, in wiens werk verscheidene elementen van het oervertelsel aanwezig zijn : eenvoudig, ongekunsteld relaas, waar soms plots de lyriek in al haar jubelende onbevangenheid doorheenbreekt. Men kan dit werk geen recht laten wedervaren binnen het bestek van een bondige recensie. Llewellyn streeft zijn groote « Welshe »-streekgenooten Mary Webb en Rhys Davies voorbij. Het is lectuur voor levenswijze lieden, want alle verrichtingen des levens worden er onbemanteld in weergegeven, hoewel met kieschheid, poëtisch-gedoseerde kieschheid, waaraan ieder op genot jagend motief bij den kunstenaar vreemd is geweest. PAUL HARDY

Richard Llewellyn

19.873 **Lockwood, Vere** 83.0

HOE DE RADJAH HAAR LIEFDE WON. *Vert. uit h. Engels* [*Ramazan the radjah*] *dr Corrie Kroesen — Den Haag, J. Philip Kruseman,* 1940 (20×13) 220 *blz. fl.* 2,15 [25*fr.*]

III° — Een Engels meisje maakt, met politieke bedoelingen, een Indischen radjah het hoofd op hol. Deze ontvoert haar naar zijn paleis en wil met haar trouwen, maar zij wil niets van hem weten, weet te ontsnappen en levert hem aan de Engelsen over. Dan bevrijdt ze hem weer en laat zich door hem meevoeren. Ze wordt nog eens ontvoerd, n.l. door rovers, maar nu weer door den radjah bevrijd. Ten slotte trouwen ze. — Tegen dit boek hebben we ernstige pædagogische bezwaren. De æsthetische en litteraire waarde is overigens van dien aard, dat niemand er iets aan verliest, als hij het niet leest.

G. J. C. ZWANIKKEN

19.874 **Marsh, George** 83.0

MANNEN, DIE VERDWENEN. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Vanished man*] *dr H. S. Lanson — Laren, A. G. Schoonderbeek (Mustang reeks)* 1940 (21×15) 208 *blz. fl.* 2,25

III — Aangelokt door het gerucht van groote goudvondsten in de streek van de Waswanipi trachten eenige goudzoekers daar te komen. Er wordt niets meer van hen gehoord en men zegt dat ze omgekomen zijn in de woeste stroomversnellingen van de rivier. De politie zendt een patrouille ter onderzoek. Als landmeters dringen ze, onder veel gevaren, dat gebied binnen en ontdekken een grooten smokkelhandel in verdoovende middelen.

A. ACKERMANS

19.875 **Riemens-Reurslag, J. H., Mevr.** 83.1
EENS KOMT DE DAG... Roman. *Band en omslag dr B. Mohr — Baarn, Hollandia Drukk.*, 1940 (21 × 15) 261 *blz.* *fl.* 2,75 ; *geb. fl.* 3,50
III — Een nieuwe versie op 't eeuwige thema : de weg van 'n jonge vrouw naar 't geluk is somtijds erg moeizaam. De obstakels, welke de heldin van dit verhaal Suzanne van Daalum, wiskundelerares met een zeer gecompliceerd karakter, heeft te verwinnen zijn legio, maar aan 't eind komt alles terecht. — Mevr. Riemans-Reurslag, pedagoge, doet, menen we, met deze roman haar intrede in de wereld der literatuur. De roman die haar introduceert heeft stellig zijn bijzondere kwaliteiten. 't Is echter zeer te betreuren, dat het eerste deel, 'n knap stuk werk, vrij wel plotseling daalt tot 't peil der stuiver-romans, wanneer de heldin naar Frankrijk gaat. 't Was de schrijfster toch niet te doen om een roman vol bizarre avonturen. De wereldbeschouwing is uiterst vaag. E. SERRARENS

19.876 **Robins, Denise** 83
NOG ALTIJD IS DE LIEFDE BLIND. *Vert. uit h. Engelsch [Those who love] dr Joanne Janzen — Den Haag, J. Philip Kruseman*, 1940 (20 × 13) 208 *blz. fl.* 2,15 [25*fr.*]
III° — Doodziek en overtuigd te zullen sterven trouwt een arts voor de vorm zijn verpleegster om haar zijn vermogen te kunnen nalaten. Wanneer hij ondanks alles beter wordt, geeft dit allerlei verwikkelingen, daar zij eigenlijk een ander liefheeft. Tenslotte wordt dit huwelijk toch nog gelukkig. — Oppervlakkige amusementslectuur. E. M. DAMEN

Denise Robins

19.877 **Savi, E. W.** 83
TEN GOEDE GEKEERD. *Vert. uit h. Engelsch. [The tree of knowledge] dr Jeanne Kloos-Reyneke van Stuwe — — Den Haag, J. Philip Kruseman*, 1940 (19 × 13) 224 *blz.* *fl.* 2,15 [25 *fr.*] ; *geb. fl.* 2,90 [35 *fr*]
III — Een jong meisje is gehuwd met een veel ouderen man. Een intrigeerende vrouw weet haar weg te lokken van haar echtgenoot : zij begint een zondige relatie met een nietsnutter. Zoo lichtzinnig is deze relatie, dat al spoedig haar minnaar het aanhoudt met die oude verleidster. Op zoo'n oogenblik worden ze betrapt door het jonge vrouwtje en door haar man, die geheel buiten haar weten juist op hetzelfde uur naar juist hetzelfde adres gegaan was. Man en vrouw zijn nu voor het oog der wereld weer vereenigd; maar de man gelooft niet meer in haar. Langzaamaan bloeit in beider harten de liefde weer op, totdat zij na een geweldige crisis elkaar hervinden. Het boek is — ondanks mogelijk goede bedoelingen — wel wat al te lichtzinnige lectuur. FR. VERMEULEN

19.878 **Servaes, Anke** 83.1 : 36 : 37
DRIE BOEKEN : Kinderzaal — Kinderen die over zijn — Moeder Liesbeth. *Geïll. met 20 teek. dr Sari Goth — Baarn, Hollandia Drukk.*, 1940 (23 × 14) 861 *blz. geb. fl.* 6,50
Drie eenigszins op elkaar volgende werken van Anke Servaes werden thans in één boekdeel uitgegeven en keurig door de gekende teekenaarster geïllustreerd.

Anke Servaes

IV, N — *Kinderzaal* : Een roman in ik-vorm over een gevoelige, met sterk moedercomplex-gezegende verpleegster, die aan het hoofd staat van een kinderzaal in een gasthuis. Zie vroeger verschenen bespreking onder n[r] 14.421.
III, [P] — *Kinderen die over zijn* : De gehuwde Liesbeth werkt thans in het groote kindertehuis dat ze met haar man, geneesheer, geopend heeft. Zie rec. n[r] 15.355.
IV-V, M — *Moeder Liesbeth* : Liesbeth, moeder thans, heeft niet alleen meer een sociale taak te vervullen, maar ook in te staan voor eigen huisgezin. Rec. n[r] 17.145.
Uit deze werken leeren we Anke Servaes kennen als een schrijfster die op wonderbare wijze beschikt over het vermogen het kind te begrijpen en dit vooral in zijn gecompliceerde verhoudingen. Tevens verraadt ze hier een beheersching van stijl, die tevergeefsch in haar vroeger werk gezocht werd. S. B.

19.879 **Undset, Sigrid** 83.1
MADAME DORTHEA. *Vert. uit h. Noorsch dr A. Basenau — A'dam, J. M. Meulenhoff; Antwerpen, J. van Tuyl*, 1940 (22 × 16) 312 *blz.* 50 *fr.* ; *geb.* 67,50 *fr.*

Sigrid Undset

II-III, [P] — Een uitstekende nog jonge echtgenoote en moeder van een groot gezin, einde der XVIII[e] eeuw. Haar flinke man, administrateur van een glasfabriek ; overigens de atmosfeer landelijk. Hoe zij, vooral na haar mans omkomen bij een tocht in den Winter, het huis rechthoudt, en voornamelijk de twee grootste jongens (15-16 j.) opvoedt. Ook met bijgeloof heeft zij het aan den stok. Of het nu bij Kristin met hare kinderen, of bij Ida Elisabeth of bij Dorthea is, altijd zijn wij er om zoo te zeggen persoonlijk bij, zóó leeft het. Toch enkele noodzakelijke opmerkingen voor de bruikbaarheid : 1°) enkele realistische bladzijden niet geschikt voor jongere lezers ; 2°) nooit vergeten dat S. Undset schrijft voor Noorwegen, voor Prostestanten, en nooit of zelden een boek van controverse of apologie schrijft : het vergt soms heel wat inspanning hét woord van de katholieke te ontdekken. Het is er zeker, maar het is een kwestie van den geest en de letter. Zoo hier : geen controverse-boek, alleen op de laatste bladzijden een kier geopend op Roomsch Katholiek geloof en leven. Welnu naar de letter wijst Dorthea, die heel het boek dóór de type is van het beste wat het sociniaansche Protestantisme geeft, en dit wil blijven,wijst zij zelfs dit af, bovennatuurlijk geloof en bijgeloof bijna in den zelfden zak stekend. Naar den geest echter, voelen wij dat dit eerder humeur van het lastige oogenblik is, en dat zij reeds goed op weg is. Maar zeldzaam zullen de lezers zijn die dit zoo opvatten. D[r] J. CAEYMAEX

19.880 van Schendel, Arthur **83.1**
MIJNHEER OBERON EN MEVROUW. Roman. *Omslagversiering dr R. W. Snapper — A'dam, J. M. Meulenhoff ; Antwerpen, J. van Tuyl,* 1940, 2[e] *druk* (20×15) 246 *blz.* 52 *fr.* ; *geb.* 70 *fr.*
III-IV* — Lees de recensie onder n[r] 19.790 in de rubriek « Laatste Lichting ».

19.881 Yore, Clem **83.0**
EEN ZWARE BEPROEVING. *Vert. uit h. Engelsch [Riders of the red ranges] dr G. C. van den Hout — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20×15) 300 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
III — Ommalleg Malone verliest geheel zijn bezit met poker spelen. In Sunshine Valley vindt hij werk, maar ook een bende, die tracht al den grond in de vallei in bezit te krijgen, door den eigenaar het leven door diefstal en moord ondragelijk te maken. Tegen Malone zijn zij echter niet opgewassen. Menigmaal verkeert hij in levensgevaar, maar telkens weet hij zijn vijanden te verslaan. A. ACKERMANS

19.882 XX **83.8**
DUIZEND EN ÉÉN AVOND. Groot verhalenboek voor den Nederlandschen lezer : 1e Deel. *Onder redactie van Emmy van Lokhorst en C. J. Kelk — A'dam, Contact,* 1940, 6 *dln* (25×18) 252 *blz.* *geb. fl.* 1,75
III — Een bundel vertellingen, niet alle van dezelfde letterkundige waarde, van verschillende binnen- en buitenlandsche schrijvers en schrijfsters, waaronder enkele reeds vroeger gepubliceerd. — Geschikte leesstof voor hen die van afwisseling houden. M. DANIËLS

19.883 XX **83.8**
HET GELE HUIS TE HUUR en verhuurd aan tien schrijvers : F. Bordewijk, Elisabeth Zernike, H. J. Smeding, Anna Blaman, Gerard Walschap, Henriëtte van Eyk, Jef Last, Anne H. Mulder, Antoon Coolen, Emmy van Lokhorst. *Verzam. en ingel. dr H. J. Smeding. Geïll. met* 1 *plaat — A'dam, Andries Blitz,* 1940 (23×16) 165 *blz.fl.*2,25;*geb.fl.*2,90
III* — Besproken in de kroniek « Laatste Lichting », n[r] 19.792.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

19.884 Baldwin, Faith **83**
JOAN MAAKT CARRIERE. *Vert. uit h. Amerikaans [Career by proxy] dr Jeanne de Kruyff — Den Haag, J. Philip Kruseman,* 1940 (21×15) 219 *blz.* *fl.* 2,25 [25 *fr.*]
IV — Een schatrijk Amerikaans meisje is het luie leventje dat ze leidt, moe en vindt werk, door voor een zieke vriendin een betrekking waar te nemen. Ze doet haar best, maar raakt een beetje verliefd op haar patroon, die echter getrouwd is. Zijn vrouw is krankzinnig. Ze houden zich allebei flink. De vrouw wordt weer beter en Joan trouwt met een anderen aanbidder, een flinken, jongen dokter. — Een heel onschuldig boek. ZWANIKKEN

19.885 **Biggers, E. D.** 83.0
DE ZWARTE KAMEEL. Een Charlie Chan-mysterie. *Vert. uit h. Amerikaansch [The black camel] dr L. van Leeuwen Boomkamp-Belinfante — A'dam, A. Blitz; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (ABC-Romans, nr 12)* 1940 (18×11) 288 *blz.* 7 *fr.*
IV — De filmster Shelah Fane, die alleen het geheim van den moord op 'n vroegeren aanbidder kent, wordt bij 'n fuif in haar kamer vermoord. Wie die dubbele misdaad bedreven, zult ge pas op de laatste bladzijden vernemen, dank zij de handige knepen van een pseudo-waarzegger en 'n origineel Chineesche detectief. — Biedt 'n paar uurtjes zeer spannende lektuur. M. Brouns

19.886 **Boylston, Helen Doré** 83
WIJKVERPLEEGSTER. *Vert. uit h. Amerikaansch [Sue Barton, visiting nurse] dr Fenna de Meyier — Baarn, Hollandia Drukk. (Ster-Serie)* 1940 (21×15) 204 *blz. fl.* 1,90
IV-V.M — Suze Barton, reeds bekend uit de voorgaande boeken van de schrijfster, doet haar intrede bij de Blauwe Verpleegsters van de Henry Street. Zij geeft zich met al haar energie aan het werk, dat behalve de ziekenverzorging in de achterbuurten van New-York, er veel toe bijdraagt de maatschappelijke nood van deze arme bevolking te lenigen.
J. M. C. de Haan

19.887 **Brausewetter, Arthur** 83.1
DE ERFGENAAM VAN BOCKENHAGEN — *A'dam, H. A. van Bottenburg,* 1940 (21×16) 234 *blz.* *fl.* 2,25; *geb. fl.* 2,90
IV-V — Horst Braunschweig groeit op in een ongezellig gezin, dat financieel afhankelijk is van de familie. Later erft hij het landgoed «Bockenhagen». Hiermee eindigen de geldelijke moeilijkheden, maar streng voor zichzelf, is hij ook streng voor anderen geworden. Oogst wantrouwen bij zijn streven naar moderniseering, tot hij liefde opvat voor Ruth, zijn achternicht, dank zij wie hij het verkeerde van zijn levenshouding leert inzien. Een boeiend boek voor elke lezer. Jacq. van de Ven

19.888 **Breevoort, Johanna** 83
NAAR 'S LEVENS RIJPHEID — *A'dam, H. A. van Bottenburg,* 1940 (21×16) 243 *blz. fl.* 2,25; *geb. fl.* 2,50
IV, P — Weinig belangrijk verhaal over de late meisjes- en eerste huwelijksjaren van de hoofdpersoon, iemand uit een zeer christelijk milieu. — Geschikt voor streng-protestanten.
A. Hermans

19.889 **Cameron, C.** 83.0
COWBOYS ZIJN TAAI. *Vert. uit h. Amerikaansch [Rangers is powerful] — R'dam, De Combinatie,* 1938 (20×14) 247 *blz.* *fl.* 1,50; *geb. fl.* 1,90
IV — De gewone elementen van een cowboy-verhaal, op behendige wijze samengevoegd. Meer moorden dan eigenlijk noodig was. Aug. Ossenblok-Dries

19.890 **Conyers, D.** 83.0
ERFLATERS. *Vert. uit h. Engelsch [Aunt Jane and uncle James] — Helmond, Drukk. Helmond (Roman voor allen, nr 96)* 1935 (20×14) 189 *blz.* *fl.* 0,15
IV — Voor liefhebbers van zulke verhalen : de gewone moordtooneelen eenigszins anders aanééngeregen. Aug. Ossenblok-Dries

19.891 **Coolidge, Dane** 83.0
GELD EN KRUIT. *Vert. uit h. Amerikaansch [Lost wagon] dr Jan van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (20×14) 242 *blz.* 25 *fr.*
IV — Een rush naar goud in de goudmijnen; de laagste driften vieren er hoogtij; dit alles kan natuurgetrouw en wellicht meesterlijk zijn voorgesteld; het blijft toch een weinig verkwikkelijk schouwspel. A. Corluiy

19.892 **Courths-Mahler, H.** 83
WEERLOOS TEGEN HET NOODLOT. *Vert. uit h. Duitsch [Des Herzens süsse Not] dr E. Griese-Kets de Vries — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (20×14) 246 *blz.* *fl.* 2,25 [25 *fr.*]
IV — Een uiterst onwetend, rein jong meisje verstaat onder 't woord « minnares » 't geven van een enkel kusje aan een schurk, die van deze onnoozelheid gebruik wil maken, om chantage te plegen en om haar van den waren Jacob af te houden. — Feuilletonlectuur.
Th. van der Kun

19.893 **Crassaerts, Peter** 83.8
◆ PEERKE KUSTERMANS. Het vroolijk verhaal van een kleinen kleermaker. *Geïll. dr Frans Mertens — Utrecht, Het Spectrum; Kortrijk, Zonnewende,* 1940 (23×15) 149 *blz.* 30 *fr.*; *geb.* 42 *fr.*
IV — De Schrijver van dit eigenaardig boek mag niet vergeten dat 'n fijne pen en 'n rijke

fantasie waarover hij zonder twijfel beschikt, niet volstaan om 'n goed kinderboek te schrijven. Dat is een delikaat werk dat veel tact vereischt. Daarom vinden wij b.v. de scènes minder gepast, die zich afspelen met ons Peerke in den biechtstoel en aan de hemelpoort. Waren die twee passages weggebleven, die voor kinderen absoluut af te raden zijn, omdat met het heilige geen grapjes kunnen getolereerd, dan hadden wij een degelijk frisch en leuk geschreven, zeer verzorgd kinderboek kunnen aanbevelen. Laten we intusschen dien naam in 't oog houden, omdat wij meenen dat Crassaerts — waarschijnlijk 'n pseudoniem — ons inderdaad met een prima boek voor kinderen kan en zal verrassen. M. BROUNS

19.894 **Derks, Jan** **83.1**

Jan Derks

IK BEN MIJN SCHADUW. Een roman uit de filmwereld — *Hilversum, Paul Brand,* 1940 (21 × 15) 199 *blz. fl.* 2,90

IV — In dit boek vertelt Virginia Flower, de bekende filmster uit Hollywood, van den strijd dien zij voert tegen haar schaduw op het witte doek, een strijd tot behoud van haar eigen ik, van haar eigen persoonlijkheid. Dit boek geeft ons een scherpen kijk op het zenuwsloopende werk der filmartisten met hun eeuwigen glimlach en hun hart vol tranen. Dit boek roert, ondanks groote luidruchtigheid en scherp sarcasme. A. J. VAN DEN BOGAERT

19.895 **Drake, Drexel** **83.0**

DE VALK VINDT EEN LIJK. *Vert.* [*The falcon meets a lady*] *dr W. J. W. Roldanus Jr — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antw., De Ned. Boekhl,* 1940 (20 × 14) 236 *blz.* 25 *fr.*

IV — De Valk is hier weerom in zijn element; een duistere moordzaak in de hooge wereld. De officieele politie blijft rondtasten in het onzekere. Het is werkelijk interessant, dezen detective met zijn scherpen speurzin, te volgen van de eene verrassende onthulling naar de andere tot aan de volledige opklaring. A. CORLUY

19.896 **Gardner, Erle Stanley** **83.0**

DE RECHTZAAK VAN DE NIEUWSGIERIGE BRUID. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The case of the curious bride*] *dr W. J. A. Roldanus Jr — Lochem, De Tijdstroom,* 1940 (20 × 14) 227 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,90

IV — Een schrander advocaat, die, naar in Amerika veroorloofde rechtsmethodes, een vrouw vrijpleit, die met een verkeerden man is gehuwd, en van moord beschuldigd wordt. Een vernuftig spel van juridisch geredeneer. Boeiend. PAUL HARDY

19.897 **Hauck, Louise Platt** **83**

DE GELUKSPARAPLU. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Bill had an humbrella*] *dr P. Nijhuis-Groeneveldt — Laren (N. H.), A.G.Schoonderbeek,*1940(21 × 15)211*blz.fl.*2,25;*geb.fl.*2,90

IV° — Intrigues en sluw optreden van stiefmoeder en stiefbroer bedreigen het geluk van een jeugdige rijke erfgename ; het geluk, waarmee zij toevalligerwijze door middel van een paraplu in aanraking is gekomen. Wanneer de plannen echter verijdeld worden en anders gaan loopen, komt alles op de gebruikelijke wijze terecht. — De vertaling van deze onbeteekenende lectuur laat veel te wenschen over. E. MOERKERK

19.898 **Hoffmann, W. D.** **83.0**

ALBINO, DE SCHRIK VAN ARIZONA. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Tremaize of Texas*] *dr J. A.W. van Hacht —Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (21 × 15) 224 *blz.fl.*2,25 [25*fr.*]

IV — Een wild-west verhaal. Voor liefhebbers van mysterie en sensatie-romans onderhoudende lectuur. JAN DE PONT

19.899 **King, Percy** **83.0**

HET CAMERA-MYSTERIE — *Tilburg, Het Nederl. Boekhuis ; Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale (Keurboekerij),* 1940 (19 × 13) 254 *blz.* 35 *fr.* [*fl.* 2,25]

IV-V — Een heel leesbare detective-roman,voorzien van alle gemakken : het prachtige, rijke landgoed, waarvan de eigenaar niet helemaal zuiver op de graat is, de schurken, die op de erfenis loeren en elkander belagen, een persoonsverwisseling en dan de nodige moorden en de ontmaskering door den knappen detective. G. J. C. ZWANIKKEN

19.900 **Moore, Amos** **83.0**

KRUITDAMP IN CLARION. *Vert. uit h. Amerikaans* [*Gun smoke at Clarion*] *dr W. A. Gotjé en R. Renquin — Laren, A. G. Schoonderbeek (Mustang-reeks)* 1939 (22 × 16) 197 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Jim Gordon, de ruwe Cowboy met het gouden hart, komt via de bescherming van een meisje, temidden van een misdadigersbende terecht, die hij na spannende en nogal erg bloedige avonturen onschadelijk weet te maken. — Erg ruw van toon. Daarom voorbehoud voor volwassenen. JOH. ZWANIKKEN

19.901 **Naeff, Top** 83.1

LETJE of De weg naar het geluk — *Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* 1940 (18 × 11) 215 *blz.* 20 *fr.*; *geb.* 29 *fr.*

Top Naeff

IV, N — Een zeer goed geschreven boek. Op iedere bladzijde voelt men de vaste hand van de ras-schrijfster, die ons den levensloop van Letje verhaalt — als kleuter, als kind, als meisje, als verloofde, als vrouw — en ons daarbij met fijnen humor, scherp observatievermogen en rake typeering een blik gunt in het binnenhuisje van de Hollandsche, deftige, zelfgenoegzame burgerij van het begin dezer eeuw. Nochtans is er bij Letje, noch bij een van de personages uit dezen roman ook maar een zweem van eenige hoogere aspiratie merkbaar. De wortel van Letje's onmiskenbare deugdzaamheid ligt heel en al in haar brave, burgerlijke, zeer-op-fatsoen gestelde opvoeding, en als zoodanig durven we het erg betwijfelen of de « weg » van het neutrale Letje wel degelijk « naar het geluk » leidt en meenen we dat het gansch op-het-Diesseits-afgestemde « levensprogramma » waarvan schr. in haar voorrede gewaagt, niemand die ernstig over den zin van z'n leven nadenkt, bevredigen kan. J. VAN DER STEENE

19.902 **Rothberg, Gert** 83

HEIDI VINDT HET GELUK. *Vert. uit h. Duitsch [Heideline's Erbe] dr E. J. Griese-Kets de Vries — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (20 × 14) 216 *blz.* 25 *fr.*

IV — Een roman die graag zal gelezen worden. Alle karakters zijn sober, maar naar levend model getypeerd; vooral Heideluide, de hoofdfiguur, zal men niet licht vergeten; door haar mooie verschijning en haar edel karakter overwint zij alle moeilijkheden en vindt het geluk. A. CORLUY

J. C. Soewarno-v. d.Kaaden

19.903 **Soewarno-van der Kaaden, J. C.** 83.1

TWEE EN TWINTIG — *Bussum, C. A. J. van Dishoeck,* 1940, 2e *druk* (19 × 13) 239 *blz.* *geb. fl.* 3,50

IV — Beschrijft met veel geest en smaak de verliefdheid van een student in de geneeskunde op een Engelsch-Hollandsch meisje, en zijn verdere psychologische ontwikkeling hierna. Hoewel zonder litteraire pretenties, is het boekje zeer verzorgd en aannemelijk en getuigt van een hoog geestespeil. Ook de meest eischenden zal het bevredigen. B. S.

19.904 **Stőger, August** 83
◆

HET BEKLEMDE DAL. *Vert. uit h. Duits [Die Kranewitt Brüder] dr W. Herpers — Utrecht, Het Spectrum; Kortrijk, Zonnewende (Prismareeks)* 1940 (23 × 14) 493 *blz.* *geb. afz.* 75 *fr.*; *in reeks* 40 *fr.*

August Stőger

IV-V — De uitgever kondigt het boek aan met de woorden : *Het beklemde dal* is het bezonken en langzaam voortschrijdend verhaal van de twee Broeders Kranewitt. Dit kunnen deugden zijn van een boek, maar het is niet altijd gemakkelijk de grens tusschen het « langzaam voortschrijdende » en « langdradige » zuiver te houden. Het boek dreigt nu en dan somber te worden en men voelt het beklemmende en het beklemde van het dal van de Ischl soms sterk op zich drukken. Maar toch blijft het boeien, al zou de lezer zich prettiger voelen, als hij meer vernam van het opwekkende en blije, dat toch ook een kant is van het leven van de eenvoudige boerenmenschen, wier leven erin wordt beschreven. Van moreel standpunt is tegen de opzet geen bezwaar. Wel zijn het sommige details, die in een boek van dezen omvang wel niet te vermijden zijn, die oorzaak zijn, dat het niet mag komen in de handen van jeugdige personen. Met name moet vermeld en afgekeurd worden de vanzelfsprekendenheid, waarmede het feit aanvaard wordt, dat het huwelijk tusschen Koenraad en Trees een moet-huwelijk wordt. — Vertaling en uitgaaf zijn goed verzorgd. J. S. H. BEMELMANS

19.905 **Surink, Sonja** 83.0

HET VERDWENEN MEISJE. De avonturen van Dorothea Zwart : 2e Deel. Naverteld. *Den Haag, De Kern,* 1940 (20×13) 303 *blz.* *fl.* 2,25

IV — Dorothea Zwart, een vrouwelijke detective, is de hoofdpersoon van dit boek. Ze heeft een lastig karweitje bij het opsporen van een geroofd meisje. Spanning is er wel ; doch de onwaarschijnlijkheden zijn te dik gezaaid dan dat een minimum van natuurlijkheid geëerbiedigd werd. B. S.

19.906 **Taylor, Phoebe Atwood** 83.0

HET MYSTERIE VAN DEN TIJGERKLAUW. Een Asey Mayo mysterie . *Vert. uit h. Engelsch [Spring harrowing] dr Frans van Overvoorde — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (20×13) 224 *blz.* *fl.* 2,15 [25 *fr.*] ; *geb. fl.* 2,90 [35 *fr.*]

IV — Een moord met de eigenaardige kentekenen van door klauwen van een tijger, oogenschijnlijk zonder eenig aannemelijk doel, op Bart Paget gepleegd, geeft zijn vriend de detective Asey Mayo veel werk in stromende regen en zonder veel succes tot eindelijk de moordenaar zich uit hebzucht bloot geeft, de laatste troef van de detective. Spannend en toch zonder overdrijving met humoristische inslag. A. LOONEN

19.907 **Tousseul, Jean [ps. v. Olivier Degée]** 83

DE ROTS VAN DE MOEDER GODS. *Vert. uit h. Fransch [La roche de la Mère-Dieu] dr Titia Gorter — Santpoort, C. A. Mees (Kristallen-serie 9-10)* 1940 (19×13) 192 *blz.* *fl.* 2,50

Jean Tousseul

IV — In dit boekje beschrijft de Waalsche auteur ons menschen en gebeurtenissen uit zijn geboortestreek, het Maasgebied, waar hijzelf eertijds het vak van steenhouwer heeft beoefend. Het werkje is frisch en natuurlijk van sfeer en van een warme en innige menschelijkheid. B. S.

19.908 **Tozzi, Federigo** 83.1

DRIE KRUISEN. *Vert. uit h. Italiaansch [Tre croci] dr J. Mertens — Oude God (Antwerpen), Die Poorte,* 1940 (20×12) 163 *blz.* 18 *fr.* ; *geb.* 27 *fr.*

III-IV — Een tragische « tranche de vie » uit het burgerlijk leven in een Italiaansche stad. Drie broers hebben een boekenzaak die niet floreeren wil ; ze onderteekenen valsche wissels en daarmee hun noodlot, waaraan ieder van de drie, de eene al wat zieliger dan de andere, doch ieder op de wijze die het meest in zijn lijn ligt, ten ondergaat. In de inleiding wordt naar Dostojefskiaansche invloeden verwezen en zeer terecht, opvallend zelfs, wat gegeven en zielsatmosfeer betreft, terwijl het al te somber uitgebeeld boekhandel-milieutje weer sterk aan Gorki doet denken. Ongenadig-karikaturaal kerft Tozzi in het menschelijk hart en zonder consideratie hamert hij op het gemoed van den lezer dat om lafenis verzoekt voor de gekwelde geesten der zich fataal ten ondergang doemende boekhandelaars. Hoewel het verhaal toch in een bepaalde Italiaansche landschappelijke omgeving (Siëna) gesitueerd is, toch hebben de natuurbeschrijvingen niets picturaals, niets decoratiefs ; ze laten veeleer den indruk van lino's dan wel van schilderijen. Alles is van zoo'n on-Italiaansche strakke kilte, even raadselachtig als het feit dat in het koude Noorden de schoonste zomersprookjes worden gedicht. Alles bij elkaar genomen : «Die Poorte » heeft ons weer eens een nieuwen naam en de zooveelste verrassing gebracht. Alleen de vertaalde tekst lijkt ons af en toe wat slordig geformuleerd. PAUL HARDY

19.909 **Utsch, Rudolf** 83.1

◆ BAZIN EN KNECHT. *Vert. uit h. Duitsch [Herrin und Knecht] dr Dr Osw. Everaert — Leuven, Davidsfonds,* 1940 (21×17) 218 *blz.* 15 *fr.*

IV — Na zijn frisch en boeiend boek « De weg naar huis » krijgen we hier langs het Davidsfonds een ander werk van dezen jongen Duitscher, die over zeldzame schrijversgaven beschikt en te wege is tot een auteur van groot formaat uit te groeien. Ziehier het geval : Een vrekkige schuldeischer wordt dicht bij de hoeve van den zwaargeteisterden boer Martel dood gevonden. Martel, die enkele minuten voor den moord een hoogloopende discussie had met den woekeraar, wordt van manslag verdacht en sterft spoedig in de gevangenis, onder den last dezer valsche beschuldiging. Op de Boschhoeve rust thans verachting en wantrouwen : een harde beproeving voor de eenige dochter van boer Martel, de kloeke Mathilde. Met de hulp van den meesterknecht houdt ze voet bij stuk, werkt dapper door en maakt van de oude hoeve weer een der prachtigste eigendommen

Rudolf Utsch

der streek. Intusschen is de onschuld van haar vader aan het licht gekomen. De kandidaten, die nu naar Mathilde's hand dingen, worden beleefd afgewezen ; alleen Karel, de trouwe meesterknecht vindt genade in hare oogen : na jaren van zwaren strijd tegen zijn eigen hart, wordt zijn liefde voor de bazin bekroond met een huwelijk. — Een boek vol spanning en dramatiek, beheerscht door de twee hoofdfiguren Mathilde en Karel. Het kader, waarin het speelt, is de volle rijke natuur, waarvan de grootschheid een atmosfeer schept van zuiverheid en sterkte, die het boek een bizonder charme bezorgt. Omdat er uit het buitenland betrekkelijk weinig tot ons komt, dat zoo frisch en ongekunsteld aandoet als deze gezonde boerenroman, meenden we goed te doen, speciaal de aandacht te vestigen op dit boek, dat een rijke aanwinst beteekent voor onze volksbibliotheken. Davidsfonds, van harte proficiat met deze keuze ! — De vertaling is voortreffelijk. M. BROUNS

19.910 Valentine **83**

IEDEREN DAG EEN GOEDE DAAD. *Vert. uit h. Engelsch* [*One good turn*] *dr J. A. W. Hacht — Den Haag, J. Philip Kruseman*, 1940 (19×13) 224 *blz. fl.* 2,15 [25 *fr.*]

IV — Dit boek heeft niets te maken met padvinderij, ofschoon het de aan deze beweging vastzittende slagzin als titel voert. Gewoonlijk worden films gemaakt naar boeken, maar dit boek kon wel naar een Amerikaansche film gemaakt zijn. Er komen even onmogelijke situaties en gevolgen van situaties in voor. We zullen den inhoud niet vertellen, dan zou er de aardigheid van het lezen af zijn. Er komen wel scènes in voor en uitdrukkingen, waartegen, als ze in een andere omgeving stonden waarin ze ernstig genomen zouden worden, bezwaar gemaakt zou moeten worden. Maar in deze omgeving en verdronken in een plas humor, behoeft dat niet. De humor is meestal wel te genieten, maar toch krijgt men soms wel eens neiging, om naar wat minder te verlangen. J. S. H. BEMELMANS

19.911 van der Marke, Agnes **83.1**

◆ TUSSENSPEL — *Utrecht, Het Spectrum*, 1940 (20×12) 159 *blz. geb. fl.* 1,90

IV — Deze jeugdige debutante beschrijft ons in haar eerste boek niet veel uiterlijke gebeurtenissen maar vraagt onze aandacht meer voor het gevoels- en gedachtenleven van haar hoofdpersoon. Hun opvattingen en levenshouding zijn eenvoudig en juist weergegeven. M. DANIËLS

19.912 van der Velde, Miep **83**

◆ ALLÉÉN GELUK — *Utrecht, Het Spectrum*, 1940 (20×12) 127 *blz. geb. fl.* 1,75

IV — Dit boek is een « Eersteling » van een nog zéér jeugdige schrijfster. De beide hoofdpersonen, de idealistische Marten en het droomstertje Mariëtta, zijn uitgebeeld om de gedachten en idealen van twee verschillende menschentypen weer te geven. Het is gevoelig en fijn geschreven, maar soms wat tè onwerkelijk. M. DANIËLS

19.913 van Eyk, Henriëtte **83.1**

DE LOTGEVALLEN VAN THÉRESE gedicteerd aan H. van Eyk *Verscheen vroeger onder den titel « Intieme revue» — A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhandel (De Salamander)* 1940 (19×12) 249 *blz.* 22,50 *fr*

Henriëtte van Eyk

IV — Dit boek, is één doorloopende, dolle charge op toestanden, op de vooropgezette, strak-vastgehouden sociale principen van de high-life-kringen. Ieder personage uit het boek krijgt in 'n afzonderlijk hoofdstuk z'n hebbelijkheidjes hel-belicht, beleeft de onmogelijkste situaties, en de lachwekkende kant wordt met 'n onbetaalbaren zin voor humor, tot het caricaturale opgedreven. Midden in de dolle parade komt dan soms de schaterlachende, maar niettemin vlijmscherpe ironie om het hoekje kijken, en den draak steken, vooral met de, door de hoogere standen uitgedachte of gerealiseerde plannen met philantropistische doeleinden. Stijlslordigheden — zijn ze soms gewild ? — hebben de pretentie de komische noot in dit dolgeestige boek nog te versterken. We citeeren : op blz. 121 : « ...ze moest een zakdoek hebben voor haar oogen die ze uit de borst van den Zweed trok... » ; blz. 129 : « ...hij kwam trotsch als een pauw met de jampot bij Mama, die heelemaal verzegeld was... » ; blz. 212 : « hij zei dat ie zelf ook vader was... en wees naar een wieg met tranen... » Wat er beslist niet door kan, is het « taalbloempje » op blz. 38 : « ...waar ze hem in gehad hadden willen hebben... » ! J. VAN DER STEENE

19.914 van Hemeldonck, E. **83.1**

◆ BERK EN BREM — *Den Haag, Thijmfonds ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl*, 1940 (21×15) 280 *blz.* 35 *fr.*

IV — Besproken in de kroniek « Laatste Lichting », nr 19.791.

19:915 **van Oldenburg Ermke, Fr.** **83.3 : 87**

◆ BROEDER AMBROSIUS — *Utrecht, Het Spectrum,* 1940 (20 × 12) 162 *blz.* *geb. fl.* 1,90

Fr. v. Oldenburg Ermke

IV — Roman in ik-vorm. De schrijver ontmoet herhaaldelijk aan het station een zonderling die in de stad Huibert Voerman heet en uit Indië naar deze plaats zou zijn gekomen. De man beweert zelf Broeder Ambrosius te zijn, 'van wien de legende verhaalt, dat hij in de 10de eeuw zijn abdij verliet en duizend jaar luisterde naar de schone zang des hemels, terwijl het hem slechts een korte tijd leek. Deze Middeleeuwer wordt nu in de moderne tijd geplaatst en de schrijver levert een satyre op kleinsteedse gebreken, vooral op sociaal gebied. De ontwikkelde lezer zal mogelijk gehinderd worden door dit optreden van een hem dierbare legende-figuur. — Tekening en stijl goed. P. A. Pijnenburg

19.916 **van Sillevoldt-Haasse, N.** **83**

NOODLANDING — *A'dam, H. A. van Bottenburg,* 1940 (21 × 16) 244 *blz. fl.* 2,25

IV, [P] — Hans Marcus, jong weduwnaar, vader van drie kinderen maakt op het juiste oogenblik in zijn leven een « noodlanding ». Geholpen door de onbaatzuchtige liefde en krachtdadige steun van 'n goede vriendin, Willy Staring, leert hij 't christendom kennen. Daardoor gesterkt, zet hij naast zijn tweede jonge vrouw met moed en vertrouwen zijn taak voort. Willy blijft alleen, doch vindt in haar geloof en haar liefde de noodige kracht om met voldoening terug te zien op hetgene zij tot stand heeft gebracht. — Goede christelijke lectuur, zonder bijzonder letterkundige beteekenis. E. Moerkerk

19.917 **Verschoor, Bram** **83.0**

MOORD IN BLOKSCHRIFT — *Tilburg, Het Nederl. Boekhuis; Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale,* 1940 (19 × 13) 252 *blz.* 35 *fr.* [*fl.* 2,25]

IV — Waarom de schrijver deze zonderlinge, onlogische titel heeft gekozen, is me nog niet opgehelderd. Het is een detective-roman naar het oude recept. De hoofdschuldige wordt met opzet zeer spaarzaam belicht. Alle huisgenoten kunnen min of meer onder verdenking vallen. De assistent-detective is de verslaggever, maar verder een nul in zijn branche. De held is de eerste detective, die zijn plan van de campagne niet laat doorzien vóór het verrassend einde. — Geen verkwikkelijk beeld van een snob-familie.

Ph. Elsensohn

19.918 **Viruly, A.** **83.8 : 91**

VERRASSENDE ONTMOETINGEN — *A'dam, Andries Blitz,* 1940 (23 × 16) 157 *blz.* *geb. fl.* 2,25

IV — Besproken in de kroniek « Laatste Lichting », nr 19.793.

19.919 **von Heiseler, Bernt** **83**

◆ DE GOEDE WERELD. *Vert. uit h. Duitsch* [*Die gute Welt*] *dr P. Kapteyn -Schröder — Hilversum, Paul Brand,* 1940 (25 × 16) 302 *blz.* *fl.* 3,90; *geb. fl.* 4,90

IV — Ergens in Oost-Tirol ligt in een halven kring van bergen het huis van boer Lechner, waarin Thomas, de hoofdpersoon van dezen roman als veertienjarige wees gastvrij is opgenomen. Hier leeft de bedeesde jongen in zijn verdere leven zijn liefde uit voor Zille, de blonde boerendochter. De atmosfeer der bergen is in dit boek schitterend geteekend, en ook in de wijze, waarop het eenvoudige boerenleven wordt uitgebeeld, toont de schrijver zich een meester. A. J. van den Bogaert

19.920 **Walsh, William Thomas** **83.1 : 269**

◆ UIT DE STORM. *Vert. uit h. Engels* [*Out of the whirlwind*] *dr Jos. Panhuysen — Utrecht, Het Spectrum; Kortrijk, Zonnewende (Prismaboeken)* 1940 (23 × 15) 463 *blz.* *geb. afz.* 75 *fr.*; *in reeks* 40 *fr.*

IV — Een jonge man verkeert in zondige liefde met een meisje. Een medeminnaar stelt zich tussen hen, maar wordt door het meisje vermoord. De jonge man wordt van de moord beschuldigd en brengt 12 jaar onschuldig in de gevangenis door, waarna zijn onschuld blijkt en hij de vrijheid krijgt. Door lijden gelouterd, vindt hij in de gevangenis de weg tot God terug. De moordenaarster vindt eerst op haar sterfbed vrede en vergeving. Een katholiek boek met nobele strekking. G. J. C. Zwanikken

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar geschikt)

19.921 **Eekhout, Jan H.** 83.8 : 22
DE LEGENDEN VAN JEZUS' KINDSHEID. *Geïll. met 6 houtgravures dr Nico Bulder — Nijkerk, G. F. Callenbach; Antwerpen, Standaard-Boekhdl,* 1940 (21 × 15) 235 *blz.* 32 *fr.*; *geb.* 48 *fr.*
V*, P — Besproken in de kroniek « Laatste Lichting », nr 19.794.

19.922 **Kipling, Rudyard** 83 : 59

Rudyard Kipling

DE BROEDERS VAN MOWGLI. *Vert. uit h. Engelsch dr Jan Duyvewaert. Geïll. — Oude God (Antw.), Die Poorte,* 1940 (21 × 15) 103 *blz.* 12 *fr.*
V-VIa — Mowgli, als klein kind door een wolvin opgevoed, en mee opgroeiend in den djungel, als lid van de horde, en weldra als aanvoerder, bevriend met panter en beer. Met de hulp van de slang, verlost uit de klauwen der apen. Eindelijk zijn zegepraal over den tijger. Kipling is episch fabulist, waarbij de dierenmaatschappij danig op de menschen-schenwereld gelijkt, maar toch heel apart is door de atmosfeer van den djungel : ook Mowgli hoort meer tot die wereld der grootnatuur dan tot de beschaving. Treffend en boeiend verteld en beschreven. Dr J. CAEYMAEX

19.923 **Marryat, Kapitein** 83
FRANK MILDMAY, DE ZEEOFFICIER. 3e *druk bew. naar h. Engelsch [F. Mildmay, the naval officer] dr W. Degenhardt. Met* 12 *ill.*
JACOB EERLIJK. 7e *druk bew. naar h. Engelsch [Jacob Faithful] dr P. J. Andriessen. Met* 8 *ill.*
JAPHET DE VONDELING. *Bew. nr h. Engelsch [Japhet in search of a father] dr Ph. J. van der Veen. Met* 10 *ill.*
DE KAPER UIT DE VORIGE EEUW. 5e *druk bew. nr h. Engelsch. Met* 9 *ill.*
DE KINDEREN VAN 'T WOUD. 8e *druk bew. nr h. Engelsch [The children of the New Forest] dr J. J. A. Goeverneur. Met* 12 *ill.*
DE LANDVERHUIZERS VAN CANADA. 4e *druk bew. dr P. J. Andriessen. Met* 10 *ill.*
STUURMAN FLINK. *Bew. nr h. Engelsch [Masterman Ready] dr J. J. A. Goeverneur. Met* 7 *ill.*
DE VLIEGENDE HOLLANDER, of Het spookschip. *Voor onze jongens navert. nr h. Engelsch [The planton ship] dr Johan Gram. Met* 8 *ill.*
— *A'dam, « Goede Lectuur »; Antwerpen, A. van Gelder,* 87, *Haringrodestraat* (22 × 15) *elk* 175 *blz.* *geb. elk* 12,50 *fr.*
Frank Mildmay, de zeeofficier (V, 83.0 : 89) — *De kaper uit de vorige eeuw* (V, N, 83) — *Stuurman Flink* (V-VIa, N, 83) — *De vliegende Hollander* (V-VIa, 83.0).
De twee eerste boeken verhalen uitsluitend over het ruwe zeemansleven en zijn doorweven met een onafzienbare reeks zeegevechten. Het aanhoudend gebruik van zeevaarttermen bemoeilijkt de lezing ervan. Het derde boek verhaalt hoe de familie Wilson schipbreuk lijdt en ergens op een onbewoond eiland aanspoelt. Ze zouden in een gevecht tegen de wilden omgekomen zijn, had niet een vreemd schip juist bijtijds redding gebracht. Het laatste boek vertelt de geschiedenis van een spookschip, dat verdoemd is rond te zwalpen op den oceaan tot zijn uur van verlossing slaat.
Jacob Eerlijk (V, 83.0) — *Japhet, de vondeling* (V, 83.0). — Jacob, een wees, en Japhet, de vondeling, zoeken op hun eigen houtje hun weg door het leven en worden ondanks zichzelf schatrijke menschen. De avonturen van Japhet met den Zigeunerskoning en met kolonel Carbonel zijn niet vrij te pleiten van onrechtvaardigheden.
Kinderen van 't woud (V-VIa, 83.9). — Een geschiedenis uit den tijd van Cromwell. De kinderen de Beverley's — 'n koningsgezinde en adellijke familie — worden als vermoord beschouwd. Doch door een boschwachter gered, groeien ze in 't geheim op, om met de troonsbestijging van Karel II weerom bezit te nemen van hun eigendommen en adellijke titels.
De landverhuizers van Canada (V-VIa, N, 83.0) — Een Engelsche familie wijkt uit naar Canada om daar haar geluk te beproeven. Ze hebben er te kampen tegen de wilde natuurelementen, tegen boschbrand en Indianen. Doch worden rijk en keeren naar hun vaderland weer.

In zijn geheel bekeken is het een reeks ouderwetsche verhalen, die ondanks de nieuwe bewerking hun verouderd karakter hebben bewaard. Door elk van deze verhalen loopt een onschuldige liefdesgeschiedenis, die zoowat als taak heeft het tekort aan spanning te vergoeden. De acht boeken eindigen op dezelfde manier : de held leeft verder gelukkig want... hij is rijk en getrouwd. — De uitgave is ellendig verzorgd. En was het niet mogelijk een betere kwaliteit te gebruiken voor band en papier om den lagen prijs te behouden, de honderde drukfouten hadden toch vermeden kunnen worden. L. VERWIMP

19.924 **Odendaal, P. J. L.** 83.9
DIE MORESKOF — *Pretoria, J. L. van Schaik,* 1939 (21 × 14) 288 *blz.* *geb.* 7/-
V, [P] — Een in alle opzichten goed boek over de Voortrekkers, hun Godsvertrouwen, hun vrijheidsliefde, hun heldenmoed en volksbewustzijn. 't Ontspint zich rond de familie van Wijk. Behendig zitten erin verweven de oorzaken van den trek, de voorbereiding en den aftocht tot buiten de grenzen der Kaapkolonie. — Zal onder de Afrikaners de nationale geest levendig houden en hen inspireeren op « die Pad van Suid-Afrika ». A. DE MEIRSMAN

19.925 **Raymond, Margaret Thomsen** 83
SYLVIA EN JULIE, POTTENBAKSTERS. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Sylvia Inc.*] *dr Willy Pétillon — Baarn, Hollandia Drukk. (Ster-Serie)* 1940 (21 × 15) 248 *blz. fl.* 1,90
V, M — Door achteruitgang in het bedrijf, is Sylvia de dochter van den directeur van Linton's pottenbakkerij genoodzaakt haar studie aan de teekenacademie op te geven. Zij gaat aanvankelijk op het kantoor der fabriek werken, maar begint na korten tijd in samenwerking met haar vriendin Julie te ontwerpen en boetseeren. Uit dit kleine begin ontwikkelt zich de firma Sylvia & Co. Veel moeilijkheden moeten zij overwinnen vóór zij iets bereiken, maar ten slotte blijft het succes niet uit. — Frisch en vlot geschreven aardige lectuur voor meisjes boven 14 jaar. J. M. C. DE HAAN

19.926 **van Melle, J.** 83
OOM GIDEON ONTMOET DIE VOOTREKKERS — *Pretoria J. L. van Schaik (Monument-reeks* n^r^ 4*)* 1938 (19 × 16) 38 *blz.* 2/-
V — Schrijver maakt een parallel tusschen de Voortrekkers en de hedendaagsche Boeren. Ze valt niet uit ten gunste van het huidige geslacht. De oorzaak van den achteruitgang wordt toegeschreven aan 't verlaten der aloude zede, maar voornamelijk aan de verwaarloozing van de dagelijksche lezing van den Bijdbel. — Moge dit boekje een spoorslag wezen tot de hernieuwing ! A. DE MEIRSMAN

19.927 **van Twiessel, Hans** 83
JAN BATTINGH WORDT RIJK. Een droevige oude en een blijde nieuwe geschiedenis — *R'dam, Erven Wed. J. van Nelle,* 1938 (20 × 15) 155 *blz.* *Niet in handel*
V-VI, J — Een jongensboek dat om de boeiende geschiedenis en spanning, die den lezer tot de verrassende ontknooping gevangen houdt, ook door ouderen graag zal gelezen worden. Het stemmig titelplaatje met het « oude landhuis » komt ongelukkig niet overeen met de beschrijving in het boek. AUG. OSSENBLOK-DRIES

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

19.928 **Sommerfelt, Aimée** 83
TRULTE. *Vert. uit h. Noors* [*Trulte*] *dr Kari van Noort. Geïll. dr Miep de Feijter — Alkmaar, Kluitman (De nieuwe leeskring)* 1939 (22 × 16) 192 *blz.* *fl.* 1,20 ; *geb. fl.* 1,90
VIa, M — Trulte, een meisje van twaalf jaar, is een wild en onbezonnen kind, maar ze is eerlijk als goud en heeft een goed hart, waardoor ze dadelijk de sympathie van den lezer wint. Trulte wordt naar Oslo gezonden om manieren te leeren bij tante Pauline, die zoo gemanierd is dat ze jokt, wat Trulte tegen de borst stoot ; Trulte met gansch de familie naar Zuid-Frankrijk, waar ze detective aspiraties krijgt ; Trulte is in alle omstandigheden het zonnekind van de familie. Dat zijn zoo ongeveer de hoofdtrekken van het boek. Door alles heen voelt ge de gehechtheid van Trulte aan haar familie en streek. Sommige passages zijn wat gezocht, andere bv. over Kuiken, het broertje van Trulte, te lang. — Trulte zal gaarne gelezen worden. L. VERWIMP

19.929 **Tersoest, Alex** 83.0
GEHEIMZINNIG THIBET. Een spannend verhaal voor jongens.*Geïll. dr Gerrit de Morée — Helmond, Helmond-Drukk. (Nederlandse Jeugdbibliotheek* n^r^ 101*A)* 1939 (27 × 19) 122 *blz.* 5 *fr.*

V-VIa, J, N — 'n Verhaal over een tocht door de woestijn en een dagenlang verblijf in een Lamaklooster in Thibet. Beide deelen zijn aan elkaar gelijmd door de achtervolging van een internationalen schurk X. Veel om 't lijf heeft dit verhaal niet; zelfs komen er eenige onwaarschijnlijkheden in voor. — Schrijver vertelt aangenaam en spannend. L. VERWIMP

P. van Assche

19.930 **van Assche, P.** 83

WIM'S WONDERBAAR REISAVONTUUR. *Geïll. dr Jan Waterschoot — Antwerpen, L. Opdebeek,* 1939 (24×17) 77 *blz.* 7,50 *fr.*

VI — Met een buitengewonen rijkdom aan kleur, behandelt de schrijver de wondere avonturen van Wim. Stof genoég voor een tiental verhalen. Staat merkelijk hooger dan de meeste soortgelijke uitgaven. AUG. OSSENBLOK-DRIES

VIb — KINDERLECTUUR

Voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

19.931 **Dick, Phiny** 83 : 59

PIJPER, HET BOSMANNETJE. *Geïll. met tekeningen dr de schrijfster — Den Haag, G. B. van Goor,* 1940 (21×15) 49 *blz.* *fl.* 0,40; *geb. fl.* 0,60

VIb-c — Pijper, het boschmannetje, is een eigenwijs wezentje. Sedert onheuglijke tijden is het wet, dat boschmannetjes een winterslaap doen. Pijper vindt een winterslaap vervelend, daarom wil hij, ondanks de ernstige raadgevingen van zijn vrienden, de dieren, dit jaar geen winterslaap doen. Hij gaat op zoek naar een winterhuis. De ontmoeting met het aardmannetje, Kaper, overtuigt hem van zijn dwaas plan. — Aangenaam verteld en zeer fijn geïllustreerd. Te koopen ! L. VERWIMP

19.932 **Havelaar, Lieske** 83 : 59

PINKJE'S BEZOEK BIJ DE EEKHOORNTJES. *Geïll. dr Phiny Dick — Den Haag, G. B. van Goor,* 1940 (21×15) 45 *blz.* *fl.* 0,40; *geb. fl.* 0,60

VIb-c — Lieske Havelaar vertelt over het neefje van Klein Duimpje, Pinkje. Die woont ook bij 'n reus, maar bij zoo'n goede, dat ge hem wel zou begeeren als vader. Pinkje heeft een vliegmachine, waarmee hij groote tochten maakt door de keuken. Op 'n dag bezoekt Pinkje de eekhoorntjes en verdwaalt in het bosch. Wat een gezellig boekje en welke heerlijke illustraties ! — Dit boekje moet in elke boekerij thuis hooren. L. VERWIMP

19.933 **Laan, Dick** 83 : 087

DE AVONTUREN VAN PINKELTJE. *Geïll. dr Dokie van Amstel — A'dam, van Holkema & Warendorf; Antwerpen, van Tuyl,* 1939 (23×17) 176 *blz.* *fl.* 1,40; *geb. fl.* 1,90

VIb — Pinkeltje is een leuke kabouter, die heel wat gekke avonturen beleeft, welke saam met de teekeningen, de jonge lezertjes veel genot zullen verschaffen. J. L.

19.934 **Saunders, Elizabeth** 83

DIE AVONTURE VAN DIE URE. *Geïll. — Johannesburg, Voortrekkerpers,* 1940(19×13) 77 *blz.* *geb.* 3/-

VIb — Een verrukkelijk vertellingboekje. Eén na één wippen de uren uit een oude horloge ergens op een Afrikaansche hoeve en trekken op avontuur door huis en erf. Hun wonder wedervaren wordt verhaald in een lente-frissche taal die zindert van rijkdom. — De lezing ervan is een vreugde. A. DE MEIRSMAN

VIc — KINDERLECTUUR

voor beginnelingen van 6, 7, 8 *jaar*

19.935 **Peeters, Jan** 81

HOLDERDEBOLDER. Een nieuwe reeks kinderverzen. *Geïll. — Antwerpen, De Sikkel,* 1940 (24×18) 62 *blz.* 9 *fr.*

VIc, N — Een boekje met frissche kleuterversjes. Een enkele stroeve versregel, een te moeilijk of te verwrongen woord daargelaten, zijn ze allen goed geschreven in levendige kindertaal. Jan Peeters beschrijft de kersen, een groentenvrouw, de paardenmolen, een koe, de regen; kortom alles wat een kinderoog ziet. We zijn gewoon uit den mond van onze kleintjes andere versjes te hooren dan deze, leekenversjes, zal ik maar zeggen. In gansch het bundeltje vinden we geen enkel godsdienstig gedichtje, geen één met 'n tikje zedelijke waarde of 'n goed voornemen, zooals we ze graag uit 'n kindermond hooren. L. VERWIMP

19.936 **Roggeveen, Leonard** 83

Leonard Roggeveen

OKKIE EN DE VOGELS — OKKIE GAAT VERHUIZEN. *Geïll.* — *Den Haag, G. B. van Goor (van Goor's Jeugdboekjes-Serie C)* 1940, 6 *dln* (20×15) 46, 47 *blz.*
elk fl. 0,30 ; *geb. fl.* 0,45

VIc — We kennen de bekwaamheid van Roggeveen om voor kleuters te vertellen reeds door zijn « Daantje »-serie. Nu verhaalt hij van Okkie, een kabouter die kan tooveren. Okkie helpt een meezenpaartje naar hun verloren kleintje zoeken. Okkie moet een nieuw huis vinden, want het oude is door den storm verwoest. — De groote letters en het scheiden van de lettergrepen vergemakkelijken het lezen voor onze kleintjes. L. Verwimp

88. - Gemengde Opstellen

19.937 **Godelaine, C., Dr** **84 : 92.7 : 79**

Dr OSCAR DE GRUYTER. De flamingant en de tooneelman in het licht van het modernisme — *Tongeren, G. Michiels-Broeders (Oostlandreeks nr 8)* 1940 (19×13) 46 *blz.*
10 *fr.*

Dr C. Godelaine

V — Een van die goede brochures waarmede Dr Godelaine ons keer op keer vergast ; zakelijk-solied wat de inhoud betreft, keurig verzorgd voor de vorm. Godelaine leest prettig en vruchtbaar. Wie de synthese van de tooneelhernieuwing, zoals die op blz. 11-12 geboden wordt, in zich opneemt, heeft eens voor al een klaar inzicht. Wie het regie-beeld op blz. 38-39, voor zich realiseert, voelt het dynamisme aan van scheppende fantasie. Voeg daarbij het cultuurprofiel van Dr Osc. de Gruyter, dat hier opgehangen wordt en U vermoedt wat een schattig extra hier voorgesteld wordt. Al. de Maeyer

19.938 **XX (Huincks, Paul J. G. en anderen)** **83.8 : 81 : 82 : 809 : 91**

ROTTERDAM IN DE LITTERATUUR. *Samengesteld dr Paul J. G. Huincks. Geïll. met foto's dr Jan Retel* — *Baarn, Drukk. Hollandia,* 1940 (23×17) 212 *blz.fl.*2,90;*geb.fl.*3,90

IV — Deze bloemlezing van dichters en prozaschrijvers (de meesten zijn Rotterdammers) werd samengesteld uit geschriften o.a. van Jan Prins, F. Bordewijk, Victor E. van Vriesland, Piet van Veen, Anthonie Donker, Ch. A. Cocheret, A. M. de Jong, J. H. Leopold, G. F. Haspels, W. Schürman, Joh. de Meester, J. H. Speenhoff, M. J. Brusse, Hildebrand, E. Bekker-Wolff en A. Deken, J. Kortebrant, Dirk Smits, J. Oudaen, Joost van den Vondel en anderen. De fragmenten zijn geplaatst in chronologische volgorde, gerekend naar datum van verschijnen, van heden tot verleden. Het boek geeft een nieuwe visie op Rotterdam ; door het lezen van dit werk komt men tot de ontdekking, dat deze havenstad ook op litterair gebied een beteekenis heeft gehad, die tot nu toe te veel over het hoofd is gezien. — Zeer lezenswaardig. Jacq. V. de Witt Hamer-van de Ven

9. - Geschiedenis

19.939 **de Seyn, Eug.** **03 : 9 : 91**

GESCHIED- EN AARDRIJKSKUNDIG WOORDENBOEK DER BELGISCHE GEMEENTEN. 1e Deel : A-K (afl. 0-11). *Vert. uit h. Fransch dr R. vande Walle. Rijk geill.* + 10 *kaarten* — *Brussel, Bieleveld,* 66, *Warmoesberg,* 1938-39, 2 *dln* (28×21) LXXII, 697 *blz.* *Volledig* 450 *fr.* ; *per afl.* 18 *fr.*

V — Deze Nederlandsche vertaling van het bekende *Dictionnaire* is tevens een verjonging. De oorspronkelijke tekst is herzien en bijgewerkt geworden. Ook tal van betere illustraties zijn opgenomen. De vertaling is doorgaans getrouw, alhoewel de vertaler den schrijver weleens niet heel juist heeft begrepen. De bijwerking kon ongetwijfeld nog vollediger zijn, en ietwat meer wetenschappelijk. Er is deze laatste jaren zooveel studie geleverd geworden

welke hier ware te pas te brengen, dat er allicht heel wat moest ontsnappen, waar één man de taak van vertaling en heruitgave had te verzorgen. Maar ter wille van het betere mag het verdienstelijke niet voorbij gezien worden; het werk zal veel dienst bewijzen. Komt er echter eenmaal een nieuwe uitgave dan is er met dit werk nog heel wat meer te bereiken.

Dr FLORIS PRIMS

19.940 **Gierlichs, Wilhelm, Dr** **9 : 39 : 34**

DE GESCHIEDENIS DER BOKKERIJDERS in het voormalige land van 's Hertogenrode. *Geïll. — Roermond-Maaseik, J. J. Romen,* [1940] (27×20) 196 *blz.* 32 *fr.*

V — Over de Bokkerijders van het land tusschen Roer en Maas in de XVIIIe eeuw — de beruchte dievenbende — verschenen een paar historische werken, een in het Nederlandsch, een in het Duitsch die echter nog veel belangrijk archief onverlet lieten. Schrijver van het voorhanden werk heeft beide werken herzien en vooral veel nieuws uit het archief opgehaald. Voortaan zal men zich wel op het boek van Dr Gierlichs moeten beroepen. Het is een groote schrede voorwaarts. Volledig zouden we het boek echter niet durven heeten. Er zijn nog wel aansluitende kapittels die minder werden uitgewerkt dan misschien gewenscht : de schrijver heeft alleen willen handelen over de bokkerijders in het land van 's Hertogenrode (Rolduc), wat zeker wel het voornaamste deel der historie uitmaakt, maar ook nog veel stof overlaat. De schrijver heeft ook bestudeerd wat er om en rond de bende verteld werd, hoe ze bij het volk den naam van bokkerijders kregen enz. Hier gaat de geschiedenis over in folklore. Het boek is degelijk wetenschappelijk geïll. Dr FL. PRIMS

19.941 **Goris, Jan Albert, Dr** **9 : 91 : 01**

LOF VAN ANTWERPEN. Hoe reizigers Antwerpen zagen, van de XVe tot de XXe eeuw. *Geïll. met* 8 *platen — Brussel, Standaard-Boekhl,* 1940 (28 × 18) 279 *blz.*60*fr. geb* 90 *fr.*

Dr Jan Albert Goris

V — Alhoewel de schrijver zegt dat zijn boek niet volledig is, (wie zou er voor zulk een onderwerp op volledigheid durven aanspraak maken ?) geeft het den lezer toch den indruk van volledigheid. Er zijn zoovele teksten opgehaald, en de klasseering naar den tijd en naar de onderwerpen is zoo methodisch doorgevoerd, dat het boek er meer bij wordt dan een losse collectie. Het is het gezamenlijk beeld van « Antwerpen door vreemden gezien ». De schrijver heeft zijn verzamelde teksten ietwat gecommenteerd, noch te veel, noch te weinig. De aangehaalde teksten blijven het voornaamste, maar ze hebben wel hier en daar een toelichting en soms terechtwijzing noodig. Er is ons ook eenige illustratie geboden. Hier ware voorzeker nog meer te geven geweest, zooals zichten op de Meir met den *tour-à-la-mode,* en meer andere. Maar daar was het den schrijver toch minder om te doen. — Voor wie aan dit boek niet alleen een aangename lezing hebben wil, maar het ook wenscht te benuttigen voor historische studie, zijn aan de teksten de lange lijst der benuttigde boeken — waarvan vele weinig of niet bekend zijn — en een register op al het behandelde, personen en plaatsen en zaken, toegevoegd. We zijn er den schrijver dankbaar om. Dr FLORIS PRIMS

19.942 **Louwerse, P.** **9**

GEILLUSTREERDE VADERLANDSE GESCHIEDENIS. Voor jong en oud Nederland. *Geheel opnieuw bewerkt en voortgezet dr J. J. Moerman. Geïll. dr J. H. Isings — A'dam, van Holkema & Warendorf,* [1940] (25×17) 408 *blz.* *geb. fl.* 3,90

V — De verhaaltrant van deze vaderlandse geschiedenis is fris en bevattelijk. Schrijver en bewerker bezien onze historie vanaf de Hollandse duinen. De stijl is vooral in woordkeus niet langer ouderwets geus. Netelige aangelegenheden blijven onaangeroerd. Het werk is geïllustreerd met verzorgde tekeningen en ietwat romantisch. G. COOMANS

19.943 **Mulder, Anne H.** **9**

ZEVEN EEUWEN NEDERLANDSCHE LEVENSKUNST. Een geschiedenis van het dagelijksche leven : 1e Deel. In Holland staat een huis. *Geïll. met* 24 *pltn en foto's — A'dam, Em. Querido; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940, 5 *dln* (21×13) 216 *blz.*
fl. 3,90 [52,50 *fr.*]; *geb. fl.* 4,90

II-III — De schrijfster heeft langs de weg van de geschiedenis op de bermen gelopen, er allerlei bloemen geplukt en die tot een ruiker gebonden. Velerlei levensbizonderheden van de Noord-Nederlanders der XIIIe eeuw worden ons in dit eerste deel meegedeeld. Helaas — hoe veel wij ook voelen voor goedgeschreven historie-werken — is dit boek, van een al te geëxalteerde lyriek. Gewone mensen schijnen er vroeger niet bestaan te hebben. Allen zijn bezetenen : van een ridderideaal, van een kloosterideaal, van een kruis-

tochtwoede. Zelfs de begijntjes zijn « kleine bezetenen » met « visioenen en apocalyptische vervoeringen ». Daarbij er is wel wat veel belangstelling voor de bezetenheid der lagere levensdriften en weinig kijk op de katholieke mentaliteit, al weet de schr. ook in het kloosterideaal wel wat goeds te bespeuren. Alles bij elkaar, vooral door het ontbreken of liever door het mistekenen van de proporties, geen werk voor den gemiddelden lezer.

J. P. M. VLEKKE

19.944 **Rooseboom, Hans** **9 : 93 : 89**

DIE OORLOG TRAP MY VAS. *Geïll. met 7 platen — Johannesburg, Voortrekkerpers,* 1940 (18×14) 160 *blz.* 3/9

V — Reportage van een Zuid-Afrikaansch journalist over den Duitsch-Poolschen oorlog 1939. Hij maakte de gebeurtenissen in Dantzig, Duitschland en Polen persoonlijk mee en daarom is de schildering die hij er van ophangt levendig en doorvoeld. Een paar foto's en kaarten illustreeren het boek. A. DE MEIRSMAN

19.945 **Scholtz, G. D.** **93 : 83.0 : 9**

IN DOODSGEVAAR. Die oorlogservarings van Kapt. J. J. Naudé. *Geïll. met portret — Johannesburg, Voortrekkerpers,* 1940 (22×14) 233 *blz.* *geb.* 7/—

V — Kapitein Naudé was het hoofd van den spioendienst der Boeren gedurende den Anglo-Boeroorlog 1899-1902. Zijn wedervaren gedurende die voor hem zeer drukke periode krijgen we nu voor de eerste maal in druk. 't Is een spannend boek dat geen oogenblik vermoeit omdat immeraan nieuwe avonturen worden opgediept, waarbij humor en tragedie elkaar de hand geven. A. DE MEIRSMAN

91. - Aardrijkskunde en Reisverhalen

19.946 **Capek, Karel** **91**

Karel Capek

OVER SCANDINAVIË. *Vert. uit h. Engelsch [Travels in the north] dr W. A. Fick-Lugten. Geïll. dr den schrijver — A'dam, van Holkema & Warendorf,* 1940 (20×14) 256 *blz.* *fl.* 2; *geb. fl.* 2,90

IV — Een reisbeschrijving over Scandinavië : Op reis naar het Noorden, Denemarken, Aan den overkant van de Sont, Noorwegen en Terug in Zweden. Een merkwaardig boek, waarin bij herhaling de scherpe kijk en de goedmoedige spot van den schrijver zich weet te uiten. Capek's humor zal een Nederlander naar waarde kunnen schatten. De schrijver zorgde voor overvloedige illustraties, eenvoudig naïef soms, maar dikwijls zeer typeerend. Dr L. ALBERING

19.947 **Heuer, Hans** **83 : 91**

ROALD AMUNDSEN, DE LAATSTE VIKING. *Geïll. met 60 figuren dr W. Boer-Leffef — Heemstede, De Toorts,* 1940 (25×18) 240 *blz.* *geb. fl.* 3,90

V — Een zeer mooi, spannend boek, waaraan oud en jong zich gloeiende wangen zullen lezen, al lezen ze dan ook voortdurend over ijs en sneeuw van om en om de 50 graden. De grote figuur van Amundsen laat den lezer niet los, ook al wordt herhaaldelijk zijn aandacht getrokken door de andere helden, die, al groepeeren ze zich om Amundsen toch waarlijk niet van het tweede en derde plan zijn. J. S. H. BEMELMANS

19.948 **Olbrechts, Frans M.** **91 : 39 : 57 : 73 : 79**

MASKERS EN DANSERS IN DE IVOORKUST. *Band- en tekstversiering dr J. van Noten — Leuven, Davidsfonds (Volksboek nr 290)* 1940 (21×17) 184 *blz.* 15 *fr.*

IV — Relaas van den tweeden expeditie-tocht van den Gentschen hoogleeraar naar de Ivoorkust. Als hoofddoel gold : gegevens te verzamelen over de inlandsche « sculpteurs », over hun activiteit en afzetgebied en alzoo ook over de lokale stijlen en hun begrenzing. Andere ethnografische gegevens nochtans zooals : masker- en acrobatische dansen, het « Glee »-orakel en zijn dienst, werden evenmin over het hoofd gezien. Prof. Olbrechts schrijft vlot, vertelt aangenaam, leert den lezer steeds wat nieuws ; een studie over de aangegeven onderwerpen werd het boek echter niet. W. S.

Frans M. Olbrechts

19.949 **Reijs, W. W.** **91 : 9 : 3**

NEDERLAND. Zoals het was — Zoals het is. *Met een woord vooraf van Dr J. A. van der Hake. Geïll. met* 30 *pltn en* 100 *fig. — Baarn, Bosch & Keuning,* 1940 (25 × 16) 307 *blz. geb. fl.* 4,90

IV — Onder dezen titel laat de schrijver ons kennis maken met het land en het volk van Nederland. Het gaat hier echter niet om een droge opsomming of een strak doorgedreven karakteriseering. De schrijver dringt door tot den kern van zaken en menschen en heeft oog voor de ontwikkeling zoowel van de aard- en de natuurkundige, als van de sociale factoren, die de verschillende landschappen en de daarop wonende bevolking hebben beinvloed. — En dit alles is geschreven in een vlot lezende en levendige taal, zoodat zoowel een ontwikkeld leek als een leeraar in de aardrijkskunde, hier meer dan zijn gading in vinden kan. Dr J. UYTTERHOEVEN

19.950 **van der Valk, A. C.** **83.8 : 79 : 59 : 91 : 39**

VANGEN EN JAGEN. *Geïll. met* 10 *foto-platen — A'dam, J. M. Meulenhoff,* 1940 (22 × 18) 263 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

IV — In de oerwouden van Sumatra jaagde de auteur op grof wild, apen, olifanten en zeldzame vogels, o.a. om ze levend naar Europa te brengen, en maakte tevens kennis met de Bataksche zeden en gebruiken. M. DONDERS-VAN DER AA

19.951 **Worby, John** **83 : 93 : 91**

DE ANDERE HELFT. Autobiografie van een zwerver («hobo») door Engeland en Amerika. *Vert. uit h. Engelsch [The other half] — Baarn, Nederl. Uitgeverij,* 1940 (19 × 13) 224 *blz.* *fl.* 1,30 ; *geb. fl.* 1,80

IV — Een vlot geschreven boek — een beeld gevend van menschen die aan den zelfkant leven — met een kern van « iets goeds ». Vrij en ongedwongen van stijl, vertelt de schrijver van zijn ruw, hard leven. E. FRISCHE

19.952 **XX (André Roch e.a.)** **91**

NAAR DE TOPPEN VAN DE HIMALAJA. *Vert. uit h. Duitsch dr Emy Frankamp. Geïll. met* 56 *pltn — Arnhem, van Loghum Slaterus,* 1940 (25 × 17) 140 *blz. fl.*2,90;*geb.fl.*3,90

V — De Zwitsersche expeditie van 1939. Voornamelijk naar drie toppen van om en boven de 7000 M. De geweldige krachttoeren voorgesteld met een opvallende afwezigheid van bluff. Reis en tochttafereelen laten toe er iets van mee te leven. Bovenal, veel ongehoord heerlijke groote foto's. Ook mooie foto's van typen en volkstooneelen. B. G.

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

19.953 **Brouwer, J., Dr** **92 : 9**

JOHANNA DE WAANZINNIGE. Een tragisch leven in een bewogen tijd. *Geïll. met* 8 *pltn — A'dam, J. M. Meulenhoff (Historie en Mémoiren)* 1940 (20 × 13) 256 *blz. fl.* 2

III — De schrijver doorpeilt het dramatisch leven van Johanna deWaanzinnige, de dochter van Isabella van Castilië en Ferdinand van Aragon, en tracht een bevredigende verklaring te vinden voor dit geschokt leven. Geen enkel der gegeven verklaringen : waanzinnig, slachtoffer der Inquisitie, slachtoffer van politieke willekeur geeft hem een volledig bevredigende oplossing, en hij besluit dat spijts alles, dit leven een raadsel blijft. Dit besluit wordt pas getrokken nadat het leven van de koningin in alle bizonderheden en aan de hand van allerlei bronnen en kronieken ontleed en beschreven werd. Dit boek brengt dan ook naast een inzicht in de Spaansch-Habsburgsche maatschappij, een massa détails, die voor velen wel nieuw zullen blijken. Alles wordt verhaald in een sterk gespierde taal, zoodat het boek zich lezen laat als een boeienden roman. Dr J. UYTTERHOEVEN

19.954 **Daneel, Dene** **83.8 : 92.3**

◆ DE PAUS VAN BERLIJN. Herinneringen aan Dr Karl Sonnenschein. *Bandversiering dr F. van Immerseel — Averbode, Goede Pers,* 1940 (20 × 16) 123 *blz.* 15 *fr.*

IV* — Dit werkje is niet, in allereerste lijn, een biographie van den bekenden, Berlijnschen grootstadsapostel, Dr Sonnenschein. Het is de geest van dien uitzonderlijken priester, de atmosfeer waarin hij dacht, leefde, werkte en stierf. In Sonnenschein lééft de waarachtige, heldhaftige volksliefde, die hem heeft verteerd nadat hij op zijn Eerste Mis-prentje deed drukken dat hij priester was om « aan de armen het Evangelie te verkondigen ». En dàt heeft hij gedaan, dag-in, dag-uit, metterdaad. Bekend zijn z'n « Notizen » (waarvan verschillende in dit boekje zijn opgenomen) ; Sonnenschein's artikels werken op u in met de elementaire kracht van de 100 % evangelische levenswaarheid. — Dene Daneel heeft met zijn volle hart, in dit werk, de reddende waarheid, verpersoonlijkt in de heerlijke figuur van Sonnenschein, uitgeschreven. M. VAN HOECK

19.955 **de Nolf, Aug., C.SS.R.** **92.2 : 27**
◆ HEILIGE GODELIEVE VAN VLAANDEREN. Haar heiligdom te Ieper. *Geïll. met 3 pltn — Ieper, St.-Jan-Godshuis, Rijsselstraat,* 1940 (22×16) 130 *blz.* 10 *fr.*
V — Enkel zij die geen al te hooge hagiografische of taalkundige eischen stellen kunnen met vrucht deze levensbeschrijving ter hand nemen. Volksch en doodgewoon. — Denkelijk voor de bedevaartgangers naar Godelieve's heiligdom van Gistel en Ieper bestemd.
D. DE PAUW

19.956 **Flower, Newman** **92.7 : 78 : 709 : 9**
GEORG FRIEDRICH HÄNDEL. Zijn persoonlijkheid en zijn tijd. *Vert. dr A. Pompe van Meerdervoort. Geïll. met 22 pltn — Amersfoort, S. W. Melchior ; Naarden, A. Rutgers,* 1939 (19×13) 409 *blz.* *fl.* 2,40 ; *geb. fl.* 3,20
IV — Schrijver bereikte volkomen zijn doel : Händel te beschrijven als « mensch », eerder dan een overzicht te geven van zijn werk in eenigen technischen zin. Zijn boek werd dan ook een goed gedocumenteerde levensschets, geschreven in een geest van diepen eerbied voor den meester. K. C.

19.957 **Groot, J., Drs** **92 : 685 : 38 : 65**
WIE IS BAT'A EN WAT WIL HIJ ? — *Den Haag, Drukk. Albani,* 1939 (21×15) 232 *blz.* *fl.* 0,90 ; *geb. fl.* 1,40
V — In een moeizaam vorderende en van germanismen krioelende taal geeft schrijver een zeer merkwaardige uiteenzetting over de economische en sociale structuur van het reusachtige Tsjechische schoenmakerijbedrijf, dat door de taaie werkzaamheid, den grooten zin voor degelijkheid en de verbazende intelligentie van de gebroeders Bat'a werd uitgebouwd. Het boek opent vergezichten inzake bedrijfsorganisatie en bevat dienaangaande gegevens, die ieder ernstig man, of hij al dan niet bij eenige industrieele onderneming betrokken is, tot nadenken zullen stemmen. PAUL HARDY

19.958 **Gumpert, Martin** **92.5 : 53 : 61**
BAANBREKERS DER WETENSCHAP. *Vert. uit h. Duitsch [Das Leben für die Idee] dr Bas van Deilen. Geïll. met foto's en reproducties — Baarn, De Nederl. Uitgeverij,* 1940 (19×13) 269 *blz.* *fl.* 1,30 ; *geb. fl.* 1,80
III, L — Aan de hand van een serie levensbeschrijvingen wil schr. aantoonen, dat de geest steeds voortgaat naar een hooger peil, ook wanneer de wetenschapsmensch er persoonlijk onder lijdt. 't Bevat interessante bijzonderheden over Gargano, Vesalius, Servet, Swammerdam,Wolff, Lamarck, Mayer, Morton, Pettenkofer en Cushing ; bij de Renaissancisten worden over de verhouding van geloof en wetenschap soms domme dingen gezegd en verkeerde accenten gelegd. Dr JOP POLLMANN

19.959 **Heijer, Marculphus, O.F.M.** **92.2**
◆ SINTE LIDWINA VAN SCHIEDAM — *Nijmegen-Utrecht, Dekker & van de Vegt (De Gemeenschap der Heiligen deel XIII)* 1940 (21×15) 135 *blz.* 20 *fr.*
IV — Een doorloopend verhaal, dat het wonderbare lijdensleven van deze middeleeuwsche heilige nader tot het volk brengt en tot onzen tijd. De hagiograaf plaatst Ste-Lidwina in haar huiselijk midden, weet picturaal alles wat zich daar afspeelt voor te stellen, schrijft gemoedelijk en volksch, dringt door tot in het menschelijke en goddelijke van die begenadigde. God verricht op deze ziekenkamer en in die lijdersziel zijn verrassende wonderen. De hemel stort hier zijn weldaden uit. En de menschen vinden bij deze in lichaam en ziel gepijnigde zieke, troost, kracht en raad. D. DE PAUW

19.960 **[Hucbald]** **92.2**
◆ HET LEVEN VAN SINT LIAFWIN. *Vert. uit h. Latijn en ingel. dr Dr Isaias Onings O.F.M. — Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Heiligenlevens nr* 588*)* 1940 (20×14) 40 *blz.* *fl.* 0,30
V — Deze vertaling bezit een dubbel nut. Zij vestigt de aandacht van het publiek op een heilige, die zijn apostolaat, gedurende de achtste eeuw uitoefende in de Nederlandsche gewesten. Zij leert ons den hagiograaf Hucbald kennen, die, door dit heiligenleven, ons een goed specimen levert van de hagiografie gelijk die opgevat werd voor duizend jaren.
D. DE PAUW

19.961 **Quirinus van Alphen, O.M.Cap.** **92.2**
◆ DE GEVANGENE VAN SAN DAMIANO (H. Clara van Assisi) — *Helmond, Boekdrukkerij Helmond,* 1939 (25×18) 433 *blz.* 45 *fr.* ; *geb.* 60 *fr.*
IV — Uit de oudste dokumenten en de betrouwbaarste bronnen haalt schr. met kritischen zin, de kostbare gegevens, waarmede hij de H. Clara in haar ware gestalte doet herleven, de grondtrekken van haar karakter en de natuurlijke en bovennatuurlijke eigenschappen van haar ziel vastlegt. Deze geweldige vrouw, die leefde achter de kloostermuren van San

Damiano, was de beste van Franciskus' leerlingen, die het trouwst zijn armoe-ideaal nastreefde en beoefende, die van dat ideaal geen duimbreed wou afwijken, en die heldhaftig er voor streed met haar sterken vrouwenwil tot zij van den Paus de goedkeuring verkreeg voor den regel door haar voor de Zusters ontworpen. Een ontroerend beeld schetst schr. van de vriendschap en zielsverwantschap tusschen Clara en Franciskus, en helpt ons de Franciskus' psyche beter te begrijpen door deze van Clara. Terzelfdertijd typeert hij de voornaamste stroomingen en figuren uit die woelige eeuw van burgertwisten, oorlogen, kruistochten, opstand tegen den Paus; wijdt uit over de nauwe betrekkingen tusschen de Broeders en de Zusters en het heroïsch boeteleven der Arme Claren; spreekt met fijne takt, in 't licht der historische feiten, over den afval van den hoog begaafden, raadselachtigen Broeder Elias. Weer dezelfde hagiografische hoedanigheden, die we aanstipten in zijn Franciskus' leven, kenmerken zijn werk, gewijd aan de H. Clara, dat, om wille van zijn omvang, zijn diepgang en wetenschappelijke verantwoording, op verre na, zijns gelijke niet heeft in onze taal. D. DE PAUW

19.962 Rutten, Felix **92.8**

◆

Alexander Manzoni

ALEXANDER MANZONI. Een levensbeeld — *Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Varia nr 582)* 1939 (19×13) 50 *blz.* *fl.* 0,35

IV-V — Het kerngebeuren van den langen, bewogen levensloop van Manzoni, welke leefde in een zeer ontwrichte tijdspanne en zich ontwikkelde tot een merkwaardige persoonlijkheid van groot formaat, wordt zorgvuldig, zakelijk en sierlijk in deze brochure uitgebeeld. Terzelfdertijd is Felix Rutten er in geslaagd een rake typeering te geven van den mensch en den kunstenaar, die door zijn leven en zijn werk, bij zijn landgenooten, een roem heeft verworven die den tijd schijnt te trotseeren. D. DE PAUW

19.963 van Oldenburg Ermke, Fr. **92.2**

◆ HET JONGSTE MEISJE MARTIN. Hoofdstukken uit het leven van Ste-Theresia van Lisieux — *Nijmegen-Utrecht, Dekker & van de Vegt (De Gemeenschap der Heiligen deel XIV)* 1940 (21×15) 119 *blz.* 20 *fr.*

V — Verre van schr. een verwijt te maken, zoo vluchtig over het kloosterleven van het jongste meisje van Martin heen te glijden, achten wij 't een bizondere verdienste zoo omstandig haar kinderjaren te hebben beschreven. Want kennend haar onvolmaaktheden, wetend dat zij een echt kind is geweest, beseffen we des te beter dat haar kinderlijke eenvoud — de typische trek van haar heiligheid — enkel verkregen werd ten koste van offers en heldhaftige deugd. Frisch en innig verteld. Mooi als een sprookje. D. DE PAUW

19.964 Wachters, H. J. J. **92 : 27 : 28**

◆ JAN HUS. Voorloopers der Hervorming, nr 3 — *Den Bosch, G. Groote Genootschap (Kerkelijke geschiedenis, nr 592)* 1940 (19×13) 30 *blz.* *fl.* 0,20

V — E. H. Wachters geeft ons weerom een uitmuntende historische vulgarisatie. Ditmaal over den nationalen held der Tcheken, Jan Hus. Aan de hand van de jongste studiën stelt hij vast dat Hus een weinig origineel nalooper van Wiclef is geweest. Een paar verwijten die in verband met Hus tegen de Kerk werden naar voren gebracht, worden afzonderlijk onderzocht. Dr FLORIS PRIMS

19.965 XX **92**

JAN BROECKAERT. Zijn leven en zijn werk. *Geschetst dr E. Amter, Lode Monteyne, E. H. R. Liekens, Dr Jaak Wouters, Marcel Daem. Geïll. met foto en teekeningen dr Herman Verbaere — Wetteren, Studiekring voor Heemkunde,* 1940 (23×16) 96 *blz.* 10 *fr.*

V — Als geschiedschrijver, dichter en flamingant, Davidsfondser en folklorist leeren wij hier de rustelooze en veelzijdige bedrijvigheid van J. Broeckaert kennen; 8 bladzijden bibliographie wettigen volkomen de hulde welke hem werd gebracht bij het eeuwfeest zijner geboorte in 1938, waarvan insgelijks een verslag volgt. Al de bijdragen zijn geschreven met een warme vereering en een geestdriftige bewondering voor « vader » Broeckaert, een man dien niet alleen Wetteren dient te vieren, maar ook heel Vlaanderen dient te kennen. De stemmige penteekeningen en de keurige uitgave maken het boek tot een juweeltje, dat den Studiekring voor Heemkunde van Wetteren eer aandoet en dat ons reikhalzend naar volgende publicaties doet uitzien. J. LAUWERYS

N.B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 3 NEGENTIENDE JAARGANG MAART 1941

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

REDACTIE en BEHEER :
Cuylitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België :	Abonnement : 35 frank	Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland :	Abonnement : f. 2.75	Dit nummer : f. 0.35

Marginalia

door ANTON VAN DE VELDE

Nu is de tijd voor oorlogsdagboeken weer aangebroken. In het Noorden zijn er reeds een paar verschenen ; bij ons lazen wij het memoriaal van enkele weggevoerden. Het is alles bitter proza gebleken, zooals ook de belevingen van de auteurs bitter waren. De som van onrecht, lichamelijk en zedelijk leed is groot geweest, voor velen onmenschelijk groot, en uit de herinnering van die ellende distilleer je geen lyrische paraphrases. Het is echter wel opvallend, dat bijna al die dagboeken in een slordigen, aan geen literaire norm getoetsten stijl werden geschreven. Zij waren hoogstens het, meestal te haastig, geboekstaafde relaas van een reeks sombere avonturen, waarin de haat der eenen en de schrijnende pijn der anderen tegenover elkaar staan als een brutale, soms ongelooflijke realiteit. Nee, er moet aan een dagboek van dàt soort geen eisch van « fraaie letteren » gesteld worden, màâr het parallelisme van de bijna simultaan gepubliceerde ervaringen heeft toch dit nadeel, dat het ons na het tweede exemplaar het geboeid-zijn beneemt .Zelfs de martelie, te dikwijls verhaald, boet haar suggestieve kracht gauw in...

Wies Moens

Daartegenover staat, als een unicum in het genre en de omstandigheden, het door « Wiek Op » buitengewoon
19.966 verzorgd uitgegeven dagboek van WIES MOENS **Dertig dagen oorlog (IV).** Laat me beginnen met een citaat, dat meteen de scherpte van sommige bladzijden uit dit boek weergeeft : « Het is 'n raar iets — maar het is eigenlijk zeer verstaanbaar — dat in de Belgische atmosfeer de beunhazerij en de practijk van 't vaantje naar den wind te zetten zoo weelderig gedijen. De bezetting zal geen weken moeten duren opdat wij de hevigste democraten, die elken dag een stuk of drie « Nazi's » bij hun ontbijt opaten, zien verkeeren in lawaaierige aanhangers van het « autoritaire » stelsel. Artisten en literaten, die elke uiting van den volkschen wil in de kunst met minachting bejegenden, die hun neus optrokken voor wat zij « politieke kunst » noemden, terwijl hun leventje geheel verstrikt zat in de politiek van pootjes geven, saluutjes maken en onder elkaar den kaas verdeelen, zullen weldra met pompeuze verklaringen « in volkschen zin » komen aandragen. Wij zullen voorzichtig moeten zijn met die vlugge, àl te vlugge bekeeringen. » Is Moens' profecij uitgekomen, lezer ?! Er staan echter in dit boek ook warmbloedige, milde bladzijden : « Hoeveel er ook brak, gehavend werd en verloren ging, in het diepste onzer eigenheid bleven krachten bewaard, die nog éénmaal de kans moeten

krijgen, de wereld te verbazen met de vólte en de vastheid van hun straling. Ik zie de kans nabij. Wij zullen het verleden afschudden : alle tegenslagen en vergissingen, alle onheil, waaraan niet enkel vréémden, maar wijzelf, ook wijzelf, schuld hebben... » Dat is de vertrouwensvolle belijdenis van den man, die nooit versaagd heeft ! Ik kan niet blijven citeeren, en nochtans had ik u nog graag gewezen op een of andere humoristische parenthesis of op realistische dingen, zoo beleefd, zoo geschreven. Het is, alles bijeen, de Moens uit de strijdjaren (heeft hij wel àndere jaren gekend ?), de Moens van de Celbrieven, van de kultureele en politieke bladzijden in dagblad en periodiek, van de respectabele reeks conferencies — om al 't geen den volke goed is —, van de zware jaren van het Volkstooneel, van Dietbrandt ; het is ook de Moens van de zuivere, kristalheldere poëmata, de dichter van geloof, hoop en liefde in en voor Vlaanderen. Er zijn in dit land bitter weinig menschen, die àlles veil hebben gehad voor hun Vlaamsch ideaal ; er zijn er des te meer, die de natte-vinger-methode met uitstekend gevolg hebben aangewend. Hoe zouden we dan niet innig waardeerend — nee, sterker nog : met diepe genegenheid opkijken naar een man als Moens, die nooit en nergens afbreuk deed aan de belijdenis van zijn jeugd : dat Vlaanderen van hem — en van ons — te zien ontluiken tot een tuin van jong-frissche, weergeboren lente, vrij van alle vreemde smet, vrij van hek en dam en beknelling... Lezer, vooral gij, jónge lezer, neem deze « Dertig dagen » ter hand en lees ze, met den schrijver geëenigd in het meelij voor uw land en in de hoop op zijn herwording. Dit boek is, in zijn eenvoudigen vorm, geroepen om een stuk Vlaamsch evangelie te worden, of beter nog : een kapitaal hoofdstuk in Vlaanderens geschiedenis — laten we hopen : de aanvang van onze opstanding ! Na dien schoonen inzet spijt het mij des te meer het tweede boek van deze kroniek — er zijn slechts twee Vlaamsche inzendingen voorhanden — radicaal in den modus minor te

19.967 moeten bespreken. 't Gaat hier over **Vier menschen(III)**, een roman door Roel Deridder. Dat boek zit me warempel zoo onverdraaglijk vol zwaarwichtig, pseudo-psychologisch gedaas, dat je na vijf bladzijden een draaierig gevoel krijgt. Wees gerust : ik heb desondanks de dikke 225 blz. doorgeworsteld, en, nota bene, met de goede bedoeling toch érgens de revelatie te vinden, de opluchting, de verheldering, de schoonheid, de ontroering, kortom ten minste één van die dingen waardoor een boek ons milder stemmen of ons dierbaar worden kan. Het is vergeefs geweest. Het is steeds erger geworden, want naast het indigeste van den roman an sich staan daar, *bijna op iedere bladzij*, de grammaticale fouten, de stijl- en taalfouten, de barokke zinconstructies den lezer te tergen tot sakkerens toe. Een greepje uit den royalen oogst :

Roel Deridder

Beeldspraak : « ...waar de groeiende ruimte de hooge feestdrukte allengerhand had neergewurgd » (blz. 7). « Twee forsche gestalten, verantwoordelijk voor de ruimte die ze bezetten, even snedig in hun gemanierde soberheid, rezen op » (blz. 13). « Onwillekeurig smaakte ze de tijdlooze oneindigheid met de soezende drijflust der verzadigden » (blz. 16). « Zijn borstelige wenkbrauwen zakten over zijn oogen die blijkbaar naar de ziel der ingeving speurden » (blz. 34). « Een immense stilte volgde, een dier stilten wier gewichtigheid als het ware de eeuwigheid in stukken rijt en harde mijlpalen in het bestaan slaat »...

Grammaticale fratsen : voleinde (verleden tijd !) (8), proeste (14), brigden, barste (51), knees (59), bekleedde (verleden deelwoord !) (86), enz. enz.

Idioom-werkwoorden : kwelmt (12), verzon zich (13), taakt (54), wrenschen (180) enz. enz.

Fantastische zinsbouw : « Je moet jezelf en niemand de les spelen (sic) (45) ; « Liefde tilt mekaar op... » (48) ; « Mij dunkt dat je op een gevoelig dwaalspoor bent » (55).

Woorden van eigen fabrikaat : « natuurdieren » (18) ; « gepraatsel » (24) ; « onvermenigvuldigheid » (26) ; « hartstochtig » (72) ; « voorbeeldelijk » (81) ; « biblisch » (121) ; « onrustbare » (122)...

Ik bespaar u de rest, maar 't lijstje kon vijfmaal langer worden. Zeg wat ge wilt, maar is het gepermitteerd 1°) dat een mensch met zulke ... literaire onvolkomenheden (ik druk me vriendelijk uit) een boek van zulk kaliber uitgeeft ; 2°) dat hij daartoe een uitgever vindt, die de verantwoordelijkheid van zoo'n avontuur wil deelen ; 3°) dat de goêgeloovige gemeente zich wellicht hier en daar zoo'n kanjer voor goede waar in de handen laat draaien ? O ik weet het : men moet mild zijn. Ik vraag niet beter, maar wanneer je zóó'n boek doorgeworsteld hebt — en ik zweer u : het wàs een worsteling — dan krijg je de krieuwelingen van een soort milddadige moordzucht in je voêring. Als die «Vier menschen », volgens

hun schepper, met zoo'n gebazel door het leven moeten spartelen, is dat hùn zaak, maar wij blijven alevel liefst gespaard van een vervolg op dergelijke leverancie. Laat de uitgever in de toekomst *ten minste* eischen dat zijn auteurs een behoorlijke taal schrijven, van romanbouw etcetera nog gezwegen. Schwamm drüber !

19.968 ◆ Als antidotum kan ik u aanbevelen : **Vaer-wel, Marjo (IV)**, door Irma Meyer. En ik zou dit boek vooràl aan de rijpere jeugd willen aanbevelen. Het is meer dan lezenswaard. Het is een warm-menschelijke, jonge, gave en gezonde roman, een meisjesroman, waarin de jonge dames — en misschien ook de jonge heeren — kunnen ervaren hoe de tegenheden, die ook wel eens in een jong leven ontstaan — zij het ook doorgaans door de jeugd-fantasie phenomenaal vergroot en verhevigd — hun oplossing vinden in het leven zelf, het ware leven, dat met oprechte trouw en edelmoedigheid wordt geleefd. Dit boek zal die jeugd meteen bewijzen — o allerminst op een preektoon ! — dat het egoïsme, eigen aan zoovele negentienjarigen, een triestig en meestal onderschat blok-aan-'t been is, en dat alleen de offervaardigheid, de naastenliefde, kortom het plichtsbesef en deszelfs vervulling redding en zonneschijn brengen aan het verdoolde, moegesufte, afgetobde en uit-geëxperimenteerde groote kind. Irma Meyer heeft dat boek in een boeienden en pakkenden stijl geschreven, àl natuurlijkheid, àl juisten kijk op het geval, en daarom verdient zij onzen dank, mede om het feit dat zij met haar « Marjo » een flinke bijdrage heeft geleverd voor de lang niet rijkvoorziene boekerij der jongeren-met-eigen-desiderata. Dus niet : Vaerwel, Marjo, maar : Marjo, van harte welkom !

Irma Meyer

19.969 De tweede dame in de rij is Marianne Philips, die met **De doolhof (III)** een literair zeer verzorgden en psychologisch goed verantwoorden roman aanbiedt. Het romanthema hier te resumeeren zou mij te ver voeren. Het moge volstaan te onderlijnen dat deze « doolhof » een stevig gebouwd en aantrekkelijk stuk proza is geworden, een époqueverhaal met een juist en helder opgeroepen tijdseigen atmosfeer, in een stijl die, sober en gepolijst, den fijnproever weldadig aandoet. Zijn de vroegere boeken van deze auteur niet steeds aan het odium der bedenkelijke moraal ontsnapt, in onderhavigen roman is weinig te dier zake aan te stippen. Er is zelfs een proeve van christelijke moralisatie in te vinden waar één der personages tot den weerbarstigen romanheld zegt : « Vecht als ge een vechter zijt en aanvaard het gevolg van daad en wandaad. Maar het schoonste gevolg van een wandaad is het berouw. » Die uitspraak is wel niet heelemààl orthodox (wellicht onjuist geformuleerd ?) maar de bedoeling zal wel uitstekend zijn...

Marianne Philips

19.970 Die dritte im Bunde is Elisabeth Zernike, die in **Bruidstijd (III, N)** de psychische evolutie volgt van Eline, eenige dochter van een energieken, verstrakten diplomaat, wier moeder zeer jong stierf, en die opgroeit in een wereld van koele deftigheid en stramme regelmaat, onder het alziende, koude oog van den butler. In haar studententijd komt zij in aanraking met menschen van heel wat nederiger standing, menschen die het aldagleven beleven met de warme openheid van een hart-zonder-formules. Van ontdekking tot ontdekking gaat Eline's gang naar het openbloeien van een zomerschen horizont, waar alle stugheid vergaat voor de zonne van mild, bloedwarm leven, van liefde en vertrouwen. Eline leidt, haast onbewust, als een goede fee tal van menschen, tot zelfs haar hoog-ernstigen vader, naar het geluk. « Bruidstijd » is een mooie roman, waarin vele literaire hoedanigheden te waardeeren zijn, waarin vooràl de goedheid, het levensoptimisme — zij het ook op neutrale basis — den lezer beminnelijk tegemoet komt.

Elisabeth Zernike

Van heel wat minder moreele fashion zijn de twee laatste romans, in deze kroniek te
19.971 bespreken: 1°) **Honderd zonnen in de zomer (II)**,door L. ALTHOFF, waarin de dooltocht van een richtingloozе verhaald wordt, die vrouw en haard in den steek laat, « de habitus van het geregelde en ordelijke bestaan met de vertrouwde partnerin... », zoo maar, zonder meer, om te Budapest te belanden in een pensionkamer, en in de Hongaarsche regionen « de hemel (te) bestormen als alle ontevredenen ». Nu, het duurt heusch niet lang, of de zoeker ontmoet zijn eerste bestormingsobject in de gedaante van een Budapester boulevarddame. Eerste alkoofgeschiedenis. Daarna alleen er op uit. Budapester kroegen. Ontnuchtering. Houten hoofd. Maar de atmosfeer van stad en land zijn, dit moet uitdrukkelijk gezegd, op een magistrale manier weergegeven. Na vele omzwervingen en uitkomstloos zoeken naar nieuwe bestormingsmogelijkheden, volgt een ontmoeting met de jonge vrouw van een dokter. Haar eerste liefde werd haar voortijdig door den dood ontrukt. Die dokter is slechts een fatalistisch aanvaarde en ondergane echtgenoot geworden. Op een soirée komen de zwerver en de jonge, melancolische vrouw in elkaars vaarwater. De rest laat zich raden. Na die tweede alkoofgeschiedenis heeft de zoeker iets markants op zijn kerfstok : Hij bezorgde — zij het ook onberekend — die jonge doktersvrouw, moeder van een paar kinderen, een geweldige inzinking. Dat gaat regelrecht naar de psychiatrische kliniek toe. Na nog een paar tamelijk zinledige experimenten — zonder vrouwen ditmaal — meent de held dat zijn vlucht uit de aldag-werkelijkheid lang genoeg geduurd heeft. Hij keert terug naar Holland, maakt zichzelf wijs dat nu een nieuw leven kan gebouwd worden op de fundaties van zijn buitenlandsche ervaringen. Mijn hemel, het is, alles bijeen, een zéér banaal geval gebleven : Luyden zonder houvast experimenteeren zoo graag, verbeelden zich steeds weer dat zij, door een of andere fataliteit, niet het geluk kregen, dat zij verdienen, en dan begint de proefneming, maar zij vergeten dat het leven niet ongestraft met zich experimenteeren lààt. En al wat in zoo'n boek(en) verder geschreven wordt over oplossing, bevrijding, rust en dies meer, is je reinste kletskoek. Durflooze levensdilettanten doen graag gewichtig met hun eindelooze problemen...

L. Althoff

19.972 2°) **De vreemde broeders(I-II)**,door A.M. DE JONG, de geestelijke vader van o.m. Merijntje. Deze roman is, n'en déplaise zijn auteur, van het perverse soort, dat op luttel afstand van de pornographie ligt. Ik kan die stelling hier uiteraard niet met citaten staven. En al de literaire kwaliteiten van de Jong ten spijt, zijn sommige berekende pikante bijzonderheden van menige erotische bladzij onder geen enkel voorwendsel te aanvaarden, laat staan goed te praten. Met een triestig-cynische zelfgenoegzaamheid gaat de Jong, na zijn Merijntje-avonturen, steeds weer een stapje verder op het vrijbuiterspad. Hij leeft blijkbaar wellustig in de visioenen en de fantasie van een wereldje, dat toom noch teugel kent. Hij gnuift om het aas, dat hij zoo lekker te kiezen weet, vindt in zijn literaire scheppingskracht — want die hééft hij ongemeen ! — de woorden en de wendingen om zijn faunachtigen levenshunker uit te zeggen in geraffineerde, lokkende, overrompelende perversiteit. Dit laatste woord zal bij de Jong wellicht « objectieve waarneming » bedoelen, ik geef er niet om, de al te drieste, bronstige lokstem van een sater kan misschien sommige lekkerbekken in een roes van zinnelijke zaligheid doen juichen ; zij, die nog wat zelfrespect hebben (maar dat heet « conventie », nietwaar ?) zullen die « vreemde broeders » allerinnigst verloochenen. De Jong heeft in dezen roman andermaal bewezen een meester met de pen te zijn, een karakterteekenaar van buitengewone scherpte. Hij hanteert zijn stijl als een floret, vlug en raak. Maar hij trachte niemand wijs te maken dat de geslachtelijke drift, waaraan Bart Verhagen j^r — de held van het verhaal — als een dier van louter vleesch en bloed tal van graagbereide vrouwelijke kandidaten (lees : proefkonijnen) onderwerpt, niet met opzet, dus berekend, dus speculatief zóó grof in de verf werd gestoken als in dezen roman het geval is. Laten we dan nog zwijgen over de « pikante » détails waarmee de Jond herhaaldelijk de vrouwelijke garderobe ontleedt... om ons de ontbolstering van den jongen boer duidelijk te maken. Het is, de stijlkwaliteiten onbesproken, haast stuiverslectuur geworden, prikkelgoedje voor de clandestiene leeswinkeltjes. Nee, alle breedheid van denken ten spijt (en aan literair hoog begaafden, zoals de Jong er een is, mag inderdaad een tamelijk breed crediet gegeven worden) zijn deze « vreemde broeders » alleen een vierkant veto waard.

A. M. de Jong

EEN JEUGDROMAN VAN LITERAIRE BETEEKENIS

Anton van de Velde: Peter zoekt het Geluk (*)

19.973 V — Waar men met jeuddboeken te doen heeft — al zijn het als
◆ in onderhavig geval dan ook boeken voor de rijpere jeugd — wordt het literaire gehalte als van bijkomend belang geacht, en de aandacht niet waard.

Zeer ten onrechte. Het gaat niet op, het kinder- en jeugdboek zonder meer van het literaire boek te scheiden, om het, als vanzelfsprekend, bij een lager soort, dat niet tot de eigenlijke letterkunde wordt gerekend, in te deelen. « Peter zoekt het Geluk » is een literaire præstatie die eerbied afdwingt, én om den onberispelijken bouw, én om de flinke psychologische uitbeelding van de persoonaadjes, én om den werkelijk schitterenden verhaaltrant. De stijl van van de Velde is even persoonlijk, en onmiskenbaar van hem, als dezen van Timmermans of Claes. Hij munt hoofdzakelijk door een zeer levendig rhythme uit, en een geestige zegging die nooit of nergens tekort schiet. In het boek dat ons bezig houdt zijn er nergens matte plekken aan te wijzen. Het blijft even frisch en pienterig toegaan, zoo in de overgangen als in de meest spannende episodes. Wel zijn er prachtbladzijden aan te wijzen die beslist in een bloemlezing thuis hooren.

Anton van de Velde

Al de personen die in dit boek optreden zijn leuk getypeerd, vanaf Peter en Kas tot Doddeken en de zeekapitein toe. Van psychologische willekeur of cerebrale geforceerdheid is nergens iets te merken. Alles is goed verantwoord en achter den schijnbaren eenvoud zit een soliede menschenkennis en een edel hart. Hieruit volgt dan ook de onmiskenbare pædagogische waarde van dit éénig jeugdboek voor klein en groot. Jawel, een pædagogische waarde ook voor de grooten die zich tot lezen laten verleiden... en die niet zóózeer met zichzelf tevreden zijn dat ze hun eigen opvoeding als definitief voltooid zijn gaan beschouwen.

(*) VAN DE VELDE, ANTON : Peter zoekt het geluk. *Geïll. met teekeningen door Br. Max — Diest, Pro Arte,* 1940 (21 × 16) 212 *blz.* 28 *fr.*

Wat dit boek van rakkerstreken en avontuur, van hardnekkigen strijd en bezinning onze knapen en bakvischjes zal bijbrengen, is, naast een vranken kijk op mensch en wereld, de geruststellende overtuiging dat de guitenstreken uit de vlegeljaren niet zoozeer het geweten hoeven te bezwaren dat ze aan een toekomst van eer en deugd zouden doen wanhopen.
Zonder het zelf te weten zijn ze trouwens over het « waar geluk » ingelicht vóór het boek ten einde is.
Met zijn laatste werk deelt van de Velde een flinken teug gezonden levenslust mede aan jong en oud. DIRK VANSINA

Van Menschen en Boeken

Op 67-jarigen leeftijd overleed te Schoorl (Noord-Holland) **M. J. Brusse**, een der figuren uit de Nederlandsche journalistiek, die ook als romanschrijver een plaats van beteekenis inneemt. Hij schreef heel wat werken waarin hij bij voorkeur het weinig verkwikkend leven weergeeft van de lagere klassen der samenleving ; vaak vergen zijn boeken dan ook voorbehoud. Zijn alombekende en graaggelezen « Boefje » echter is een stuk gezonde realistiek, dat niet licht vergeten of verouderd zal worden.

M. J. Brusse

Begin November l.l. overleed de jonge schrijfster **Hilda Casteels** in het ziekenhuis te Katana, in Kongo, waar ze sedert een paar jaar haar man gevolgd was. Zij schreef sprookjes en andere jeugdwerken die gedragen zijn door een ideaal van werkelijk moreele waarde ; ook een roman in dagboekvorm, « Bieke », die een belofte was voor de toekomst.

Hilda Casteels

Tevens wordt het overlijden gemeld van **Leonce Ducatillon**, een figuur uit den tijd van de opkomst van het Daensisme, later medewerker aan verscheidene politieke bladen. Op litterair gebied schreef hij onder eigen naam en onder pseudoniemen Max van Vijve en Alard de Bourghelles, gedichten en novellen en tevens een levensschets van koning Albert I.
Eindelijk vernamen wij ook het overlijden van Dr **Karel Sobry**, doctor in de klassieke philologie, oud-leeraar aan het Atheneum te St-Gillis, die tevens van 1925 tot 1928 doceerde aan de Nederlandsche afdeeling van de Foreign-Language-hoogeschool te Tokio. De overledene bezorgde een keurige Nederlandsche vertaling van de « Lesbia-liederen » van Catullus en van het episch werk « Comus » van den Nederlandschen humanist Puteanus, de heruitgave van verschillende samenspraken van Erasmus evenals van diens Anderlechtsche brieven, en verder verschillende philologische bijdragen.

0. - Algemeene Werken

19.974 **Arents, Prosper** **01 : 809 : 84**
ZUIDNEDERLANDSCHE VONDELDRUKKEN EN STUDIES — *Ledeberg, Drukk. Erasmus (Kon. Vl. Academie vr Taal- en Letterk. — Verslagen en Mededeelingen Maart 1940)* 1940 (21 × 13) 66 *blz.*
V — De grote ontoereikendheid van deze bibliographische proeve ligt in het volledige gemis aan tegemoetkoming voor wie ze benuttigen wil. Waarom geen doorlopende nummering, zodat voor herdrukken gemakkelijk kon verwezen worden naar de vorige ? zodat bij de twee lijsten onder D item de algemene lijst kon worden nageslagen ? Er is allicht met overhaasting en daardoor met onnauwkeurigheid gewerkt, zodat er ten slotte onvolledigheid door ontstond. Reeds op blz. 8 gaat het over Ferdinand Vanderhaeghen en P. dito, zonder dat voldoende wordt aangegeven of het hier één of twee personen betreft (z.o. 66). Het spel met de « asterisk » wordt al verwarrend aangewend op blz. 7. Bedoelen de uitgaven van Krijn (7) twee of vier bundels ? Blz. 14 wordt voor 1825 als uitgave vermeld, wat onder lijst D niet meer voorkomt. Naast de verzameling van Rouwgedichten (33) w.o. van Vondel konden nog heel wat « verzamelingen » gememoreerd. « Lucifer » en « Noach » van Verschaeve (48) verschenen toch al vóór 1914 ? De Maeyer wordt telkens foutief gespeld (58-60-65). Op blz. 61 staat « Peter en Pauwels » uitg. J. Muyldermans voor 1889 aangegeven; in de bibliographische lijst staat 1899. « Lucifer » 1910 (26) komt niet voor in de lijst volgens jaar, al evenmin als Lucifer 1912 (27). Bij « de drukkunst aan B. Moerentorf » staat 1922 (20) en 1929 (63). Voor « Adam in Ballingschap », Leuven figureert 1914 (63) waar het blz. 31 tweemaal en 1910 en eenmaal 1913 is. Onder de bibliotheken is die van E. H. Jan Bernaerts al vast onvolledig benut ! Ten slotte mag toch ook vermeld dat van de « Studiën over Vondel en zijn Jozef in Dothan » door A. M. Verstraeten, S.J. (38) het derde deel « Het treurspel en de trilogie, blz. 245-316 » onder afzonderlijk omslag verscheen bij A. Siffer te Gent in datzelfde jaar 1886. Bovendien worden heel wat werken vermeld waarvan ook maar in niets de aard van de inhoud wordt aangegeven, terwijl de verwijzing naar de bibliotheken waar ze te vinden zijn, een indruk geven van een oppervlakkig onderzoek. Dat weze voldoende om een oordeel over het geheel te bekomen. AL. DE MAEYER

19.975 **Nypels, C.** **0 : 65**
BLAD, BOEK EN BAND. *Geïll. — Utrecht, Het Spectrum; Antwerpen, Standaard-Boekhl (Schijnwerpers nr 39)* 1940 (19 × 11) 109 *blz.* 18 *fr.*
V — C. Nypels, die in Nederland een prachtreputatie heeft in zake boekdrukkunst (en hij heeft er inderdaad véél toe bijgedragen om het boekdrukvak tot een kunst te verheffen) kreeg van de uitgeverij « Het Spectrum » de opdracht om aan « Blad, boek en band » een deeltje der Schijnwerpersreeks te wijden. Hij heeft het gedaan met de hem eigen historische, technische en æsthetische onderlegdheid, zonder de minste pedanterie, als een prettig causeur, die ons op boeiende manier een paar uurtjes onderhoudt én onderwijst over de geheimen van het vak, van de kunst. Hier is iemand aan het woord, die als boekdrukker en grafisch kunstenaar, tevens als adviseur te dier zake, een idealist is — en dat trouwens tientallen malen bewezen heeft in blad en boek en band ! De uitstekend gekozen illustraties verhoogen de aantrekkelijkheid van het boekje. Wéér een Schijnwerper van prima hoedanigheid. De reeks groeit werkelijk uit tot een vulgariseerende wetenschappelijke encyclopædie ! Het Spectrum weze er om geprezen ! A. V. D. VELDE

1. - Wijsbegeerte en Zedenleer

19.976 **Bisch, L. E., Dr** **159 : 37 : 61**
BOODSCHAP AAN DE NERVEUZE WERELD. *Vert. uit h. Engelsch [Be glad your neurotie] dr H. W. J. Schaap — A'dam, H. Meulenhoff,* 1940 (23 × 16) 208 *blz.fl.*2;*geb.fl.*2,90
Io — Als men gelezen heeft, dat schuldbewustzijn en schaamtegevoel eigenlijk slechts uitingen van een min of meer neurotischen toestand zijn en dat het een verderfelijke opvoedkunde is om bepaalde sexueele genietingen bij kinderen te willen tegengaan, moet men wel tot de gevolgtrekking komen, dat deze onder alle opzichten weinig beteekenende popularisatie tot de verboden lectuur behoort. C. A. BOUMAN

19.977 **Carp, E. A. D. E., Dr en Dellaert, R., Dr** 159 : 37

Dr R. Dellaert

HET AFFECTIEVE LEVEN VAN HET KIND. *Omslagfoto van Anny de Vries — Antwerpen, De Oogst (Kinderproblemen en probleemkinderen 2e dl)* 1939 (20 × 13) 42 *blz.* 8 *fr.*
IV — Dit werkje helpt eene leemte aanvullen. In de psychologische en pædagogische literatuur over het kind is er geen te kort aan werken over de verstandelijke begaafdheid en ontwikkeling, de voorraad is veel minder groot op gebied van het affectieve leven. Een van de hoofdredenen is zeker de moeilijkheid om dit affectieve leven te vatten en te ontcijferen. — De verhandeling van Dr Carp en Dr Dellaert wijst op het groot belang van het affectieve leven voor de normale ontwikkeling van het kind. Al te dikwijls wordt die normale ontwikkeling herleid tot het verstandelijk aspect. Dr Carp toont het belang van het affectieve op een meer theoretische manier ; de uiteenzetting van Dr Dellaert heeft haar oorsprong in « behandelde gevallen », zoodat de twee uiteenzettingen elkaar aanvullen. — Geen leesboekje, maar een studieboekje. Dr R. Delrue

19.978 **Mennicke, C. A., Prof. Dr** 159 : 37
DE ANGST IN HET LEVEN VAN DE MENS. *Geïll. met portret van den auteur — A'dam, H. Meulenhoff (Moderne Opvoeding en Wereldbeschouwing, nr 11)* 1940 (21 × 14) 180 *blz.* *fl.* 2,10 ; *geb. fl.* 2,75
III* — Over het verschijnsel van den angst, waar iedereen, die met kinderen (en volwassenen) als leidsman te maken heeft, voortdurend op stuit, handelt dit rustige en bedachtzame boek, dat vooral nu van groot belang is. Het kan van harte worden aanbevolen aan priesters en onderwijzers en leeraren, benevens aan alle ouders en jeugdleiders, die over een meer dan normale ontwikkeling beschikken : onontwikkelden moeten zulke boeken nièt lezen : de overigen zullen er slechts profijt van hebben. Dr Jop Pollmann

19.979 **Montaigne** 1 : 84
DE LEVENDE GEDACHTEN VAN MONTAIGNE belicht door André Gide. *Bew. naar h. Fransch [Les pages immortelles de Montaigue] dr Drs Frank de Vries — Den Haag, Servire (Serie « Levende gedachten »)* 1939 (19 × 12) 192 *blz.* *geb. fl.* 2,50
III* — Over de zonderlinge geschiedenis van dit boekje heeft Gide iets medegedeeld in de Nouvelle Revue Française 53 (1939) 333, waaruit echter niet blijkt, dat de keuze der « gedachten » van hem is. De inleiding, die soms woordelijk overeenstemt met een opstel in zijn Œuvres complètes (15, 300), is niet bizonder belangrijk en soms (bl. 10) verbijsterend oppervlakkig. — Van de anthologie zelf kunnen we geen goeds zeggen. Een hoofdstuk (1, 20), dat in de editie van Villey een twintigtal bladzijden telt, wordt hier gereduceerd tot twee. Een auteur als Montaigne leent zich al heel slecht voor zulke « bewerkingen ». Daar komt bij, dat enkele vergelijkingen met de oorspronkelijke tekst een vreemde indruk geven van de vertaling. A. M. J. van Spaendonck

19.980 **Sylvester, Erich** 1 : 2 : 91
HET WEZEN VAN DEN MENSCH. Wijsheid uit Morgen- en Avondland. *Vert. uit h. Duits [Vom Wesen des Menschen] dr Dr L. A. Rademaker. Geïll. met* 1 *plaat dr Anton Pieck — A'dam, A. J. G. Srenghol,* 1940 (33 × 26) 270 *blz.* *fl.* 4,50 ; *geb. fl.* 5,90
II*, N — Het is een waardevol, keurig uitgegeven boek. Volgens den auteur wil het geen wetenschappelijk bronnenverzameling zijn voor vakmensen, noch litteraire bloemlezing voor fijnproevers. Maar, wanneer dit werk voor de grote algemeenheid bestemd is, kan het een gevaarlijk boek worden, dat in de tegenwoordige verwarring der geesten nog meer duisterheid brengt, want hier is rijp en onrijp, waarheid en dwaling bijeengebracht in fragmenten van oude wijsgeren of leraars. Zijn de citaten een getrouwe vertaling ? Bovendien veronderstelt dit boek grote kennis van wijsbegeerte, degelijke godsdienstleer, volkenkunde etc. bij den lezer. Ph. Elsensohn

19.981 **Trine, Ralph Waldo** 1 : 2
IN HARMONIE MET HET ONEINDIGE — *R'dam, Nijgh & van Ditmar ; Brussel, A. Manteau,* 1940 (19 × 13) 227 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3,25
I^2, N — Dit boek, dat in den grond de ongetwijfeld goede *bedoeling* heeft, den mensch meer in harmonie met God te doen leven, moet wellicht tot de verboden lectuur worden gerekend : het is uitermate vaag, doordat het zich ook richt tot àllen en dikwijls, juist door die vaagheid en algemeenheid, in strijd met onze geloofsleer of althans slechts geschikt om groote verwarring te stichten. Dr Jop Pollmann

19.982 **Yutang, Lin, Dr** 1
LEVENSWIJSHEID MET EEN GLIMLACH. *Vert. uit h. Amerikaansch [The importance of living] dr W. H. C. Boellaard. Geill. met omslagill. dr Ant. Pieck — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antw., De Nedl. Boekhl,* 1940 (24 × 18) 473 *blz. fl.* 4,50 ; *geb. fl.* 5,90
II, T — De auteur, een in Amerika woonachtige Chinees, reeds bekend door zijn boek « Mijn Land en mijn Volk » geeft hier, overdreven breedvoerig, een « lyrische » (in den zin van zeer persoonlijk en volgens eigen kijk) uiteenzetting over practische levenskunst, zooals deze volgens hem door den geest van het Chineesche volk als geheel wordt begrepen. Interessant en zeer leerzaam is, hoe hier levensproblemen geheel nieuw geponeerd worden. De auteur blijkt overal zoowel een kind van het Oosten als van het Westen te zijn. Hij predikt een intense liefde voor het leven, interpreteert eenzijdig de wijsbegeerte van baanbrekende Chineesche philosophen, en verheerlijkt den mensch vooral als een naar zinnelijk geluk strevenden vagebond. Typeert zeer goed Chineesche humor, gevoeligheid en realisme maar ontkent werkelijk elk hooger motief. De auteur huldigt half-om-half philosophie en is een heiden met uiterst modern en liberaal cachet. Hij aanvaardt slechts de reis van een aardsch bestaan en puurt langs alle wegen genietingen in uiterst materieelen zin. Hier is geen Sinoloog aan het woord ; er steekt ondanks heel veel moois, veel marktphilosophie in dit boek. Is de ziel van den Chinees niet veeleer « naturaliter christiana » ? Jammer dat het alphabetisch register uit de oorspronkelijke uitgave niet is opgenomen.
W. Theunissen

2. - Godsdienst

19.983 **Callewaert, C., J. C. Dr** 264
◆ SACRIS ERUDIRI. Fragmenta liturgica collecta a Monachis Sancti Petri de Aldenburgo in Steenbrugge, ne pereant — *Steenbrugge, St.-Pietersabdij,* 1940 (25 × 17) 741 *blz. geb.* 140 *fr.*

Mgr Dr C. Callewaert

V* — Mgr Callewaert is zonder twijfel de meest vooraanstaande personaliteit in de studie der liturgiegeschiedenis en tevens de baanbreker en de ziel der litugische beweging in Noord en Zuid. Bij de 50ste verjaring zijner H. Priesterwijding werd hem op de Liturgische Week van 1939 te Leuven door heel de liturgische wereld een welverdiende hulde gebracht, en ook dit boek is een hulde aan die groote figuur uit de liturgische beweging en werd hem bij deze gelegenheid opgedragen en aangeboden. Door de zorgen der monniken der Sint Pietersabdij van Oudenburg te Steenbrugge werden al de artikels welke over de vele binnen- en buitenlandsche liturgische tijdschriften verspreid liggen, plus een paar artikels over het oude Romeinsch Officie en de vastenmissen, waarmede deze kwesties definitief afgehandeld worden en welke nu voor 't eerst in druk verschijnen, verzameld en systematisch geordend naar het plan van zijn Liturgicæ Institutiones : over de liturgie in 't algemeen nl. de studie, geest en noodzakelijkheid der liturgie, over het Romeinsch Brevier, de liturgische gewaden en het Romeinsch Rituale. Bovenaan elk artikel wordt in een paar volzinnen de hoofdgedachte ervan aangegeven. Het hoeft geen betoog dat de monniken van Steenbrugge hiermede een uiterst verdienstelijk werk hebben geleverd, door aldus het liturgisch werk van Mgr Callewaert voor iedereen beschikbaar te hebben gesteld. Dit boek is absoluut onmisbaar voor al wie zich eenigszins met liturgie inlaat, én om den rijkdom en veelzijdigen inhoud, én om het wetenschappelijk gezag van den auteur, én om de diepe piëteit waarmede het geschreven is. Het is daarenboven zeer praktisch, en de uitgave is keurig verzorgd. Moge het daarom de ruimste verspreiding vinden.
R. van Hecke

19.984 **Depoorter, Joz., pr.** 24
◆ DE KRUISWEG OVERWOGEN — *St-Amandsberg (Gent), Drukk. de Scheemaecker,* 1940 (14 × 11) 36 *blz.* 5 *fr.*
V — Niet een vroom gebedeken bij elke statie, zooals we dat gewoon zijn — maar enkele dieptreffende zinnen, die uitnoodigen tot overweging, en er ook rijke stof voor geven. « Zie toe — en denk na », wordt bij elke statie herhaald, en daarop volgt telkens de toepassing : « En gij ? » — Deze kruisweg is gansch nieuw als vorm en voorstelling, maar de vernieuwing is hier zeer gelukkig gevonden.
F. Vermuyten

19.985 Grimal, J., S. M. **24**

◆ NAAR JEZUS' PRIESTERBEELD EN -GELIJKENIS. Priesterlijke overwegingen — *Averbode, Goede Pers,* 1940, 2 *dln* (19×13) 359, 395 *blz.* *de* 2 *dln* 45 *fr.*
V — Deze overwegingen, die op de eerste plaats bedoeld zijn als voorbereiding tot het priesterschap, zijn niet minder nuttig voor priesters die ten volle hun priesterschap willen beleven. In al zijn sublieme schoonheid wordt hier het priesterideaal voorgehouden : het priesterschap van Christus waaraan wij mogen deelhebben. In de geheimen van de Menschwording en van het verborgen leven beschouwen we den oorsprong en de eerste uitingen van het goddelijk priesterschap. We volgen Jezus in zijn openbaar leven om deelachtig te zijn aan de vorming van de apostelen : gebedsleven, offergeest, zuiverheid, nederigheid, broederlijke liefde, apostelijver, geloof. Met Jezus zitten we aan in het cenakel, we hooren zijn hoogepriesterlijk gebed, we volgen Hem in zijn lijden, we jubelen om de glorie van zijn verrijzenis. In de laatste reeks beschouwen we de heilige wijdingen. In al deze overwegingen hebben we het oog gevestigd op Christus, om in Hem en door Hem te leeren priester zijn. Dat eenige thema is volgehouden in 177 overwegingen — en dit, zonder sentimentaliteit, maar in diep geloof en liefdevolle beschouwing. Om liturgisch te zijn zal men, voor elken tijd van het kerkelijk jaar, de reeks nemen die er bij past. — Gelukkige seminaristen die zich met deze overwegingen voorbereiden tot hun wijding. Gelukkige priesters ook die, na hun wijding, er altijd nieuwe bezieling gaan in opdoen. F. Vermuyten

19.986 Guardini, Romano **264**

Romano Guardini

◆ VAN HEILIGE SYMBOLEN. Een inleiding in de levende werkelijkheid der liturgie. *Vert. uit h. Duitsch [Von heiligen Zeichen] dr Dr Victor Leemans ; opnieuw doorgelezen en volgens den tekst van de laatste Duitsche uitg. aangevuld dr C. A. Bouman. Met voorwoord dr M. Molenaar M.S.C. — Heemstede, De Toorts ; Antwerpen, Geloofsverdediging,* 1940, 2e *vermeerd. druk* (21×14) 83 *blz.* 17 *fr. ; geb.* 27 *fr.*
V — We kunnen niet anders dan ons verheugen bij het verschijnen van den 2en vermeerderden druk van dit heerlijk schrift van Guardini. De eerste druk verscheen onder titel « Van heilige teekens » en werd geestdriftig in dit tijdschrift gerecenseerd onder nr 2605. Halen we uit deze beoordeeling enkel dit aan : « Menige zeer zuivere dichterlijke trek en gewijde aandoening wijzen op de diepte en den adel dezer eenvoudige overwegingen... handelend over door de liturgie aangewende zaken (kaars, klokken enz.) of vormen (gebaren bij het gebed enz.) — Zoo'n boekje moet door zijn gezonde geloofskracht en zijn zuiver enthousiasme oneindig veel goed doen : men late er onze katholieke jeugd mee dwepen ! » Het beetje kritiek dat toen gemaakt werd vervalt totaal ; alleen slopen nog drie drukfouten in den tekst (op blz. 37, 58 en 62). W. S.

19.987 Kuiper, F. B. J., Dr **29**

DE GODDELIJKE MOEDER IN DE VOOR-INDISCHE RELIGIE. Rede uitgesproken bij de aanvaarding v. h. hoogleraarsambt a. d. Rijksuniversiteit te Leiden, op 24 Nov. 1939 — *Groningen, J. B. Wolters,* 1939 (24×16) 25 *blz.* *fl.* 0,75
IV* — Brengt ons in kennis met den stand der wetenschappelijke vorsching en klare persoonlijke synthese van den geleerde in het onderwerp. Dr Joris Caeymaex

19.988 Otten, Felix, Prof., O.P. en Pauwels, C. F., Dr, O.P. **23 : 21**

◆ DE MEEST GEMAAKTE MOEILIJKHEDEN — *Kortrijk, Zonnewende (De Katholieke Kerk nr 40)* 1939 (19×11) 107 *blz.* *geb.* 16 *fr.*
V — Achtenveertig moeilijkheden tegen Godsdienst, Christendom en Kerk ingebracht, worden beantwoord. De antwoorden zijn bondig, doch kernachtig en wetenschappelijk. De Noord-Nederlandsche invloed is voelbaar, en daar de schrijvers het zich bewust zijn dat belangrijke vragen ontbreken (blz. 13), zien we graag hun opzet te gemoet een vervolg te publiceeren onder titel « Nog meer gemaakte moeilijkheden ». In ieder geval is het boek zooals het voorligt zeer practisch en nuttig ook voor het gevorderd godsdienstonderricht. M. Daisomont

19.989 Post, R. R., Prof. Dr **27 : 9,**

◆ DE MODERNE DEVOTIE. *Geïll. met foto's — A'dam. P. N. van Kampen (Patria-serie)* 1940 (20×12) 158 *blz* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,95
IV — De Nijmeegsche Hoogleeraar geeft hier een bevatte-

Prof. Dr R. R. Post

lijke uiteenzetting van de godsdienstige beweging rond Geert Groote en van de stichtingen, die daaruit zijn voortgekomen. Uitvoerig spreekt hij daarbij over het leven der Fraters en over den invloed der Fratershuizen. De bijzondere studie, welke schr. aan deze onderwerpen (waarover ook in katholieke kringen taaie misvattingen hebben bestaan) wijdde, maken dit populair geschreven boek ook voor meer ingewijden zeer lezenswaard.

C. A. Bouwman

19.990 **Rademacher, Arnold, Dr** 24 : 007

◆ GODSDIENST EN LEVEN. Bijdrage ter oplossing van het christelijk kultureel probleem. *Vert. uit h. Duitsch [Religion und Leben] dr B. L. van Roey O.P. Geïll. met foto van schrijver — Leuven, De Vlaamsche Drukkerij,* 1932 (23×16) 247 *blz.* 30 *fr.*

IV — Een der merkwaardigste boeken uit den laatsten tijd : Rademacher heeft, ook nog in andere werken, gestreefd naar het herstel van harmonie tusschen genade en natuur. Hier beschrijft en ontleedt hij de breuk tusschen godsdienst en leven, met zijn heillooze gevolgen voor beiden, om dan het ideaal te teekenen, en hoe het kan verwezenlijkt worden; de nauwe verbinding tusschen godsdienst en leven, heiligheid en wereldlijke kultuur. Onmisbaar voor priesters en ontwikkelde leeken, die hun tijd willen begrijpen. Dr C. van Gestel

Dr Arnold Rademacher

19.991 **van Hulle, Leo, pr.** 24 : 264

◆ PINKSTERGEEST — *Dendermonde, St-Pieters en Paulus' Abdij (Vromer Leven-serie nr 3)* 1940 (16×10) 24 *blz.* 2 *fr.*

Leo van Hulle

V — « Het is een bevreemdend — maar niet weg te doezelen — feit, dat het Vormsel bij de geloovigen practisch het meest in de vergetelheid geraakt ». Dat is het vertrekpunt van dit boekje. In plaats van te blijven lamenteeren bij die vaststelling, wil de schrijver dit kwaad verhelpen met de beteekenis van het Vormsel voor het geestelijk leven beter te leeren kennen. Het is het sacrament van geestelijken groei, geeft vollen wasdom aan het bovennatuurlijk leven dat ontkiemd is bij het Doopsel, en dit in het leven van den enkeling, zoowel als in het leven der volkeren. Het bevordert de christelijke gemeenschapsgedachte en den gezonden geest van volksverbondenheid. Het staalt de geloovigen om voor Christus en zijn Kerk te getuigen. Het is de rijke, aanhoudend opborrelende genadebron van het apostolaat. Dit boekje van niemendalle — 24 blz. — kan een weldaad worden voor wie het ernstig wil lezen en overwegen. Mogen velen het doen. F. Vermuyten

3. - Sociale Wetenschappen
Opvoeding - Vrouwenbeweging

19.992 **Bouman, P. J., Dr** 30

◆ SOCIOLOGIE. Begrippen en problemen — *Antwerpen, Standaard Bkhl; Nijmegen, Dekker & van de Vegt (Philosophische Bibliotheek)* 1940 (23×17) 197 *blz.* 30 *fr.*; *geb.* 42 *fr.*

IV* — Schr. beoogt een « inleiding te geven tot de begrippen en de problemen van de sociologie als zelfstandige wetenschap », dus onderscheiden van de sociale wijsbegeerte. Daarin is hij flink geslaagd. Mij is geen ander werk in eigen taal bekend, dat zoo duidelijk en overzichtelijk vertrouwd maakt met de geschiedenis, eigen werkterrein en methode der Sociologie en met haar voornaamste problemen en toepassingen. Dr C. van Gestel

19.993 **Cracco, W., Dr** 31 : 30

◆ INLEIDING TOT DE BEVOLKINGSLEER — *Mechelen, De Beiaard,* 18 *Bruul,* 1940 (23×15) 261 *blz.* 25 *fr.*

IV* — Uitstekend beantwoordt dit werk aan het doel van Schr. : een inleiding te geven tot de vele, complexe vraagstukken der Bevolkingsleer. Zakelijk en helder behandelt hij de bevolkingsstructuur en -beweging en enkele bijzondere vraagstukken. In de rijke bibliographie ontbreken de namen van een paar auteurs uit eigen land, die zich met dit probleem bezig hielden : o.m. P. Lemaire en Prof. Baudhuin. Dr C. van Gestel

19.996 Timmermans, Jan, Mr **34**
HUURDERS EN VERHUURDERS IN MOBILISATIETIJD. Beknopt practisch commentaar der Wet van 22 Maart 1940. *Met den volledigen tekst der Wet — Antwerpen, Boekhl Volk en Staat,* 1940 (17×13) 28 *blz.* 4 *fr.*
V — Een kort, maar practisch commentaar op eene wet die thans haar nut heeft verloren.
PROF. L. VAN BAUWEL

19.997 van der Poel, D. C. **03 : 33**
ECONOMISCHE ENCYCLOPEDIE — *Utrecht, W. de Haan,* 1940 (22×15) 699 *blz. geb. fl.* 3,95
IV* — Objectief bij tot 't laatste moment. 'n Rustige, vaak breede samenvatting van alles wat met economie in verband staat. Van belang voor ieder die zich in dezen stormachtigen tijd wil oriënteeren in economische kwestie's, of die van allerlei woorden in krant en tijdschrift op economisch terrein iets meer wil weten. M. VAN GENUCHTEN

19.998 van Liefland, W. A., Jr **37 : 159**
DE SCHOOL VOOR HET AFWIJKENDE KIND. *Met nawoord van Prof. R. Casimir. Geïll. — Den Haag, Uitg. Mij Haga,* 1940 (24×16) 232 *blz. fl.* 3 ; *geb. fl.* 3,50
IV — Indien onze eeuw een waarde mag worden toegekend waarvoor zij lof verdient, dan is het wel omdat zij de zorg voor het afwijkende kind daadwerkelijk heeft doorgevoerd, spijts de ernstige materieele beknottingen, die zooveel goeds belemmeren. Het boek van van Liefland is een bilan nopens wat in Holland op dit speciaal-pædagogisch en sociaalgeneeskundig gebied werd verwezenlijkt ; herhaaldelijk treft men er vergelijkingen met de realisatie's van België, en ook van elders. Schrijver bepaalt zich echter niet bij levenlooze opsommingen ; hij toetst theorie en praktijk ; hij geeft kritische beschouwingen die niet afbrekend werken maar vruchtbare uitzichten openen. Dit overzichtelijke en degelijke werk hoort thuis bij al wie met de behandelde stof reeds vertrouwd is. Zooals Prof. Casimir in zijn Naschrift zegt, is het inderdaad altijd buitengewoon nuttig nog eens in een gedegen samenvatting voor zich te zien, wat men weet door ervaring en studie. Wij zijn het ook met hem eens als wij zeggen dat dit boek bizonder buiten dien engen kring veel dient gelezen te worden. Opvoeders en onderwijzers zullen hierdoor vanzelf minder vooringenomen en verblind staan wanneer het er op aan komt een hunner pupillen aan het Bizonder Onderwijs toe te vertrouwen; zij zullen in deze bladzijden bevonden hebben dat de heilpædagogiek voor geestelijk en zintuiglijk onvolwaardigen en misdeelden een edele en rijke taak heeft verricht, waarvan de individueele opbeuring en sociale voordeelen onschatbaar zijn. Zij zullen ook dan mogelijks begrijpen wat eens gezegd werd : « het Bizonder Lager Onderwijs geeft op dit oogenblik *het beste onderwijs* in geheel Nederland ! »
Dr R. DELLAERT

4. - Taalkunde

19.999 Buchan, John **83 : 37 = 42 : 4393**
THE THIRTY-NINE STEPS. *Bewerkt dr A. G. Postma-Klein Lankhorst en J. H. Schutt — Groningen, J. B.Wolters(A new English library)*1939, 2e *druk* (18×12) 150 *blz. fl.* 1,60
V — Detectiveverhaal dat het genre van den avonturenroman benadert. In zijn genre van het beste dat we lazen. Litterair heelemaal niet zoo onverdienstelijk. Als schooluitgave, zelfs voor hoogere middelbare klassen geldt echter het bezwaar dat de dialogen krioelen van « slang » en dialect, 'n plezierig opzet van den auteur, waardoor zijn verhaal aan kleur wint, doch waardoor het aanleeren van « degelijk » Engelsch bepaald gehinderd wordt.
PAUL HARDY

20.000 Fraussen, Ed., Dr, O.F.M. **4393 : 37**

Dr Ed. Fraussen

BEKNOPTE NEDERLANDSCHE SPRAAKKUNST voor Middelb. Onderwijs — 1939, 10e *druk,* 171 *blz.* 10 *fr.*
OEFENINGEN bij de Beknopte Nedl. Spraakk. ; 1e dl — 1939, 7e *omgew. druk,* 121 *blz.* ; 2e dl — 1932, 5e *druk,* 152 *blz. elk* 8 *fr.*
STIJL - OPSTEL - DICHTKUNST. Stijlleer en letterk. theorie voor Middelb. Onderw. *Met P. Ant. Verschuere —* 1939, 3e *druk,* 258 *blz.* 15 *fr.*
UITBREIDING DER NEDERL. SPRAAKKUNST. Taalstudie ; 1e dl — 1938, 102 *blz.* ; 2e dl — 1938, 128 *blz. elk* 8 *fr.*
— Mechelen, St-Franciscus Drukkerij (Nederlandsche Schoolboeken) (21×14)
V — Gaarne verwijzen we bij de zooveelste herdrukken dezer klassikale werken naar de uitvoerige recensie vroeger in Boekengids verschenen onder nrs 914 en 4951.

20.001 **Knatchbull Hugessen, E. H.** **83 : 4 : 37 = 42**
THE HISTORY OF A RABBIT 72 *en* 31 *blz.*
XX : THE RED-HEADED LEAGUE, 52 *en* 31 *blz.*
Adapted and annotated for the use of schools by C. Apeldoorn and Drs E. Inglis Arkell. With a Vocabulary — Purmerend, J. Muusses (The interesting library nr 6 en 5) 1939 (17×12) *fl.* 0,95 *en fl.* 0,75
V — Twee gecommenteerde schooluitgaven, elke met afzonderlijk gebonden vocabularium. Een reeks practisch overzichtelijke vragen tot repetitie van den tekst. Phonetische aanduidingen wijken af van de conventioneele. « The history of a rabbit » : een litterair-verantwoord dierverhaal, naar Kipling's onovertrefbaar model. Veronderstelt reeds meer dan de allerelementairste kennis van de vreemde taal. « The red-headed league » : een spannend Sherlock Holmes-nummer van Conan Doyle. Idiomatisch eenvoudiger dan het vorige.
PAUL HARDY

20.002 **Marsh, D. E.** **83.0 : 37 = 42 : 4393**
THE SECRET AEROPLANE. *Adaptated and annotated by F. Ossendorp. With Vocabulary — Groningen, J. B. Wolters (The young people's library)* 1939 (17×11) 129, 26 *blz.* *fl.* 0,90
V — Een prettig nummertje in deze handige en keurig-verzorgde « library ». Spannend avonturenverhaal met een paar onverschrokken jongens in de hoofdrollen. Niet al te eenvoudig vocabularium ; heel wat woordenmateriaal van technischen aard inzake vliegwezen, radio en dergelijks, wat de geschiktheid van het deeltje nog grooter maakt. P. H.

5. - Wetenschappen

20.003 **Bigger, J. W., Prof. Dr** **57 : 61**
MICROBEN, BELAGERS DER MENSCHHEID. *Ingeleid dr Dr H. Merkelbach van der Sprenkel. Vert. uit h. Engelsch [Man against microbe] dr Dr W. J. Roberts. Geïll. met 15 foto's en 4 teekeningen — A'dam, H. Meulenhoff,* 1940 (22×17) 313 *blz.fl.*3,50;*geb.fl.*4,50
IV — In populairen stijl wordt de beteekenis en de geschiedenis der microbiologie geschreven, beginnend met een uiteenzetting over de instrumenten, het kweeken en het determineeren der bacteriën en eindigend met een min of meer practisch hoofdstuk over de wijzen waarop wij door de gevaren der microben worden bedreigd. Het boek is voor àllen aanvaardbaar en door een bijgevoegde lijst van vaktermen begrijpelijk voor den leek.
Dr JOP POLLMANN

20.004 **Braunweiler, Emil** **53**
NATUURKUNDE ZONDER GETALLEN. *Vert. uit h. Duitsch [Physik ohne Zahlen] dr J. Dijkstra. Geïll. met teekeningen — Zutphen, W. J. Thieme & Co,* 1940 (22×15) 254 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50
V — Op vlotte wijze worden allerlei, ook actueele, natuurkundige en werktuigkundige onderwerpen behandeld, zoodat ook een leek met eenige ontwikkeling het behandelde kan begrijpen. Volwassenen zullen met belangstelling dit boek lezen ; de interesse der opgroeiende jeugd zal er door gewekt worden. — Algemeen ontwikkelend.
M. VAN GENUCHTEN

20.005 **Dierckx, J.** **59**
◆

J. Dierckx

UIT DE VOGELENWERELD. *Geïll. dr Leo Meurrens — Leuven, Davidsfonds (Jeugdboek nr 32)* 1940 (20×16) 119 *blz.* 11 *fr.*
V — Het boekje zal een steentje aanbrengen om onze kinderen beter de vogelenwereld te leeren kennen. Over 't algemeen is de gekozen vorm gelukkig maar hier en daar is een onnauwkeurigheid ingeslopen. Onder meer : 't is de groote karekiet die 's nachts de andere vogels wakker houdt ; de rietzanger broedt wel in 't riet ; 'k geloof niet dat de kuifleeuwerik 's winters armoe lijdt ; ik denk dat de sleutelbloem uitgebloeid is als de grauwe vliegenvanger aankomt. Het tweede deel « Onze vrienden de vogels » handelt over van alles en nog wat : insectenschade, bestrijding der insecten, — hier wordt de juiste plaats voor den vogel aangewezen — goede gedachten over de gevaren der vogels, het

vangen van vogels, nestkasjes en voederplanken voor vogels. Sommige hoofdstukken zijn zeer goed geïllustreerd. F. SEGERS

20.006 **Eygenhuysen, Truus** **59**

DIEREN VRAGEN ONZE AANDACHT. *Geïll. met teekeningen dr C. Chevallier en foto's van W. F. H. Schut — A'dam, Ned. Keurboekerij*, 1939 (25 × 17) 252 *blz.* *fl.* 2,90

V — Interessante praatjes met mooie plaatjes (teekeningen en foto's) over het leven en den aard der dieren in Artis. Het boek getuigt van een goede opmerkingsgave van de schrijfster, die Artis door en door kent. Dr Sunier, directeur van Artis, schreef een aanbevelende inleiding. Dr L. A. H. ALBERING

20.007 **Flechtner, H. J., Dr** **54**

GIJ EN DE CHEMIE. Moderne scheikunde voor iedereen. *Bewerking nr h. Duitsch [Die Welt in der Retorte] dr Dr J. H. C. Merckel. Voorwoord van Dr E. H. Büchner. Geïll. met fig. — A'dam, Scheltema & Holkema*, 1939 (23 × 15) 344 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50

IV — Duidelijk verklaart de schrijver de hoofdgedachten der scheikunde. Gebruik makend van de atoomtheorie wordt den lezer duidelijk gemaakt, hoe en waarom de atomen zich verbinden en welke wetten daarbij gelden. A. ACKERMANS

20.008 **Kahn, Fritz, Dr** **57 : 61**

HET LEVEN VAN DE MENS : 2 Deelen. *Bewerkt dr Dr Mr W. Schuurmans Stekhoven. Vert. uit h. Duitsch [Das Leben des Menschen] dr David de Jong Jr. Geïll. met* 415 *teekeningen — A'dam, Uitg. Contact*, 1939, 2 *dln* (26 × 19) 579 *blz.* *elk geb. fl.* 5,90

IV — Het boek wil een universeele, door velen leesbare verhandeling geven over het leven van den mensch, niet uitsluitend biologisch, of eenzijdig physiologisch. Ofschoon het niet gezegd wordt, blijkt het « leven van de mens » hier vrijwel uitsluitend van de niet-psychische zijde bekeken te worden. Zoo brengt het eerste deel iets over den ontwikkelingsgang van den mensch, over beenderstelsel, spierstelsel, bloedsomloop, ademhaling en spijsvertering; en dat geschiedt goed en met vele goede illustraties. Zoo kan dit deel aan 18-jarigen en ouder in handen gegeven worden. — In het tweede, op het eerste deel doorgenummerde, deel worden de spijsverteering de zintuigen en de voortplanting van den mensch behandeld aan de hand van tal van illustraties, die het over het algemeen beter doen dan de ietwat droge en dor-zakelijke tekst. Tegen de oorspronkelijke tekst, die ons toevallig vroeg werd gezonden, hadden wij bezwaren, omdat in het laatste hoofdstuk over de voortplanting een viertal niets-ter-zake-doende domheden en overbodigheden werden gezegd ; de uitgeverij heeft deze passages echter voor alle Vlaamsche exemplaren en voor de exemplaren voor katholieke bibliotheken en den katholieken boekhandel geheel verwijderd : *voor die speciale uitgave geldt onze rubriceering op* **IV** ; voor de *andere* is *voorbehoud* tot **III** gewenscht. Men kan het verschil snel zien : in de **IV**-uitgave heeft pagina 559 geen voetnoot ; in de **III**-uitgave wel. Interessant en leerzaam boek. Dr JOP POLLMANN

20.009 **Kluth, Heinrich** **53 : 54 : 6**

WONDEREN VAN DE VOORUITGANG. *Vert. uit h. Duitsch [Wundern des Fortschritts] dr J. C. Alders. Geïll. met* 43 *foto's en* 4 *teekeningen — Zutphen, W. J. Thieme & Co*, 1940 (23 × 15) 305 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50

V — In onderhoudenden, meestal voor iederen eenigszins gevorderden H.B.S.-er volgbaren trant, vertelt schrijver over oudere en nieuwste vindingen : o.m. op 't gebied van glas, beton, staal, edelsteenen, electronen, radium, synthese, hout, steenkool, nut van diverse afval, aarde, mijnbouw, hemellichamen, bacteriën, bloed, licht, ultrageluid, bliksem, electronenmicroscoop. — Zeker voor iedereen aanvaardbaar en leerzaam. Dr JOP POLLMANN

20.010 **Weevers, Th., Prof. Dr e. a.** **58**

HET LEVEN DER PLANTEN. Populair-wetenschappelijk behandeld — *Utrecht, W. de Haan*, 1940 (27 × 19) 470 *blz.* 110 *fr.*

V — « Populair wetenschappelijk behandeld » heet dit werk in zijn ondertitel. Denk daarom niet dit werk spelend te kunnen doorwandelen zooals een roman. Al wat eenigszins naar wetenschappelijke sensatie ruikt werd zorgvuldig geweerd. En tóch zouden we dit werk *aktueel* willen heeten — niet alleen omdat het de laatste wetenschappelijke bevindingen ook nog aangeeft, maar meer nog omdat het de richting aanduidt waarin de verschillende takken van de plantkunde gedurende de laatste decennia evolueerden. En wanneer we dan zien welke ruime plaats aan de jongste spruit van de botanische wetenschap, de œcologie werd toegewezen, dan mag men dit werk zonder overdrijven up to date heeten. Uit den aard der zaak komt, in een werk van de hand van verschillende auteurs de samenhang en overzichtelijkheid eenigszins in het gedrang : verwijzingen in den tekst

en het register van trefwoorden verhelpen hier in de mate van het mogelijke. Dit werk, dat gerust de vergelijking met menig wetenschappelijk handboek kan doorstaan, getuigt voor de wetenschappelijke onderlegdheid van het Nederlandsch publiek. Een kapittel van toegepaste plantkunde, over tuin- en boschbouw b.v., zou den doorsneelezer ook hebben geïnteresseerd en lag heelemaal in het opzet van deze uitgave. J. SMITS

7. - Schoone Kunsten

20.011 **Byrdal, Lys** 79

OVER CHARME EN SCHOONHEID. *Vert. uit h. Deensch dr M. Röntgen-Otter. Geïll. met teekeningen dr Sys Gauguin — A'dam, van Holkema & Warendorf,* 1939 (21 × 15) 136 *blz.* *fl.* 1,20 ; *geb.* 1,90

IV — Dit boek geeft aan de mondaine vrouw raadgevingen voor uiterlijk schoon en aantrekkelijkheid op allerlei gebied; ook de charme die een vrouw zich kan aankweeken door aangename omgangsvormen. J. A. L. TERWINDT

20.012 **Firmin, Br Dr** 709 : 72

◆ DE ROMAANSCHE KERKELIJKE BOUWKUNST IN WEST-VLAANDEREN. *Met een voorw. van Dr Ir S. Leurs. Uitgegeven met medew. van de Universit.' Stichting van België. Geïll. met talrijke ill. — Gent, St-Lucas-School,* 28 *Zwarte Zustersstr.,* 1940 (24 × 18) 389 *blz.* 75 *fr.* ; *geb.* 95 *fr.*

Dr Br Firmin

V — Zeer verzorgde uitgave waaraan al het beste is besteed om de verdienstelijke præstatie van den auteur tot haar recht te laten komen. Meer dan 250 afbeeldingen, opmetingen en photos verklaren zóó sprekend den tekst, dat zij het aangeboden studiewerk een bijzondere charme bijzetten. Wij kunnen er den auteur niet dankbaar genoeg om zijn, ons zooveel verholen rijkdom op zulke klare en echt gedocumenteerde wijze te hebben voorgelegd. Men staat verbaasd over het aantal gedoken kunstschatten dat verzameld werd in dit keurig geschreven geschiedkundig overzicht. Een lijst van meer dan 150 geraadpleegde werken verhoogt de waarde van dit lijvig werk, dat voortaan als de vertrouwbare gids zal gelden bij de studie der Romaansche kerkelijke bouwkunst in West-Vlaanderen. — Met Prof. Dr Ir Stan Leurs, die het werk met een begeesterd « woord vooraf » bij het publiek inleidt en met reden in het licht stelt wat de auteur met deze grondige studie ten dienst van onze Nederlandsche kunstgeschiedenis heeft gepræsteerd — komen wij tot het besluit dat het werk, én wegens zijn rijk gedocumenteerden inhoud, én om de opvallend methodische indeeling, de volle belangstelling verdient van ieder die zich interesseert voor de kunstgeschiedenis der Nederlanden. — Daarom ook warm aanbevolen. FLOR VAN REETH

20.013 **Sperling, W.** 79

KOM JE ER UIT ? Puzzleboek voor jong en oud. *Vert. uit h. Duits* [*Kuriose Probleme*] *dr J. C. Alders. Geïll. met vele teken. — A'dam, Bigot & van Rossum,* 1940 (20 × 13) 96 *blz.* *gecart. fl.* 0,25

V — Een, voor de lange winteravonden en de feestdagen, vooral ook in de huidige omstandigheden, hoogst aktueel en onderhoudend werkje. Het bevat 130 min of meer lastige puzzles, die een gezellige en prettige tijdpassering bieden. — Uitstekend gedrukt op zwaar papier en fraai uitgegeven. S. J. ROBITSCH

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

20.014 **de Mérode, Willem [ps. voor W. E. Keuning]** **81 : 809**
HUNKERING EN HEIMWEE. Bloemlezing uit de poëzie van protestantsch-christelijke en katholieke dichters — *A'dam, Uitg. Mij Holland,* 1939 (23 × 19) 197 *blz. fl.* 1,75
V, N — Het merendeel van deze door den overleden protestantschen dichter gekozen verzen is zeer neutraal. Zij brengen geen uitgesproken religieuze — vooral geen katholieke — overtuiging naar voren en men zou zich kunnen afvragen wat het nut is van een bloemlezing uit de poëzie van dichters, die alleen zijn samengebracht omdat ze als katholiek of protestantsch-christelijk bekend staan. De bundel bevat echter vele zeer mooie gedichten en is ook geschikt voor de hoogste klassen van middelbare scholen waarvoor hij speciaal werd samengesteld. M. Versteegh

Willem de Mérode

20.015 **Godthelp, H. en Mirande, A.F.** **81 : 809 : 4393**
HET DIETSE LIED VAN DE MIDDELEEUWEN. Een keur, verzameld en gerangschikt en van een inleiding en aanteekeningen voorzien. — *A'dam, Wereldbiblioth. (Encyclopedie in Monografieën)* 1940 (19 × 14) 335 *blz.* 40 *fr. geb;* 48 *fr.*
IV* — Als een hoorn van overvloed biedt ons deze keur de mooiste en meest treffende liederen uit de Middeleeuwen. Om het inzicht in het karakter dezer liederen te vergemakkelijken werden ze gerangschikt in adellijke, burgerlijke en geestelijke Liederen, volgens de drie groepeeringen die de Middeleeuwsche maatschappij kenmerkten : adel (burcht), burgerij (stad), monnikenwezen (klooster). Bij de adellijke liederen werd onderscheid gemaakt tusschen romancen, historische liederen en hoofsche lyriek ; bij de burgerlijke in romancen en lyriek ; terwijl onder geestelijke liederen (die ruim de tweede helft van de bloemlezing beslaan) saamgegroepeerd werden : liederen op de feiten onzer Verlossing, op de vier uitersten, liederen van Jezus en de minnende ziel (waaronder een zevental van Hadewijch en Zuster Bertken) en eindelijk liederen op Heiligen en op het heilig Sacrament. — Gebezigd werd de « spelling-van-nu », wat de leesbaarheid en de begrijpbaarheid der gedichten aanzienlijk verhoogt. Het is een bundel waar ieder ontwikkelde lezer (die zich wel niet ergeren zal aan enkele amoureuze uitbundigheden) hetzij bij gemeenschappelijke aangelegenheden, hetzij om zijn persoonlijk genot, steeds overvloedig gading zal in vinden. W. S.

20.016 **Meijer-Schuiling, Berendien** **81**
GEBOORTE. *Bandontwerp dr N. J. B. Bulder — Kampen, J. H. Kok,* 1939 (19 × 13) 36 *blz.* *fl.* 0,75 ; *geb. fl.* 1,25
IV°, P — Echo's van het godsdienstig gemoedsleven eener jonge vrouw en aanstaande moeder. Blijft heel algemeen. Poëtisch kunnen uiterst gering. Dr Joris Caeymaex

20.017 ◆ **Smit, Gabriël** **81.2**
VREDE VAN BETHLEHEM. Oude Duitsche, Engelsche, Fransche en Spaansche Kerstliederen. *Bewerkt door Gabriël Smit — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (De Bongerd-reeks)* 1939 (19 × 11) 29 *blz.* 4 *fr.*
V — Ter afwisseling met onze eigen Kerstliederen, hier wel menig mooi stukje. Verdienstelijk werk, over 't algemeen knap als van iemand die vertrouwd is met onze Kerstliederen. Dr Joris Caeymaex

Gabriël Smit

20.018 ◆ **Smit, Gabriël** **81 : 71**
WILTZANGH. Met de dichters in de natuur. *Samengesteld dr Gabr. Smit. Omslag en ill. dr Arnold Pijpers — Hilversum, Paul Brand ; Antwerpen, P. Vink,* 1939 (16 × 12) 80 *blz.* 5 *fr.*
V — Zeer mooie keus uit klassieken en modernen, een gedroomd boekje voor studenten die opgaan in de levende natuur en fraaie gedichten kunnen smaken. En alles deugdelijk optimistische. — Aanbevolen. Dr Joris Caeymaex

20.019 Sobry, Paul, Prof. Dr ; van Oosten, A. J. D. en Eekhout, Jan H.
82 : 809

MODERNE VLAAMSCHE RELIGIEUZE LYRIEK — *Lochem, De Tijdstroom; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* [1941] (21 × 13) 335 *blz.* 52 *fr.* ; *geb.* 63 *fr;*

Prof. Dr Paul Sobry

III-IV — Wat vooreerst de aandacht wekt bij deze zeer rijke bloemlezing is de bouw ervan, hoe weinig deze ook te raden is op eerste zicht, daar de volgorde louter alphabetisch is, doch die bij het gebruik stralend te voorschijn treedt : namelijk, daar rijst de top van den éénen genialen modernen dichter Karel van de Woestijne met zijn uiterst belangwekkende laatste werken (1927-28), ongemeen dieppeiler in ziel, geest, leven en mystiek, echt-geniaal beheerscher en bespeler van alle mogelijkheden van beelding, verwoording en rhythmus. (Het treft wonderwel dat dit monumentale werk den bundel sluit). Dan, vooraf, echt perspectivistisch, het half dozijn gedichten die in onze lyriek een historischen mijlpaal beteekenen : O 'k sta me zoo geren (Gezelle), Avondstilte (Verriest), Mater Dolorosa (van Langendonck), Zeemeeuw (Verschaeve) en Knielen zal ik (Moens). Wanneer wij dan komen aan de verschillende schrijvers, kunnen wij voor eigen gebruik drie afdeelingen onderscheiden : eerst een zeker getal dichters die door formaat, persoonlijkheid, en gaafheid een bizondere aandacht verdienen : ik meen het niet zoover mis te hebben en de samenstellers dicht nabij te streven, met te pointeeren op : van Cauwelaert, Herreman, Vercammen, Helderenberg, van den Oever en Verbruggen. Van Cauwelaert legt een bepaalde poëtiek voorgoed vast in de hoogste vormvolmaaktheid die deze poëtiek paste ; Herreman bezit schitterende geestesgaven en bereikt een uitzonderlijke puurheid van het gedicht ; met Vercammen moét alle ziel, alle hart, alle muziekaalvoelende mee ; Helderenberg legt de toch niet te betwisten superioriteit van iemand uit de branche als een gewicht bij op zijn rijk virtuozenpalet ; van den Oever is zoo levend als ooit ; Verbruggen is eenig, de « stem ». Daarna hebben de samenstellers zich rechtstreeks en zonder voorbehoud gewend tot volstrekt al de groepsformaties welke er onder onze dichters bestaan of tot vóór kort bestonden : Katholieke expressionisten, sceptische Fonteyndichters, Tijdstroomestheten, Nieuwzakelijkheidsreporters, Folkloreromantiekers. Hier staan we op het terrein dat door de algemeene letterkundige geschiedenis genoeg gekend is, doch door het formeel-religieus oogpunt der verzameling komen de in heel hun wezen godsdienstiggetinte dichters hier beter tot hun recht, en van den anderen kant stellen ons de anderen vóór verrassingen die aangenaam aandoen, doch soms ook voor nogal netelige problemen. We komen hierop terug. De bloemlezing wordt ten slotte vervolledigd — en dit was niet slecht bedacht — door meer individueel-staande figuren van verschillend slag : hier weer, en nog meer, menige goede verrassing. Dit mag ons een wijle ophouden : daar is in de eerste plaats het heerlijk proza-gedicht van Ernest van der Hallen, hetwelk benevens zijn schoonheid op zichzelf van heldere en wonnige golving, tevens de herinnering althans aan De Pelgrim, waarvan het de beste uiting is, aan de vergetelheid ontrukt. De nieuwelinge Liesbeth van Thillo zal veel sympathie ontmoeten met hare niet alledaagsche frischheid en knapheid. Daartegenover wist men dan weer uit het werk van een oudere als Jef Mennekens verzen op te diepen die zeer merkwaardig mogen heeten. Opzienbarend is alleszins Jan Melis' Paradijs, een gedicht van schuimenden Champagne-vloed, met gelijke kracht tegen de Corte op, en dat ontegensprekelijk zijn grootschen loop vol schitteringen vast voltrekt tot een weidsch orgelpunt.

Terugkomend op de kwestie der levenshouding ; vooreerst : wie zal het iemand euvel duiden dat hij oog heeft voor evolutie of omkeer bij schrijvers en daarvan de vaststelling maakt ? Bij het geval van Bart Vrijbos dan toch gezien het gezond-eenvoudige ervan, meenen wij te mogen schrijven : een degelijke terugkeer tot godsdienst en geloof.

Ten tweede moeten wij ons goed voorstellen in welken zin en tot op welke ruimte de samenstellers het begrip « religieus » opvatten : en dit is, natuurlijk, ook omvattend toestanden 't zij van troebelen twijfel en onwil (Jonckheere) 't zij van scherts en boutade (Minne).

Om Verbeeck te redden van het verwijt behept te zijn met de onaanvaardbare vervloeiing van sensualisme en kristene leer, is er slechts de symbolistische schemer door hem aangewend en die eene juiste interpretatie niet uitsluit.

J. Daisne's Avontuur echter, *op zichzelf genomen,* kan bezwaarlijk gered worden : dit overschrijdt de grens. Doch daarmee is de zaak niet uit, want er is dit andere merkwaar-

dige, wat ook wij reeds hebben vastgesteld bij hem (Kernamout enz) : er zit hem diep in 't binnenste een kristelijke Mariavereering (zie ook hier weerom) en die dwingt eenigszins over hem te reppen in verband met religieuze poëzie.
Enkele beschouwingen over de onderwerpen : buiten de natuuraandoeningen, de rouwen, (beide stof tot mooie gedichten) en buiten stonden van inkeer — wanneer wij komen aan de formeel-gewijde stof, dan staan weerom (zooals in Holland) Kerstmis en O. L. Vrouw op het voorplan, met als twee zijpaneelen Eden en Golgotha. Minder dan in Holland merkt men bij ons poëzie rechtstreeks door het liturgisch-schoon, 't zij picturaal, 't zij muzikaal, ingegeven. Ten slotte verwondert ons de afwezigheid van Jeanne van de Putte.
Dr JORIS CAEYMAEX

82. TOONEELLITERATUUR

20.020 **Janssen, Jos.** 82

Jos. Janssen

WIJ ZIJN EEN VOLK VAN DICHTERS. Blijspel in 3 bedrijven — *St-Niklaas, M. van Haver ; Merksem, Lode Geysenfonds,* 1940 (21 × 14) 165 *blz.* 15 *fr.*
IV — Op den grondslag van : verboden liefde inspireert de dichters, wordt dit stuk opgetrokken. Rederijkers gaan er prat op hun eigen karamellenverzen en bewierooken elkaar onderling. — Er komen uitstekende, want zeer levendige, scherp geestige, ironische en hekelende tooneeltjes in voor. Ik vrees echter dat het geen doorloopend succes zal worden. De bedoeling spreekt niet altijd duidelijk : is het ernst of spot ? En vooral, er is gebrek aan een stevigen onderbouw. Het liefdesmotief is te mager en te zwak om het al overwoekerend, eender geaard gepraat der rederijkers te dragen en te binden tot een in stijgende lijn opgaand geheel. Heel wat taalfouten ontsieren den tekst. C. GODELAINE

83. Verhalend Proza

I. VERBODEN LECTUUR

Boeken die 1) *op de kerkelijke Indexlijst voorkomen ;* 2) *door de algemeene regelen van de kerkelijke wet beroordeeld zijn ;* 3) *op den grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijk moet worden geacht.*

20.021 **de Jong, A. M.** 83.1
DE VREEMDE BROEDERS. Een Brabantse roman — *A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1940 (21 × 14) 268 *blz.* 52 *fr. ; geb.* 67,50 *fr.*
I-II — Lees de recensie nr 19.972 in « Marginalia ».

20.022 **Delbeke, Frans** 83 : 93
TUSSCHEN TWEE WERELDEN — *R'dam, Nijgh & van Ditmar ; Brussel, A. Manteau,* 1940 (21 × 15) 468 *blz.* *fl.* 3,75 ; *geb. fl.* 4,90
I, L — Een vrome, katholieke jongen, aan wiens opvoeding echter nogal wat heeft ontbroken, wordt verliefd op een rationalistisch opgevoed meisje. Dat veroorzaakt een hevige crisis, waarin het jonge mens zijn onschuld en ook zijn geloof verliest. Niet zonder zware strijd echter. Jaren heeft hij nodig om zich « vrij » te worstelen. Ondanks alle gepraat over achterlijkheid en domperigheid is het boek allerminst overtuigend. Tot op de laatste bladzijde schreit het heimwee naar het verloren vaderhuis. Een gevaarlijk boek met zijn zwoele passages en onlogisch getheoretiseer. G. J. C. ZWANIKKEN

20.023 **de Vries, Mick** 83
ARLATINE. *Band en omslagteekening dr Karel Hoekendijk — A'dam, van Holkema & Warendorf N. V.,* 1939 (21 × 15) 245 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
I-II — Een jong veelbelovend arts, internist en narcotiseur in een bekend Parijsche kliniek, zoekt naar een nieuw verdoovingsmiddel om de gevaren der narcose te verminderen. Tijdens zijn proefnemingen raakt hij overspannen en lijdt aan hallucinaties. Hij tracht echter de oorzaak van zijn afwijkingen op te sporen. In dezen toestand zwerft hij door de achterbuurten der stad en komt achtereenvolgens in aanraking met enkele personen die

een beslissenden invloed op zijn leven hebben. De milieubeschrijving der krotten en sloppen, en het realisme waarmede de oude Farrès aan Dr Arlat zijn leven verhaalt, eischen streng voorbehoud. J. M. C. DE HAAN

20.024 **van Tergouw, B. [pseu.]** 83.3

DE VERSTOOTENEN. Een roman van onze huwelijkswetgeving en haar slachtoffers : 1e Deel — *Leiden, N. V. Leidsche U. M.*, 1939, 3 *dln* (21 × 15) III, 256 *blz.* *fl.* 2,90
I° — Een onmogelijk prul met totaal verkeerde strekking. Er is absoluut niets goeds van te zeggen. 't Is minder dan niets. Zonde van het mooie papier ! G. J. C. ZWANIKKEN

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

20.025 **Althoff, L.** 83.1

HONDERD ZONNEN IN DE ZOMER — *A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (De Distel)* 1940 (21 × 14) 201 *blz.* 38 *fr.* ; *geb.* 52 *fr.*
II — Besproken in « Marginalia » onder volgnummer 19.971.

20.026 **Dean, Robert George** 83.0

WIE VERMOORDDE DE KAT? *Vert. uit h. Amerikaansch [A murder of convenience] dr J. Feitsma — A'dam, De Steenuil*, 1939 (20 × 15) 218 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
II — Rufe Cashman sterft op zijn dagelijksche wandeling. Is het moord ? De detective Hunter moet het trachten te ontdekken, waarbij veel onsmakelijke bijzonderheden van de familie bekend worden, die beter weg hadden kunnen blijven. A. ACKERMANS

20.027 **Heyer, Georgette** 83.0

Georgette Heyer

HET « WEEK-END » DRAMA. *Vert. uit h. Engelsch [The unfinished clue] dr Ad. Vorstman — Den Haag, J. Ph. Kruseman*, 1939 (19 × 13) 231 *blz.* *fl.* 2,15 [25 *fr.*]
II — Generaal Billington-Smith wordt vermoord aan zijn werktafel. Inspecteur Harding van Scotland Yard moet den dader opsporen. Wie is het ? Basil Halliday, met wiens vrouw de generaal een vergaande flirt had ; of Stephen Guest, die hevig verliefd is op de vrouw van den generaal, of Geoffrey, de zoon, die met een Mexicaansche danseres wil trouwen en daarom door zijn vader het huis ontzegd is ? Ten slotte blijkt het de eerste, weggeloopen, vrouw van den generaal te zijn, die, niet herkend, als domineesvrouw geregeld bij Sir Billington-Smith op bezoek kwam. Het geheel is meer beschrijving van flirtations dan detective-roman. A. ACKERMANS

20.028 **Holland, Katrin** 83.1

CARLOTTA TORRESANI. De geschiedenis van het geslacht Torresani. *Vert. uit h. Italiaansch [Carlotta Torresani] dr Reinier P. Sterkenburg. Geïll. met 1 plt — A'dam, Jacob van Campen*, 1939 (21 × 15) 403 *blz.* *fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90
II-III — Door onjuiste opvoeding staat de laatste nakomelinge van een oud Italiaansch geslacht volkomen onvoorbereid voor het werkelijke leven. Wanneer zij, berooid van alles en iedereen, zich een eigen bestaan moet scheppen, bereikt de strijd tusschen de verplichtingen aan haar geslacht en een vrije levenshouding zijn hoogtepunt. Na veel ellende en vernedering verlaat zij degene, die haar een nieuw leven beloofde, opdat de naam van haar geslacht zou blijven voortbestaan in haar kind. Romantisch, zelfs een tikje onwaarschijnlijk, maar boeiend geschreven. E. M. DAMEN

20.029 **Mason, van Wyck** 83.0

SPIONNEN IN CHINA. *Vert. uit h. Amerikaansch [The Singapore exile murders] dr J. Feitsma — A'dam, De Steenuil*, 1940 (20 × 15) 247 *blz.* *fl.* 2,20
II-III — Om een belangrijke uitvinding strijden in Singapore de Amerikaanse Geheime Dienst en spionnen van andere landen. Schone dames, meer charmant dan kuis, spelen er hun rol in. Enig besef van moraal schijnt in deze zaken ongewenst te zijn. Zinnenprikkelend is het boek evenwel niet. Voor ouderen die van zulke sensatie-verhalen houden, is het niet ongenoeglijk. J. P. M. VLEKKE

20.030 Ott, Leo **83.9**
HET HUIS « DE ENGEL » — *Bussum, van Dishoeck,* 1939 (21×15) 315 *blz. fl.* 2,90
II-III, P — Deze omzwervingen van Maarten Falck als soldaat en zeeman in de jaren van en na het bestand zijn voor den schrijver een gelegenheid een geschiedkundig, hopeloos verouderd beeld te geven van den strijd en het leven uit die dagen. « Spaansch » en « Paapsch» zijn voor den schrijver hetzelfde en wie « Paapsch » is, is tegelijk overgoten met den « inquisitie»- en den perfieden «Jezuietengeest». De praatjes van den Jezuiet op het einde van het verhaal doen de deur dicht. Daar bovendien de gebeurtenissen niet erg intrigeerend zijn en de schildering der personen vrij flets, mist men niets met het niet te koopen. Niet aan te bevelen. CYR. VAN DUYSE

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

20.031 Abdullah, Achmad en Baldwin, Faith **83**
KINDEREN VAN BROADWAY. *Vert. uit h. Amerikaans [Broadway interlude] dr Mia van der Tuin — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20×14) 240 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
III — Het verhaal speelt in het Amerikaans amusementscentrum Broadway, waar de «tovenaar» van Broadway sinds jaren de markt beheerst heeft met stukken die speculeren op de lagere instrincten van het publiek. Een jong toneelschrijver en een jonge actrice, beiden « uit de provincie » vallen in handen van den « tovenaar », die het stuk van den een verknoeit en de andere tot zijn vriendinnetje poogt te maken, de prijs waarvoor bij hem vrouwelijke hoofdrollen gekocht worden. Op het laatste moment gaan beiden de ogen open ; de woedende « tovenaar » laat hun stuk vallen, maar bij een jong, idealistisch gezelschap oogsten beiden weldra welverdiend succes. L. SCHOENMAKERS

20.032 Baxter, Gregory **83.0**
DE GEHEIMZINNIGE POP. *Vert. uit h. Amerikaansch [Calumity comes of age] dr Carla Noordman — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S)* 1939 (20×14) 212 *blz. fl.* 2,25
III — De geheimzinnige pop bevat een kostbaren diamant en een document, waaruit het recht op den troon van de, in ballingschap levende, kroonprinses van Carabia blijkt. Op den diamant probeeren dieven, op het document tracht de republikeinsche partij van het land beslag te leggen. Hieruit volgt een heele reeks verwikkelingen, moorden, inbraken en wat er zooal meer bij behoort. A. ACKERMANS

20.033 Caldwell, Taylor **83**
GEZELLEN VAN DEN DOOD : 1e Deel. *Vert. uit h. Amerikaansch [Dynasty of death : I. Partners of death] dr Ed. de Nève — A'dam, Bigot & van Rossum,* 1939, 2 *dln* (23×15) 491 *blz. geb. fl.* 4,90
III — De soms zeer goede roman van den keiharden, in bijna alles onmenschelijken materialist Ernest Barbour ; als jongen uit Engeland naar Amerika gegaan, bereikt hij onder de vrijheidsoorlog zijn toppunt van macht als leider van een wapenconcern. Meedoogenloos vernielt hij het geluk van iedereen, die met hem in contact komt : van zijn ouderlijke familie, van het meisje dat hij liefheeft, van zijn arbeiders en tenslotte bijna ook dat van de vrouw die hij om finantiëele redenen huwde en van hun kinderen.
Dr JOP POLLMANN

20.034 Clason, Clyde B. **83.0**
MOORD OP MINOS. *Vert. uit h. Amerikaansch [Murder on Minoan] dr Dicky Wafelbakker — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1940 (21×14) 240 *blz. fl.* 2,25
III — De Grieksche eigenaar van een groot warenhuis concern heeft een buitenverblijf op een eiland bij de Amerikaansche kust. Hij beschouwt zich als een afstammeling van de laatste koningen der Cretenzen en verzamelt op zijn eiland, dat hij Minos genoemd heeft, alles wat van hun cultuur over is. Rondom deze verzameling, waarvan het belangrijkste stuk, een beeld van de slangengodin is, spelen zich vele vreemde gebeurtenissen af, die de amateur detective Westborough weet te ontraadselen. A. ACKERMANS

20.035 Deridder, Roel [pseud.] **83.1**
VIER MENSCHEN. Roman. *Bandteekening van André Vlaanderen — Brugge, Boekhdl Cultura,* 1940 (21×16) 225 *blz.* 39 *fr.*
III — Cfr nr 19.967 in « Marginalia ».

20.036 **E. 7** 83.0

DE GEVAARLIJKE ZONE. *Vert. uit h. Amerikaansch [The danger zone] dr Aat. C. Egmond — Haarlem, Uitg. Mij « Eigen Volk »,* 1940 (20×13) 275 *blz. fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50
III — In dienst van de Amerikaansche regeering moet de schrijver trachten de plannen te bemachtigen van de versterkingen, die door de Japanners op een eilandje worden aangelegd. Na maandenlang ingespannen werken, waarbij hij meermalen in doodsgevaar verkeerde, kan hij alle verlangde inlichtingen verstrekken. A. ACKERMANS

20.037 **Gill, Tom** 83

EEN BOSCH BRANDT. *Vert. uit h. Amerikaansch [Firebrand] dr Mr G. H. C. van Houweninge — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20×14) *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
III — Na een hevigen brand, waarbij een groot gedeelte der prachtige roodhoutbosschen in de Noibla-vallei verwoest werd, besluiten de kleine houthakkers door samenwerking een meer winstgevende ontginning mogelijk te maken. De grootste houteigenaar Leighton tracht dit op alle mogelijke manieren te voorkomen, maar slaagt daarin niet. A. ACKERMANS

20.038 **Grey, Zane** 83.0

DE EED DER COWBOYS. *Vert. uit h. Amerikaansch [Knight of the range] dr J. D. A. van Gumster — Laren, A. G. Schoonderbeek (Mustang-reeks)* 1940 (21×15) 218 *blz. fl.* 2,25
III — In de laatste helft der vorige eeuw werd Nieuw-Mexico overstroomd door benden veedieven, die de ranchers veel schade toebrachten. Lee Ripple, eigenaar van de Don Carlos Rancho, heeft een ploeg onverschrokken, revolverschietende cowboys in dienst genomen, voornamelijk om zijn dochter te beschermen. Deze ploeg voert een vinnigen, zeer bloedigen strijd tegen de veedieven en kan, onder aanvoering van Renn Frayne, de benden verjagen. A. ACKERMANS

20.039 **Hauck, Louise Platt** 83

TERUG TOT HET LEVEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [True with life] dr W. A. Gotjé en R. Renquin — Laren, Schoonderbeek (Ramona-reeks)* 1939 (21×16) 189 *blz. fl.* 2,25
III — Dit boek behandelt, zooals ook vooraf in de samenvatting wordt gezegd, inderdaad een ernstig diep-menschelijk probleem. De wijze van behandeling maakt een voorbehoud gewenscht voor gevormde lezers. JAN DE PONT

20.040 **Hauck, Louise Platt** 83.1

VUUR ZONDER VLAM. *Vert. uit h. Amerikaansch [The Story of Nancy Meadows] dr J. D. A. v. Gumster — Laren, Schoonderbeek (Ramona-reeks)* 1939 (21×16) 200 *blz. fl.* 2,25
III — Een van die boeken, die ons niet meeslepen door sensatiegevallen, maar door de schildering van de droeve werkelijkheid van het moderne leven. Nancy en Dwight werden verbonden door een band van innige liefde.Maar spoedig na hun huwelijk zijn de koele terughoudendheid van Nancy en de lichtzinnigheid van Dwight,die hem dwingt te kijken naar ieder aardig gezichtje, oorzaak dat het huwelijk deerlijk schipbreuk lijdt. Nancy verlaat haar man en vestigt zich in Pueblo in Colorado, waar ze zich geheel wijdt aan de opvoeding harer kinderen en het lenigen van de nooden van Indianen, armen en ongelukkigen. In dit boek leert men de wrange vruchten kennen van een mislukt huwelijk en een gescheiden leven. A. J. VAN DEN BOGAERT

20.041 **Havank** 83.0

POLKA MAZURKA. Oorspronkelijke speurdersroman — *Utrecht, A. W. Bruna (Silvère-serie nr 10)* 1939 (20×13) 251 *blz. fl.* 1,35 ; *geb. fl.* 1,95
III — Een nieuw deel in de bekende Havank-serie, dat de liefhebbers zeker zal boeien. Ditmaal is het de Schaduw die op eigen houtje de bende der « Zeven Dwergen » uitroeit. Soms wel wat erg gerekt, maar tevens toch amusant en spannend. Eenige scenes vragen voorbehoud. PAUL FRISCHE

20.042 **Hoover, Edgar J.** 83.0

MISDAAD IN AMERIKA. *Vert. uit h. Amerikaansch [Persons in hiding] dr K. H. Broekhoff — Utrecht, Keunink & Zn,* 1939 (21×15) 359 *blz. fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
III — De levensbeschrijving van enkele beruchte Amerikaansche misdadigers. Door den nadruk te leggen op het egoïstische, laffe karakter van den misdadiger, hoopt de schrijver de bewondering voor de misdaad uit te roeien en op deze manier mede de misdaad te bestrijden. Schrijver is Directeur van het « Federal Bureau of Investigation ».
A. ACKERMANS

20.043 **Kaus, Gina** 83.1

DEN DUIVEL NABIJ. *Vert. uit h. Duitsch [Der Teufel nebenan] dr C. Bender — A'dam, Allert de Lange,* 1940 (22×13) 237 *blz. fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
III, L — Psychologisch goed opgezette roman over Melanie — volgens den zenuwarts iemand met een neurotische aanleg, volgens Sylvia, haar zuster, heeft zij « den duivel in het lijf ». Taalverzorging goed. — Maar vrije liefde en echtbreuk worden aanbevolen om

de weg naar 't ware geluk te vinden ! Terwijl de hoofdpersoon — als een der vele geënsceneerde zelfmoordpogingen tegen eigen verwachting de dood ten gevolge heeft — in haar testament het verlangen te kennen geeft « volgens de gebruiken der katholieke Kerk begraven te worden ». En de woekernotaris verklaart : « De Kerk verlangde eene vrijwillige gave tot een tamelijk bedrag voor haar toegevendheid. » M. A. M. EYKEMANS

20.044 **Lockwood, V.** 83.0

ONDER BETOOVERING DER WOESTIJN. *Vert. uit h. Engelsch [Slave market] dr C. Kroesen — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (20×14) 224 *blz. fl.* 2,15 [25 *fr.*]

III — De beeldschoone, schatrijke Pauline trekt ondanks waarschuwingen de woestijn in, wordt gevangen genomen door slavenhandelaars, verkocht aan Prins Kester Murad. Ze gaan van elkaar houden ; hij blijkt een blanke te zijn en op jacht naar de bende, die dan ook verslagen wordt. J. M. KEMPEES

20.045 **Loring, Peter** 83.0

VOOR DE AVOND DAALT... *Vert. uit h. Amerikaansch [Grief before night] dr H. D. Potgieser-Roldanus — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1940 (21×14) 224 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50

III — Graaf en gravin Falke ontmoeten een rijke Amerikaansche, Patricia Morier. Deze ontdekt, dat de gravin vroeger van school is gejaagd wegens diefstal. Graaf Falke wordt op Miss Morier verliefd en deze vertelt hem de misstap van zijn vrouw. In een hevigen sneeuwstorm vlucht daarna de gravin. Half bevroren wordt zij door den graaf gevonden en aan haar ziekbed vinden beiden elkaar opnieuw. A. ACKERMANS

20.046 **Mackay, Margaret Mackprang** 83.1

ZOOALS HET WATER RUISCHT. *Vert. uit h. Amerik. [Like water flowing] dr S. van Praag — A'dam, Jac. van Campen,* 1939 (21×15) 419 *blz. fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90

III — De tragiek van den halfbloed in China, geschilderd vooral in den persoon van het jonge meisje Linda Heywood, wier vader Amerikaan is en wier moeder een Chineesche was. Door smart en vernedering geslagen, vindt ze tenslotte haar levensgeluk met den vriend uit haar jeugd, halfbloed als zij en ondanks dat opgeklommen in de maatschappij door zijn gaven als architect. Het boek bevat tevens belangwekkende beschrijvingen uit het leven in Peking en daarbuiten, vooral van het leven der buitenlanders.

Dr L. A. H. ALBERING

20.047 **Mann, E. B.** 83.0

EL SOMBRA. Het verhaal van een Fluiter. *Vert. uit h. Amerikaansch [El Sombra] dr J. W. A. Kessels — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1939 (21×15) 224 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3,25

III — Een geheimzinnig bandiet, El Sombra, berooft een Mexicaansch landheer, Miguel Cuesta, van zijn onrechtvaardig verkregen rijkdommen, om ze aan kleine landeigenaren terug te geven. Een Amerikaan, voor zaken in Mexico, komt door toevallige omstandigheden aan de zijde van El Sombra en samen vernietigen zij de macht van Cuesta. A. ACKERMANS

20.048 **Miln, Louise Jordan** 83

RIJST. *Vert. uit h. Amerikaansch [Rice] dr Co Kars. Geïll. met 4 pltn dr Alfred Mazure — Den Haag, De Kern,* 1940 (21×15) 382 *blz. fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,50

III — Een aangrijpend verhaal van een moedige vrouw en opofferende moeder in het mysterieuze China. De schrijfster moet de Chineesche ziel wel zeer fijn aanvoelen, om elk detail van het verhaal zoo diep voor ons te doen leven. — Een mooi boek, dat ons, Westerlingen, veel stof tot nadenken geeft. A. J. DE SWART

Louise Jordan Miln

20.049 **Norris, Kathleen** 83

DE GELUKKIGSTE VROUW TER WERELD. *Vert. uit h. Amerikaansch [You can have every thing] dr Greta de Gorter — A'dam, Nederlandsche Keurboekerij N. V.,* 1939 (21×15) 224 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50

III — Een echte society-roman. Het is moeilijk te gelooven, dat deze schrijfster Katholiek is. Zij behandelt echtscheiding, als iets doodgewoons, als iets, waarin niets verkeerds steekt. Arme kinderen, die er de dupe van zijn ! — Het is zo waar, wat Cam zegt : « Als zij ouder worden, zullen zij zich erover verwonderen, waarom hun ouders gescheiden zijn en het *niet* begrijpen. » — Niemand zal iets missen, als hij dit boek ongelezen laat. X. R. VAN MEERBEEK

20.050 **Philips, Marianne** 83.1

DE DOOLHOF — *Bussum, C. A. J. van Dishoeck,* 1940 (19×13) 221 *blz. geb. fl.* 3,50

III — Zie de recensie hierover in « Marginalia », nr 19.969.

20.051 **Propper, Milson** 83.0
DE VERVALSCHTE BRUID. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The case of the cheating bride*] *dr Dicky Wafelbakker — A'dam, Ned. Keurboekerij N.V. (De nieuwe S.O.S.)* 1939 (22 × 15) 224 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50
III — In het douane-kantoor van New-York bezwijkt de vrouw van Earle Herrick aan vergif. Vernuftige detectives onthullen de erfenis- en liefdeskwesties waarom een kamenier op de huwelijksreis voor Mevrouw moest spelen en deze door haar man gedood werd, toen ze hem van boord haalde. Dr W. G. JACOB

20.052 **Smis, G. P.** 83
HET SPIONNETJE. Roman uit de Jordaan. *Geill. met 5 tekeningen dr Fr. Hazeveld — A'dam, Wereldbibliotheek N. V.,* 1939 (20 × 14) 320 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,90
III — Een verhaal over het leven in de Jordaan met al zijn ruwheid en goedhartigheid, zijn ruzies, saamhorigheidsgevoel en sentimentaliteit, vooral gezien door de ogen van Freekie, kind uit een steeds meer aan lager wal gerakend gezin. Smis, zelf Jordaner, kent het leven en de taal in die buurt door en door. Een woordenlijst achter in het boek verklaart een groot aantal echt Jordaanse woorden en uitdrukkingen. L. SCHOENMAKERS

20.053 **Smith, Ejnar** 83
BRITT MARIE COLSTRUP. *Vert. uit h. Zweedsch* [*Britt Marie Colstrup*] *dr Remy de Muynck — Oude God (Antw.), Die Poorte,* 1939 (20 × 13) 233 *blz.* 18 *fr.*

Ejnar Smith

III-IV, T — Deze roman van E. Smith (1878-1928), kenschetsend voor een heele reeks gelijkaardige werken van hem, verdiende vertaald te worden; de uitgave is verzorgd. Schrijver typeert hier in de omgeving van de Zweedsche koopmanswereld van een eeuw terug, het ingekeerde leven van een meisje, dat van af haar geboorte om de dood der moeder door haar vader genegeerd wordt en bij grootmoeder en een oude bediende opgroeit tot een eenzelvige vrouw. Haar eenig speelkameraadje, waarmee haar hart in stille genegenheid voor het leven vergroeit, is een jongen even gesloten als zij — onder invloed van een moeder, die treuren blijft om den man die zij reeds bij het begin op zee verloor, die bovendien de zwerversnatuur van zijn vader erfde. Het hoofdgegeven is dus wel erg gedrukt. Doch hierbij wordt de geschiedenis van het geslacht Colstrup verwerkt. Zoo komt er vaart en zonnigheid, benevens uitwendige spanning in het gebeuren. Dat dubbel gegeven wordt met vaste hand en gemakkelijk tot een geheel verwerkt. (Even krijgt men de indruk van cliché-werk, nl. waar de opkomst van het geslacht verhaald wordt : een freule gered uit de brand, trouwt haar redder enz.) Het eindweerzien van de twee hoofdpersonen, na het eindeloos wachten van Britt-Marie, is even tragisch als beider leven en bezegelt de mislukking ervan, nadat tevens het geslacht ten gronde ging. Eenigszins om die gedrukte stemming van het boek, meer nog om de occultistische strekking die hier en daar tot uiting komt (zonder gevaar voor een gezond lezer !), is licht voorbehoud gewenscht, bij wijze van afkeuring uit katholiek oogpunt. A. DE VOS

20.054 **Strijt, Willy** 83
DE GROOTSTE GAVE —*A'dam, Uitg. Mij Holland,* 1940 (22 × 16) 262 *blz. fl.* 2,90
III — In dit boek wordt de heldhaftige strijd om het bestaan eener ongehuwde moeder en haar kind geteekend. Ofschoon zeer vlot en goed geschreven, is het door de levensopvatting, die erin tot uiting komt, als ontspanningslectuur niet zonder meer aan te bevelen. J. VAN DER HULST

20.055 **van Genderen Stort, Reinier** 83.1
RONDOM EEN BALLING — *A'dam, Em. Querido,* 1939 (21 × 15) 263 *blz.* *fl.* 2,90
III* — Voor iedereen steeds een helper en tot groote offers bereid, wordt de mismaakte zeer begaafde Melchior Eilander tenslotte in zijn excentrieke villa de balling, die toch in zekeren zin het centrum blijft van het leven zijner vrienden Jozef, Jasper en Klaas. Hun aller ontwikkelingsgang naar Christendom voor den een, naar pessimisme voor den ander wordt ons geschilderd. Interessant opgezet vermindert de roman tegen het einde aan interesse, omdat de schrijver dan herhaaldelijk in ongelukkige gemeenplaatsen vervalt. — Alleen voor hen, die de diverse philosophieën der hoofdfiguren verwerken kunnen. Dr JOP POLLMANN

Reinier van Genderen Stort

20.056 Vestdijk, S. 83

S. Vestdijk

DE ZWARTE RUITER — *A'dam, L. J. Veen,* 1940 (22 × 14) 126 *blz.* *fl.* 1,40 ; *geb. fl.* 1,90
III — « De geest waait waar hij wil ». Men vraagt zich af hoe een auteur als Vestdijk aan dit min of meer bizar verhaal komt. Heeft hij rust nodig na 't schrijven van monumentale romans als « Het vijfde Zegel » en « De Nadagen van Pilatus »? Schreef de door het naturalisme geobsedeerde Couperus ook geen fantasietjes als « Fidessa » en « Psyche » ten einde op verhaal te komen ? « De zwarte Ruiter » behandelt een sage, gelocaliseerd om een kasteel, bewoond door een zonderlingen vader van een mank histerisch dochtertje. Vestdijk is een zeer knap schrijver, hetgeen ons echter niet kan weerhouden deze novelle een vrij vervelend en onbelangrijk verhaal te vinden. E. SERRARENS

20.057 von Randenborgh, Elisabeth 83.1
EEN PARADIJS VERSTOORD. *Vert. uit h. Duits [Ein bruch in ein Paradies] dr C. v. Nierop — A'dam, W. ten Have N. V.,* 1939 (21 × 15) 334 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50
III, P — Twee vrouwen, de één in zelfgenoegzame vroomheid, de ander in worstelend zoeken, groeien door de loutering van het leven naar elkander en worden één in christelijk denken en leven. Het is een protestantse theologie, die den katholieken recensent niet licht tot enthousiasme zal brengen. *Ontwikkelde* katholieken zullen hun inzicht in het leven van onze protestantse broeders en zusters er mede verrijken. Om één (volkomen nodeloze) hatelijkheid tegen de katholieken, willen we dit boek geen slechte noot geven. JOH. ZWANIKKEN

20.058 Walmsley, Leo 83
LIEFDE IN DE ZON. *Vert. uit h. Engelsch [Love in the sun] dr H. Gorter — A'dam, Bigot & van Rossum,* 1940 (22 × 16) 375 *blz.* *geb. fl.* 4,90
III, N — Een jonge man ontvlucht zijn woonplaats om in een onbekend visschersdorp zijn eerste boek rustig te kunnen schrijven en onbekend, met de vrouw zijner (tweede) keuze te kunnen samenwonen. Samen vinden zij het nogal sterk materieel gezochte geluk. Jammer dat de schrijver van dit prettig vertelde boek zijn helden zoo positief on-christelijk laat denken en spreken over huwelijk en kinderzegen. JOH. ZWANIKKEN

20.059 Wellman, Paul I. 83.0 : 83.3
JUBAL TROOP : 1e Deel. Goud, vee en poker. *Vert. uit h. Amerikaansch [Jubal Troop] dr Jan van Dijk — Hoorn, «West Friesland »,* 1940, 2 *dln* (25 × 18) 292 *blz. fl.* 2,90
III — Een echte Wild-West roman met volledige bezetting van cowboys, pokerspelers, goudzoekers, bandieten enz. Maar de opzet van dit boek en de verwerking van het materiaal is ruimer en vooral dieper dan we in de gewone Wild-West romans gewend zijn. Het leven van deze menschen wordt niet geidealiseerd ; de harde en ruwe werkelijkheid, het goede en het kwade wordt zeer realistisch geschilderd. Dit maakt voorbehoud voor meer gevormde lezers noodig. Jubal Troop is tot hiertoe een echte pechvogel en brengt het er lang niet altijd goed af, maar men zal met spanning uitzien naar de verdere ontwikkeling van zijn leven. K. RONCKEN

20.060 Wellman, Paul I. 83.0 : 83.3
JUBAL TROOP. : 2e Deel. Olie, rijkdom en macht. *Vert. uit h. Amerikaansch [Jubal Troop] dr Jan van Dijk — Hoorn, « West-Friesland »,* 1940 (25 × 18) 315 *blz.* *fl.* 2,90
III — Jubal Troop moet nog heel wat doormaken eer hij van koeiendrijver tot oliemagnaat is opgeklommen. Hij blijft een mengeling van kracht en zwakheid. Hij wordt rijk, maar niet gelukkig en verliest zijn geld, maar vindt zijn vrouw terug en het einde doet weer alle goeds voor de toekomst verwachten. De opvattingen en practijken van Jubal en zijn omgeving worden wel zoo realistisch weergegeven dat voorbehoud voor rijpere lezers moet worden gemaakt. K. RONCKEN

20.061 Yore, Clem 83.0
EEN DURE EED. *Vert. uit h. Amerikaansch [Mississippy Jimy] dr G. C. van der Hout — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20 × 15) 228 *blz.* *fl.* 2,25
III-IV — Een vrij vlot geschreven cowboy-roman met geweldige bravourstukjes, schietpartijen, moorden en wat dies meer zij. Het liefdeselement ontbreekt evenmin. Toch blijft het werk ondanks een enkele passage geschikt voor volwassenen. W. RUTTEN

20.062 Zernike, Elisabeth **83.1**
BRUIDSTIJD — *A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1940 (21 × 15) 207 *blz.* 52 *fr.* ; *geb.* 67,50 *fr.*
III — Gerecenseerd als nr 19.970 van « Marginalia ».

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 *à* 20 *jaar en ouder*
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

20.063 Bakker, Piet **83.0**
HET GEHEIM VAN Dr LING (De moord in de uitverkoop) — *A'dam, A. Blitz ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (ABC-Romans nr* 16*)* 1940 (18 × 11) 259 *blz.* 7 *fr.*
IV — Een detective-verhaal, met de noodige Schwung geschreven, met de gewenschte spanning van a tot z, mitsgaders in een humoristisch diapason aantrekkelijk en boeiend gemaakt. Liefhebbers van het genre vinden in dit « Geheim van Dr Ling » het gemakkelijk (in zakformaat) meegenomen boekje trein- en tramlectuur, dat de lengte en de incomforta-bilia van het huidige reizen zal doen vergeten. Piet Bakker heeft de formule te pakken.
ANTON VAN DE VELDE

20.064 Baldwin, Faith **83**
JULIE KREEG TOCH HAAR ZIN. *Vert. uit h. Amerikaansch [The incredible year] dr L. Sampimon-de Tombe — Den Haag, Kruseman,* 1939 (21 × 15) 222 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3,25
IV— Julie is opgegroeid als een echt natuurkind in de Canadeesche bosschen. Haar vader beseft echter, dat hij een fout gemaakt heeft, en vertrouwt haar voor een jaar toe aan de zorgen van een echtpaar uit de New-Yorksche society. Hier ontmoet zij Bruce, van wien zij gaat houden. Intriganten weten het tweetal van elkaar te vervreemden, maar ten slotte komt alles toch nog in orde. Boeiend, vlot geschreven. J. M. KEMPEES

20.065 Baldwin, Faith **83**
'T MOCHT GEEN MEISJE ZIJN. *Vert. uit h. Amerikaansch dr M. J. Landré-Tollenaar — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (20 × 14) 224 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3,25
IV — Dit is nu eens een totaal nieuwe variante op het thema van het meisje, dat zich voor een ander uitgeeft. — Boeiend en niet te onwaarschijnlijk. Uitstekende ontspannings-lectuur. J. M. KEMPEES

20.066 Ballew, Charles **83.0**
TEXAS MAAKT MANNEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Texas spurs] dr L. T. Franse — Den Haag, J. Philip Kruseman,* 1939 (21 × 15) 221 *blz. fl.* 2,25 [25 *fr.*] ; *geb. fl.* 3,25 [35 *fr.*]
IV— Strijd om 20.000 dollars en hoe deze door list, geluk en geweld gewonnen werden.
A. C. DE BRUYN

20.067 Carlsen Skiodt, J. C. A. **83.1 : 296**
DE ADVOCAAT. *Vert. uit h. Deens [Advocaten] dr A. L. Verschoor — Den Haag, J. N. Voorhoeve,* 1940 (21 × 15) 202 *blz.* *geb. fl.* 1,90
IV, [P] — De enige dochter van een wetsontrouw Israëlietisch advocaat te Kopenhagen huwt met een toneelspeler, een liederlijk mens, die ontijdig sterft. In het vrome Östervig wordt haar vader een Christen-apostel en gaat, als zestigjarige, Christen kolonies stichten in Palestina. Zijn kleinzoon, een aanvankelijk ongelovige dokter, sluit zich later met zijn jonge vrouw bij hem aan. — Een hoopwekkend boek in onze sombere dagen.
Dr W. G. JACOB

20.068 Carr, John Dickson **83.0**
HET MYSTERIE VAN DE GROENE CAPSULE. *Vert. uit h. Amerikaans [The problem of the green capsule] dr Dicky Wafelbakker—A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1940 (21 × 14) 224 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50
IV — In het Engelsche plaatsje Sodburry Cross schijnt een misdadige krankzinnige te wonen, die schijnbaar voor zijn genoegen 'n gros menschen vergiftigt. Een motief voor de misdaad is moeilijk te vinden, zoodat het onderzoek ernstig wordt belemmerd. Nieuwe misdrijven echter worden den booswicht noodlottig, want inspecteur Andrew Mac Andrew Rliot van Scotland Yard weet de feiten zoo te combineeren, dat hij langs den weg van logisch denken den schuldige weet te ontmaskeren. — Het verhaal is boeiend genoeg verteld, om den lezer tot de laatste bladzijde in spanning te houden. L. C. M. ROBBERS

20.069 **Cave, H.** **83.0**
HET VERDRAG MET DEN DOOD. *Vert. uit h. Amerikaansch [Death writes a policy] dr C. van den Burg — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20×15) 207 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV° — Op het leven van een jongmens dat zelfmoord wil plegen, sluit een misdadigersbende een levensverzekering. Hij moet nu met kunst- en vliegwerk in het leven worden gehouden. Daarvoor wordt een detective in de arm genomen. Eigenlijk is die echter in dienst bij de levensverzekeringsmaatschappij die de misdadigers wil ontmaskeren. Volslagen waardeloos. Wemelend van drukfouten. J. P. M. Vlekke

20.070 **Christiansen, Sigurd** **83.0 : 83.1**
TWEE LEVENDEN EN EEN DOODE. *Vert. uit h. Noorsch [To levende og en död] dr J. E. Gorter-Keijser — Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* 1940, *herdruk* (18×11) 234 *blz.* 20 *fr.* ; *geb.* 29 *fr.*
IV — Een herdruk van dit heel oorspronkelijk, zuivermenschelijk, half-detective en half-psychologisch verhaal is zeer welkom. Het is een typisch voorbeeld van het genre der « nieuwe zakelijkheid » in de Noorsche literatuur. Voor een uitgebreide recensie verwijzen we den lezer naar de bespreking onder n^{r} 10.283. De probleemstelling maakt het werk o.i. enkel geniet- en vatbaar voor volwassenen.

Sigurd Christiansen

20.071 **Clark, Dale** **83.0**
DE PERFECTE POLITIEMAN. *Vert. uit h. Amerikaansch [The perfect cop] dr Jan van Dijk — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20×15) 201 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Een juweelen diefstal op Cara Lamour, waarbij deze aan hartverlamming sterft, is aanleiding dat Steve, haar zoon wordt opgevoed met het uitsluitende doel, den bandiet op te sporen. Hij krijgt een speciaal opleiding als detective. Tien jaar later heeft Steve een tip en begint onder veel tegenstand van de politie het kluwen te ontwarren. De ontknooping komt, nadat er eerst nog drie geheimzinnige moorden zijn gebeurd. — Een boeiend geval. A. C. Oomes

20.072 **Dean, Elisabeth** **83.0**
DE MOORD IN DE ANTIQUAIRSWINKEL. *Vert. uit h. Amerikaans [Murder is a collector's item] dr Greta de Gorter — A'dam, Ned. Keurboekerij N. V. (De nieuwe S.O.S.)* 1939 (22×15) 224 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50
IV — Een detectiveroman. In de antiquairswinkel van Graham wordt een moord gepleegd op Richard Nortwich. Nog een andere moord en nieuwe aanslagen volgen, maar de politieluitenant Donovan weet met behulp van den amateur-detective Hank het moord-raadsel op te lossen, en Emma, die eerst onder zware verdenking heeft gestaan, komt eindelijk als onschuldig voor het voetlicht. Voor liefhebbers is dit soort roman iets nieuws.
A. J. van den Bogaert

20.073 **Dean, Robert George** **83.0**
BLOEDGELD. *Vert. uit h. Amerikaansch [What gentleman strangles a leady?] dr Ferd. ter Hulpen — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20×14) 226 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Een ietwat langdradig detective-verhaal. De stijl is daarenboven vermoeiend, omdat de zinnen veelal weinig gaaf zijn. Overigens ter ontspanning wel lezenswaardig.
Jan de Pont

20.074 **Dean, Robert George** **83.0**
OP HET LAATSTE MOMENT. *Vert. uit h. Amerikaansch [Murder on margin] dr Ferdinand ter Hulpen, A'dam, Uitg. De Steenuil,* 1940 (20×15) 223 *blz. fl.* 2,25
IV — De speculant Laurence Casenave wordt vermoord tijdens zijn beursspeculaties. Detective Thomson, die overigens vreeselijk veel drinkt, weet tenslotte den dader te ontmaskeren. Het verhaal is spannend, maar nogal ruw geschreven. Paul Frische

20.075 **Debije, G** **83 0**
MOORD TE SCHEVENINGEN — *Haarlem, J. H. Gottmer & Co,* 1940 (21×16) 240 *blz. fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Een oorspronkelijke echt Nederlandsche detective-roman. Het doet weer eens goed een detective te lezen, waarin onze nuchtere Nederlandsche toestanden en gewoonten tot uitdrukking worden gebracht en waarin we niet verplaatst worden in de altijd ietwat opgeschroefde Amerikaansche misdadigerssfeer. A. J. de Swart

20.076 de la Varende, Jean **83.1**

◆ DE STRIJDER GODS. *Vert. uit, h. Frans [Le Centaure de Dieu] dr Dra J. M. Liedmeyer — Haarlem, J. H. Gottmer & Co* 1940 (21 × 15) 255 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,25
IV — In de nieuwe Franse romans hebben we in de laatste tientallen jaren een réveil van de oude heroïeke Christelijke Franse geest mogen begroeten na een periode van bruut realisme en materialisme. Deze roman verplaatst ons in de tijd van de Franse Romantiek (midden vorige eeuw) en gunt ons een kijk in het familieleven van de oud-adellijke Normandische geslachten in Frankrijk met hun ridderlijkheid, koningstrouw, idealisme, gehechtheid aan het Katholicisme, hoewel vaak overschaduwd door de heimelijke zonden des vleezes en als gevolg daarvan een gemis aan intense beleving van het Christendom. Toch zijn daar mensenlevens vol liefde voor Christus' kruis en katholieke offergeest geen zeldzaamheid. Een lezenswaardig boek. PH. ELSENSOHN

20.077 Edlund-Hansson, Anna **83**

WIJ VAN HAMRE. Een kroniekboek. *Vert. uit h. Zweedsch [Vi på Hamre] dr N. Basenau-Goemans — Utrecht, J. Bijleveld ; Antwerpen, van Ditmar's B. I.,* 1940 (25 × 17) 376 *blz.* 67,50 *fr.*
IV, M, [P] — Verzameling van de tot den draad versleten ingredienten en materiaal van een Skandinaafsch boek met goede bedoeling door meisjeshand. Als verhaal is het niets. Andermaal appelen voor citroenen, met den in de advertentie er bij gesleurden naam der groote Selma Lagerlőf, God betere't ! Enfin, kan, met zijn « beschrijvinge des daegelijckschen levens » als rustige tijdpasseering mee gaan. (Toch nog één klein kreukje aan de huwelijksmoraal). Dr JORIS CAEYMAEX

20.078 Eekhout, Jan H. **83**

an H. Eekhout

DE WAARACHTIGE HISTORIE VAN TIJL UILENSPIEGEL IN VLAANDEREN. *Geïll. met 8 afb. nr XVIIe-eeuwsche kopergravures — A'dam, Uitg. Mij Holland,* 1940 (22 × 17) 395 *blz.* *fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90
IV — Sinds oude tijden verzinnebeeldt de uil de wijsheid en in den spiegel schouwt de mensch zichzelf. — Tijl Uilenspiegel, oorspronkelijk de belichaming van de ruwe boertigheden van den Middeleeuwschen mensch, is zeer vaak ook dichterlijk behandeld. In navolging van anderen heeft de Zeeuwsche Vlaming Eekhout van deze, aan geen tijd gebonden, narrengestalte een ras-Vlaming gemaakt. In forsch en vaak gebeeldhouwd proza, daarbij in een hartig en bont (Zeeuwsch)-Vlaamsch wordt spel en leven van den Vlaamschen nar prachtig beschreven. Tijl is de spiegel der wijsheid waarin de mensch zichzelf openbaar wordt. Vlijmscherp van vernuft en in felle levensvreugde is Tijl de pelgrim in de wijdheid van het Vlaamsche land — ja Tijl is Vlaanderen zelf en Tijl's eeuwige geest — geluk en smart ineenen — blijft eeuwig vaardig in dit land. O.i. een der beste dichterlijke bewerkingen van « De Zotheid » die haar leven biecht. Dr W. THEUNISSEN

20.079 Elzer, Margarete **83**

LIEFDESRAADSELEN. *Vert. uit h. Duitsch [Geheimnis um Kuni] dr A. Vuerhardt-Berkhout — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (20 × 15) 217 *blz.* *fl.* 2,15 [25 *fr.*] ; *geb. fl.* 2,75
IV — Bertram Eibner en zijn hypermoderne dochter Kuni trekken om financieele redenen in bij Bertram's broer Ludwig, die boer is. Hier verandert Kuni al heel gauw in een heel lief meisje. Zij en Ludwig's zoon Michael gaan van elkaar houden, maar Michael's moeder is tegen een huwelijk van neef en nicht. Gelukkig blijkt Kuni dan niet Bertram's dochter te zijn, iets, wat hij zijn vrouw beloofd had, altijd geheim te zullen houden, en dus komt alles in orde. J. M. KEMPEES

20.080 Fisher, Anne B. **83**

CONSTANCE HEEFT EEN BAANTJE. *Vert. uit h. Amerikaansch [A career for Constance] dr R. Peeters — A'dam, Nederlandsche Keurboekerij N. V. (De nieuwe S.O.S.)* 1939 (21 × 15) 218 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50
IV — 'n Grotesk, echt Amerikaansch nonsensverhaal, waarin een meisje, dat haar hart aan 't baantje van binnenhuis-architecte meent te hebben verpand, de gekste avonturen beleeft. TH. VAN DER KUN

20.081 **Gregory, Jackson** 83.0
DE HOOGSTE KAART. *Vert. uit h. Amerik. [Aces come high] dr J. van den Bovenkamp Jr — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (21 × 15) 224 *blz. fl.* 2,25 [25 *fr.*]; *geb. fl.* 3,25 [35*fr.*]
IV — Alle gegevens zijn aanwezig voor een spannenden wild-west roman. Gevechten, gokspelen met hoogen inzet en, niet het minst van al, liefde. Voor degenen die van deze lectuur houden een spannend en vlot geschreven boek. PAUL FRISCHE

20.082 **Ham, Bertie** 83.0
LIEFDE EN MISDAAD OP « AARMONDE » — *Laren, A. G. Schoonderbeek (De Ravenreeks)* 1939 (21 × 15) 202 *blz.* *fl.* 2,25; *geb. fl.* 2,90
IV— Een oorspronkelijke, niet al te griezelige detective. Een pak documenten, één dode, één gewonde en twee gelukkige paartjes op het einde. — Onschuldige ontspanningslectuur. G. J. C. ZWANIKKEN

20.083 **Ham, Bertie** 83.0
DE ROMAN VAN EEN AVONTURIER — *Laren, A. G. Schoonderbeek (De Ravenreeks)* 1939 (21 × 15) 246 *blz.* *fl.* 2,25; *geb. fl.* 2,90
IV — Martin Dew, Engelsch vliegofficier uit den wereldoorlog, in wien de strijd de zucht naar avonturen heeft doen ontwaken, wordt door de regeering van de Amerikaansche republiek San Romano in dienst genomen. Hij zal het hoofd der Lijfwacht zijn van President Simon Ramiro, wiens leven en regeeringssysteem bedreigd wordt door een communistische samenzwering. Na heel wat wonderbaarlijks — waarbij ook eenige plots opduikende Nederlanders een prachtrol mogen vervullen — behaalt Dew de overwinning op de staatsvijanden en verovert het hart van de dochter des presidents, Rita Ramiro. Het boek eindigt met de zin : « Zoo begon eerst de groote roman van den avonturier ». P. A. PIJNENBURG

20.084 **Hancock, Lucy Agnes** 83
VROUWEN IN HET WIT. *Vert. uit h. Amerikaansch [Nurse in white] dr C. C. E. Oberman — Laren, A. G. Schoonderbeek,* 1939 (21 × 15) 199 *blz.* *fl.* 2,25; *geb. fl.* 2,90
IV — Het verpleegsterswerk, met nauwgezetheid en plichtsbetrachting in een groot ziekenhuis verricht, geeft aan de hoofdpersoon, de jonge charmante Ellen Gaylord een volkomen bevrediging. Maar deze ziekenhuisroman zou de liefhebbers van dit vlot geschreven, doch onbelangrijke soort boeken, niet voldoende geboeid hebben, wanneer niet tenslotte de liefde van een der doktoren in Ellen's leven was gekomen, waardoor zij de functie van doktersvrouw gaat prefereeren boven het beroep van verpleegster. E. MOERKERK

20.085 **Hauck, Louise Platt** 83
MET HEEL UW HART ! *Vert. uit h. Amerikaansch [If with all your hearts] dr W. A. Gotjé — Laren, A. G. Schoonderbeek,* 1940 (21 × 15) 230 *blz.* *fl.* 2,25; *geb. fl.* 2,90
IV, [P] — De man van Faith Llewellyn heeft zich door zelfmoord van het leven beroofd. De jonge weduwe wordt secretaresse bij dominee Bob van Brunt. Niettegenstaande haar levensinzicht lijnrecht staat tegenover zijn opvattingen, vraagt hij haar ten huwelijk. Na veel gepraat, botsingen en wederwaardigheden neemt zij ten slotte zijn geloof aan en komt alles goed terecht. Litteraire pretentie heeft dit boek niet. M. DANIELS

20.086 **Hers, Anna** 83
TEUS ZIET HET SPOOR. *Geïll. met 4 platen dr Rie Reinderhof — A'dam, van Holkema & Warendorf N. V.,* 1939 (23 × 15) 184 *blz.* *fl.* 1,20; *geb. fl.* 1,90
IV-V — Ofschoon dit boek aan actualiteit zal verliezen — wat « Madrid » betekent, zal nl. spoedig vergeten zijn — zal het toch een groot succes worden. Ik zou het in ieders handen wensen, vooral in die van jonge mensen. — Teus heeft in werkelijkheid het lichtend spoor gezien van de generatie, die ging. X. R. VAN MEERBEEK

Anna Hers

20.087 **Homes, Geoffrey** 83.0
DE MAN DIE GOLIATH VERMOORDDE. *Vert. uit h. Amerikaansch [The man, who murdered Goliath] dr J. A. W. van Hacht — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1939 (19 × 13) 220 *blz.* *fl.* 2,15 [25 *fr.*]; *geb. fl.* 2,90 [35 *fr.*]
IV — De rijke Mr Miller wordt vermoord gevonden in zijn luxueuse woning. Er zijn verschillende verdachten. Een journalist-detective brengt de zaak tot oplossing, door de verdachten angst aan te jagen tot de moordenaar zich verraadt. — Gewoon ; onschuldig ; kreupele vertaling. J. M. P. VLEKKE

20.088 **Homes, Geoffrey** 83.0
DE MAN DIE NIET BESTOND. *Vert. uit h. Amerikaansch [The Man who didn't exist] dr J. A. W. van Hacht—Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (19 × 13) 224 *blz.fl.* 2,15 [25 *fr.*]
IV — Onder een pseudoniem publiceert een talentvol schrijver een detectiveroman ; nog twee manuscripten heeft hij in portefeuille. Profiteerend van den schuilnaam vermoordt een zijner kennissen den schrijver om zoo diens vrouw èn de profijten zijner boeken in te pikken. Na de publicatie van het derde boek wordt het tijd den onbekenden auteur, die ondertusschen beroemd is geworden, uit den weg te ruimen. Met dien fictieven moord als zelfmoord voorgesteld begint het verhaal. De weg terug is voor den lezer een interessante tocht. — Het is een Amerikaansch detectiveverhaal met zijn onbeschaafde, drinkende, rumoerige reporters en detectives, maar, als dit den lezer niet hindert, heel aardig.
FR. VERMEULEN

20.089 **Homes, Geoffrey** 83.0
DE MAN DIE ZICHZELF VERMOORDDE. *Vert. uit h. Amerikaansch [The man, who murdered himself] dr Ad. Vorstman — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1939 (19 × 14) 222 *blz. fl.* 2,15 [25 *fr*] ; *geb. fl.* 2,90 [35 *fr.*]
IV — De man, die zichzelf vermoordde is een vlot geschreven, ingewikkelde detective-roman, boeiend en met verrassende deducties en combinaties. De juffrouw met die loshangende kimono, die de detective ontvangt, verklaart wel niet preutsch te zijn, maar ze had zich net zoo goed wat netter kunnen aankleeden, zonder aan het boeiende van het verhaal schade te doen. L. C. M. ROBBERS

20.090 **Jones, Jennifer** 83.0
MOORD AAN DE HUDSON. *Vert. uit h. Amerikaansch [Murder on Hudson] dr Dr J. de Swart — A'dam, Ned. Keurboekerij,* 1939 (20 × 14) *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50
IV — Detective-roman. Voor liefhebbers van dit soort om ervan te genieten. Het lijk van een bekend bankier is gevonden in een landhuis. De pogingen om het raadsel op te lossen brengen allerlei verrassingen. Het boek leest prettig : stijl is behoorlijk, de uitgave is goed verzorgd. W. RUTTEN

20.091 **Kendrick, Baynard H.** 83.0
IJZEREN VERRADERS. *Vert.uit h. Amerikaansch [The iron-spiders] dr H.G.A.van den Akker — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20 × 14) 244 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV-V — Een jong werkloos ingenieur wordt als bewaker van een multi-millionair aangenomen. Vanaf zijn komst op het buitengoed, volgt de ene afgrijselijke moord op de andere. De « slome » detective ('n type dat de laatste tijd een verschijnsel wordt in deze romans) brengt 't geval handig tot oplossing en verzorgt tevens het happy-end. JOH. ZWANIKKEN

20.092 **King, Rufus** 83.0
HET DOODENMASKER. *Vert. uit h. Amerikaansch [Murder Masks Miami] dr J.G.H. v. d. Bovenkamp Jr — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20 × 15) 207 *blz. fl.* 2,25
IV — Gewone detective-roman met hier en daar aanduidingen van precaire situaties.
A. LOONEN

20.093 **Kramer, Diet** 83.1
ONRUSTIG IS ONS HART — *A'dam, U. M. Holland,* 1939 (21 × 15) 298 *blz. fl.* 2,90
IV — De hoofdpersoon, een gescheiden vrouw, leeft met haar vier kinderen in Batavia. Ze strijdt voor het bestaan van haar kinderen, ze strijdt vooral tegen het eigen hart. En zoekt vergeefs naar den zin van het leven. Het geheel blijft onbevredigend. Als motief werd een tekst van St-Augustinus gekozen, maar diens geest bleef verre van dit werk.
PAUL FRISCHE

20.094 **Lehman, P. E.** 83.0
HET DAL DER OPGEJAAGDEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Valley of the hunted men] dr R. Sikkens — A'dam, Ned. Keurboekerij (Serie : S.O.S.)* 1939 (20 × 14) 220 *blz. fl.* 2,25
IV — Wild-west lectuur. Wat aan de ruwe kant. In een afgelegen dal woont een rancher, beschermer van ongelukkigen ; in de bergen eromheen veel van de allerwildste schavuiten. De onvermijdelijke strijd wordt op het nippertje door de deugdzamen gewonnen. Tot slot onthullingen en gelukkig huwelijk. J. P. M. VLEKKE

20.095 **Loring, Emilie** 83

Emilie Loring

ROSE VINDT HET GELUK. *Vert. uit h. Amerikaansch [The solitary horseman] dr J. A. W. van Hacht — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1939 (20×13) 222 *blz.* *fl.* 2,15
IV — Tien lange jaren zwoegt Anthony Hamilton om den dood te boeten van David Grahame, waarvan hij het indirecte oorzaak is. — David's zusje, Rose, ziet in Tony eerst haar « grote broer ». Naarmate zij ouder wordt, groeit in haar het besef van een andere liefde en als zij elkaar eindelijk vinden, vindt Rose het geluk. — Amusements-lectuur voor volwassenen. X. R. van Meerbeeck

20.096 **Mac Cord, Joseph** 83
LARRY KRIJGT EEN MAN. *Vert. uit h. Amerikaansch [A husband for Hiliary] dr Masaph-Blijdenstein — A'dam, Ned. Keurboekerij,* 1940 (21×14) 223 *blz. fl.*2,25 ; *geb.fl.*2,50
IV — Dit boek beschrijft het leven van Larry Layne en Clayton Odell vanaf de ontmoeting op de eerste bladzijde tot de dag dat zij hem na allerlei verwikkelingen, vooral door de tegenwerking van Clay's oom, aan 't slot werkelijk tot man krijgt. — Zonder litteraire pretenties. M. Daniels

20.097 **Mann, E. B.** 83.0
KRUIT BESLIST. *Vert. uit h. Amerikaansch [Gun find] dr L. F. Franse. — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (21×15) 224 *blz.* *fl.* 2,25 [25*fr.*] ; *geb. fl.* 3,25 [35*fr.*]
IV — De titel dekt hier wel den inhoud. Er wordt in dit boek veel geschoten en geraakt ook. De schrijver zorgt er natuurlijk voor, dat er personen genoeg overblijven voor een happy end. Al lezende kan men wel raden, wie dat zullen zijn en dat komt mooi uit. Het « recht » krijgt tenslotte ook nog zijn beloop. Wegens de vele, alles behalve zoetsappige scènes, die in het boek voorkomen, moeten we het voor ouderen reserveeren. J. S. H. Bemelmans

20.098 **Marshall, Edison** 83.0
OM HET GROOTE GEHEIM. *Vert. uit h. Amerikaansch dr Ad. Vorstman — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (20×15) 223 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3,25
IV — Boeiende avonturenroman. Spionnage en een bevrijdingstocht met een visschersvaartuig van Alaska naar de Aleoeten. Een boek om in één adem uit te lezen. — Uitstekende ontspanningslectuur. J. M. Kempees

Edison Marshall

20.099 **Meyer, Irma** 83
◆ VAER-WEL, MARJO... — *Utrecht, Het Spectrum,* 1940 (23×15) 259 *blz.* *geb. fl.* 3,50
IV — Besproken als nr 19.968 in « Marginalia ».

20.100 **Miller, Helen Topping** 83
« HET NAAST AAN 'T HART ». *Vert. uit h. Amerikaansch [Next to my heart] dr Cor Kroesen — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1939 (19×13) 224 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90
IV° — Kathleen O'Hara, dochter van een dobbelaar, heeft vroeg haar moeder verloren. Opgenomen in het gezin van Dr Towne, den beroemden hersenspecialist. Kat oefent een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit op de mannen. Als Dr Towne — 'n bruut — verklaard heeft, haar te willen huwen, vlucht zij zijn huis uit. Na veel onverwachte gebeurlijkheden krijgt zij toch den man die haar « het naast aan 't hart » schijnt te liggen. Onbeduidend verhaal in een minder dan middelmatige vertaling. P. A. Pijnenburg

20.101 **Miller, Lewis** 83.0
DE STRIJD OM HET GOUD. *Vert. uit h. Amerikaansch [Bullion on the range] dr R. Sikkens — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1939 (21×14) 213 *blz.* *fl.* 2,25
IV — Een jong meisje wordt eigenares van een ranche, waarop zich een goudmijn bevindt. Hierdoor ontstaat een langdurigen strijd met een bende, die zich van het goud wil meester maken, maar die, door het krachtdadig optreden van een cowboy, tenslotte toch het ontderspit moet delven. Natuurlijk worden eigenaresse en cowboy een paar. — Aardige amusementslectuur. Paul Frische

20.102 **Morgan, Beatrice Burton** 83
LASTERTONGEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Little town] dr Dicky Wafelbacker — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1939 (20×14) 216 *blz.* *fl.* 2,25
IV — Irene Sutton, wier man zich als advocaat in een kleine stad heeft gevestigd, wordt

om haar onnadenkend gedrag erg belasterd. Eerst probeert zij eerlijk om te toonen, dat zij heusch niet slecht is, maar dan krijgt haar vlindernatuur de overhand en slaat zij weer aan het pretmaken. Door een auto-ongeluk komen de lastertongen weer danig los, maar het brengt haar tot inkeer, zoodat tenslotte alles nog goed zal komen. J. M. KEMPEES

20.103 **Munthe, Axel** **83 : 59 : 91**

Axel Munthe

EEN OUD BOEK VAN MENSCHEN EN DIEREN. *Vert. uit h. Zweedsch* [*En gammal bok*] *dr J. E. Gorter-Keijser — Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* 1940 (18×11) 210 *blz.* 20 *fr.*; *geb.* 30 *fr.*
IV, L — Een eerste versie van de veel gelezen Geschiedenis van San Michele, doch heel wat minder imponeerend. Allerhande uit 's schrijvers herinneringen aan Napels, cholera, zijn beminde dieren, typen van zieken, geneesheeren, verplegers enz. De mensch is dezelfde als die van de story, alleen nog wat meer XIXe-eeuwsch dan daar zelf. Altijd ook die toon van weemoedige skepsis.
Dr JORIS CAEYMAEX

20.104 **Norris, Kathleen** **83**
NAAR LICHTENDE HORIZON. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The runaway*] *dr Gretha de Gorter — A'dam, Ned. Keurboekerij,* 1940 (21×15) 215 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50
IV — Een boek van groote liefde, groote teleurstelling en eindelijk geluk. Rebecca, de geadopteerde dochter van Spencer Gibson leeft bij haar pleegouders in Californië gelukkig haar weinig bewogen leven, tot ze kennis maakt met Gavin Flood. Ze huwt hem. Maar Gavin blijkt in het leven een mislukkeling te zijn. Na allerlei tegenslag komt Rebecca in New-York, waar ze haar wettigen vader terug vindt, die door zijn liefde haar vroeger leed doet vergeten. A. J. VAN DEN BOGAERT

20.105 **Olsen, D. B.** **83.0**
DE STOMME GETUIGE. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The cat saw murder*] *dr Greta de Gorter — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1939 (21×15) 221 *blz.* *fl.* 2,25
IV-V — Detective luitenant Stephen Maykew en de zeventigjarige miss Rachel Murdoch lossen het raadsel van een moord op, die gepleegd wordt in een soort huurkazerne. Bijna alle bewoners schijnen bij deze zaak betrokken, maar dat is natuurlijk alleen schijnbaar. Een kat en een klein meisje van vijf jaar blijken tenslotte de belangrijkste getuigen te zijn. Onschuldig vermaak voor iedereen. A. C. OOMES

20.106 **Prisjwin, Michaïl** **83.8**
DE ZWARTE ARABIER. *Vert. uit h. Russisch dr H. J. Been — Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* 1939 (18×11) 192 *blz.* 20 *fr.*; *geb.* 29 *fr.*
IV — Vier verhalen van waarde, eigen-aardig — in den goeden zin van dat woord. Prisjwin teekent raak een persoon, een streek of landschap, een menschengroep — en men ontwaart plots de ziel van het gegeven ; dan breekt hij af en laat de algemeene lijn van het verhaal als willekeurig doorloopen, het aan de verbeelding van eenieder overlatend om intusschen dieper door te dringen. Lawaaierige feiten en gemakkelijke spanning worden dan ook geweerd. Heel het gebeuren verloopt tegen een eentonigen achtergrond — het steppenleven, bij de Lappen, in het woud — maar hij is lichtjes bewogen, niet strak. Het is echte poëzie, de poëzie van een zwerver die innerlijk bewogen en gevoelig gespannen staat naar al wat van buiten af op hem toekomt ; maar alles verglijdt. Voor fijnproevers. Tevens aan te bevelen voor jonge ontwikkelden om de uitzonderlijke en volstrekt niet gezochte opmerkingsgave, om de oorspronkelijkheid die nadenken doet, om de mooie taal — ook de vertaling is buitengewoon goed geslaagd. Het is zuivere vertelkunst, die meer genot wekt dan vele, zelfs degelijke romans. De ietwat naturalistische toon is louter dichterlijk op te vatten en wordt nooit bepaald tot een strekking althans niet in deze verhalen ; zelfs de ruwe toon van de vierde vertelling moet bij een volwassene niet storend werken. A. DE VOS

20.107 **Raine, William Mac Leod** **83.0**
ALS HAAT REGEERT. *Vert. uit h. Amerikaans* [*A man four square*] *dr Jan van Dijk — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20×15) 237 *blz.* *fl.* 2,25
IV° — Jimmie Clanton pleegt een moord om zijn bedrogen zuster te wreken en nog een paar andere. Van een vierde beschuldigd en ter dood veroordeeld doch door een verliefde gered, wil hij een ander mens worden. Twee gelukkige paren tot besluit. Dr W. G. JACOB

20.108 **Raine, William Mac Leod** 83.0
CULY ZEGEVIERT. *Vert. uit h. Amerikaansch [Crooked trails and straight] dr Frederick van Beeveren — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20 × 15) 224 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Een vlot geschreven, goed vertaalden, spannenden cowboy-roman vol avonturen van allerlei aard. W. RUTTEN

20.109 **Rawson, Clayton** 83.0
DE VOETSTAPPEN OP HET PLAFOND. Een Merlini-mysterie. *Vert. uit h. Amerikaansch [The footprints on the ceiling] dr J. Y. van Vliet — Laren, A. G. Schoonderbeek (De Ravenreeks)* 1939 (21 × 15) 268 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Van deze hutspot van geheimzinnigheden weet alleen de goochelaar Merlini de ingrediënten en den kok op te sporen. Het geheel is een gegoochel met onbegrijpelijkheden en onwaarschijnlijkheden. De vertaling laat zeer te wensen over. Alleen voor liefhebbers van thrillers, die niets meer verlangen. J. P. M. VLEKKE

20.110 **Renker, Gustav** 83
ROCCA KRIJGT EEN DOMINEE. Uit het dagboek van Dominee Johannes Sartoris. *Vert. uit h. Duitsch [Die Hirten von Rocca] dr A. Tieleman — Baarn, Bosch & Keuning (Opgang-serie)* 1939 (19 × 13) 236 *blz.* *fl.* 1,35 ; *geb. fl.* 1,90
IV, P — De dominee van het bergnest, Rocca, bindt met de wapens der liefde den strijd aan tegen den smokkelaarsbende-leider, Zwarte Gian. Hij overwint, nadat de geliefde dochter van Gian, onder een lawine dreigt te geraken, en door Beni, den aartsvijand van haar vader, gered wordt. TH. VAN DER KUN

20.111 **Robertson, Frank C.** 83.0
BUITEN DE WET. *Vert. uit h. Amerikaansch [Thunder on the range] dr J. A. W. v.Hacht— Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (21 × 15) 224 *blz. fl.* 2,25 [25 *fr.*] ; *geb. fl.* 3,25 [35 *fr.*]
IV-V — Een onafgebakend steppengebied kan voor veehouders en schapenfokkers een reeks van bloedige twisten over het weiderecht bieden, vooral wanneer het geraffineerde speculatieintellect van een geldman de stukken op het schaakspel verzet. Hieruit heeft Fr. Robertson zich een stof opgediept voor zijn prikkelroman, die met de levens van misdadigers speelt alsof het marionetten waren. Vol emotie is de ontvoeringsgeschiedenis van de dochter van een schapenkoning, genaamd Neal Granville. PH. ELSENSOHN

20.112 **Rubel, James L.** 83
ZIJN LAATSTE WENSCH. *Vert. uit h. Amerikaansch [Thunder over white horse] dr Arend Talkema — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20 × 15) 224 *blz.* *fl.* 2,25
IV — Wild-West-verhaal volgens het gewone recept ; een revolvergevecht tusschen de held van het verhaal Chance O'Brien en een Sheriff, dwingt eerstgenoemde Texas te ontvluchten. Als later de Sheriff in een gevecht met veedieven gedood wordt, gaat Chance O'Brien met de sheriff-ster in zijn zak op een ranch werken. Na vele avonturen gelukt het hem een gevaarlijk moordenaar te ontmaskeren en te arresteeren. Tot belooning wordt zijn innigste wensch vervuld : hij wordt officieel aangesteld als Sheriff. L.J.W.SMIT

20.113 **Schrőer, Gustav** 83.1
IN DE SCHADUW VAN DEN HELBERG. *Vert. uit h. Duitsch [Im Schatten des Helberges] — A'dam, H. A. van Bottenburg,* 1940 (22 × 16) 259 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — In het dorpje Reuth, in de schaduw van den Helberg, zoo genoemd om zijn barre verschijning en mysterieuze werking, wordt een heftige strijd gevoerd tusschen Gruber, den soliden steenfabrikant en den onbekwamen burgemeester Meister over den aanleg van een waterleiding. — Een knap geschreven boek met sterke karakters. Niet alleen de vorm, een boeiende verteltrant, maar ook de inhoud, de strijd tusschen goede en slechte machten in den mensch, maken het boek zeer lezenswaard. A. C. OOMES

20.114 **Schuttevaêr-Velthuys, N.** 83
DIEUWERTJE — *Haarlem, J. H. Gottmer & Co,* 1939 (21 × 15) 252 *blz.* *fl.* 2,15
IV — Mooi, eenvoudig familieverhaal, west-friesch dialect. Het gezin van een koolboer is door de crisis arm geworden en heeft het hard te verantwoorden ; maar allen weten zich uitstekend er door te slaan, vooral de sympathiek geteekende dochter Dieuwertje. A. HERMANS

20.115 **Seltzer, Charles Alden** 83.0
JIM DE PISTOOLVECHTER. *Vert. uit h. Amerikaansch [Arizona Jim] dr R. Sikkens — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1940 (21 × 14) 224 *blz.* *fl.* 2,25
IV — Voor een bepaalde groep van lezers een interessant boek. Flash Haddam, een veedief,

maakt met zijn bende de omtrek van Red Rock onveilig en belemmert daardoor de opkomst van het kleine stadje. Maar dan komt er een nieuwe dominé, Jim, die zich later ontpopt als een eerste revolverheld. Dominé Jim slaagt er niet alleen in Haddam met zijn vrijbuitersbende onschadelijk te maken, maar ook gelukt het hem de liefde te winnen van Martha Warren, de schoone bezitster van de H. Bar-W. A. L. VAN DEN BOGAERT

20.116 **Steel, Kurt** 83.0

HOOGESCHOOL DER MISDAAD. *Vert. uit h. Amerikaansch [Murder goes to college] dr Ferdinand ter Hulpen — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20 × 14) 256 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — In een groot Amerikaansch college wordt een der professoren vermoord. Na veel verwikkelingen, waarin de gangster-wereld een voorname rol speelt, lost de hoofdpersoon, een particulier detective, het geval op. Wel spannend, maar een beetje onsamenhangend geschreven. PAUL FRISCHE

20.117 **Steel, Kurt** 83.0

DE MOORD OP EEN DODE. *Vert. uit h. Amerikaans [The murder of a dead man] dr Mr G. H. C. van Houweninge — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20 × 14) 223 *blz. fl.* 2,25

IV-V—Er wordt een erfgenaam gedood, die toch niet de erfgenaam blijkt te zijn, die bovendien reeds een jaar eerder vermoord werd. De, eerst weggelokte, detective, weet na spannende avonturen, de daders in handen van de politie te spelen. Goede detective roman. JOH. ZWANIKKEN

20.118 **Stone, Cody** 83.0

GEVAARLIJK GOUD. *Vert. uit h. Amerikaansch [Dangerous gold] dr J. A. W. v. Hacht — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (21 × 15) 222 *blz. fl.* 2,25 [25 *fr.*] ; *geb. fl.* 3,25 [35 *fr.*]

IV — Dit boek geeft ontspanning. 't Bevat een sensationeel cowboy-verhaal vol spanning van het begin tot het eind. Een cowboy-verhaal, maar dan een van de goede soort, geheel afwijkend van het gewone type. Vijf innig verbonden kameraden trekken de wereld in ten einde een oud vriend te helpen. Ze vormen voor de schijn een vrijbuitertroep, maar in wezen een groep, die strijdt tegen alles wat corruptie heet. En het lukt hun inderdaad na veel avonturen hun doel te bereiken. — Aanbevolen. A. J. VAN DEN BOGAERT

20.119 **Stuart, Hardy** 83.0

GANGSTERS IN ARIZONA. *Vert. uit h. Amerikaansch [Arizona justice] dr C. Noordman — A'dam, Ned. Keurboekerij N. V. (De nieuwe S.O.S.)* 1939 (21 × 15) 224 *blz. fl.* 2,25

IV — Door een sluw opgezette reeks daden wordt Ben Curtin van zijn erfdeel, een groote ranch, beroofd. Dank zij een meisje uit het vijandelijke kamp, komt alles, na jaren, toch terecht. A. ACKERMANS

20.120 **Terhune, Albert Payson** 83.0

DE WREKER. *Vert. uit h. Amerikaansch [Grudge mountain] dr R. Sikkens — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1939 (21 × 15) 224 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Een rots in Californië wordt de Wreker genoemd, omdat iedereen, die hem trachtte te beklimmen gedood werd. Gy Manell, bijgestaan door een buurman en diens dochter, ontdekt, dat de rots hol is en bewoond wordt door de laatste afstammeling van een priestergeslacht. Dit heerschte eertijds oppermachtig over de bewoners van de streek en verzamelde groote hoeveelheden goud, dat na eenige geheimzinnige gebeurtenissen het eigendom wordt van den ontdekker. A. ACKERMANS

20.121 **van Eysden, Toos** 83

JEL'S OVERWINNING. *Geïll. en met bandtekening dr Hans Borrebach — Den Haag, G. B. van Goor Zn,* 1939 (25 × 16) 271 *blz. fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Twee vriendinnen en een tante maken een vacantiereis per mailboot en ontmoeten daar 3 vrienden. Een der jongens druipt af met een gebroken hart en de beide anderen treden als overwinnaars uit den strijd. Een boek waarin veel gedanst, gezwommen en geflirt wordt. Een oppervlakkig geheel. A. MÜLLER

20.122 **Vorrink, Johan** 83 : 809

HEER HALEWIJN. Een Middeleeuwsche sage opnieuw verteld. *Geïll. met* 1 *houtgrav. dr Nic. J. B. Bulder — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1939 (20 × 20) 45 *blz.* 10 *fr.*

IV — Met zorg, niet onverstandig in de psychologie, en stylistisch keurig, hoewel wat gelikt en koel. Dr JORIS CAEYMAEX

20.123 **Wayne, Priscilla** 83.0

AVONTUUR IN DE BERGEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Lost and found] dr Han Potgieter-Rolandus — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1939 (20 × 14) 223 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Een aardig boek ! Door niet « tijdig » genoeg te spreken, berokkenen Doris en Georges zichzelf en elkander vele moeilijkheden. De lezer — die van dit genre houdt — kan intusschen genieten van veel avonturen en van veel romantiek. Vertaling over het algemeen vlot en vloeiend. Geschikte amusementslectuur voor lezers van 18 jaar en ouder.

X. ROOZEN VAN MEERBEECK

20.124 **Yore, Clem** 83.0

EEN WEDLOOP MET DEN DOOD. *Vert. uit h. Amerikaans [Ranger Bill] dr Hugo Vierhout — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20 × 15) 217 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Hoe een intelligent mens met psychopathische aanleg en slaaf van verdovende middelen kan uitgroeien tot een menselijk monster wordt in dit cowboy-boek zeer romantiek gedemonstreerd. Parallelgevallen behoren tot de geschiedenis van de dag. Tegen deze lugubre achtergrond krijgt de spannende wedloop van den vermetelen speurder Bill Berling met zijn schietijzers een weldadig relief. PL. ELSENSOHN

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar geschikt)

20.125 **Bugbee, Emma** 83

JOURNALISTE. *Vert. h. uit Amerikaansch [Peggy covers Washington] dr Willy Strijt — Baarn, Hollandia Drukkerij (Ster-serie)* 1940 (21 × 15) 229 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

V, M — Als correspondente van de New-Yorker « Star » wordt Peggy Foster aangewezen om een belangrijk vrouwencongres in Washington te verslaan. Zij komt hierdoor in aanraking met de bewoners van het « Witte Huis » en vooraanstaande personen uit de regeeringskringen. Het wel en wee van de journalistieke loopbaan, wordt op prettige interessante wijze en met kennis van zaken door de schrijfster, zelf journaliste, beschreven.

J. M. C. DE HAAN

20.126 **de Feijter, J. M. en Viruly, A.** 83 : 91 : 65 : 79 : 37

KINDEREN MOGEN VLIEGEN. Leesboek voor school en huis. *Geïll. met talrijke foto's — Groningen, P. Noordhoff,* 1939 (21 × 15) 139 *blz.* *fl.* 1,25

V-VIa-b — Zoomaar geen kleinigheid ! Een zeer uitgebreid en afwisselend verhaal voor de jongeren, voorstellend een heele week tochten per vliegtuig over Holland en Vlaanderen, vol wetenswaardigheden. Buitengewoon sprekend als frisch aardrijkskundig onderricht, niet het minst door de eenige luchtfoto's. En alles in den luchtigen en prettigen toon dien we van Viruly kennen. B. G.

20.127 **Jeske-Choinski, Theodor** 83.9

◆ SCHEMERING OVER ROME. *Vert. uit h. Poolsch dr C. Smit. Nieuwe Nederlandsche bew. van Jac. Keulemans Jr — Den Haag, De Residentiebode (Vita-serie)* 1940, 2e *geheel omgew. druk* (21 × 16) 296 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,75

V — Rome van Marcus Aurelius : keizerrijk en Romeinsche zeden in verval, maatschappelijke ellende, Christenvervolging, Germaansche invallen. Belichaamd in duidelijke, wel afgeteekende figuren naar den geest van den romantisch-historischen roman. Al de verwachte klassieke tooneelen als daar zijn : feestmalen, gladiatoren, katakomben, veldslagen enz. nog eens overgedaan. Kloekgebouwd, flink verhaald, vormende lektuur, absoluut kiesch gehouden. Dr JORIS CAEYMAEX

20.128 **Médant, A.** 83.1

JAN WILLEM. *Ingel. dr H. J. Brusse — Zeist, Ploegsma,* 1939 (21 × 14) 151 *blz.* *fl.* 1,75

V, N — In het tweede hoofdstuk gaat Jan Willem naar de eerste klas en hij zit in de 3e als we hem, na de konijnenvangst, verlaten. Zijn schooljongens-allures zijn volmaakt gezond. Deze Jan Willem is een doodgewone, spontane jongen — dat de vader-schrijver hem aldus heeft kunnen presenteren waarderen we warm. Het vader-type is minder gewoon — de meeste kinderen hebben zulke vaders niet ! Het lezen van Jan Willem kost geen inspanning — het is echt en eenvoudig, en brengt wat blijde zonnigheid. Dra SIS HEYSTER

20.129 **Nono [ps. v. J. B. Uges]** 83.8

ZEVEN — *A'dam, Bigot & van Rossum,* 1940 (20 × 14) 155 *blz.* *geb. fl.* 2,50

V — Zeven korte verhalen, die humoristisch bedoeld zijn. De geestigheid is niet alle even smakelijk, maar het is al een heele winst, dat zij nergens gezocht wordt in het platte en grove. Het is in alle geval goede amusementslectuur en hier en daar wel een tikje meer.

FR. VERMEULEN

20.130 **Ranget, Lee** 83.0
ACHTER WAAIENDE MANEN. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Thundering hoofs*] *dr Jan van Norden. — A'dam, Ned. Keurboekerij (De Nieuwe S.O.S.)* 1940 (21×14) 218 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50
V — Een spannend, onschuldig boek. Er komen zelfs geen moorden in voor, er wordt niet zoo heel veel geschoten. De geschiedenis zullen we niet vertellen, dan is de aardigheid eraf. J. S. H. Bemelmans

20.131 **van Heusden, Karel** 83.8
DE ONBEKENDE MENSCH — *A'dam, Bigot & van Rossum,* 1940 (24×16) 144 *blz. geb. fl.* 2.90
V — Het eenige wat dit boek gemeen heeft met het bekende boek van Carrel is de titel. Hier gaat het over een conducteur, een postbode, een barbier. Wij zien hen alleen maar in hun functie, maar daar buiten zijn ze toch ook doodgewone menschen. Als zoodanig kennen wij ze niet. De schrijver heeft zich de vraag gesteld : Wat doen ze thuis, in hun vrijen tijd. Zoo krijgen we een reeks verrassende kiekjes op het privé-leven van die menschen en hun liefhebberijen. Alleen heeft de auteur het verbazend getroffen, dat hij op één dag zooveel menschen heeft ontmoet, die hun leven weten te vullen. Er zijn er helaas meer wier leven leeg is in hun vrijen tijd. Moge dit boek helpen die leegte te vullen, want ook lezen behoort tot de liefhebberijen. Fr. Vermeulen

20.132 **Yore, Clem** 83.0
FRECKLES, DE SCHERPSCHUTTER. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The two-gun kid*] *dr Ferdinand ten Hove — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20×15) 226 *blz. fl.* 2,25 ; *geb fl.* 2,90
V — Sassafras Smith neemt een verlaten jongen, dien hij om zijn sproeten Freckles noemt, tot zich. En hij krijgt er geen spijt van ; 't is een flinken jongen, die handig met de paarden weet om te gaan en kan schieten als de beste. Geschoten wordt er weer allergezelligst in dit boek ; de eenige afwijking van het cliché is, dat er nu eens geen aangevallen, gevangen en verloste schoone in voorkomt, die dan de aangebeden vrouw van den overwonnen held wordt. Het gaat hier alleen over mannen en er komen zelfs wat Indianen bij te pas. Fr. Vermeulen

20.133 **Young, Gordon** 83.0
RED CLARK WAAGT ZIJN HACHJE. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Red Clark rides alone*] *dr J.D.A. v. Gumsler — Laren, Schoonderbeek (Mustang-reeks)* 1939 (21×15) 208 *blz. fl.*2,25
V — Red Clark, de held van vele Wild-West verhalen, waagt hier werkelijk dikwijls zijn leven in adembenemende avonturen. Gelukkig komt hij er telkens nogal goed af. Het boek is beter dan vele andere verhalen van dit soort, omdat er een paar figuren in voorkomen Lenard en Powell, die werkelijk een beetje meer zijn dan de gewone helden uit het Wilde Westen : ze lijken wat op levende menschen. Fr. Vermeulen

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

20.134 **Rawlings, Marjorie Kinnan** 83 : 58 : 59
JODY EN HET HERTEJONG. *Vert. uit h. Amerikaans* [*The Yearling*] *dr Mien Labberton. Geïll. dr Anton Pieck — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (24×17) *fl.* 4,50 ; *geb. fl.* 5,90
VIa, J, P — Dit boek beeldt ons het leven uit van een vlijtige ontginnersfamilie, die in de woeste bos- en prairielanden van Florida met hun rijke vegetatie toch een armtierig bestaan voert, hoewel met tevredenheid en levensmoed ondanks alle rampspoed. Het is een fraai natuurboek vol levendige schilderingen uit het planten- en dierenleven. Het laat ons den mens blikken in zijn aardgebondenheid en omgang met de dieren van de wildernis in deze uithoek van de aarde. — Keurige taal en verleidelijke beschrijvingen zonder grote spanning. De moraal is wel nog Christelijk maar meer als zuivere natuurwet aangevoeld. Node mis ik in dit jongensboek een meer hogere levensopvatting. Ph. Elsensohn

20.135 **van Neervoort, R. J.** 83.0 : 087
DE UITVINDING VAN DEN ADMIRAAL. De avonturen van Jan Zeedijk in Amerika. *Geïll. — Helmond, Helmond-Drukk. (Nederlandse Kinderbiblioth. nr 14)* 1939 (36×27) 40 *blz.* *fl.* 0,25 ; *geb. fl.* 0,40
VI°a, J — Admiraal Warburton ontdekte kort voor zijn dood door de vermenging van benzine met eene geheime vloeistof de mogelijkheid om de snelheidsontwikkeling van

motoren verbazend te verhoogen. De geheime bende van « De Schorpioen » bemachtigde dit geheim. Jan Zeedijk, een zeeofficier, wil het geheim van de bende afhandig maken. Vandaar een sensationeele strijd waarbij vliegtuigen, de Amerikaansche vloot en bombardementen bij van pas komen. — Zelfde opmerkingen als voor *Het Geheim van de ivoren Schat* (rec. 19.780). L. VERWIMP

20.136 **van Riesen, Wouter** **83**
ANGENIETJE SPEERSTRA — *A'dam, Uitg. Mij Holland,* 1939 (21×15) 244 *blz. fl.* 2
VIa, M, [P] — Aardig geschreven verhaal van een Friesch kinderleven. Behalve met de hoofdpersoon van dit boek, Angenietje, maken we kennis met het geheele gezin van de Friesche boer Pieter Hantsjes Speerstra en diens zorgen om zijn boerenbedrijf op peil te houden, wat hem echter, ook door tegenslag in zijn gezin, niet gelukt. Daar het boek in het Friesch geschreven is, levert dit voor niet-Friesche kinderen waarschijnlijk een bezwaar op. Niet hinderlijk protestantsch. J. VAN DE HULST

20.137 **van Vlijmen, Frits** **83.8 : 76**
◆ LIEF EN LEED IN DE JOWA. *Geïll. met talrijke foto's — Tilburg, R. K. Jongensweeshuis,* 1939 (21×15) 132 *blz.* *fl.* 0.75
VIa-b, J — Schrijver wil ons het gewone leven van de Jo Wa (Jonge Wacht) leeren kennen : het spel, het werk en het apostolaat. Om zijne uiteenzetting aantrekkelijker te maken sleurt hij er — al te voelbaar — een paar kleine avonturen bij. Wellicht had de schrijver beter geslaagd, indien hij de verscheidene aspecten van dit jongensleven in afzonderlijke verhalen had afgewerkt. Voor jongens onder de 14 jaar, die in een jeugdbeweging thuis hooren en inzonderlijk voor knapen, heeft het boek een paar aantrekkelijke bladzijden. De talrijke foto's, die het boek illustreeren, zijn niet best gelukt. L. VERWIMP

VIb — KINDERLECTUUR

Voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

20.138 **Ben Ali** **83.0 : 087**
DE WOESTIJN-AVONTUREN VAN BRAM IBRAHIM. Een verhaal met een lach en een traan. *Geïll. dr Toonder — Helmond, Helmond-Drukk. (Nederlandse Kinderbiblioth. n*r *13)* 1939 (37×26) 48 *blz.* *fl.* 0.25 ; *geb. fl.* 0.40
VIb, J — Bram Ibrahim, een handelsreiziger, trekt met zijn vriend Jafis door de woestijn en beleeft in strijd met de woestijnroovers allerhande mogelijke en onmogelijke avonturen. Dit boek is beter geschikt als kinderlectuur dan de nos 12 en 14 van dezelfde uitgave (rec. 19.780 en 20.135), doch echt kinderlijk is het niet. — Bruikbaar. L. VERWIMP

20.139 **de Boer-van Strien, J.** **83**
O, DIE TWEELING ! *Geïll.dr Willy Schermelé en F. Langeler — A'dam, H. Meulenhoff (Uitspanning na Inspanning-serie)* 1939 (22×17) 160 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,60
VIob — Onmogelijke avonturen van den tweeling Bib en Bibi. Gechargeerd. In pædagogisch opzicht niet aan te prijzen.

20.140 **Deken, Daan ; Reyne, P. C. J. en Ubink, J. B.** **83 : 37**
BLOEIMAAND. Een Nederlands leesboek voor de volksschool. 1e Dl : Appelbloesem. *Geïll. met tekeningen dr Sierk Schröder — Groningen, J. B. Wolters,* 1940, 10 *dln* (19×17) 104 *blz.* *fl* . 0,70
VIb-c — Deze nieuwe reeks beoogt te voorzien in de lezing van de laagste tot de hoogste klassen der volksschool. Dit 1e deeltje, voor de jongsten, wijst er op dat baanbrekend werk verricht werd. De keuze — enkel uit oorspronkelijk Nederlandsch werk gedaan — is treffend en aangepast; op het gebied der illustratie werd nieuw terrein veroverd; typografisch is het boekje tot in de puntjes verzorgd ; het geheel is een juweel voor het kind.

20.141 **Hildebrand, A. D.** **83 : 59**
ALEXANDER KONIJN. Zwerver door bos en duin. *Geïll. dr Freddie Langeler — A'dam, C. A. Spin & Zoon,* 1939 (25×16) 179 *blz.* *fl.* 1,95 ; *geb. fl.* 2,50
VIb — A. D. Hildebrand is ons reeds overbekend door zijn Bolke-de-Beer-boeken. Nu vertelt hij met dezelfde eenvoud, gemakkelijkheid en spanning over het leven van het konijn, Alexander. Kinderen, die niet verwend zijn door het lezen van fantastische verhalen zullen dit frisch boek met veel genoegen lezen. — Aan te raden. L. VERWIMP

20.142 **Leembruggen, C. A.** 83

VACANTIE-AVONTUREN OP GOENOENG TIGA. *Geïll. dr Willy Schermelé — A'dam, H. Meulenhoff (Uitspanning na Inspanning-serie)* 1939 (22×17) 159 *blz. fl.* 1

VIb, N — Een vlot boek voor kinderen van 8-12 jaar. De belevenissen vol spanning en avonturen van broer en zus op een Indische onderneming van vaders familie.

20.143 **Otten, Bep** 83

STRALENDE STERREN. Hoe Ben een groot zanger werd. *Naar een oud Engels verhaal. Geïll. dr Jan Altink — Assen, van Gorcum & Comp. (Naar 't Zonlicht toe, nr 32)* 1939 (21×15) 29 *blz. fl.* 0,30

VIb-c,P — Nel, een meisje van 13 jaar en Ben, haar broertje zijn ouderloos geworden. Nel verdient den kost voor haar broertje en droomt ervan deze te laten voortleeren om een groot zanger te worden. Door de tusschenkomst van dominee lukt dit. Ben's eerste optreden, op een Kerstdag, is een tegenvaller. Hoe mooi zijn stem ook is, ze klinkt koud en verwaand. Een ongeluk geneest Ben van zijn hoogmoed. Het verhaal gebeurt een honderd jaar terug. — Niet geschikt ! L. VERWIMP

20.144 **Pothast-Gimberg, C. E.** 83

JANTIENTJE. *Geïll. dr T. Pluymers — A'dam, A. P. Jeugd-serie ; Antwerpen, De Ned. Boekhdl,* 1940 (25×17) 204 *blz. geb.* 32,30 *fr.*

VIºb, N — Nog een boekje dat de kleine gebeurtenissen van het familieleven beschrijft, doch ditmaal van het schippersleven. Jantientje, het klein zusje, en Ko met zijn lam been verwerven dadelijk onze genegenheid, alsook de grootvader. We vinden het spijtig dat de schrijver beide kinderen bij gelegenheid van een pic-nic naakt laat spelen, welke fout dubbel sterk opvalt omdat T. Pluymers juist deze détail uitteekende. Overigens is het boek wat druk, verhaaltrant, teekeningen en uitgave aangaat echt keurig, doch om hoogergenoemde détail totaal *af te raden.* L. VERWIMP

20.145 **van der Heyden, J. H. en de Morée, Gerrit** 83.8 : 087

DE WENS VAN KONING POESTA en twee andere verhalen. 270 plaatjes met tekst. *Geïll. dr Tijs Dorenbosch en Gerrit de Morée — Helmond, Helmond-Drukk. (Nederl. Kinderbibliotheek nr 7)* 1939 (37×27) 47 *blz.* 4 *fr. geb.* 6,75 *fr.*

VIb-c — Ietwat overladen aan illustraties ; 'n mensch z'n oogen schemeren er van ! Dit terzij gelaten, een boekje dat de lezende en kijkgrage jeugd zeker aantrekken zal !
A. VAN DE VELDE

20.146 **van Eyk, Henriëtte** 83

Henriëtte van Eyk

SINTERKLAAS BLIJFT EEN ZOMER OVER. *Geïll. dr Ruscha Wijdeveld — A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl,* 1940 (25×19) 161 *blz. geb.* 52 *fr.*

VIb, [P] — Een prettig boek. Dat Sint Niklaas er in voorkomt als een gezellige « ouwe kerel », tja, dàt is natuurlijk imputabel aan de niet-katholieke atmosfeer van het wereldje waarin de auteur zich met haar fantasie pleegt te vermeien. Het doet ons, Vlamingen, steeds meer dan vreemd aan, het kinderlijk geloof (de *heilige* man, hebben we steeds geleerd en beleden !) vervangen te zien door een ersatzcreatie. En des kunnen noch willen wij den « ouwe(n) heer » aan de beminnelijke verbeelding onzer kinderen opdringen, want die kinderen houden vast aan een sint van heel wat eerbiedwaardiger traditie ! — Dit voorbehoud terzij gelaten, herhalen wij : een prettig boek, al meenen we toch dat Henriëtte van Eyk veel meer in haar sas is wanneer zij voor groote menschen mag fantaseeren !
A. VAN DE VELDE

20.147 **van Hattum, Dick** 83.8

ERIKA EN JOHANNES. *Geïll. dr Berend Kemper — A'dam, W. L. Salm & Co,* 1940 (23×19) 96 *blz. geb. fl.* 1,25

VIºb — Dirk van Hattum schrijft fijn over Erika en Johannes, broer en zusje. Hij verhaalt slechts de kleine feitjes uit het familieleven, maar hij vertelt zoo gezellig en teekent psychologisch zoo raak, dat het lezen een genot is. Een dubbele fout moeten we aanduiden : in hun gesprekken en inzonderlijk in hun plagerijen gebruiken de kinderen nogal eens grootemenschentaal en katholieke ouders zullen het niet goed vinden dat broer en zusje van 9 en 10 jaar op dezelfde kamer slapen. De teekeningskens zijn extra goed verzorgd. L. V.

20.148 **Visser-Bakker, Jant** 83
DE EERSTE PRIJS. Een verhaal van een Friesen boerenjongen. *Geïll. dr Johannes Mulders — Assen, van Gorcum & Comp. (Akkerklokjes. Serie verhalen vr de jeugd nr 7)* 1939 (16×12) 26 *blz.* *fl.* 0,20
VIb-c, N — Ruurd traint zich voor een wedstrijd in snelschaatsen. Den dag van den wedstrijd wordt vader plots ziek. In vliegende vaart schaatst Ruurd naar den dokter, die dank aan Ruurd's snelheid juist bij tijds komt voor een spoed-operatie. Ruurd mist den wedstrijd, doch krijgt van vader een uurwerk, omdat hij door zijn snelschaatsen diens leven redde. Spanning steekt er in het verhaal niet. En waar groote menschen kindertaal willen schrijven doen ze dikwijls pedant : zoo ook de schrijver. Het gebruik van Mem en Heit respectievelijk voor moeder en vader doen ongewoon aan. L. Verwimp

H. Wolffenbuttel-v. Rooijen

20.149 ◆ **Wolffenbuttel-van Rooijen, H.** 83
DE WONDERLIJKE REIS VAN LELOE SWALIJS. *Geïll. met plaatjes dr Frans van Noorden — Utrecht, Het Spectrum,* 1940 (23×12) 136 *blz.* *geb. fl.* 2,25
VIb, M — 'n Tocht per huifkar van 'n klein meisje samen met haar moeder en grootmoeder door een diep bosch, waarin de vader als houthakker werk vond. Onderweg gebeurt wat wonderlijks, ook worden veel liedjes gezongen en verhaaltjes verteld, die zeker tot de fantasie van de lezertjes zullen spreken. D. Bannenberg

88. - Gemengde Opstellen

20.150 ◆ **de Maeyer, Al.** 84 : 01 : 82 : 809
VONDEL-GARVE. Bijdrage tot de kennis van het Vondeltoneel. *Geïll. met 21 platen — Brussel, Algem. Toneelboekerij,* 1939 (28×22) 50 *blz.* 20 *fr.*
V —Vrucht van jarenlange Vondelstudie. Eerst een biblio-biographische en critische verhandeling over « Vondel den toneelmensch en auteur ». Dan « Vondelsdramatiek » tooneelkundig beoordeeld. Volgt « Vondels dramatisch œuvre », een bespreking over elk werk afzonderlijk. Verder « De alphabetische lijst van alle Vondelreien en lyrische intermezzi » en « Vondeltooneel in Zuidnederland ». Ten slotte « Meldenswaardige Vondelvertooningen in Vlaanderen ». Een lange reeks foto's van moderne tooneelen uit Vondels treurspelen illustreeren deze persoonlijke en zeer degelijke studies. Dr C. Godelaine

Al. de Maeyer

20.151 **Fokkema, K., Dr en van Ham, J., Dr** 801 : 88
DE KUNST VAN LEZEN — *Groningen, J. B. Wolters,* 1939 (21×15) 158 *blz.* *fl.* 1,70
IV — Belangwekkend en aangenaam studieboek, vooral het Ie deel : kunst en kritiek, d.i. letterkundige werken met studies daarover door moderne critici : daar zijn uitstekende bladzijden opgenomen. II geeft in het Nederl. vertaalde stukken en III stukken ter vergelijking over hetzelfde onderwerp. —Voor de hoogste klassen, stevig en mooi werk. Dr Joris Caeymaex

20.152 **Hoeve, K.** 88
ZELFKEUR : 2e Bundel. Poëzie- en prozavoordrachten. *Verzameld en ingel. dr K. Hoeve — A'dam, Nederl. Jongelings-Verbond, 58, Singel (Onze Brochurenreeks 9e serie, nr 1)* 1939 (19×13) 48 *blz.* *fl.* 0,60
V — Enkele stukken Hollandsch gevoelsrealisme (Falkland, van Maurik, Thijssen enz.), ook enkele Engelsche en Amerikaansche verhalen, eindelijk een paar gedichten. Kan benuttigd worden. Dr Joris Caeymaex

20.153 Hoogveld, J. H. E. J., Dr 84 : 92.2 : 1 : 2

◆

Dr *J. H. E. J. Hoogveld*

INLEIDING TOT LEVEN EN LEER VAN ST-THOMAS VAN AQUINO. *Geïll. met* 1 *reproduktie — Nijmegen, Dekker & van de Vegt (Wijsgerige en zielkundige bibliotheek)* 1939, 3e *bijgew. druk* (24×16) 217 *blz. fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,25
V* — Van dit werk kan alleen goed worden gezegd. Dat hier een derde druk kan worden geboden, getuigt op zich reeds voor de gehalte. Schrijver leidt vooreerst in tot het leven en tot de werken van St-Thomas — hier volgt hij op den voet het toonaangevend werkje van Grabmann. Alle vereischte gegevens zijn samengebracht. In het tweede gedeelte echter, bij de inleiding tot de leer, is Mgr Hoogveld ten volle zichzelf : een betrouwbaar, diepzinnig en pædagogisch meester om ons met de hoofdpunten van de thomistische wijsbegeerte vertrouwd te maken. Voor beginners is het boek onmisbaar ; voor ieder blijft het een bron van inlichting. A. DE VOS

20.154 Lansberg, Ph. A., Dr 809 : 801 : 37

KORTE NEDERLANDSE LITERATUURGESCHIEDENIS. Met enkele hoofdpunten uit de woordkunst — *Den Haag, G. B. van Goor,* 1938, 2e *gewijz. druk* (23×15) 61 *blz. fl.*0,9
V, P — Zeer bondig overzicht, hoogstens een minimum voor een examen M.O. Weinig of niets over Modernen, over Vlamingen. Dr JORIS CAEYMAEX

20.155 Notermans, Jef 84 : 809 : 82

◆ GYSBRECHT VAN AEMSTEL. d'Ondergang van zijn stad en zijn ballingschap. Kerstspel van Joost van den Vondel — *Bandoeng (Java), Kleijne N. V.,* 1938 (23×15) 19 *blz.*
IV — Deze studie omvat een begrijpenden korten inhoud, per bedrijf, van het stuk. De bespreking ervan leunt aan tegen het oordeel van gezaghebbende Vondelkenners. Dr C. GODELAINE

Jef Notermans

20.156 Notermans, Jef 84 : 809 : 82

◆ VONDEL'S PETER EN PAUWELS. *Overdruk uit Leuvensche Bijdragen(*30e *jg* 1938*) — Leuven,* 158 *Naamsche Steenweg,* 1938 (25×16) 36 *blz.*
IV — Schrijver verklaart den tekst literair en æsthetisch, en levert hierbij het bewijs hem grondig te begrijpen. Hij vergeet echter een onderzoek in te stellen naar de tooneelkundige waarde van dit treurspel, waarde die niet minder van belang is. Dr C. GODELAINE

20.157 Smit, Gabriël 83.8 : 81 : 88 : 264 : 39

◆ HEILIGEN DOOR HET JAAR. Proza en poëzie voor schooljeugdbeweging en huisgezin. *Samengesteld dr Gabr. Smit. Omslag en ill. dr Arnold Pijpers — Hilversum, Paul Brand ; Antwerpen, P. Vink,* 1939 (21×14) 93 *blz.* *fl.* 1,50 ; 24 *fr.*
V — Mooie prozaschetsen van Wim Snitker ; verzen van klassiek, barok en jong-Limburg en Brabant. — 'n Aangename geestelijke verpoozing. Dr JORIS CAEYMAEX

20.158 Snitker, Willem, Drs 801 : 37

◆ VERTELLEN. Over de kunst van het vertellen, het vertelsel en de kunst van te luisteren — *Heemstede, De Toorts,* 1939 (21×14) 64 *blz.* *fl.* 0,75
V — Prettig gekeuvel vol gezonde kennis en pædagogischen zin. Voor een groot deel, rechtstreeks practisch opgevat, met verscheidene tabellen en andere pasklare aanduidingen. Dr JORIS CAEYMAEX

89. - OORLOGSLITERATUUR

20.159 Moens, Wies 93 : 89

DERTIG DAGEN OORLOG. *Geïll. met penteekeningen dr René de Pauw — Brugge, « Wiek Op »,* 1940 (19×13) 154 *blz.* 25 *fr.*
IV — Gerecenseerd in « Marginalia » onder volgnummer 19.966.

20.160 van Veldhuizen, G. 83 : 93 : 89

ZEVEN DAGEN ROTTERDAM — *Nijkerk, G. F. Callenbach,* 1940, 4e *druk* (21×15) 195 *blz.* *geb. fl.* 2,50
V — Dit is, ik zou het zo mogen noemen, een apocalyptisch boek, omdat het ons in de

mentaliteit verzet van mensen, die bij de ondergang van hun stad zich wanen aan het einde der tijden en die in deze benauwenis en ontzaglijke ellende geen ander licht zien, dan de belofte van Hem, die zal komen op het einde van de tijd, Jezus-Christus. Dit boek grijpt diep in de ziel van hem, die nog enigszins gelooft en roert om het geheel menselijke in verband met het bovennatuurlijke. Het heeft een vlotte stijl en bij alle verheven ernst ontbreekt zo nu en dan de humor niet. PH. ELSENSOHN

9. - Geschiedenis

20.161 **Boeykens, Gerard, pr.** 9 : 91

◆ GESCHIEDENIS VAN BAASRODE. *Geïll. met 4 platen en 1 uitslaande kaart — Wetteren, Drukk. R. Bracke-van Geert,* 1940 (24×16) 168 *blz.* 30 *fr.*

Gerard Boeykens

V — Het oude Baceroth op den Brabantschen Schelde-oever, in het oud-Brabantsche land van Dendermonde is gespleten geraakt in de vier parochiën van Baasrode, Vlassenbroek, St-Amands en Mariekerke. Voor St-Amands bezorgde ons E. H. Hallez een geschiedenis die tevens licht wierp op Mariekerke; voor Baasrode en Vlassenbroek hebben we nu het werk van E. H. Boeykens. Hij heeft zijn stof vooral bewerkt naar de verlangens der heemkunde, en die ingedeeld naar het oude plan van a) beschrijving, b) wereldlijk en c) geestelijk, met, als toevoeging d) folklore. Zoo is het een documentatieboek geworden dat zich gemakkelijk tot consultatie leent, en daarom niet alleen de bewoners van Baasrode en omstreken, maar nog menige anderen, toponymisten, folkloristen, historici, zal van dienst zijn. Dr FLORIS PRIMS

20.162 **Prims, Floris, Kanunnik** 9 : 27 : 28

◆ HET WONDERJAAR (1566-1567) — *Antwerpen, « Bijdragen tot de Geschied. »* 26, *Marnixstraat,* 1940 (20×14) 376 *blz.* 25 *fr.*

Dr Floris Prims

V — In zake nationale geschiedenis XVIe eeuw neemt een détailstudie over het Wonderjaar 1566 binnen Antwerpen een heel bizondere plaats in. Vóóraf laat de overvloedige documentatie toe in de zielen te kijken en den juisten toets te treffen; waarbij komt dat de gebeurtenissen die toen in een zóó beroerde wereldstad afspeelden, zeer gewichtig werden. Aan dezen bundel van Dr Prims hebben we een — laten we zeggen *de* — volledige en stevigst gedocumenteerde détailstudie. Met deze hooge verdienste dat de studie van het Wonderjaar wordt uitgediept naar de manier waarop tijdgenooten zelf hebben waargenomen wat Antwerpen 1566 heeft gezien, gewild en aangevoeld. Antwerpsche voormannen komen af en toe aan 't woord langs vele, tot op heden toe niet benutte brieven van magistraat en gedeputeerden, en langs het uitvoerig relaas opgesteld door een gewetensvol, intellectueel die in de naaste buurt van 't magistraat vertoefde. De studie van Dr Prims wordt er des te zekerder, gezagvoller en boeiender om. De traditioneele heftige voorstellingen, op gemis aan kritisch onderzoek en verwarring tusschen religiegeuzen en staatsgeuzen opgebouwd, krijgt haar genadeklop. J. MEERBERGEN

91. - Aardrijkskunde en Reisverhalen

20.163 **Schepens, Piet** 91 : 008

FINLAND. Een midzomernachtsdroom. *Geïll. met* 24 *platen — Diest, « Pro Arte » (Kunstmonographieën nr 2)* 1940 (25×19) 128 *blz.* 45 *fr.*

Piet Schepens

IV — Een alleszins mooi en interessant boek. 'n Monographie die er zijn mag, waar men gewaar wordt dat het geen louter kamerwerk is doch een con amore geschreven boek van iemand die goed vertrouwd is met het hooge Noorden, Finland en Zweden in het bizonder. Verder is er voor ieders gading; ook enkele vertalingen die direct binnenleiden in de atmosfeer. En niet het minst ten slotte, heerlijke foto's. Dr JORIS CAEYMAEX

N.B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 4 NEGENTIENDE JAARGANG ARPIL 1941

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

REDACTIE en BEHEER :
Cuylitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België:	Abonnement: 35 frank	Dit nummer: 5 frank
Prijs voor Nederland:	Abonnement: f. 2.75	Dit nummer: f. 0.35

André Demedts

door **Remi van de Moortel**

Het leven van een kunstenaar is één rusteloos zoeken naar vastere vormen om het leven zelf dat in en door zijn droom werd gelouterd steeds nauwer te omsluiten. Zonder het mysterie te kunnen of te willen oplossen, streeft hij er naar de wezenlooze diepten te omlijnen en te begrenzen. Daarom is ieder kunstenaar een mensch, die immer weer hetzelfde thema opneemt om uit zijn droom eindelijk dat levensinzicht te voorschijn te roepen, dat hij intuitief als het ware en het echte heeft aangevoeld en dat hij bij middel van zijn scheppingsvermogen wil veruiterlijken. Zoo'n werk kan alleen maar gedijen in stilte en vereenzaming, welke leiden tot bezinning en concentratie. Dezen ontwikkelingsgang, die er noodzakelijker wijze een is van loutering en verdieping, heeft ook Demedts afgelegd. Hij is een dier kunstenaars die het leven aanvoelen als een mysterie en die er ons willen toe brengen neer te buigen over den afgrond van het eigen hart, opdat wij zelf zouden nadenken over de beteekenis van dit bestaan. Van dat standpunt uit, en dus heelemaal in het kader van dit maandblad, willen wij hier een overzicht geven van zijn werk.

* * *

Onder de jongere schrijvers in Vlaanderen is Demedts wel de meest repraesentatieve figuur. Het ideaal van de Tijdstroomers, dat gedurende enkele jaren toonaangevend was in onze letterkunde, was in de eerste plaats het zijne. Niemand heeft zijn kameraden met meer vuur en meer oprechtheid verdedigd dan Demedts, omdat er niemand was die zich meer getroffen voelde telkens de

beweging werd aangevallen. Daarom hebben wij dezen schrijver altijd beschouwd als de feitelijke leider van de nieuwe strooming ; we weten het, de verschillende vertegenwoordigers zijn nadien elk hun weg gegaan, maar dit is alleen gebeurd omdat het bindend element, hun gemeenschappelijke levensbeschouwing, niet bij machte bleek eenzelfde kunstinzicht te voeden. Alleen Demedts was er toe in staat droom en daad tot een organisch geheel te laten vergroeien. Zoo is het meteen begrijpelijk dat zijn kunstenaarschap niet richtinggevend is geworden voor de anderen.
Van den beginne af was de nieuwe dichter alom sympathiek om de vele en breede mogelijkheden van zijn talent, om het diep en dankbaar besef van zijn verantwoordelijkheid, om de schoone en durvende oprechtheid van zijn volksverbondenheid.

* * *

Evenals vele andere jongeren debuteerde Demedts met een verzen-
20.164a bundel **Jasmijnen (V)**, waarin hij ons vertelt over zijn heimwee naar een beter en schooner vaderland, over zijn liefde tot de menschen en zijn onvoldanen eeuwigheidshonger ; tusschendoor fluistert hij het droeve verhaal van bekoring en strijd. De bundel was een verrassende verschijning, die er zelfs Verschaeve toe dwong ongevraagd den lof van den nieuwen dichter te zingen. Met deze verzen keerde onze dichtkunst terug naar den mensch en het leven, de twee waarden die steeds alle echte literatuur zullen blijven voeden. En dat gebeurde juist op het oogenblik dat onze poëzie nog eens dreigde te verloopen in het zooveelste -isme. Demedts streefde naar een vernieuwde kunst van evenwichtigheid die weer den ganschen mensch zou voldoen. Hij streed voor schoonheid, maar wilde tevens waarachtigheid. Het verband tusschen kunst en leven wilde hij herstellen. Die droom, die zijn levensideaal was geworden, bezorgde hem vele donkere uren van pijnlijke beproeving ; maar hij wilde niet begeven ; hij sloot zich liever op in de eenzaamheid, waarin zijn verstilde hart voort bleef hunkeren naar bevrijding uit de enge wanden van vleesch en bloed. Dat wonder van teerheid noemt men het pessimisme van Demedts. Voorzeker de bundel is niet volmaakt : de sterke vormende kracht, die de ontroering weet over te gieten in den eenig-passenden vorm ontbreekt meer dan eens en talrijke gedichten missen de noodige spanning en de vereischte eenheid.
Aan dit gebrek, dat hijzelf duidelijk moet hebben ingezien, wil de
20.164b dichter verhelpen in **Geploegde Aarde (IV)**, zijn tweede bundel. Ambachtelijk beter verzorgd, missen deze verzen de directe zegging, die zoo aangrijpend was in het eerste werk. Weerom ontbreekt ook het beeldend vermogen, maar een intense levensverdieping is opmerkelijk.
Intusschen liet Demedts een bundel novellen verschijnen : **Mannen**
20.164c **van de Straat (III-IV)**. Er ligt een merkwaardige afstand tusschen de poëzie van Demedts en zijn proza, in de eerste plaats de novellen. De meeste zijn niets anders dan oefeningen, een poging om tot

André Demedts

klaarheid te komen met zichzelf. De mannen van de straat zijn alle realistisch, en sommige zelfs ruw, geteekend. In hun diepbewogen leven gebeurt het zelden dat het hart, dat toch steeds zijn rechten laat gelden, doorbreekt. De novellen geven ons een verkleind spiegelbeeld der Vlaamsche werkelijkheid, zooals ze zich vertoont in het leven onzer volksmenschen ; maar toch zijn deze zwervers geen ontwortelden : ze hebben hun tehuis, ze kennen de liefde, ze zijn gebonden door een onwrikbare trouw en strijden, dikwijls met verbittering, om een brokje geluk.

Eindelijk verscheen de eerste roman waarnaar velen met verlangen hadden uitgezien. Het was niemand minder dan Verschaeve geweest, die aan Demedts den raad had gegeven : « Denk aan een roman, want de psychologie draagt ge in u onwetend ». De eerste
20.164d poging met **Het leven drijft (IV)** is niet geweest wat de meesten er van verwachtten. Dadelijk had men verwantschap ontdekt met Walschap. Wanneer men het woord dient te begrijpen in zijn strikte beteekenis is dit heelemaal onjuist, want er kon hoogstens sprake zijn van een zekere overeenkomst in het levensinzicht en in het uitbeelden van de werkelijkheid. Zoo er eenige verwantschap bestaat, dan is het veeleer met Knut Hamsum en met de groote werken van Streuvels, waar een scheppende oerkracht het leven schijnt te beheerschen. Daarbij maakte men er Demedts een verwijt van steeds uitzonderlijke menschen te laten optreden. Dit ook lijkt wel gedeeltelijk naast de kwestie. Is het inderdaad niet waar dat er over gelukkigen niet veel wordt gekletst ? De literatuur mag toch niet verworden tot een museum waar levens zonder geschiedenis worden opgeborgen. Wij katholieken zouden natuurlijk van Demedts verlangen dat hij zijn werken in een klaarder levensvisie zou laten ontbloeien en dat aan die onbepaalde, alles beheerschende kracht, die het leven immer voortdrijft, een beperkter terrein worde toegemeten. Al vinden sommige menschen het ongewoon interessant, toch is het niet altijd goed dat een kunstenaar ons op de hoogte houdt van zijn eigen problematiek. Wij verwachten van hem een verpuurd levensinzicht, dat ook ons een stevig houvast biedt.

Is dit een katholiek roman ? Uit hetgeen voorafgaat kan men dadelijk besluiten dat ons antwoord negatief is. En toch, bij iemand als Demedts komt die vraag zeker niet ongelegen. Elk werk van hem is zonder twijfel een poging in die richting. Een van zijn opstellen is uitdrukkelijk aan het probleem der katholieke romankunst gewijd (*). Daar komt hij er openlijk voor uit dat een katholieke romankunst mogelijk is. Maar om elk misverstand te voorkomen, waarschuwt hij ons dat de katholieke roman niet enkel voor geloofsgenooten mag geschreven zijn, omdat hij in dit geval een verminking en misvorming ondergaat. « Een katholiek roman moet zoodanig zijn, zoo algemeen, zoo katholiek, zoo menschelijk dat heidenen en geloovigen den polsslag van het werkelijk leven

(*) *Losse gedachten over een katholieke romankunst*, in : *Hooger Leven*, 1937, jg. XI, bl. 788.

er in gevoelen kunnen. Dat vergt geen offer aan zijn katholiciteit, maar dat vraagt kunstenaarschap aan den schrijver en een romanconceptie die rekening houdt eenerzijds met de realiteit zooals wij katholieken haar zien en anderzijds met de voor iedereen en allen geldende wetten van het schoonheidsscheppen. » Hoe ingewikkeld het vraagstuk in zijn geheel ook moge zijn, hier dringen wij ineens door tot den kern. Hier wordt de theoretische knoop doorgehakt. Het spreekt vanzelf dat het uitwerken heel wat moeilijker is. Maar het gemis van heldere begrippen en diensvolgens ook van een klaar inzicht heeft in de laatste jaren reeds veel verbrod. Zoo het kunstenaarschap van Demedts nog niet tot voldoende rijpheid is gekomen om een grooten katholieken roman te schenken, was het toch sterk genoeg om ons te laten vermoeden dat hij het wellicht eens zal kunnen.

20.164e Twee jaar later verscheen de roman **Afrekening (III-IV)**. De titel zelf is niet zonder beteekenis : zou dit nu de definitieve afrekening zijn met het meest fundamenteele probleem van alle romankunst, met het leven zelf ? De eerste roman had dit wel eenigszins laten voorzien. Achteraf is het echter gebleken dat de meesten den titel al te ruim hadden opgevat, want een eigenlijke afrekening is het niet geworden. Ook dit werk geeft geen nieuw en zelfs geen vast levensinzicht. In zoover iedere roman, die dit niet brengt een mislukking is, was ook het boek van Demedts een teleurstelling. Beoordeeld als katholiek roman blijft het ten zeerste de vraag of de schrijver de realiteit wel voldoende van katholiek standpunt uit bekijkt. Daartegenover staat het feit dat het niet zoo moeilijk valt om aan te toonen dat *Afrekening* een werkelijke vooruitgang beteekent tegenover *Het leven drijft*. Waar dit laatste werk ons eerder den strijd toont om het leven, krijgen wij thans een worsteling met het leven zelf. Dokter Gossey, de hoofdheld van de eerste roman, zit nog gevangen in den kringloop van het eigen ik, terwijl Daniel Steenveldt beweegt binnen een verwijde levensruimte. De gesloten held, die door het leven werd gedreven, heeft plaats gemaakt voor een figuur, die ten onder gaat aan de machteloosheid van een oprecht rechtvaardigheidsverlangen en die zijn leven afsluit met de stille en blijde overtuiging dat alles nog wel eens terecht komt.

20.164f **Voorbijgang (IV)** is een bundel verhalen, geschreven in een stijl die niet is wat men gewoonlijk vloeiend noemt, maar die iets heeft van de ruwe hartelijkheid van mannen die hun leed verbijten en die aan de wereld voorbijgaan zonder hun eigen beste ik te openbaren. Elk verhaal bevat een kern van levensechtheid welke de dragers er van voor niets ter wereld willen prijsgeven. Zij zoeken het geluk en op dien tocht kunnen ze sterk zijn tegenover de anderen maar bijna nooit tegenover zichzelf, want « wat is een wil tegen het heimwee van het leven ? » Wanneer men de heele bundel in eens doorleest, ligt er een zekere eentonigheid in ; het is steeds hetzelfde thema dat weerkeert : menschen die hun hart volgen, omdat « een mensch zonder hart niet lang kan leven. » Het besluit van elke novelle ligt in dien eenen zin : alles eindigt zooals het eindigen moet.

Het blijft spijtig dat we bij het lezen van het werk van Demedts voortdurend gehinderd worden door storende taalfouten en grammaticale onnauwkeurigheden. Van hem dulden we dat minder gaarne. We bekennen nochtans dat er in zijn laatste werk een goede poging is te bespeuren die laat voorzien dat hij weldra op het rechte pad komt.

* * *

20.164g Onlangs verscheen een nieuwe verzenbundel : **Vaarwel (IV).** Dit vaarwel is geen breken met het verleden ; het is alleen maar een afscheid aan iets dat voorbij is ; het is het vaarwel aan een gebied waaraan de dichter vanzelf is ontgroeid. De diepste grond is geen pijn om wat hij moet verlaten, maar weemoed omdat hij moet afrekenen met wat hem reeds ontvallen is. Tot hiertoe dreef de dichter rond op oeverlooze zeeën ; thans landde hij aan het strand, maar het heimwee naar horizonten, die hij onbereikbaar weet, vervult hem met weemoed. Het vele dat hij voorgoed heeft verlaten, na een tocht die daarom niet zinloos was, doet hem vaster hechten aan andere zekerheden, die allengs geworden zijn tot definitief bezit. Dit vaarwel is ook een terugkeer ; een terugkeer naar den eersten bundel waarin de dichter zich voor eens en altijd gegeven heeft. De poëtische gamma van Demedts was altijd zeer beperkt ; in dezen bundel hangen we weerom tusschen de twee polen van elk menschelijk bestaan. Hij die eens zong « nu werd ik ouder en veel wijzer » doorleeft nog dagelijks den tragischen strijd van het hart dat zucht naar de groote, uiteindelijke rust van het graf, « gauw overgroeid door 't oude gras », maar dat ook blijft smachten naar het volle leven en de onbekende toekomst, « al zij het ook vergeefsch ». De poëzie van Demedts was nooit zwaar van tranen of bloed, maar altijd, en nu meer nog dan vroeger, is ze geladen met volle menschelijkheid. Zijn toon is verstild en toch verhevigd ; de vorm van zijn vers werd eenvoudiger en toch strakker ; zijn heele dichterlijkheid werd versoberd, maar won aan intensiteit. En dit zal allen, die met den dichter opgroeiden, verheugen, want houden we van zijn proza, toch blijft de dichter ons het nauwst aan het hart liggen.

* * *

Ten slotte nog een woord over den kritischen arbeid van Demedts. Zijn talrijke opstellen, die verspreid liggen over vele dag- en weekbladen, gaan alle uit van een opvatting, die aan de kunst zeer hooge eischen stelt. Alle zijn besprekingen zijn betrouwbaar en uiterst verantwoord. Daarbij schreef hij een flinke studie over **Edward**
20.164h **Vermeulen, Schrijver en Boer (IV).** Hij deed het met liefde en tevens met groote nauwkeurigheid en fijnen smaak. Het is geworden tot een boeiende biografie, die getuigt van een zeer juist inzicht in het wezen van het kunstenaarschap van Warden Oom. Niemand zal beter schrijven over Vermeulen dan Demedts het deed in dit boek, dat mag doorgaan als een model, dat vele navolgers moest vinden.

Dat is het werk van Demedts, zooals het nu voor ons ligt. Het is meer dan een belofte, want het is de neerslag van een groot talent, dat stilaan ontwikkelde tot een sterke persoonlijkheid, die haar eigen weg gaat in den doolhof van onze literatuur. Dankbaar denken we terug aan den mensch die het ons schonk, en we hopen voor ons volk dat het weldra moge verrijkt worden met die verzen en dat proza, waar het zijn *geheele en gave* ziel in terugvindt zooals Demedts die in zijn momenten van hoogste verhelderende begenadiging heeft herkend.
« Vaert wel ende levet scone ! »

BIBLIOGRAFIE VAN ANDRÉ DEMEDTS :

Verzen :

Jasmijnen, Kortrijk, Steenlandt, 1929 (2e Druk 1930), 55 blz. — V, †, 81 (R. 6023)
Geploegde Aarde, Kortrijk, Steenlandt, 1931, 49 blz. — IV, †, 81
Kleine Keuze, Mechelen, De Eenhoorn, 1937 (De bladen voor de poëzie) — IV, 81 (R. 14.714)
Vaarwel (Verlucht met oorspronkelijke houtsneden van L. de Jaegher), Oude-God-Antwerpen, Die Poorte, 1940, 70 blz. — IV, 81

Proza :

Mannen van de straat. Novellen (omslag : origineele houtsnede van Joz. Cantré), Kortrijk, Steenlandt, z. j., 145 blz. — III-IV, 83.8 (R. 10.480, 10.516)
Het leven drijft, Rotterdam, Nijgh en van Ditmar, 1936, 412 blz. — IV, 83.1 (R. 13.555, 13.646)
Afrekening, Rotterdam, Nijgh en van Ditmar, 1938, 346 blz. — III-IV, 83.1 (R. 16.080, 16.194)
Voorbijgang. Korte verhalen. Met een inleiding van René Verbeeck, Oude-God-Antwerpen, Die Poorte (1939), 203 blz. — IV, 83.8 (R. 18.089, 18.231)

Kritiek :

Edward Vermeulen, Schrijver en Boer, Leuven, Davidsfonds (Volksreeks, Nr 274), 1937, 185 blz. — IV, †, 92.8 (R. 14.995)

Verder : talrijke bijdragen in *Hooger Leven, Nieuw Vlaanderen, De Tijdstroom, Dietsche Warande en Belfort, Vormen, Kultuurleven, De Gemeenschap*, enz. en in andere dag- en weekbladen.
In vertaling verscheen : *Das Leben treibt*, vertaald door Albrecht Otto, Berlin, Die Rabenpresse, 1939.

OVER A. DEMEDTS RAADPLEGE MEN O.A. :

C. C. S. Crone, *Een mislukte verloren Zoon*, in: *De Nieuwe Eeuw*, 1938, XXIe jg blz. 1224 (over *Afrekening*).
F. de Pillecyn, *Kroniek van het proza*, in : *De Standaard*, 1938, 11 Juni (over *Afrekening*); 1939, 3 Juni (over *Voorbijgang*).
P. de Vree, *André Demedts, novellist*, in : *Hedendaagsche Vlaamsche Romanciers en Novellisten, Korte Essays en Kritieken*, Mechelen, De Eenhoorn, 1936, blz. 66-74.
P. de Vree, *Expressionistische Romankunst*, in : *Vormen*, 1938, III jg, blz. 58-61 (over *Afrekening*).
P. de Vree, *Kroniek van het proza*, in : *Dietsche Warande en Belfort*, 1938, blz. 555-558 (over *Afrekening*).
J. Eeckhout, *Twee dichters : André Demedts en Anton van de Velde*, in : *De Standaard*, 1929, 11 April (over *Jasmijnen*).

G. KNUVELDER, *Calliope op vacantie ?*, in : *Roeping*, 1936, XVe jg, blz. 171-183 (over *Het leven drijft* op blz. 180-182).
L. MONTEYNE, *Een nieuw werk van Demedts : De Novellenbundel « Voorbijgang »*, in : *De Dag*, 1939, 24 Juni.
L. SIMOENS, *Bij André Demedts*, in : *De Nieuwe Eeuw*, 1938, XXIe jg, blz. 521-522 (een interview).
H. VAN BOMMEL, *Bastaardij in de Taal*, in : *Dietbrand*, 1937, IVe jg, blz. 186-197 (enkele voorbeelden uit het verhaal *Dertig jaar nadien*).
A. VAN CAUWELAERT, *Demedts' Jasmijnen*, in : *Dietsche Warande en Belfort*, 1929, blz. 497-502.
R. VAN DE MOORTEL, *André Demedts*, in : *Nieuw Vlaanderen*, 1937, IIIe jg, nrs 44-45-46.
R. VAN DE MOORTEL, *André Demedts*, in : *Jong Volksche Front*, 1938, IVe jg, blz. 122-124.
U. VAN DE VOORDE, *André Demedts : Jasmijnen*, in : *Modern, al te modern*, Santpoort, C. A. Mees, 1931, blz. 99-103.
E. VAN DER HALLEN, *Het défilé der Dietsche letteren*, in : *Volk*, 1936, Ie jg, blz. 45-50 (over *Het leven drijft*, blz. 48-50).
R. VERBEECK, *André Demedts : Het leven drijft*, in : *Vormen*, 1936, Ie jg, blz. 152-155.
J. VERCAMMEN, *Bij Demedts « Geploegde Aarde »*, in : *Hooger Leven*, 1932, VIe jg, blz. 231-232.
J. VERCAMMEN, *De tijdstroomgeneratie : André Demedts*, in : *De Standaard*, 1937, 17 Juli.
J. VERCAMMEN, *Vlaamsche Poëzie*, in : *De Gemeenschap*, 1938, XIVe jg, blz. 76-84 (over *Kleine Keuze*, blz. 76-78).
C. VERLEYEN, *« Vaarwel » door André Demedts*, in : *Het Nieuws van den dag*, 1941.
C. VERSCHAEVE, *André Demedts « Jasmijnen »*, in : *De Pelgrim*, 1930, Ie jg, blz. 68-74.
K. VERTOMMEN, *Dietsche Dichtkunst*, in : *Volk*, 1937, IIIe jg, blz. 54-59 (over *Kleine Keuze*, blz. 55-56).

HET BOEK DER MAAND

Dr JORIS CAEYMAEX : Galerij Dichters (*)

20.164 ◆ Ze zijn zeldzaam in Vlaanderen, diegenen die op het terrein des geestes persoonlijke veroveringen hebben gemaakt en nalaten zich geducht te doen gelden. Een ietwat bevoegd en critisch lezer van de cultureele bijdragen in onze dag- en weekbladen doet tot zijn leedwezen dikwerf de ervaring op hoe onbevoegden recht van spreken hebben gekregen op het podium der gemeenschap, hoe « joernalistieke » schrijverij over alles en nog wat de algemeene geestesvervlakking in de hand heeft gewerkt ; hoe een stand van zaken in het leven werd geroepen, waarbij pseudo-intellectueelen op dogmatiseerenden toon en zonder gewetensbezwaren allerlei vluchtig-gecompileerd proza de gemakkelijk te epateeren en lichtgeloovige wereld inzenden.

Dr Joris Caeymaex

Zulke betreurenswaardige geestesgesteldheid doet ons met des te meer ontzag opkijken naar iemand als Dr Joris Caeymaex die — en dan nog wel met een voorafgaande verontschuldiging — onder een al te bescheiden titel een overzichtelijke studie publiceert betreffende de poëtische productie in de drie Dietsche landen gedurende het jongst-verloopen decennium.

(*) *Caeymaex, Joris, Dr: Galerij dichters.* 1930-1940. Nederland-Vlaanderen-Zuid-Afrika. Geïll. — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale, 1941 (23 × 18) 48 blz. 25 fr.

De officieel-academische bevoegdheid van dezen fijnzinnigen mensch ligt eigenlijk op een terrein, waarvoor de Vlamingen steeds weinig belangstelling hebben aan den dag gelegd, nl. op dat der Romaansche philologie, waarin hij doctoreerde. Zijn leven dat in de schaduw voorbijglijdt is er één van studie en lectuur : een bestendig verpoozing- en lafenis-zoeken in de schoonheid van het geschreven woord. Wat die man in de uren die hem na zijn priesterlijke bedrijvigheid restten aan litteraire schoonheid in zich opgenomen heeft, daarvan zullen diegenen, die even de verloopen jaargangen van « Boekengids » willen doorbladeren zich reeds een denkbeeld — hoewel een zeer vaag denkbeeld — kunnen vormen. In de ouden en de modernen, in wijsgeerige en godsdienstige geschriften, in klassieke drama's en hedendaagsch verhalend proza, in de middeleeuwsche mystieken en in de eerste belletristische stamelingen van twintigjarigen heeft hij naar schoonheid gezocht, zonder veel acht te slaan op wat er in de wereld rondom hem gebeurde, bezield als hij is met het nobele, vertrouwensvolle beset dat, « wat er ook moge geschieden, nimmer zal achterwege blijven de eeuwige verrijzenis van schoonheid, licht, waarheidszin en hooger vlucht, die de bloem zijn van het leven der menschheid » (Galerij Dichters, blz. 41).
Ten gerieve der lezers van dit tijdschrift mocht de beteekenis van dezen hun vertrouwden al te ootmoedigen en bescheiden werker, wiens aristocratische smaak gevormd en gelouterd werd in het jarenlang en innig verkeer met de meest begenadigde geesten van alle tijden, eens kort en goed in het licht worden gesteld. Sinds lang verwerkt Joris Caeymaex voor « Boekengids » de op de redactie ten overvloede toestroomende ontboezemingen der Nederlandsch-schrijvende muze-minnaars, bergen verwoorde droomen, waarvan de kwantiteit der bundels de in deze « Galerij » behandelde exemplaren in ruime mate overtreft. Een vijf en zestigtal dichters, die tusschen de jaren 1930 en 1940 te zamen circa 130 boekjes met poëzie vulden, worden in dit werkje onder de lens genomen : een zorgzame selectie uit wat Caeymaex in deze tien jaren aan met lyriek of epiek binnenin gestoffeerde kaften verorberde. Dit keurig-uitgegeven essay, dat met talrijke foto's werd opgeluisterd, behelst geen vulgaristie voor iedereen en mag niet beschouwd worden als een soort aanvulsel van de schoolhandleiding voor Nederlandsche letterkunde. Litterair-historische of biographische gegevens zijn er niet in te vinden. Het is synthese, sterk-kenschetsende synthese, meestal in een poëtisch-gedoseerde formuleering en in een ietwat gekunsteld proza — een vloeiende vorm is nooit Caeymaex' sterke zijde geweest — maar de formuleering van zijn oordeel over de behandelde figuren geeft blijk van een zeer verfijnd, aesthetisch aanvoelingsvermogen ; door een paar bondige zinnetjes schenkt zij vaak de verrassing van het plotselinge inzicht. We zouden er de voorkeur aan gegeven hebben indien zijn karakteriseeringen minder summair waren geweest, te meer daar in de bondige en barok-gestelde oordeelvellingen, welke de aesthetische waarde van sommige dichters zoo precies omschrijven, de elementen tot omstandiger beschouwing gereedelijk voor 't grijpen liggen. Deze « Galerij »

komt ons voor als critiek in « gecondenseerde extracten ». Ofschoon we nog te midden van den tijd staan, waarin de hier getoetste poëzie ontstond, ziet Caeymaex reeds lijnen en strekkingen, waar wij slechts namen en titels zouden hebben onthouden. Hij heeft echter weten te vergelijken en met een wetenschappelijke vorschersnauwgezetheid en een ongemeenen « flair » zocht hij bij de jongere dichtersgeneratie naar verwantschappen in de gemoedsaandoeningen, de levensbeschouwingen, de parallel-loopende of tegen elkaar indruischende invloeden, de psychische gesteldheden, alles entend op het moreele tijdsbeeld, waarvan de poëzie wellicht de trouwste vertolkster is. Uit dit naspeurend naast elkaar leggen groeide zijn eigen classificatie van de poëtische productie op onze dagen. De komende jaren zullen de steekhoudendheid van deze schifting moeten uitwijzen, die echter vooral nog deze eigenschappen bezit dat zij — weze het dan voorwaardelijk — klaarte schept in een chaos en dat zij diegenen, die belang stellen in de hedendaagsche dichtkunst het middel aan de hand doet om keurige stapeltjes te leggen, waar voorloopig alles nog ordeloos door elkaar werd gesmeten.

Het werkje besluit met een uitvoerige biographie en een lijst der behandelde geschriften, voorzien van het zedelijk waardecijfer en het recensienummer in « Boekengids ». Zou Dr Caeymaex met zijn beproefd en deskundig onderscheidingsvermogen tusschen het gave en het manke, het valsche en het echte niet eens overwegen, ter illustratie van deze « Galerij » *de* bloemlezing te publiceeren uit onze moderne Dietsche poëzie ?

PAUL HARDY

Twee op zeven...

door ANTON VAN DE VELDE

20.165 **De gouden vogel (III)**, door MARCEL MATTHIJS, is een nuchter en goed geschreven roman van kleine, gedrongen gestalte. Dat deze auteur ietwat té assimileerend Neue-Sachlichkeit-romans heeft gelezen, lijkt me, na dezen « gouden vogel » niet twijfelachtig, maar dat raakt uitsluitend de stijlgeaardheid, niet de kern van zijn overtuiging, die christelijk blijft, al probeert hij zich ook in een, hem oneigen, cynisme te drapeeren. Ik geloof dat achter dat alles een zeer gevoelig hart steekt. Och, er zijn zooveel menschen — ook jonge menschen — in 't leven bedrogen uitgevallen, en is't dan niet begrijpelijk dat zij af en toe moeten brutaal doen, en, zoo zij de pen hanteeren, een boek schrijven met brutale, volgens het zakelijkheid-systeem ineengestoken conflicten ? Matthijs meent het uitstekend, maar ik vrees eenigszins dat zijn verbittering, nog opgepookt door het succès van sommige tijdgenooten, hem voeren kan naar een slaafsch epigonendom van diezelfde tijdgenooten ! Je moet inderdaad al verdraaid aardig op je pooten staan om onafhankelijk te blijven van sommige sterke invloeden — vooral waar die invloeden een waarborg schijnen van succès ! — en door dik en dun de eens geponeerde en aanvaarde, tamelijk combattieve maar tevens zeer bevochten principes van geloof en zeden konsekwent hoog te houden. 't Is een bestendig vechten met broeder ezel... of met den gouden vogel ! Ik ben echter stellig overtuigd dat Matthijs niet de man is om zich voor dertig sechels te laten bedodden. Hij blijve

Marcel Matthijs

den kant houden van 't gezonde leven — dat allerminst realisme in de kunst uitsluit — en hoede zich voor de infiltratie van alles wat, zelfs onder het door velen plots ontdekte motto « volksverbondenheid », ónvolksch is in 't kwadraat.
Wat de literaire valuta van « De(n) gouden vogel » betreft : Matthijs heeft zijn « Spook op zolder » m.i. béter geschreven. In zijn jongste boek, misschien te overhaastig afgewerkt, zitten veel taalslordigheden, die noodig moeten geweerd in zijn toekomstig werk. Détailleeren zou me hier te ver voeren, maar de auteur gelieve dezen vriendenraad, te goeder trouw gegeven, ook te goeder trouw in practijk te stellen.

20.166 Het laatstverschenen boek van Willem Elsschot : **De leeuwentemmer** (III) is lang niet zoo plezierig en spiritueel als b.v. zijn « Kaas » of « Tsjip ». Daartoe is het gegeven te onbeduidend om over ruim honderd blz. uitgesponnen te worden. En al heeft Elsschot vroeger herhaaldelijk bewezen met weinig lading uitstekend te kunnen woekeren, ditmaal is't hem — en ons — niet bijster meegevallen. « De leeuwentemmer » is een soort amusementje geworden, ofwel de in een ledig oogenblik genoteerde herinnering aan een tamelijk gedachtelooze kletspartij. Dit boekje doet, qua stijl en gang, eenigszins denken aan Luigi Pirandello (b.v. in diens « De goede ziel en het zwarte geitje ») maar Pirandello dekt speelscher dan Elsschot de leegheid van zijn proza. Gaat Elsschot ook vervlakken door overproductie of te gereedelijk publiceeren van onrijp, niet voor publicatie opgewassen werk?

Willem Elsschot

En hier is Bartje weer, Bartje van Anne de Vries, de ons reeds zoo goed vertrouwde
20.167 boerenknaap, dien we nu in **Bartje zoekt het geluk** (III-IV, [P]) verder zien groeien, doorheen de puberteitsjaren, naar het besef van 's levens ware beteekenis in wel en wee. Dezelfde echtheid en oprechtheid, die de Vries' œuvre steeds kenmerkt ; dezelfde onopgesmuktheid, kortom dezelfde waarheid vinden we ook in dit zijn jongste boek terug. Het is gezond zonder één oogenblik het realisme van het leven te verloochenen, en hier mogen wij, tusschen haakjes, wel even de aandacht inroepen van hen, die meenen geen realiteit te kunnen verwoorden zonder banaal, vulgair of schuin te worden. Hier is een zeer groot distinguo, mijne heeren, en velen onder u mochten van de Vries leeren wàt verschil er bestaat tusschen de zuivere weerspiegeling van het echte leven en de prostitutie ervan !

Anne de Vries

Als stijl en compositie is het gelukzoekende Bartje even gaaf als het Bartje van den aanvang der reeks. Nu mogen we rustig nog een « Bartje, pater familias », of iets in dien aard, tegemoet zien. Wat vooral verheugend is, in onderhavig geval, is het succès dat aan het werk van de Vries werd voorbehouden, een succès dat bewijst hoe er een zekere kentering bij het lezend publiek is ontstaan. Laten we't zóó interpreteeren : Het gave deel van dit publiek was al lang de alkoof-experimenten van de neue Sachlichtkeit meer dan beu ; nu het zich gezonde boeken, als deze Bartjes, aangeboden ziet, grijpt het er naar met spontane gretigheid. Nog een tweetal de Vries-en in Noord en Zuid, en de laboratoriumscribenten mogen opdoeken. Wat zeker niet met rouwkrip zou moeten herdacht worden !

20.168 Met **De bocht in de vaart** (III, LS) heeft Willem van Iependaal bewezen de constructie-formule van den roman in zijn mars te hebben. Wat nu precies nog niet zeggen wil dat het hier bedoelde boek aan àl de eischen van een degelijke « architectuur » zou voldoen. Kijk's, van Iependaal is blijkbaar ter schole geweest in het Noorden en heeft daar geassimileerd het voor vele (protestantsche) schrijvers zoo typische *gewild*-realistische, dat, wellicht door atavismen van lutheraanschen of calvinistischen huize, niet echt op den draad is, geforceerd aandoet en niet geloofwaardig. Dat hij tegen dat soort « erfelijkheid » worstelt, mag den auteur als boni aangeschreven worden ; dat het nog een poosje duren zal eer hij volledig vrij op zijn pooten staat, heeft minder belang, mits de auteur den moed hebbe om vóórt te vechten voor zijn zelfstandigheid ; dat van Iependaal nog gedijen kan tot een goed schrijver van landelijke romans, lijkt me, na de lezing van « De bocht in de vaart » bijna zeker. Het thema van heerschzucht, geldjacht, despotisme der oudere boeren- of tuindersgeneratie tegenover het thema van desertie, aan den grond vervreemde oriëntatie der jongeren, is lang geen novum meer, doch van Iependaal heeft ons die oude

gegevens in zijn roman meer dan aanvaardbaar verwoord en ver-beeld. Laat hij voortwerken zonder respijt noch overhaasting. En, zoo mogelijk, asjeblief zonder socio-liberalistische tendenz !

20.169 In **De verloren bruid** (II, S) beschrijft Fred van Laer ons de kinder-, jongens- en pubertеitsjaren van Frank, en dat doet hij à la Gösta Carlberg (« Draagt elkanders lasten »). Niet dat van Laer's werk een pastiche van laatstgenoemd boek zou zijn, maar het geeft ons haast parallel loopende faits-divers uit de kinder- en knapenjaren te « genieten », alle, of bijna alle gekruid met dat bijzonder soort pikantigheid, waarmee blijkbaar de moderne broekventerij moét worden bedeeld. Laat het dan wààr zijn, dat inderdaad sommige kinderen, door abnormaal vroeg ontwikkelde instinctieve nieuwsgierigheid, gebiologeerd zijn door zgn. problemen, die veeleer bij den puber thuishooren ; laat dat zelfs een lokkend aas zijn om in de wereld der op sensueele sensatie beluste lezers te gooien, dan is het geenszins een thema om een interessant boek van te maken, en dat de hoogergenoemde Carlberg met zijn « Draagt elkanders lasten » destijds een uitgeverijprijs voor den besten Zweedschen roman wegkaapte, is geen bewijs voor het tegendeel, want er mag tamelijk rustig verondersteld worden dat, ook in dit geval, de tendens van de jury de tendens van den prijs bepaald heeft.
Frankje, eens Frank geworden, is een prima student, al ondergaat hij nog steeds allerlei perikelen, die af en toe bijna onanisch worden gesuggereerd (cfr. de passages met Peter Semmel), en nadat hij, na een zware ziekte, als secundus uit zijn H.B.S. komt, stapt hij het volle leven binnen. Dat beteekent niet zoozeer vechten om den broode dan wel vechten tegen zichzelf, maar Frank gaat steeds weer kop-onder, en experimenteert tot in de vóórlaatste konsekwentie met enkele jonge dames — om finaal « als een straathond rond (te gaan) bij de jonge vrouwen, die zijn onverbruikte lichaam graag verwachten ». Je kan de namen van de kandidaten niet bijhouden ! Tusschendoor wat geredeneer in het vage over socialisme, en eindelijk de ontdekking van een Hongaarsche : Ilona. Frank gaat echter nog even terug naar honk (waar hij, nota bene, vrouw en kind achterliet), verwijlt een paar dagen bij de geopereerde kleine. Eens de operatie gelukt, een uitroep : « Ik kom, Ilona, ik kom ! » 't Loopt nochtans verkeerd, want Ilona is intusschen gestorven, en het troebele, verdwazende boek besluit met het postbericht op Frank's teruggezonden, onbestelbare brieven : « L'adressée est décédée ». Knaleffect. Uit. Van Laer is een broertje van L. Althoff (Cfr. diens « Honderd zonnen in de zomer »). Er wordt op het kaft van deze «Verloren bruid» o.m. gerept over «geestelijke ontreddering». In orde, daaraan gelooven we als aan een La Palissade, en het is in se niet laakbaar die ontreddering als romanthema te gebruiken, zelfs in een realistisch kader, maar wàt voor doel of zin heeft het, die ontreddering uit te beelden — met het noodige raffinement — of ze aan te klagen, wanneer daarna of daarnaast niets, absoluut niets wordt aangewezen als tegenwicht ? Wat baat het te wijzen op ontreddering wanneer je geen iota weet te zeggen over een houvast in 't leven ? Laat de auteur van zoo'n boek dan ongeloovig zijn, maar dan nóg zou hij kunnen hechten aan enkele elementaire principes van leekenmoraal ! De Frank van zijn roman had zich wellicht toch een eerlijke, viriele levenshouding kunnen kiezen... Er komt niets van dat alles terecht. De auteur laat zijn held ploeteren tot aan 't eind — dat, nota bene, geen eind is, want na de laatste blz. draag je onvermijdelijk den indruk mee : hij is à bout de souffle ! Dat kàn niet anders voor wie geen enkele zedelijke waarde in 't leven erkent.
Wat moet er litterair over dit boek gezegd worden ? Knap, in ietwat drogen, maar toch suggestieven stijl geschreven. 't Is goed, maar 't is weinig naast de leegheid van den inhoud.

20.170 Van eenzelfde leegheid getuigt **Asfalt en horizon** (II, S), door E. M. van Loggem. Hier begint de historie met werkloosheid en stempelobsessie (in Vlaanderen zou het « den dop » heeten), waaraan Jozef en zijn vriend Jan ten onder dreigen te gaan. Beiden zijn jonge borsten, geroepen om normaliter van het leven veel te verwachten, maar voortijdig ontgoocheld en energieloos geworden. Tot daar is 't in orde. 't Duurt echter geen negen bladz. of we krijgen al de eerste beschrijving van vrouwelijke anatomische bijzonderheden. Zij maken Jozef duizelig... Kom, laten we dààrover niet verder uitweiden. Jozef — én zijn vriend — beleven nog een half dozijn erotische avonturen, met evenzooveel bereidwillige proefkonijnen, nadat zij naar Frankrijk zijn gereisd, per pedes apostolorum, om daar hun geluk te beproeven. Daar wordt Jan geheimagent, of iets van dien aard, voor een proletarische propagandacentrale en Jozef geraakt aan zijn laatste (?) verliefdheid. Met Sonja (ook al een Hongaarsche) trekt hij terug naar Holland, want, al weet hij nog allerminst hoe aan den kost te geraken, tenzij met de chimerische illusie van boekenschrijven en -publiceeren, toch « mogen (we) niet wanhopen... Onweerstaanbaar komt de verlossing nader... Want ons is de menschelijkheid die de verlossing brengen zal... » Dat is dan 't besluit van enkele voorafgaande blz. socio-communistisch gepraat. Laten wij de socio-communisten de oneer niet aandoen te veronderstellen dat al hun strijdgenooten het leven en de menschheid zóó hopeloos leeg en beginselloos beweren te

redden ! Het is pijnlijk te moeten vaststellen hoeveel eerlijkheid — want die zit beslist in die irredenta verborgen, ondanks de soms bedenkelijke moreele tuimelperten van de romanhelden — teloor moet gaan in den tredmolen van verdwazing ! God is, op z'n zachtst, overbodig ; op z'n hoffelijkst niet geloofwaardig, maar een Nirwana van menschelijk geluk sleept duizenden en duizenden mee naar een massale catastrophe. Zij houden desperaat vast aan een schimmig idee, miskennen de natuurlijke en bovennatuurlijke waarde van 't leven — en miskennen meteen zichzelven in 't beste deel van hun wezenheid : hun ziel ! Wie heeft, na die vaststelling, nog den moed om een roman als « Asfalt en horizon » literair onder handen te nemen ? Toch weze't hier kort en bondig gezegd : van Loggem heeft zijn roman met een bijna Zola-eske verf in de kleur gezet, minder bar realistisch nochtans dan den Franschman, maar even scherp, eenzijdig tendentieus, met dit verschil dat van Loggem nog gelooft in menschelijke zwakheid als zwakheid, en die als dusdanig voorstelt, terwijl Zola die beschouwde als uiting van dierlijk instinct tout court. Het is een onderscheid, maar de uitkomst blijft, in onderhavig geval, bij de eene én de andere partij negatief.

Wat een verademing wanneer je, na zoo'n duo als van Laer-van Loggem eindelijk terecht
20.171 kan bij den geestigen, stevig schrijvenden Jan de Hartog, wiens **Hollands glorie (III)** een kérel van een boek is, vol frischheid, ware, diepe, echte menschelijkheid, strijd, zon en schaduw, leed en vreugde, en ten slotte, sans en avoir l'air, ook nationale trots ! Ik wou uit den grond van mijn hart dat Vlaanderen óók eens zoo'n boek kon leveren, hoe eer, hoe liever ! Allicht niet over 't zelfde onderwerp, want de zee is ons, in den loop der eeuwen, steeds minder eigen en vertrouwd geworden, en ons zeebedrijf heeft niet te wijzen op waarachtige heldenfeiten als door de Hollandsche zeesleeperij geboekt, en al heeft bij ons een Duribreux reeds een paar zeer goede boeken aan het *visschers*leven gewijd, het bleef binnen de grenzen van het regionalisme, maar vooruit dan op een ànder terrein : geef ons b.v. den heroïschen boerenroman ! En er zijn nog àndere onderwerpen, verbonden met ons eigen Vlaamsch nationale leven, en die de heroïca van het eigen ras kunnen oproepen in een imponeerend kwadraat ! Zou dàt niet beter zijn dan te versuffen in de kleinheid van een verschrompeld literatendom ? Lees deze « Hollands glorie» en ge voelt u zoo verfrischt als ware de zeebries tot in uw poriën doorgedrongen. In een magnifiek-geadapteerde taal, met een benijdenswaardig zekeren bouw, heeft de Hartog ons de wederwaardigheden verwoord van Hollands varend zeevolk, dat in het titanisch bedrijf op de wateren van zeeën en oceanen de nationale faam als een glorieus fanion wapperen laat, tot bewondering van alle gewesten aan deze en gene zijde van den evenaar. Er is in dit boek geen zweem van grootspraak, geen moment van gongoristisch pathos. Alles is kloek en deugdelijk, natuurgetrouw en levensécht afgestemd op de psyche van het volk, dat hier wroet en rumoert, zijn wijsheid en humor verwoordt in eigen vocabularium, zijn trots uit, niet in woorden, maar in de eenvoudige, land- en volksgetrouwe daad van iederen dag. Ik weet geen tweeden Nederlandschen schrijver te vinden, die het, in het genre van dezen roman, bij de Hartog halen kan. In de jongst verschenen romans, die het bedrijf te water behandelen, o.m. de Man's « Kapitein Aart Luteyn » en van Schendel's « De waterman » (of in zijn ouder « Fregatschip Johanna Maria ») is er lang niet de kleur, de atmosfeer, de losheid van waarachtig-van-pekel-en-pik-doortrokken leven als in de Hartog's boek. Het is m.i. het epos geworden (al dient het zich allerminst zóó aan) van Hollands voornaamste arbeidsterrein : de zee. En een epos, waarin nergens de behoefte voorkwam om beroep te doen op mythos of mythologische heroën uit den meer dan volmaakt verleden tijd. Want *dit* kunnen we uit dezen roman leeren : Het is geenszins noodig Alvader en zijn godenaanhang uit de Waalhalle te halen om, zooals het heet, volksverbonden te zijn ; ook zónder de rekwisieten van Halder en Balder kan een groot en grootsch boek ontstaan ! Of is ons volk zoozeer geknecht, ontadeld, ontkracht, dat er geen paar honderd blz. heldhaftigheid meer aan zijn leven en daden kunnen gewijd ? Jan de Hartog moge hier onzen dank ontvangen. Zijn « Hollands glorie » moge alle Nederlandsch sprekenden bereiken — en dat zàl ! — en, moet de jeugd, jammer genoeg, ter wille van een paar realistische passages, van deze lectuur verstoken blijven, dan moge deze roman ook en vooràl de jonge menschen, *die voldoende gevormd zijn,* een hart onder den riem steken : zoolang Nederland nog vermag zoo'n boek te schrijven en te publiceeren, kan de minderwaardigheid van zooveel andere literaire productie ons niet ontmoedigen. Salve dan, den primus Jan de Hartog, en den secundus Anne de Vries, de twee gelauwerden op de zeven kandidaten van deze wel zeer « gemengde » kroniek !

Jan de Hartog

Van Menschen en Boeken

De gekende Vlaamsche letterkundige **Dr Filip de Pillecyn** vierde onlangs zijn 50sten verjaardag. Zooals genoeg bekend is hij auteur van een reeks flinke biografieën (w.o. Pieter Fardé, Pastor Denys, Mgr Bermijn, Hugo Verriest), van een paar oorlogsboeken (Onder den hiel — in samenwerking — en De rit) en tevens van verschillende verhalen en romans, die litterair op een hoog plan staande opvallen door de epische kracht van den verhaaltrant en hun snedige rake zegging (w.o. Blauwbaard, Hans van Malmedy, Schaduwen, Soldaat Johan). Hij leverde ook talrijk kritisch werk in weekbladen en tijdschriften.

Dr Filip de Pillecyn

Enkele weken vóór de oorlogsdagen, nl. den 3 April 1940, overleed te Münster de groote katholieke wijsgeer **Dr Peter Wust**, auteur van een reeks degelijke werken over philosophie en katholieke levensbeschouwing, bij ons hoofdzakelijk bekend door zijn « De krisis van het Westersch menschdom » door Dr Victor Leemans in het Nederlandsch vertaald.

Jaak Ballings, de Vlaamsche tooneelschrijver, overleed vorige maand te Sint Pieters-Jette op den leeftijd van 60 jaar. Hij was een vruchtbaar en volksch tooneelschrijver, wiens succes voor een groot deel wel te danken is aan de handigheid waarmede hij het diapason van zijn werk wist af te stemmen op den smaak van het publiek. Buiten een heele serie min of meer knappe tooneel- en blijspelen produceerde hij nochtans enkele drama's van hoogere kunstwaarde.

Jaak Ballings

Tevens vernamen wij het overlijden van den Fransch-Vlaming **Georges Blachon**, wiens naam in Vlaamsche kringen een vrij goeden klank had verworven door zijn talrijke geschriften over Fransch-Vlaanderen, in bizonderheid door zijn boek « Pourquoi j'aime la Flandre » door Stijn Streuvels in het Nederlandsch vertaald.

Ten slotte hebben wij nog het overlijden te melden van **Jan Ouwendijk**, de jonge Katholieke Nederlandsche schrijver, te Voorburg gestorven op den leeftijd van 37 jaar. Behalve bijbelsche verhalen in « De Maasbode » en talrijke theologische en philosophische bijdragen in verschillende bladen en tijdschriften, schreef hij een flinke biografie over Pius X, een hoogstaand leven van Sint Jozef met fijn gevoel en dieppsychologisch inzicht verhaald en eindelijk een meer philosophisch werk « Wereldplan der liefde ».

Jan Ouwendijk

Raf. Verhulst

Bij het ter perse gaan van ons tijdschrift vernamen wij het afsterven van den 75-jarigen dichter **Raf. Verhulst.** Hij was schrijver van verschillende, meestal symbolische, tooneelstukken en een der weinige beteekenisvolle figuren van zijn tijd als uitbeelder van een psychologisch conflict. Juist vóór de oorlogsdagen verscheen zijn werk „Jan Coucke en Pieter Goethals". Na jarenlang de praktijk van den godsdienst te hebben verleerd, kwam hij een jaar geleden terug tot de religieuze overtuiging van zijn jeugd.

HET HOEKJE VAN DEN BIBLIOTHECARIS

UITSLAGEN DER EXAMENS.

Den 27 en 28 Maart werd te Antwerpen een van Staatswege ingestelde juryzitting gehouden tot het toekennen van de officieele bekwaamheidsacte. Slaagden in het examen :

Met groote onderscheiding :

Hans, Cecilia	Antwerpen	Hermans, Joannes	Antwerpen

Met onderscheiding :

Moens, Georgette	Antwerpen	van Doeselaer, Herman	Berchem
van de Heyning, Hendrik	Antwerpen	Verdin, Pieter	Brustem

Met voldoening :

de Coninck, Robert	Zwevezele	Hadermann, Elza	Antwerpen
Demarest, Ernest	Knokke	Snacken, Marcella	Antwerpen
de Schrijver, Karel	Antwerpen	Vandersmissen, Jan	Aalst
Engelen, Irma	Borgerhout	van Molle, Antoon	Londerzeel

De jury, voorgezeten door den heer Leo van Molle, Staatsinspecteur der O. B., was samengesteld uit H. Lode Baekelmans, hoofdbibliothecaris der stad Antwerpen ; E. H. Joris Baers, diocesaan inspecteur van O. B. ; H.H. Ger. Schmook, conservator v. h. Museum v. Vl. letterkunde en Ward Schouteden, Staatsinspecteur der O. B., secretaris.

0. - Algemeene Werken

20.172 **Schmook, Ger.** **02 : 01**

BOEK EN BIBLIOTHEEK. Handleiding voor de bibliotheekpractijk : afl. 1-3. *Geïll. — Antwerpen, De Sikkel,* 1939-1941, 6 *afleveringen* (25 × 18) 1-152, 153-288, 289-432 *blz.*
de 6 *afleveringen* 180 *fr.*

Een zeker onbehaaglijk gevoel bekruipt geloof ik wel elkeen wanneer hij een werk ter recensie krijgt dat niet af is ; het gebeurt immers maar al te vaak dat een beoordeeling over een gedeelte van een studie tot onbillijke uitspraken leidt, wijl sommige vragen die dan oprijzen in een later deel hun antwoord ontvangen of sommige bezwaren, die men opperde, bij het overzicht van het geheel in 't niet verzinken. Het is dan ook in zoo'n gemoedstoestand dat ik deze bespreking van de drie tot hiertoe verschenen afleveringen van « Boek en Bibliotheek », door Ger. Schmook uitgegeven, hier overleg.
De bedoeling van den auteur is een handboek over de bibliotheekpractijk te leveren dat « algemeene voorlichting » geven zal (p. 160). Na enkele inleidende beschouwingen over

het wezen der bibliotheconomie — hier hadden we o.m. graag vernomen hoe de auteur zelf ze opvat, hoe hij ze indeelt en verder in zijn werk behandelen zal — volgt een eerste deel gewijd aan het boek : zijn benaming en zijn geschiedenis, het boek als technisch element, onder welke rubriek hoofdzakelijk gehandeld wordt over het papier, over de boekdrukkunst in haar ontstaan en ontwikkeling, over de boekverluchting, het boekbinden en over de geschiedenis en inrichting van het uitgeverij- en boekhandelbedrijf. Hieraan wordt een betoog over de censuur, over bibliophilie en bibliographie vastgeknoopt. Een uiteenzetting over de deelen van het boek sluit de eerste aflevering af. Volgt dan een uitvoerige verhandeling over « de bibliotheek als cultuur-historisch element » — haar oorsprong en geschiedenis, haar verschillende vormen — en over « het lezen » (2e Aflevering). Het derde deel, waarvan het eerste bandje, zooeven van de pers kwam, is gewijd aan een historisch betoog over en een beschrijvende uiteenzetting van het « innerlijk raderwerk van de bibliotheek », waarin historische bespiegelingen met critische beschouwingen en practische vingerwijzingen afwisselen. In de jongste aflevering, die dit gedeelte van het werk inzet, wordt hoofdzakelijk over het catalogiseeren gehandeld. Het besluit zelfs met een stel regels voor titelbeschrijving.

Dat in de gegeven omstandigheden gelijkaardig werk, dat een zoo omvangrijke stof behandelen moet, als compilatiewerk buiten zijn groote kwaliteiten haast onontkoombare zwakke zijden vertoonen moet ligt voor de hand, al werd er ook de welwillende, kundige en toewijdingsvolle medewerking van enkele gespecialiseerde krachten bij betrokken. Het zou dan ook niet moeilijk zijn op talrijke onthutsende tekortkomingen van bijkomenden aard te wijzen. Bij het uitwerken immers van een dergelijk breed opgezet plan is het al een heele kunst de hand te kunnen leggen op betrouwbaar materiaal waarop men zich in zijn eigen betoog steunen zal. Daarbij komt nog dat de lezer van deze handleiding zich moeilijk van den indruk kan ontdoen dat sommige gedeelten al te overhaastig werden samengesteld. Vandaar leemten en andere tekortkomingen van zeer uiteenloopenden aard, die soms des te meer betreurenswaardig zijn daar ze vaak punten aanraken die voor die bibliothecarissen van belang zijn voor wie het werk in eerste instantie geschreven werd : zoo b.v. ontbreekt in § 463 o.m. de Bibliographie Nationale (1830-1880) ; in § 468 wordt men verkeerd ingelicht over den inhoud van het Bulletijn van de Belgische Bibliographie ; hetzelfde geldt voor de omschrijvingen van den omvang van Schneider's Handbuch, dat nochtans op verscheidene plaatsen geciteerd wordt.

Dit werk werd in een vlotten en levendigen stijl gesteld, wat een niet geringe verdienste bij dergelijke onderneming is. Maar deze aangenaam leesbare betoog-, verhaal- en beschrijftrant leidt soms tot speelsche uitweidingen en verleidt soms (om in denzelfden stijl voort te gaan) tot een gevaarlijke loslippigheid (b.v. p. 8 § 17 kern en essentie). Op de rekening van dit zoeken naar de typische kleurrijke uitdrukking en teekenende voorstelling kan men dan ook waarschijnlijk het feit schuiven dat een of ander bijkomstige maar pittoreske bijzonderheid ten koste van het geheel en van de volle werkelijkheid belicht wordt, (p. 31 § 127 ; p. 35, § 143 ; p. 47, § 185) of dat, in het overdadig aanwenden van allerlei toespelingen op vreemde technieken, gebruiken, vormen of personen, de hier aangewende wijze van behandeling, die aan het werk een kleurvol en schitterend karakter verleent, de vermelding van eigen Nederlandsch goed in de pen is blijven hangen (p. 75 § 303-304 ; p. 118 § 480). Hiermede houdt dan ook verband een zeker gebrek aan evenwicht in de bewerking zelf : illustreerende bijzonderheden, die wel belangrijk kunnen zijn en practisch in een voetnota zouden thuishooren, worden in den tekst ingeschakeld en op denzelfden voet geplaatst als de voor den gang van het betoog noodzakelijke elementen.

Wat men ook betreuren moet is het feit dat men in soortgelijk werk — zelfs al is dit bedoeld als een handleiding voor de practijk — slechts sporadisch en heel toevallig de bronnen en studies leert kennen die aan den grondslag van deze compilatie liggen. Een korte bibliographie bij elk hoofdstuk ware toch het minimum dat men verwachten mocht ! Nu zelfs geen vermelding van een bron in voetnota's, die uiterst schaarsch zijn en een posthuum-aanvullend karakter vertoonen. Auteurs worden vernoemd, uit hun werk wordt zelfs geciteerd zonder dat men het werk vermeldt waarover het gaat of waaruit geput wordt. Dit gemis aan strenge methode komt nog voor — terloops zij daar ook op gewezen — bij het citeeren : nu eens in den oorspronkelijken tekst, dan weer in vertaling, zonder dat men de reden van die afwisseling raden kan.

Dit alles doet geen afbreuk aan het lofwaardig initiatief dat hier genomen werd noch aan de buitengewone verdiensten van dit werk dat, met een massa wetenswaardigheden volgepropt en met degelijk illustratiematriaal voorzien, een nuttige en welgekome bijdrage is, te meer daar deze « Handleiding » de eerste in 't Nederlandsch gestelde uitgave is waarin een algemeen overzicht van bibliotheconomie geleverd wordt.

Dr J. F. VANDERHEYDEN

20.173 **van der Ven, D. J.** **39 : 007**
IN DE BLOEIENDE HOF ONZER VOLKSCULTUUR. *Geïll. dr Els van Erven Dorens — Utrecht, Het Spectrum; Antwerpen, Standaard-Boekhl (Schijnwerpers nr 37)* 1940 (19×11) 91 *blz.* 15 *fr.*
V — Voor alwie ooit het prachtig openluchtmuseum te Arnhem bezocht en zeker voor hem die zulks deed onder de geestdriftige leiding van bovenvermelden auteur, is de lezing van dit boekje veel meer een aangename herinnering dan een kennismaking; voor wie Arnhem niet kent, zal het een openbaring en een wekroep zijn; voor wie te onzent aan het scheppen van een natuurmuseum denkt, kan Arnhem tot leerschool en de auteur tot schitterend en ervaren leermeester dienen. Niet alleen de keurige uitgave, maar ook de vlotte stijl, de rijke inhoud en de fijne verluchting lokken naar « den bloeienden hof onzer volkscultuur ». J. LAUWERYS

1. - Wijsbegeerte en Zedenleer

20.174 **Kriekemans, A., Dr** **15**
◆

Dr A. Kriekemans

HET LEVEN DER VERBEELDING — *Antwerpen, Standaard Boekhl,* 1940 (20×14) 83 *blz.* 5 *fr.*
IV* — Dr Kriekemans mag hartelijk gefeliciteerd worden voor deze degelijke en afgewerkte uiteenzetting van een zóó uitgebreid onderwerp binnen het gedrongen plaatsbestek van een tachtigtal bladzijden. Zeer hoogstaande vulgarisatie, die ten zeerste dient aanbevolen te worden bij de studie van dit belangrijk onderdeel uit de zielkunde. Dr J. DE MUNTER

20.175 **Thomas van Aquino, St** **11**
◆
DE ENTE ET ESSENTIA(E) DIVI THOMÆ. Over het wezen en de wezenheid. *Latijnsche en Vlaamsche tekst met nota's en een aanhangsel dr A. M. van der Mensbrugghe — Gent, Unaca,* 55 *Prinsenhof,* 1941 (19×13) 169 *blz.* 10 *fr.*
IV* — Werkje dat welkom zal heeten bij allen die belang stellen in de thomistische en scholastieke wijsbegeerte — en voor een spotprijs aangeboden! Het « De Ente et Essentia » van St-Thomas is onder zijn philosophische geschriften een der fundamenteelste. Zeer verheugend feit dus het in Latijnschen tekst met Nederlandsche vertaling en degelijke aanvullende nota's te zien toegankelijk gesteld voor het Nederlandsche publiek, dat zich de laatste jaren zóó ontvankelijk heeft getoond voor degelijke wijsgeerige lectuur. Al zal men het niet over alle détails der vertaling eens zijn, toch moet gezegd dat we eerst door zulk werk aan te durven en uit te voeren terug onze Vlaamsche wijsgeerige taal zullen smeden. Spijtig slechts van dat zetduiveltje, dat het titelblad binnen en buiten leelijk ontsiert! Dr J. DE MUNTER

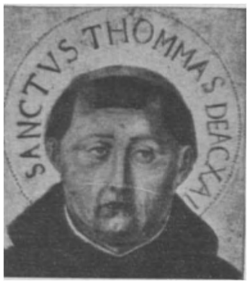

St-Thomas van Aquino

5. - Wetenschappen

20.176 **Bomans, Godfried** **83 : 59**

Godfried Bomans

ERIK OF HET KLEIN INSECTENBOEK. *Geïll. met teekeningen dr Karel Thole — Utrecht, Het Spectrum,* 1940 (23×15) 221 *blz.* *geb. fl.* 3,65
V— Erik, 8 jaar oud, leeft (in droomstoestand) eenige weken tusschen de insecten, en vertelt hen wat hij van hen geleerd heeft, wat verwarring brengt onder de dieren. Omgekeerd krijgt hij van de insecten « wijze » lessen, waarvan jongere lezers de tendenz niet altijd zullen snappen, maar oudere wel. M. VAN GENUCHTEN

20.177 **Curtis, Brian** **59**
HET LEVEN DER VISSCHEN. *Bewerkt nr h. Amerikaansch* [*The life story of the fish*] *dr H. Engel. Met een inleid. v. William Beebe. Geïll. met 3 platen en 34 teekeningen — Den Haag, H. P. Leopold; Brussel, A. Manteau,* 1940 (21×15) 211 *blz.* 52,50 *fr.*

V — Dit boek zal wel eenig in zijn genre zijn ! Over het lichaam van den visch en zijn bedekking, over geraamte en spieren, zintuigen en zenuwstelsel, over verschillende onderdeelen, over voortplanting en groei, en verder over enkele bijzondere vischsoorten, wordt niet alleen aangenaam en boeiend, maar zelfs meermalen met een fijn teugje humor verteld en geschreven. En toch is dit alles geen kletspraat, maar wetenschappelijk-gefundeerde vulgarisatie. — Zeer leerrijk, en dan ook warm aanbevolen. D. B.

20.178 **de Kat, C. G.** **53 : 51 : 629**

HOE WIJ VLIEGEN. Theorie van de luchtvaart. *Geïll. met teekeningen — Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Co,* 1941 (21 × 14) 179 *blz.* *geb. fl.* 3,50

IV-V* — Het boek behandelt mechanische onderwerpen over het vliegen en de nodige hulptoestellen, welke met een flinke dosis kennis van de lagere wiskunde en een goede grondslag van de werktuigkunde begrepen kunnen worden. — Voor leerlingen met aanleg en belangstelling voor de exacte vakken. M. van Genuchten

20.179 **de Snoo, K., Prof.** **57 : 61 : 39**

HET PROBLEEM DER MENSCHWORDING gezien in het licht der vergelijkende verloskunde — *Haarlem, N. V. de Erven F. Bohn,* 1940 (25 × 18) 288 *blz.*

III — Boek over het afstammingsvraagstuk met belangrijke gegevens en waarnemingen, die bijzonder van medische of biologisch-geschoolde lezers de aandacht verdienen. Een ander punt wordt gevormd door de gevolgtrekkingen van den schrijver, waarover wel niet iedereen met hem zal instemmen. De kentering op dit terrein komt er evenwel goed in naar voren. De woorden van den schrijver worden met tal van figuren verduidelijkt. Dr Schulte

20.180 **Draper, A. L. en Lockwood, M.** **52**

DE OPMARSCH DER STERRENKUNDE. *Vert. uit h. Amerikaansch [History of astronomy] dr P. J. A. Linter. Met inleid. v. Dr T. van Lohuizen. Geïll. met* 24 *pltn en ill. — Voorburg, N. V. Boot,* 1940 (24 × 16) 285 *blz.* *fl.* 2,50 [55 fr.]

V — Zooals de inleider op de Nederlandsche vertaling van dit boek er op wijst « verschilt dit van andere, doordat het de *ontwikkelingsgeschiedenis* der astronomie behandelt « stap voor stap », zoodat telkens de belangrijkste episoden hieruit gebruikt worden als steunpunten voor het verder betoog ». Na enkele inleidende hoofdstukken die een algemeen inzicht in de sterrenkunde en tevens de ontwikkeling aangeven van de astronomische instrumenten van vroeger tot nu, hebben de auteurs het over de maan, de zon, de planeten, kometen en meteoren, de sterren, de sterrenhoopen en de gasnevels, om na twee kapittels over ons en andere melkwegstelsels, het geheel te besluiten met een hoofdstuk over het heelal. Hoe verder we vorderden in de lezing van dit boek, hoe sterker onze belangstelling werd. — Degelijk en tevens aangenaam. A. L.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

20.181 **Gijselen, Blanka** **81**

Blanka Gijselen

HEIMWEE, ASCH DER BRANDEN... — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie,* 42 *Polderstraat* (5e *jg, nr* 1) 1941 (22 × 15) 13 *blz.* 6 *fr.*

II — Van de zwangerschap juist tijdens de afwezigheid van den echtgenoot. Reacties formeel en zoogoed als uitsluitend uit de sfeer van het instinctleven zoowel in de richting van aanstaand moederschap als van den afwezigen man. Het op straat brengen van intieme bizonderheden van dit sexueele leven is in strijd met elementaire fijngevoeligheid, om niet te zeggen welvoeglijkheid. Woordmooiheid, die wel praalrijk is, en zelfs verzenmuzikaliteit zijn niet bij machte om dusdanigen inhoud te heffen op een degelijk plan : waar wij recht op hebben bij een « ouvrage de l'esprit » is een minimum verstandelijke beteekenis en een grootmenschelijk gevoel : dan ook eerst verkrijgt lyriek die nerveuze kruimigheid in den stijl, welke wij hier geheel missen. Dr Joris Caeymaex

20.182 **Muller, P. H.** **809 : 81.9 : 9**
NEDERLANDSCHE HISTORIE-DICHTEN SEDERT 1527. De geschiedenis van ons land en volk weerspiegeld in de poëzie. — *A'dam, Bigot & van Rossum (De Kolibri-serie, 3-4)* 1940 (19×13) 170 *blz.* *geb. fl.* 2,50
V — Een beknopte anthologie van geschieddichten laat onvermijdelijk wensen onbevredigd en opmerkingen toe. Maar afgezien daarvan : indien ze geschikt moet zijn voor volk en school, bij literatuur- en geschiedenis-onderricht, waarom dan begonnen met 1527 ? Waarom Vondel in moderne spelling en andere dichters in de oorspronkelijke ? Waarom een zeer middelmatig vers van Beets bij de geboorte van de koningin opgenomen en niet het uitstekende van Boutens bij de geboorte van Prinses Beatrix ? Overigens is het een interessante verzameling en objectief samengesteld. Men kan ze met genoegen ter hand nemen. De aantekeningen konden iets uitvoeriger zijn en verwijzing naar tijdschriftartikels die niet voor iedereen toegankelijk zijn, lijkt in zo'n uitgave vrij doelloos. J. P. M. VLEKKE

J.W.F. Werumeus Buning

20.183 **Werumeus Buning, J. W. F. 81 : 71 : 91**
LOF VAN NEDERLAND, zijnde een verzameling zoowel van ouds beproefde als kortelings geschreven gedichten, verzen en rijmen, waarin de schoonheid des vaderlands te water en te land wordt zichtbaar gemaakt, mitsgaders eenige beschrijvingen van de maan en van schoone bloemstukken, vrouwspersonen en andere aanverwante zaken — *A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (20×13) 160 *blz.* *geb. fl.* 2,75
IV — Schoonheid van eigen land en menschen is een eenige troost en toeverlaat, en poëzie leert er ons meer van zien. Deze stelling uit de inleiding dezer bloemlezing is iederen waren vaderlander uit 't hart gegrepen. Werumeus Buning adstrueert deze aandoenlijke these met een voortreffelijke keur van Nederlandsche gedichten, die talrijke aspecten van het Nederlandsche land en volksaard belichten. Er is van alles wat : subliem en gemoedelijk, Vondel en Speenhoff, Revius en Marsman, oud en nieuw. — 't Boekje is keurig uitgegeven en bevelen we warm aan. Kostbare spijs van een « goede kok ». E. SERRARENS

83. Verhalend Proza

I. VERBODEN LECTUUR

Boeken die 1) op de kerkelijke Indexlijst voorkomen ; 2) door de algemeene regelen van de kerkelijke wet beoordeeld zijn ; 3) op den grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijk moet worden geacht.

20.184 **Lawrence, D. H.** **83**
DE MAN DIE GESTORVEN WAS. *Vert. uit h. Engels [The man who died] dr Bert Honselaar. Bandontwerp de Vogel — 's-Graveland, De Driehoek* [1939] (19×12) 167 *blz.* *fl.* 0,90 ; *geb. fl.* 1,50
I³ — Het pleit alleszins niet voor de kultuur van een land, waar een vertaler en een uitgever gretig graaien in de vuilnisbelt van iemand, die in zijn eigen land niet mag gelezen worden. En dat verdacht goedje wordt nog wel gepresenteerd onder den mooien titel van « alleen *goede* boeken », Nou salut ! De jongste creatie van den volslagen heiden en geestelijk-ontwortelden Lawrence is 'n walgelijk en doortrapt-gemeen stukje proza, goed voor Index en brandstapel. Meer woorden willen we aan dit mispunt niet verspillen. M. BROUNS

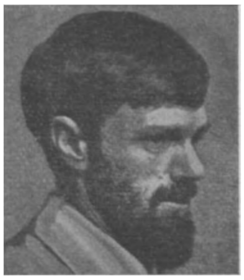
D. H. Lawrence

20.185 **Strong, Charles** **83**
VLIEGENDE LIEFDE. *Vert. uit h. Amerikaansch [Flying lovers] dr J. Y. van Vliet — Laren, A. G. Schoonderbeek (Cocktail-reeks)* 1940 (21×16) 208 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
I³ — Een roman uit het wereldje der vliegeniers : piloten, stewardess en passagiers van een luchtvaartdienst. Met hun kist gaan de piloten de lucht in ; ze zweven in de hoogere

sferen van het luchtruim en zetten hun passagiers behouden in de vlieghavens neer. Maar op moreel gebied, hangen diezelfde piloten en stewardess zeer laag bij den grond en ze zijn het stuur van hun hartstochten volstrekt niet meester. — Niemand aan te bevelen.
A. CORLUY

20.186 **XX** **83.0 : 83.93**
DE LUCHTHARTIGE MANDARIJN. Liefdesavonturen van Hsi Men en zijn zes vrouwen. *Vert. uit h. Duits dr C. J. Kelk. Geïll. met vignetten dr L. H. — Utrecht, A. W. Bruna,* 1940 (23×16) 368 *blz.* *fl.* 3,75 ; *geb. fl.* 4,90
I³ — Het zeer luchthartige leven van den vrolijken, rijken en losbolligen heer Hsi Men schijnt te zijn ontleend aan een XIIe-eeuwse Chinese familiekroniek. Dat is ook het enige fatsoenlijke, wat er aan is. Ondanks de vele aardige détails en de zeer geslaagde vertelkunst, overigens even luchtig als de zeden van den heer Hsi Men, is het boek te uitsluitend gevuld met erotische avonturen en te vrij van welke morele overwegingen dan ook om voor ons bruikbaar te zijn. J. P. M. VLEKKE

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

20.187 **Bromfield, Louis** **83**

Louis Bromfield

NACHTEN IN BOMBAY. *Vert. uit h. Amerikaans [Bombay nights] dr J. J. A. Hanhart — Den Haag, Kruseman,* 1941 (21×16) 287 *blz.* *fl.* 3,05 ; *geb. fl.* 4,10
II — Hoewel de titel erger doet veronderstellen dan de inhoud geeft, is het bezwaarlijk dit boek goed te keuren voor een gelovig publiek. Vooreerst om de gehuldigde levensopvatting. Wat echter meer is : Buck is bereid om « elk offer te brengen, zijn ingewortelde begrippen van fatsoen, *zelfs zijn onsterfelijke ziel* » om zijn gezondheid te herwinnen. Deze gedachte beheerscht het laatste deel van het boek. Letterkundige waarde heeft het niet. De lezing ervan heeft geen zin en moet ten zeerste ontraden worden.
FR. VERMEULEN

20.188 **de Vries, Theun** **83.1**
WILDE LANTAARNS — *A'dam, L. J. Veen,* 1940 (22×14) 160 *blz. fl.* 1,90; *geb. fl.* 2,50
II, S — De turfgraver Anders Noordenwind en de rijke boer, Floris Hoogwolda vechten beiden om 't meisje, Jannina, met de hijgende begeerte van wilde dieren. Zij bemint den turfdrager, maar verkiest om de liefde voor dezen, in verband met zijn stand te onderdrukken, den rijken Floris tot na korte tijd haar weerzin voor den groven egoïst, die Hoogwolda is, overwint. Anders' revanche brengt hem in de gevangenis. De achtergrond vormt het grauwe ellende-leven in de verpauverde veenkolonie. 't Bestaan is er duister. Perspectief biedt enkel Domela's socialisten-woord en de ontwakende opstandigheid der paupers. Theun de Vries is een schrijver in grote stijl, maar wij moeten de lezing van dit boekje streng voorbehouden. E. SERRARENS

Theun de Vries

20.189 **di Donato, Pietro** **83.1**
MENSEN EN MORTEL. *Vert. uit h. Amerikaans [Christ in concrete] dr Albert Helman — A'dam, A. R. B. O. ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (21×15) 333 *blz.* 43,20 *fr.* ; *geb.* 52,20 *fr.*
II — Uit het leven van een Italiaansche metselaarskolonie in de Vereenigde Staten. Eén onder hen komt tragisch bij een arbeidsongeval om het leven en laat een weduwe met acht kinderen na. Het boek behandelt in hoofdzaak het ontroerend offer van het nog niet half-volwassen oudste zoontje, dat, ondanks hoogere ambities, de taak van vader bij het ruwe metselwerk overneemt. Deze Italiaansche emigranten hebben een vrome ziel vol zuidersche oppervlakkigheid. Ze zijn bijgeloovig, ruw en zinnelijk, dweperig en weekhartig. De schrijver zelf behoort blijkbaar tot hun slag. Sommige momenten in dezen roman zijn van een aangrijpende hooggespannen dramatische uitbeeldingskracht. Het impressionistische stijlprocédé werkt stremmend en vermoeiend. Albert Helman vertaalde meesterlijk. PAUL HARDY

20.190 **Fangen, Ronald** 83.1

LEVENS ZONDER BALLAST. *Vert. uit h. Noorsch* [*På bar buun*] *dr Joh. E. Kuiper — Utrecht, Bijleveld,* 1938 (21 × 15) 324 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

II, P — Dr Bauk, psychiater, 60 jaar, valt met een patiente, vraagt echtscheiding. Zijn vrouw eerst geërgerd, vindt in het herkregen Godsgeloof de kracht om tot hem toe te gaan (Ondertusschen blijkt de medeplichtige een oplichtster te zijn). Een zoon, tusschen verfijnd-beestachtig leven, jaagt zijn tweede vrouw (met de eerste scheidde hij) in den dood, door niet in haar te gelooven : daarop staat hij op uit zijn modder, bij het hervonden geloof. Er is ook nog een dochter, te Parijs, die eveneens gevallen, door hervonden geloof, het leven aanvaardt. Los van die familiegebeurtenissen, een redacteur die op het hoogtepunt van zijn ijdele grootheid, krankzinnig wordt ; en een predikant die van ijdel ijverig wordt. Waarom die redakteur alleen niet gered wordt, is niet duidelijk ; voor Dr Bauk laat zich ten minste toch redding voorzien door de zorgen zijner vrouw. — De bedoeling van het geheel schijnt wel te zijn een aanklacht tegen de moderne ontbinding en een logisch wijzen naar het Christendom als redding. Doch waarom strekt die reddende kracht zich over eenigen niet uit ? Ook zijn de geredden maar juist dàt, zonder begin van heropbouw. Het boek bestaat, meer dan uit romanwerk, uit moreele kenschetsen en stigmatiseeringen van het kwaad in onzen tijd. Daaronder staan dingen die niet banaal zijn. Ongelukkig valt veruit het grootste gewicht op den hyper-intellectueelen wellustelingscepticus Bauk zoon : voor dezen evenals voor de vrouwen rond hem, ontplooit Schr. een arsenaal van de meest-geraffineerde zielkundige vormnemingen, die hun, spijts het ongehoord losbandige, een groote schittering verleenen. Iets als bij Mauriac in zijn jaren van vleeschelijkheidsdoorpeilingen. *Men ziet het gevaar : dat die schitterende voorstelling nablijft uit de lektuur, meer dan de goedbedoelde deelen.* Wat het letterkundig gehalte betreft, dient er, gewezen, — behalve op het, reeds uit de samenvatting blijkende, stelselmatige, weinig innige van het concept, — ook op het jammerlijk aanwenden, heelder stukken door, van puur stuiversromanpsychologie (predikant, redacteur, Mevrouw Bauk), over ontelbare bladzijden verspreid, allemaal voor niets... Zelfs de erotiekerspsyche wordt opgemaakt dank zij heel wat cerebraliteit (wat ons uren wijd van een Mauriac voert). Kortom, om het met twee woorden te zeggen : gemis eenerzijds van fijnheid, en anderzijds van een meeslepende kruimigheid ; zoodat het boek, *spijts alle dwaze reklaam,* niet reikt tot het degelijke en hartelijke van een boek van beteekenis en leven. *Zeer streng voorbehouden.* Dr JORIS CAEYMAEX

20.191 **Morley, Christopher** 83.1 : 93

KITTY FOYLE. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Kitty Foyle*] *dr Dr J. N. C. van Dietsch — Leiden, A. W. Sijthoff,* 1940 (21 × 15) 266 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50

II, L — In den ik-vorm geschreven roman van een Amerikaansch meisje met moderne levensopvattingen : vrije liefde, voorbehoedmiddelen, abortus provocatus. Daar de heldin geschilderd is als toch zóó sympathiek, kranig, liefhebbend, grootmoedig etc. blijve het boek voorbehouden aan lezers met het goede soort levenskennis. M. DONDERS-V. D. AA

20.192 **Steinbeck, John** 83.3

DE DRUIVEN DER GRAMSCHAP. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The grapes of wrath*] *dr Alice Schrijver — A'dam, van Holkema & Warendorf,* 1940 (21 × 14) 533 *blz. fl.* 3,90

II — Een langdurige episode uit het leven van pachters uit Oklahoma, door schulden van hun land verdreven, gevolg van kapitalistische methoden ; één der vele duizenden families die getrokken zijn naar Californië, waar ze als zwervers moeten leven en soms werk vinden tegen hongerloon. Een felle aanklacht tegen de groote maatschappijen en trusts. — Wegens de talrijke rauwe opmerkingen, het sexueele betreffende, zeer voorbehouden lectuur. Dr L. A. H. ALBERING

Herman Teirlinck

20.193 **Teirlinck, Herman** 83.1

MARIA SPEERMALIE. Levensgetijden op de Heerlyckheid t' Homveld (1875-1937) — *A'dam, Wereldbibliotheek,* 1941, 2^e *druk* (20 × 13) 339 *blz. fl.* 2,90 [44 *fr.*] ; *geb. fl.* 3,65

II — De « Levensgetijden op de Heerlyckheid t' Homveld » geeft de levensgeschiedenis van Maria Speermalie, die haar moeder vroeg verliest, elders opgroeit en door haar hartstochtelijken aanleg eigenlijk haar levenlang zich sexueel te buiten gaat. Temidden van ontucht en moord met voorbedachten rade, echtbreuk en sadisme voltrekt zich dit leven. De beschrijving ervan is nergens grof, maar mist anderszins alle werkelijke grootschheid en diepte ; daarom moet het voorbehouden geacht worden in den meest strengen zin. D^r JOP POLLMANN

20.194 van Bruggen, Carry **83.1**

EVA. *Met voorw. dr Gerard van Eckeren — A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (De Salamander)* 1940 (19 × 12) 261 *blz.* 22,50 *fr.*

Carry van Bruggen

II*, Jd — In het œuvre van de romanschrijfster Carry van Bruggen zal deze vrouwelijke « levensbiecht » wel het best haar persoonlijkheid belichten en haar eigen diep-innerlijke doen kennen. Autobiografisch wellicht, waar zij het ontwaken van geslachtsdrift en moederschap stap voor stap uitzegt. Maar dan moet er ook gewezen op de gedachten die zij onder woorden brengt. Het leven voor « Eva » (de vrouw !) is een nooit versagende worsteling tegen een gevangenschap, een hangen in den slingerslag tusschen leven en dood. Met de conclusie, die pijnlijk aandoet : « Buiten den slingerslag is er niets » Een donker, neerdrukkend, pessimistisch boek van een toch jong en levenslustig meisje. Het stemt des te wranger, als men weet dat vijf jaar nadien deze vrouw is gestorven. Om de onverkwikkelijke ideeën rondom het huwelijk van deze, die geen geloof had aan hoogere en geestelijke geloofswaarheden, is streng voorbehoud geboden. A. v. d. Dries

20.195 van Laer, Fred **83**

DE VERLOREN BRUID. Roman — *A'dam, A. R. B. O. ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (21 × 15) 293 *blz.* 43,20 *fr. ; geb.* 52,20 *fr.*

II, S — Besproken in de rubriek « Twee op zeven... » onder n[r] 20.169.

20.196 van Loggem, Em. **83.1**

ASFALT EN HORIZON — *A'dam, A. R. B. O. ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (21 × 15) 296 *blz.* 43,20 *fr. ; geb.* 52,20 *fr.*

II, S — In « Twee op zeven... » gerecenseerd onder n[r] 20.170.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

20.197 Buck, Pearl S. **83.1**

ANDERE GODEN. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Other gods*] *dr Clare Lennart — Utrecht, A. W. Bruna,* 1940, 2[e] *druk* (20 × 15) 412 *blz.* 48 *fr.*

S. Pearl Buck

III — De boeken, die Pearl Buck schreef na haar verblijf in China lijden aan het groote euvel dat ze te lang zijn. Deze bedenking betreft geenszins het aantal bladzijden, doch enkel de verhouding die er bestaat tusschen het rhythme van het verhaal en het levensrhythme van den inhoud. Aan het evenwicht in deze verhouding viel voor een groot gedeelte de bekoring toe te schrijven van haar Chineesche romans. Zelfs haar stijl wortelde zoo diep in de trage gelijkmoedigheid van het Chineesche leven en de Chineesche ziel dat zij er zich bezwaarlijk kan van losmaken, zoodanig dat de litteraire waarde van haar werken, waarin ze Amerikaansche toestanden behandelt, daarvan nog steeds den stompen weerslag ondergaat. « Andere Goden » brengt een ietwat sentimenteele oplossing bij een niet te onderschatten probleem. Een jonge man, die in een oogenblik van onberedeneerde avonturenwellust den nog maagdelijken top van een Himalayapiek beklautert, groeit daardoor tot den held van het Amerikaansche publiek, tot één der ettelijke helden van de sport, de film en de verafgode onbezonnenheid, waarop het, bij gebrek aan een waren God, zijn natuurlijken aanbiddingsdrang kan botvieren. De schrijfster heeft het blijkbaar niet goed gewaagd de psyche van den held-zelf als hoofdschotel te nemen ; ze behielp zich dan maar met het zielkundige proces van de ontwikkelde, jonge vrouw, die bij den primairen Himalayabestormer heelemaal niet past, en die, na een moeizaam verworven beslissing om haar eigen weg te gaan, uiteindelijk toch besluit hem niet te verlaten, uit medelijden met de verscheidene beklagenswaardige enkelingen onder de dwaze massa, aan wie ze door zijn zorgzaam gekoesterde publiciteit te compromitteeren, het idool zou ontrukken, dat zij in hun hart dragen, het idool, waarin zij hopen

en vertrouwen. Pearl Buck heeft enkel een knappe en ietwat verbeten diagnose gesteld. Aan het « betere » dat ze de Amerikaansche massa voor oogen had kunnen houden, ter heeling van haar aardsche-goden-manie, kan ze zelf niet gelooven. Zoo schenkt haar boek ons een meewarige uitbeelding van eenzame drenkelingen, die hun kompas hebben verloren en verlaten ronddobberen op een kustenlooze zee, steeds opnieuw alle heil verwachtend van schrale zandbanken, waar ze bij iedere keering der tij opnieuw worden afgespoeld.

PAUL HARDY

20.198 **de Hartog, Jan** **83.9 : 83.0 : 38**

HOLLANDS GLORIE. Roman van de zeesleepvaart — *A'dam, Elsevier,* 1940, 4e *druk* (23 × 15) 443 *blz.* *fl.* 3,65

III — De recensie hierover vindt de lezer in het artikel « Twee op zeven... » nr 20.171.

20.199 **Elsschot, Willem** **83.1**

DE LEEUWENTEMMER — *A'dam, P. N. van Kampen,* 1940 (20 × 14) 116 *blz.* *fl.* 1,90

III — Lees de bespreking van dit werk onder nr 20.166 in « Twee op zeven... ».

20.200 **Matthijs, Marcel** **83**

DE GOUDEN VOGEL — *Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* 1941 (18 × 11) 191 *blz.* 20 *fr.*; *geb.* 30 *fr.*

III — Onder nr 20.165 in de rubriek « Twee op zeven... » vindt de lezer de recensie over dit werk.

20.201 **van der Woude, Johan** **83.0 : 83.9**

PORTELET — *A'dam, L. J. Veen,* 1940 (22 × 16) 292 *blz.* *fl.* 3,25; *geb. fl.* 3,90

Johan van der Woude

III — In dezen semi-avonturen roman is Portelet, de begenadigde rapiervechter, de hoofdpersoon. We ontmoeten Portelet in gezelschap van vagabondeerende gelukzoekers, op zijn rondreizen door de Nederlandsche gewesten, op alle sluipgangen der spionnage steeds vergezeld van den wapensmid Ambroise Jaghere, later van Lute, een vrouw van opofferende niet beantwoorde liefde. Deze roman illustreert op meesterlijke wijze het ontwrichte economische en maatschappelijke leven van het begin der XVIe eeuw.

A. J. VAN DEN BOGAERT

20.202 **van Iependaal, Willem** **83**

DE BOCHT IN DE VAART — *A'dam, A. R. B. O.; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (21 × 15) 244 *blz.* 43,20 *fr.*; *geb.* 52,20 *fr.*

III, LS — Besproken onder nr 20.168 in de rubriek « Twee op zeven... ».

20.203 **van Moerkerken, P. H.** **83.9 : 92**

KONING ATTILA'S BRUILOFT — *A'dam, P. N. v. Kampen & Zn,* 1940 (20 × 12) 90 *blz.* *fl.* 1,90; *geb. fl.* 2,75

P. H. van Moerkerken

III — Prof. P. H. van Moerkerken schildert onder deze titel het gehele leven van Attila, « De Geesel Gods », van zijn optreden af als alleenheerser, door de moord op zijn broeder Bleda, tot aan zijn geheimzinnige en gruwzame dood, in het slaapvertrek, aan de zijde der buitgemaakte Bourgondische prinses Hildiko, de bruid van Childerik. Dit beknopte, uitvoerig gedocumenteerde werk over zulk een brede stof zal lezers, met 'n grondige kennis van het met zoveel talent geschilderde tijdvak, zeer aantrekken.

P. A. PIJNENBURG

20.204 **Walters, W. J.** **83.1**

DE VERBODEN WEG. *Vert. uit h. Amerikaansch [Forbitten path] dr Elisabeth Zernike — Baarn, Hollandia Drukkerij,* 1939 (21 × 15) 221 *blz.* *fl.* 2,25; *geb. fl.* 2,90

III — Bill Wheeler heeft zich doen opnemen in een particuliere zenuwinrichting. Hij is een alcoholist die wil strijden tegen zijn gebrek. Met hulp van doktoren, verpleegsters en mede-patiënten overwint hij het monster « alcohol ». Knap wordt de psychologie van deze strijd getekend. Duidelijk komt voor ons staan de sfeer in de diverse klassen van de inrichting; de mentaliteit der verschillende medici, verpleegsters en verplegers. Eenmaal genezen moet Bill zich nog vrijmaken van de gestichtsobsessie. — Ter verklaring van de ziekelijke neigingen geeft de schrijver telkens fragmenten uit de jeugdhistorie van den

patient. En vooral deze schetsen maken door hun rauw-realistische tekening van verworde milieu's het boek minder geschikt voor den doorsnee-lezer, voor wien de vele psychologische termen ook een groot bezwaar opleveren. Vertaling zeer vlot. P. A. PIJNENBURG

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

20.205 **Ayres, Ruby M.** 83

ALS IK EEN EN TWINTIG BEN. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The moon in the water*] *dr Joanna Jansen — Den Haag, Kruseman* (19 × 13) 216 *blz. fl.* 2,25 [25 *fr.*]; *geb. fl.* 2,90 [35 *fr.*]
IV, N — Na een verloving van Jane, het jongste der meisjes, met Gavin Montford, tracht haar oudere zuster Gavin voor zich in te palmen. In de eenzaamheid waar ze troost hoopte te vinden, ontmoet Jane Gavin weder en samen komen ze tot de ontdekking waarlijk van elkaar te houden. — Neutrale, oppervlakkige amusementslectuur. JOH. REESE

20.206 **Baldwin, Faith** 83

Faith Baldwin

DE GOUDEN SCHAKEL. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Honour bound*] *dr Jeanne de Kruijff — Den Haag, J. Ph. Kruseman*, 1939 (21 × 15) 221 *blz.* *fl.* 2,25; *geb. fl.* 3,25
IV — Laurie Alison wordt verliefd op Kit en haar beste vriendin Dolly was geëngageerd met Hank Ellis. Laurie en Hank worden beiden teleurgesteld in hun liefde, zoeken troost bij elkaar en trouwen samen « op verstandelijke basis ». Dit huwelijk, dat aanvankelijk een mislukking dreigt te worden doordat hun jeugdvrienden weer in hun leven komen, wordt toch nog gelukkig doordat hun genegenheid voor elkaar dieper blijkt te wortelen dan hun eerste liefde. Voor geestelijk volwassenen geschikt. J. VAN DE VEN

20.207 **Baldwin, Faith** 83

HET RECHTE PAD. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The high road*] *dr G. J. Werumeus Bunning-Ensink — Laren N. H., A. G. Schoonderbeek (Ramona-reeks)* 1939 (21 × 15) 200 *blz.* *fl.* 2,25; *geb. fl.* 2,90
IV — De roman van een jong meisje, die alleen op de wereld, op zoek is naar een baantje. Na vele avonturen krijgt ze een verantwoordelijke baan waarvoor ze slechts ten dele geschikt blijkt. Liefde à la Américaine. JOH. ZWANIKKEN

20.208 **Baldwin, Faith** 83

HET WITTE PARADIJS. Een ski-roman. *Vert. uit h. Amerikaans* [*White magic*] *dr Jeanne de Kruijff — Den Haag, Kruseman*, 1940 (21 × 15) 221 *blz. fl.* 2,25 [25 *fr.*]; *geb. fl.* 3,25 [35 *fr.*]
IV — Garda Allen is een rijke erfgename die met een gezelschap naar Sun Valley gaat om de skisport te beoefenen. Ze raakt daar verliefd, maar op de verkeerde. Gelukkig komen beiden te juister tijd tot bezinning en komt alles op zijn pootjes terecht. — Het geheel is een romantisch vlot geschreven verhaal. L. C. M. ROBBERS

20.209 **Berry, Raymond A.** 83.0

STRIJD WOEDT OM WATER. *Vert. uit h. Amerikaans* [*Dusty rivers*] *dr Dr J. Y. van Vliet — Den Haag, Kruseman*, 1940 (21 × 15) 224 *blz.* *fl.* 2,25 [25 *fr.*]; *geb. fl.* 3,25
IV — Droog prairieland; strijd om den levensader van dit land, het water; een rechtschapen, schotzekere held met enkele aanhangers; een overmachtige tegenpartij, die voor geen schurkerijen terugschrikt; een onschuldig dapper meisje, dat in de netten der misdadigers dreigt verstrikt te raken; de overwinning van het recht en happy end. — Ontspanningslectuur na uren van ernst. A. J. DE SWART

20.210 **Berry, Raymond A.** 83.0

UITGESTOOTEN. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Warf of the West*] *dr J. G. H. v. d. Bovenkamp Jr — Den Haag, J. Ph. Kruseman*, 1940 (21 × 15) 223 *blz.* *fl.* 2,25; *geb. fl.* 3,25

IV — Een spannend, goed vertaald boek, dat behalve de gewone voordeelen van dit soort ontspanningslectuur nog het voordeel biedt, dat het in deze benarde tijden den lezer moed geeft. In dit boek toch komen twee personen in een onbewoonde spelonk terecht, verblijven jaren daarin en komen daarna te voorschijn als in alle opzichten zeer krachtige figuren. Naast het voedselvraagstuk hebben deze helden blijkbaar nog het grondstoffen- en fabricage-vraagstuk opgelost, want na al die jaren beschikken zij nog over munitie en alles wat tot de uitrusting van een jager behoort.
G. V. B. Kevenaar

Frans Bordewijk

20.211 **Bordewijk, Frans** 83.8
DE KORENHARP — *R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1940 (23×15) 176 *blz.* *geb. fl.* 2,50
IV — Op allerlei verschijningsvormen van het groote leven reageert de schrijver op uiterst persoonlijke wijze : persoonlijk is zijn visie, persoonlijk zijn taal, persoonlijk vooral zijn beeldspraak, die soms spitsvondig, soms duister, maar vaak verbluffend raak is.
Leo Fens

20.212 **Bulthuis, Rico J.** 83.8
HET GLAZEN MASKER. Fantastische vertellingen. *Met illustr. v. d. schrijver — Den Haag, Joh. Ykema,* 1940 (23×15) 53 *blz.* *fl.* 1.—
IV — Drie vertellingen : *Vlinder Violet, Kikkers* en *Het Glazen Masker,* die helaas al te fantastisch zijn. Het is spijtig dat iemand, die ongetwijfeld kan schrijven en die werkelijk een rijke verbeelding heeft, zoo'n kostelijke gaven vergooit aan werkjes als dit waaraan we ten slotte niets hebben.
R. van de Moortel

Rico J. Bulthuis

20.213 **Clason, Clyde B.** 83.0
DANS OM HET ZWAARD. *Vert. uit h. Amerikaans [Dragon's cave] dr Johan v. Delden — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1940 (21×14) 248 *blz. geb. fl.* 2,50
IV — Jonas Wright is een verwoed verzamelaar van wapens. Op zekeren dag wordt hij vermoord gevonden, door een van zijn eigen wapens getroffen. Tijdens het politie-onderzoek worden nog twee personen van het leven beroofd wat de zaak nog ingewikkelder maakt. — Er zijn tegen het boek geen ethische bezwaren, maar het verhaal is nogal langdradig met hier en daar een spannende passage.
L. C. M. Robbers

20.214 **Daalder, D. L.** 83 : 93
SCHIMMENSPEL — *Zeist, Ploegsma,* 1940 (21×16) 231 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,25
IV, P — Sober geschreven, weinig belangrijke autobiografie in romanvorm. Eerst schr's jeugd op Texil in eigen vertrouwde milieu van godsdienstig en dorpsch geharrewar, daarna zijn vreugdelooze kweekelingentijd te Haarlem. De verlegen kwekeling heeft op het tijdstip waar dit boek ophoudt nog menige phase moeten doorloopen om uit te groeien tot den huidigen pædagoog, redacteur van « Het Kind ».
E. M. Damen

20.215 **Dean, Robert George** 83.0
DRIE LICHTEN DOOFDEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Three lights went out] dr Ferd. ter Hulpen — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20×14) 251 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Op Hastings House komen allerlei gasten hun weekend doorbrengen. In dit korte tijdsbestek gebeuren er drie moorden en bijna alle gasten staan onder verdenking. Tenslotte wordt de minst verdachte als de moordenaar ontmaskerd.
A. C. Oomes

20.216 **Dean, Robert George** 83.0
HET GEHEIM VAN SUTTON PLACE. *Vert. uit h. Amerikaansch [The Sutton Place murders] dr Bernard de Geer — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20×15) 299 *blz.* *fl.* 2,25
IV — De grote geldmagnaat van de New Yorkse effecten-beurs, Harrold Mitchell, werd dood in zijn bad gevonden. Moord of zelfmoord ? Pat, een verzekeringsinspecteur, geholpen door zijn meisje, Suzan Barton, weten op werkelijk slimme wijze het raadsel tot oplossing te brengen, en langs deductieve weg weten zij feilloos aan te tonen, wie de dader moet zijn van alle misdaden, welke met het geval Mitchell samenhangen. Voor volwassenen een boeiende vlot geschreven detective-roman.
L. C. M. Robbers

20.217 **Dean, Robert George** 83.0
HET MYSTERIE DER VINGERAFDRUKKEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Murder makes a merry widow] dr Ferd. ter Hulpen — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20×14) 244 *blz.*
IV — Ergens in New York in een niet drukke straat is in een groot huizencomplex een moord gebeurd. De misdaad is sluw in elkaar gezet, want na vele inspannende combinaties en deducties is de kranige detective tot de slotsom gekomen, dat de dader dadelijk na de misdaad zich zelf opbelde. In enkele ogenblikken wederom thuisgekomen, spreekt hij luid in zijn telefoon en verschaft zich zo een alibi. Als detective verhaal komt dit boek zeker niet boven de gewone middelmaat uit. L. C. M. Robbers

20.218 **de Vries, Anne** 83.1
BARTJE ZOEKT HET GELUK — *Nijkerk, G. F. Callenbach; Antwerpen, Standaard-Boekhl,* 1940 (21×17) 280 *blz.* 35 *fr.; geb.* 48 *fr.*
III-IV, [P] — De bespreking van dit werk werd opgenomen in het artikel « Twee op zeven... » onder nr 20.167.

20.219 **Faulkner, William** 83.1 : 83.9
DE FAMILIE SARTORIS. Een romantisch verhaal uit den Amerikaansche Burgerkrijg, 1861-1865. *Vert. uit h. Amerikaansch [Unvanquished]. Geill. dr Edw. Shenton — Haarlem, De Spaarnestad (Kennemer-serie nr 12)* [1940] (20×14) 318 *blz.* 5,90 *fr.*

William Faulkner

IV, [P] — Een volksboek, qua uitgave, qua inhoud en qua taal. Het verhaal, aanvankelijk eerder anecdotisch, met den eigen Amerikaansche humor nochtans, komt pas achteraf op volle dreef. Dan vertoont F. alle gaven van den ras-verteller, die sterk te boeien weet, ook al omdat de gebeurtenissen zelve een meer algemeen-menschelijke beteekenis krijgen. Vader Sartoris is kolonel bij het Zuidelijke leger en laat het beheer van de plantage en het toezicht over z'n zoon over aan Granny, zijn moeder, 'n sympathieke oude dame. Deze wordt door struikroovers vermoord, maar gewroken door haar kleinzoon en diens zwarten speelkameraad, Ringo. De plantage wordt plat gebrand, maar na den oorlog herbegint Sartoris met nieuwen moed en neemt ook actief deel aan den politieken, socialen en economischen heropbouw van zijn land — zijn heerschzucht en onhebbelijk karakter halen hem den haat van een mededinger op den hals, en hij, op zijn beurt, wordt neergeschoten. Zijn zoon, van 'n veel zachtere inborst, heeft in z'n ziel den roep van de natuurwet vernomen : gij zult niet dooden ! en vergeeft, ook al weet hij dat om die « lafheid » zijn verloofde hem verlaten zal. De groote trek van de plots bij honderdduizenden vrijgekomen negerslaven, geeft schrijver 'n paar van z'n beste bladzijden in de pen. Alles te samen een vrij sterk en heelemaal niet onbelangrijk boek, 'n goed nummer in onze boekerijen, maar tot het hopelooze toe, zonder een zweempje levensinzicht. R. Verheyen

20.220 **Field, Rachel** 83.9 : 83.0
DIT ALLES EN OOK NOG DE HEMEL. *Vert. uit h. Engelsch [All this, and heaven too] dr R. Blijstra — A'dam, Kosmos,* 1939 (22×15) 373 *blz.* *fl.* 3,15 *; geb. fl.* 3,90
IV — Goed geschreven is de spannende levensroman over schrijfsters « oud-tante », die in haar functie van gouvernante onschuldig betrokken wordt in de opzienbarende moordzaak van de hertogin de Preslin, welke geheel Frankrijk in beroering bracht. Uitstekende typeering van personen, karakters en milieus. E. M. Damen

20.221 **Foster, Bennett** 83.0
STRIJD OM RECHT IN HET WILDE WESTEN. *Vert. uit h. Amerikaans [Blackless ranch] dr E. ten Have — A'dam, Ned. Keurboekerij,* 1940 (21×14) 206 *blz.fl.*2,25*;geb.fl.*2,50
IV — Oude farmer gaat ten onder in zijn strijd tegen gewetenlooze buren. De farm geraakt in verval, de man zelf verliest alle levensmoed. Dan komt zijn zoon van een studiereis thuis. Deze neemt de taak over, hergeeft de farm haar bloei en vernietigt de vijanden. Zelfs zijn vader krijgt weer lust in het leven. Dit alles gaat vergezeld van de noodige vuisten revolvergevechten. Geen litteraire waarde ; een boek voor de liefhebbers. Moreel geen aanmerkingen. Het meisje ontbreekt zelfs geheel. Vanwege het bloed dat vergoten wordt voor niet te jonge lezers. Cyr. van Duysse

20.222 **Gardner, Ellen Stanley** 83.0
DE NOODLOTTIGE CIRKEL. *Vert. uit h. Amerikaansch [The D. A. draws a circle] dr J. Y. van Vliet — Laren, Schoonderbeek,* 1941 (21×15) 192 *blz.* *fl.* 2,25 *; geb. fl.* 2,90

IV — Een detective-roman met niet al te ver gezochte conclusies van een pienteren districts attorney. Het einde onthult vanzelf sprekend het geheele onderlinge verband tusschen de los naast elkaar staande feiten, doch er worden geen massa belangrijke feiten, die in den loop van het verhaal verzwegen zouden zijn, ingelascht om den afloop van den roman bij den lezer waarschijnlijker te doen voorkomen. Een goed leesbaar boek.
A. J. DE SWART

20.223 **Hoffman, W. D.** **83.0**

BRAVO JIM. *Vert. uit h. Amerikaansch [Bravo Jim] dr Geert Venema — Den Haag Kruseman,* 1940 (21 × 15) 222 *blz.* *fl.* 2,25 [25 *fr.*] ; *geb. fl.* 3,25 [35 *fr.*]
IV — Een goed vertaald boek. Tot op de laatste bladzijde houdt het de lezer in spanning. Als ontspanningslectuur heeft het waarde. De tendenz is bovendien goed. G. KEVENAAR

20.224 **Loring, Emilie** **83.0 : 83.1**

LANGS EEN OMWEG. *Vert. uit h. Amerikaansch [The trail of conflict] dr Joanne Janzen — Den Haag, Kruseman,* 1940 (19 × 13) 222 *blz. fl.* 2,25[25 *fr*]; *geb. fl.* 2,90 [35 *fr.*]
IV — Een goed geschreven roman met vele fijn psychologische opmerkingen. Al wordt ook gemarchandeerd met zielewaarden, zooals de liefde toch feitelijk is, des te meer worden wij echter ook door den goeden afloop bevredigd. — Een goede afleiding na inspannend werk.
A. J. DE SWART

20.225 **Loring, Emilie** **83**

TUSSCHEN DE PIJNBOOMEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Hilltops clear] dr Johanne Janzen — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (19 × 13) 224 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Prudence Schuyler en haar broer erven een landgoed, en vestigen zich daarop. Het beheeren van de rijk aan bosschen zijnde hoeve eischt de noodige zorg en levert vóór en dóór verschillende personen in de omgeving belangrijke moeilijkheden op. De goede afloop, ook in zake liefde, wordt de volwassen lezer van deze ontspanningslectuur echter niet onthouden. Vlot, doch onbelangrijk.
E. MOERKERK

20.226 **Mann, E. B.** **83.0**

TOM STORM'S OVERWINNING. *Vert. uit h. Amerikaansch [Stampede] dr Geert Venema — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1939 (21 × 15) 220 *blz.* *fl.* 2 25 ; *geb. fl.* 3 25
IV — Het land van Tom Storm bevat goud, zonder dat hij het weet. Een bende schurken, die daarvan wel op de hoogte is, tracht het land in haar bezit te krijgen, eerst op een sluwe wijze en als dat niet gelukt, door openlijke aanvallen. Ook dit mislukt, al lijkt het soms of zij en niet Tom Storm de overwinning zal behalen.
A. ACKERMANS

20.227 **Miller, Tevis** **83.0**

GOUD EN KOGELS. *Vert. uit h. Amerikaans [The badman of VX Ranch] dr Bert van Doorn — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1939 (21 × 15) 224 *blz. fl.* 2,25
IV — Brave en niet brave cowboys, maar ontegenzeggelijk allemaal dapper en vlug klaar met hun revolver ; een ranch ; een goudmijn, die nog gevonden moet worden ; en natuurlijk ook knappe meisjes, waarvan er zelfs één geschaakt wordt. Geen bezwaren.
L. J. W. SMIT

20.228 **Moore, Amos** **38.0**

BANDIETENLAND. *Vert. uit h. Amerikaans [Outlaw country] dr A. D. Baert — Laren A. G. Schoonderbeek,* 1940 (21 × 15) 200 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Verhaal uit de Far West. Gewoon recept. De voorman van de Spur in a circle-hoeve roept bij geheimzinnige gebeurtenissen op de hoeve de hulp in van zijn vriend Blaze Mallory, oud politieman van Pony Wells. Onder veel revolverschoten weet deze de bende, die het op de oude zilvermijnen van de bezitster van de hoeve gemunt heeft, te vernietigen met tot slot het te verwachten happy end.
A. LOONEN

20.229 **Nordströ̈m, Ludvig** **83.1**

Ludvig Nordström

GOBSMAN AARDAPPELEN. *Vert. uit h. Zweedsch [Jobbarfamiljen Gobsman] dr Remy de Muynck — Oude God, Die Poorte,* 1940 (20 × 13) 231 *blz.* 18 *fr.* ; *geb.* 27 *fr.*
IV — Gobsman, Stockholmsch groothandelaar in aardappelen, schatrijk maar een zeer eenvoudig man van den buiten gebleven. Niet zoo zijn « moderne » zoon en dochter. Door het aan huis komend groot volk wordt hem diets gemaakt dat hij door niet tot het fijne volk te behooren, toch maar een « knecht » blijft. Dit is het vertrekpunt. Nu wordt het boek zoomaar niet de historie van den opgang van een parvenu, neen 't is veel fantastischer : zoo om er een gedacht van te geven : Gobsman zal van den eenen kant wraak nemen door al zijn geld te verdoen, van den anderen kant is hij toch behekst door het verlangen naar het toppunt, het onsterfelijk-worden door een Vasa-orde.

Vernuftig en spannend beweegt de actie daar rond, totdat, juist op het punt te slagen, de dood hem verrast, toch met de orde in handen. Een flinke bezetting van Zweedsche adel, zakenmenschen, burgerij, familie wemelt daarrond, levensecht. Het concept heeft iets van Balzac (Gobsman doet reeds denken aan Gobseck, alleen de naam wel te verstaan); terwijl fantazie en humor aan Tchekow herinneren. Flink, boeiend, kostelijk en goed boek ! — Aanbevolen. Dr Joris Caeymaex

20.230 **Norel, K.** **83.9**

K. Norel

JANMAATS EN SINJEUREN. *Geill. met bandteekening dr G. D. Hoogendoorn — Leiden, A. W. Sijthoff,* 1940 (21×15) 333 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50

IV, [P] — Deze historische roman beschrijft een zeer belangrijk fragment van de opkomst van Amsterdam's handel, welke culmineert in de eerste tochten naar Indië. De hoofdpersonen zijn de jonge schipper, later admiraal Steven van de Hagen en het nichtje der rijke Hasselaers Anna Eltink. Het meisje verkiest den zeeman boven een rijken koopmanszoon. — Uitstekend getypeerd is het moeilijke leven van de Hollandsche zeemansvrouw uit die dagen ; een leven dat slechts gedragen kon worden met een krachtig vertrouwen op God. Dr L. Albering

20.231 **Otten, Bep** **83**

HET LEVEN WACHT. *Geïll. dr Mali Auerbech — A'dam, Ned. Keurboekerij (Serie meisjesromans)* 1939 (23×16) 256 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,50

IV*, M, P — Een goed geschreven meisjesboek van een tot nu toe onbekende schrijfster. Vele problemen worden er in verwerkt. Ruth het rijke jodenmeisje, die bij Rie haar ouders onderdak moet zoeken. Rie die haar liefde voor 'n getrouwd man de baas moet blijven. De vriendschap van de dochter des huizes met het dienstmeisje etc. Het boek speelt in een christelijke sfeer. 't Is alleen heel jammer, dat de schrijfster haar ideeën en theorieën niet altijd met de onze kloppen, vooral wat het sacrament des huwelijks betreft. Alleen voor ontwikkelde meisjes. A. Müller

20.232 **Schreurs, Jacques, M.S.C.** **83 : 93**

◆ DE BRUID DIE HIJ NIET VERWACHTTE — *Utrecht, Het Spectrum,* 1940 (23×14) 249 *blz.* *geb. fl.* 3,90

Jacques Schreurs, M.S.C.

IV — Zonder het talent van pater Schreurs ooit onderschat te hebben, hebben we toch nooit vermoed dat wij nog ooit uit zijn hand een dergelijk wijs en mooi boek zouden ontvangen ; dat zijn kunstenaarsschap tot de adel van dit boek zou rijpen. 't Is een aangrijpend verhaal deze autobiografie van Jean-Luc Pouvreau ; de kruisweg van een edel mens die door de barste pijnen gelouterd moest worden om de inwendige vrede te vinden. « De wegen waarlangs God ons tot onze bestemming voert ontsnappen aan alle dialectiek en onze verwachtingen schijnen er slechts te zijn om ons te ontnuchteren ». Dit is de grondgedachte van dit edel boek, dat wij van harte aanbevelen niet enkel om zijn litteraire kwaliteiten, maar ook om de wijze bespiegelingen, die het aandoenlijk verhaal zo weldadig onderbreken. — Het boek is voortreffelijk uitgegeven. E. Serrarens

20.233 **Seltzer, Charles Alden** **83.0 : 83.9**

PARADE DER LEEGE LAARZEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Parade of the empty boots] — A'dam, Ned. Keurboekerij (De Nieuwe S.O.S.-serie))* 1939 (22×15) 224 *blz.* *fl.* 2,25

IV — Een met vlotte pen geschreven roman, spelend in de eerste tijden na den Slavenoorlog, meeslepend van het begin tot het eind, een waardig nummer van de S.O.S.-Serie. Brent Stoddard, een bekend Yankee-policeman, komt door toeval in het bezit van het portret van een beeldschoon meisje ergens uit het Zuiden. Hij besluit haar op te zoeken en komt daardoor in botsing met de rivier-piraten van den Mississippi. Met rechter Marston, Evan Weldon en Grant gelukt het hem echter de moeras-bandieten uit te roeien, en Stoddard's huwelijk met Marie Villers is de uiteindelijke belooning voor zijn moed en doorzettingsvermogen. Bij herdruk van deze roman zal het goed zijn bij de correctie der drukproeven wat scherper toe te zien. A. J. van den Bogaert

20.234 **Steel, Kurt** 83.0

OM TIEN DUIZEND DOLLARS. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Judas incorporated*] *dr Adriaan van Vliet — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20×15) 261 *blz.* *fl.* 2,25

IV — Henry Hyer moet den moordenaar zoeken van Homer Valliant, den vader van Mrs Tower. Deze wil hem daarvoor beloonen met 10.000 dollar. De fabriek, waarvan Valliant vroeger eigenaar, thans directeur is, telt onder het personeel tal van spionnen, die aangesteld zijn door een detectivenbureau, dat tot taak heeft een staking te voorkomen. Een ander detectivebureau moet weer het eerste bewaken en... bespionneeren. Tusschen die intrigeerende schurken — meer zijn die « dectectives » niet — loopt Hyer rond. Tenslotte vindt hij den moordenaar juist onder die arbeiders, die door dik en dun partij trokken voor Valliant. FR. VERMEULEN

20.235 **Steel, Kurt** 83.0

WAAROM VERMOORD ? *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Murder for what* ?] *dr J. Feitsma — A'dam, De Steenuil,* 1940 (20×14) 226 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Een bekend schrijver, Shannon, wordt verdacht van moord op een politie-agent. Een detective moet de onschuld van den verdachte bewijzen, wat hem ook gelukt. Maar voor het zoover is, ontmaskert hij een bende valsche munters en wordt hij, onschuldig, van een anderen moord verdacht. A. ACKERMANS

20.236 **Strijt, Willy** 83

HET TALENT VAN FIE BINNENDIJK. *Geïll. met* 1 *plaat dr K. H. — A'dam, U. M. Holland,* 1939 (23×17) 216 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,75

IV-V, M, P — Fie Binnendijk, dochter uit een heel arm gezin en Vonnie du Champs, een rijk meisje, zijn al vanaf hun zesde jaar echte vriendinnen. Fie heeft het heel moeilijk en als zij tenslotte erg ziek wordt, begrijpt Vonnie pas, hóe moeilijk. Zij zorgt dan, dat Fie naar buiten kan om aan te sterken en dat deze daarna in een eigen handwerkzaak komt. Een mooi en vooral een *goed* boek voor onze meisjes van 16 jaar en ouder. J. M. KEMPEES

20 237 **Surink, Sonja** 83.0

DE MOORD IN DEN SCHEERSTOEL (De avonturen van DorotheaZwart : 3) — *Den Haag, « De Kern »,* 1940 (20×14) 296 *blz.* *fl.* 2,25

IV — Thea Zwart, de inquisitieve, ontmoet op de rommelmarkt te Amsterdam een dode in een oude scheerstoel en valt dan met haar detective-neus in de boter van nog twee moorden en een chantage-geschiedenis, die niet veel om het lijf heeft, maar geheimzinnig geënscèneerd is in een nogal slordig taaltje, dat nu eens te hoogdravend, dan weer te vulgair is. — Geschikt voor wie in een detectieve-verhaal alleen maar spanning zoekt. J. P. M. VLEKKE

20.238 **Taylor, Phoebe Atwood** 83.0

HET INKT-MYSTERIE. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The tintling symbol*] *dr Frans van Overvoorde — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (19×13) 223 *blz.* *fl.* 2,15 [25 *fr.*]

IV — De schrijfster brengt een overstelpend aantal menschen naar voren, waarvan Asey Mayo, de dilettant-detective gebruik moet maken om de raadselachtige moord op Dave Truman op te lossen. De naaste buren zijn er als het ware de toeschouwers van en zijn laatste woord « inkt » door hen opgevangen, moet het mysterie nog ingewikkelder maken. J. A. L. TERWINDT

20.239 **Taylor, Phoebe Atwood** 83.0

HET MYSTERIE VAN DEN KOPEREN RING. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The annulet of gilt*] *dr Fr. v. Overvoorde — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1939 (19×13) 222 *blz.* *fl.* 2,15

IV-V° — Van de vele detectiveverhalen,die ik gelezen heb, is dit wel het *alleronbenulligste* Zelfs na de oplossing blijft het verhaal onbegrijpelijk. Asey Mayo kan een geweldige detective zijn, maar hij zou toch een anderen levensbeschrijver moeten kiezen. Het beste zal zijn, dat hij met Phoebe Atwood Taylor in het niet verdwijnt. FR. VERMEULEN

20.240 **Walling, R. A. J.** 83.0

HET KASTEEL DER VERSCHRIKKING. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The corps with blistered hand*] *dr J. Feitsma — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20×14) 308 *blz.* *fl.* 2,25

IV — In de Chantry, een voormalige abdij in het Engelsche stadje Albury, lag volgens oude boeken een schat begraven, daar achtergelaten door de laatste Prior van het klooster. De Abdij werd verkocht en later omgebouwd tot kasteel. De juiste plaats waar de schat te vinden zou zijn, was aangegeven door een ingewikkeld diagram. Natuurlijk tracht iemand de schat te rooven, maar wordt vermoord. Waarom hij vermoord wordt en welke misdaden verder in het kasteel nog hebben plaats gehad, wordt op schrandere wijze door een knappe detective in deze boeiend geschreven roman aan het licht gebracht. L. C. M. ROBBERS

20.241 **Wast, Hugo** 83.3

◆ GOUDDICTATORS ! *Vert. uit h. Spaansch* [*Oro*] *dr Martin Leopold — Den Haag, De Residentiebode (Vita-serie)* 1940 (24 × 17) 283 *blz. fl.* 3,90 [74 *fr.*] ; *geb. fl.* 4,90

Hugo Wast

IV* — In de kaas van Argentinië zit een muis, die er slechts de korst zal van overlaten. Die muis is de Jood. Deze roman van den vermaarden Argentijnschen romancier is wel het sterkst gedocumenteerde, het meest waarschuwende en het heiligst-bezielde pamflet tegen het Jodendom dat in onze dagen kon worden geschreven. Het is dwarsdoor katholiek en eindigt in een aangrijpende apotheose, waarbij een machtig frecso wordt voorgetooverd van de slotplechtigheid van het Eucharistisch Wereldcongres op de Plaza del Congreso te Buenos Ayres. Hugo Wast kletst niet : hij bezit een verbazende kennis van den Talmud en diens aanhangers, wier verbluffende, schijnheilige casuïstiek ons onthuld wordt, die den Talmud trouw bleven ofschoon ze het geloof aan den God van Abraham hebben verloren. Hij toont ons de Joden in hun racistischen trots ; hun parasiteerende levenshouding ; hun kracht, die schuilt in hun zwijgzaamheid en hun samenhoorigheid, en vooral hun jacht naar het goud, het materieele bezit, jacht, die met « alle » middelen ondernomen wordt, wijl het goud, dat zij door hun demonische praktijken tot de eenige grootmacht in de moderne wereld hebben opgevoerd hun in deze wereld de absolute heerschappij over alle christenen moet verschaffen. De Joodsche hoofdfiguren in dit boek zijn van bijbelsch-episch formaat, doch in hun midden leeft de met piëteitsvoller trekken geboetseerde ideale figuur van den christelijken edelman. Wast bouwde zijn gegeven uit op de fantastische veronderstelling dat, wanneer een hedendaagsch alchimist er in slagen zou op goedkoope wijze goud te vervaardigen, het door de Joden geheiligde metaal tot zijn eigenlijke, louter-industrieele waarde zou worden herleid en Salomon's nieuwen tempel voor de laatste maal zou instorten. « Gouddictators » is al te zeer overladen met intellectualistisch geredeneer om als een gaaf kunstgewrocht te worden aanvaard ofschoon de auteur er als een schr. met uitzonderlijke gaven uit naar voren treedt en het boek evenzeer fragmentarisch — wat den vorm aangaat —, als in zijn geheel — wat het concipieeren en uitwerken van een idee betreft —, een onbetwistbaar bewijs levert van Wast's ongemeen-rijke litteraire mogelijkheden. Geen enkel katholiek intellectueel, die het Joodsche gevaar, dat onze christelijke beschaving bedreigt, in zijn vollen omvang wil begrijpen mag dezen hartstochtelijken pamfletairen roman ongelezen laten.

Paul Hardy

J. M. Westerbrink-Wirtz

20.242 **Westerbrinck-Wirtz, J. M.** 83

PETER SENIOR EN PETER JUNIOR — *A'dam, H. A. van Bottenburg N. V.*, 1939 (22 × 13) 249 *blz. fl.*2,25;*geb.fl.*2,90

IV. [P] — Schrijver teekent in dit boek den invloed, die een vader met een sterk en heerschzuchtig karakter blijvend op een volgzamen maar zwakken zoon uitoefent, zoodat diens leven dreigt te mislukken. Een uiteindelijke overgave aan God redt den zoon van den ondergang en geeft hem de noodige kracht om weerstand te bieden en een eigen weg te gaan. Hoewel in protestantsche geest geschreven, ook voor katholieken waardevolle lectuur. L. van der Hulst

20.243 **Wipple, Kenneth** 83.0

DE GEHEIMZINNIGE BRANDSTICHTER. *Vert. uit h. Amerikaans* [*The fires at Fitch' Folly*] *dr Greta de Gorter — A'dam, Ned. Keurboekerij,* 1940 (21 × 14) 277 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,50

IV — Oude Peter Fitch, een multimillionnair woont met zijn gezin en bedienden in een schitterende villa gelegen op de top van een berg. Een gedeelte van de villa brandt af, waarbij de zoon om het leven komt. Ongeluk of misdaad ? Aan den detective de taak om dit op te lossen. Er komen veel branden in dit boek voor. — Amusementslectuur zonder meer. L. C. M. Robbers

VIb — KINDERLECTUUR

Voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

20.244 Logger, Mary **81 : 58 : 59 : 087**

ALS RUPSJES PRATEN... — EEN KLOMPJE VAN LINDENHOUT ! — VAN EEN BOERINNETJE... — ZOO EEN DOMME STIER ! *Illustr. van Elisabeth Ivanovsky — Brugge, Desclée de Brouwer,* 1940 (20×15) *elk* 17 *blz.* *elk* 8 *fr.*

VIb, N — Vier verzenbundeltjes voor kinderen, over dieren, boomen, menschen. Het doel van schrijfster is didactisch. Daaraan beantwoorden ten volle de frissche kleurplaatjes van E. Ivanovsky. Waar het kinderversjes geldt vindt men bitter weinig poëzie ; de schrijvers houden zich meestal aan 'n minimum van dichtkunst : rijm en versmaat. Maar dan mogen we toch eischen, dat dit weinige onberispelijk zij, wat in deze bundeltjes niet altijd het geval is. Is het rijm doorgaans goed verzorgd, het rhythme laat soms te wenschen over. Het stukje « De Alligator » is er een voorbeeld van. Soms is de taal voor kinderen te vaag en te moeilijk, als b.v. « De haring, de steur, schieten steeds jaar op jaar, in 't water hun kuit. Doch één vischexemplaar... » « Een toekomstig moedertje » en « Het liedje van beer Teun », e.a. zijn fijn. De aandacht van de kinderen wordt herhaaldelijk getrokken op het « moederen » van de dieren. Is dit wel gewenscht ? Waar schrijfster zooveel over het geschapene spreekt, missen wij, katholieken, de gedachte aan den Schepper. — De uitgave is keurig. L. VERWIMP

20.245 Nonkel Fons en Müller, Gust **05 : 087**
◆

Nonkel Fons

ZONNELAND'S KERSTBOEK. Aan de Vlaamsche neefjes en nichtjes opgedragen. *Geïll. — Averbode, Goede Pers,* 1940 (25×17) 64 *blz.* 2,50 *fr.*

VIa-b — De kleine verhalen en de liedjes en de wetenswaardigheden behandelen het Kerstgebeuren en de Kerstviering, en als afwisseling krijgen we eenige binnenhuisspelletjes en een tooverkunstje ten beste. Onder dit alles vinden we veel bruikbaars om bij kinderen een Kerststemming te verwekken. De tweede helft van dit boekje geeft een Kersttooneel in drie deeltjes : « Bertje met het Kistje » door Gust Müller. Het speelt op een Kerstavond in een groote stad. De personæ zijn : een kliekje deugnieten uit een arme volksbuurt en Bertje, 'n leurdertje en teringlijder, die door Fonske, de zoon van een rijk fabrikant bekeerd wordt. We weten dat kinderen dit stukje bij lezing schoon vinden, maar dat volstaat niet om het een goed tooneelwerkje te noemen. L. VERWIMP

88. - Gemengde Opstellen

20.246 Buskens, Emiel **84 : 82 : 79**

RADIO-MOZAIEK. *Geïll. met portret — Mechelen, Boekhl Plantin,* 1940 (25×17) 148 *blz.* 35 *fr.*

Emiel Buskens

IV — In dezen bundel verzamelde Emiel Buskens drie hoorspelen van zijn hand, voorafgegaan door een studie over het hoorspel. De studie bevat veel rake uitspraken en doordachte beschouwingen. Buskens beseft volkomen de cultuurwaarde en de doeltreffendheid van het hoorspel, dat, wanneer het als litterair genre volwaardig zal geworden zijn bij de artistieke opvoeding van een volk een veel ruimer terrein bestrijken, en veel dieper zal kunnen doordringen tot de massa dan zulks met het tooneel het geval is. Er zijn nog heel wat omstreden punten in het getheoretiseer rond het hoorspel, en waar de schrijver af en toe op een decreteerenden toon uit den hoek komt, liggen er argumenten voor het grijpen om hem de wankelbaarheid van zijn theorieën te doen inzien. Waar hij echter beweert dat tooneel en hoorspel tot dezelfde essentie behooren, is hij er volkomen naast. Evenals film en tooneel zijn hoorspel en tooneel essentieel verschillend. De film heeft zulks begrepen en is « essentieel » andere wegen opgegaan, wegen, die naar grootheid hebben geleid. Ondanks hun eerlijke bedoelingen zijn het juist de ervaren « tooneelmannen » — en Buskens mag met eere tot dezulken worden gerekend — die hier en elders soortgelijken opgang van het hoorspel remmen. Doch mettertijd komt wel de eenige reddingbrengende emancipatie van wat zij zoo graag als radio-« tooneel » bestempelen. De drie hoorspelen, in dit werkje gebundeld, zijn, naar onze meening, een niet al te ge-

lukkige illustratie van wat de schrijver in zijn verdienstelijke inleiding voorstaat, waar hij het heeft over de omvorming van den stijl. Ze bieden tal van interessante technische geluidsmogelijkheden, maar ze ontberen dat noodzakelijke, dat « andere » dynamisme, welk de rasechte hoorspelschrijver — hij ligt misschien nog in de luiers — en niet den tooneelschrijver in zich vaardig voelt. PAUL HARDY

20.247 **Caeymaex, Joris, Dr** **84 : 81 : 809**

◆ GALERIJ DICHTERS. 1930-1940. Nederland - Vlaanderen - Zuid-Afrika. *Geill.* — *Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale,* 1941 (23×18) 48 *blz.* 25 *fr.*

IV — Uitvoerig besproken in « Het Boek der Maand » onder nr 20.164.

20.248 **de Mindere, Toon** **801 : 81 : 809**

◆ DE WARE POËZIE IN HET GEDRANG. Verantwoording. *Overdruk uit « De IJzerbode » — Diksmuide, Drukk. J. Vanblaere-Decaestecker,* 1941 (22×15) 198 *blz.* 25 *fr.*

Toon de Mindere

V — Er moet mij eerst iets van het hart, t.w. : er bestaat kans dat meerdere lezers die tusschen ja-knikken en hoofdfronsen eenige bladzijden doorgekeken hebben, gekomen aan blz. 20 het boek voorgoed toeslaan : daar wordt namelijk een smeerlapperij tegen de broederlijke liefde bedreven, zoo grof dat de auteur zich als mensch hierdoor voorgoed geblameerd heeft. — En nu verder gerecenseerd. Men kan een viervoudig opzet onderscheiden : 1. dingen met betrekking op schrijvers eigen verzen, de bedoeling welke hij er mee op heeft, hun waarde, kritiek en verweer en dergl. Op gevaar af het onverteerbaar woordje « sotte » naar het hoofd te krijgen, komt Schr. mij hierin vóór als komische figuur van reisagent in eigen produkten. We zullen nooit akkoord geraken over roze suikeren gipsposturen, over patente « horreurs » zooals Communiekind (stroof 2) Pl. Communie van Roosje, Goddelijk Zonnegoud (str. 3) enz... Evenmin kan men ons verbieden pret te hebben met 's Schrijvers tweede opzet en de door hem gevolgde methode : nl. een volledigen leergang der grondslagen van de letterkunde geven met als voorbeeldenmateriaal de eigen produktie in honderde referenties naar den tekst... Toch gaat onze aandacht vooral naar de twee overige punten : campagne tegen verderf in de letterkunde, en liefde tot volkspoëzie. Wat het eerste betreft, meenen wij rechtzinnig het volgende : waar dit verderf inderdaad werkelijkheid is, en dit is het, en waarachtig roept om een krachtdadige tegenaktie, ehwel daar is misschien, spijts Schrijvers ontelbare misvattingen, verkeerde inlichting, fouten en onvolkomenheden, toch het probaatste middel die grove borstel, zooals hij hier gehanteerd wordt. Want wij dragen een innig vertrouwen in ons dat bij velen die meegesleurd werden naar dit veelvuldig bederf, er een ondergrond leeft van den ouden gezonden aard, die juist en alleen wakker geschud wordt door eene eenigszins ruwe behandeling : een harde stoot, een beet roggebrood, een fel vuur opslaand uit kinderlijk-argeloozen iever. Natuurlijk komen persoonlijkheden en minder gelukkige toon op rekening van den Schrijver. Maar in het dóen van het werk (het grove deel !) heeft hij het goed voor. Ten slotte steekt er ook wel iets in zijne aktie rond volkspoëzie, doch hij ziet die dingen te simplistisch, te ongedocumenteerd (over Stalpart !!), en, zooals ook op andere gebieden, wat te rhetorisch in. Dr JORIS CAEYMAEX

20.249 **Gijsen, Marnix** **84 : 81 : 809**

PERIPATETISCH ONDERRICHT. Kroniek der poëzie : 1e Deel — *Antwerpen, Standaard Boekhl,* 1940 (22×14) 230 *blz.* 24 *fr.* ; *geb.* 34 *fr.*

Marnix Gijsen

IV — Marnix Gijsen bundelde een eerste reeks dagbladkronieken over dichtwerken, die sedert 1930 verschenen. Al kan zoo'n boek reeds nu enkel nog maar documentaire waarde hebben, toch mogen we, wandelend met den dichter « langs de madelieven en langs het onkruid », meer dan door eender welk theoretisch betoog het mysterie der poëzie benaderen. Het gaat niet op te willen spreken over groote kritiek ; de stof leent er zich moeilijk toe. Maar de kronieken staan toch boven het gewone peil der dagbladrecensies. Als kriticus-kunstenaar geeft Gijsen ons besprekingen, die alle goedgeschreven zijn en getuigen van dieper inzicht. Wie van dit boek niet meer vraagt dan wat de schrijver er mee bedoelde, nl. « de poëzie verdedigen tegen de verzen », zal er vreugde aan beleven. R. VAN DE MOORTEL

20.250 **Karsemeijer, J., D^r^ en Kazemier, G., D^r^** **88 : 809 : 37**
NEDERLANDS NA 1600. Proza en poëzie, ter lezing en verklaring voor leerlingen der hoogste klassen van gymnasium, lyceum en H.B.S. — *Groningen, J. B. Wolters*, 1938 (23×15) 151 *blz.* *fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 1,75
IV, P — Ernstig en mooi letterkundig materiaal met zeer uitgebreide vragenlijsten, die werkelijk aandachtig en verstandig doen lezen. Dr JORIS CAEYMAEX

20.251 **Roland Holst, R. N.** **84 : 70**
IN EN BUITEN HET TIJ. Nagelaten beschouwingen en herdenkingen. *Met een woord ten geleide v. Henr. Roland Holst-van der Schalk en van den samensteller A. M. Hammacher. Geïll. met portret ; band v. Debora G. Duyvis — A'dam, J. M. Meulenhoff ; Antwerpen, J. van Tuyl*, 1940 (20×14) 196 *blz.* 52 *fr.* ; *geb.* 70 *fr.*

R. N. Roland Holst

IV — Het boek opent met vroegere opstellen, uit 's Meesters Engelsche periode, de 90er jaren, het opkomend ideaal van de eenheid der kunst ; uit de verdere carrière, meerdere korte essays, op Hollandsche kunstenaren ; het leeuwenaandeel komt toe aan groote, felle stukken van '13 tot '38 in verband met z.g. grootsche manifestaties als b.v. wereldtentoonstellingen en met uitingen van het moderne leven waar het zuivere begrip der hooge kunst in het gedrang werd gebracht. Prof. Roland Holst is de groote figuur die de hoogere en gezonde opvatting der monumentaliteit en der eenheid van kunst en leven hoog hield. Hoe heerlijk daarnaast, wanneer men bij hem, in plaats van een auteur, een mensch vindt, een karakter, een meester van een ethischreligieuze leer, die durft zeggen : kunst, ach, waar het slechts om « genieten » gaat, wat is dat voor mij ? « Geef mij kunst die mij breekt, mij op de knieën werpt, mij omkeert ». Ten slotte over den schrijver, deze volkomen juiste woorden van zijn vrouw : « de bijzondere kwaliteiten, die het proza van den kunstenaar Roland Holst tot een vrucht maken als de tuin der Hollandsche letteren er niet vele voortbracht — een lust voor de zinnen, verstand en gemoed » wat zij verder ontwikkelt wijzende op de uitmuntende lenigheid, de vondsten, de geestige uitbeelding, de gratie en daardoor steeds toch het innig vuur. Ja, a.u.b. men geve vooral aan onze Rhetorika-jongens die testamentrede van 1938 over de superioriteit van het Teeken op de tastbare weergave in de kunst, wat meteen een leer is voor karakter, moraal en godsdienst ; alles welsprekendheid en woordechtheid zoo klassiek en zoo raak dat men het nooit vergeet. Dr JORIS CAEYMAEX

20.252 **van Bergen, E.** **84 : 78 : 008**
◆

E. van Bergen

KUNST EN KULTUUR : 1. Nationale muziekkunst. — *Geïll. met 13 platen — Hoogstraten, Albert Haseldonkx*, 1940, 2 *dln* (20×14) IV, 144 *blz. elk* 27,50 *fr.* ; *samen* 50 *fr.*
IV — In dit eerste deel begroeten wij, zoo hebben wij den indruk — en de voorrede bevestigt dit — een herdruk van een vóór 1914 verschenen verzameling van opstellen. Schrijver heeft deze herdruk van enkele kleine aanvullingen voorzien. Onze aandacht wordt hier vooral getrokken door samenvattende essay's over Beethoven, Liszt, Het Grieksche Treurspel en Wagner's Muziekdrama. Vooral dit laatste, hebben wij steeds beschouwd als een uitstekende synthese voor alle niet-vakkundigen die intellectueele belangstelling hebben voor eerste-plan-vraagstukken van kultuur. Wij zien uit naar een aangekondigd deel II.
Dr FL. VAN DER MUEREN

N.B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 5 NEGENTIENDE JAARGANG MEI 1941

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

REDACTIE en BEHEER :
Cuylitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België : Abonnement : 35 frank Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland : Abonnement : f. 2.75 Dit nummer : f. 0.35

Het Vermaak der Verscheidenheid

door PAUL HARDY

Stijn Streuvels verlustigde zich in het seizoenenspel der twaalf maanden. Jef Last zong den lof der elf Friesche steden ; uw dienaar las tien romans. Zijn cijfer is het laagst, zijn verdiensten het geringst, onbetwistbaar. Doch alle drie genoten wij van het wonder der verscheidenheid dat twaalf maal vreugde bracht in het hart van den ouden dichter, dat elf maal den nationalen trots deed steigeren in het hart van den gewezen internationalistischen ruitentikker, dat tien maal den prikkel der verwachting stak in ons eigen gemoed. We zullen waarachtig geen spectatoriale beschouwingen gaan wijden aan het verschijnsel der geestelijke en artistieke verscheidenheid, zooals deze zich voordoet onder het klimaat der litteraire producties onzer dagen ; wij willen enkel ons bescheiden oordeel neerschrijven, waaruit blijken mag hoeveel keeren onze eigen verwachtingen niet werden beschaamd en hoe vaak zij in het rijk der begoochelingen hebben thuis gehoord.

20.253 Bij zijn 70sten verjaardag schenkt de kranige STIJN STREUVELS ons een boek : **De Maanden (IV)**, een bedaarde gang doorheen het leven van het jaar, buiten, in de streek van de zacht- en wijdsch-deinende Scheldevallei. Ten einde te voorkomen dat de lectuur van zijn maandenlangen tocht door dorp en tuin, over landweg en akker eentonig zou worden, en 's Heeren Alwijs voorbeeld van het zevende etmaal indachtig, plaatste hij onder de lucht en de boomen enkele levende menschen, lui van de streek, die hij luchtig laat praten over het uitzicht van de wereld en den staat van zaken in de maatschappij. In « December » mogen ze zelfs een grap uithalen en het is de zonderlingste onder hen in wiens mond de wijze Streuvels, bijna aan het slot van zijn boek, zijn optimistische levensbeschouwing legt : « bergen zullen de menschen nooit plat schieten, en een waterloop vullen ook niet ; te midden van al 't geschut wordt het dag en nacht, schijnt de zon en de maan, regent of vriest het ; de boomen laten niet van te groeien en de vogels niet van te fluiten... » Hierbij moesten we onwillekeurig terugdenken aan Buysse, die in de vorigen oorlog een bundel verhalen schreef, eindigend met een kort, ontroerend stukje over het lied van den nachtegaal, met als titel : « Wat eeuwig is ». Dat « eeuwige », welk door geen menschelijke macht kan worden vernietigd heeft Streuvels nog eens, met de steeds hernieuwde verbazing van het zooveelste jaar, dwarsdoor willen beleven en genieten. Als weleer is hij nog steeds de groote « Ziener » van het mirakuleuze wisselspel in de natuur ; als steeds heeft hij nog eens zijn oor te luisteren gelegd aan het hart der aarde, waarvan hij als een boer de mildheid en de grilligheid kent. Geen lyrische ontboezemingen bij Streuvels. Ook de landman, die 's Zondags uren over zijn velden dwaalt, ervaart een

Stijn Streuvels

diepen, innerlijken vrede, die eveneens niet tot gevoelsuitbarstingen aanleiding geeft. Uit dien vrede en die onberedeneerde ontroering gedijt bij den landman de kracht welke hij van noode heeft om zijn harden strijd van iederen dag te strijden tegen grond en elementen, en kiemt de tot bestendigheid gestolde liefde voor aarde en gewas, zon en wolken. Op soortgelijke wijze moet ook Streuvels de natuur vermogen aan te voelen; hij is de intellectueele boer, die nooit van zijn oerwezen werd losgeslagen, de kunstenaar-boer, die de natuurbewondering in haar elementairsten en zuiversten vorm tot woordschoonheid weet om te tooveren. «De Maanden» is een heerlijk fresco van het landleven in Vlaanderen ; het ontbeert wel de grootsche visie, het titanisch aanvoelen van de macht der elementen, die kenschetsend waren voor de werken die Streuvels schreef tusschen zijn 30ste en zijn 45ste jaar. Daarin voelt men dan ook een lichte slijtage, evenals men den bejaarden man gewaar wordt in de treurnis over nieuwe dingen, welke het leven verarmen. Maar toch..., dit werk heeft nog zooveel van den ouden, ongeëvenaarden Streuvels in zich, dat men na de lezing ervan heimwee krijgt naar « Dagen », « Zonnetij » of « Stille Avonden ».

Onlangs troffen we ergens de constatatie aan dat de groote meerderheid onzer Vlaamsche letterkundigen moet gezocht worden in de kaders van het onderwijs en de administratie : zelfgenoegzame maandbezoldigden, die aan het strijdbare leven met zijn dagelijks opnieuw aan te vatten veroveringen vervreemd en ontgroeid zijn. In deze kroniek hebben we slechts met twee Vlamingen af te rekenen ; het zijn er toevallig twee die buiten dat kader gebleven zijn. De roem van den gewezen bakker uit Ingooigem is ouder dan wijzelf, die
20.254 van den kleermaker uit Tessenderloo, MINUS VAN LOOI, den schrijver van **Op Baalmolen (IV)** moet nog worden gemaakt. Minus van Looi, alias Benjamin van der Voort, is een vijftiger, die in zijn jonge jaren eenige vertellingen publiceerde, en die in 1923, toen één zijner producten in de « Duimpjesuitgave » werd opgenomen tot het besef kwam dat hij slechts een « schrijvende kleermaker » was. En de kleermaker, wien het niet aan zelf-critiek mangelde, zweeg, zweette en studeerde vijftien jaar lang, bezield met de heilige ambitie om een « kleermakende schrijver » te worden. Moge zijn voorbeeld heilzaam wezen voor velen onder zijn volksgenooten, die zich geroepen achten. Als wij de litteraire jeugdzonden van Minus van Looi begraven, dan dringt de vergelijking zich op, dat ook Warden Oom 50 jaar was toen hij zijn eerste boek schreef, en naast Conscience en Snieders werd hij één der prinsen van onze volksliteratuur. « Op Baalmolen» heeft gebreken, die zelfs dán nog in 't oog springen, wanneer wij slechts den norm aanleggen, welke de volksroman vereischt. Van Looi neemt al te gemakkelijk zijn toevlucht tot het tragische « coup de théâtre ». Zoo kan het gewillig toegeven van Gust Ceusters aan de chantage van Schoppenboer ons niet bevredigen. Het ongelukkig manierisme van den auteur — vooral in het begin — om, waarschijnlijk terwille van het suggestief effect, zijn personages twintig keer op één bladzijde met hun naam te adresseeren, werkt op de zenuwen. Afgezien van deze fouten treft dit vlotte verhaal, dat met bezetenheid geschreven lijkt, door zijn evenwicht, zijn logischen gang, zijn zwierigen trant en zijn waarachtigheid. Het gegeven is zoo oud als de plattelandsliteratuur zelf : de veete tusschen twee families, die van den vader aan den zoon als een kostbaar erfgoed wordt voortgegeven en die pas in het vijfde geslacht door de liefde tusschen twee jonge menschen uit de wereld verdwijnt. Van Looi behoort niet tot diegenen, die den buitenmensch beschouwen van uit de stad. Zijn kunst is onder alle aspecten specifiek landelijk ; men gelooft aan de menschen die hij uitbeeldt, te meer daar ze geteekend zijn naar de ziel, met den scherpen, gezonden, onontaarden psychologischen kijk van een Jeremias Gotthelf. Van Looi ontveinst zich niet dat er dierlijke bestanddeelen bedrijvig zijn in het menschelijk bloed en hij laat ze recht wedervaren. Hij beseft echter eveneens dat, wanneer hun opdringeringe gisting niet tijdig wordt geneutraliseerd, ze het individu vergiftigen en ten ondergang brengen. Een voorzichtige beperking heeft van Looi zich opgelegd inzake atmosfeerweergave ; in zijn sporadische natuurbeschrijvingen bepaalt hij zich tot korte trekken ; zijn beeld is bescheiden en valt nooit buiten den toon. Hij schrijft een volksche taal zonder particularistische fiorituren en zijn stijl is vaak gekenmerkt door een suggestieven elliptischen vorm, zooals men dien nog aantreft in het ongekunsteld naief debiet van begaafde oude volksvertellers. Tenslotte wil het ons voorkomen dat, wanneer het litteraire uitbeeldingsvermogen van dezen talentvollen Limburgschen verteller werkelijk evenredig zou wezen aan zijn soms verrassende visie op het van dramatische voorvallen vervulde leven, er in onze letteren lauwerkransen voor hem zouden weggelegd zijn.

Minus van Looi

Dat het observatievermogen ten aanzien van de kleine, stoffelijke dingen — één der ingrediënten van goede realistische kunst — bij den stadsmensch en niet minder bij den versteedschten dorpeling scherper is dan bij den niet te ontwortelden plattelandsbewoner leert ons de jongste roman van het mechanisch-werkend schrijversapparaat dat, met alle
20.255 respect voor de technische kwaliteiten ervan, den naam voert van A. M. de Jong : **Poeske** (II-III). Bij Snieders zou zoo'n dorpsroman « Jacoba de Vondelinge » hebben geheeten, maar sinds de dagen van weleer zijn de auteurs familiairder geworden ten opzichte van hun publiek, vandaar : « Poeske ». Koosje (Poeske) wordt in een Brabantsch dorpje geboren uit een zwervend zigeunervrouwtje zonder identiteit, dat kort daarop sterft. De kerel, die haar vergezelde is er tijdig van onder gegaan en Koosje wordt aangenomen door een echtpaar zonder kinderen. De kleine ontpopt zich als een schattig ding met één voor de eenvoudige Brabanders ongewoon gemoed, waarin wilde krachten huizen ; mitsgaders is ze behept met een Gideaansch complex, erfgoed van de onbekende heidensche en dogmalooze ouders en voorouders. Het ontluiken van Poeske's zigeunernatuur heeft de Jong op bekoorlijke wijze weten te schetsen. 'Schrijvers psychologische interpretatie inzake zoo'n buiten zijn door het bloed voorbeschikt milieu opgroeiend kind is vanzelfsprekend erg problematiek. Het is evenwel de taak van geen mensch om te bepalen op grond van welk criterium soortgelijke ficties door een auteur moeten worden behandeld. De Jong bewerkt een terrein, waarvan hij tenslotte zelf de grenzen bepaalt : het terrein der ontwikkeling van Koosje's gevoelsleven. Hij is er dan ook de man niet naar om dit gevoelsleven keurig, langsheen de perken der welvoeglijkheid af te bakenen. Daarvoor kennen wij zijn ouden hang naar het vulgaire en naar het pikante geval, waarop hij zijn realistische uitbeeldingsdriften kan botvieren. Koosje weet de jacht van haar zuidersch bloed ten opzichte der jongelingsschap van haar dorp te kanaliseeren om zich tenslotte als de eerste de beste havenmeid op te dringen aan een afgeleefden heerboer, die zijn bedrijf — het grootste van de streek — in slemperijen verbraste, en met wiens indrukwekkende figuur het gedelocaliseerde zigeunermeisje sedert haar kinderjaren heeft gedweept. Hoe smakeloos ook de ontknooping, toch is er veel om van te houden in dit met brio geschreven verhaal, vol kleurrijk dorpsch gebeuren, opgeluisterd met een paar half-Vlaamsche typen uit de Brabantsche grensstreek. Van een aandoenlijke teederheid blijkt de wederzijdsche verhouding tusschen Poeske en haar pleegouders ; de ontroerende kameraadschap tusschen Poeske en den broer van haar pleegmoeder, een wederrechtelijk-levenden nietsnut in wiens onberekenbaar, op avonturen belust hart het nichtje als een godinnetje troont. Dat zijn groot vertellerstalent nog niet de faze der aftakeling is ingetreden komt de Jong in « Poeske » nog eens uitdrukkelijk te bewijzen.

A. M. de Jong

20.256 Jef Last heeft als zoon van de Nederlandsche natie wel eens naast de wettelijke schreef geloopen. Wij weten niet of hij met zijn roman **Elfstedentocht** (II-III, LP) de bedoeling heeft gehad dit verzuim goed te maken. Is zulks al dan niet het geval, toch meenen wij, dat Nederland deze trotsche, volksverbonden hymne aan de stoere Friezen, hun zee en hun land, gereedelijk als een getuigenis ten ontlaste aanvaarden mag. Jef Last heeft heel wat proza op zijn actief dat naar moreele ontbinding ruikt. Wij kunnen bijgevolg « Elfstedentocht », dat een welgemeend saneeringsproces schijnt in te luiden, enkel met vreugde begroeten. Ik sprak van « inluiden », want alles wat Last ons hier aanbiedt is nog geen honing en zoetekoek. Aan behoorlijk gezelschap gewent men zich niet in één dag en van de vele leerstellingen, die hij doorworsteld en al dan niet een tijdje heeft aangekleefd moest vanzelfsprekend wat bezinksel overblijven. Zijn haat voor alle puritanisme, voor den moreelen codex, dien hij met puritanisme over éénzelfden kam scheert, alsmede de droesem van de sociale verbittering veler jaren hebben in dit boek hun lidteekens nagelaten. De constructie is een vondst ; de uitwerking ervan een gedurfd experiment ; de verwezenlijking mag ten volle geslaagd heeten. De « Elfstedentocht » is namelijk de groote gewestelijke sportgebeurtenis van Friesland ; het is de tocht over de dichtgevroren Friesche binnenwateren langsheen de elf steden. De deelnemers vertrekken in de doodende nachtkou en enkelen onder hen slagen erin omstreeks het middernachtelijk

Jef Last

uur, na een dag van ontzettende ontberingen, de hoofdstad Leeuwarden te bereiken. Een physieke prestatie, welke den triomf verzinnebeeldt van den taaien Fries over het harde wintersche element. Een dramatische beschrijving van den tocht vormt het optimistische slot en tevens de apotheose van den roman, die elf hoofdstukken behelst, waarvan elk in een bepaald plaatselijk verband staat tot één der steden. In, om en rond die steden ontwikkelen zich de levenservaringen van verschillende menschen, die weer in een soort schakelverband staan tot elkander. Vaak loopt Jef Last zijn verhaal vooruit, doch zoodra de daardoor ontstane gapingen hinderlijk dreigen te worden, worden ze keurig en sluitend in een volgend hoofdstuk aangevuld. Sommige kapittels zijn uiterst merkwaardig op zichzelf. Zoo is het leven van Wiebren Douma het klassiek model van een kortverhaal, een meesterstukje van omfloersden pathos. De gebeurtenissen zijn doorvlochten met folklore en plaatselijke historie, de taal is rijkelijk getooid met Nederlandsch scheepsidioom ; de trots om het handwerk is een steeds weerkeerend motief. De Friesche helden en heldinnen uit dit boek hebben iets monumentaals. Men vergeet ze niet licht : Wiebren Douma, Abe Kooistra, Fedde Cuperus, Doekje Koopman. Het zijn strevers, elk in hun eigen genre, en hun levensweg wordt uitgestippeld door de aangelegenheden huns harten. In ieder van hen blinkt een facet van Jef Last. Een schrijver schrijft steeds over zichzelf. Jef Last lijkt in den grond een romanticus, en daar is hij een weinig beschaamd voor. Daarom geeft hij zich niet ; hij speelt verstoppertje en komt alleen uit zijn hoekje als er toevallig wat over theorieën dient te worden gekletst. Droog, mannelijk-hard en met ingetoomden hartstocht laat hij zich uit over de menschen ; hij pot zijn emoties op en licht slechts af en toe even het klepje, telkens als zijn scherp-ontwikkeld ambachtelijk instinct hem inblaast dat zijn lezers nog wel eens geëpateerd mogen worden. Zoo bekomt men bij de lectuur van dit boek — dat evenwel als litteraire verwezenlijking hoog moet worden aangeslagen — van de echte, diepe ontroering toch zelden zijn deel.

Er zijn verscheidene manieren om vaderland en volk onder vorm van litteraire fictie te verheerlijken. Zulks ervaren wij, wanneer we na Jef Last bij de overwinning van zijn « Elfstedentocht » te hebben toegejuicht, ons aan de fijne lectuur komen verlustigen van
20.257 Marie van Zeggelen's jongsten pruikentijd-roman : **Grand-Seigneur (IV)**. Zoo ver als die beide menschen naar geest en levensopvatting van elkaar verwijderd staan, zoo diep meet ook de kloof, die er gaapt tusschen beider werk, dat evenwel uit éénzelfde gevoel van nationalen trots geboren is. Aan den éénen kant den honderdmaal ontgoochelden zeloot, die in de oerkrachtige levensbelijdenis en daadvaardigheid van zijn volk weer een waarde ontdekt heeft, waard om voor te leven ; aan den anderen kant de voorname, bejaarde Haagsche dame, die heimwee gevoelt naar een grootschen historischen tijd, toen haar land nog de gezaghebbende zeemogendheid was ; een tijd, waarin de formalistische pompeusheid zooveel bekoorlijks uitstraalde, dat wij het best begrijpen kunnen waarom in deze dagen van sociale nivelleering voorname Haagsche dames op dit verleden zoo verliefd kunnen worden. Achter deze woorden aan het adres van Marie van Zeggelen zoeke men geen boosaardige bedoelingen. Wij beseffen en waardeeren dat haar werk ontstaan is uit de schoone fierheid van een rasbewuste Hollandsche vrouw. Reeds voor enkele van haar vroegere romans heeft schrijfster gesnuffeld in familiekronijken, toebehoorend aan gevestigde Hofsteedsche patriciërsfamilies. Dit keer putte zij uit het archief van Baron Calkoen, die onder zijn achttiendeeuwsche voorzaten een « grand-seigneur » telde : Cornelis Calkoen, gezant van de toenmalige Republiek der Vereenigde Nederlanden. In dit verhaal van liefde en intrige uit het tijdperk van den Oostenrijkschen successieoorlog is hoogergenoemde Calkoen — een veroverende persoonlijkheid — de centrale figuur. Men kan bezwaarlijk « Grand-Seigneur » onder de rubriek « historische romans » rangschikken. Het is veeleer een episode uit het leven der Nederlandsche hoogere burgerij in de 18^{e} eeuw, op historischen achtergrond ; kultuurgeschiedkundig evenwel zeer verdienstelijk daar de eigentijdsche rococo-atmosfeer kunstvol is weergegeven. Marie van Zeggelen vermeit zich opvallend in de beschrijving van interieurs en kleederdracht. Voeg daaraan toe de lichtjes archaïseerende taal en het resultaat blijkt van dien aard dat men werkelijk de illusie deelachtig wordt lucht in te ademen van twee eeuwen geleden en dat men na de ontnuchtering het evocatievermogen van deze schrijfster bepaald op prijs zal stellen. Het boek is geschreven met hoofschen zwier ; de romantiek is onvervalschte waar. Aan wie passionneele bladzijden en psychologischen diepgang bij zijn litteraire maaltijden ontberen kan, weze in alle oprechtheid kond gedaan dat gerechten

Marie van Zeggelen

als deze « Grand-Seigneur », hoewel licht verteerbaar, toch niet al te vaak op onzen Nederlandschen disch worden voorgezet.

20.258 De roman van N. SCHUTTEVÂER-VELTHUIJS : **Het rijke leven** (III-IV, [P]), welke in het eerste gedeelte een niet onaardig beeld schetst der oud-Hollandsche atmosfeer van 70 jaar geleden, toen de vreugden en de ontspanning nog niet zoo'n kunstmatig karakter hadden, lijdt in het tweede deel aan een niet te verontschuldigen langdradigheid. Het schrijven van een levensroman, die over enkele decenniën zijn verloop neemt, biedt nog geen excuus voor het inlasschen van heelder hoofdstukken, die, wanneer ze zouden weggelaten zijn de continuïteit en de gesloten eenheid van het verhaal niet zouden hebben geschaad. Het meisje Elisa is de oudste uit het gezin van een voor het familiale leven ongeschikt avonturier en een beneden haar stand gehuwde dochter van gegoeden huize, die er zich echter op bewonderenswaardige wijze doorheenslaat, ondanks het losbandig leven van haar man. Vroeg leert Elisa op eigen beenen te staan ; ze huwt een oppassenden, eenvoudigen arbeider, die hooger op wil en er althans in slaagt zijn kinderen te laten studeeren. Met het leven van Elisa als centrale idee schreef N. Schuttevâer-Velthuijs een burgerlijk verhaal zonder veel explosies. Van kindsbeen af zijn plicht doen, trouwen en kinderen krijgen, tegenslagen ontmoeten, iederen dag vechten om het hoofd boven water te houden, en zich met dat alles gelukkig voelen, ziedaar het « rijke leven », zooals wij, menschen het bezwaarlijk anders kunnen of mogen droomen. Zonder sentimenteele concessies te doen aan de sympathie, die ze voelt voor haar personages heeft schrijfster in dit idealistische boek dat « rijke leven » geschetst. Ze is tamelijk arm aan uitdrukkingsmiddelen ; ze doet vaak nogal plechtstatig in haar dialogen, maar ze schreef haar werk van uit een soliede, positieve idee. Op den ietwat kleurloozen achtergrond staan de figuren toch scherp geteekend ; wanneer ge het boek terzijde legt, hebben ze een plaats ingenomen in uwe herinnering. Zulks getuigt alleszins voor het litterair talent van N. Schuttevâer-Velthuijs. Het verhaal, dat inzake constructieve gaafheid decrescendo gaat, zal toch door velen graag worden gelezen, daar de lectuur ervan tenslotte ook hun leven « rijker » vermag te maken. De ietwat strengere indexeering weze enkel als waarschuwing bedoeld voor een paar agnosticistische uitlatingen.

20.259 RIE VAN IPENBURG, de auteur van **Novice** (V) is een kloosterzuster. Sedert Hadewych en
◆ Beatrijs van Nazareth is het aandeel van Christus' bruiden in onze schoone letteren niet bijster groot geweest. In onze dagen glinstert de talentvolle dichteres, die Zuster Maria-Jozefa is zoowat als een eenzame ster. Men zal dan ook begrijpen dat we dit Davidsfonds-romannetje nieuwsgierig, hoewel eenigszins sceptisch ter hand hebben genomen. Het bracht ons geen openbaring, maar het heeft ons verrast, daar we zelden een Nederlandsch verhaal ter lezing kregen, waarvan de gemoedssfeer uit zooveel zonnige klaarheid is saamgeweven als in de historie van deze twee novicen : Trix, die wel eenigszins van de H. Theresia van Lisieux schijnt afgekeken, en Pam, het luidruchtige, begaafde mondaine kind, dat menig flirtpartijtje achter den rug heeft en met een stel zijden pyjama's naar de Franciscanessen wil uitzetten. Pam's strijd om den waren kloostervrede te verwerven vormt dan ook de essentie van dit met een bijna speelsche gemakkelijkheid vertelde romannetje. Rie van Ipenburg schrijft ongemeen vloeiend ; vooral haar dialogen zijn van een bekoorlijke natuurlijkheid. Schrijfster is bezield met de geestdrift van haar eigen levensstaat. Ze huldigt de meening dat levensproblemen zwaar zijn, omdat men niet de eenvoudige oplossing toepast naar het recept van vader Franciscus. In dit vrome en onpreutsche boekje, waarin men evenwel op iedere bladzijde het nonnetje gewaar wordt, treft ons nog de blijmoedige geestigheid, de beminnelijke wijze van voorstellen. De zielsontleding is vrij oppervlakkig, of zijn de menschen wellicht heelemaal niet zoo gecompliceerd als wij het ons inbeelden ? Is de thans vaardig beoefende zielsanalyse niet volkomen overbodig bij zulke uitverkoren schepselen Gods, wiens wezen nog uitsluitend is afgestemd op dat Eéne dat noodzakelijk is ?

Hij, die een boek schrijft gebruikt een veiligen en door de conventie geconsacreerden vorm om iets aan anderen mede te deelen. Hij, die een boek leest luistert zonder tegenspraak naar wat een andere te vertellen heeft, want tegenspraak brengt geen aarde aan den dijk. Ofschoon de conventioneele vorm voor allen die de letteren beoefenen één en dezelfde is ; de toon, waarin ze het woord tot u richten is echter afhankelijk van hun temperament. Sommigen schreeuwen u toe wat ze te zeggen hebben ; de éénen speculeeren op uw gemoed, de anderen op uw brein ; er zijn er die u tot deemoedig luisteren dwingen, daar ze spreken met het gezag van de levenservaren wijsheid ; er zijn er tenslotte die u doen luisteren, koortsachtig en met gespitste ooren, die u vrijpostig meelokken in een « verdunkelt » hoekje, waar ze een beetje tegen u aandringen en fluisteren... Tot deze categorie van « fluisteraars » behoort de jonge Nederlandsche novellist C. C. S. CRONE, die met zijn eersteling « Het Feestelijke Leven » onlangs uit de rij der debutanten
20.260 naar voren is getreden, en die ons thans vergast op een stukje **Muziek over het water**

C. C. S. Crone

(III). Hij « fluistert » daar de adem hem schijnt te kort te schieten om veel klank te leggen in zijn stem. Zijn stijl is als het kortademige gehijg van een aamechtig mannetje. Zijn stijl is schoongeschrapt, afgetornd en in de zon gedroogd. Met sprongen van korte zinnetjes vordert het verhaal als een middeleeuwsche ballade. « Muziek over het Water » is de tragedie in mineur van een Utrechtsche weeuwtje, die op de vlucht slaat voor de werkelijkheid en zielig aan haar einde komt. Er staat niets te veel in dit boekje, veeleer te weinig. Het lijdt aan de overdaad van het summaire. Bij ieder zinnetje zou men een penteekeningetje kunnen maken, liefst zonder relief. Soms verrast u hier en daar één van die droge zinnetjes door de opgekropte innigheid die er achter schuilgaat. Zoo'n manier van schrijven steriliseert het creatief vermogen van dezen auteur, wiens proza blijk geeft van een zeer bijzonder waarnemingsvermogen en een ongewone liefde voor het tastbare en het alledaagsche. Humor, vaak van een frivool allooi is in dit proza ruimschoots aanwezig, doch men moet het er uitpulken, evenals men met geduld de ontroering moet pulken uit deze geschiedenis. Men heeft vroeger sporen van Henriette van Eyk gevonden bij het navorschen der invloeden, die Crone wellicht mag hebben ondergaan. Sommige huppelingen der gedachte herinneren inderdaad aan de « spielereien » van deze zeer begaafde Nederlandsche novelliste, ofschoon we van meening zijn dat de lectuur van Angelsaksische auteurs als Virginia Woolf en James Joyce (atmosfeer en rhythme zijn bijwijlen bepaald Joyceaansch) een meer beslissenden invloed hebben uitgeoefend op de kunst van Crone, die men zoo graag zakelijk noemt, al lijkt ons die kwalificatie ook weer al te éénzijdig ingegeven door het stijlprocédé.

De kliniek van Dr Savoir (III) door Herman Matteesen werd geschreven vorigen
20.261 zomer na de ineenstorting van Frankrijk. Indien het den auteur erom te doen was een beeld te schetsen van de zedelijke verdorvenheid daarginds in het Fransche Zuiden, dan kunnen wij den negatieven vorm waarin zulks geschiedde bezwaarlijk verantwoord achten. Streefde hij met den inhoud, die hem toevallig voor de hand lag een meer esthetisch oogmerk na, dan blazen wij alarm ten gerieve van al diegenen, die onder een gezonden volkschen impuls een spontaan rechtsomkeert hebben verwacht op de paden der literatuur. De eerste indruk, die men van Matteesen opdoet is die van een intelligent, ietwat geblaseerd mensch, die fluitend langs den boord van het leven kuiert en toch met nerveuze oppervlakkige belangstelling kijkt naar wat er bezijden hem geschiedt. Bij nadere beschouwing wordt het vermoeden inzake de intelligentie nog bevestigd ; men gaat hem zelfs als een scherp critisch waarnemer beschouwen ; als iemand met geest en gevatheid, maar weldra hangt hij u de keel uit, terwille van zijn illusielooze levenshouding, zijn nonchalant debiet — een neerslag van levensmoeheid — zijn geblaseerdheid, die tot een ietwat pedant flegme vervluchtigt. « De Kliniek van Dr Savoir » hoort thuis onder wat wij noemen : « cosmopolitische literatuur ». Het wereldje dat de auteur ons opdischt is er eentje van joden, persridders en internationale zwendelaars, die van de zoo idealistisch aangekondigde vernieuwing in het verslagen Frankrijk direct handig gebruik trachten te maken om hun gewetenlooze speculantenpractijken op nieuwe basis voort te zetten. Die categorie figuren is in dit boek dan nog het meest reëel. Daarnaast bewegen zich een dokter, een verpleegster, een danseuse en nog een paar andere typen, die meestal daden verrichten zonder logica ; geen levende menschen, doch met intellect begaafde marionetten, die last hebben van een geraffineerd gevoelsleven, doch uitstekend hun rol vertolken in het poppenspel, dat door Matteesen werd uitgedacht. Hij verprutst zijn talent aan bloedarme wezens, die als soliede menschen geen knip voor den neus waard zijn. Bovendien situeert hij ze tusschen leege cocktailroemers, in onrechtstreeksch-verlichte boudoirs, waar ze met onuitgeslapen gezichten zitten te piekeren over de nuttelooze tragediën, die ze zichzelf op den hals hebben gehaald. Vervelende en langdradige kroniek uit een gedegenereerde wereld. 't Verbaast ons dat deze schrijver, met zijn voorliefde voor de meest onbehoorlijke milieu's en situaties, de dingen in een vrij kieschen vorm weet te behandelen.

20.262 Soewarsih Djojopoespito, de schrijfster van **Buiten het Gareel (III)** is een Indonesische, een landgenoote van Raden Mas Noto Soeroto, die als vreemdelinge de litteraire productie in de Nederlandsche taal met een mooi boek komt verrijken. Met haar roman heeft deze vrouw zich willen bevrijden van veel droeve en troostelooze herinneringen. Zij schildert het leven van Indonesische intellectueelen, die « buiten het Hollandsche gareel » loopen, en terwille van hun nationalistische overtuiging een onbenijdenswaardig ploeterend leven leiden, een leven van ontbering, strijd, moedwil en onbegrip, zooals

alleen ware idealisten beschoren is. Soelastri en haar man Soedarmo, èen « nationaal » onderwijzer, die alleen in ongesubsidieerde partijscholen werken wil, zijn de hoofdpersonen. Soedarmo is met meesterhand geteekend : een onvermoeibaar vernieuwer, een idealist, die met heldhaftig geduld kampt tegen kolonisatorische vervolging aan den eenen, tegen sleur, traditie en ingewortelde ondeugden bij het eigen volk aan den anderen kant. Als mensch kan deze bewonderenswaardige kleurling met zijn baloorige natuur, deze dorre strever zonder grootheid en realiteitszin bezwaarlijk onze sympathiegevoelens wekken ; als litteraire karakteruitbeelding des te meer. « Buiten het Gareel » schenkt ons een grondig inzicht in de Aziatische wezenskenmerken der Indonesiërs. We leeren deze menschen kennen als naïeve, voorkomende, goedlachsche stervelingen, onbeheerscht in hun woede, doch van een beminnelijke sentimentaliteit, die aan hun natuurlijke fijnbesnaardheid ontkiemt. Van een schrijnende onbemanteldheid is 'schrijfsters kijk op de huwelijksverhouding van een man en een vrouw, die een gemakkelijk te verwerven materieelen welstand versmaden uit idealistischen grond : het heil van hun volk. In een soberen, rustig-gedragen stijl is dit boek geschreven ; hier en daar opgeluisterd door impressionistische, teer-poëtische natuurweergaven. Het verloopt effen, zonder toonsverspringingen, zonder climax. Doch diep onder de oppervlakte weet men den hartstocht gloeien ; Soewarsih Djojopoespito wacht er zich echter wel voor daarvan in den klank van haar stem veel te laten doortrillen. Haar oostersche natuur, die zich nochtans de westersche kultuur zoo verdienstelijk wist eigen te maken, verbiedt het haar. Uiterlijk emotioneel vertoon strookt niet met den fijnen zin voor vormelijkheid, die haar ras aangeboren is. Voor ons, die minder bescheidenheid in het verwoorden der roerselen van hèt menschelijk hart in onze geschriften aan den dag leggen, wordt de lectuur van zoo'n onvervalschten exotischen roman dan ook soms wel wat saai, ofschoon de bekoorlijke beheersching, die eruit opwaart onze gemoedsrust ten goede komt.

0. - Algemeene Werken

20.263 XX **0 : 65 : 84**

VIJF EEUWEN BOEK IN NEDERLAND. *Geïll. met foto's — Haarlem, « De Librije »,* 1940 (26×18) 322 *blz.* *fl.* 4,50 ; *geb. fl.* 5,90

V — Een boek over het boek. Een belangrijke uitgave waarvan ieder der heeren Dr A. C. J. de Vrankrijker, L. Ronner, F. L. van der Bom, C. Pels, Dr F. Kossmann een deel voor zijn rekening nam, respectievelijk : I Boek en mensch, II Boek, handwerk en machine, III Boek en band, IV Boek en papier, V Boek en bibliotheek. Dr J. D. Bierens de Haan schreef een inleiding. Het werk besluit met : Gedachten over het boek en Bibliographische aanteekeningen. — De hierboven genoemde zeer competente medewerkers zijn te heterogeen om een geheel te geven ; het werk is een museum — doch een museum, dat een bezoek waard is. De typografische verzorging is over het algemeen goed. De kennis van alles wat het boek betreft, kan de leeslust niet anders dan gezond prikkelen, de liefde en waardeering voor het boek bevorderen. — Aanbevolen, niet alleen aan vaklui, doch aan iederen intellectueel. Vijf eeuwen boek mag in geen boekerij ontbreken. G. VERBIEST

1. - Wijsbegeerte en Zedenleer

20.264 de Vos, H., Dr **008 : 1**

CHRISTELIJK HUMANISME IN HET LICHT DER NIEUWERE WIJSBEGEERTE. Openbare les gegeven bij de opening zijner colleges als privaat-docent in de nieuwere wijsbegeerte van den Godsdienst aan de Rijksuniversiteit te Groningen op Vrijdag 13 Oct. 1939 — *Assen, van Gorcum & Comp. (Vragen van nu, nr* 30*)* 1939 (24×16) 20 *blz.* *fl.* 0,80

II*, [P] — Deze voordracht is hoofdzakelijk gericht tot een protestantsch gehoor met name tot toekomstige predikanten en vraagt derhalve omwille van haar protestantsch-religieuzen inleg een zeker voorbehoud. Maar toch leeren we hieruit met groot genoegen dat deze protestantsche hoogleeraar durft uit te komen voor de samenwerking van den christelijken godsdienst met een gezond humanisme en daarvoor ook de nieuwere wijsbegeerte wil zien te benuttigen. Dr J. DE MUNTER

20.265 K'oeng-foe-tseu [Confucius] **18**

DE GESPREKKEN VAN CONFUCIUS. *Vert. uit h. Fransch dr L.* [*I. J. Lion*] *— Naarden, « In den toren »,* 1940, 2e *druk* (25×16) 181 *blz.* *geb. fl.* 2,90

III — Uit dit boek wordt men gewaar, dat cultuur iets anders is dan stoffelijke vooruitgang. Als gedachten van zoo'n diepe bezinning als die van Confucius, vijf eeuwen vóór Christus, in het afgesloten heidensche China konden ontluiken en haar zaden bij dat millioenen-volk een vruchtbaren bodem konden vinden, dan vormt dat een bewijs te meer, dat de natuur zelf van den mensch nog iets anders vraagt dan stoffelijke bevrediging en dat stofvergoding niet de rijpe vrucht kan zijn van den geheelen harmonieuzen mensch. Confucius is een practisch wijsgeer ; hij geeft o.a. regels voor de wellevendheid en laat er zelfs het practisch nut van doorschemeren, maar ongetwijfeld zit er achter zijn wijze lessen ook een diepe geestelijke ondergrond. De leer van de Scholastieken en van het Christendom is ontzaglijk veel verhevener, alomvattender en reëeler, maar toch dwingen Confucius' gedachten onze oprechte bewondering af. Het is jammer, dat de gedachten van Confucius ons niet in een hechter verband konden worden aangeboden. Thans ontgaat ons veel van wat wij vermoeden zeer waardevol te zijn. Wij zouden het den bewerker ook heusch niet als een luxe aanrekenen, als hij wat vrijgeviger was geweest met voetnoten en verklaringen ; beeldspraak dient ter verduidelijking, maar de Chineesche beeldspraak ligt zoo ver van ons af, dat zij zelf vaak verduidelijkt dient te worden. A. J. DE SWART

20.266 **Overstreet, H. A., Prof.** **159 : 37 : 30**

WIJ EN ONZE MEDEMENSCHEN. *Bew. naar h. Amerikaansch* [*Influencing human behaviour*] *dr A. Vuerhard-Berkhout — A'dam, A. J. G. Strengholt*, 1940 (25×18) 241 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

IV — Dit werk is een samenvatten van de ervaringen en lessen die Prof. H. A. Overstreet – hoofd van de Afdeeling Philosophie aan de Universiteit van New-York City – gaf als Docent van een cursus voor volwassen leeken, leerlingen aan « de Nieuwe School voor Maatschappelijk Onderzoek » aldaar. Het is een poging om richtlijnen uit te stippelen hoe wij eigen en anderer persoonlijkheid het best kunnen vormen om in het avontuur des levens te « slagen ». — Voor schrijvers, ouders, leeraren, kooplui en staatslieden die belang stellen in populaire toegepaste levenspsychologie kan dit boek stellig zijn nut hebben. MICHEL RENDERS

2. - Godsdienst

20.267 **Claudel, Paul** **88 : 22 : 5**

◆

Paul Claudel

IN HET BEGIN... *Vert. uit h. Frans dr B. Hoogeveen O.E.S.A. — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (De Bongerd-reeks)* [1940] (19×11) 44 *blz.* *fl.* 0,55

IV — Dit is een mooie vertaling van een zeer oorspronkelijk boekje van Claudel, waarin de Fransche dichter op schitterende wijze zijn fantazie laat spelen rondom het scheppingsverhaal van *Genesis*, I-II. Zoek hier geen wetenschappelijke exegese, maar wel zeer interessante beschouwingen tintelend van humor en ook, hier en daar, van diep doorzicht. Het poëtisch begrijpen van Claudel stijgt af en aan bijna tot op de hoogte van een profetisch schouwen. Het boekje zal veel voldoening schenken, op voorwaarde dat men het leze in den geest waarin het werd geschreven. PROF. J. COPPENS

20.268 **Colin, L., C.SS.R.** **24**

◆ DE ZIEL VAN DE REGELTUCHT. *Vert. uit h. Fransch* [*Le culte de la règle*] *dr J. Uten C.SS.R. — Roeselare, Klooster Redemptoristen*, 1940 (15×12) 300 *blz.* 12,50 *fr.*

IV — 't Ligt voor de hand dat een kloosterling zich te heiligen heeft volgens de voorschriften van den eigen kloosterregel. Daarom moet hij zijn vertrouwen stellen in de heiligheid en het gezag van zijn regel, er een eeredienst voor hebben, zich met hart en ziel inspannen om aan de regeltucht onderworpen te zijn en er de ziel van te ontdekken. Dit alles wordt in dit ascetisch werkje — een vademecum voor elk kloosterling — grondig en synthetisch uiteengezet en gestaafd door talrijke uitspraken van kerkleeraars en heiligen. D. DE PAUW

20.269 **Friethoff, C., Prof. Mag. D^r, O.P.** **23**

◆ ENGELEN EN DUIVELEN — *Hilversum, P. Brand*, 1940 (18×15) 19 *blz.* *fl.* 1,10

IV — Kardinaal Lépicier heeft enkele jaren geleden een boek geschreven over De ongeziene wereld. Friethoff, die geen kardinaal is, doet het ook. Met alle mogelijk respect

zij gezegd, dat Friethoff het wint. In dit boek — een deel der prachtige serie Waarheid en Leven — houdt de schrijver zich stevig vast aan de Openbaring en vertelt ons klaar en beslist wat we over het bestaan, de kennis en de macht van de engelen en duivelen moeten geloven en kunnen aannemen. Het boek is voor ontwikkelden bedoeld en aan hen van harte aanbevolen. FR. VERMEULEN

20.270 **Hubertus van Groessen, Dr, O.F.M. Cap.** 23 : 26 : 34
◆ HET KERKELIJK RECHT VOOR RELIGIEUZEN. Met aanteekeningen over het particulier recht der Nederlandsche en Belgische bisdommen — *Roermond-Maaseik, J. J. Romen (Romen's Compendia)* 1940 (17×11) 351 *blz.* 36 *fr.*; *geb.* 48 *fr.*

DrH. van Groessen O.F.M.

IV — De kerkelijke wetgeving betreffende den kloosterlijken staat wordt in dit *compendium* ordelijk en overzichtelijk weergegeven. Hoewel de auteur hoofdzakelijk het algemeene recht van de kloosterlingen behandelt, vermeldt hij vaak bisschoppelijke bepalingen en diocesane voorschriften van Nederland en België, welke op de religieuzen betrekking hebben. Hij beperkt zich niet tot het strikt juridische — zooals sommigen dit zouden gewenscht hebben — maar ruimt ook aan het practische kloosterleven, aan de volmaaktheid en het volmaaktheidsstreven een aanzienlijke plaats in. Als aanhangsel geeft hij de vragenlijst, waarop de algemeene oversten van instituten met eenvoudige geloften moeten antwoorden in het verslag, dat ze elke vijf jaar naar den H. Stoel moeten opzenden, alsook een reeks nuttige formulieren. Een goede leidraad, welke zoowel voor de kloosterlingen als voor hun biechtvaders en bestuurders van dienst kan zijn. L. VAN HULLE

20.271 **Janssens, Al., Prof., C.I.C.M.** 23
◆ DE UITERSTEN — *Utrecht, Het Spectrum; Kortrijk, Zonnewende (De katholieke Kerk, nr 24)* 1940 (19×11) 174 *blz.* *geb. fl* 16 *fr.*

Prof. Al. Janssens

V — « De echte theologie kan niet anders dan sober en voorzichtig zijn in het behandelen van de dingen die het naäardsche leven betreffen » (blz. 96). Door deze waarheid heeft Schr. zich laten leiden. Zijn werk is uitgegroeid tot een zeer flinke verhandeling over de uitersten. Nauwkeurig zijn de ambtelijke geloofsdefinities van de Kerk weergegeven en opgehelderd. De positieve theologie komt goed tot haar recht. P. Janssens' boek behoort tot de beste Nederlandsche traktakten over de christelijke eschatologie. L. VAN HULLE

20.272 **Kreling, P., Prof. Dr, O.P.** 23 : 24 : 26
◆ CHRISTUS IN DE KERK — *Den Bosch, Greet Groote Genootschap (Leer en leven, nr 602)* 1940 (19×13) 32 *blz.* *fl.* 0,25
IV — Deze dogmatische belichting van het mysterie der Kerk kan in katholieke en niet-katholieke middens heel wat onwetendheid en dwaling wegjagen. Wat al onbegrip heerscht daar niet omtrent het wezen der Kerk ! Hoe wordt de onzichtbare Kerk niet uitgespeeld tegen de zichtbare ? Met bonkige beknoptheid en duidelijke helderheid toont schr. aan dat alles in de Kerk wordt teruggevoerd naar Kristus. In de functies van de zichtbare kerkelementen is Kristus' kracht aanwezig. Zijn goddelijke waarheid mag nooit verminkt, vandaar is onfeilbaarheid noodig. De verlossingskracht Xti spoelt overal door in de Kerk. 't Is Kristus zelf die ons, door de Kerk, naar zijn gelijkenis boetseert. D. DE PAUW

20.273 **Lejeune, S. M., O.S.B.** 264
◆ ONZE KERKPATROON. *Geill. — Den Bosch, Geert Groote Genootschap (nr 597)* 1940 (16×12) 61 *blz.* *fl.* 0,35
V — Het Mysterie van de Gemeenschap der Heiligen leert, dat er tusschen ons en de Heiligen, krachtens ons lidmaatschap van het éene Mystiek Lichaam, een innige verbondenheid bestaat. Wij vereeren de Heiligen en bidden om hun voorspraak, en op de eerste plaats gaan wij naar onze beschermheiligen, onze dooppatronen, ook naar onzen kerkpatroon. Hij is de groote voorspreker, die een brug slaat tusschen God en de parochie, de Vader en de Beschermer der parochiegemeenschap. Hij neemt een eereplaats in in ons leven, en zijn feest is een godsdienstige kermisdag voor gansch de parochie. In elk huisgezin zal tevens een patronale aanwezig zijn (waarvan wijdingsgebeden in dit boekje), dat aldus meer wijding zal brengen over den huiskring. Een mooi, eenvoudig en nuttig boekje. R. VAN HECKE

20.274 **Loontjens, P.** **24 : 26**

◆ HET PRIESTERSCHAP — *Dendermonde, Liturg. kunstapostolaat (Vromer leven-serie, nr 4)* [1941] (15×10) 27 *blz.* 2 *fr.*

IV — Bondige toelichting over den priester in de heidensche godsdiensten en in den joodschen godsdienst ; verder over den Hoogepriester van het Nieuw Verbond die zijn Verlossingswerk voortzet door de bisschoppen en de priesters ; ten slotte mooie gedachten over 't goddelijke en 't menschelijke in den priester, die een zegen blijft voor elk volk. Pittig geschreven, vooral « het vertrekpunt » en « het besluit ». FR. CROLS

20.275 **Luyten, N., O.P.** **23 : 22 : 55 : 57**

◆ DE SCHEPPING — *Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (De katholieke Kerk, nr 4)* 1940 (19×11) 133 *blz.* *geb.* 16 *fr.*

IV — Een samenvatting van de katholieke leer over « God als Schepper ». Na algemeenheden over het begrip « Schepping » wordt het scheppingswerk van God behandeld : de engelen, het stoffelijk heelal, de mensch. Schrijver heeft den exegetischen uitleg van de eerste bladzijden van den Bijbel aangegeven. Ook heeft hij de moderne kwesties van evolutie en oorsprong van den eersten mensch enz. niet onaangeraakt laten voorbijgaan. Hier en daar hadden we wel meer juistheid in de uiteenzettingen durven verlangen, en wel niet het minst in de eerste bladzijden over « Schepping », waar de rationeele waarheden van de filosofie niet genoeg gewaardeerd schijnen. Wij willen niet vitten op de « duizenden zonnestelsels » (blz. 11) die door geen enkel astronoom nog aanvaard worden, maar blz. 88 lazen we niet graag dat « katholieke geleerden » aanvaarden dat « de mensch afstamt van den aap ». Iedereen weet immers dat hoogstens als werkhypothese aanvaard wordt dat het mogelijk is dat het menschelijk lichaam (niet de *totale* mensch) biologisch misschien zou verwant zijn met den aap, laten we zeggen als verre kozijn, niet als afstammeling. Dr M. DAISOMONT

20.276 **Menge, Gisbert, O.F.M.** **23 : 24 : 21**

◆ DE VERHEVENHEID DER KATHOLIEKE LEVENSBESCHOUWING. *Bew. naar h. Duitsch dr N. A. M. Verhaar — Voorhout, Foreholte,* 1940 (21×15) 225 *blz. fl.* 2,60

V — De schrijver wil de bovennatuurlijke verhevenheid van de katholieke levensbeschouwing uitbeelden en is daarin volkomen geslaagd. Zijn werk mag doorgaan als een uitstekende catechismusverklaring voor leeken, en als een veilige wegwijzer voor hen, die zoeken naar de ware Godsopenbaring. We moeten echter wijzen op enkele leemten in dit verdienstelijk boek : de eerste is, dat de leer over God en de Heilige Drieëenheid, zoo goed als vergeten is, een zwaar tekort in een godsdienstige handleiding ; de tweede is dat eenige geloofspunten, niet minder verheven en ten slotte niet minder noodzakelijk dan de andere, b.v. over de voorbeschikking en de hel, niet volledig tot hun recht komen. Waar de schrijver zich op apologetisch terrein waagt, als bij de bewijzen dat de katholieke Kerk heilig is, één, algemeen en apostolisch, is een duidelijke verzwakking zichtbaar. PROF. AL. JANSSENS

20.277 **Newman, J. H., Kardin.** **25 : 24**

◆ PREEKEN VAN NEWMAN. Reinheid en liefde. *Vert. uit h. Engelsch dr J. P. Smulders O.P. — Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Leer en leven, nr 601)* 1940 (19×13) 20 *blz.* *fl.* 0,15

V — De zielkundige speurzin, de mannelijke godsvrucht, de gedachtenrijke welsprekendheid van dezen Newmanpreek nemen uw aandacht onmiddellijk in beslag. Wij worden hier in voeling gebracht met twee groepen van heiligen : de immer-reinen van hart, en de boetelingen, waarvan de verschillend geschakeerde liefde naaldfijn wordt getypeerd. — Om onder alle geloovige menschen te verspreiden. D. DE PAUW

Kardin. J. H. Newman

20.278 **Niekel, J. H., Prof., pr.** **24 : 30**

◆ LEVENSVERNIEUWING — *Voorhout, Foreholte,* 1940 (17×11) 143 *blz.* *fl.* 0,95 ; *geb. fl.* 1,55

IV — Kloek-beredeneerd betoog om ons te overtuigen van de noodzakelijkheid van een « levensvernieuwing » vooral in deze beroerde tijden. Deze vernieuwing moet gebeuren door zedelijke zelfverbetering. Niet alleen de kloosterling, ook elk seculier priester en elke leek is tot volmaaktheid geroepen en moet dus streven naar 'n leven van vurige Godsliefde. Als veilige gids koos schrijver den H. Franciscus van Sales, doch zijn wijsgeerig betoog zou er veel bij winnen indien 't wat meer stond in den eenvoudig-gemoedelijken en soms licht-humoristischen toon van den heiligen bisschop van Genève. — Lektuur bij retraites. FR. CROLS

20.279 Philipon, M. M., O.P. **24**
◆ DE GEESTELIJKE LEER VAN ZUSTER ELISABETH VAN DE H. DRIEËENHEID. *Voorrede v. Prof. Garrigou-Lagrange O.P. Met zeer veel onuitgegeven documenten Vert. uit h. Frans dr A. M. Janssen O.P. Geïll. met 3 platen — Voorhout, Foreholte,* 1940 (21 × 15) 350 *blz.* *fl.* 3,75 ; *geb. fl.* 4,50
IV — Deze Fransche Carmelites die in 1906 te Dijon overleed is door de publicatie van haar « Souvenirs » reeds aan duizenden bekend. Het mag ons daarom wel verheugen dat ons in dit boek, bezonken en enthousiast tevens, het verborgen en begenadigde leven van deze religieuze wordt beschreven. Meer dan op de levensfeiten legt de auteur den nadruk op de gedachte die dit leven geleid en gevormd heeft, nl. het leerstuk van de H. Drieëenheid. Een warm aan te bevelen boek voor religieusen, priesters en ontwikkelde religieusvoelende leeken. S. B.

20.280 Pius X **25 : 24**
◆ AANSPORING TOT DE GEESTELIJKHEID. *Vert. uit h. Latijn* [*Exhortatio ad clerum*] *dr St. M. Neyrinck O.P. — Antwerpen, Geloofsverdediging (Het woord der Pausen, nr 7)* [1941] (20 × 13) 40 *blz.* 6,50 *fr.*
IV — De ijverige directeur van « Geloofsverdediging » had de uitstekende gedachte de « Exhortatio ad clerum » van Z. H. Paus Pius X, z.g. opnieuw te vertalen en uit te geven. Dit « document van blijvende waarde » zooals Z. E. Kard. van Roey deze « exhortatio » terecht noemt, blijft immer actueel en zal nog menig priester-geslacht bezielen. Wat in deze « exhortatio » het meest indruk maakt, is de vaderlijke toon met dewelke Pius X de priesters toespreekt ; geen priester die het hart op de rechte plaats draagt, kan aan dien toon ongevoelig blijven. — Zeer geschikt voor de maandelijksche recollectio en de jaarlijksche retret. FR. CROLS

20.281 Randag, W., C.SS.R. **25 : 24**
◆ HET WOORD DER PAUSEN aan verloofden, echtgenoten en ouders. *Samengesteld uit pauselijke encyclieken — Den Bosch, G. Mosmans* [1940] (23 × 15) 16 *blz.* *fl.* 0,10
IV — In vorm van vragen en antwoorden, zijn in deze brochre een reeks pauselijke uitspraken samengebracht, welke op de voorbereiding tot het huwelijk, op het huwelijk zelf en op de rechten en plichten van de ouders betrekking hebben. De meeste citaten zijn ontleend aan de encyclieken *Casti connubii, Arcanum, Divini Illius Magistri* en *Summi pontificatus.* L. VAN HULLE

20.282 Rongen, Hieronymus, O.C.R. **24**
◆ DE KATHOLIEKE MOEDER IN HAAR OPGANG NAAR GOD. *Met een voorw. dr Prof. Dr Fr. Feron. Geïll. met 1 plaat — Venlo, Linssen & Derkx,* 1940 (13 × 8) 723 *blz.* *geb.* 26 *fr.*

Hieronymus Rongen, O.C.R.

IV — Een boekje, laten we zeggen, een kerkboekje dat op zijn tijd komt. Het zal voor onze moeders een steun en een troost wezen. Het is « zoo geheel wat anders » dan we gewoonlijk van onze « kerkboeken » verwachten. De taal is gemoedelijk en is als een vertrouwelijk blootleggen van al de nooden onzer ziel aan den Goeden Meester. De kommer en de zorgen van de moeder komen vaak tot uiting, maar alles wordt met berustend evenwicht gedragen, naar den Wil van God. De huisvrouwen, die zóó bidden, moeten hunne taak met veel meer moed verrichten, tot welzijn hunner kinderen en tot groot welbehagen van God. Onnoodig te zeggen dat het geheel volgens den liturgischen geest werd opgevat. — Warm aanbevolen. ELZA WOLF

20.283 Rood, Leo, S.J. **21 : 23 : 22**
◆ JESUS DE MESSIAS — *Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (De katholieke Kerk, nr 31)* 1940 (19 × 11) 143 *blz.* *geb.* 16 *fr.*
IV — « De bedoeling van dit geschrift is, in hoofdzaak, uit de Evangeliën aan te tonen, dat men deze alleen zó kàn verstaan, dat ons daarin een Messias wordt voorgehouden, die verklaart Zoon te zijn van God, God van eeuwigheid, één in wezen met den Vader ». (blz. 139). — Om dit doel te bereiken heeft Schrijver kort, kernachtig en overtuigd, de Messias-verwachting bij Israël, en het verschijnen van den Messias als God-mensch, uit de historische bronnen voorgelegd. In zijn geheel genomen schijnt ons dit boekje — rekening gehouden met zijn omvang — allerbest gelukt. Wat den vorm betreft moet het als zeer onaangenaam aangetoondworden dat er een overgroot getal Fransche woorden in den Nederlandschen tekst gebruikt worden, waar nochtans het Nederlandsch taal-

eigen al het noodige rijkelijk bezit : « van vreemde *origine* » (blz. 30) — « geredigeerd » (blz. 38) — « gedisputeerd » (blz. 40) — « meest *markant* schildert » (blz. 40) — « merkwaardig en *uniek* » (blz. 44) — « Maar nu is het *curieuse* » (blz. 44) — « pretenderen » — « reduceren » — « constateren » — « observeren » enz. enz. Dr M. DAISOMONT

20.284 **Roosens, Laurentius, O.S.B.** 24 : 264

◆ GEHEIM VAN BARMHARTIGHEID — *Dendermonde, Liturg. kunstapostolaat (Vromer leven-serie, nr 2)* 1940 (15 × 10) 28 *blz.* 2 *fr.*

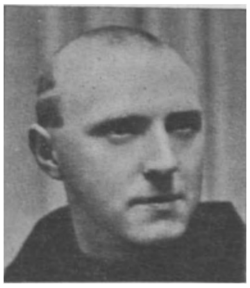

Dom Laurentius Roosens

V — Een klassiek opgevat traktaatje over de biecht, waarin vooral het laatste hoofdstuk met zijn vele wijze wenken over het gebruik van dit sacrament bevalt. Verdient ruime verspreiding. L. VAN HULLE

20.285 **Sellmair, Josef** 24 : 26

◆ DE PRIESTER IN DE WERELD. *Vert. uit h. Duitsch — Brugge, Desclée, de Brouwer,* [1940] (22 × 14) 281 *blz.* 38 *fr.*

IV — De thesis van dit merkwaardig boek is deze : « De priester in de wereld, opdat zijn ministerie vruchtbaar zij, moet zelf mensch blijven en tevens een religieuze persoonlijkheid zijn of het trachten te worden ». Sellmair weet zijn stelling te verdedigen op 'n toon die u dadelijk te pakken heeft ; wat hij betoogt is diep-ernstig en nochtans nooit wordt hij saai noch heeft zijn woord iets van den vervelenden preektoon. Hij grijpt uit eigen hart en ervaring en de klank van zijn woord is edel en oprecht als zuiver goud. Zijn wonderbare belezenheid geeft hem de gelegenheid, den gang van zijn gedachten te kruiden met uittreksels uit de Duitsche doch eveneens uit de wereld-literatuur. Zijn werk is van 'n brandende actualiteit nu we aan 'n kentering, aan 'n keerpunt staan in de geschiedenis der wereld ; er is beslist 'n nieuwe tijd aan 't worden en de menschen, meer dan ooit te voren, zien naar de priesters op als naar de fakkeldragers van de toekomst, de eeuwige optimisten van 't blije kinsdchap Gods. — 'n Boek voor elk priester die, bewust van zijn hooge bediening en waardigheid, zich-zelf niet alleen wil staande houden midden de verruwing van 'n verheidenschte wereld doch die, met Gods genade, eerst zich-zelf wil verbeteren om daarna ook anderen tot levensvernieuwing te bewegen. *De priester in de wereld* is 'n boek van priesterlijke zelfopvoeding en priesterlijke levensstijl. Het is zoo uitzonderlijk, dat ook in 'n groot rijk zooals Duitschland, binnen het tijdsgewricht van één jaar er geen twee van deze gehalte verschijnen. De Nederlandsche vertaler is zeer bescheiden ; geen spoor van naam of bediening te ontdekken : zijn vertaling echter is zeer keurig en leest vlot. FR. CROLS

20.286 **Timp, P. M., O.P.** 21 : 23

◆ WAT IS GOD ? — *Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (De katholieke Kerk, nr 2)* 1940 (19 × 11) 139 *blz.* *geb.* 16 *fr.*

V — In 140 kleine bladzijden wordt de gansche leer over. « Wat is God » in de éénheid van zijn natuur, kernachtig uiteengezet. Dit wordt gedaan uit de gegevens van de Openbaring en uit de besluiten van de wijsbegeerte. De « Summa theologica » van St.-Thomas dient als leidraad. Ook de moeilijkste vragen zooals : Gods alwetendheid en de menschelijke vrijheid — Gods Voorzienigheid en het kwaad — Voorbestemming en verwerping — worden behandeld. Een niet gemakkelijk boek dat alleen bij geschoolde lezers tot zijn volle waarde zal komen. Dr M. DAISOMONT

20.287 **van Beukering, F. C., pr.** 264

◆ IN DE KERK. Onderrichtingen uit zijn nagelaten geschriften omtrent kerk en altaar, liturgisch vaatwerk en gewaden; waaraan toegevoegd : Gedragsregelen voor den leek. *Met talrijke illustr. — Bilthoven, De Gemeenschap, Brussel, Onze Tijd,* 1940 (19 × 13), 135 *blz.* 33,30 *fr.* ; *geb.* 42,30 *fr.*

F. C. van Beukering

V — Pastoor van Beukering heeft er een handje van weg om de meest verschillende liturgische onderwerpen op een zeer eenvoudige wijze, welke toch op ernstige liturgische wetenschap steunt, voor het volk begrijpelijk te maken. Na zijn « De Mis » komt « In de Kerk » ons nu blij verrassen. Het leert ons al wat voor het volk werkelijk wetenswaardig is aangaande het kerkgebouw met zijn wijding, het altaar en de altaaruitrusting, orgel, klokken, misgewaden, om maar het voornaamste te noemen. En met zijn uitvoerig register en talrijke illustraties is het wel degelijk een liturgisch woordenboek in zakformaat, dat bij uitstek geschikt is om ons volk te verrijken, te verdiepen en te vernieuwen in zijn geloofsleven. R. VAN HECKE

20.288 **Vandewalle, C. Borromaeus, Dr, O.F.M.** 27 : 24
◆ ONZE LIEVE VROUW TER MINDERBROEDERS. *Met uitsl. stamboom en 7 pltn — Mechelen, St-Franciscus-Drukkerij,* 1941 (24×16) 37 *blz.* 5 *fr.*
V — Dit is de geschiedenis van een O. L. V.-beeld dat, na anderhalve eeuw in private familiën bewaard te zijn geweest, aan de Antwerpsche minderbroeders is gegeven geworden uit wier klooster het afkomstig was. Is het waarlijk een *mirakuleus* beeld ?, vraagt de schrijver zich af, en hij laat ons en eenieder toe er flink aan te twijfelen. Terecht. We hebben overvloedige bescheiden omtrent de dagen waarop het mirakel zou gebeurd zijn in het Minderbroedersklooster te Antwerpen (1566). Ware er eenig mirakel geweest, we hadden er zeker van vernomen. Schrijver veronderstelt dat de mirakelverzamelaar Tielman Bredenbach, de Emmericksche humanist, te Antwerpen zou vertoefd hebben in 1566 of 1567. Wij kunnen hem hier mededeelen dat hij hier als kanunnik heeft geresideerd van 1 Januari 1575 tot half Juni zelfde jaar. Dr Floris Prims

20.289 **Verheyen, J.** 24
◆ LEVEND KATHOLICISME. Voor een boerenstand met sterk geloof en apostolische levensblijheid — *Leuven, Boerenbond,* 1939 (23×16) 63 *blz.* 5 *fr.*
V — Jezus Christus is de Waarheid : Hij openbaart ons den Vader. Jezus Christus is de Weg : Hij is onze middelaar bij den Vader. Jezus Christus is het Leven : Hij schenkt ons de eeuwige zaligheid bij den Vader. Dit jaarprogramma van den B. B. '40 heeft J. Verheyen methodisch en degelijk uitgewerkt. Trouwens wat hij geeft is altijd waard gelezen. En dit is bovendien gesneden brood voor al wie over een dezer onderwerpen hoeft te spreken. Joz. de Voght

3. Sociale Wetenschappen - Opvoeding Vrouwenbeweging

20.290 **Agterof, H. W., pr.** 37 : 2 : 30
◆ VERLOOFD, GETROUWD, 'N KIND — *Haarlem, De Spaarnestad,* 1940 (20×14) 140 *blz.* *fl.* 0,25 ; *geb. fl.* 0,80
IV — Een mooi, degelijk, praktisch « vademecum » voor verloofden en gehuwden. Alle vraagstukken, die op godsdienstig, zedelijk, liturgisch en maatschappelijk terrein met betrekking tot het katholieke huwelijksleven de belangstelling van onze verloofden en gehuwden moeten hebben, worden hier kies en met ervaring en kennis besproken. Iedere katholieke verloofde dient dit boekje te bezitten. Ook aan de geestelijkheid in de zielzorg vanwege de vele practische wenken gaarne aanbevolen. Ph. Elsensohn

20.291 **Bente, H., Dr** 32 : 33 : 63
DUITSCHE BOERENPOLITIEK. *Vert. uit h. Duitsch*(?) — *A'dam, Roskam ; Antwerpen, van Ditmar's B.I.,* 1940 (21×14) 31 *blz.* 4 *fr.*
IV — Uiteenzetting van de landbouwpolitiek van het 3e Rijk, strekkend tot de instandhouding en uitbreiding van den boerenstand, tot de bevordering van- en de leiding bij de boerenproductie en tot het verzekeren en versterken van de economische leiding.

20.292 **de Vletter, A., Dr** 37 : 159
IN DE BRANDING. Een boekje voor ouders en opvoeders van jonge mensen van 12-20 jaar. *Derde uitg. van het boekje « In moeilijke jaren », vernieuwd en omgewerkt dr Willemien de Vletter — Baarn, Hollandia Drukk.,* 1940 (20×14) 206 *blz.* *fl.* 1.90
IV — Boekje vol levenservaring, niet bedoeld als handboek of wetenschappelijk studieboek ; maar zeer geschikt om menige opvoeders in te lichten. Weetgierige opvoeders — ouders en andere — zullen in dit « gewoon eenvoudig boekje» (blz. 3), een «ernstig welgemeend gesprek » (blz. 5) kunnen voeren over de moeilijkheden die de puberteitsperiode van de jeugd hen bezorgt. De opleiding in die « gekke » jaren vormt een bizonder deel in de zware taak der opvoeding. De literatuur over dit vraagstuk is omvangrijk (blz. 5), de boeken soms te wetenschappelijk om gidsen te zijn in het dagelijksche leven. Dit boekje is zeer practisch voor een begrijpend lezer. Dr R. Delrue

20.293 **Munter, Hans** 32 : 33
WAAROM STAAT DE DUITSCHE ARBEIDER ACHTER ADOLF HITLER ? *Vert. uit h. Duitsch* (?) — *A'dam, Roskam ; Antwerpen, van Ditmar's B. I.,* 1940 (21×14) 29 *blz.* 4 *fr.*
IV — Verklaart psychologisch de kentering, die in de ziel van de Duitsche arbeiders ten gunste van het Nationaal-Socialisme heeft plaats gehad.

20.294 **Pama, C.** 30 : 92.9
HET VOLKSKARAKTER IN DE HERALDIEK — *Naarden, A. Rutgers (Bibliotheek voor geslacht- en wapenkunde, nr 7)* 1940 (19×13) *fl.* 0.60
V — Hier is een heraldist aan het woord die zijn vak hartstochtelijk bemint en van uit die liefde geschiedenis schrijft. Onder voorwendsel ons het « volksche » van de wapen-

teekens te doen kennen, overloopt hij allerhande vraagstukken door de Nederlandsche heraldiek opgeworpen. En tusschendoor geeft hij zijn oordeel over de Fransche, de Engelsche heraldiek et quasdam alias. Er ligt naar ons oordeel veel subjectiefs in 's schrijvers bespiegelingen. Dr FLORIS PRIMS

20.295 **Schelfhout-van der Meulen, Alb.** 37 : 24

◆ DE GEEST VAN DEN TIJD. *Omslagteekening v. Lodewijk Schelfhout — Roermond-Maaseik, J. J. Romen (Meisje, verdiep je ! nr 9)* 1941 (15 × 10) 63 *blz.* 4 *fr.*

A. Schelfhout-v. d. Meulen

V, M — Een van die aantrekkelijke, deugddoende boekjes in de serie « Meisje, verdiep je ! ». Mevr. Schelfhout-van der Meulen verstaat de kunst om een ernstig woordje ingang te doen vinden bij onze hedendaagsche, vaak tot in het onnatuurlijke vermoderniseerde jonge meisjes. Schrijfster verricht hiermee opvoedend en uitdiepend werk : immers, hoe verhevener de schoonheid van een levenshouding is, des te dieper men haar wortels zoeken moet. Leere deze tijd velen een open oog en een open hart hebben voor de heerlijkheden van de christelijke beschouwing, gesteund op waarheid, offer en trouw — die tenslotte ook uiterlijke verfijning, beschaving, meebrengt. Moge dit brochuurtje, geschreven na Mei '40, vele tot bezinning-komende jonge menschen voeren naar « rijker licht en vaster gronden ». J. VAN DER STEEN

20.296 **Tinbergen, J., Dr** 33 : 31

TECHNISCHE ONTWIKKELING EN WERKGELEGENHEID. *Geïll. met* 1 *plaat — A'dam, Noord-Holl. Uitg. Mij (Uit leven en wetenschap nr* 3*)* 1940 (21 × 14) 111 *blz. fl.*1,20

IV* — Schetst de invloed van de technische ontwikkeling op de werkgelegenheid en komt tot het besluit o.m. dat de zgn. compensatie-theorie niet steeds opgaat. Degelijk. Dr C. VAN GESTEL

20.297 **Troch, Aug.** 37

◆ DRIE VREUGDEJAREN VOOR ONZE KLEUTERS. Beschouwingen over het voorbereidend onderwijs, met een bijgevoegd woord voor de Katholieke Scholen. *Geïll. met teekeningen dr Fr. Cuypers — Lier, J. van In,* 1940 (22 × 15) 279 *blz.* 31 *fr.*

Aug. Troch

IV — 't Is steeds leerrijk een ervaren vakman aan 't woord te hooren. Maar als die vakman dan tevens is een man met een groot hart en een ruimen geesteshorizont, dan stijgt de belangstelling naar bewondering. Wie zijn inzicht in de evolutie der kinderlijke belangstelling verdiepen wil, wie den historischen gang van het bewaarschool-wezen wil kennen, wie zich documenteeren wil omtrent de rijke verscheidenheid der opvoedende bedrijvigheid in den kindertuin, wie inzage wil nemen van geschikte versjes en liedjes, wie een blik wil werpen op de wettelijke voorschriften op de Kindertuinen, zij allen moeten het werk lezen van hoofdinspecteur Troch, die op uitstekende wijze het vraagstuk van het voorbereidend onderwijs alzijdig heeft behandeld. Dr A. VERBIST

20.298 **van Bauwel, L., Prof. Dr** 34

◆ HANDBOEK VAN HET BURGERLIJK PROCESRECHT : 4e Deel. De bijzondere rechtspleging — *Antwerpen, Standaard Boekhdl,* 1940, 6 *dln* 55 *fr.*

Prof. Dr L. van Bauwel

IV — Professor Louis van Bauwel heeft zich de moeilijke en ondankbare taak toegewezen gansch het procesrecht te overschouwen. Voor niet ingewijden in de rechtsleer schijnt dit wellicht niets bizonders toe. Maar wie met de rechtswetenschap vertrouwd is, zal er anders over denken. Het Procesrecht is niet in dezelfde mate gecultiveerd geworden als de andere domeinen van het recht. Het Burgerlijk Recht, het Strafrecht, het Bestuurlijk Recht, het Fiskaal Recht kunnen bogen op talrijke dienaars tusschende rechtsschrijvers. Het Procesrecht is daarentegen een braakliggend veld. De studies die er aan gewijd werden, hadden slechts betrekking op onderdeelen, zonder dat deze zich durfden wagen aan het geheel. (cfr. de Paepe Etude sur la compétence en matière civile(1889-1821). Bosmans: Commentaire législatif et doctrinal du code de procédure civile belge (1884).

Beltjens: Code de procédure civile (1908). Thiry : Organisation judiciaire, compétence et procédure civile (1910). Geen dezer werken omvat en verwerkt gansch de stof. Prof. van Bauwel streeft naar een volledig overzicht van ons procesrecht en is er in geslaagd dit overzicht te geven, in de vier boekdeelen die hij daaraan heeft gewijd. Het vierde boekdeel behandelt bizondere rechtsplegingen : Afwezigheid — Nationaliteit (nationaliteitskeuze-nationalisatie) — Naam (verandering) — Akten van den Burgerlijken Stand — Verzet tegen verhandeling van titels aan toonder — Onteigeningen van openbaar nut — Militaire opeischingen — Aanvaarden van den borg — Afrekening — Koopvernietigende gebreken en vele anderen. Elke rubriek wordt op klare wijze behandeld. Als besluit : een zeer degelijk werk, vrucht van veel arbeid en zorg. PROF. Mr J. DE WEERDT

20.299 **Vanhaegendoren, M., Dr** **37 : 79**

◆ HET VERKENNERSLEVEN. Pædagogische studie over het spel van verkennen : 2e Deel — *Schiebroek, Vox Romana ; Antwerpen, Standaard-Boekhl,* 1939, 3 *dln* (21×16) *XI,* 340 *blz.* 40 *fr.*

Dr M. Vanhaegendoren

IV — Wie enkele jaren geleden het zoo gunstig onthaalde eerste deel van dit werk doormaakte, zal ook dit tweede deel niet willen missen, zooveel te meer daar het een vooruitgang beteekent. De inhoud is concreter en de vorm vlotter en boeiender. Schrijver vertelt, als iemand die er jarenlang met hart en ziel is bijgeweest over de idealen, de wetten, het leven, de activiteiten, de organisatie van welpen en verkenners. Al zijn wij persoonlijk voorstander van een eigen volksche jeugdbeweging, gegroeid op eigen bodem — en niet « aangepast » van uit den vreemde tot ons gekomen — toch erkennen wij graag de opvoedkundige waarde van sommige elementen in « scouting » en meenen wij zelfs dat menig jeugdleider hier interessante beschouwingen vinden kan om zijn eigen arbeid te bevruchten. L. M. VERVINCKT

4. - Taalkunde

20.300 **Charivarius [ps. v. Dr Gerard Nolst Trenité]** **4393**

IS DAT GOED NEDERLANDSCH ? — *Antwerpen, Het Kompas,* 1940 (20×13) 111 *blz.* 18 *fr. ; geb.* 26 *fr.*

Dr Gerard Nolst Trenité

V — « Een brabbelend volk is als een leger in lompen », zegt schr. terecht in zijn inleiding : dit mogen de Vlamingen nog meer ter harte nemen dan de Noordnederlanders, voor wie deze hoofdstukken oorspronkelijk bestemd waren. Op ons taalgebied vinden we in het taalleven dezelfde uitwassen, die tegenwoordig in alle beschaafde landen aanwezig zijn en kenmerkend zijn voor de gejaagde en vaak lawaaierige levenswijze van vele onzer tijdgenooten. Dit brengt oppervlakkigheid op elk gebied mee : in de taal blijkt dit uit woordmisbruik en pleonastische zegswijzen, als « export naar het buitenland », « weder hervatten », enz. ; de woorden slijten weliswaar nu spoediger af, maar vele sprekers en schrijvers verbeelden zich dat de taal niet meer kleurrijk genoeg is om hun denkbeelden uit te drukken en ze willen ze voortdurend opfrisschen. Nu voelt iemand die zijn taal beheerscht en nadenkt wanneer hij ze gebruikt, of een woord werkelijk zijn oorspronkelijke zeggingskracht heeft verloren. Dit kan echter niet verwacht worden van degenen die dag aan dag zooveel duizenden woorden moeten neerschrijven, namelijk van de meeste journalisten : het komt meestal heet van de naald en moet hiervan ook de gevolgen vertoonen. In zijn uitvoerige behandeling van de pleonasmen geeft schr. een groote verzameling van dergelijke taalmonsters ; aan den anderen kant moeten we er op wijzen dat Charivarius te vaak de logica als maatstaf aanlegt bij zijn beoordeeling van pleonasmen. Zoo kan b.v. « een veilige safe » zeker niet pleonastisch genoemd worden : de oorspronkelijke beteekenis van « safe » was reeds verdwenen, vooraleer het Nederlandsch dit woord aan het Engelsch ontleende ; een goedkoope safe kan allerminst veilig zijn. Evenmin kunnen we « een jong meisje van achttien » en « een oude heer van zeventig » op dergelijke gronden afkeuren : « jong » en « oud » vormen een geheel met de daaropvolgende naamwoorden en hebben hun prægnante beteekenis verloren ; in de taal moeten we juist zooveel logica verwachten als in het denken, voelen en handelen van de meeste menschen, d.w.z. zeer

weinig. Na de pleonasmen worden o.a. besproken : verschillende hoofdstukken uit de spraakkunst, het juiste woordgebruik, spreek- en schrijftaal, vreemde invloeden op het Nederlandsch, stoplappen, gemeenplaatsen, juiste en verkeerde beeldspraak, enz. Niet alleen bevat « Is dat goed Nederlandsch » een groot aantal nuttige vingerwijzingen : het verkeerde wordt hier door een man met fijnen smaak belachelijk gemaakt ; deze humoristische methode is doelmatiger dan een strenge schoolmeesterstoon en het zwaaien met de plak. PROF. Dr L. GROOTAERS

5. - Wetenschappen

20.301 **Groot, H., Dr** **50 : 53**

GEHEIMEN VAN RUIMTE EN TIJD. *Geïll. met 6 pltn — A'dam, J. M. Meulenhoff,* 1940 (20×13) 245 *blz.* *geb. fl.* 2,50

III — De schrijver heeft zijn radio-lezingen voor de A.V.R.O. uitgewerkt tot een boek, waarin de verandering in de wijze van denken op natuurwetenschappelijk gebied, den lezer duidelijk wordt gemaakt. A. ACKERMANS

20.302 **Sanders, L. A., Dr Ir** **50 : 53**

UNIVERSEELE ATOOM-THEORIE. *Geïll. en met 2 uitsl. graphieken — Den Haag, Pax,* 1940 (25×16) 80 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,50

IV* — Dit werk illustreert verschillende problemen en moeilijkheden uit de kern-physica. De phantastische toon van schrijver zet zijn betoog echter geen kracht bij en zal zijn uiteenzetting niet aanbevelen bij de wetenschapslui, tot dewelke schriften van dezen aard zich uitsluitend richten. J. SMITS

20.303 **van Dobben, W. H., Dr** **59**

WAT VLIEGT DAAR ? Volledig zakboek der vogels van Midden-Europa. *Met* 291 *gekleurde en* 360 *ongekl. afb. van W. Goertzen en R. Oeffinger — Zutphen, W. J. Thieme ; Antwerpen, Standaard Boekhl* [1941], 3e *druk* (19×14) 74 *blz.* 34 *fr.*

V — Niet alleen de gekleurde plaatjes doen naar *Wat vliegt daar* ? grijpen, maar ook de degelijke afwerking van de teekening alsook de bondige beschrijving van verschillende wetenswaardigheden over het leven der vogels. Dat in een boekje van 74 bladzijden al de verlangde opgaven niet terug te vinden zijn, spreekt van zelf, maar onze vogelliefhebbers gaan regelmatig naar hun zakboekje terug om zich te overtuigen of de juiste naam op den waargenomen vogel is gezet. De uitgave bezorgt U sommige veldkenmerken, of de vogel broed- of trekvogel is, zeldzaam of gewoon, zomer- of wintergast, aan welke teekens u het geslacht kunt kennen — met één woord een geschilderd boekje voor beginnelingen. Er is veel vraag naar boeken over vogels. *Wat vliegt daar* ? vult die leemte gedeeltelijk aan. F. SEGERS

6. - Toegepaste Wetenschappen

20.304 **Friedhoff, W., Ir** **62**

DE DIESELMOTOR. *Geïll. met 7 fig. en 4 uitsl. pltn — Deventer, Æ. E. Kluwer (Gas- en oliemotoren, nr 1)* [1940], 4e *druk* (20×13) 26 *blz.* *fl.* 0,70

V* — Zooals de schrijver het terecht in zijn voorwoord zegt, ontbreekt het bij velen aan tijd en geduld om uitgebreide handboeken over Dieselmotoren in te studeeren. Hij wil deze weetgierige vaklui evenwel ten dienste zijn, door hen de meest kenmerkende punten van dit krachtswerktuig zoo beknopt mogelijk te doen uitkomen. Goed verzorgde teekeningen en een viertal uitslaande platen vormen samen met den tekst een duidelijk geheel. De uitgave kent haar vierde druk, wat zeer zeker in het voordeel van het werkje pleit. J. VAN DEUN

20.305 **Mahler, S.** **621**

LICHTSCHAKELINGEN. Uitgewerkte schema's in drie kleuren met toelichtende tekst, ten dienste van installateurs en elctromonteurs, voor het gebruik bij de practijklessen en voor zelfstudie. *Geïll. met schema's — Deventer, Æ. E. Kluwer* [1940] (19×12) 6, 56 *blz.* *fl.* 0,75

V* — Eenvoudige zaken zijn daarom altijd niet minder belangrijk. *Lichtschakelingen* is eenvoudig opgevat doch, zooals in het voorwoord te lezen is, worden de 21 schakelschema's systematisch, met opklimmende moeilijkheid gegeven. De minder eenvoudige schema's komen derhalve zeer duidelijk voor, door de uitvoering in 3 kleuren die alleszins als nieuwigheid in dien aard te prijzen is. Het komt er op aan, de electrotechnici een middel ter hand te stellen om den weg in den doolhof van electrisch schema duidelijk af te lijnen. Daarin is naar onze meening, de schrijver volkomen geslaagd ; waarom we dan ook dit simpele werkje flink aanbevelen. J. VAN DEUN

20.306 **Riemens, J. M., I[r]** **63**
HOE LEG IK ZELF EEN MOESTUIN AAN ? *Geïll. met* 25 *afb.* — *Utrecht, W. de Haan ; Antwerpen, van Ditmar's B.I. (Practische Bibliotheek)* [1940] (19×14) 76 *blz.* 14 *fr.*
V — Dit werkje dat zijn ontstaan te danken heeft aan de huidige tijdsomstandigheden, is een beknopte, doch tevens duidelijke en zeer bevattelijke uiteenzetting van wat een liefhebber over groententeelt behoeft te kennen om tot een bevredigenden uitslag in zijn moestuin te komen. — Zeer geslaagd en aan liefhebbers gaarne aanbevolen. A. JANS

20.307 **van der Stempel, M. L., D[r]** **61**
HOE HANDEL IK BIJ ZIEKTE EN ONGELUKKEN IN OORLOGSTIJD ? Eenige wenken ter voorkoming van besmettelijke oorlogs- en crisisziekten ; eerste hulp bij ongelukken, oorlogsverwondingen en vergiftigingen, verbandleggen. *Geïll.* — *Utrecht, W. de Haan; Antwerpen, van Ditmar's B. I. (Practische Bibliotheek)* [1940](19×14) 84 *blz.* 14 *fr.*
IV — Is feitelijk niets meer dan een klein E.H.B.O. (Eerste Hulp bij Ongevallen). Het onderscheidt zich van de meeste E.H.B.O.-boekjes hierdoor dat ook een hoofdstuk wordt gewijd aan eenige besmettelijke ziekten die in oorlogstijd een betere gelegenheid tot verspreiding vinden, en een aan oorlogsgassen en oorlogswonden. Is praktisch en zeer beknopt — wie weet iets àl te beknopt voor hen die totaal-oningewijd zijn in de E.H.B.O.
Dr J. LEBEER

20.308 **Werumeus Buni g, J. W. F.** **83 : 64**
NIEUWE AVONTUREN MET EEN POLLEPEL, te weten keukenkunstige ervaringen van velerlei aard voor personen van beiderlei kunne verzameld en beschreven door J. W. F. Werumeus Buning. *Geïll. met teekeningen* — *A'dam, H. J. W. Becht,* 1940 (20×13) 151 *blz.* *geb. fl.* 2,50
V — Geestige raadgevingen — over inkoopen en bereiden van spijzen — door iemand, die de kookkunst, naast de dichtkunst, uitstekend verstaat. L. VAN DER HULST

7. - Schoone Kunsten

20.309 **de Ridder, André** **75**

André de Ridder

WILLIAM DEGOUVE DE NUNCQUES. *Geïll. met* 12 *platen* — *Oude God (Antw.), Die Poorte,* 1940 (23×20) 35 *blz.* 25 *fr.*
V — William Degouve de Nuncques, edelman-schilder, was Franschman van geboorte maar sleet het grootste deel van zijn leven in België en bijzonder in Holland waar hij bewonderd werd. Bevriend met Toorop, bevriend met de de symbolisten, zelf symbolist, gehuwd met de schoonzuster van Em. Verhaeren, wereldburger die overal aardde, typeert hij daarbij een heel schare kunstenaars van vóór den wereldoorlog 1914 ; hoog en trotsch, eenvoudig en bescheiden, overgevoelig, vol menschenliefde maar zonder proselytisme, godsdienstig van stemming maar niet geloovig. Een ras dat voorbij schijnt. Van periodes naar de techniek kan er bij Degouve bezwaarlijk 'spraak zijn ; eerder komen er bij den cosmopoliet geographische periodes voor naar de streek waar hij zich ophield. André de Ridder vertelt boeiend over den schilder, in een ietwat stroeve taal. A. J. HALLEZ

20.310 **Dille, Denijs** **84 : 78**
BÉLA BARTCK, *Geïll. met* 1 *portret* — *Antwerpen, Standaard-Boekhl (Verhandelingen der K.V.H.U.,* n[r] 368-369*)* 1939 (20×14) 102 *blz.* 5 *fr.*
V — In deze Verhande'ing der K.V.H.U., ook als aparte brochure gepubliceerd, behandelt Dille, als grondige kenner der moderne muziek, de figuur, de ideeën en het werk van den Hongaarschen toondichter. Niet enkel Vlaamsche lezers mogen hem dankbaar zijn voor de zorg aan deze korte monographie besteed, en die vooral kan getoetst worden aan de lange, door den componist nagezlene bibliographie der muziek, der boeken en bijdragen ; aan de lijst der fonoopnamen en de gedetailleerde ontleding van enkele, vooral rond 1908 gecomponeerde liederen, klavierwerken en het eerste snarenkwartet. Deze ontleding wordt gedeeltelijk verduidelijkt door een aantal notenvoorbeelden. Het geringe aantal publicaties *over* Bartók maakt deze grondige behandeling des te meer welkom, daar zij voor den musicus, wiens imponeerend levenswerk zoo jammerlijk onbekend bleef,

Denijs Dille

in breeder kring belangstelling zal wekken. Een interview met Bartók over zijn standpunt en nationalisme, enkele bladzijden aan zijn leven en karakter gewijd, de inwijding in zijn reuzenwerk over de Hongaarsche boerenliederen, met hun buiten de westersche muziek-evolutie voortlevende toonaarden en rhythmiek, vormen het materiaal waarop verder naar het wezen zijner muziek wordt gevorscht. De eigen persoonlijkheid, de folklore, Bach, Beethoven, Debussy zijn de componenten waaruit het artistiek beeld dan wordt geschetst, dat Bartók met Stravinsky en Schoenberg als een der grootsten van onzen tijd teekent. De beschouwingen over het expressionisme schijnen ons de meest doordachte uit het bundeltje, dat jammer genoeg ontsierd wordt door talrijke taalslordigheden, die niet voor rekening van den zetter komen. Dr R. LENAERTS

20.311 **van Bergen, E.** **78 : 709**

E. van Bergen

KUNST EN KULTUUR : 2e Deel. Germaansche meesterwerken. *Geïll. met 10 pltn — Hoogstraten, A. Haseldonckx, 1941, 2 dln (20×14) 104 blz.* *2 dln 50 fr.*
IV — Bij deel I over Kunst en Kultuur stonden we voor een heruitgave van een eertijds verschenen bundel opstellen. Deel II is een voortzetting, waarin o.m. op werken van Wagner nader wordt ingegaan. Bovendien leidt schrijver ons in, in Goethe's Faust II en III, Matthaeus-Passion, Die Schöffung (Haydn), Die Zauberflöte (Mozart) en Tinel's Franciscus, met als besluit een « proeve van vertaling uit Het Rijngoud » waarna, ten overstaan van vrije vertalingen (o.m. Kloos) en gelegenheidsproeven in schouwburgen, het nut in het oog springt, vooral daar deze proef uitgaat van iemand die, den geest van werk en taal grondig belevend meteen ook als beslagen musicus de muzikale aanpassing uitstekend verantwoorden kan. Met deel I vormt dit vervolg een zeer interessante en uiterst nuttige uitgave. Wij hebben, in onze taal, dergelijke degelijke inleidingen tot groote werken der muziekliteratuur broodnoodig, bizonder daar zij zelfs door intellectueelen slechts oppervlakkig worden benaderd. Dat hierbij Vlaamsch werk, zij het slechts schetsmatig, wordt betrokken is verheugend. Wij hopen dat E. van Bergen deze reeks voortzetten zal en de intellectueele kultuurkringen van Vlaanderen hierin zal laten deelen van zijn ruime belezenheid en kennis. Kultuur en Kunst-reeks kan uitgroeien tot een Vade Mecum dat elk Vlaamsch intellectueel in zijn bezit hebben moet als een gemakkelijke en tevens zèkere gids doorheen de galerij van meesterwerken uit Germaanschen geest.
Dr Fl. VAN DER MUEREN

20.312 **van Gils, J. B. F., Dr** **75 : 39 : 4393**
EEN ANDERE KIJK OP PIETER BRUEGEL DEN OUDEN. *Geïll. met afb. en 36 pltn — Den Haag, Drukk. Humanitas, 1940 (22×16) VIII, 98 blz.* *geb. fl. 3*
V — Deze studie slaat op de schilderij met spreekwoorden, die thans berust te Berlijn ; Cornelis Veth noemt deze schilderij een gezelschapsspel, « une charade en action ». Tot hiertoe vond men 92 spreekwoorden uitgebeeld op het kleine doek ; van Gils vindt er minstens eens zoo veel. Bruegel zou zich grootendeels geinspireerd hebben van de « Proverbs of John Heywood » nar aan 't Engelsch hof, later wegens Roomschen godsdienst verbannen en die in 1580 te Mechelen stierf. Bepaald Engelsche spreekwoorden worden verwerkt, en ook het verband en de omlijsting waarin Heywood des preekwoorden plaatste, zijn behouden. Nog meer verrast de thesis die van Gils vooruitzet nopens het beste werk van Bruegel, den zoogenaamden val van Icarus ; het zou met het mythologisch onderwerp geen uitstaans hebben maar weleer het « visioen van Peer den ploeger » uitbeelden, een Engelsch dichtwerk uit de 14de eeuw, dat in 1550 uit den vergeethoek kwam en in die jaren meerdere uitgaven beleefde. Het doek zou dan ook het standpunt verklaren van Bruegel tegenover de Kerk, een standpunt dat gelijkt op dat van Thomas Morus en zijne Utopia. Uit deze korte bespreking zal wel het groot interesse blijken dezer studie.
J. HALLEZ

20.313 **Wolsey, Bob en Waldorp, Jan** **78 : 81**
ZANGZAAD VOOR KAMPEERDERS. *Geïll. dr Wim van Vliet — Baarn, Hollandia Drukkerij, 1939, 2 dln (18×11) elk 168 blz.* *elk fl. 0,95 ; samen fl. 1,50*
IV — Deze boekjes geven juist wat ze beloven : gepaste wijsjes en woorden voor trekkers en jeugdvereenigingen. Zeer vele liederen zijn zoo bruikbaar ; anderen kunnen met kleine veranderingen voor ons bruikbaar gemaakt worden. Ook ernstige liederen werden niet geweerd. Een jeugdleider zal er een schat van Nederlandsche, Fransche, Duitsche en Engelsche liederen in vinden om uitstap of vergadering op te frisschen. L. VAN WINKEL

20.314 **XX** **78 : 81**
NEDERLANDSCH VOLKSLIEDERENBOEK samengesteld dr Daniël de Lange, Dr G. Kalff en Mr A. Loosjes – VERZAMELBUNDEL samengesteld dr Mr A. Loosjes en Mr Kunst. 145 liederen voor zang en piano — *Leiden, A. W. Sijthoff,* 1940 (29×20) 247 *blz.* *geb. fl.* 3,25
IV — Deze verzameling is de uitslag van een rijke ondervinding. Het is een samenbundeling van liederen die, door vroegere uitgaven, bewijs van volkskracht hebben gegeven. Het zijn liederen van allen aard : Algemeene liederen, Geschiedszangen, Geestelijke liederen, Verhalende liederen, Minneliederen, Drinkliedjes, Studentenliederen, Soldaten- en Zeemansliederen, liederen van gemengden inhoud, wiege- en kinderliederen. Zeer ruim opgevat omvat deze rijke en mooi uitgekozen schat het geheele leven. Ook Vlaamsche komponisten werden opgenomen, alhoewel niet genoeg ! De uitgever heeft er een prachtig stevig gebonden en mooi geënsceneerd boek van gemaakt. PROF. FLOR. V. D. MUEREN

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

20.315 **de Vree, Paul** **81**

Paul de Vree

DE LOUTERING – *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie, (4e jg, nr 6)* 1940 (23×16) 19 *blz.* 6 *fr.*
IV — Enkele gedichten van den jongen gemobiliseerde en oorlogssoldaat, die zuiver en hartelijk uiting geven aan de weemoedige herinnering aan afwezigen : vrouw, kind, vrienden. Maar het meest opvallend is het rake natuurgevoel, niet zoomaar er bij gesleurd, maar direkt, persoonlijk, doorleefd : in dit opzicht een flinke vernieuwing van de Vree's poëzie met het versche nu van openlucht in Winter, Maart, Herfst. Dr JORIS CAEYMAEX

20.316 **Godthelp, H. en Miranda, A. F.** **81:809:9343**
HET DIETSE LIED VAN DE MIDDELEEUWEN. Een keur, verzameld en gerangschikt en van een inleiding en aantekeningen voorzien. — *A'dam, Wereldbibliotheek (Encyclopedie in Monografieën)* 1940 (19×14) 335 *blz.* 40 *fr.* ; *geb.* 48 *fr.*
IV — Hiermede is een innige wensch van velen tot vervulling gebracht : een keur te bezitten uit den schat onzer Middeleeuwsche dichtkunst ; bij de hand te hebben, in één bundel, samen met de dichters en dichteressen die bij naam gekend zijn, een ruime keus uit Een schoon Liedekens Boeck, de Horæ Belgicæ, Een devoot en profijtelijck Boecxsken, het Gruythuysehandschrift en enkele andere verzamelingen. Geen rijker kroon dan eigen schoon Onze Middeleeuwsche poëzie is óns ; in dezen tijd meer dan ooit voelen we ons thuis bij haar en zijn wij trotsch op dien rijkdom van eigen schoon. Vooral wij Vlamingen hebben daar alle reden voor, daar deze literatuur nagenoeg geheel Vlaamsch, Brabantsch en Limburgsch is. De uitstekende bloemlezers bekennen dit ten minste rechtuit : dat doet goed na de zoeveelste dwaasheid die over ons in de internationale wereld de ronde doet, zoo b.v. in het Memento Larousse, waar er *geen* Vlaamsche Letterkunde bestaat vóór 1830, ik zeg *volstrekt geen,* zoodat zelfs Ruusbroec daar samen met al onze andere grooten bij de Hollandsche (sic) literatuur gerangschikt wordt ! Deze bloemlezing is trouwens met zorg opgemaakt, afgewisseld adellijke, burgerlijke en geestelijke (bijna de 2 derden) poëzie voorstellend, telkens in het epische en in het lyrische genre. 'n Klare inleiding, zorgvuldige nota's zooals steeds bij Godthelp en Mirande, de spelling modern-Nederlandsch, zoodat alles samenwerkt om deze heerlijke poëzie volkomen te laten begrijpen en meeleven zoowel in de fijne als in de lustige en diepgevoelige toonaarden die zoowel het kunst- als het volkslied met zooveel bekoorlijkheid aanwendden. Wie weet er niet dat hier van de allermooiste parelen van onzen kunst- en taalschat liggen, en daarnaast zooveel sappigs uit onzen eigen volksaard ? Zie, dit is nu eens een bezit dat men niet meer zou willen missen. Dr JORIS CAEYMAEX

20.317 **Gorter, Herman** **81 : 809**
MEI. Een gedicht. *Verzorgd dr P. N. van Eyck. Geïll. met portret — Brussel, Standaard-Boekhandel (Biblioth. der Nederlandse Letteren)* 1940, 24 *dln* (22×14) LX, 208 *blz.geb.*45*fr.*

Herman Gorter

P. N. van Eyck

III* — Mr P. N. van Eyck's studie is diepgaand en bezit die eminente eigenschap van over- en doorschouwen die des hoogleeraars is om ideologische elementen open- en voor te leggen, tegen mekaar af te wegen en in een genuanceerden doorblik samen te vatten, — niet om het spel, doch gevat ter zake. Overigens als gewetensvol literatuurhistoricus de biographische gegevens bij elken stap in het oog houdend. En iemand die ten slotte ook de ware tonaliteit van het gedicht, wat betreft zijn vormelementen, op gevoelige wijze toetst en mee te leven geeft. — Nu dan, dank zij deze studie bezitten wij vermoedelijk de blijvende vastlegging van Gorter's opzet met Mei als zin-aanduidend (symbolistisch-wijsgeerig) gedicht over de onderlinge verhouding tusschen natuur, het ik en ten slotte het eeuwige of « zielsche » (zooals Mr van Eyck het wel eens noemt) ; verhouding welke neerkomt op de onmogelijkheid voor dit eeuwige van een neerdalen in- en een zich vermengen met natuur. Het gewicht der studie valt dan voornamelijk op het aantoonen van Gorter's falen tegenover den æsthetischen eisch volgens welken elk der drie elementen zijn zelfstandigheid diende te behouden in den loop van het geding of den strijd, zij het ook dat desniettemin de conceptie toch nog als een machtigen bouw dient begroet. Neen zeker, Schr. geeft het wijsgeerig Boek II niet prijs, niettegenstaande die bezwaren. Van den anderen kant laat hij recht wedervaren aan de wel niet synthetische doch op de zelfstandig-beschouwde Boeken I en III toegepaste interpretatie als liefderomance, op welk gebied *Mei* toch steeds een heerlijke verbeelding blijft der vergankelijkheidspoëzie. Maar wat heel zeker niet onopgemerkt mag voorbijgegaan : dank zij biographisch-zielkundig inzicht, leeren wij hoe Gorter onderhand het vorderen van zijn arbeid, zelf gaat afwijken van zijn zin-aanduidend opzet, en onder naturalistische invloeden, zich bewust wordt van zijn nieuwe roeping de schepper te worden van de *natuur-door-natuur-poëzie,* wat beslissend was voor den fonkelenden kleurenrijkdom en tevens de blijvende sprankelende schoonheid van het gedicht. Dr Joris Caeymaex

Mathias Rutten

Rutten, M. 81

20.318 ALTENGRABOW — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie (5e jg, nr 2)* 1941 (22×15) 15 *blz.* 6 *fr.*

IV — Weerom enkele gedichten die evenals de Vree's soldatenverzen — ditmaal van den krijgsgevangene — het mooie en gezonde ademen van het denken op de beminden ginder ver thuis. Vooral aan het weerzien wordt hier veel gedacht. Men zou zeggen dat deze echte aandoeningen bij al deze jonge mannen poëzie gewekt heeft, los van- en beter dan literatuur. Dr Joris Caeymaex

20.319 **van Boven, Paul** 81

CAROLIJNSCHE BALLADEN. *Met teekeningen dr Anthonie Mertens — Nijmegen, Dekker & van de Vegt* [1940] (19×12) 47 *blz.* *gec. fl.* 1,05

IV — Papier- en inktverspilling aan universiteitskattebelletjes. Dr Joris Caeymaex

20.320 **van Ysselsteyn, G. T., Dr** 81

ZEGGEN EN LUISTEREN. Bloemlezing van verhalende gedichten ten behoeve onzer vereenigingen, verzameld dr Dr v. Ysselsteyn — *Wassenaar, Nedl. Verb. v. Chr. Jonge Vr.- en Meisjesvereenig.*, 1939 (20×14) 47 *blz.*

IV — Naast een paar of wat dichters der Gulden Eeuw, bijna stukjes zooals er vóór 1880 liepen. Daaronder al wel iets aardigs, doch waarom nu dien ouden geest en dien ouden toon opnieuw willen opdringen ? Onderwerpen gemengd : godsdienstig (alg. kristelijk), sociaal, land en volk. Dr Joris Caeymaex

Franz Zonneberg

20.321 **Zonneberg, Franz [pseud.]** 81

◆ HET RIJK DER WANEN — [*Aalst, Drukk. Chr. Mieremet, 36 Parklaan*], 1940 (22×16) 36 *blz.* 15 *fr.*

IV — Deze verzen bewegen rond het gemoedsleven van een jong echtgenoot en vader, die sympathiek en van dich-

terlijke geaardheid blijkt te zijn. Die « wanen » niet te erg opnemen. Maar de bundel is poëzie « in wording » ; daardoor nogal wel oefeningen na recente lektuur, waar men niet zooveel belang aan hechten kan. Met een woord gezegd : bij geslaagde zijkanten hier en daar, in het geheel is daar niet de noodige vastheid, zelfs niet de elementaire vastheid van het gedicht in conceptie, nog veel minder van de zegging en het taal- en woordgebruik.

D[r] JORIS CAEYMAEX

82. TOONEELLITERATUUR

20.322 Dorno, F. V. **82**

HANDEN OMHOOG ! Blijspel in 3 bedr. — *Antwerpen, Tooneelfonds Jos. Janssens,* 1940 (20×13) 70 *blz.* 15 *fr.*
V — Eer zwak. Taal en dialoog niet vlot genoeg. Zeer gewone chargering van alle figuren zonder voluit de toestanden in de reacties te benuttigen. Waar niets winst betekent, wordt het geheel overbodig. AL. DE MAEYER

20.323 Glas-Houtsma, M. J. **82.9**

DE KAARSVLAM. Een lekespel — *Assen, van Gorcum* 1940 (21×15) 34 *blz.* *fl.* 1,05
V — Een verzorgde tekst, die echter te veel in de verhaaltoon blijft. Als suggestieve beeld en met verzorgde zegging zou het toch indruk maken, zonder tot aangrijpend spel te worden.
AL. DE MAEYER

20.324 Maër, Tob. **82**

VACANTIESPOKEN. Een dolle verwikkeling in een jeugdherberg met een ril en een lach in 3 bedr. — *Antwerpen, Jos. Janssens,* 1939 (20×13) 75 *blz.* 32 *fr.*
IV — Een spook zet alles op stelten in een vacantieoord waar enkele verloofden samenkomen. De grootste bangerik weet dit echter te vangen en wint meteen zijn meisje terug. Dol is het wel, maar een te groote jacht naar succes schaadt de klaarheid. T. G.

20.325 Martel, Jan **82**

DE SCHOONE UIT DEN KEIZER. Oorspronkelijke Vlaamsche operette in 3 bedr. *Met muziek van Jan van Nooten — Antwerpen, Jos. Janssens,* 1939 (20×13) 84 *blz.* 15 *fr.*
IV — Liefde, al wat de klok slaat !... Er ontbreekt echter het noodige dynamisme dat van het stuk een frissche operette maken moest. De tekst weegt nochtans op tegen de gewone doorsnee-teksten en een genoeglijken avond kan het geheel wel schenken. T. G.

20.326 Müller, Karl en Böhm, Kurt **82**

SCHOONMAMA KOMT LOGEEREN ! 'n Kluchtige ramp in 1 bedr. — *Antwerpen, Tooneelfonds Jos. Janssens,* 1940 (20×13) 28 *blz.* 8 *fr.*
V° — 'n Geforceerde grap om bij te gapen. JOZ. VAN DEN EYNDE

20.327 Teis Pzn, Geert **82**

'T NEIE DIZZEPIE-DIZZEPU (Mundus vult decipi, decipiatur ergo — dit is : wereld wil bedrogen worden... nou... tou den moar !) Grönneger bliespul in 4 bedrieven — *Groningen, Toneelfonds « De Noordstar »,* 1939 (19×13) 131 *blz.* *fl.* 2
IV — Een Groninger baas Ganzendonk was te wege, en om dezelfde reden, zijn dochter in haar ongeluk te helpen. De geburen weten het te verhinderen. Een zeer vinnig praatstuk waarin de held steeds op de voorste rij staat. D[r] C. GODELAINE

20.328 van den Vondel, Joost **82.9 : 81 : 809**

◆

Joost van den Vondel

MAEGHDEN. Treurspel. *Inleiding van B. H. Molkenboer O.P. — Den Bosch, Geert Groote Genootschap (n[r] 594)* 1940 (19×13) 84 *blz.* *fl.* 0,50
V — Louter tekstboekje, maar verzorgd uitgegeven en zeer toegankelijk wat de prijs betreft. Het Geert Groote Gezelschap haalt er eer van en moest het maar doordrijven, niet slechts voor Vondel (waarvan straks een 10-tal nummertjes), maar ook voor andere katholieke en religieusgeaarde klassieke werken ! De inleiding van P. Molkenboer, hoe kort ook gehouden, is niettemin, zeer boeiend voor de parallel Gysbreght-Maeghden, Amsterdam-Keulen ; voor de belichting van Ursula, als houdende de belijdenis van den dichter, voor de verwijzing naar Memling waarvan de tegenlopende evenwijdigheid meer had mogen uitgewerkt. Iets wat we niet begrijpen : blz. 7, regel 10-11 « misschien wel met *voordracht* geschapen heeft ». Of is gewoon « voorbedachtheid » bedoeld ?
AL. DE MAEYER

20.329 **van Esch, Juul** 82

F. v. Oldenburg Ermke

BEETGENOMEN. Kluchtige gebeurtenis in 't boerenland — *Antwerpen, Tooneelfonds Jos. Janssens,* 1938 (20 × 14) 16 *blz.* 8 *fr.*
V° — ...of bedriegers bedrogen. De gemaaktheid ligt er vervelend dik op. JOZ. VAN DEN EYNDE

20.330 ◆ **van Oldenburg Ermke, Frans** 82.9:81:27
PAULUS TE EPHESE, of De dood van Maria. Dramatische fantasie op Bijbelsche thema's, in 3 bedr. (5 taf.) — *Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Kath. Ned. schrijvers, nr 590)* 1940 (19 × 13) 54 *blz.* *fl.* 0,40
V — Een stemmig en wijdingvol klein spel. Een op menige plaats zuiver gedichte tekst, die, mits goede zegging, den toeschouwer boeien en ontroeren kan. Als fantasie geslaagd ; als *drama* echter wel wat te weinig dynamisch. A. V. D. VEKLDE

20.331 **Wilkeshuis, C.** 82.2 : 81
« KOM HEILIGE GEEST... ». Een Pinksterspel — *Assen, van Gorcum & Comp.,* 1940 (21 × 15) 32 *blz.* *fl.* 0,95
V — De babelse spraakverwarring opgelost door de geest van liefde in het talenwonder van Pinksteren. Ondanks de dialoogvorm, wordt het geen spel, overigens is de toon zeer vlak en zeer banaal. AL. DE MAEYER

83. Verhalend Proza

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

20.332 **de Jong, A. M.** 83.1
POESKE. Een Brabantse roman — *A'dam, A. J. G. Strengholt ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* [1941], 3e *druk* (22 × 14) 287 *blz.* *fl.* 3,50 [66 *fr.*] ; *geb. fl.* 4,50 [85 *fr.*].
II-III — In de kroniek « Het Vermaak der Verscheidenheid », besproken onder nr 20.255.

20.333 **Last, Jef** 83.8 : 91
ELFSTEDENTOCHT. *Omslag v. Jelle Troelstra — A'dam, A. R. B. O. ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1941 (21 × 15) 313 *blz.* *fl.* 2,35 [61,50 *fr.*] ; *geb. fl.* 3 [71 *fr.*]
II-III, L P — Gerecenseerd onder volgnummer 20.256 in « Het Vermaak der Verscheidenheid ».

20.334 **Nygaard, Fredrik** 83.9
DE NAR VAN ATHENE. *Vert. uit h. Engelsch [Athens nar] dr M. de Gelder-Jansen — A'dam, Noord-Holl. Uitg. Mij* [1940] (23 × 17) 316 *blz.* *fl.* 3,05 ; *geb. fl.* 4,10
II — Historisch roman met als achtergrond : de val van 't oude Perzië en van 't Grieksche rijk, veroverd door Alexander, in de derde eeuw vóór Christus. Khafra, 'n Egyptenaar en Ariston, 'n Thebaan spelen de hoofdrollen ; Kritoon, de kleine Themistokles, de nar van Athene speelt slechts 'n bijrol. Geheel 't gebeuren speelt in 'n zwoele-heidensche atmosfeer en niet alleen leeken, ook Jaddus, 'n Joodsch priester geneert zich niet 't minst. Enkele bladzijden zijn werkelijk aanstootelijk. Men vraagt zich af : Waarom blijft zulk werk niet beter onvertaald ? Van artistiek standpunt uit, hebben w'er weinig aan ; kultureel, wat bekende Egyptiologie ; van uit historisch oogpunt : « l'histoire est un perpétuel retour » en dat weten we sedert lang en zedelijk is het verderfelijk. Blijft slechts één uitleg : de ziekelijke manie van enkele onzer broeders uit 't Noorden om *alles* te vertalen, 't minderwaardige zoowel als 't goede. FR. CROLS

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel doorgevormde lezers kunnen gelezen worden

20.335 **Bagby, George** 83.0
HET LIJK ONDER DE BRUG. *Vert. uit h. Amerikaansch [Bird walking weather] dr L. Sampimon-de Tombe — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (20 × 13) 218 *blz.* *fl.* 2,15
III — Een detective-roman, waarin inspecteur Schmidt na spannende gebeurtenissen de onthulling brengt. A. C. DE BRUYN

20.336 **Crone, C. C. S.** 83.8
MUZIEK OVER HET WATER. *Band en frontispice van D. van Luyn — A'dam, Wereldbibliotheek,* [1940], 2e *druk* (19 × 13) 80 *blz.* 21 *fr.* ; *geb.* 29,50 *fr.*
III — Gerecenseerd onder nr 20.260 in de kroniek « Het Vermaak der Verscheidenheid ».

20.337 **Djojopoespito, Soewarsih** 83.1
BUITEN HET GAREEL. Indonesische roman. *Met een inleid. v. E. du Perron — Utrecht, W. de Haan,* [1940] (24 × 16) 251 *blz.* *geb. fl.* 4,90
III — In de kroniek « Het Vermaak der Verscheidenheid » besproken onder nr 20.262.

20.338 **Drake, Drexel** 83.0
DE VALK GRIJPT IN. *Vert. dr Han de Nop — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij* ; *Antwerpen, De Nederl. Boekhl* [1941] (20 × 14) 279 *blz.* 25 *fr.*
III, N — Het gekend recept : 'n pakje gestolen juweelen, 'n stel oplichters, intriganten en gangsters, 'n aardige revue-ster en... de valk, gewezen detectief, die nu voor eigen rekening den strijd voortzet tegen de misdaad volgens de methoden van een super-misdadiger. Dat er in die omstandigheden een stuk of zes moorden en 'n dozijn bokspartijen van je welste aan te pas komen, is niet te verwonderen. Alles samen een zeer ingewikkeld boeiend geval, met 'n sensationeele ontknooping. Wegens enkele al te dubbelzinnige insinuaties, *voorbehouden lectuur.* M. Brouns

20.339 **Fischer, Bruno** 83.0
MOORD IN BLEECKERSTREET. *Bew.* [*So much blood*] *dr Jan Apon — Leiden, A. W. Sijthoff (Hands-up Serie)* [1940] (20 × 14) 204 *blz.* *fl.* 2,25
III, N — In 'n tamelijk luguber logement, waar 'n stel derde-rangs-artisten samenleven buiten alle regelen van moraal en godsdienst, worden kort achter elkaar 'n schilder en 'n beeldhouwer vermoord, terwijl 'n dichter op 't laatste nippertje aan de dood kan ontsnappen. 'n Griezelhistorie met te weinig spanning om werkelijk te boeien. 'n Hoop prikkelende insinuaties maken het boek minder geschikt voor onze katholieke boekerijen. *Voorbehouden lectuur.* M. Brouns

20.340 **Gardner, Erle Stanley** 83.0
DE DOODE IN DE BUNGALOW. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The D. A. holds a candle*] *dr Henriëtte van der Kop — A'dam, Uitg. Mij Enum,* 1940 (20 × 14) 219 *blz.* *fl.* 2,25
III — Wij gaan hier weer op stap met den intelligenten districts attorney uit « De noodlottige Cirkel », Douglas Selby, en diens waardevolle hulp, de onvermoeide journaliste, Sylvia Martin. Hoewel het uitgangspunt ietwat zwak is, is het een vlot,boeiend,levendig, prettig en duidelijk geschreven verhaal. De schrijver schijnt echter een onwettig huwelijk niet zoo erg te vinden. A. J. de Swart

20.341 **Havank [ps. v. H. F. van der Kallen]** 83.0
DE CYCLOOP — *Utrecht, A. W. Bruna,* 1941 (19 × 13) 252 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,85
III-IV — Een vlotte, geestige en zeer spannende detective-roman. Op den voorgrond allerlei spinnetjes en spinnen in het groote warnet der internationale spionnage (de groote spin is de « Cycloop ») ; door arglist wordt menig vliegje gevangen en overweldigd, tot er zekere natuurkrachten komen opzetten in de gedaante van den bulderenden wervelstorm Inspecteur Poussin, alias Bourgogne, en de lichtende en verschroeiende toorts Hoofdinspecteur Pyla. Er blijft geen draadje van het fijne netwerk over en alle spinnen sterven een ontijdigen dood. Op den achtergrond een heel weinigje liefde en liefdesverdriet. Al kunnen wij het geestige element in den droom van Inspecteur Poussin (blz. 139 en 140) heel goed savoureeren, toch zal daar de ver doorgevoerde spot van den schr. den eenvoudigen lezer wellicht wat hinderen. A. J. de Swart

20.342 **Jaspers, Jo** 83
HET MEISJE VAN NIEUWLAND. Een boek voor de jeugd. *Geïll. met* 5 *pltn — R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1938 (21 × 15) 203 *blz.* [13 *fr.*]
III, L — Op een stormnacht scheuren eenige hectaren grond, waarop de ouders van Driel met hun dochter Carla wonen, van het vasteland af en drijven als een eiland de zee in. Op hun tochten over de oceanen hebben ze menigmaal te kampen met den dood. Een jonge Indiaan, die op 'n nacht aanspoelt, redt ze telkens en brengt ze ten slotte weer op het vasteland. Carla trouwt met den Indiaan. — Als verhaal is het sober verteld, doorspekt met onwaarschijnlijkheden en een dosis onnatuurlijke sentimentaliteit. Wie gaat er nu, als hij stervende is van honger, een koe of een paar kippen sparen, omdat die beestjes zoo trouw al de lotgevallen van de familie hebben meegeleefd ? Alhoewel als kinderboek bedoeld, mag het in geen geval in de handen van katholieke kinderen gegeven worden. Het is een ongeloovig boek : « ...doodgaan is niets dan een slaap waarvan je niet meer

wakker wordt. » (blz. 107) en « Het is vreemd, het leven is iets heel wonderlijks, en de dood is nog veel wonderlijker. Dat is ook weer net zoo iets als de ruimte buiten de wereldruimte. Daar weet geen mens iets van. » (blz. 117). L. VERWIMP

20.343 **Klitgaard, Mogens** **83.1 : 83.3**

KLEINE MAN VERLIEST. *Vert. uit h. Deensch [Der Sidder en Mand i en Sporvogn] dr Dr Louise E. van Wijk — A'dam, Ned. Keurboekerij,* 1940 (21 × 14) 267*bl. fl.*2,75; *geb.fl.*3,50

III — Dit is het tragisch verhaal van een kleinen manufacturier te Kopenhagen, die zijn zaak moet sluiten en een baantje krijgt als incasseerder, dat hem maar een half bestaan geeft. Hij maakt schulden, wordt lichtzinnig en gaat ten onder : kleine man verliest. — Het boek geeft een realistisch beeld van het Kopenhagensch leven uit de laatste jaren vóór den oorlog. A. C. OOMES

20.344 **Matteesen, Herman** **83.1**

DE KLINIEK VAN Dr SAVOIR — *Helmond, Boekdrukk. Helmond,* [1941] (21 × 16) 310 *blz.* *fl.* 3,25 ; *geb. fl.* 3,90

III — Zie recensie nr 20.261 in « Het Vermaak der Verscheidenheid ».

20.345 **Matthijs, Marcel** **83.1**

SCHADUW OVER BRUGGE. *Omslag van Joz. Cantré — Antwerpen, De Sikkel ; A'dam, L. J. Veen,* 1940 (21 × 16) 234 *blz.* 45 *fr.*

Marcel Matthijs

III* — Marcel Matthijs bekent zich de opvolger van de Vlaamsch-realistische traditie in den geest van Van Nu en Straks. Van zijn vroegere sociale verhalen, die hij naar hijzelf verklaart, van harte verloochent, is hij thans geëvolueerd naar het zielkundig en het realistisch verhaal, en het dient erkend dat hij deze ietwat historisch geworden en lichtelijk overwonnen formule, alle eer aandoet. Deze *Schaduw over Brugge* is een boek in mineur, een verhaal van neergang en mislukkende levens, die allen op een of andere wijze gebukt gaan onder een noodlot waaraan moeilijk te ontkomen valt. Zijn menschen hebben bijna allen iets raadselachtigs en sibyllijnsch over zich, en zijn bedeeld met verschillende gezichten en aspekten, die soms moeilijk te verklaren zijn, zooals men dit bij de figuren van Dostojewski aantreft. Het is in zijn geheel genomen een scherpe hekeling van de kleine stad — misschien vanwege den auteur een wraak op zijn geboortestad en op hare kleinheid, haar laster en haar politieke intriges. Het zou niet den eersten keer zijn dat een dergelijk gevoel de aanleiding was tot een schitterend kunstwerk (men denke b.v. slechts aan Dante's Divina Commedia), doch dit boek is, ondanks zijn goede compositie, geen gaaf kunstwerk geworden. De fatalistische atmosfeer en het tekort aan geloof in het leven en in den mensch is een al te hinderlijk element in een tijd dat een soort nieuwe romantiek en den zin voor een meer epische vizie op het leven en op den mensch overal doorbreekt. — Matthijs schreef dit boek in een soberen, nuchteren stijl als een kroniek, gelijkmatig en zonder diepe of hooge reliefs, zooals die thans gebruikelijk geworden is. Men weet dat deze roman onlangs bekroond werd door de Kon. Vlaamsche Academie. H. P.

20.346 **Roc, Marja** **83.1 : 89**

DOOR WOLKEN OMHOOG — *Den Haag, Kruseman,* 1940 (21 × 16) *fl.* 3,05;*geb.fl.*4,10

III — De vijf zware dagen van Mei 1940 zijn dagen van smart en lijden, maar ook dagen, die van veel mensen het masker afgerukt hebben : wie krachtig leek, bleek zwak ; wie laf leek, bleek dapper. Dat is het thema van dit boek. — De heer Bron, een man in zake geldmaken zeer sterk, wenst zijn dochter Eva uitgehuwelijkt te zien aan Hans van Grevelingen, een jongen man van zeer « deftigen huize », maar arm. Eva wil wel. Hans vertikt het. De oorlog gooit alles door mekaar. Meneer Bron raakt van zijn positieven («waar blijven mijn centen »), Hans blijkt een dappere vliegenier te zijn ; Eva doet haar plicht als verpleegster. De twee vinden elkaar. Het is alleen maar jammer, dat ze in een overspannen bui elkaar beloven « nooit kinderen te zullen hebben ». FR. VERMEULEN

20.347 **Schuttevâer-Velthuijs, N.** **83**

HET RIJKE LEVEN — *Haarlem, J. H. Gottmer & Co* [1941] (21 × 16) 302 *blz.*

III-IV, [P] — Gerecenseerd in « Het Vermaak der Verscheidenheid », nr 20.258.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

20.348 **Lucas, Jay** 83.0

DE GEMASKERDE COWBOY. *Vert. uit h. Amerikaansch [The seven bar seven ranch] — A'dam, Scheltens & Giltay,* 194121 × 14) 224 *blz.* *fl.* 1,90

IV — Een bende, waarvan de leden zich de Panters noemen, moordt en steelt in het plaatsje Stenson. Ordelievende burgers vormen een vrijkorps ter bestrijding van de misdaden. Zij slagen daarin pas, als de cowboy-detective Jerry O'Neill zich aan hun hoofd plaatst. A. ACKERMANS

20.349 **Miller, Alice Duer** 83

ROMANTIEK IN DE KEUKEN. *Vert. uit h. Amerikaans [Come aut of the kitchen] dr J. A. W. van Hacht — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1941 (19 × 14) 212 *blz. geb. fl.* 3,05

IV-V — Een deftige familie is finantieel achteruitgegaan. De ouders vertoeven in een sanatorium en de kinderen verhuren het landhuis, terwijl zij zichzelf voor het huispersoneel uitgeven. De logé wordt verliefd op de aardige knappe z.g. keukenprinses, enz. Alleraardigste, doodonschuldige amusementslectuur. G. J. C. ZWANIKKEN

20.350 **Moreux, Th., pr.** 83 : 21 : 23 : 5

◆

Th. Moreux

MIJNHEER PASTOOR ONDER DE GELEERDEN. *Vert. uit h. Fransch [Mon curé chez les savants] dr Fr. D. J. Holtzer — Turnhout, Brepols* [1941] (19 × 12) 255 *blz.* 18 *fr.*

IV — Met veel genoegen mogen wij deze Nederlandsche vertaling begroeten van het nieuw werk van den priester-astronoom Th. Moreux : « Mon curé chez les savants ». Het bevat onder *zeer aantrekkelijken vorm* de uiteenzetting van de opinies van een geleerd katholiek priester over de meest actueele theorieën van de moderne natuurwetenschappen. Ook historische opwerpingen van natuurwetenschappelijken aard tegen den godsdienst worden in het oog gezien. Een zeer aan te bevelen boek, en heel wat mooier uitgegeven dan de oorspronkelijke Fransche uitgave. Dr M. DAISOMONT

20.351 **Raine, William Mac Leod** 83.0

DE WET DER REVOLVERS. *Vert. uit h. Amerikaansch [A Texas ranger] dr G. H. C. van Amerongen — A'dam, De Steenuil,* 1939 (20 × 14) 278 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Een van die Wild-West-geschiedenissen, waarbij je rilt bij den ontembaren moed der acteurs, die leven bij hun ongeschreven wet der revolvers. Larrey Neill, een mijnbouwkundig ingenieur en Steve Fraser, officier bij de rangers, zijn de hoofdpersonen. Ze beleven heel wat en ten slotte huwen ze natuurlijk met een paar meisjes van hun ontmoetingen, meisjes vol Westersche durf, oer-onschuldig en vol bekoorlijkheid. Wie van oud-Amerikaansche toestanden wil lezen, vindt in dit boek in avonturenvorm iets van zijn gading. A. J. VAN DEN BOGAERT

20.352 **Reilly, Helen** 83.0

MOORD IN DE APENKAMER. *Vert. uit h. Amerikaans [Mr Smith's hat] dr Frans van Overvoorde — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1941 (19 × 14) 215 *blz. fl.* 2,35 ; *geb. fl.* 3,05

IV — Een zekere Gil Shannon, een schrijver, wordt vermoord. Het motief blijft onbekend. Een plantenzaadje, dat men zorgvuldig zich laat ontwikkelen (men had het gevonden vastgekleefd in een stukje aarde in de kamer van den vermoorde) levert een spoor op : die plant groeide slechts op één bepaalde plaats in verre omtrek. En nauwelijks weet men dat, of op die plaats gebeurt ook een moord. En dat is de laatste nog niet. Als het boek even goed doorgegaan was als het begon, dan ware het zeer goed geworden. Maar de schrijver houdt niet vol ; er komen allerlei onwaarschijnlijkheden en geheel onvoorbereide tussengebeurtenissen in voor, zodat het een detective-verhaal van mindere kwaliteit wordt. FR. VERMEULEN

20.353 **Streuvels, Stijn** 83.8

DE MAANDEN. *Geïll. met penteekeningen dr Elisabeth Ivanovsky — Kortrijk, Zonnewende,* [1941] (21 × 17) 197 *blz.* 32 *fr.* ; *geb.* 48 *fr.*

IV — De recensie hierover komt voor onder nr 20.253 in « Het Vermaak der Verscheidenheid ».

20.354 **van Looi, Minun [ps. v. Benjamin van der Voort]** 83
OP BAALMOLEN — *Leuven, Davidsfonds (Volksboek nr 294)* 1940 (20 × 16) 184 *blz.* 15 *fr.*
IV — Recensie hierover vindt U in « Het Vermaak der Verscheidenheid », onder nr 20.254.

20.355 **van Nes-Uilkens, G.** 83.1
DE OUDE STEE — *A'dam, van Holkema & Warendorf; Antwerpen, J. van Tuyl,* 1940 (22 × 15) 334 *blz.* *fl.* 3,25
IV — Tako Verhoef, een boerenzoon wordt dokter op een Geldersch dorpje. De verhouding tot zijn ouders en broers, tot zijn vrouw en kinderen wordt sterk en duidelijk geteekend. A. ACKERMANS

G. van Nes-Uilkens

20.356 **van Waelre, Karel** 83 : 89
IN DEN MAALSTROOM VAN DEN OORLOG. De lijdensweg van de burgers van Breda. *Geïll. met fig.* — *A'dam, Scheltens & Giltay,* 1940 (25 × 16) 112 *blz. geb. fl.* 1,50
IV — Een eenvoudig, doch treffend verhaal van de lotgevallen van een groep inwoners van Breda, tijdens hun vlucht in de oorlogsdagen. A. C. DE BRUYN

20.357 **van Zeggelen, Marie C.** 83.3 : 83.9
« GRAND SEIGNEIR ». Roman — *A'dam, J. M. Meulenhoff,* 1941 (22 × 16) 230 *blz.*
IV — Lees de bespreking hiervan in « Het Vermaak der Verscheidenheid », nr 20.257.

20.358 **Visser, Ab.** 83.8 : 93
KALEIDOSCOOP — [*Neerbosch, Neerbosch Boekhandel*], 1939 (20 × 14) 62 *blz.* *fl.* 0,80
IV, [P] — 'n Jonge man lijdt aan tering ; 't is nazomer en even nog geniet hij van zon en bloemen ; doch de herfst komt, de bladeren rijzen en één na één verzwinden zijn illuzies en zijn vurig verlangen naar schoonheid en liefde wordt 'n wreede ontgoocheling. November brengt moedeloosheid doch de Advent stemt hem tot offer en stille overgave. Met Kerstmis valt hij als 'n rijpe vrucht in de armen van 't Jesu-Kind. Op 'n enkele banale uitdrukking na, zeer mooi geschreven door 'n fijn-besnaard mensch. Enkele zetfouten, in het anders zoo keurig uitgegeven boekje. FR. CROLS

20.359 **Visser, Bouwe** 83
ROELF GROOTJANS — *Baarn, Bosch & Keuning,* 1941 (19 × 13) 240 *blz.* *fl.* 2,15
IV-V, [P] — Roelf Grootjans, de vader van Aline, is aanvankelijk tegen het huwelijk van zijn dochter met Jelle de Geus, wegens financieële redenen. Uiteindelijk komt alles terecht, dank zij vader's christelijke overtuiging, dat geld alléén ook niet gelukkig maakt. Dit boek speelt in een protestants-christelijk milieu. Het heeft geen litteraire pretentie, doch is goed geschreven. L. M. ROBITSCH-SCHRÖDER

20.360 **Yore, Clem** 83.0
HET DAL DER WOESTELINGEN. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The valley of grim men*] *dr Ferd. ten Hove* — *A'dam, De Steenuil,* 1939 (21 × 15) 228 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Het dal der woestelingen is een avonturen-roman uit het verre Westen van Amerika. De hoofdpersoon, de lachende Larry Gondon, heeft aan zeer veel moeilijkheden het hoofd te bieden. Beschuldigd van moord moet hij de vlucht nemen en het is vanaf dien tijd, dat hij zich met alle middelen moet verdedigen tegen zijn belagers. De wijze waarop de strijd gevoerd wordt is die van de Far West, met de meest verbazingwekkende staaltjes van rijden en schieten. Het geheel is boeiend verteld en biedt aan liefhebbers van avonturen-romans eenige uren aangename ontspanning. L. C. M. ROBBERS

20.361 **Zahn, Ernst** 83.1
DE EEUWIGE WEGEN DER LIEFDE. *Vert. uit h. Duitsch* [*Die tausendjährige Strazse*] *dr Erna Koning-Monnel* — *A'dam, A. J. G. Strengholt ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (21 × 14) 285 *blz.* *fl.* 3,25 [61,50 *fr.*]
III-IV — In de eeuwige wegen der liefde beschrijft de ook in Nederland goed bekend staande Ernst Zahn de geschiedenis van enkele krachtige hoofdpersonen, die wetens en willens toegeven aan hun zucht naar haat en wraak en zoodoende zelf hun levensvreugde vernietigen : de koelbloedige moordenaar Otwin, de jaloersche Faustina, de harde Candide. Een boeiende, zéér vlot geschreven roman. Jammer is het, dat een vertaling, bijna altijd, veel schoons van de literatuur verloren doet gaan, door verkeerde zinswendingen en stuntelige zinsbouw. M. DONDERS

Ernst Zahn

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 *jaar geschikt*)

20.362 **Cardaliaguet, René** 83.0

◆ DE DRIE TEGEN MOSKOU. Avonturenroman. *Nederl. bewerking. Geïll. dr Doelos — Roeselare, Hernieuwen-Uitgaven (Klaroener-reeks, n*r *1)* [1939] (19×14) 236 *blz.*

V — Fantastische toekomstroman, waarin op 'n zeer origineele wijze 'n Vlaamsch trio van uit zijn operatie-terrein in Limburg, den strijd aanbindt tegen de bolsjewisten, die over heel Europa en Azië de revolutie met haar verschrikkingen hebben ontketend. Dank zij de ultra-moderne uitvindingen op gebied van Radio, Televisie enz., gelukt het hun de Russen er onder te krijgen en meteen den katholieken godsdienst in eere te herstellen. Onze jeugd, die nog houdt van idealen, heldendaden, wonderlijke en ...onwaarschijnlijke avonturen, vindt in dit eigenaardig, vlot geschreven boek, een paar uren zeer boeiende lectuur. — Ten zeerste aanbevolen. M. BROUNS

20.363 **Cody, Stone** 83.0

GALGENAAS. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Outlaw posse*] *dr J.G. H. v.d. Bovenkamp J*r *— Den Haag, Kruseman,* 1941 (21×15) 216 *blz.* *fl.* 2,35 [25 *fr.*] ; *geb. fl.* 3,40 [35 *fr.*]

V — Dit boek, dat de strijd van enige krachtige figuren weergeeft tegen enige zeer gevaarlijke misdadigers is in zijn soort een der beste. Het verhaal is gaaf,de gegevens zijn duidelijk en het boek geeft niet zulke onmogelijke situaties als in werken van hetzelfde soort dikwijls het geval is. De vertaling is goed en het boek laat zich vlot en gemakkelijk lezen. — Voor allen, die van deze lectuur houden een goede en aangename ontspanning. G. KEVENAAR

20.364 **Hanson, Bernard** 83

DE DWAZE TIJD. *Geïll. dr Frans Mandos Tzn. — Helmond, Drukk. Helmond (Special-Serie)* 1938, 188 *blz.* *fl.* 0,25

V — Drie vrienden, uit den hoogeren burgersstand, maar met bijzonder gekke spotnamen, helpen Henri Borger, om zijne uitverkorene door Vader en Moeder te doen aanvaarden. De stof tot eene korte, geestige novelle werd hier uitgelengd tot de dikte van een gewoon roman, waarin de twee hoofdpersonen maar een zeer lijdzame rol spelen. AUG. OSSENBLOK

20.365 **Hodister, Stan** 83

◆ BETTEKE MOMMENS. Een verhaal uit den heikant — *Temsche, Ed. de Landtsheer, 17 Oeverstraat,* 1940 (20×14) 66 *blz.*

V — Een boekje met doodgewonen inhoud en een eenvoudige en al te effene stijl. Het verhaal zou verschijnen in een onzer locale weekbladen ; daar vinden we voorloopig geen bezwaar in : het is niet beter en ook niet slechter dan hetgeen we op dit gebied gewoon zijn. Maar we stellen de vraag : waarom moest dit in boekvorm worden uitgegeven ? R. VAN DE MOORTEL

20.366 **Hoornik, Ed. en Hora Adema, W.** 83

JOOSJE — *A'dam, J. L. Veen,* 1940 (21×15) 191 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90

V, M — Aardige beschrijving van de avonturen eener H.B.S.-leerlinge, die zich een filmster in den dop waant en ervan droomt eens beroemd te worden als Deanna Durbin. Haar vroolijkheid en dwaze invallen maken haar tot een gewild persoontje, dat tenslotte blijkt ook nog tot degelijke arbeid in staat te zijn. J. M. C. DE HAAN

20.367 **Macdonald, William Colt** 83.0

DE RUITER DER VERSCHRIKKING. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Law of the forty-fives*] *— A'dam, Scheltens & Giltay,* 1940 (21×14) 224 *blz.* *fl.* 1,90

V — Tucson Smith en Stony Brooke zijn verzot op opwindende avonturen. Daar op de grens van Mexico en de Verenigde Staten krijgen ze er volop. Een rijke rancher wordt vermoord en nu zullen zij eens proberen den moordenaar te vinden. Een geheimzinnige ruiter schijnt de aanstoker te zijn ; maar ze bevinden, dat niet die ruiter, maar een ogenschijnlijk vreedzaam man de misdadiger is. Het kost heel wat kruit, heel wat moed en heel wat levensgevaar vóór ze zover zijn. Maar dan is hij er bij ook ! FR. VERMEULEN

20.368 **Macdonald, William Colt** 83.0

DE RUITERS VAN DE FLUITENDE DOODSKOP. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The riders of the whisthing skull*] *dr Jan van Reensema — A'dam, Scheltens & Giltay,* 1941 (20×15) *fl.* 2

V — Er is een grote goudschat gestolen. Tucson Smith en zijn vrienden gaan op jacht naar de dieven en de beloning. Daartoe is nodig, dat zij zich wagen in een gezelschap van louter dieven. Die heren kamperen vlak bij een rots, die er als een doodshoofd uitziet. Na veel schieten slaagt Tucson er in den misdadiger te onitmaskeren. Die kerel komt nergens in het boek voor ; dat is dus een fout in de compostie. Ook dat fluiten van de doodskop wordt niet verklaard ; en het ware zo gemakkelijk geweest ! FR. VERMEULEN

20.369 **Multon, Edward [ps. v. H. N. van der Noot]** **83.0**

Edward Multon

DE LEEUW VAN BASRA. Roman van avontuur — *R'dam, De Stuw,* [1941] (20 × 14) 205 *blz.* *fl.* 2,15

V — Drie wakkere sergeants, bijgenaamd « de helsche patrouille », steunen onder de knappe leiding van den Franschen kapitein Duval, de actie van den Leeuw van Basra, den toekomstigen vorst van het nieuwe rijk Arabië. Hun doel is dit land te zuiveren van een bende oliemagnaten, die het uit zijn voegen rukken en zijn zelfstandigheid bedreigen. De enkele spanningsmomenten kunnen echter niet opwegen tegen de langdradigheid der samenspraken en het geheel geeft den indruk seriewerk te zijn met afgeperste inspiratie. A. Boni

20.370 **Multon, Edward** **83.0**

OERWOUD EN NOODLOT. Roman van avontuur en mysterie — *R'dam, De Stuw,* [1941] (20 × 14) 236 *blz. fl.* 2,15

V — Multon voert den lezer mee naar de geheimzinnige en nog onbekende gebieden welke zich langs den machtigen Amazonestroom uitstrekken. Met spanning volgt men de expeditie, aangevoerd door Kapitein Duval, op zoek naar de mannen van wetenschap welke reeds als verloren werden beschouwd. Zij hadden te strijden niet alleen tegen de gevaren van de natuur, maar meer nog tegen misdadigers. Een roman van avontuur en mysterie. A. Corluy

20.371 **Multon, Edward** **83.0**

DE ZWARTE VECHTER. Avonturen-roman — *R'dam, De Stuw,* [1941] (20 × 14) 205 *blz.* *fl.* 2,15

V — De gevaarlijke leider der Gafao (Great Asia for Asiates only) voert met behulp van geheime agenten en duikboottechnici, een stelselmatige vernielingscampagne tegen de belligerente naties, uit persoonlijke machtsambities. De duikboot van den zwarten vechter, gewapend met een moordenden straal, wordt echter door een tegenuitvinding van den genialen Franschen kapitein Duval, in zee gekelderd. Tenslotte wordt ook het nest van den Gafaoleider, een Engelsch koloniaal officier in de oerwouden van Indië uitgeroeid. Al brengt de profetie van een christen monnik het verhaal op een geestelijk peil, toch ontgoochelt ons dit boeiend boek door het spel van een al te roekelooze fantasie. A. Boni

20.372 **van Ipenburg, Rie** **83**

◆ NOVICE — *Leuven, Davidsfonds (Volksboek, n*r *295)* 1940 (20 × 16) 157 *blz.* 15 *fr.*

V — Lees de bespreking hiervan onder nr 20.259, in « Het Vermaak der Verscheidenheid ».

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

20.373 **Kuitenbrouwer, Henk** **83 : 79**

◆ ZWERVERS IN ZOMERTIJ. *Geïll. met teekeningen dr K. Thole — 's Bosch, Malmberg,* 1940 (25 × 17) 186 *blz.* *fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2,25

V-VIa, J — Nu de heemkunde systematische bestudeering en onderrichting gaat krijgen — uit vele jeugdboeken bleek al, hoe de schrijvers onbewust reeds aan die nieuwe wetenschap deden — is dit boek van een zwerftocht door eigen land een schoon hulpmiddel. Geweldige avonturen gebeuren er niet, maar de echte zwerf- en kampgeest trof Kuitenbrouwer prachtig. Bovendien schrijft hij een nobel Nederlandsch en vond hij voor dit boek het oorspronkelijke grondplan ieder hoofdstuk samen te vatten in een dagboek. Kees Spierings

20.374 **Leroy, J.** **83.8**

◆ ZEISELS EN VERTELLINGEN : 4e en 5e Deel. *Geïll. dr Jos. Speybrouck — Tielt, Lannoo,* [1941], 6° *omgew. uitg.* 8 *dln* (21 × 15) 157, 155 *blz.* *elk* 12 *fr.* ; *volledig* 80 *fr.*

V-VIa-b — De zesde druk bewijst dat deze volksvertelsels niet alleen waarde hebben voor de folklore, maar ook rijke stof blijven bieden voor de fantasie van onze jeugd ; zelfs ouderen die graag teruggaan naar het verleden zullen in deze zeer leesbare verhalen den geest van hun volk weer vinden. Deze uitgave werd beter verzorgd dan de voorgaande. R. van de Moortel

J. Leroy

20.375 **Nowee, J.** **83.0**

◆ DE COWBOY-DETECTIVE. *Geïll. dr M. Thomassen — Den Bosch, L. C. G. Malmberg,* [1940] (25 × 16) 192 *blz.fl.*1,55

VIa, J — Als thema het oude opsporen van veedieven. 't Verhaal loopt als een film. De helden hebben nooit den

tijd even uit te rusten. De gemakkelijkheid waarmede ze alle hindernissen uit den weg ruimen en gevangen, zich telkens weer verlossen, valt nogal sterk op. Zulke lectuur kunt ge niet aanraden als de ideale. Maar vermits de jongens op er verslingerd zijn en er aanhoudend naar vragen, geef ze dan de boeken van J. Nowee : *Arendsoog, Witte Veder* en dit. Zijn helden zijn idealistische mannen voor wie niet alleen de revolvers een gebiedende taal spreken maar ook de zedenwet en de godsdienst. L. VERWIMP

0.376 **Veringa, Th. Tj.** **83.0**

◆ OM HET GEHEIM VAN RICHARD COBDEN. *Geill. dr Eduard Muller — Den Bosch, L. C. G. Malmberg,* [1940] (25×17) 192 *blz.* *fl.* 1,55 ; *geb. fl.* 2,30

V-VIa, J — Fouten zijn er wel in dit boek ; maar het steekt zoo hoog boven de gewone boeken uit, dat we gemakkelijk over de kleine gebreken heenkijken. Veringa kàn vertellen ! Hij houdt den lezer geboeid door zijn adembenemende avonturen en voert hem tevens op de hoogtetoppen van een idealistische jongensdroom. Hier hebben we nu eens een jonge held, Ben Lambe, waar elke jongen dadelijk zal van houden en toch Ben haalt geen guitenstreken uit. Alle jongens zullen Ben om zijn prachtig karakter benijden en... trachten hem na te volgen. Ben Lambe... Pietje Bell ?... Een jongen die Ben Lambe leert kennen wenscht Pietje Bell naar de maan. — Een mooi boek, bijzonder voor studenten. L. VERWIMP

88. - Gemengde Opstellen

0.377 **Gijsen, Marnix** **809**

DE LITERATUUR IN ZUID-NEDERLAND SEDERT 1830 — *Antwerpen, Standaard-Boekhandel,* 1940 (22×14) 159 *blz.* 18 *fr.*

Marnix Gijsen

IV — Van den ongetwijfeld schrandersten en meest smaakvollen letterkundigen criticus in Zuid-Nederland een doorloopend, historisch-bedoeld maar toch uitsluitend estheticistisch gefundeerd overzicht van de Zuidnederlandsche letterkundige ontwikkeling sedert 1830. Eigenlijk een bijna ongewijzigde herdruk van Marnix Gijsen's bijdrage tot den litterair-historischen verzamelbundel *Dichterschap en Werkelijkheid* (1938). Gevolg van deze gewild estheticistische keuze is dat aan de periode 1830-1890 in het geheel 40 blz., aan die van 1890 tot nu 120 bladzijden worden besteed ; in het eerste gedeelte is de uitvoerige ontleding van Gezelle's werk, in het tweede de zeer liefdevolle en fijnzinnige bespreking van K. van de Woestijne zeer te prijzen. Maar gelooft M. Gijsen *werkelijk* dat, voor de komende geslachten, het werk van E. Hiel, Frans de Cort, Eug. van Oye, om slechts die voor eeuwig door hem verzwegenen te noemen, minder zal wegen dan het werk van A. Herckenrath, J. Mennekens, Hub. Melis, B. van Kalderkerken of L. Duykers? Staan G. Martens of L. Verhees zóóveel hooger dan Dosfel, Walgrave of C. Gezelle en L. Lambrechts, om niet te worden « tot zinken gebracht » met het « schoon schip » waarvan schrijver op blz. 9 zoo oneerbiedig gewaagt, Neen, een dergelijke voorkeur voor de *poetae minores* en zelfs *minimi* die in de onmiddellijke nabijheid leven van den letterkundigen chroniqueur, wanneer die zich als literatuurgeschiedschrijver wil ontpoppen, is zonder de schromelijkste historische onrechtvaardigheden niet te aanvaarden. En men kan dergelijk werk, ondanks den voortreffelijken stijl en de tallooze gelukkige formuleeringen niet rekenen tot wat de schrijver zelf zoo terecht prijst in het werk van Lissens : « verrassende en geslaagde verzoening tusschen universitaire en litteraire critiek. »Daarenboven moet de Katholiek zich altijd herinneren dat zijn geloofsgenoot Gijsen weigert in zijn letterkundige oordeelvellingen de maatstaven der kristelijke moraal te laten meespreken. PROF. FR. BAUR

0.378 **Hadewijch** **81 : 88 : 809**

UIT DE VERZEN EN HET PROZA VAN HADEWIJCH ± 1200-± 1270. *Met inl. en aant. dr H. G. 't Hooft — Zutphen, W. J. Thieme & Cie (Klassiek letterkundig pantheon, nr* 173*)* 1938 (20×14) XII, 47 *blz.* *fl.* 0,60 ; *geb. fl.* 1

IV — Voortreffelijke kleine studie-uitgave, die ongetwijfeld veel lezers Hadewijch nader brengt, hare groote kunstvaardigheid als dichteres duidelijk laat voelen en door verzorgde verklaringen doorheen den soms moeilijken tekst de mooie en diepe gedachten helpt begrijpen. Over het algemeen schijnt er ietwat meer aangeleund bij Dr H. van de Zeyde dan bij Dr van Mierlo. Dr JORIS CAEYMAEX

20.379 **Keunen, J., Dr, pr.** 92.8 : 809

◆ G. B. SHAW. *Geïll. met portret — Leuven, Davidsfonds (Keurboek nr 24)* 1940 (20×16) 196 *blz.* 20 *fr.*

IV — Een grondige studie over een alles behalve gemakkelijk onderwerp. De taak werd nog moeilijker doordien de bezorger een priester is. Dr Keunen wist echter objectief te blijven en het scabreuse met kiesche woorden te sluieren. Over den tooneelschrijver geeft hij merkwaardige bladzijden. Misschien drukte hij niet voldoende op de uitzonderlijke schittering van Shaw's dialoog en op de beteekenis der uitvoerige inleidingen, die kostelijke vingerwijzingen bevatten voor regisseur en acteur. Dr C. GODELAINE

G. B. Shaw

20.380 **Pindaros** 83 : 81

DE VIERDE PYTHISCHE ODE. Behelzende het oudste verhaal over den tocht der Argonauten. *Vert. uit h. Grieksch [Pythonichai 4 Archesilai Kyrenaioi] dr Dr D. Loenen — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1940 (22×16) 28 *blz.* 13 *fr.*

V* — Het Grieksch mag een pregnante taal zijn, bij Thoekudides en bij Pindaros daagt de zinrijkheid van het woord den vertaler uit. Dat juist moet Dr Loenen hebben : heeft hij kortelings de Rede van Perikles op de gevallen strijders overgezet en den Ondergang der Meliërs, nu draagt hij het Vierde Puthische epinikion in het Nederlandsch voor. Con brio, als te verwachten. Deze man heeft gevoel voor de lyriek van een Pindaros, welke weer bijzondere eischen stelt. Het haast epische rhythme is, mede dank zij den eerbied voor de Grieksche woordschikking, treffend bewaard ; de stijl is gespierd, en bepaalde woorden, die de lexicologen troosteloos stemmen, vinden hier tot hun eigen verbazing eens een vlotte weergave. — Misschien had een enkele komma, waar zij de bladzijde voor het oog onrustig maakt, mogen wegblijven : meer kwaads zal een kwaadwillige van dit fraaie werk niet vertellen. Dr G. RASKIN

20.381 **ter Braak, Menno** 84 : 809

IN GESPREK MET DE VORIGEN — *R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1938 (20×14) 279 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,90

Menno ter Braak

III* — Een onzeggelijk gevoel van weemoed overvalt u bij de lectuur van dezen bundel opstellen, geschift uit den grooten voorraad dagblad-critieken, tusschen 1933 en 1938 geschreven door een uitzonderlijk begaafden man, maar die met zijne hartstochtelijk en dus vaak in onrechtvaardigheid verdedigde levensbeschouwing, toch den eigen levensmoed niet bleek te kunnen beschermen, bij de eerste zware crisis die over hem kwam. Deze blind anti-katholieke, ja anti-kristelijke vertegenwoordiger van het zgde. « vitalisme », dat in een ongebreideld zich-uitleven van het individu den zin en de waarde van ieder leven ziet, dient trouwens zelf zijn gebundelde opstellen aan als « niet objectief en niet eeuwig », want aan zulke pretenties had hij nog steeds niet leeren gelooven. Daarmee weet men dan dat het twintigtal letterkundige figuren of verschijnselen — eigentijdsche, als Gorter, Leopold, Couperus, van Schendel, Menno ter Braak zelf, of ouderen als Erasmus en Huygens, Nederlanders als Rembrandt of Multatuli, Havelaar en Jan Romein of buitenlanders als Diderot, Julien Benda en Thomas Mann of Kafka, Carrel en Teixeira de Pascoaes — hier worden besproken : niet met een eerlijke poging om hen en hun werk te begrijpen van uit de kern hunner eigen persoonlijkheid en volgens het tijdsklimaat dat hen omgaf, maar met een trouwens even eerlijke, want onomwonden uitgesproken bedoeling hun werken, en dan nog vooral hun ideeën en de door hen gestelde problematiek, te toetsen aan de wereldbeschouwing van den criticus zelf. Daar vandaan een onthutsende economie van loven en bieden, geven en nemen, in deze critieken : de agressieve, zerpe Erasmus is, in zijn strijd tegen elke traditie welke niet de humanistische is, een beschermeling van ter Braak ; maar wanneer hij, ouder en wijzer geworden, de onmiskenbare waarden betreurt die, mede op zijn raad, in een goed stuk van de beschaafde wereld, *met* die traditie werden prijsgegeven, dan is hij, in de oogen van ter Braak, nog enkel « een ontgoocheld en sceptisch oud man. » Wat ontneemt *ons* het recht juist in dien ouderen, door de levenservaring zelf gerijpten Erasmus, den waren, den blijvenden te zien, dezen die bewust zich afwendt van de intellectueele misvattingen en gevaarlijke denk-experimenten uit zijn avontuurlijke jaren ? Een andere hebbelijkheid die ter Braak's critiek,

hoe schrander en diep doordringend ze dikwijls mag zijn, bij de ontleding van oudere cultuurperioden elke objectiviteit ontneemt, is zijn manie om in de verleden eeuwen de huidige ideeënconflicten te willen terugvinden : naar aanleiding van Erasmus komen de Volkenbond en Hitler op de proppen ! Maar bij de bespreking van Machiavelli worden dan weer, verrassend genoeg, dergelijke analogiespelletjes, op zéér goede gronden trouwens, van de hand gewezen. Met zichtbaar welgevallen worden overal de schijnbare of werkelijke tegenstrijdigheden in de kerkelijke politiek of diplomatie of discipline van het verleden breed uitgemeten, zonder dat daarbij het onmisbaar onderscheid wordt gemaakt tusschen wat wel en wat niet raakt aan de essentie van het kerkelijke dogma. Om simplistische schetsen en raccourci's van de beschavingsgeschiedenis uit te stippelen, als bvb. op blz. 20 en vlg. te lezen zijn, moet men niet het minste vermoeden hebben van wat, voor den sensus catholicus, de afstand is tusschen de gedragingen van kerkvorsten, ook de hoogste in rang, en het doctrinaal-dogmatisch leergezag van de geheele Kerk. En wat zijn sympathie voor Machiavelli's politieke machtsleer betreft, kan men slechts betreuren dat ter Braak zelf niet meer daar is, om de door hem op blz. 24 verkondigde beginselen eens toe te passen op gebeurtenissen die zijn tragisch vaarwel aan dit leven heeten te hebben bewerkt. Dit zijn slechts een paar staaltjes van de velerlei bedenkingen welke de Katholiek, of ook maar de in elke critiek naar eenige consequente zakelijkheid verlangende geest zal hebben te opperen tegen opstellen, waarvan nochtans, om het boeiend en bewogen spel van pro en contra, de scherpe en slagvaardige dialectiek die ze bijna allen doet uitmunten, de lectuur kan worden aanbevolen aan rijpere, en met helder discriminatievermogen gewapende geesten. De taal van dezen voor anderen zoo strengen en vaak zoo onbillijken beoordeelaar, draagt nog op veel plaatsen de sporen der journalistieke vluchtigheid of, wat nog erger is, der meest cosmopolitische besmetting met -ismen. Prof. F. Baur

9. - Geschiedenis

20.382 **de Lattin, Amand** **9 : 91**

EVOLUTIES VAN HET ANTWERPSCHE STADSBEELD. Geschiedkundige kronijken : 1e Deel. *Geïll. met portret en afbeeldingen — Antwerpen, Mercurius,* 44 *Roodestraat,* 1940 (27×20) 224 *blz.* 42,50 *fr.* ; *geb.* 52,50 *fr.*

Amand de Lattin

V — De titel « geschiedkundige kronijken » mag niemand bedriegen. Het woord « kronijk » is gebruikt in zijn journalistische, niet in zijn historische beteekenis. De Lattin heeft hier een aantal zijner «kronijken» uit *Het Handelsblad* vereenigd. Op nieuwe historische opzoekingen doet hij geen aanspraak. Hij vulgariseert met gemoedelijkheid en in vlotten stijl, wat door de geschiedschrijving is bijgebracht geworden. En zijn keuze gaat naar de allerhande bijzonderheden die iets aan den « sinjoor » te zeggen hebben : Melkboerinneke, Begijnen, Schoonbeke, Cantecroy, Keizerskapel, Fockershuis, Peerdsbosch, Portugeezen, Ommegang, Schoenmarktkapelleke, het kwartier van de Lei, Cellebroeders enz. Men zal er een aangename lectuur aan hebben. Men wachte zich echter dit werk als historische bron te citeeren. Soms heeft de schrijver het wel eens minder juist voor. Dr Floris Prims

20.383 **de Meyer, Petrus B.** **271 : 9 : 32**

◆ MINDERBROEDERS EN HUN KLOOSTERS in de Spaansche tragedie 1936-1939 — *Mechelen, St-Franciscus-drukkerij,* 1940 (24×16) 47 *blz.* 4 *fr.*

Petrus B. de Meyer

V — De communistische omwenteling in Spanje heeft de Minderbroederskloosters verschrikkelijk geteisterd. Meer dan 200 kloosterlingen zijn er vermoord geworden, de meesten na onmenschelijke behandelingen. Kloosters en kerken werden soms met den grond gelijk gemaakt. Op deze armoedigen hebben de communisten erger hun woede botgevierd dan op kapitalistische instellingen. Het boek van P. de Meyer geeft ons een treffend statistisch relaas, per provincie, van wat er is voorgevallen. En hier mag wel worden aangeteekend, dat nergens eenige onwaardigheid aan een dezer kloosters kon worden aangewreven, en dat geen enkel dezer kloosterlingen, zoo min door twijfel als door geloofsverzaking, het heerlijke beeld van dit groote martelaarschap ontsiert. Er ligt een groote historische les in. Ter vergelijking met soortgelijke historie in onze Neder-

landen in 1566-1572, hadden we ook wel graag geweten welken laster de Communisten tegen hun slachtoffers verspreid hebben. D[r] FLORIS PRIMS

20.384 **de Muynck, Paul** 9

MEDEDEELINGEN ALLERLEI UIT HET ARCHIEF DER STAD AUDENAERDE — *Oudenaarde, Drukk. Beverwaege (Uittrek uit de Annalen v. d. Oudheid- en Geschiedk. Kring van Audenaerde,* 9[e] *deel)* 1939 (22 × 15) 84 *blz.*

V — Dit is een mengeling van een twintigtal archiefstukken, behoorende tot de XVIIe-XVIIIe en XIXe eeuw. Een inhoudstafeltje ware nuttig geweest. Dr FLORIS PRIMS

Paul de Muynck

20.385 **Reydon, H.** 9

DE HUISMERKEN. *Geïll. — Naarden, A. Rutgers (Biblioth. voor geslacht- en wapenkunde n*[r] *2)* 1940 (19 × 13) 30 *blz.fl.*0,60

V — Door *huismerken* — vertaling van het Duitsche *Hausmarke* — verstaat men in Nederland thans cde merken gelijkend op samenvoeging van letters of cijfers, die men vroegertijd op grafzerken, op glasramen, op huisbalken, op koffers enz. aanbracht, en die naar een familie, of naar een bepaald persoon verwezen. In Duitschland heeft men ze met runen de in verband willen brengen. Wat we hier voorhanden hebben is een inleidingstractaatje, dat aangeeft hoeverre het staat met dit vraagstuk. Dr FLORIS PRIMS

20.386 **van Byleveld, H.** 9 : 91 : 324

NEDERLAND IN FRANKRIJK. De Zuidergrens der Nederlanden. *Geïll. met 3 kaarten — Antwerpen, De Sikkel,* 1941 (20 × 14) 166 *blz.* 20 *fr.*

V — De belezen rassenkundige die ons dit boek bezorgt zegt dat de taal ontoereikend is om een volk te vormen (blz. 5). De doorslaggevende factor is de stam, het bloed. In Noord-Frankrijk is er een Nederlandsche bevolking die niet anders dan Fransch spreekt ; de taalgrens is niet de volksgrens. Wisseling van taal verandert het volk niet (blz. 12). Zoo berekent hij dat de Fransche Nederlanden worden bewoond door ongeveer anderhalf millioen Dietschers ; de Vlaamschsprekenden onder hen zijn een 400.000 in getale. Onze Dietsche stamgenooten moeten hun gezichtseinder verruimen (blz. 69). Een volgend hoofdstuk behandelt het vraagstuk der Walen — die geen Franschen zijn. Gallo-Romeinsch zijn ze, ethnisch gesproken, allerminst (blz. 78). Er is onderscheid te maken tusschen het Walenland en het geromaniseerde Dietsche land van het Westen. Een laatste hoofdstuk heeft het dan over de ware grens der Nederlanden : de Westmark is de Somme, de eenige die een objectieve en beredeneerde geo-politiek aanvaarden kan. Wie even nadenkt zal hier gewis de vraag stellen of naast de exclusieve taal-politiek — door schrijver grif verloochend — naast zijn stam-politiek en ten slotte zijn geo-politiek, er nog geen andere « politieken » zijn die in aanmerking moeten komen : een principieele vraag, meenen we. We zouden aan deze beschouwingen nog kunnen toevoegen dat ten tijde van de Burgondiërs de « villes de la Somme » de sleutels van Vlaanderen heetten, zooals 's Hertogenbosch de sleutel van Brabant was tegen Gelderland, en dat men nergens meer anti-Fransch was dan in Artesië. Studiën die zoo ernstig gedocumenteerd zijn als deze dienen de zaak der Waarheid ; men hoeft ze daarom niet met eenige politiek te verbinden. Van dit boek wordt ons een Fransche vertaling aangekondigd : *Jusqu'où s'étendent en France les Pays-Bas.* Dr FLORIS PRIMS

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

20.387 **Bergeron, H., C.S.C.** 92.2 : 271

◆ FRÈRE ANDRÉ, de grootste wonderdoener onzer dagen, apostel van St-Joseph. *Vert. uit h. Fransch dr Dick Ouwendijk — Den Haag, Pax ; Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale (Renova-reeks)* 1941 (20 × 13) 251 *blz.* *fl.* 2,90 [55 *fr.*] ; *geb. fl.* 3,90

V — Een devoot boek over het vrome leven van den Canadeeschen leekebroeder, frère André, den stichter van het Oratorium van den Mont Royal. In dezen tijd van bijna zuiver materialistische interpretatie van den arbeidsplicht verwekte God uit de nederige volksklasse een nieuwen Apostel, met de bijzondere roeping, door herleving der devotie tot den Patroon van den arbeid, St-Joseph, den arbeidenden mensch uit de brute materie op te heffen tot innige aanraking met God. Talloos zijn de wonderen, die ons van frère André verhaald worden en waarmee hij zijn goddelijke zending bewees ; een rationalist of criticist moet de grond wel onder de voeten gaan waggelen, wanneer hij, in deze verlichte eeuw, van een tijdgenoot (frère André stierf in 1937) zóóveel wonderen onder oogen krijgt, die elk afzonderlijk door zóóveel getuigen kunnen worden bevestigd. A. J. DE SWART

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recencies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

Uitgevers : "Alg. Secretariaat voor Kath. Boekerijen,, J. Baers, Cuylitsstraat 27, Antwerpen
Verantwoordelijk hoofdredacteur : J. Baers, Cuylitsstraat 27, Antwerpen
Drukkerij V. van Dieren & C° Vennusstraat 27, Antwerpen

NUMMER 6 NEGENTIENDE JAARGANG JUNI 1941

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

REDACTIE en BEHEER :
Cuylitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België :	Abonnement : 35 frank	Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland :	Abonnement : f. 2.75	Dit nummer : f. 0.35

Pieter van der Meer de Walcheren

door **Ernest van der Hallen**

Naar aanleiding van het verschijnen van deel I zijner autobiografie *Menschen en God,* en de bloemlezing *Leven en Werken* door Gerard Knuvelder.

Elk katholiek die zelfs maar van zeer ver vertrouwd is met onze hedentijdsche letterkunde, kent het werk van Pieter van der Meer, ten minste zijn « Dagboek ». In elk geval weet hij dat deze auteur kan gelden als de voorganger van het militant katholiek kultuurleven in het Noorden, en in « De Nieuwe Eeuw » en later in « Opgang » een katholiek artistiek absolutisme verdedigde dat weinigen in dit land in die jaren welgevallig was, behalve dan de jongeren die vlak na den wereldoorlog hun Sturm-und-Drang periode beleefden. Wie zijn « Dagboek » las, weet bovendien nog dat deze auteur volledig en hevig een kind was van zijn tijd, en in zijn jeugd ongeveer alles doormaakte wat een jonge man die bezeten was van hartstocht en liefde voor de waarheid, die honger had naar houvasten en zekerheid, en verlangde zijn leven inhoud en zin te geven, doch niet in het licht van het leven-in-God wandele, in die jaren kon doormaken : vanaf het meest bandelooze bohémien-aesthetisme, tot het modieuze Marxisme van dien tijd. Pieter van der Meer die, zooals vele zijner tijdgenooten, zich in de atmosfeer der bugerlijke degelijkheid van zijn vaderland, die in den grond een bekrompen middelmatigheid was, niet kon aanpassen en uitleven, had in zijn jeugd de roep van zijn hart en van zijn geslacht gevolgd, en zich ondergedompeld in het artistiek leven van Parijs. Hoe hij daar in aanraking kwam met eenige der toenmalige jonge Fransche non-comformisten die later na hun bekeering het stuur van het katholiek renouveau in Frankrijk in handen kregen, en ten slotte zelf gedoopt werd in aanwezigheid van Léon Bloy, zijn peter, en Jacques Maritain, zijn vriend, — dit alles is de lezers van zijn « Dagboek » voldoende bekend. In het

20.388 eerste deel van zijn nieuwste boek «**Menschen en God**» (**IV**) (*) dat
◆ dezen winter verscheen — en naar ik hoorde binnen de maand een nieuwen druk beleefde — knoopt Pieter van der Meer aan bij deze gebeurtenis die zijn leven een gansch andere oriëntatie gaf, en verhaalt hij de geestelijke en zakelijke wederwaardigheden van zijn verder leven na zijn opname in de Kerk, die in het aangekondigde tweede deel zullen voortgezet worden tot op den dag van heden. Het is dus feitelijk een vervolg op zijn « Dagboek », ditkeer echter in den derden persoon gesteld, zonder dat de auteur een oogenblik wenscht te verduiken dat hijzelf en de « Matthias »-figuur in dit boek één en dezelfde zijn. Dit werk is intusschen meer dan een weergave van het innerlijk en anekdotisch leven van den auteur : wegens zijn verhouding tot de diverse religieuze en kultureele stroomingen van zijn tijd, wegens zijn betrekkingen met een aantal hervorragende figuren uit het letterkundig en artistiek leven in beide Nederlanden en in Frankrijk en zijn intense deelname aan het jonge, overal op onstuimige wijze doorbrekend nieuw katholiek leven tijdens de na-oorlogsche jaren ; wegens zijn eeuwige, onverwoestbare jonge combattiviteit die overigens nooit scherp of bitter werd, en zijn positie als kunstredacteur van beide hoogergenoemde weekbladen, waarbij hij zonder verzet algemeen als de mentor erkend werd van de zoo moeilijk tot eenheid te brengen generatie jonge katholieken in Noord-Nederland, die na '20 zoo lawaaierig-beeldstormig te werk gingen en er niet voor teruggingen heel den muffen winkel van verstarde bekrompen middelmatigheid, artistieke onkunde, goed gemaakt door « goeden wil », conventioneele standpunten en « meeningen », neer te halen en grondeloos belachelijk te maken onder van der Meer's goedmoedige en vaderlijke goedkeuring ; wegens zijn hartstochtelijke deelname aan den strijd voor een waarachtig en beleefd katholicisme en een verjongd en intens levensgevoel, is dit werk gegroeid tot een doorloopend stuk katholieke kultuur- en kunstgeschiedenis van Noord-Nederland onder anekdotischen vorm. Tegenover vele van de in dit boek behandelde verhoudingen en toestanden staan wij in Vlaanderen ietwat vreemd : de hernieuwing van het artistiek na-oorlogsch leven geschiedde bij ons onder totaal afwijkende vormen, na de vier bloedige jaren welke ons land zoo grondig geschokt hadden, en na het activisme dat den militanten geest van het jong geslacht hier meer in politieke richting oriënteerde dan in den zin van den strijd om een eigen en dieper Roomsch leven, zooals in het Noorden het geval was. In dien zin hadden bv. « Pogen » en « Ter Waarheid » hier een rol te spelen die totaal onderscheiden was van deze welke in het Noorden « Roeping », « De Gemeenschap » en « Valbijl » vervulden. De hoofdstukken welke Pieter van der Meer aan deze episode wijdde zijn ongelooflijk belangwekkend, en haast onmisbaar voor wie iets wil begrijpen van wat zich afspeelde in Noord-Nederland tijdens die jaren. Dat de auteur zich hierbij veelal beperkte bij de rol van een opmerkzaam toeschouwer, en alleen in zijn K en L-rubriek van « De Nieuwe Eeuw » ingreep met zijn besliste, principieele en soms vierkant op den man-afgaande kritieken, vermindert in niets de waarde van deze kroniek, die alvast

(*) van der Meer de Walcheren, Pieter : Menschen en God : 1e Deel — Utrecht, Het Spectrum, 1940 (22 × 14) 346 blz.

P. v. der Meer de Walcheren

geen twijfel kan laten nopens haar objectiviteit. Men vraagt zich menigmaal af bij het lezen dezer bladzijden waarom de jongeren in Noord- en Zuid-Nederland destijds niet automatisch aaneensloten en een begin maakten met een gemeenschappelijk offensief dat in den grond tegen denzelfden vijand zou gaan al liet deze zich ook onder andere vormen gelden in Noord dan in Zuid. En telkens opnieuw denkt men : waarom moesten hier in Vlaanderen binst diezelfde jaren de jongeren alléén vechten zonder dat iemand van het vorig geslacht blijk gaf hun strijd te begrijpen en te helpen? God weet hoezeer wij in die jaren een onomstreden figuur noodig hadden die voorging en mee streed met de jongeren, hoewel men zich veilig kan indenken welk lot dezen man in Vlaanderen zou te beurt gevallen zijn, waar de grenslijn tusschen de kultureele en politieke herwording zoo moeilijk te trekken is. Intusschen is dit boek een blijmoedig getuigenis van een leven dat openbloeide in schoonheid en zielegrootheid, een leven dat duidelijk stap voor stap geleid werd door Gods Voorzienigheid, een leven dat sterk en goed was en georiënteerd naar de bovennatuur, en tegelijk ingesteld op alles wat het bestaan mooi en levenswaard kan maken ; de belijdenis van een man die op zijn zestigste jaar kan getuigen van zichzelf : ik was een gelukkig mensch. Ziehier, dames en heeren, die in vrijwel iederen roman uit het binnen- of buitenland welke iets wil te maken hebben met het beroemde « Europeesch plan », vernemen moet dat een gelukkig huwelijk haast niet meer denkbaar is bij serieuze menschen, behalve in een paar « flauwe » Duitsche heimatromans, en de mode van den dag meebrengt dat man en vrouw een dozijn jaren of dagen na de voltrekking van het huwelijk elkaar hartgrondig beu plegen te zijn — ziehier zeg ik een man die zestig is, en haast geen bladzijde kan schrijven zonder te getuigen van zijn groote diepe liefde voor zijn vrouw, alsof hij twintig en pas getrouwd was, en, haast nog grooter verbazingwekkend feit, met warme genegenheid kan schrijven over zijn kinderen, niet zonder zijn liefde en bewondering een ietsje buiten de in het Noorden gebruikelijke verhoudingen te laten uitgroeien — Pieter van der Meer is niet straffeloos lange jaren een burger van Parijs geweest. — Ziehier, mijn waarde collega's in de fraaie letteren van dit land, een auteur die in ieder van zijn boeken met hartstocht getuigt van zijn katholieke levensbeschouwing, wiens gansche werk doordeesemd is van Godsbewustzijn en Gods-dienst, een auteur dien men gevoeglijk het gruwelijk verwijt zou kunnen toesturen dat zijn boeken onder de rubriek tendenz-literatuur hooren, en deze beschuldiging met plezier zou beamen.

Lezers van dit tijdschrift die op zoek zijt naar een mooi, zuiver boek dat gij met overgave genieten kunt, een boek waarin liefde, avontuur, schoonheid en levenssterkte gegroeid zijn tot een deugdelijk stuk literatuur en waarachtig leven tegelijk, en niet handig gedoseerd volgens een of andere modieuze formule tot een vlotten maar levens-

vreemden roman, neemt dit boek ter hand, en gij zult mij in stilte danken dat ik uw aandacht vroeg voor dit mooie gave werk. Dat Pieter van der Meer hier zijn nauwe connecties met geest en gevoel van het Zuiden niet verloochent, zult ge met vreugde op den koop toe nemen, en u verheugen om zijn zin voor het zonnig détail, het blijmoedig levensaspekt, zijn mild inzicht in den mensch, zijn optimistische levensaanvaarding, zijn lossen stijl en zijn zorgeloos zich overgeven aan God. Als ge dit boek sluit zult ge in stilte denken zooals ik : Pieter van der Meer de Walcheren is een man om jaloersch op te zijn.

Gerard Knuvelder

En misschien voelt ge neiging om ook het overig werk van dezen auteur te leeren kennen, een wensch welke de uitgever van dit boek op handige en verstandige wijze tegemoet gekomen is met de uitgave van
20.389 ◆ een door Gerard Knuvelder gestelde bloemlezing : **Pieter van der Meer de Walcheren. Leven en Werken (IV)** (*), voorafgegaan door een circa vijftig bladzijden loopende inleiding van denzelfden auteur. Voor wie het « Dagboek » en « Menschen en God » las, brengt deze inleiding geen speciale of nieuwe aspekten over den schrijver of zijn werk ; wel kan men getuigen dat hier een deugdelijke en zeer overzichtelijke synthese gegeven wordt van een zeer merkwaardig leven dat vele aspekten biedt, en van een zeer gevarieerd œuvre, gerealiseerd door een man die in hooge mate de gave van discretie en goeden smaak bezit. Uit een bijna veertigjarige productie heeft Knuvelder een paar honderd bladzijden romanfragmenten, novellen, kritische en essayistische bijdragen gelicht die ofwel litterair-historisch, ofwel in verband met de geestesstroomingen tijdens de perioden van het leven van den auteur, ofwel eenvoudig met betrekking tot zijn litteraire produktie, als dokumenten kunnen gelden. De twee laatste bijdragen waarin P. v. d. M. zijn stellingen omtrent de oorzaken van de huidige ineenstorting van het demokratisch marxistisch Westen vrijmoedig neerschrijft, zijn niet de minst interessante. Ik kan me indenken dat bij de oude garde velen het hoofd zullen schudden bij deze bladzijden, en zich verbazen hoe deze zestigjarige in meerdere mate jong en militant gebleven is, en meer open staat in de verwachting van het nieuwe dat ook in deze dagen duidelijk en onweerstaanbaar doorbreekt, dan menige twintigjarige. Voor wie bovendien weet dat een paar boeken van dezen auteur — die hij schreef voor zijn bekeering — voor katholieken onbruikbaar en trouwens sedert jaren uit de circulatie verdwenen zijn, wint deze bundel nog in belangrijke mate aan interesse. Hij vult op gelukkige wijze de hooger besproken autobiografie van dezen auteur aan, en voor wie in dit land jong is van geest en den zin voor strijd en levensheroïek niet verloor, is de studie van den samensteller dezer bloemlezing een merkwaardig en bezielend dokument over een figuur die waard is dat gansch Nederland haar leere bewonderen en liefhebben.

(*) Knuvelder, Gerard : Pieter van der Meer de Walcheren, geb. fl. 3.50. Leven en Werken — Utrecht, Het Spectrum, 1940, (22 × 14) 239 blz.

De jongste Oogst

door ANTON VAN DE VELDE

Als « van-nu-en-strakser », die het fanion van het individualisme obstinaat hooghoudt, is Teirlinck van heel de bent estheten eener voorbije periode misschien de geraffineerdste, de literairste, de individueelste — derhalve ook de meest onvolksche ! — die per fas en nefas nog uit zijn hoek komt om ons mee te deelen wat hij in zijn ivoren kameren heeft bijeengedacht. Je krijgt bij de lezing van H. TEIRLINCK's proza, en ik word dat andermaal gewaar, nu
20.390 ik zijn **Maria Speermalie** (II) lees — den indruk als hoorde je een melancholischen waldhoren deunen over blauwe heuvelen, van waar je dra den intocht van nymfen, faunen en bacchanten mag verbeiden in gestrekte, zomersch-welige vlucht... De familiechronycke van « Maria Speermalie » werd in een vorig nummer (rec. 20.193) moraliter onder handen genomen ; ik kan mij hier dus beperken tot de literaire bespreking van dat boek, en dan moet ik al dadelijk getuigen : het is een stuk proza van stylistisch en taalkundig allerzuiverste hoedanigheid, en ik geloof meteen dat wij in Vlaanderen bezwaarlijk een tweeden schrijver van dergelijk schoon woord zouden kunnen aanwijzen. Er zit in dit boek een volgehouden rhythme, in den val en wederval van de sonore zinnen ; een soberheid van zegging, die slechts zelden in onze letteren — zelfs van Schendel niet vergeten — te vinden is ; een bijna onmerkbaar maar gestadig drijven, ópdrijven naar de — meestal erotische — culminanten, waardoor het hoofdpersonage Marie Speermalie geen oogenblik uit het fascineerende middelpunt van de chronycke vermag te verdwijnen. De vormgaafheid van dit boek is dus quasi feilloos. Wat den inhoud betreft kan ik slechts getuigen : volledige leegheid. Ik bedoel hier nu niet den ethischen waardemeter te gebruiken — ik herhaal : dat werd vóór mij gedaan — maar alleen te wijzen op de geestelijke onvoldaanheid, laat ik zeggen de reactie van het gezond verstand, dat geen insaniteiten wil gesmokkeld zien in wat men pleegt te noemen de « zuivere esthetica ». De auteur kan natuurlijk met de gegevens van zoo'n familiekroniek van wal voor een zelfs nog lijviger boek dan het nu geworden is ; dat is zijn recht, maar welk evenwichtig oordeelend schrijver laat zich tot zoo'n werk verleiden met een thema waarin ten slotte alleen de niet te stuiten erotische affecten van een landadelvrouw schering en inslag zijn. Haal de reeks realistische erosexperimenten er uit, de hysteromanie van dame Speermalie, en er blijft van dit boek bijna niets over dan de, wel zeer fraaie, maar op zichzelf beteekenislooze coulissen van het spel, plus, op den achtergrond, de opvallend veronachtzaamde figuranten. Uit dit alles kan blijken hoe Teirlinck verliefd is geraakt op het vrouwelijk « geval » en hoe 't hem inspireerde tot een literair schoon, maar gedachteloos boek. Het procédé van den « tachtiger » werd dus, ook hier nog, voortgezet. « Marie Speermalie » is ten slotte een stuk lectuur geworden van het pikante, obsedeerende, maar tamelijk giftige soort, iets waaraan epicuristen van een bijzonder slag kunnen snoepen — om nadien, als na een nachtelijke orgie met zware en zwoele temptaties, te ontwaken met een... fameuzen kater !

Herman Teirlinck

20.391 Andere familiekronieken staan geboekstaafd in S. VESTDIJK's **Rumeiland** (III). Na Teirlinck's boek valt het proza van Vestdijk — in onderhavig boek — wel iets tegen ; het lijkt droog, ongemeen droog, en 't verwondert je te meer waar dit verwijt dezen auteur in zijn vroeger verschenen werk niet mocht treffen. Ligt het nu aan het onderwerp « uit de papieren van R. Beckford, behelzende het relaas van zijn lotgevallen op Jamaïca » ? Heeft Vestdijk zichzelf die nuchterheid en effenheid opgedrongen om den schijn van objectieve, passielooze waarneming en wedergave hoog te houden ? Wat er ook van zij, dit is voor temperamentvolle lezers geen buitengewoon lokaas. Dit wil allerminst zeggen dat « Rumeiland » van a tot z een stuk dorre woordmaterie zou zijn, integendeel, er zijn vele bladzijden uit op te diepen van een krachtig, beheerscht, lichtelijk ironisch, evenwichtig gewogen en gedoseerd proza, maar de gang van het avonturenrelaas hapert te lang en te dikwijls aan dorre, vervelende nevenkwesties. Het is, alles bijeen, een goed

S. Vestdijk

en verzorgd geschreven boek, dat geen afbreuk doet aan Vestdijk's literaire reputatie — maar er evenmin een nieuwen glans zal aan toevoegen. Laten we zeggen : de balans blijft waterpas.

Het is wellicht minder gewenscht, in 't gezelschap van de twee vernoemde auteurs hier
20.392 veel gewag te maken van **Avontuur in China (IV)**, door Edna Marson ; dat soort detectivelectuur is meer aangewezen op de gebruikelijke korte bespreking, ergens onder de rubriek 83.0 (avontuurromans) maar vermits dat boek nu eenmaal in de rij der kroniekkandidaten terecht kwam, werd het ook extra onder de loupe genomen. Het is, in zijn genre, goed verwoord, dat avontuur op de Blauwe Rivier, en ik geloof dat Marson, die al enkele detectiveromans op zijn actief heeft, zich ook aan ander werk — b.v. à la Zischka — zou kunnen wagen, en dan voert hij het avontuur van het detectiveterrein naar de journalistiek, tenzij hij mordicus aan de detectiverij houdt — en dàn weze hem de vruchtbare lectuur van o.m. Eckmar én het lidmaatschap der « Detection club » aanbevolen. Want het wil mij lijken, na de lezing van dit overigens zeer banaal uitgegeven «Avontuur in China», dat Marson béter kan en dat zijn pen vernuftiger en literair fraaier dingen vermag te schrijven. Probeeren maar !

J. Gerhard Toonder, van wien wij vroeger reeds een reeksje nette, maar tamelijk enge
20.393 romans ter lezing kregen, verrast ons ditmaal met zijn **Vreemdeling in Babylon (III, [P])**, een kanjer van vier honderd bladzijden. 't Begint en eindigt met een citaat uit de openbaring, maar het boek an sich heeft weinig of niets te maken met de vreeswekkende profecijen ! Toonder toont zich hier een literair geëvolueerd — lees : ontbolsterd — prozaïst, die veel zwieriger dan voorheen de pen hanteert ; die blijkbaar genot begint te vinden in het rumoerige leven (ditmaal het stads- en havenleven, in tegenstelling met zijn vroegere pastorale romans) en de reflexen daarvan noteert in een op menige bladzij werkelijk kwiek geworden stijl. Dat is dus boni ! Wat ànders is de vraag : hoe de inhoud van het boek zich verhoudt tot den zwaartillenden titel en de bovengenoemde citaten ! Het is een aaneenschakeling van vrijwel geen onderling verband hebbende tafereelen of belevingen geworden, waarin de « vreemdeling » — hier een scheepsofficier aan wal — als een tol ronddraait, zonder houvast, doelloos, zonder beteekenis. Van al wat de wereld beklemt op 't oogenblik dat de « roman » begint — in de mobilisatiedagen van 1939 — van al wat Holland daarvan meemaakt, komt al bitter weinig terecht voor den vreemdeling noch voor de nevenpersonages noch voor den lezer ; 't is er met de haren bijgesleept, en wanneer je een moment verwacht het moderne Babylon te zien opdagen in al zijn getormenteerde donkere grootschheid, in het geweld van zijn nedergang, val je illico bedrogen uit. Het blijft bij een vage allusie, en de held van het verhaal — het is geen roman geworden — drijft van 't eene kleine avontuur naar 't andere, al kleine dingen in een kleinen uithoek van de stad. Toonder heeft zich aan zooveel hooi op zijn vork vertild. Dat is dus het mali van de balans. Daartegenover staat, zooals ik reeds aanstipte, de kwaliteit, de verlevendiging van Toonder's stijl, waarin wij ons slechts verheugen kunnen. Belangstellend mag het verder werk van dezen auteur tegemoet gezien worden, mits hij zich mettertijd, en liefst zoo gauw mogelijk, losrukke van de laatste calvinistische bandjes, die, zij het reeds in veel mindere mate dan voorheen, zijn pen nog hinderen in haar vrijen loop.

J. Gerhard Toonder

Het Thijmfonds, alter ego van ons Davidsfonds, publiceerde
20.394 **Jonkheid (IV)**, door Paul Haimon. De jonge Haimon, die zich tot op heden nog bijna niet aan prozapublicaties gewaagd heeft, gaf in zijn « Jonkheid » blijk van een reeds stabiele taalbeheersching én van een meer dan belofterijk episch evocatievermogen. In dezen roman, met het traditioneele thema van lief en leed te lande, heeft Haimon op menige bladzij prachtige dingen geschreven. De folklore was hem een goed aangewend kleurtoevoegsel om het uitbeelden van het landelijke leven dubbel aantrekkelijk te maken. De tooneelen, waarin Quaregnon, de hengst, van de partij is, zijn niet ver van de grootschheid verwijderd. Het is, resumeerend, een zeer goed stuk proza geworden, waaraan het Thijmfonds beslist niet bekocht is. Met oprechte belangstelling zie ik uit naar verdere romans van Haimon.

Paul Haimon

Uit Vlaanderen kregen we drie werken ter kennismaking, drie *goede* werken, en is het niet dubbel verheugend in dezen beloken tijd, spijts papier- en andere schaarschten, van

de ideëele nog gezwegen, te mogen berichten dat drie Vlaamsche schrijvers ons elk een goed, gezond, belangwekkend boek bezorgen ? Wanneer je zooiets vaststelt, krijg je weer een stuk hart onder den riem...

20.395 ◆ E. VAN HEMELDONCK, die tegenwoordig in een buitengewoon tempo produceert, liet bij het Davidsfonds verschijnen **Johan van der Heyden Magister** (V), een in de zestiend'eeuwsche Kempen gesitueerd verhaal, waarin de godsdienstige beroerten een niet onbelangrijk, dramatisch aandeel opeischen. Ik meen dat van Hemeldonck met dit boek zijn tot op heden beste prestatie heeft geleverd. Het is volkslectuur in den besten zin, waaraan de Davidsfondslezers een paar geboeide uren zullen wijden. In een soberen verteltrant suggereert de schrijver de historische sfeer van het Turnhout en de Kempen dier dagen ; hij slaagt er in, met weinig « rekwisieten en decor », een stuk zestiend'eeuwsch leven op te roepen, dat ons werkelijk ononderbroken interesseert.Het melancholische, kenmerk van van Hemeldonck's geschriften, ligt ook hier over het geheel gespreid. Ook de verloochende geliefde is niet vergeten,de Konijnenberg evenmin (l'on revient toujours à ses premières amours !) maar dat hoort nu eenmaal thuis bij dezen Kempenaar, die zich uitspreekt zóó als hij mensch en natuur en leven ziet en aanvoelt in het kader van die kleine wereld waarin zijn eigen leven verder vliedt, waarin de hem aangeboren weemoed zich niet verloochent. Deze roman werd door het Davidsfonds voorzien van illustraties door Jan Waterschoot. 't Zijn goede, kleine verluchtingen, pittig in den tekst ingewerkt. Jammer van het onmogelijke, vulgaire papier dezer « Volksreeks ».

E. van Hemeldonck

Daartegenover staat echter de « Keurreeks » van het Davidsfonds, wier uitgaven heel wat
20.396 ◆ beter te voorschijn komen. In die keurreeks verscheen **Kuningas** (V), door ALOIS BLOMMAERT-MEYSSEN. Blommaert, die tot op heden uitsluitend kinder- en jeugdboeken publiceerde, heeft zich in « Kuningas » op een ander terrein gewaagd. Hij riskeert hier een fresco van het leven onzer Germaansche voorouders in het bronstijdperk. Kuningas, belichaming van alle goede Germaansche eigenschappen, reus naar lichaam en geest, held, woordvoerder en voorvechter van zijn stam, beleeft tal van avonturen om finaal terecht te komen in zuidelijker gewest en daar de liefde te ontdekken bij Hweitsmareï, nadien Servatius te ontmoeten, die hem de eerste notie van den christelijken godsdienst bijbrengt, en die notie zelf verder te dragen naar den voor het goede en schoone ontvankelijken stam. Laat ik maar dadelijk zeggen dat Blommaert's fresco in z'n geheel goed meevalt. De aanwending van enkele Germaansch-Noorsche woorden kan gewettigd zijn ter wille van lokale kleur, maar zij doet lichtelijk pedant aan — als is zij voorzeker niet bedoeld als uitstalling van geleerdheid. Voor het overige zit dat boek goed in den haak en evoceert het op alles behalve banale manier de levenswijze, de gebruiken, de sfeer, de poëzie, het heldendom van onze voorouders. De schrijver heeft hiermede prima werk geleverd. Laat hij zich eens wagen aan een onderwerp, waarover ik in mijn vorige kroniek terloops gewaagde, en dat de heroïca van eigen volk uit het verleden oproept als een stimulans voor een heldhaftige toekomst !

Aloïs Blommaert-Meyssen

20.397 ◆ F. R. BOSCHVOGEL, dien ik destijds mocht voorstellen als een belofte, schenkt ons thans een fraai en degelijk, volksch boek, aan leven en werk van Jan van Eyck gewijd: **Als ich can** (V). Dat is nu volkslectuur van de allerbeste soort, didactisch zonder boekenwijsheid, verklarend, suggestief, levensecht en -warm, waarin de van kultuur verstokene,die leeren *wil*, één der markantste en schoonste kunstenaars uit Vlaanderen's glanzend verleden leert kennen, van in zijn kwajongensjaren tot in zijn laatste uur, langs honderd wederwaardigheden om, steeds aangedreven door den drang naar het schoone in de weerspiegeling vande eeuwigheid. Het is,geloof ik,het eerste en eenige boek in de Nederlandsche taal, dat op zoo eenvoudige en innemende,niet verwetenschappelijkte manier een figuur uit het patrimonium onzer beeldende kunsten te voeten uit vóór ons leven en bewegen doet, zoodat wij meegaan, willen of niet, met Jan van Eyck, doorheen zijn kwapertige jeugd, zijn droomerige jonkheidsjaren,

F. R. Boschvogel

zijn huiselijk geluk, zijn glorie, zijn geloof en zijn liefde. Voor één uitspraak van den auteur maken wij voorbehoud. Hij schrijft nl. (blz. 196) : « ...het landschap, dat tot op heden alle schilders van Dietschen bloede heeft bekoord, zoodat het in hun werk geen bijzaak *doch hoofdzaak* werd ». Dat is warempel te apodictisch en bovendien flagrant onjuist ! Enkele taalfouten hinderen in dit boek, te meer waar Boschvogel in 't algemeen een gezonde taal schrijft. Dat paar bedenkingen terzij gelaten, danken wij den auteur voor zijn *Als ich can* en wij maken één zijner wenschen tot de onze : « Mocht het eenmaal gebeuren het verspreide werk (van Jan van Eyck) binnen de muren van zijn geliefde Brugge samen te brengen, naast werk van zijn onmiddellijke voorgangers en van zijn navolgers. » De uitgever Lannoo heeft dit boek zeer verzorgd op de markt gebracht. Omslag en illustraties zijn proeven van goede clichékunst ; de tekstletter met de initialen is mooi en duidelijk.

Komaan, lezer, deze kroniek is, een paar schadeposten niet te na gesproken, een gunstig bilan te noemen. Laten wij er ons om verheugen. Vooral het aandeel van Vlaanderen stemt ons tot vreugde. Moge 't hier verder gedijen tot meerder heil, tot steeds bloeiender levensstijl voor ons volk.

Het Boek der Maand

Dr F. van der Meer : Geschiedenis eener Kathedraal (*)

20.398 ◆ V — Ik ken dezen auteur niet ; voor zoover ik weet is dit zijn eerste boek en mogelijk ook zijn laatste. Maar hij die het werk schreef waarvan ge den titel hierboven leest, is behalve een knap historicus en archeoloog met ernstige eruditie, ook een groot kunstenaar. Fromentin, J.-K. Huysmans, L. Gillet en anderen hebben prachtige bladzijden geschreven over de Fransche kathedralen, door hun werk aan velen den weg gewezen naar de groote religieuze architectuur der Middeleeuwen, en meteen gepoogd den geest te ontleden waaruit deze magnifieke monumenten gegroeid zijn, en het is voor een deel aan hen te danken dat velen in Frankrijk en daarbuiten opnieuw den weg gevonden hebben naar het geloof en de liefde die eens den mensch tot deze werken geïnspireerd hebben. Dr van der Meer heeft den arbeid van de Fransche kunsthistorici herdaan, of liever : gesynthetiseerd, doch minder op den grondslag van de kunstmonografie, eer vanuit het oogpunt der kultuurhistorie en der ontwikkeling van het godsdienstig bewustzijn bij het mediaevaleFransche volk. Vanaf het vroeg-Romaansche tijdperk en de Romeinsche basiliek volgt hij in zijn boek stap voor stap den groei der geestelijke idée, de voortschrijdende bekeering der Romaansche gewesten vanuit de Provence, de ontwikkeling der stad rond de Basiliek, het ontstaan van het abdijwezen, het opsteken der eerste voorjaarsstormen van de middeleeuwen en hun weerslag op de Kerk en haar bedienaars, op den geest van volk en priesters en bisschoppen, op den bouw der seculiere Kerken. Lente, zomer en herfsttij der Middeleeuwen in een boeiend, kleurig en anekdotisch prentenboek waarvan de kathedraal, ergens een kathedraal in een ongenoemde Fransche provinciestad, het middenpunt is. Stap voor stap, dit is : eeuw na eeuw, volgt de auteur de ontwikkeling, den groei, den bloeitijd en het verval dezer kathedraal, altijd in het verband der geestelijke stroomingen en der religieuze omwentelingen die het land teisteren. Een verhaal van bloeiend leven, van krachtige levensspanning, van gedurige evoluties en wisselende inzichten en vormen bij een volk bij wie gods-dienst en gods-bewustzijn zoo sterk met het leven vergroeid waren ; tegelijk een prachtig stuk kerkelijke geschiedenis, historiek van den cultus in het Westen, archeologie en kunstgeschiedenis, dat op elk dezer onderscheiden gebieden getuigt van een eruditie en wetenschap om eerbied voor te hebben. Ik heb mij met dit boek tijdens een volle week wintersch lenteweer gelukkig gemaakt en ik kan het nog niet over mijn hart krijgen het opzij te leggen : het is werkelijk een boek om verheugd te zijn dat dit in dezen moeden matten tijd verscheen en den mensch z'n gedachten opeischt voor de dingen die zuiver des geestes zijn. Bovendien heeft de uitgever dit boek gemaakt tot een verrukkelijk kunstwerk waarin letter, bladspiegel, vignetten en reproducties verwerkt zijn tot een gaaf en zuiver geheel, dat een vreugde is voor den geest. Wie de Fransche kathedralen bezocht zal met blijmoedige verrassing in dit boek zijn oude herinneringen opnieuw beleven in den tekst en de magnifieke foto's ; wie den pelgrimstocht naar het oude kathedralenland nog niet maakte zal voorzeker het heimwee voelen ontwaken naar deze sublieme getuigenissen van een groot nationaal-godsdienstig verleden van een land dat zich, helaas in zoo sterke mate ontworsteld heeft aan deze traditie. Misschien heeft de auteur — het is het eenige wat men hem zou kunnen verwijten — al te eenzijdig en te uitsluitend aan het éene Frankrijk gedacht, een Hollandsche zonde aan dewelke wij, Vlamingen, juist in dit verband — denk maar even aan Dijon — gevoelig zijn. Het is een boek om voor te sparen. En deze bespreking, waarde lezer, is géén betaalde reklame... Ernest van der Hallen

(*) van der Meer, F., Dr : Geschiedenis eener kathedraal — *Geïll. met 32 pltn — Utrecht, Het Spectrum (Bibliotheek van Wetenschap en Cultuur)* 1940 (23×15) 118 *blz. geb.* 74 *fr.*

0. - Algemeene Werken

20.400 **Broeders, J.** **003 : 37**
DOOR VORM EN TUIG tot schoonheid, leesbaarheid en bruikbaarheid in schrift. *Geïll. — Antwerpen, De Sikkel (Brochurenreeks van de Vl. Opvoedk. Verenig.)* 1940 (20 × 14) 112 *blz.* 24 *fr.*
V — In deze voortreffelijke brochure heeft de zeer bevoegde schrijver de talrijke vraagstukken belicht, welke de beschouwing van vorm en tuig in schrift oproepen. Schrift en schrijfonderricht zijn werkelijk onderwerpen met een dieperen inhoud dan de meeste leerkrachten zich wel voorstellen. Steeds zal de school voor plicht hebben te leeren schrijven. Op een doelmatige wijze toegerust met diepe kennis en rijpe ervaring heeft schrijver het behandelde vraagstuk technisch, historisch en wetenschappelijk toegelicht. Hij verdient dan ook den warmen dank van het leerpersoneel, dat door deze studie bewust wordt van zeer belangwekkende problemen bij het schrijven leeren. Dr A. Verbist

1. - Wijsbegeerte en Zedenleer

20.401 **Cuypers, Karel, Dr** **15 : 37**
DE GRENZEN VAN HET DENKEN. Een onderzoek naar de waarde, de mogelijkheden en de verschillende vormen van het menschelijk verstand — *Brussel, A. Manteau (Basis. Biblioth. voor wetenschappel. en actueele vraagstukken nr 3)* 1939 (23 × 14) 71 *blz.* 12 *fr.* ; *abonnem.* 4 nrs 40 *fr.*
I — De begrensdheid van ons denken heeft ons Sokrates voor altijd geleerd. Dr Cuypers toont eveneens deze begrensdheid op een pakkende wijze aan. Maar hij doet het op de *verkeerde* wijze, zoodat zijn zienswijze leiden moet tot een volslagen relativisme. Dr A. Kriekemans

Dr Karel Cuypers

20.402 **Dix, Dorothy** **159 : 37**
HET GROOTE VRAAGSTUK LIEFDE. *Bewerkt naar h. oorspronk.* [*How to win and hold a husband*] *dr Henriëtte van Eyk — Den Haag, J. Philip Kruseman* [1940] (21 × 15) 248 *blz.*
I — Critici weten niet wat al onheil ze kunnen stichten door een te streng of een onrechtvaardig oordeel over een werk. 't Is zoo gemakkelijk door één zinnetje een werk af te maken, dat heusch wel waarde heeft. Wij meenen, dat in een recensie vooral moet getoond worden wat er positiefs in te vinden is. En dat is in zeer vele boeken te vinden. Maar... in « Het groote vraagstuk liefde » vindt men niets dan « smoesjes » voor lui, die tijd te verliezen hebben of schrik voor het leven en de liefde hebben. De liefde is een *taak*, en geen spelletje of een berekeningetje ! Schr. geeft echter raad aan oudere dames, die zoo goed als de jongere, aan bod kunnen komen enz... Zij vindt bijv. (blz. 45) « dat een meisje op dertigste meer kans maakt op een goed huwelijk dan op haar twintigste. Het zijn de mannen, die een gevestigd bestaan leiden, die goede posities bekleeden, en die succes hebben geboekt in hun werk, die op de huwelijksmarkt het hoogst zijn aangeslagen. En dergelijke glorienummers vallen maar heel zelden ten deel aan de onnoozele, heel jonge schapen van meisjes... » Ziet U, wij meenen dat zulke boekjes wel rendeeren, en evenzeer een goudmijn vormen van gereedgemaakte antwoorden, voor allerlei « onnoozele schapen » die liefdesraad vragen in een rubriek « ad hoc » van zekere weekbladen. Dr A. Kriekemans

20.403 **Mac Leod, Andries H. D., Dr** **1**
GEEST EN STOF. Een inleiding tot de studie van enkele klassieke wijsgeerige problemen, inzonderheid het werkelijkheidsprobleem — *Brussel, A. Manteau (Basis. Biblioth. vr wetenschappel. en actueele vraagstukken nr 1)* 1939 (23 × 14) 96 *blz.* 12 *fr.* ; *abonnem.* 40 *fr.*
II — Schr. van deze studie is ontegensprekelijk een zeer scherpzinnig denker, die trouwens de philosophie als vak onder de knie heeft. Zijn belezenheid is niet gering. Maar wat is juist zijn persoonlijk standpunt ? — Wij vinden geen *eenheid* in het werkje. *Duidelijkheid* nog minder (cfr. bijv. blz. 78-79). Kortom wij bekennen eenvoudig, dat wij het niet hebben kunnen verteren en assimileeren. En wij hebben goede redenen om te gelooven, dat wij de eenigen niet zijn. Kan de schr. ons dit kwalijk nemen ? Dr A. Kriekemans

20.404 **van Ganse, R., Ir** **114 : 115 : 53**
RUIMTE EN TIJD. Een inleiding tot het natuurkundig denken — *Brussel, A. Manteau (Basis. Biblioth. vr wetenschappel. en actueele vraagstukken nr 2)* 1939 (23 × 14) 62 *blz.* 12 *fr.* *abonnem. van 4 nrs* 40 *fr*
III — Als inleiding tot het natuurkundig denken is dit werkje geslaagd. Het is niet encyclopedisch opgevat, maar bij middel van voorbeelden (zooveel mogelijk zonder cijfers) wil het inwijden in de voornaamste methodes van het natuurwetenschappelijk onderzoek rond de problemen van ruimte en tijd. Een paar zinnen over de metaphysische consequentie der Relativiteitstheorie zullen als « literatuur » moeten gelezen worden. Dr A. KRIEKEMANS

20.405 **van Praag, Siegfried E.** **15 : 801**
DE HARTSTOCHTELIJKHEID DER ZIEL — *Arnhem, van Loghum Slaterus,* 1939 (24 × 16) 167 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,25
II — Wie weet niet dat S. van Praag goed schrijft. Zijn proza leest vlot. Hij kent heel wat van de menschelijke hartstochten, en al wat hij weet kan hij in een behendig « composé » van pas brengen. Maar van *psychologisch* standpunt uit, is alles te onduidelijk en biedt te weinig houvast. Er is geen zedelijk standpunt ingenomen : het werk is ons dus te dilettantisch. Dr A. KRIEKEMANS

2. - Godsdienst

20.406 **Bender, L., Prof. Dr, O.P.** **23 : 24**
◆ DE KARDINALE DEUGDEN — *Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (De kathol. Kerk nr 21)* 1940 (19 × 11) 135 *blz.* *geb.* 16 *fr*
IV — Een beknopte maar heldere uiteenzetting van de leer over de vier zedelijke hoofddeugden : verstandigheid (voorzichtigheid), rechtvaardigheid, matigheid en sterkte. De auteur beperkt zijn verhandeling tot de *positieve* deugdenleer. Over de tegenovergestelde ondeugden en zonden schrijft. hij zeer weinig. Hij verdedigt de meening, dat de *sociale* rechtvaardigheid hetzelfde is als de wettelijke rechtvaardigheid. Een goede aanwinst voor de snel aangroeiende reeks *De katholieke Kerk.* L. VAN HULLE

Prof. Dr L. Bender, O. P.

20.407 **Boomaars, Chr., C.SS.R.** **24**
◆ DE GROOTE BELOFTE VAN JEZUS' GODDELIJK HART. *Omgew. dr M. J. Hanrath C.SS.R. — Den Bosch G. Mosmans* [1940] (13 × 9) 40 *blz.* *fl.* 0,10
V — De groote belofte door het H. Hart aan de H. Margareta Maria Alacoque gedaan, luidt : Wie op negen op elkander volgende eerste Vrijdagen ter eere van het goddelijk Hart communiceert, zal een goeden dood sterven. In deze brochure — een nieuwe en verkorte uitgave van P. Boomaars' gekend werkje — wordt de geschiedenis van deze belofte geschetst en haar voorwerp nauwkeurig omschreven. Goed. L. VAN HULLE

20.408 **Dewickere, M., S.J.** **83.8 : 30 : 24**
◆ DE THUIS — *Alken, Bode van het H. Hart,* 1940 (20 × 13) 279 *blz.* [*fl.* 1,10] 15 *fr.*
IV-V — De thuis ! Vader, moeder en de kinderen met hun onderlinge betrekkingen. Het christelijk huisgezin in betrekking met God en het bovennatuurlijk leven, dat zooveel zon en warmte binnenbrengt. In en om den thuis : kruis en krans en de beproevingen - de school - de heimat. Laat ik maar zeggen : schier al wat over dit heerlijk onderwerp kan gedacht en gezegd worden, houdt P. Dewickere ons voor op een boeiende wijze, in een kleurige taal, en met een documentatie welke te over betuigt met welke piëteit hij dit boek heeft bewerkt. Niet ieder jaar wordt ons volk zulk een fraai cadeau geschonken. *De Thuis* hoort overal thuis ! JOZ. DE VOGHT

20.409 **Duynstee, W. J. A. J., Rector Magnif., C.SS.R.** **23**
◆ HET WEZEN DER VERGELDING. *Rede uitgesproken bij de viering van den 17en verjaardag der R. K. Universiteit te Nijmegen op* 17 *October* 1940 — *Nijmegen, Dekker & van de Vegt,* 1940 (24 × 16) 20 *blz.* *fl.* 0,80
V — Het wezen der vergelding is een zeer actueel en moeilijk probleem. De schrijver behandelt het met een grondige kennis van de leer der groote theologen, bijzonder van St-Thomas, en is goed onderlegd in de hedendaagsche literatuur van zijn onderwerp. Naar zijn zienswijze is de doel-ongeordendheid het wezen der misdaad en daarom komt aan

den misdadiger toe, dat zijn verhouding tot het doel zoo zij, als hij het zelf heeft gewild. Ordent hij zich tot het goede doel dan komt het hem rechtens toe, dit goede doel te bereiken ; wendt hij zich van het doel af, dan komt het hem evenzeer rechtens toe dat hij van het doel afgewend zij. Deze opvatting, die terecht mag gelden als een verdere ontwikkeling van de leer van den H. Thomas, brengt nieuwe klaarheid in vele omstreden vragen van strafrecht, moraalphilosophie en theologie. PROF. AL. JANSSENS

20.410 **van der Meer, F., Dr** **9 : 008 : 27 : 709**

◆ GESCHIEDENIS EENER KATHEDRAAL. *Geïll. met 32 pltn— Utrecht, Het Spectrum; Kortrijk, Zonnewende (Bibliotheek van Wetenschap en Cultuur)* 1940 (22 × 14) 118 *blz.* 74 *fr.*
V — Besproken in de rubriek « Boeken der Maand », onder nr 20.398.

3. Sociale Wetenschappen - Opvoeding Vrouwenbeweging

20.411 **Bottema, Hil** **39 : 74**

NEDERLANDSCHE HANDENARBEID voor in 't huisgezin en elders, naar oude vaderlandsche volkskunst-motieven. *Geïll. — A'dam, A. J. G. Strengholt ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Volkskunst en kinderkunst)* 1940 (23 × 124) 26 *blz. met spiraalrug* 24,30 *fr.*
V-VIa-b-c — Een handboekje met talrijke en gekleurde modellen, dat zoowel kleuters van 3-4 jaar als grootere kinderen en zelfs volwassenen kan leeren allerlei handwerk met penseel, zaag en naald uit te voeren. Het werkje is geïnspireerd op oude volkskunstmotieven uit musea en beoogt de volkskunst te doen herleven : daartoe dienen de verklaringen bij de werkteekeningen, die niet altijd volledig uitgewerkt werden om het genot van persoonlijke vinding en eigen schepping niet uit te sluiten. Een keurig uitgegeven en warm aanbevolen werkje. J. LAUWERYS

20.412 **Gayda, Virginio** **32 : 9**

ITALIE EN FRANKRIJK — *Den Haag, De Veste,* [1940] (24 × 15) 154 *blz.* *fl.* 1,50
IV — Vooraf onderzoekt de schrijver de betrekkingen tusschen Italië en Frankrijk ; hij stelt vast dat in feite de in 1935 tusschen beide landen afgesloten verdragen niet werden geacht van kracht te zijn, en dat alle gerezen vraagstukken nog op te lossen zijn en zelfs in aantal zijn toegenomen. Daarop bepleit hij met klem de voornaamste Italiaansche eischen tegenover Frankrijk als daar zijn Suez, Tunis, Djibouti ; vervolgens eischt de schrijver voor Italië autonomie op in het Middellandsch zeegebied en het recht van bestaan voor het Italiaansch Imperium. — Deze propagandistische uiteenzetting werd met klem geschreven ; de vertaling leest vlot. Dr J. UYTTERHOEVEN

20.413 **Gunning Wzn, J. H., Prof., Dr** **37 : 159**

KEUR UIT DE WERKEN. *Geïll. met foto — J. B. Wolters, Groningen,* 1940 (24 × 17) 621 *blz.* *geb. fl.* 6,50

Prof. Dr J. H. Gunning Wzn

IV, L P — De « Pædagogische Opstellen » van den Patriark der protestantsche opvoedkundigen uit Nederland, den stichter, mag men zeggen, van de universitaire pedagogiek aldaar, behoorden sinds hun eerste verschijnen tot de klassieke werken van het vak. Maar de eerste twee bundels waren vrijwel onvindbaar geworden. Het is daarom een gelukkig idee te noemen, dat een feestcommissie den 80-jarigen Prof. Gunning, in één lijvigen bundel, een herdruk heeft aangeboden van al die stukken waaruit het oorspronkelijk pedagogisch denken van den verdienstvollen voortrekker thans nog kan blijken, benevens een aantal nieuwe opstellen. Ze betreffen vrijwel al de sectoren der pedagogische wetenschap : haar fundeering als academisch leervak (hieronder de drie merkwaardige intreereden van den Hoogleeraar), theoretische opvoedkunde en pedagogische zielkunde practische opvoedkunde en pedologie, de verhoudingen tusschen pedagogiek en godsdienst, moraal en politiek, en eindelijk ook de historische opvoedkunde. Men mag zeggen dat niet één gewichtig vraagstuk van pedagogischen aard in dezen lijvigen bundel onbesproken blijft. De geest waarin dit gebeurt is die van een gematigd liberaal protestantisme, dat slechts zelden hinderlijk afkleurt op de essentieel-kristelijke opvoedingsbeginselen die de schrijver huldigt en die hem toelaten een gelukkige verzoening te bereiken van een

aantal pedagogische eischen van den modernen tijd met het humanistisch cultuurideaal van de *pedagogia perennis.* Men mist ongaarne in deze nieuwe *Verzamelde Opstellen* de zoo indringende studies van Gunning over Montessori en over Fröbel, alsmede zijn zoo boeiende autobiographie. Zeer zeker dragen die opstellen vaak de sporen van den soms reeds ver achter ons liggenden tijd toen ze geschreven werden : maar hun saambundeling schept thans de mogelijkheid om een edel pedagogisch denken in zijn groei en ontwikkeling na te gaan. PROF. D[r] FR. BAUR

20.414 **Mielants, Flor** 37

WAARHEEN ? Proeve van wegbakening voor het lager onderwijs — *Antwerpen, De Sikkel (Brochurenreeks V.O.V.)* 1937 (20×13) 118 *blz.* 16 *fr.*

IV, N — Er spreekt zooveel gezond verstand en zooveel werkelijkheidszin uit deze brochure, dat we de studie er van ten zeerste aanbevelen aan al wie van ver of nabij betrokken is met het volksleven. Gesteund op rijke ervaring en met een scherpzinnigen blik argumenteert de schrijver, in een vlot geschreven taal, voor : differentiatie in de lagere school naar den natuurlijken aanleg van het kind ; het opruimen van heel wat encyclopedische kennis ; voor leerstof uit het volle werkelijke leven ; meer karakterstudie en -vorming ; hervorming in de opleiding der leerkrachten ; het herinvoeren van groote schoolcomplexen, zeker in groote steden. Het pleidooi is overtuigend en de schrijver mag stellig de overtuiging wegdragen, dat hij een schoonen dienst heeft bewezen aan de volksschool. In de wijsgeerige beschouwingen, waarmee deze studie wordt ingeleid, zal de geloovige lezer echter aanstoot vinden. Waar de schrijver meent, dat het doel niet met bepaalde zekerheid duidelijk kan omschreven worden, en dat de kloof, die geloovigen van niet-geloovigen scheidt niet zoo groot is als dikwijls voorgewend wordt, daar vergist hij zich en bewijst hij op het uitsluitend naturalistisch standpunt te staan. D[r] A. VERBIST

20.415 **von Kries, Wilhelm** 32 : 38 : 89

STRATEGIE EN TAKTIEK DER ENGELSCHE OORLOGSPROPAGANDA — *Kortrijk, Steenlandt (De oorlog en zijn problemen, n[r] 2)* [1941] (24×16) 90 *blz.* 15 *fr.*

IV — Aan de hand van het Engelsch werk van Sidney Rogerson « Propaganda in den komenden oorlog » schetst de schrijver den gedachtengang, die de Engelsche propaganda beheerscht voor en tijdens dezen oorlog. Over 't algemeen worden de actueele gedeelten, in zooverre de feiten Duitschland betreffen en niet reeds door de oorlogsgebeurtenissen achterhaald werden, in hun geheel weergegeven. De schrijver vulde deze gegevens aan door het feitelijk verloop der oorlogspropaganda-actie. — Een voor ontwikkelden lezenswaardige brochure. D[r] J. UYTTERHOEVEN

20.416 **Waterink, J., D[r]** 37

DE SCHOOL AAN DE OUDERS — *Delft, W. D. Meinema (Voor onderwijs en opvoeding, n[r] 39)* 1941 (24×16) 40 *blz.* *fl.* 0,65

IV, P — Een vlotte brochure, die ons duidelijk laat zien, hoe in Nederland de leuze « De school aan de ouders » is ontstaan, deels onder den invloed van het liberale vrijheidsbegrip, maar vooral ook doordat Heydenrijck e.a., in navolging van het Fransche « triumviraat van katholieke denkers », herinnerd hadden aan het natuurrecht der ouders op de opvoeding van hun kinderen. P. ROMUALDUS

20.417 **Wiersma, E. D., Prof. D[r]** 37 : 61 : 159

VOOR PÆDAGOOG EN HUISARTS. Onderling overleg ter verhooging van het geestelijk niveau — *A'dam, Noord-Holl. Uitg. Mij,* 1939 (23×16) 90 *blz.* *fl.* 1,90

IV — De titel en het doel dezer uitgave — den pædagoog en den huisarts attent maken op het naspeuren en het genezen van allerlei geestelijke achterstalligheden die zelfs bij de opvoeding van normale kinderen kunnen voorkomen — en de naam van den schrijver beloven het beste. Jammer genoeg is de lezing er van bemoeilijkt door het feit dat Prof. Wiersma er een eigen classificatie op nahoudt die weinig klassiek-pædagogisch is, en dat hij bovendien een grondige kennis van twee zijner vroegere publicaties veronderstelt, wat althans niet altijd waar zal zijn. D[r] FR. MEEUS

4. - Taalkunde

20.418 **Bardanne, Raymond** 83 : 37 = 44 : 4393

TOTOR LE CYCLISTE. Roman inédit. *Annoté par Rosine J. Simons. Geill. — Groningen, J. B. Wolters (Biblioth. pour la jeunesse)* 1939 (17×11) 95, 17 *blz.* *fl.* 0,80

VIa, J — Heel verzorgde uitgave. Goede vertalingen op aparte brochure gedrukt. Geschikt voor een derde of vierde jaar Fransche cursus. Voor onze katholieke scholen kan echter beter gekozen worden. M. VAN COPPENOLLE

20.419 **Bernaer, J. F.** **44 : 88 : 37 = 44**
◆ LE FRANCAIS PARLÉ. A l'usage des écoles moyennes et normales flamandes. *Préf. de Mr P. Larochette. Geïll. — Oostakker, Diligentia, 2e herz. druk* (22×15) 366 *blz.* 25 *fr.*
V — Omvangrijk leerboek.Buitengewoon rijke woordenschat. Bevat ook een vijftigtal leesstukken gekozen bij de beste schrijvers. Levert stof voor minstens 2-3 schooljaren. Aanbevolen. M. VAN COPPENENOLLE

20.420 **du Genestoux, Magdeleine** **83.0 : 37 = 44 : 4393**
PSITT !... ENLEVÉE !... *Annoté par B. Hylkema. Geïll. dr Michel Jacquot — A'dam, J. M. Meulenhoff (Les meilleurs auteurs français)* 1939 (18×11) 170, 21 *blz.* *fl.* 1,15
VIa-b — Boeiend verhaal. Ook als klaslectuur geschikt. Blijft nochtans oppervlakkig en is op zekere plaatsen wat banaal. Het vertelt hoe een meisje op reis met vader — natuurlijk een Amerikaansch meisje — gestolen en teruggebracht wordt. M. VAN COPPENOLLE

20.421 **Rosseuw de Saint-Hilaire [J. de Vèze]** **83 : 37 = 44 : 4393**
LA FILLE DU BRACONNIER. *Annoté par W. Bartels — Groningen, J. B. Wolters (Petite Bibliothèque)* 1939, 12e *druk* (17×11) 56 *blz.* *fl.* 0,45
VIa — Goed aangeteekend verhaal als klaslectuur bedoeld voor beginnelingen in de Fransche taal. M. VAN COPPENOLLE

20.422 **Scribe, Eug. Aug.** **82 : 37 = 44 : 4393**
L'OURS ET LE PACHA. Comédie-bouffe. *Adaptat. de Ch. Vildrac et Henriette Pascar. Annotée par J. Fransen — Den Haag, G. Naeff,* 1939 (19×13) 43 *blz.* *fl.* 0,50
V — Het, door J. Fransen heel nauwkeurig geannoteerd werkje van Scribe, zal spoedig in handen van beginnelingen in de studie van de Fransche taal kunnen gegeven worden, want stijl en bouw zijn eenvoudig. Het lachsucces echter, dat dit stuk bij de opvoering kan teweegbrengen, zal sterk verminderd zijn bij het loutere lezen. M. VAN COPPENOLLE

Eug. Aug. Scribe

20.423 **Stahl, P. J.** **83 : 37 = 44 : 4393**
MAROUSSIA. *Annoté par W. Bartels — Groningen, J. B. Wolters (Petite Bibliothèque)* 1939, 13e *druk* (17×11) 86 *blz.*
VIa — Deze fraaie boekjes uit de « Petite Bibliothèque par W. Bartels » zullen door de leerlingen met waar genot gebruikt worden. Die marge-vertalingen schijnen een goede oplossing te zijn om tijd te besparen en zijn ook voordeelig doordat ze onmiddellijk de moeilijkheden opheffen. Het lezen van een dezer boekjes zal de lezer ongetwijfeld aanzetten tot verdere lectuur en studie. M. VAN COPPENOLLE

20.424 **Sweet, John** **83 : 37 = 42**
THE RED HOUSE BOYS. *Adapted and annotated by Dr W. Scholten. Geïll. met* 1 *teek. — Wageningen, Robijns & Co,* 1940, 2e *uitg.* (19×14) 72 *blz.* *fl.* 1
VIa, J — Een met veel zorg bewerkt boekje voor onze Engelsch-studeerende jongens ; zij zullen trouwens met nooit verslappende belangstelling de moderne avonturen van Jerry en zijn makkers volgen. De lectuur wordt hun vergemakkelijkt door overvloedige randen voetnota's ; tevens wordt op eenvoudige wijze woordaccent en uitspraak aangegeven. Hier te lande uitstekend geschikt voor het tweede jaar Engelsch. FR. DUPONT

20.425 **van der Kooi, K., Scheenstra, E., Jonkmans, G. S.** **44 : 88 : 37**
FRANS LEERBOEK VOOR U. L. O.-SCHOLEN, 4e Deel — *Groningen, Wolters,* 1938 (19×13) 102 *blz.* *fl.* 1,10 ; *geb. fl.* 1,30
V — Keurig en frisch leerboek voor reeds gevorderde leerlingen. De wel gekozen vertaaloefeningen worden door spreekoefeningen gevolgd. De keuze der woorden en uitdrukkingen is op het gewone leven georiënteerd. Daarom vooral is het boekje aan te bevelen. Leerlingen die dit werkje met succes doorwerken kennen heelwat van de taal. M. V. COPPENOLLE

5. - Wetenschappen

20.426 **Geyskens, J., Dr** **58 : 59**
PLANTEN EN DIEREN IN HUN MILIEU : 2e deel. Het veld, de zonnige helling, de houtkant. *Geïll. — Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* [1941] (24×17) 79-154 *blz.* 15 *fr.*
V — Afl. I van dit werk werd besproken in Boekengids, Jan. 1941 (R. 19.656). Afl. II behandelt « het veld », « de zonnige helling » en « de houtkant ». Een zeer uitgebreid feitenmateriaal wordt den lezer opgedischt — alles echter zoo verward opeengestapeld dat

indigestie te vreezen is. Op enkele plaatsen in « het veld » en « de houtkant » bereikt de schrijver een mooie synthese tusschen plantenassociatie en dierencœnose. Men voelt aan hoe de voorstelling hier steunt op degelijke persoonlijke waarneming. Jammer dat ditzelfde niet mag gezegd van vele andere bladzijden in dit verdienstelijk werk. Moge een uitgewerkt zaakregister althans het weervinden van de menigmaal zeer interessante observaties vergemakkelijken. J. Smits

20.427 **Hagedoorn, A. L., Dr** **57 : 159**

BEKNOPTE INLEIDING IN DE ERFELIJKHEIDSLEER. *Met medew. van Dr A. C. Hagedoorn — A'dam, Noord-Holl. Uitg. Mij (Uit leven en wetenschap nr 1)* 1940 (21 × 14) 86 *blz.* *gec. fl.* 1,20

IV — De studie der erfelijkheidsleer is in de laatste jaren meer dan eens door vooringenomen gedachten over ras en rasveredelingsmiddelen op allerlei hindernissen geloopen waarvoor zich dit vulgarisatiewerkje zeer gelukkig heeft weten te vrijwaren. Beknopt, klaar en duidelijk opgesteld, met vermijding van al te uitheemsche wetenschappelijke woorden, geeft het een gepaste voorstelling der erfelijkheid met al de toepassingen die er van afgeleid kunnen worden. Dr Fr. Meeus

20.428 **Post, J. H., Dr** **57 : 55 : 56 : 61 : 9**

DE WIEG DER MENSHEID. *Geïll. met* 164 *fig. en* 25 *platen — A'dam, A. J. G. Strengholt,* 1940 (27 × 19) 319 *blz.* *fl.* 4,90 ; *geb. fl.* 5,90

III*, N — Zeer overzichtelijk worden, uitgaande van geologie en anatomie als onmisbare hulpwetenschappen bij de bepaling der præhistorische rassen, de deels opgeloste, deels nog zeer problematische kwesties behandeld : *waar, wanneer* en *hoe* de mensch uit het duister der tijden naar voren is gekomen. Uitstekende samenvatting van vindplaatsen en vondsten en goed gedocumenteerde beschouwing over de fossielen der præhistorische menschenrassen *in* en *buiten* Europa. Tenslotte de cultuurperioden in hun samenhang met de geologische perioden en samenhang en verspreiding der verschillende rassen. Populair-wetenschappelijk in den goeden zin. Het feitenoverzicht is goed en duidelijk geteekend en door uitstekende figuren en platen belicht. Op verschillende plaatsen niet vrij van een — in katholiek-wetenschappelijke kringen veroordeeld — evolutionistisch apriorisme. Katholieke wetenschap houdt vol dat het primitieve monotheïstische Godsbegrip geleidelijk is gedegenereerd. Over het algemeen bleef objectieve maatstaf richtinggevend. Voor ter zake niet onkundigen en voor studeerenden gaarne aanbevolen. [« Dat de eerste menschen een chimpansé-achtig ras van aapmenschen moet geweest zijn » (blz. 10) houdt geen geleerde in ons kamp.] Dr W. Theunissen

20.429 **Prud'homme van Reine, W. J., Dr** **58 : 59**

WAT VIND IK AAN HET STRAND ? Excursieboekje voor de Nederlandse Noordzeekust. *Met* 450 *afbeeldingen v. planten en dieren, w.o.* 5 *gekleurde pltn dr L. P.Pouderoyen en Jos. Ruting) — Zutphen, W. J. Thieme ; Antwerpen, Standaard Boekhl,* 1940 (19 × 14) IV, 123 *blz.* 34 *fr.*

V — Een boekje voor iederen natuurvriend die zijn verblijf aan zee nuttig en aangenaam wil doorbrengen. Volledigheid is in een verzamelwerk als dit natuurlijk uitgesloten, doch wie de 450 dieren en planten van strand en duin, afgebeeld en beschreven, kent, mag geen beginneling meer heeten in de kennis van flora en fauna van onze kust. Enkele kleurenplaten van schelpen en vogels zouden het determineeren sterk vergemakkelijkt hebben. J. Smits

20.430 **Vriends, Jan** **59**

Jan Vriends

VOGELS VAN HET DENNENBOS. *Met ill. v. Gerard Huysser en* 16 *foto's — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (Wat leeft en groeit, deel 6)* [1940] (19 × 12) 107 *blz.* *geb.* 22 *fr.*

V — Goed vulgarisatiewerk. Het boekje past in handen van moderne natuurvrienden, die liefhebberen ; zij verlangen gemakkelijk op te nemen stof, zij aanzien een werkje over natuurwetenschappen als een roman die boeit door sappige zegswijzen en geprikkelde spanning. Er dient op gewezen dat het boekje voor Holland geschreven werd, zoo op blz. 31 spreekt de schrijver over ons land, dat daar in het oosten, midden en zuiden het kuifmeesje voorkomt. Bij ons, in België, komt het vooral voor in de dennenbosschen van de Kempen - Condroz - Ardennen. Op blz. 33 staat een missing : « Het gaatje is juist zoo groot als een gulden, dan kunnen alle meezen er door en de brutale ringmusschen, die zoo graag met de meezen om woonruimte vechten, blijven er uit. » — Waar koolmeezen door kunnen, kunnen musschen door.

Blz. 48 : Liedje van de zwarte mees « zeer povere compositie van twee tonen » — Een veelzijdig beluisteren dezer soort zal wel tot andere gedachten brengen. — De illustratie is overvloedig, over 't algemeen goed gekozen. F. SEGERS

20.431 **Widmann, W.** **52**

WELKE STER IS DAT ? *Bew. naar h. Duits [Welcher Stern ist das ?] dr J. C. Alders — Met 48 sterrekaarten, een tabel tot het bepalen v.d. sterrebeelden op elk tijdstip, 85 fig. en 9 pltn — Zutphen, W. J. Thieme; Antwerpen, Standaard Boekhl,* [1941], 2e *druk* (19 × 14) 128*bl.* 34*fr.*

V — Zonder wetenschappelijk vertoon, wordt hier aan ieder gelegenheid gegeven zijn weg te vinden in de mysterieuze oneindigheden van den sterrenhemel. Tusschen het kaartenmateriaal, dat toelaat, met geringe inspanning de verschillende sterrenbeelden te bepalen volgens hun stand in de onderscheidene tijdstippen van het jaar, zijn daarenboven waardevolle inlichtingen uit de cosmographie ingeschoven. Niet een doode reeks hemellichamen maar het levend heelal leert U in dit boekje kennen. J. SMITS

20.432 **Wigman, A. B.** **59**

ZOOGDIEREN IN DE BOSSEN. *Met ill. v. Gerard Huysser en 16 foto's van J. van de Peppel — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (Wat leeft en groeit, deel 11)* [1940] (19 × 12) 119 *blz.* *geb.* 22 *fr.*

V — Ik ben met ijver aan de lezing begonnen, maar ze heeft mij op verschillende punten ontstemd. Het is misschien voor Nederland een geschikt boekje, maar voor België geeft het niet weer wat er leeft. Dat is uit te leggen, omdat de bodembekleeding geheel verschilt op veel plaatsen. Daarbij had ik meer bijzonderheden verwacht over de zoogdieren, meer zakelijkheid, geen literatuur. Wat is niet te schrijven over onze drie prachtdieren : ree, everzwijn en vos ? Voor vele personen die weinig of niets afweten van die zoogdieren zal het boekje een eerste kennismaking zijn. De illustratie is overvloedig en past heel goed bij de stof. Hier wordt nogmaals bewezen, dat goede teekeningen niet moeten onderdoen voor foto's. F. SEGERS

6. - Toegepaste Wetenschappen

20.433 **van der Togt, J. W.** **79 : 61**

HOE BLIJF IK FIT ? Kamergymnastiek voor mannen. *Geïll. — Utrecht, W. de Haan ; Antwerpen, van Ditmar's B.I. (Practische Bibliotheek)* [1940] (18 × 14) 80 *blz.* 14 *fr.*

V — Het werkje geeft in de twee eerste hoofdstukken theoretische aanduidingen over het doel en het nut van lichaamsoefening, maar houdt deze op de rechte plaats en waarschuwt voor al het overdreven en verkeerde in sport, zonnebaden, verharden enz. De twee verdere hoofdstukken beschrijven een rijke keus van oefeningen in buitenlucht en van kamergymnastiek, waarin ieder het zijne zoeken en vinden kan. Waar zoo veel over lichaamsoefening wordt gesproken, is dit een eenvoudig, aantrekkelijk en zakelijk boekje dat zeer aan te bevelen is en dat ik dan ook in veler handen wensch. Dr J. LEBEER

20.434 **van Steeden, C. L., Dr** **61 : 159**

ZIEL EN LICHAAM. Het mysterie in den mensch — *Den Haag, N. V. Servire,* 1940 (22 × 15) 239 *blz.* *geb. fl.* 3,90

II — Als symptoom, hoe ook de geneeskunde zich van de louter materialistische zienswijze afwendt, is dit boek van den Haagschen medicus van eenig belang. Men vraagt zich echter af, of het nut heeft medische opvattingen, waarover zooveel verschil van meening bestaat, te populariseeren. De wijsgeerige termen van den schrijver zijn niet altijd gelukkig gekozen. C. A. BOUMAN

7. - Schoone Kunsten

20.435 **Geudeker, C. H.** **79 : 59**

BEET !... *Met een voorwoord van Joris van den Bergh — Omslagtekening en ill. dr Uschi en talrijke illustr. in natura — A'dam, De Arbeiderspers ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940, 2e *herz. druk* (21 × 14) 244 *blz.* 43,20 *fr.* ; *geb.* 52,20 *fr.*

V — Onder alle opzichten een oorspronkelijk boek. Wat vooreerst den inhoud aangaat, geeft de auteur, zeer onderhoudend, de theorie over het hengelen. Hij doet dit op een zeer boeiende manier, door zijn lezers kwistig wijze raadgevingen uit te deelen en ze een heelen hoop treffende en typeerende staaltjes uit de praktijk van een hengelaar te vertellen. Oorspronkelijk is verder het boek voor wat de uitgave betreft : tusschen den tekst zijn in keurige omslagjes — een 10-tal — « illustraties in natura » ingelascht, nl. verschillende soorten vischhaakjes en monsters van snoeren. — Aan te bevelen werk. D. B.

20.436 **Goldscheider, Ludwig** **75**

MICHELANGELO-SCHILDERIJEN. *Met voorw. dr Ludwig Goldscheider. Geïll. met 131 pltn en 2 uitsl. pltn* (169 *afb.*) — *Utrecht, W. de Haan ; Antwerpen, van Ditmar's B. I. (Phaidon-Editie)* [1940] (36×27) 32 *blz.* *geb.* 95 *fr.*

III — Het was de bedoeling der uitgevers een waarlijk monumentale uitgave — wat het dan ook is — van Michel-Angelo's schilderijen tot stand te brengen en dit maakte het noodzakelijk het formaat der afbeeldingen zoo groot mogelijk te doen zijn. Ook wenschten zij de keuze der détail-reproducties niet zoo willekeurig te doen dan als wel eens vroeger geschied is. Geheel nieuwe fotografieën der détails van alle schilderijen en fresco's werden genomen, elk in het juiste licht. De foto's zijn 30×20 ; sommige détails geven, op deze afmetingen, hoofd of handen, of stellen tegen elkander hoofden met gelijkende houding of trekken ; wat ons getuigen maakt van de wording der beelden en van de meesterlijk verzorgde techniek. Van de ongeveer 180 afbeeldingen gaan er ongeveer 130 over het plafond der Sixtijnsche Kapel, een 20 over het laatste oordeel ; de andere bestrijken de jeugdwerken (graflegging, Madonna met Kind, Johannes den Dooper, Madame Doria) en de twee fresco's uit de Paulinistische Kapel geschilderd op 75-jarigen leeftijd. Uit deze indeeling blijkt aan welk week het hart hangt van de opstellers ; aan het plafond, geschilderd op 33-jarigen leeftijd in den bloei van Michel-Angelo's rijpen leeftijd, en in de volheid zijner begeestering ; en aan het Laatste Oordeel, geschilderd op 61-jarigen leeftijd, vol zwaarmoedigheid en terribilia. In deze twee werken schrijft Michel-Angelo, op zijne wijze, een « discours sur l'histoire universelle ». Het Laatste Oordeel is het logisch vervolg van het plafond ; het verbeeldt als een vierden cyclus ; na de schepping van de wereld, na de schepping van den mensch en den zondenval, na den ondergang van de eerste wereld en het hervallen der menschheid in de zonde van Cham, roept de groote muurschildering het visioen op van den ondergang van de tweede wereld. En dóór heel de reeks gaat de belofte van den Verlosser, voorspeld, verwacht ; verlossing bevochten op het Kruis en dagelijks geactualiseerd op het altaar. Het altaar is het schild tegen het dreigende gebaar van den oordeelenden Christus. Om wille der afbeeldingen, is het boek enkel voor volwassenen. A. J. HALLEZ

20.437 **Muls, Jozef** **92.7 : 75 : 709 : 159**

Dr Jozef Muls

RUBENS. *Geïll. met* 55 *platen* — *Naarden, «In den Toren»,* 1940 (32×25) 77 *blz.* *geb.fl.* 5,90 [111 *fr.*]

III — Zeer overzichtelijk en in bloemrijk proza wordt in dit kunstzinnig uitgegeven werk, heel het omvangrijk œuvre van den uitzonderlijk begaafden schilder en levenskunstenaar Rubens besproken en belicht. Groote verdienste heeft de zijne psychologische ontleding in het wordingsproces van vele meesterwerken (portretten, landschappen, massale composities), alsmede de telkens verantwoorde verwijzing naar Rubens' hooge menschelijkheid. Uitstekend wordt belicht hoe Rubens' composities verbonden zijn met de meest innerlijke krachten van het Vlaamsche wezen. In de bekende serie « Boeken van Schoonheid en Wijsheid » een kostelijke parel én om inhoud én om vormgeving ten zeerste aanbevolen. Dr W. THEUNISSEN

20.438 **Smits van Waesberghe, Jos., S.J.** **709 : 669 : 78**

KLOKKEN EN KLOKKENGIETEN IN DE MIDDELEEUWEN. Een muziekhistorische studie. *Geïll. met* 2 *platen* — *Tilburg, W. Bergmans (Nederl. muziekhistor. en -paepadog. studiën serie B, deel* 1*)* 1937 (24×17) 46 *blz.* *fl.* 0,95

V — De klokken speelden een rol in de kultuur van het Nederlandsche volksbestaan. Evenwel werd minder geweten over hunne geschiedenis en over de wijze waarop zij werden gemaakt. Op grond van documenten verhaalt schrijver ons over de namen, het gebruik en het gieten. Met een bijlage van desbetreffende tractaten besluit Eerw. Pater Smits van Waesberghe deze interessante studie die buiten het onmiddellijk nuttige tevens het karakter behoudt van een documentaire wetenschappelijkheid. PROF. FL. V. D. MUEREN

20.439 **Trekker** **81 : 78**

VOORTREKKERS. 32 pittige Afrikaansche liedjes. Met piano- en guitaarbegeleid. *Verzameld dr Trekker. Guitaarbewerk. van Joh. B. Kok — A'dam, J. H. de Bussy,* 1939, 2e *druk* (19×13) 58 *blz.* *fl.* 0,95

IV — Reeds kregen enkele Afrikaansche liederen in Vlaamsche middens ruime bekendheid. De pittigheid der taal en hare expressieve kracht zijn ons steeds bizonder aantrekkelijk geweest. Terwijl de literatuur in onzen horizon reeds lang werd ingeschakeld, waren we minder vertrouwd met het eenvoudige gezelschapslied, waarna er hier 32 worden aangeboden met eenvoudige pianobegeleiding en guitaargrepen. Dat zij in de eerste plaats voor padvinders en trekkers bestemd werden, verandert geenszins dat zij in school en huis minder thuis hooren. Wij wenschen dit liederboekje in handen van al wat zingen kan. PROF. FLOR. V. D. MUEREN

20.440 **Trowbridge, Cornelia R.** **0 : 6 : 79**
HET KNUTSELBOEK. Een onderhoudend boek voor jong en oud, voor ziek en gezond. *Vert. uit h. Engelsch [Feeling better] dr A. de Leeuw. Geïll. dr Kurt Wiese en A. de Leeuw — Baarn, Hollandia-Drukkerij,* 1941 (23 × 15) 213 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
V — Het boek beschrijft in 't kort eenvoudig knutselwerk uit allerlei materiaal, als hout, papier, klei, zeep enz. Ook raadsels, denkproblemen op wiskundig-, aardrijkskundig- en poëtisch terrein komen er in voor. Men vindt er geen uitvoerige beschrijvingen of detailteekeningen in ; echter wel een literatuurlijst achter elk hoofdstuk. Het werkje is met eenvoudige teekeningen versierd en leest prettig. JOS. VAN WAELSDEN

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

20.441 **Buckinx, Pieter G.** **81**

G. Pieter Buckinx

DROOMVUUR. Kleine ode aan het leven en de dood — *Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel,* 1940 (21 × 13) 33 *blz.* 12 *fr.*
IV — Op één stuk na — een gezond schetsje uit den mobilisatietijd — is al het overige opgewarmde kliekjes uit de schapraai van De Dans der kristallen en zelfs Wachtvuren, min de onderscheidelijke hoedanigheden dezer twee bundels en openlijk oneffectvol in de vormgeving. Het gemis aan diepgang der gedachten wreekt zich : decadente weekelijkheid en onechte woordensiroop. Op een straat zonder eind... D[r] JORIS CAEYMAEX

20.442 **Staring, A. C. W.** **81 : 809**
BLOEMLEZING UIT ZIJN GEDICHTEN. Met inleiding en aanteekeningen dr G. S. Jolmers — *Bussum, C. A. J. van Dishoeck (Dishoeckje n[r] 39)* 1938 (19 × 13) 64 *blz.* *fl.* 0,60 ; *geb. fl.* 1,10
IV — Deze bloemlezing streeft ernaar voorbeelden te geven der 4, 5 verschillende genres door Staring beoefend, — zooals de inleiding goed aantoont. Toch loopen wij niet erg hoog op met het genre : Verhalen, zooals de 3 voorbeelden het geven (Verjongingscure, Pankrates, Vampyr). Dr JORIS CAEYMAEX

20.443 **Staring, A. C. W.** **81 : 809**
GEDICHTEN. *Verzorgd dr Dr Jan de Vries met medew. v. Dr C. Kruyskamp. Geïll. met portret — Brussel, Standaard Boekhl (Biblioth. der Nederlandse Letteren)* 1940, 24 *dln* (22 × 14) 10, 451 *blz.* *geb.* 45 *fr.*

A. C. W. Staring

IV, P — Staring is — omnis comparatio claudicat — de Gresset van het Nederlandsch postklassicisme ; maar dadelijk dient hieraan bijgevoegd : met een veel meer uitgesproken wil om « modern » te zijn, en met een persoonlijk stijlvermogen dat hem hooger plaatst dan alle naloopers. In dit opzicht leert deze volledige, nieuwe uitgaaf nog nieuws : naast de overbekende bloemlezingstukken waarin die hoedanigheden schitteren, staan er hier nog ettelijke minder gekende die hierin eveneens uitmunten (van Mierop, b.v.) : een scherp afgeteekend woord en vers, een rake zegging, waardoor hij zich plaatst tusschen Cats-Huyghens en Potgieter. Ook zijn proeven in Noorsche romantiek trekken de aandacht. De romances der jeugdperiode zijn bezwaarlijk leesbaar, enkele der latere perioden maken figuur naast Uhland. Gelegenheids- en tijdsgedichten zeggen ons weinig, op enkele puntdichten na. Een mooie, vaste en goedgeschreven inleiding van D[r] Jan de Vries. D[r] J. CAEYMAEX

20.444 **Staring, A. C. W.** **81 : 86 : 809**
KEUR UIT STARING. *Ingeleid dr A. J. Schneiders. Geill. met 6 pltn — Lochem, De Tijdstroom,* 1940 (21 × 15) 11, 63 *blz.* *fl.* 1,10 ; *geb. fl.* 1,50
IV — Jaromir compleet — dat maakt het ongeschikt voor katholieke studenten. En waarom per force toch altijd weer die Vampyr en Verjongingskuur ? Spreek mij daar toch niet van geestigheid ! Eerder een van Mieropsballade of een Hoofdigen Boer : dat is andere waar. Voor het overige, aangename uitgave. D[r] JORIS CAEYMAEX

20.445 **Staring, A. C. W.** 81 : 83 : 809
MARCO. *Uitgegeven en van inleidingen en aantekeningen voorzien dr J. J. Borger & F. J. Schmit — Groningen, Noordhoff (De kleine Boekerij, nr 1)* 1937 (16×12) 64 *blz.* *fl.* 0,45
IV — Marco, ijdel over zijn mooi persoontje, kan moeilijk verkroppen dat Julia hem voorbijziet. Wanneer hij zich wil gaan wreken, krijgt hij door een verkeerd toovermiddel te gebruiken, de gedaante van een ezel !... Julia's lijfezel geworden, leert hij haar grondig kennen als beminnenswaardig ; redt haar uit roovershanden, en verkrijgt, dank zij het eten van een roos, zijn menschengedaante weer. Om het aardige stukje, om de klassieke compositie, en vooral om den gekneden, gevatten stijl — van het beste der postklassieken — kan het, flink met aanteekeningen voorzien, voor de studenten der hoogere klassen vormend zijn. Dr Joris Caeymaex

20.446 **Wolsey, Boy** 78 : 81
JAN PIEREWIET. 'n Bundel liedjes — *Assen, van Gorcum & Comp.*, 1939, 3e *vermeerd. druk* (17×11) 191 *blz.* 17 *fr.*
V — Het is inderdaad een noodwendigheid jeugdgroepeeringen allerhande, te voorzien van een aantrekkelijk en tevens degelijk liederrepertorium. Te velen hebben, vooral te lande, na hun schooltijd hun repertorium niet meer verrijkt. Anderen hebben goed en kwaad « bij gelegenheid » opgedaan of geïmproviseerd. Dit is een dezer boekjes waarin school, groep, huis en kring hun gading vinden en waaruit zij den reeds gekenden schat voordeelig aanvullen kunnen. In deze tijd van « trekken en zingen » zal de keus nooit te uitgebreid zijn. Al wordt er, vanzelfsprekend, hier en daar aan volksche inzichten gemakkelijk een en ander toegegeven, toch weet men de grenzen te trekken die verhoeden dat op kosten van den muzikalen smaak toegevingen worden gedaan. De leiding kan overigens kiezen. De in noten geschreven melodieën werden telkens voorzien van cijferschrift.
Dr Flor. van der Mueren

83. Verhalend Proza

I. VERBODEN LECTUUR

Boeken die 1) op de kerkelijke Indexlijst voorkomen ; 2) door de algemeene regelen van de kerkelijke wet beroordeeld zijn ; 3) op den grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijk moet worden geacht.

20.447 **Grant, Joan** 83.9
MIJN LEVEN ALS CAROLA. *Vert. uit h. Engelsch [Life as Carola] dr H. Heere — Voorburg, N. V. Boot* [1940] (24×16) 390 *blz.* *fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90
I°, T — Dit werk blijkt een soort vervolg te zijn op een vorigen roman van deze schrijfster, waarin de heldin een prinses was uit de eerste dynastie van Egypte. Wij vinden deze jonge dame thans terug, gereïncarneerd in het stoffelijk omhulsel van een bastaardkind van een adellijk huis in het 16e-eeuwsche Perugia. Na veel wederwaardigheden,waarbij de moraal en de orthodoxie menig deukje krijgen, sterft zij ; wij mogen gerust veronderstellen, dat zij in een volgend, even lijvig boek, weer zal herrijzen. Dit zal dan vermoedelijk weer doorspekt zijn met parabels en allegorieën, duister en vuil en heel geschikt om den lezer den moed te ontnemen het tot het bittere einde te doorworstelen. Merkwaardig is het alleen om wille van een paar cultuurbeeldflitsen, die dan nog wegens de eenzijdige voorstelling veel van hun waarde verliezen. Iemand met gezonde opvattingen kan zich niet van den indruk ontmaken, dat al de ten toon gespreide zwaarwichtigheid reusachtige kletspraat is. Fr. Dupont

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

20.448 **Courths-Mahler, Hedwig** 83
VERDRIET, DAT KWAM EN GING. *Vert. uit h. Duitsch [Ich hab so viel um dich geweint] dr E. Griese-Kets de Vries — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Elck wat wils)* 1941 (20×14) 226 *blz.* *fl.* 2,35 ; *geb. fl.* 3,05
II — Bernd Ralfner, gehuwd met Gonda von Rooden, wordt verliefd op de tooneelspeelster Ri a Hardy. Nadat hij van zijn vrouw is gescheiden, kan Rita Hardy een betere partij doen. Nu hij alleen is gelaten, leert Ralfner de liefde van zijn voormalige vrouw waardeeren, zoodat zij tenslotte weer samen in het huwelijk treden. A. Ackermans

20.449 **Jacobsen, J. P.** 83.1 : 83.9

J. P. Jacobsen

MARIE GRUBBE. *Vert. uit h. Deensch [Fru Marie Grubbe] dr A. Romein-Verschoor — Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* [1941] (18×11) 300 *blz.* 20 *fr.* ; *geb.* 30 *fr.*
II-III, NL — Het liefdeleven van een zeventiendeeuwsche Deensche vrouw, uit den rijken boerenstand, verwant met het Koninklijke Huis ; 't gaat eerst (neen, het gààt niet) met een halfbroer van den kroonprins, die haar wettige man wordt, vervreemdt, verwildert, scheidt ; dan met een superieuren libertijn (haar schoonbroer) ; ten slotte, een gestadig zinken tot lager, waar zij belandt met een huisknecht, in de grootste kommer : toch, — zoo stelt Schr. het voor — door al dit heen, schoon door een zekere fierheid en trouw. Op zeer opvallende wijze gemist men in het boek de volledige afwezigheid van eenig positief rechthoudend krachtig element : heel Schrijver's werk is begaan, wel niet laf pessimistisch, met het gevoelig meeleven met deze vervallende menschen. Groote, bekoorlijke letterkundige gaven staan hem ten dienste : merkwaardig is reeds zijn plastiek der historische lokale en tijdskleur ; levendig het zielkundige, de typen en karakters ; mooi, en stylistisch buitengewoon mooi, zijn de stemmingen van uur en tijd in huis, vooral in park en tuin (de botanist Jacobsen !). Dr Joris Caeymaex

20.450 **Teirlinck, Herman** 83.1
MARIA SPEERMALIE. 1875-1937 — *A'dam, Wereldbibliotheek*, 1941, 2e *druk* (20×13) 339 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,65
II — Gerecenseerd in kroniek « De jongste Oogst », nr 20.390.

20.451 **Vestdijk, S.** 83.8
DE DOOD BETRAPT — *R'dam, Nijgh & van Ditmar*, 1935 (20×14) 236 *blz.* *fl.* 2,—
II — Dit werk dateert nog uit de vroegere periode van dezen auteur, vóór zijn historische romans. Men kan de atmosfeer waarin Vestdijk zich in zijn werk doorgaans beweegt voldoende bekend achten ; ook deze bundel novellen is een typisch Vestdijk-boek. Medicus van beroep heeft hij immer een groot interesse getoond voor zielkundige en physische afwijkingen, en ook dit boek is geheel op pathologische waarneming afgestemd. Niet voor niets is Vestdijk een hoofdfiguur uit de gewezen Forum-groep en heeft hij het nihilisme van zijn tijdgenooten ter Braak en Donker gepaard aan zijn eigen rationalistische levensvisie, die nochtans niet zoo strak en absoluut is, dat hij zich zou kunnen losworstelen uit de obsedeerende problematiek van leven en dood, — waarop ook deze zes verhalen geheel afgestemd zijn. Stylistisch is dit boek knap werk, doch de stofmassa overwoekert de vormkracht, en de psychologische observatie en studie primeert op het verhaal en op de eenvoudig-menschelijke inzichten op het leven. Zuiver en gaaf als b.v. bij den Doolaard, en als in zijn eigen latere historische romans is dit boek niet. Het is bovendien wel erg vrijmoedig uitgevallen waar hij de erotische complexen behandelt, en niet zonder een hinderlijke dosis morbiede levensscepsis, gevolg van een star-intellectualistische en rationalistische levensbeschouwing. Ernest van der Hallen

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel doorgevormde lezers kunnen gelezen worden

20.452 **Bottome, Phyllis** 83.1

Phyllis Bottome

ONVEILIG SIGNAAL. Het psychologisch geval van een jonge dokteres. *Bewerkt naar h. Amerikaansch [Danger signal] dr J. E. Gorter-Keyser — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl* [1940] (24×16) 299 *blz.* 71 *fr.* ; *geb.* 92 *fr.*
III, L — Een jong meisje, minnares van een soort lady-killer (hun tribulaties grepen nota-bene plaats onder het ouderlijk dak !), wordt door dezen verlaten voor haar jongere zuster. Zij zal hem vermoorden, zoogezegd om het arme kind dezelfde teleurstelling te besparen, doch eigenlijk uit naijver. Zij zal daartoe een paar buisjes met bacillen verdonkeremanen, genoeg om een heele stad naar de andere wereld te helpen. Het wordt dan een ingewikkeld psychologisch geval, dat door een knappe buitenlandsche dokteres, eveneens bij het geval betrokken, opgeklaard en voor elkaar gebokst wordt. Let

wel : schrijfster doet moeite genoeg om er een « serieus geval » van te maken en haar pogingen daartoe zullen wel een sceptischen glimlach tooveren om de lippen van den ongeloovigen lezer. Het boek is daarbij slecht gecomponeerd en wemelt van niets terzake doende details. De helden en heldinnen zijn modern, wat voor hen beteekent : alle banden breken en alle moraal overboord werpen. Te dom om erg gevaarlijk te zijn. FR. DUPONT

20.453 **Gadda-Conti, Piero** 83.9

LANDING OP CAPRI. Een liefde onder koning Murat. *Vert. uit h. Italiaansch [Gagliarda o la presa di Capri] dr Mr Herman van den Bergh — A'dam, Srengholt ; Antwerpen, De Nederlandsche Boekhl,* 1941 (24×16) 318 *blz.* 66 *fr.* ; *geb.* 85 *fr.*

III — Een avontuurlijke roman met als kern « de landing op Capri », in den Napoleontischen tijd ; er door heen geweven « een liefde onder koning Murat », tusschen de hoofdfiguur, den jongen Graaf Cusani, luitenant der koninklijke Huzaren en een jong meisje van lagere afkomst. Het meisje verlaat Capri, als haar blijkt, dat de familie van haar beminde haar niet wil accepteeren. Ze sterft op zee. — Een levendig boek uit dien bewogen tijd, wat sentimenteel van inslag. Dr L. A. H. ALBERING

20.454 **Mens, Jan** 83

DE GOUDEN REAEL — *A'dam, Kosmos,* 1940 (21×14) 240 *blz. fl.* 3 ; *geb. fl.* 3,75

III-IV — Griet, de waardin uit « De Gouden Reael » heeft hoofdzakelijk varensgasten en bootwerkers tot klant. Om haar wilde jeugd draagt ze nog steeds den bijnaam : « Dolle Griet ». Toch weet ze zich tusschen het ruige volkje als pronte vrouw te handhaven. Met moederlijken raad en haar geld helpt ze den jongen Jan Witte vooruit. Als deze met haar dochter trouwt, begint Griet's jeugdzonde in het booze gerucht te herleven. Die schaduw wil de oudere vrouw verdrijven. Ze zoekt en vindt den weg naar het hart van de babbelende menigte. Een gezond, mooi en uitstekend geschreven boek, dat aanbeveling verdient. TOOS POST

20.455 **Miller, Helen Topping** 83

TOEN DE ZON OPKWAM. *Vert. uit h. Amerikaans [Song after midnight] dr Joanne Janzen — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1941 (20×14) 211 *blz. fl.* 2,35 ; *geb. fl.* 3,05

III — Een meisje uit Texas gaat naar New York om te leren schilderen. Een jonge leraar brengt haar het hoofd op hol en trouwt met haar, maar 't wordt een ongelukkig huwelijk. De man is lichtzinnig en egoistisch. De hele zaak loopt spaak. Ze krijgt heimwee. Als hij haar ten slotte te kennen geeft, dat hij van haar af wil zijn, om met een ander te kunnen trouwen, berust zij met vreugde in de scheiding en voelt zich gerechtigd, met een trouwe jeugdvriend een nieuw huwelijk aan te gaan. Deze opvatting, die als vanzelf sprekend geaccepteerd wordt en een enkele uiting van een bedenkelijke huwelijksmoraal maken voorbehoud noodzakelijk. Dat is jammer, want het boek is werkelijk goed geschreven. G. J. C. ZWANIKKEN

20.456 **Rijnders-Versloot, Gerda** 83.3

MOEDERHUIS — *Baarn, Hollandia Drukkerij,* 1941 (20×14) 221 *blz. fl.* 2,60 ; *geb. fl.* 3,40

III, N — In een tehuis voor ongehuwde moeders vindt Geert een veilig toevluchtsoord. Met de meeste andere vrouwen staat ook zij eerst zeer verbitterd en cynisch tegenover haar toekomstig moederschap, maar tenslotte begrijpt zij, dat zij aan haar kind verplicht is van het leven te maken, wat er nog van te maken valt. Vlot geschreven, rake typeering; maar een boek met een totaal gemis aan eenige hoogere levensvisie, waardoor het lichamelijke en materieele leed te veel op den voorgrond dringt. E. M. DAMEN

20.457 **Toonder, J. Gerhard** 83

VREEMDELING IN BABYLON. Roman — *A'dam, Elsevier,* 1941 (22×15) 459 *blz.*

III [P] — Besproken onder nr 20.393 in de kroniek « De jongste Oogst ».

20.458 **Vestdijk, S.** 83.1 : 83.9

RUMEILAND. Uit de papieren van Richard Beckford, behelzende het relaas van zijn lotgevallen op Jamaïca, 1737-1738. *Geïll. met 2 kaartjes — R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1940 (25×16) 354 *blz. fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90

III — Zie de bespreking hiervan in « De jongste Oogst », nr 20.391.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

20.459 **Adams, Leta Zoe** 83.0

DE MOORD IN DE SPIEGEL. *Vert. uit h. Amerikaansch [The mirror murder] dr Mr W. Kool Joosten, A'dam, Uitg. Mij Enum,* 1941 (20×14) 232 *blz. fl.* 2,35

IV — Een detective verhaal, met weinig spanning en ondanks de ingewikkelde moordzaak met een doorzichtige intrige. De moord wordt bedreven uit wraakgevoelens en geschiedt op een eenzaam eiland te midden van een millionairs-milieu. Onbelangrijk.

J. DONDERS

20.460 **Aldrich, Bess Streeter** 83

DE ZANG DER JAREN. *Bew. naar h. Amerikaansch* [*Song of years*] *dr G. Blom — Haarlem, J. H. Gottmer (Juweelenserie A, nr 10)* [1940] (21 × 15) 287 *blz. fl.* 3,15

Bess Streeter Aldrich

IV, [P] — Het epos van de pioniers in de prairie van Iowa, de geboortestreek van de schrijfster, rond het midden van de vorige eeuw, toen het « go west, young man ! » aan de orde van den dag was. Het harde leven van strijd en zwoegen, geleefd in het licht van de leuze : « je er doorheen slaan ! » Het echtpaar Jeremias-Sara, twee figuren uit één stuk, kwam er het eerst toe en won er de vruchten van den bodem, zeven praat- en lachgrage dochters en twee zwijgzame zonen. Er wordt getrouwd in een tempo, dat Europeanen duizelig maakt. Er is de strijd om de vruchten der aarde en de strijd tegen de Indianen ; er is ook de Secessie-oorlog, die aan schrijfster de gelegenheid biedt tot het ontplooien van een warme menschelijkheid. Zoo is de « Zang der Jaren » een lied van strijden en hopen, vooral voor de jongste dochter Suzanne, wier eenvoudige, standvastige liefde ten slotte het pleit wint. — Een zonnig, weldoend boek, dat een gezonde ontspanning biedt.

FR. DUPONT

20.461 **Archer, A. A.** 83.0

DRIE MOORDENAARS. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Three men murdered*] *dr Eriks v. d. Meulen — A'dam, Uitg. Mij Enum,* 1941 (20 × 13) 216 *blz. fl.* 2,35

IV — Drie mannen worden vermoord. De verdenking valt op verschillende personen, o.a. ook op den leider van een geheimzinnige Oostersche godsdienstige secte, die, al blijkt later de verdenking ongegrond, toch heel wat op zijn kerfstok heeft. Door het nauwkeurige, volhardende onderzoek van den detective Reeve wordt de ware schuldige gevonden.

A. ACKERMANS

20.462 **Austin, Hugh** 83.0

DE GEHEIMZINNIGE HANEVEER. *Vert. uit h. Amerikaans* [*The cock's tail murder*] *dr Jeanne de Kruyff — A'dam, Uitg. Mij Enum,* 1941 (20 × 13) 211 *blz. fl.* 2,35

IV — Vic Reynor heeft geen erg goede naam, waar het het andere geslacht betreft. Op een kwade morgen ligt hij vermoord voor zijn kippenhok ; een haneveer ligt op zijn hoofd; maar die blijkt er ten slotte alleen te zijn om het boek aan een geheimzinnige titel te helpen. Verschillende mannen, die de goede naam van echtgenote of dochter hoog willen houden, worden verdacht. Ten slotte blijkt toch geld het motief te zijn. De gang van het verhaal is niet erg zeker.

FR. VERMEULEN

20.463 **Birkner, Friede** 83

KLEINE OORZAKEN... GROOTE GEVOLGEN. *Vert. uit h. Duits* [*Kleine Ursache, grosse Wirkung*] *dr Elizabeth Croese — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1941 (20 × 14) 213 *blz. fl.* 2,35 ; *geb. fl.* 3,05

Friede Birkner

IV-V — Een autobus wordt aangereden door een auto, waarvan de bestuurder gewond wordt. Het loopt echter goed af ; een meisje in de bus, dat hem in de eerste ogenblikken bijstond, heeft echter haar hart aan hem verloren. Dat meisje blijkt het nichtje te zijn van een anderen inzittende en door de hulp van dezen wordt de vluchtige kennismaking met den autobestuurder tot een band voor het leven. Ook de neef vindt zijn vrouw dank dat kleine auto-ongeluk.

FR. VERMEULEN

20.464 **Birkner, Friede** 83

DE VROUW DIE OVERWON. *Vert. uit h. Duits* [*Alles für ihre Kinder*] *dr Jan de Greeve — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederlandsche Boekhl,* 1941 (20 × 14) 221 *blz. fl.* 2,35 ; *geb. fl.* 3,05

IV-V — Een jonge vrouw is ongelukkig getrouwd. Ze voert ter wille van haar kinderen een heldhaftige strijd tegen armoede en algehele ondergang. Er komt een vriend op het toneel, die bereid is om te helpen, maar ze weigert fier en blijft trouw aan haar man, totdat de onwaardige echtgenoot op het geschikte ogenblik sterft, enz. Een doodgewoon en doodonschuldig verhaaltje.

G. J. C. ZWANIKKEN

20.465 **Cody, Stone** 83.0
VUURDOOP. *Vert. uit h. Amerikaansch [Gun smoke cure] dr Jan W. A. Kessels — Den Haag, J. Philip Kruseman* [1940] (21×15) 215 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,35
IV — De vijf gekende Mavericks treden hier weer op het voorplan. Het zijn geen banale roovers en vechtersbazen. Waar onrecht moet gewroken en de zwakke moeten gesteund worden, daar komen ze in aktie. Een boeiend verhaal, doch de vertaling is minder gelukkig.
A. CORLUY

20.466 **Coolidge, Dane** 83.0
DE MAN UIT HET NOORDEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Wolf's Candle] dr Jan van Galen — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij,* 1941 (20×14) 258 *blz. fl.* 2,35 ; *geb. fl.* 3,05
IV — Het menschenlot schijnt door vele verschillende factoren te kunnen worden bepaald. Zoo brengt in dit verhaal een mooie bukskin-rijbroek (de Picacho-broek) allerlei onheil en avontuur over den drager ervan en nog maar nauwelijks is deze broek in asch en rook opgegaan, of Juan's hart opent zich geheel voor zijn Mariquita. De eerste honderd bladzijden zijn zeker niet de meest spannende van dezen roman. A. J. DE SWART

20.467 **Coolidge, Dane** 83.0
VOOR MOORD GEZOCHT. *Vert. uit h. Amerikaansch [Wally laughs easy] dr C. C. E. Oberman — Laren, A. G. Schoonderbeek,* 1941 (21×15) 200 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV — Het boek beschrijft den strijd tusschen een goudzoeker, Wally Grimes en den inhaligen Red Martin, agent en handlanger van een rijken schapenfokker in West-Amerika. Het hoogtepunt is een schietpartij, waarbij een Indiaan in dienst van den schapenhouder wordt gedood door Wally. Zijn tegenstanders willen hem wegens moord doen veroordeelen, hetgeen mislukt. In 't begin van het verhaal heeft Wally kennis gemaakt met Rose Mary, met wie hij na enkele wederwaardigheden trouwt. — De vertaling kon beter !
JOS. VAN WAELSDEN

20.468 **Cunningham, Eugene** 83.0
DE WILDE RUITER. *Vert. uit h. Amerikaans [Red range] dr Jan van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1941 (20×14) 269 *blz. fl.* 2,35
IV — Zóó talloos zijn de spannende avonturen, in dit boek verhaald, dat het ondoenlijk is, er een korte samenvatting van te geven. Een echte wild-west bruisend van levenskracht en vechtlust met natuurlijk een happy end. J. DONDERS

20.469 **Dorna, Mary** 83.8
VINGEROEFENINGEN – *A'dam, Bigot & van Rossum,* 1940 (20×14) 219 *blz. geb. fl.* 2,90
IV — Een serie van zeventien schetsen zoowat alle ontleend aan den zelfkant van het leven. Die kant kan arm zijn of rijk, gevaar om te verongelukken biedt hij altijd ; dit gevaar wordt door de omslagteekening van A. van Breda pakkend weergegeven. Als men van deze schetsen, die door geoefende vingers geschreven zijn, er een stuk of zes, zeven achtereen leest, krijgt men een wee gevoel en een sterke neiging naar een ander, meer opbeurend boek te grijpen, wel een bewijs, dat de schrijfster er in geslaagd is de benauwenis, waarin die menschen leven, aan te voelen en aan haar lezers mee te deelen. Op iemand, die door het leven wat al te hard is aangegrepen, zou dit boek daarom een gevaarlijken invloed kunnen uitoefenen. FR. VERMEULEN

20.470 **Falkland, Samuel [ps. v. Herman Heijermans]** 83.0

Samuel Falkland

GEVLEUGELDE DADEN. Avonturen der eerste Hollandse luchtschippers. In de tekst verschillende buitengewoon-schone pentekeningen naar de natuur en het leven van de hand des auteurs. *Geïll. — A'dam, A. Blitz ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (ABC-Romans n*r *13)* 1940, 5e *druk* (18×11) 213 *blz.* 8 *fr.*
IV, N — Samuel Falkland heeft goede naam en faam (met Herman Hijermans is het erger gesteld). Dat heeft hij te danken gehad aan de kunst van zijn vele bundeltjes schetsen, waarin men den naturalist van zijn romans en tooneelspelen niet herkent. Het realisme is hier ingebonden en in de mate gehouden en lust wel de goeie vleugjes die wij vinden bij J. Verne en Hugh Benson : romantiek en fantasie. Hij heeft het Tachtiger-realisme wel leeren lachen door zijn opgewekten, goedlachschen humor. In dit opzicht een vuurwerk, ook in deze schets. Vat nu zijn zeg over die penteekeningen niet op au sérieux, want hij bedoelt wat anders. A. VAN DEN DRIES

20.471 **Haimon, Paul** 83 : 39
◆ JONKHEID — *Den Haag, Thijmfonds* [1941] 4e *druk* (21 × 15) 263 *blz.* *geb.* 50 *fr.*
IV — Onder volgnummer 20.394 besproken in « De jongste Oogst ».

20.472 **Koenen, Marie** 83.1
◆ DE KORREL IN DE VOOR — *Utrecht, Het Spectrum ; Brugge, Wiek Op,* 1941 (23 × 14) 255 *blz.* 48 *fr. geb.* 65 *fr.*
IV — Met deze roman keert Marie Koenen terug tot het motief, dat zij reeds in « De Moeder » met onverwelkbare verdiensten heeft bewerkt : het grote gezin kampend met het leven, maar door de hemel beschermd, dank zij een onwrikbare kristelijke vroomheid, die alles in liefde verwint. De *Korrel in de Voor* is een dier gezegende boeken, welke een weldaad zijn om de stille bezinning, welke zij wekken op de fundamentele wijsheden des levens. 't Boek kenmerkt zich door een edele toon en zachte glans en behoort tot een der mooiste werken, waarmede Marie Koenen onze katholieke romankunst heeft verrijkt. E. SERRARENS

Marie Koenen

20.473 **Laverne, Rice** 83.0
DE VOLMAAKTE MOORDENAAR. *Vert. uit h. Amerikaans* [*Well dressed for murder*] *dr Jeanne de Kruyff* — *A'dam, Uitg. Mij Enum,* 1941 (20 × 13) 240 *blz.* *fl.* 2,35
IV — Hamilton Shephard was getrouwd met een veel jongere vrouw, die niet in de deftige familie paste. Zij werd vermoord ; kort daarop ook Marian Shephard, een deftige dame, die geheel opging in de familie. Later blijkt, dat het motief dieper gezocht moet worden dan familievete. Een afperser was nl. door Hamiltons vrouw herkend en zij stond op het punt hem bekend te maken; daarom ruimde de schuldige haar uit de weg. Ook Marian wist te veel en deelde hetzelfde lot. Een derde moord wordt juist voor het verrassende slot voorkomen. FR. VERMEULEN

20.474 **Mac Donald, William Colt** 83.0
DE WRAAK VAN MATT MADIGAN. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Six-gun-melody*] *dr J. van Reensema* — *A'dam, Scheltens & Giltay,* 1941 (21 × 15) 223 *blz.* *fl.* 2 [32 *fr.*]
IV-V — Een spannende avonturen-roman, goed geschreven en zeer behoorlijk vertaald. Een boek, dat ontspanning geeft en bovendien de jeugd, doch uiteraard vooral de mannelijke jeugd, zal bijbrengen liefde voor het goede, edele en dappere, en afschuw voor gekuip, intrige en oneerlijkheid. G. V. B. KEVENAAR

20.475 **Marson, Edna [pseud.]** 83.0
AVONTUUR IN CHINA — *A'dam, A. J. G. Strengholt ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* [1941] (22 × 14) 254 *blz.* 61,50 *fr.* ; *geb.* 71 *fr.*
IV — Lees de recensie hierover in « De jongste Oogst », n^r 20.392.

20.476 **Mens, Jan** 83.3
KOEN — *A'dam, Kosmos,* 1941 (22 × 16) 256 *blz. geb. fl.* 3,95
IV — Het leven, de zorgen, de ontdekkingen van een onschuldig Amsterdamsch jochie. En deze blijken niet mee te vallen. Tot zelfs over de volwassenen strekken zijn zorgen zich uit en ook dezen maken hem het leven niet makkelijker, omdat ze dikwijls zoo dom en onverantwoordelijk kunnen handelen. Volwassenen kunnen van Koen leeren. Een mooi en goed jongensboek voor groote menschen. — Aanbevolen. C. DUYSE

Jan Mens

20.477 **Morton, Anthony** 83.0
BLAUWMASKER IN DE KLEM. *Vert. uit h. Engelsch* [*The baron at large*] *dr Jan van Arckel* — *Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1941 (20 × 14) 251 *blz.* *fl.* 2,35 ; *geb. fl.* 3,05
IV — Een zeer spannende en sensationeele detective roman rondom de Kallinov-juweelen. — Voor liefhebbers om van te smullen A. J. DE SWART

20.478 **Ooms, J. W.** 83
EEN VRACHT GELUK EN EEN BROK VERDRIET — *Baarn, Bosch & Keuning,* 1941 (19 × 13) 288 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3,05
IV, P — Eenvoudige geschiedenis van een boerenknecht die door een ongeluk verminkt

wordt en daarin vindt zijn geluk, nl. een betrekking als hulpbesteller bij de posterijen maar meer nog de geschiktheid door zijn verminking om het leed van anderen aan te voelen en in Gods vertrouwen te helpen dragen. A. LOONEN

20.479 **Ruck, Berta** 83

HET KEERPUNT VAN HET GELUK. *Vert. uit h. Engelsch [Change here for hapiness] dr C. Kroesen — Leiden, A. W. Sijthoff (Hands-up Serie)* [1940] (20 × 14) 231 *blz. fl.* 2,25

IV-V — Bertha Ruck is een graag gelezen auteur. Haar boeken zijn steeds zeer origineel en haar optimistische levensblijheid werkt aanstekelijk. Zij weet ook haar lezers diep te ontroeren, zooals hier met het geval Minima Starr, de heldin van dit boek. Dit meisje had heel haar leven gehunkerd naar het tooneel en met jaren van harde zelftraining zich daartoe voorbereid. Wanneer zij de eerste maal voor het voetlicht komt, staat ze te rillen van de plankenkoorts... maar ze ziet in de zaal Ronnie, dien zij in stilte bemint. Zóó krijgt ze contact met Ronnie en met heel de zaal. Haar eerste optreden dat dreigde een mislukking te worden, is een succes. Deze bladzijden zijn meesterlijk geschreven. — Aanbevolen. A. CORLUY

20.480 ◆ **Simons, Jozef** 83.8

Jozef Simons

DE LAATSTE FLESCH. *Geïll. met teekeningen dr Fred. Bogaerts — Turnhout, J. van Mierlo-Proost,* 1940, 2[e] *druk* (18 × 12) 98 *blz.* 12 *fr.*

IV — Heruitgave van 'n viertal novellen reeds vroeger verschenen (zie rec. 7461) waar twee nieuwe bijgevoegd werden. Deze korte verhalen, volksch en vol gemoedelijkheid, openen een wereld, die buiten de Kempen moeilijk elders zal aangetroffen worden. Vooral deze die spelen in en om de pastorij treffen, de juiste atmosfeer, zonder eenige ironie of eenige sentimentaliteit. — Gezond. V. D.

20.481 **Tael, Arend** 83

MARTIJNTJE — *A'dam, A'damsche Boek- en Courantmij,* 1941 (21 × 14) 343 *blz. fl.* 2,40

IV-V, P — *Martijntje* — een eersteling — speelt in het Scheveningen uit het eind der vorige eeuw. De bevolking van het oude visschersdorp, in alles afhankelijk van de zee, moet met oude tradities breken, daar het monsteren van overheidswege verplichtend wordt gesteld. De man van Martijntje, die met zijn tijd meegaat, wordt 't slachtoffer van de slechte verhouding tusschen reeder en volk. — Een nogal tam verhaal met veel moeilijk verstaanbaar dialect en met historischen achtergrond. E. M. DAMEN

20.482 **Valentine** 83

DE BLAUWE VIJVER. *Vert. uit h. Amerikaansch [The blue pool] dr J. A. W. van Hacht — Den Haag, Kruseman,* 1941 (19 × 13) 216 *blz. fl.* 2,25 [25 *fr.*] ; *geb. fl.* 2,90 [35 *fr.*]

IV — Het is te boud om deze roman humoristisch te noemen, zoals op de omslag staat. Het is wel een zéér amusant verhaal. De held raakt zijn geld kwijt en treedt in dienst bij den vader van het meisje waarop hij in zijn rijke tijd onder « pseudoniem » verliefd is geworden. Het wordt een warboel van belang, maar de steeds jonge Cupido zorgt voor een oplossing door aan den verliefden minnaar zijn rijkdom terug te schenken. — Zuiver amusementslectuur. FR. VERMEULEN

20.483 ◆ **van Aerde, Rogier** 83.9 : 22

KAIN. *Geïll. met teekeningen dr Wladimir Bielkine — Utrecht, Urbi et Orbi,* 1941, 1[e] *en* 2[e] *druk* (24 × 17) 285 *blz. fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50

IV — In tafereel op tafereel, waarbij vele van groote visionaire uitbeelding, ontrolt de auteur het diep-ontroerende en smartelijk-tragische drama van dezen eersteling van het eerste menschenpaar. Het dichterlijk proza wint met het voortschrijden van het verhaal aan kracht en schoonheid. Een zeer opmerkelijk debuut van een jongen katholieken schrijver, die in den knappen teekenaar een vaardig partner trof. LEO FENS

20.484 **van Buren, Els** 83

HUIS AAN DE SINGEL. *Geïll. met illustraties en omslag dr de schrijfster — A'dam, Ned. Keurboekerij (Serie Meisjesromans)* 1940 (23 × 16) 223 *blz. fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,50

IV-V, M, N — Al wordt in het huis aan de Singel, « de Kuikenren » zooals het meisjesstudentenhuis in den volksmond heet, saamhorigheid en vriendschap aangekweekt en hevig geboomd over verschillende problemen, toch kan dit beeld van oppervlakkig leven, onze katholieke jonge meisjes als lectuur niet worden aanbevolen. J. M. C. DE HAAN

20.485 **van Buren, John** 83.0

HET VERBORGEN DOCUMENT. *Vert. uit h. Amerikaans [Rope Neckties] dr M. de Rijst — A'dam, Ned. Keurboekerij (De nieuwe S.O.S.)* 1940 (21 × 14) 194 *blz.* *fl.* 2,25

IV — Een Wild-West-verhaal ! Voor jonge mensen is dat moorden bij wijze van sport en die als roeping opgevatte wraak geen kost. Daartegen gaan mijn ernstige bezwaren uit pædagogisch oogpunt. Volwassenen zullen er wel niet slechter van worden en kunnen het lezen, maar aanbevelen kan ik dit weinig belangrijke boek niet. G. J. C. ZWANIKKEN

20.486 **van de Vliet, P. Ch., Ds** 83.2

KERSTFEEST HEDEN— *Wageningen, Zomer & Keuning* [1940] (22 × 16) 61 *blz. geb. fl.* 1,25

IV, [P] — Beschouwingen rond het Kerstfeest in oorlogstijd. Ondanks duisternis, haat en verscheurdheid blijft ook heden Kerstmis het feest van Licht, Liefde en Eenheid. Dit is de kern waarrond deze gezonde opwekkingen bewegen. Eerlijk en waardig, in een aangenamen, niet altijd overtuigenden toon gehouden, mogen deze overwegingen van den protestantschen dominee tot zijn gemeente gericht, ook door katholieken met een gezond oordeel, gelezen worden. — Zeldzaam-mooie uitgave. M. BROUNS

20.487 **van Etten, Ine** 83

JENNY MERKEL. *Geïll. met tekeningen dr Hans Borrebach — Amersfoort, Valkhoff & Co,* 1940 (23 × 17) 251 *blz.* *fl.* 2,05 ; *geb. fl.* 3,05

IV-V, M — De jonge schrijfster Ine van Etten schept, op vlotte geestige wijze een genoegelijke sfeer rondom de jeugdige, nog op schoolgaande hoofdpersoon, die temidden van haar vrienden en vriendinnen voortdurend de belangstelling opwekt. Met verwachting zien wij van Ine van Etten andere meisjesboeken tegemoet, nu zij heeft bewezen op aantrekkelijke wijze het lief en leed, de groote en kleine zorgen van de studeerende jeugd te kunnen beschrijven. E. MOERKERK

20.488 **van Gellecum, H.** 83.0

DE WEG VAN HET TOEVAL. Misdadigersroman — *Leiden, A. W. Sijthoff,* 1939 (20 × 14) 188 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,40

IV — Door een straatroof en een moordzaak komt Inspecteur Kleinveldt, van de Amsterdamsche recherche op het spoor van een erfeniszwendel. Het wordt een bijna onoplosbaar raadsel ; tenslotte slaagt de Inspecteur een verrassende en verantwoorde ontknooping van het geval te geven. A. ACKERMANS

20.489 **van Schendel, Arthur** 83.8

DE FAT, DE NIMF EN DE NUF — *A'dam, J. M. Meulenhoff (Nieuwe Meulenhoff-editie, nr 7)* 1941 (21 × 13) 238 *blz.* *fl.* 1,85 ; *geb. fl.* 2,60

IV — Korte verhalen vol levenswijsheid (die niet zelden schuilt in een voorname gereserveerdheid, als een oplossing goedkoper was), humor, die evenmin voor Jan-en-alleman bedoeld is, poëtische verbeeldingen over daagse voorvallen uit heden en verleden, romantische en evenwel psychologisch-rake bespiegelingen over velerlei mensenaard. LEOFENS

Arthur van Schendel

20.490 **von Panhuys, Amy** 83

EEN KLEINE EN EEN GROOTE LIEFDE. *Vert. uit h. Duitsch [Aus gleichem Blut] dr Jeanne de Kruyff — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1941 (20 × 15) 222 *blz. fl.* 3,05 [15 *fr.*]

IV-V — Een mooi, rijk meisje verbeeldt zich, verliefd te zijn op een knappen, armen jongen. Haar vader steekt er echter een stokje voor en zij troost zich héél gauw en doet een goed huwelijk. Maar haar nichtje houdt werkelijk van den armen jongen en wordt tenslotte met hem gelukkig. J. M. KEMPEES

20.491 **von Panhuys, Amy** 83

ROEPSTEM UIT HET VERLEDEN. *Vert. uit h. Duitsch [Der Ruf aus der Vergangenheit] dr M. Landré-Tollenaar — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1941 (20 × 14) 218 *blz.* *fl.* 2,35 [15 *fr.*] ; *geb. fl.* 3,05 [25 *fr.*]

IV — Charlotte wordt door haar booze stiefmoeder verjaagd en van haar erfenis beroofd. Zij tracht met haar dochtertje zelfmoord te plegen, doch wordt gered door een ouden herbergier, met wien zij later trouwt, vanwege de laster. Tevergeefs. Om haar reputatie tracht een schurk haar dochter Eva te verleiden. Als dit niet lukt, trouwt hij Eva's vriendin om haar geld. Eva wordt een beroemd pianiste. De booze stiefmoeder sterft, haar zoon maakt het onrecht goed en trouwt Eva. Algemeene verzoening. De schurk kan niet genoeg geld loskrijgen, scheidt van zijn vrouw en verzinkt geheel in de modder. Zijn vrouw hertrouwt en wordt heel gelukkig. J. M. KEMPEES

20.492 **Wallagh, G. H.** 83.9
« IN DE TROU ». Een Amsterdamsche roman — *A'dam, Bigot & van Rossum,* 1941 (20 × 15) 260 *blz.* *geb. fl.* 3,90
IV — Vondel, zijn dochter Anna en zijn zoon Joost zijn de hoofdfiguren van dit boek, dat het dor geschiedverhaal van Vondels leven concreter en aanschouwelijker voor ons wil doen leven. De meeste aandacht heeft de schrijver besteed aan Vondels dochter Anna, die als een lieve fee 't moeizame leven van den dichter verinnigt en sfeer geeft. Tegenover de lichtende figuren van Vondel en zijn dochter doet Wallagh kontrasteren de onbezonnenheid en lichtzinnigheid van Vondels zoon Justus en diens vrouw, de even mooie als onbenullige Baertje Hooft. We bevelen het boekje, dat ons voorkomt, ondanks de vele taalslordigheden, met liefde en toewijding geschreven te zijn, hartelijk aan. Al lijkt ons de figuur van Vondel te goedzakkig en die van Anna tè engelachtig. E. Serrarens

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 *jaar geschikt*)

20.493 **Blommaert-Meyssen, Aloïs** 83.9
◆ KUNINGAS. *Band en ill. van Frans van Immerseel — Leuven, Davidsfonds (Keurreeks nr* 25*)* 1941 (20 × 16) 195 *blz.* 20 *fr.*
V — Hiervan bespreking in « De jongste Oogst », nr 20.396.

20.494 **Boschvogel, F. R.** 83.9 : 92.7
◆ ALS ICH CAN. *Geïll. met* 18 *pltn — Tielt, Lannoo* [1941] (22 × 17) 205 *blz.* 27,50 *fr.*
V — Lees de recensie onder nr 20.397 in « De jongste Oogst ».

20.495 **Kearton, Cherry** 83 : 59
SIMBA. De avonturen van een fox-terrier, die in Afrika op leeuwenjacht ging. *Vert. uit h. Engelsch [My dog Simba] dr R. C. Fockema. Geïll. met foto's van den schrijver — A'dam, Scheltens & Giltay,* 1940 (20 × 14) 128 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,50
V — Cherry Kearton wordt op zijn tochten in Afrika waar hij dieren in 't wild filmt, vergezeld van z'n fox-terrier Simba, (bet. Leeuw), die heel slim, trouw en dapper blijkt te zijn. Van eenige avonturen op die tochten geeft dit boekje een aardig verhaal, dat vrij vlot vertaald is. M. van Genuchten

20.496 **Knight, Kim** 83.0
DE STIERENDWINGER. *Vert. uit h. Amerikaansch [The bulldogger] dr A. D. Baert — Laren, A. G. Schoonderbeek,* 1941 (21 × 15) 200 *blz.* *fl.* 2,35 ; *geb. fl.* 3,05
V — Een onschuldige ontspanningsroman. Het verhaal is boeiend en de vertelling vlot. De vertaling is niet geheel onberispelijk, maar toch niet storend. De vertaling van den titel is wel het minst geslaagd. In dezen voor velen nerveuzen tijd een gezochte ontspanning. G. V. B. Kevenaar

20.497 **le Maire, F.** 83
MAGISTRAAT IN MINIATUUR. *Geïll. met* 9 *platen dr B. Midderigh-Bokhorst — Alphen a. d. Rijn, M. Samson,* 1940 (25 × 16) 236 *blz.* *geb. fl.* 3,75 [60 *fr.*]
V — In dit boek vertelt een burgemeester op zeer onderhoudende wijze eenvoudige gebeurtenissen uit zijn ambtelijke loopbaan. Het boek, dat niet meer doet dan de realiteit weergeven, heeft een fijn-sarcastischen inslag en hekelt bijna onopgemerkt het optreden van personen, die omdat zij de volksgunst genieten, menen alles te kunnen beoordelen. Vooral burgemeesters, secretarissen en ambtenaren ter secretarie zullen het boek met voldoening lezen. Dat het boek werkelijk door een burgemeester geschreven is blijkt uit het feit, dat de schrijver politieverordeningen laat goedkeuren. Een secretaris zou een dergelijke blunder niet begaan! G.V. B. Kevenaar

20.498 **Leroy, J.** 83.8 : 39
◆ ZEISELS EN VERTELLINGEN : 2e en 3e Deel. *Geïll. dr Jos. Speybrouck — Tielt, Lannoo,* 1940, 6e *omgew. uitgave,* 8 *dln* (21 × 15) *elk* 158 *blz.* *elk* 12 *fr.* ; *de* 8 *dln* 80 *fr.*
V — Enkele jaren na zijn overlijden verschijnt thans de zesde uitgave van Leroy's sedert lang bij de jeugd gunstig bekend vertelselboek. Nu het eenigszins werd omgewerkt en van zijn Westvlaamsch dialect werd ontdaan, en anderzijds mooi geïllustreerd, zal het werk nog in veel ruimeren kring worden gegeerd. De eenvoudige volksche verteltrant, de typische uitdrukkingen en de fijne humor stempelen het tot een echt volksboek, dat in geen enkele volksboekerij mag ontbreken. J. Lauwerys

J . Leroy

20.499 **Morgan, Stella E.** 83
DE RIVIER KWAM. *Vert. uit h. Amerikaansch [Again the river] dr W. J. Ooms — Baarn, Bosch & Keuning,* 1941 (19×13) 231 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50
V — De rivier is een gevaarlijke kracht in de streek, welke maar een voet hooger ligt. Bij tijden treedt ze in geweldige vernielzucht buiten haar oevers. Dan komt de nood en ellende over de boeren. Ze worstelen tegen het element, lijden, delven soms het onderspit, en blijven toch dien grond trouw. Van dien trouw getuigt ook het gezin Morton, ofschoon de rivier haar veel liefs ontneemt. Een boeiend verhaal, en waard om gelezen te worden. Zonder eenig voorbehoud vòor allen geschikt. TOOS POST

20.500 **Rauzier-Fontayne, Lucie** 83.8
KERSTNACHTEN. Een bundel kerstverhalen. *Bewerkt naar h. Frans [Nuits de Noël] dr T. van Buul — Assen, van Gorcum & Comp. (Verhalenbundels, nr* 13*)* 1939 (21×15) 111 *blz.* *fl.* 0,95 ; *geb. fl.* 1,55
V, [P] — Van de bekende schrijfster uit Fransch-Zwitserland. — De eerste Kerstnacht speelt in Frankrijk, vóór enkele jaren ; op 'n vervallen hoeve wrokt 'n oude man omdat z'n kinderen hoeve en erf verlieten : de Kerstnacht brengt verzoening en vrede. — De tweede Kerstnacht verplaatst den lezer te Straatsburg, in den bewogen tijd der Fransch. Omwenteling ; uit lijden en offer, bloeit liefde en zege. — De derde Kerstnacht, 'n sprookje uit den Rococo-tijd, staat in 't teeken der Caritas die 't Kerstkind de wereld kwam leeren. Vrij romantisch, doch van dat romantisme, dat ondanks alle evolutie, steeds jongere en ook oudere lezers zal boeien ! — De vertaling kon vlotter zijn ; toch zeer graag aanbevolen. FR. CROLS

20.501 **Shepherd, Eric** 83.0
MOORD IN HET KLOOSTER. *Vert. uit h. Engels [Murder in a minnery] dr Frans van Oldenburg Ermke — Den Haag, Thijmfonds,* 1941 (22×16) 104 *blz.* *geb. fl.* 2,60
V — Een vlot en geestig geschreven en even vlot en uitstekend vertaalde detective-roman, waarvan de vertaling de echt Engelse geestigheid goed tot haar recht doet komen. Een verhaal, dat ook de niet-vereerders van het genre enige aangename avonden verschaffen kan. S. J. ROBITSCH

20.502 **Toussaint, A. J.** 83.9 : 39 : 37
◆ AVONTUREN IN HET LAND VAN RODE. Geschiedkundig leerleesboek voor de hoogste klassen van de R. K. lagere scholen en voor het R. K. voortgezet onderwijs. *Geïll. met tekeningen dr W. A. G. H. Hendrikx — Lutterade, A. Peters, Fonds voor Heemkunde* [1939] (21×15) VII, 153 *blz.* *fl.* 0,95; *gec. fl.* 1,10
V — Een brok plaatselijke geschiedenis en heimatkunde in verhaalvorm, die niet alleen bij de schooljeugd, maar ook bij de volwassenen, vooral uit Hollandsch-Limburg, in den smaak zal vallen. De hoofdfiguur is de sympathieke boerenjongen Nand, die als knecht op de Augustijnenabdij Kloosterrade belandt en er met jachtwachters, dieven, steenhouwers en druivenlezers allerlei avonturen beleeft. Prettige teekeningen zijn een genot voor het oog. J. LAUWERYS

20.503 **van Hemeldonck, Emiel** 83.9
◆ JOHAN VAN DER HEYDEN, MAGISTER. *Bandversier. en penteek. v. Jan Waterschoot — Leuven, Davidsfonds (Volksreeks nr* 296*)* 1941 (20×16) 220 *blz.* 18 *fr.* ; *geb.* 22 *fr.*
V — Gerecenseerd onder nr 20.395 in de kroniek « De jongste Oogst ».

20.504 **van Idserda, Stins** 83
MOED HOUDEN, MAUD ! *Geïll. dr Jac. Stegeman — Lochem, De Tijdstroom,* 1940, (25×17) 197 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
V, M, N — Een serieus en tevens opgeruimd meisjesboek. Na regen komt zonneschijn. Een erfdeel komt er wel wat filmachtig bij te pas maar schaadt niet aan den algemeenen goeden indruk. M. VAN COPPENOLLE

20.505 **van Lokhorst, Emmy** 83
JESSY EN DE ANDEREN — *Geïll. dr Rie Reinderhoff — A'dam, van Holkema & Warendorf; Antwerpen, J. van Tuyl,* 1938 (23×15) 227 *blz.* 34 *fr.* ; *geb.* 44,75 *fr.*
V, M, N — Paedagogisch gesproken is dit een gezond en opbeurend meisjesboek. Ofschoon schrijfster op zekere plaatsen te veel kleinigheden aanhaalt is het, in 't algemeen een vlot verhaal. Neutraal. M. VAN COPPENOLLE

Emmy van Lokhorst

20.506 **van Oven, Ro** 83
HET MOET ! *Geïll. met omslag en illustraties dr Lotte Ruting — A'dam, Ned. Keurboekerij, (Serie Meisjesromans)* 1940 (23×16) 228 *blz.* *fl.* 2 ; *geb. fl.* 2,50
V, M, N — In het gezin van den dorpsschoolmeester Oostra wordt de stille Aagje een te zware taak opgelegd, die ze

echter met opgewektheid en toewijding vervult. Hans Bosma's oog valt op dit altijd bereid zijnde meisje, dat hem in een moeilijke periode van zijn leven, weer den moed geeft zijn studie te hervatten. J. M. C. DE HAAN

20.507 XX **83.8**

GROOT HUMORISTISCH ALBUM. *Geïll. — A'dam, Mulder & Co, 14 C. Schuytstr.,* 1941 (27×20) 400 *blz.* *gec. fl.* 1,25

V — Een fantastische detectiveroman, getiteld 0 uur 10, een verzameling korte verhalen en een groot aantal onschuldige anecdotes met illustraties, overgenomen uit buitenlandsche amusante weekbladen vormen de inhoud van dit « Groot humoristisch album ». — Ontspanningslectuur voor iedereen. M. TH. WESTENDORP

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

20.508 Bruijn, Cor en Bruijn-de Vries, M. **83**

Cor Bruijn

SIJTJE — *Geïll. met 1 kleurpl. en teek. dr F. Hazeveld — A'dam, C. A. Spin & Zn,* 1940 (26×18) 264 *blz. geb. fl.* 3,90

VIa-b, M — Sijtje is de levensgeschiedenis van een meisje vanaf haar 4de tot haar 12de jaar. Buitengewone dingen doen zich niet voor. Schrijvers vertellen huiselijke tafereeltjes en teekenen vrij goed, doch algemeen, de kinderpsyche. Het boek is te lijvig voor bedoelden ouderdom en menige bladzijden hadden, zonder aan het geheel te schaden, gemakkelijk kunnen wegvallen. Dat Sijtje met verbazing naar 'n eerste fiets kijkt en dat ze bang is wanneer ze in een trein moet, geven met andere détails aan het boek een ietwat oud cachet. De keurige uitgave laat degelijker werk onderstellen. Voor onze Vlaamsche kinderen is de te Hollandsche taal hinderlijk.
L. VERWIMP

20.509 van Wehl, Nannie **83.9**

DE GROOTE TAAK VAN EMMELINE. *Uit h. Amerikaansch [Emmeline] naverteld naar Elsie Singmaster — Geïll. dr Gabi Wirth — R'dam, A. Voorhoeve,* 1938 (21×15) 115 *blz.* *fl.* 0,60

VI A, M — Dit interessant kinderboek, dat ook een brok geschiedenis bevat daar het zich afspeelt ten tijde van den burgeroorlog in de Vereenigde Staten en het de nederlaag van de Rebellen vertelt, zal de lezerkes heel zeker behagen. Vlotte verhaaltrant, aardige illustratie. M. VAN COPPENNOLLE

Nannie van Wehl

VIb — KINDERLECTUUR

Voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

20.510 Fennis, C. **88 : 22 : 24 : 37**

◆ ENGELENBOEK. Leesboek voor de kath. lagere school. *Geïll. met 3 pltn en talrijke teekeningen dr Mardi — Utrecht, St.-Gregoriushuis,* 1933 (20×14) 104 *blz.*

VIb — Het is jammer dat dit mooi boekje nu eerst kon gerecenseerd worden. Uit het Oude- en het Nieuwe Testament vertelt C. Fennis deze gebeurtenissen, waarin Engelen optraden als de door God aangestelde trouwe wachters der menschen. Elk verhaaltje geeft getrouw het bijbelverhaal weer, maar in kindertaal en zoo piëteitvol, dat het ons geloof en onze liefde voor God's lieve Engelen verlevendigt. In het voorwoord schrijft H. J. H. M. Fortman, pr. : « Een kind houdt immers van sprookjes en betreurt het alleen, dat die sprookjes nooit werkelijkheid worden. Hier krijgen zij een sprookje, dat wel werkelijkheid is en hooren zij van een sprookjeswereld, waarin God henzelf heeft geplaatst. » De Hollandsche kinderen kregen dit werkje als leesboekje ; wat hebben die dikwijls veel voor op onze Vlaamsche kinderen. — Oude spelling. L. VERWIMP

20.511 **Fried, Norbert** 83.8
HOE DE BAS BIJ DE RADIO KWAM. 5 Sprookjes van deze tijd. *Bewerkt naar h. Tsjechisch dr Beatrice Willing. Tekeningen en fotomontage v. J. Rothe en W. Schlosser — 's Graveland, De Driehoek,* 1939 (23×19) 61 *blz.* *met spiraalrug fl.* 1,25 [24 *fr.*]
VIb — Norbert Fried heeft het aangedurfd sprookjes te schrijven over moderne dingen : over de radio, de schrijfmachine, de valscherm, de voetbal en de telegraaf. De boeiende verhalen vol verrassende vondsten en de ongewoon keurige illustratie maken van dit werkje een model-kinderboek, met als veredelende strekking de gemeenschapsgedachte. Een boekje om kinderen gelukkig mee te maken. L. VERWIMP

20.512 **Kearton, Cherry** 83 : 59
EEN GELUKKIGE DIERENFAMILIE. *Vert. uit h. Engelsch [My happy family] dr R. C. Fockema. Geïll. met foto's van den schrijver — A'dam, Scheltens & Giltay,* 1940 128 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,50
VIb — Mary de tamme chimpansee, Tommy de jonge foxterrier en Robin de mongoz maken de gelukkige dierenfamilie uit, waarmee Peter kameraadschappelijk de groote vacantie in het huis van zijn oom doorbrengt. D. BANNENBERG

20.513 **Nieuwenhuijsen, George** 88: 59 : 37
ONZE DIEREN. Voor school en huis — *Geïll. dr Verstijnen — Den Haag, Nedl. Vereenig. tot bescherming van dieren, 40 Pr. Mariestraat,* 1941, 2e *druk* (24×15) 94 *blz.* *fl.* 0,20
VIa-b-c — Gedichten en verhalen in dit boekje hebben allen hetzelfde doel : vriendschap tusschen mensch en dier te verstevigen en te motiveeren en de kinderen vertrouwd te maken met de dierenbescherming. We vinden in het werkje een paar goede gedichtjes en treffende verhalen over dieren-trouw. We hopen dat onze Vlaamsche kinderen dit boekje hooren voorlezen in de klas. De streving van de dierenbescherming is een opvoeding tot meer menschelijkheid en idealisme, zeker tot een eersten stap naar idealisme, maar 'n stap die noodzakelijk is willen onze kinderen hoogere toppen bereiken. Aanbovolen. L. VERWIMP.

20.514 **Riemens-Reurslag, J.** 83 : 087
ANNELIESJE UIT DEN ACHTERHOEK. *Met plaatjes v. Hil Bottema* — DE GESCHIEDENIS VAN BETSIE HET PAARD. *Met teekeningen v. Johanna Bottema — A'dam, A. J. G. Strengholt; Antwerpen, De Nederl. Boekhl, (Volkskunst en kinderkunst)* 1940 (23×24) *elk* 24 *blz.* *met spiraalrug* 24,30 *fr.*
VIb-c — Twee frissche boekjes met heerlijke plaatjes. Betsie geeft in 't kort de levensgeschiedenis van een paard. Anneliesje behandelt vluchtig de voornaamste feestdagen van het jaar met hun oude volksgebruiken. Voor onze Vlaamsche kinderen zullen sommige gebruiken als deze van Palmpaschen vreemd aandoen. — Aanbevolen. L. VERWIMP

20.515 **XX** 83 : 39
◆ DRIEKONINGEN. De onnoozele kinderen — *Geïll. dr Germaine Cluytmans* — DE HEILIGE NIKOLAAS — *Geïll. dr Rik Keuterickx — Antwerpen, Het Kompas,* 1938 (25×18) 15, 16 *blz.* *elk geb.* 7,50 *fr.*
VIb-c — Beide verhalen hooren in elke boekerij thuis. Uitgave en illustratie zijn fijn ! We hopen dat beide boekjes de eerste zijn van een gansche reeks. L. VERWIMP

20.516 **XX** 88 : 087
◆ MIJN PRENTENBOEK — *Geïll. met gekleurde fig. door Joz. — Averbode, Goede Pers,* 1935, 3 *dln* (25×35) 32, 32, 16 *blz.* *fl.* 2,50 *fr.* ; 2,50 *fr.* ; 2 *fr.*
VIa-b — Het eerste deel bevat, naast gedichtjes, 'n dozijn vertellingen in den trant van « Zonneland » over het leven van Jezus en de H. Maagd, benevens een paar grepen uit het leven, welke als voorbeeld bedoeld zijn voor kruistochters. In het tweede deel vinden we, afwisselend met verzen, 'n 12 tal sprookjes. Het derde deel, dat uitsluitend gedichtjes bevat, voldoet minder. — Goede lektuur. L. VERWIMP

88. - Gemengde Opstellen

20.517 **Davids, H. L., Dr** 84 : 81 : 809 : 48
◆ DE GNOMOLOGIEEN VAN SINT GREGORIUS VAN NAZIANZE — *Nijmegen, Dekker & van de Vegt,* 1940 (24×17) 164 *blz.* *fl.* 4,10
IV* — Vermoedelijk een doctoraal proefschrift van de Nijmeegsche Universiteit, waar de studie van de oudchristelijke literatuur kenlijk bloeit. Dr Davids vraagt voor de gnomologieën van Gregorius *poëmata moralia,* over deugd, kwaad, maagdelijkheid, vrouwelijke behaagzucht e.d. — de plaats die hun toekomt. De inleiding, goeddeels uit citaten samengesteld, maakt een nogal woeligen indruk ; geen duidelijk overzicht van het gnomisch genre, noch van de letterkundige nalatenschap van Gregorius. Maar voortreffelijk is het werk zelf : tekst van de gnomen, interpretatie, commentaar, behandeling van taal en metriek. De au-

teur speurt naar de Grieksche denkers die Gregorius hebben geïnspireerd : het zijn voora de Cynici. Hij vertaalt vlot, verbetert Migne op vele plaatsen, interpreteert fijnzinnig. (Naar zijn oordeel zijn de *gnoomika disticha* niet van Gregorius). Het geheel is een mooi stuk philologenwerk, waar wij zien hoe een kerkvader met classieke vorming, uit de Grieksche levenswijsheid de kruim heeft weten te halen en deze voor christelijke gemoederen heeft genietbaar gemaakt. Dr G. RASKIN

20.518 **de Haes, L. F. M.** **801 : 81**

GEDICHTEN BEGRIJPEN. Een nieuwe woordkunst uitsluitend gericht naar een bewust en verdiept genieten van kunst, voor alle inrichtingen van voortgezet onderwijs en voor zelfstudie.

GEDICHTEN GENIETEN. Een reeks besprekingen van gedichten, aansluitend bij *Gedichten begrijpen* voor alle inrichtingen van...

Geïll. met 4 *pltn — Groningen, P. Noordhoff,* 1939 (23 × 15) 83 *en* 137 *blz. fl* 1,25 *en fl.* 1,60

V — Lang niet kwaad, dit leermateriaal en die lesschema's. Er is klaarheid, afkeer van groote woorden en geleerdheid, en een rond en gezond smaken van mooie stukken. In de keus wordt al wat intellectualistisch is nogal opvallend ter zijde gelaten, om veel meer nadruk te leggen op wat tot het oog spreekt : van daar die overvloedige *de Laey's*. Overigens een macht parels van af Halewijn tot Bert Peleman. Jammer dat de groote refereindichters niet mede doen. — Aanbevolen. Dr JORIS CAEYMAEX

20.519 **Knuvelder, Gerard** **92.8 : 84 : 809**

◆ PIETER VAN DER MEER DE WALCHEREN. Leven en werken. *Geïll. — Utrecht, Het Spectrum,* 1940 (22 × 14) 239 *blz.* *geb. fl.* 3,50

IV — Besproken in het artikel « Pieter van der Meer de Walcheren » onder nr 20.389

20.520 **Rispens, J. A.** **84 : 81 : 809**

Nietzsche

DE DICHTER VAN DEN ZARATHUSTRA IN VERBAND MET ONZEN TIJD — *Lochem, De Tijdstroom,* 1940 (21 × 16) 55 *blz.* *fl.* 1 ; *geb. fl.* 1,60

III, P — In dit korte, helder en goedgeschreven (1) essay, dat voor den specialist weinig of niets nieuws brengt, wordt door den jong-protestantschen criticus en litterairhistoricus Rispens de *actualiteit* van den denker Nietzsche onderzocht en verklaard. De visionnaire, intuïtieve dichter van den *Zarathustra* kon alleen hierom nog zoo diep op de thans levende en in ontwikkeling verkeerende geslachten inwerken, dat hij, zooals ook Dostojewsky, zoo treffend uiting heeft gegeven aan zijn voorgevoel van den reeds, schijnbaar althans, in vervulling getreden « Untergang des Abendlandes ». Wat in Strindberg, Ibsen, Kierkegaard nog niet tot uiterste consequentie werd doorgedacht, is in den Zarathustra duidelijk geformuleerd, als ondermijning of negatie van al de eerste principiën die tot nog toe de Westersche cultuur hebben onderschraagd. Tegenover de algemeenmenschelijke en universeele beginselen eener natuur-ethiek en den codex eener geveleerde, bovennatuurlijk-gewilde moraal stelt Nietzsche den machtswil van het instinct, die alle doen en laten van den « Uebermensch » heeft te wettigen. Rispens laat niet na (p. 23 vlg.) deze instinctieve, bijna zuiver biologische « Herrenmoral » te confronteeren met enkele, vaak scherpe opwerpingen van andere denkers, en de antinomie ervan tegenover andere punten van Nietzsches denken te doen uitkomen : bvb. tegenover de leer van den eeuwig herhaalden terugkeer der dingen ! Een ernstige, objectieve en nuttige vulgarisatie van hoogeren rang ! PROF. FRANK BAUR

(1) *Alleen hier en daar een beetje te druk bezet met Germanismen* : verleugend, trefzeker, zoo te zeggen, tuchting, wezensonderscheiden, *enz. enz. Laten we toch de grens tusschen zoo verwante talen scherper en scherper trekken !*

20.521 **Ritter, P. H. jr, Dr** **801 : 85**

VAN STAMELAAR TOT REDENAAR. *Geïll. met 2 fot. en 2 fig. — Utrecht, J. Bijleveld,* 1941 (21 × 13) 165 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90

IV-V — *Van Stamelaar tot Redenaar* wil een handleiding zijn voor den gelegenheidsredenaar. Het is dus niet bedoeld voor beroepsredenaars, maar geeft aanwijzingen en wenken aan hen, die zoo nu en dan voor het geval komen te staan het woord in het openbaar te moeten voeren. Na enkele gedachten aangaande de algemeene psychologie van de redekunst, worden de verschillende gelegenheden waarbij dit optreden noodig is, nagegaan, de verhouding tusschen spreken en auditorium scherp belicht en de juiste toon aangegeven. Voor het goed volgen is een zekere ontwikkeling noodig. JOH. REESE

20 522 **Ross, J. A.** **84 : 82 : 81 : 809**

EURIPIDES, DIGTER EN DENKER. Met 'n vertaling van sy Hippolytos. *Geïll. met 12 platen — A'dam, Swets & Zeitlinger,* 1940 (22 × 16) XI, 283 *blz. fl.* 3,70 ; *geb. fl.* 5,05

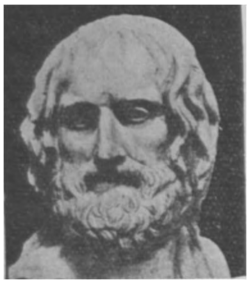

Euripides

IV — Dit merkwaardige boek brengt meer dan de titel uitdrukt : het is een algemeene inleiding tot de Attische tragedie en daardoor tot den oudgriekschen geest. Hoe die geest in Euripides belichaamd is wordt hier duidelijk aangetoond. Het is daarbij een boek voor dezen tijd : werk en ideeën van Euripides zijn in hooge mate modern. Daarvan overtuigt u dhr. Ross aan de hand van de teksten. Euripides, eerste romanticus van Europa, vader van den roman, heeft op de Westersche beschaving een diepen invloed uitgeoefend. Zijn bedoeling, dichter te zijn èn zedencriticus, doet aan B. Shaw denken ; een van zijn dramatische lievelingsmotieven, de botsing in de ziel van de vrouw, leeft op bij Ibsen ; zijn zedelijk autonomisme herinnert aan den categorischen imperatief van Kant ; Voorzienigheid wordt bij hem Nooddwang, als bij Heine (laatste twee opmerkingen van mij). Mede leveren de oude Grieken de kern voor bepaalde « moderne » gedachtenstroomingen : Renaissance en humanisme, rationalisme (Thoekudides), communistisch atheïsme (Kritias). Daar komt bij dat Euripides zin betuigt voor het ongerepte natuurschoon ; de hemel weet hoe vaak dit fijne gevoel aan de oude Grieken werd ontzegd. Het zal den gemiddelden lezer verbazen hoe een aantal « christelijke », bepaald Paulinische, opvattingen bij Euripides doorschemeren : erfelijke, zedelijke belasting, eerbied voor de kuischheid (het gebed tot Artemis, vv. 101-137, klinkt als een katholieke hymne aan Maria) ; een enkele maal sluit de tekst van Euripides nauw aan de letter van de Psalmen of van Paulus aan. *Anima naturaliter christiana.* Ook dit is een getuigenis voor den veredelenden en godsdienst verdiependen invloed van de Grieksche kunst, zooals dhr. Ross dien helder schetst. Elders weer geeft de Afrikaansche auteur blijk van psychologisch doorzicht, b.v. waar hij bewijst dat Euripides géén vrouwenhater is, — rechtzetting van een gangbare opinie ; waar hij de karakters uit den *Hippolytos* ontleedt, — een model van analyse, vormend voor het begrijpen ook van andere tragedies ; waar hij aantoont waarom juist Euripides zoo tragisch is. Af en aan ontwikkelt hij een rake, persoonlijke vinding. En beter dan door theoretische beschouwingen ervaart de lezer de charme van den Griekschen geest aan het proza zelf van den heer Ross : stijl en zegging van dezen man zijn beheerscht, wijzen den humor niet af en vloeien helder en genotrijk als het water van Kastalia. Langs Ross naar Euripides, langs Euripides naar den Griekschen geest : dit is een effen weg, zonder steenen des aanstoots. Kende ook dhr. Ross het werk van W. Dörpfeld, *Alt-Olympia,* 1935, en dat van Walter F. Otto, *Dionysos, Mythos und Kultus,* 1933, welke hij niet citeert, zijn eigen opvattingen over het Grieksch theater en over Dionysos zou hij daardoor niet noodzakelijk moeten herzien : wie voorheen over Euripides reeds andere studiën heeft gepubliceerd, kan zijn man staan. — De vertaling van den *Hippolytos* is meesterlijk ; wie ze met aandacht leest, zal meer dan een vers aanstrepen. Verzorgde aanteekeningen helpen den leek over alle moeilijkheden heen. De platen zijn niet zoo maar mooie prenten : zij scheppen sfeer en vinden een commentaar in den tekst. Het fraaie werk sluit met een register. Dr G. RASKIN

20.525 **Schrijnen, Jos., Dr** **04 : 88**

◆ COLLECTANEA SCHRIJNEN. Verspreide opstellen. *Samengesteld dr Dr Christine Mohrmann, P. J. Meertens en Dr Win. Roukens. Geïll. met portret en 2 taalkundige kaarten — Nijmegen, Dekker & van de Vegt,* 1939 (25 × 18) XX, 496 *blz. fl.* 6

Prof. Dr Jos. Schrijnen

IV — De bezitter van dezen lijvigen bundel « Kleine Schriften » is goed bij machte een overzicht te krijgen van de veelzijdige en vruchtbare werkkracht van zaliger Prof. Schrijnen. Drie oud-studenten brachten, uit zijn nagelaten artikelen, een keuze bijeen van die stukken, welke om methodologische of om feitelijke redenen, blijvend waardevol mogen heeten en, in vaak moeilijk bereikbare collecties, voor de wetenschap dreigden verloren te gaan. En, met het oog op de bruikbaarheid voor een ruimer aantal specialisten dan die het Nederlandsch beheerschen, hebben zij de principieel gewichtigste opstellen in het Fransch of het Duitsch vertaald, waarvoor wel iets te zeggen is ; al blijft het onze overtuiging dat wezenlijk onmisbaar cultuurgoed, in eender welke taal gesteld, toch steeds zal weten door te dringen tot de belangstellende specialisten. Zoowel de

inleidende lijst der « Publicaties van Prof. Dr Jos. Schrijnen » als de afgedrukte opstellen geven inmiddels eenrijk beeld van de omvangrijke wetenschappelijke productiviteit van den te vroeg gestorven geleerde. Gewichtige bijdragen tot de algemeene, de indo-europeesche en de klassieke taalkunde, tot de kristelijke archæologie (het Kerklatijn inbegrepen), de Nederlandsche dialectologie en de volkskunde verdringen hier elkaar. Het heeft geen zin het eene opstel boven het andere te willen uitverkiezen : de belanghebbende zal niet één zonder verrijking van kennis, inzicht of methode blijken te hebben gelezen. Een zeer oordeelkundig ontworpen reeks naam-, zaak- en woordregisters, in het Nederlandsch, het Duitsch en het Fransch, oriënteeren daarenboven den gebruiker in den overvloedigen voorraad aan geleerdheid, die hier geboden wordt. PROF. FRANK BAUR

20.524 van der Meer de Walcheren, Pieter **93 : 809**

◆ MENSCHEN EN GOD : 1e deel. 1911-1929 — *Utrecht, Het Spectrum ; Brugge, Wiek Op,* 1940, 2 *dln* (22 × 14) 346 *blz.* *geb. fl.* 4,50

IV — Lees de bepreking van dit werk onder nr 20.388 in het artikel « Pieter van der Meer de Walcheren ».

20.525 van der Veen, Adriaan e. a. **84 : 809**

van der Veen Adriaan

DE JONGSTE GENERATIE OVER J. GRESHOFF 1888-1938. *Geïll. met 1 portret — Den Haag, H. P. Leopold,* 1938 (23 × 16) VI, 33 *blz.* *fl.* 1,25

IV — Deze kleine verzameling van tien litteraire, zelfs sterk lyrische gelukwenschen voor den vijftigjarigen Greshoff heeft op zichzelf weinig belang ; tenzij dan dat ze komt van een aantal jongere schrijvers, die allen in den profeet van het Hollandsch amoralisme hun gids en hun meester zien. Immers, een letterkundige generatie kenmerkt zichzelf o.m. ook door de gemeenschappelijke voorgangers waarop ze zich bewust is terug te gaan. Een hunner (D. Koker) verklaart dat die van zijn generatie « hun gevoelens en opvattingen volkomen vertolkt vinden in Greshoffs geschriften». En welke gevoelens dat dan zijn ? Die, natuurlijk, welke allen als karakteristiek voor den auteur Greshoff in hem ophemelen : zijn volstrekt relativeeren van iedere zedelijke norm, het cameleon-achtig gemak waarmee hij ook eigen vroegere standpunten verloochent, zijn anti-burgerlijkheid, een vrijheidsdrang die gaarne het begrip vrijheid verruimt tot « libertinage aan den zelfkant ». Natuurlijk moet Pater Dr J. van Heugten, S.J., die zoo stout is te meenen dat een dergelijke levenshouding minder kansen op levensgeluk biedt dan een minder « instinctieve » moraal, hier weer een pluim laten. Curieus is hoe deze jongeren er geen oogenblik aan denken, dat het P. van Heugten evenzeer heilige ernst kan zijn met *zijn* opvatting, als zij meenen dat het de immoralisten en zgde. « vitalisten » is met de hunne ! F. BAUR

Hoekje van den Bibliothecaris

Examen voor Candidaat-Bibliothecarissen

Begin Juli e.k. zal een officieele juryzitting plaats hebben tot afnemen van het examen voor candidaat-bibliothecarissen.

Wie bij deze gelegenheid zijn diploma wenscht te behalen, kan zijn inschrijving nemen door storting van het verschuldigd bedrag, nl. 35 fr., op postrekening 241.02 van Vlaamsche Boekcentrale, Cuylitsstraat 27, Antwerpen, ofwel rechtstreeks op postrekening 718.35 van den Dienst der Openbare Bibliotheken, Nijverheidsstraat 54, Brussel.

In beide gevallen, op de keerzijde der betalingsstrook vermelden : « Inschrijving examen voor bibliothecarissen te Antwerpen », alsook naam, leeftijd en volledig adres.

Alleen candidaten van Belgische nationaliteit worden tot bedoeld examen toegelaten.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recencies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

Uitgevers : "Alg. Secretariaat voor Kath. Boekerijen,, J. Baers, Cuylitsstraat 27, Antwerpen
Verantwoordelijk hoofdredacteur : J. Baers, Cuylitsstraat 27, Antwerpen
Drukkerij V. van Dieren & C°, Venusstraat 27, Antwerpen

NUMMER 7 NEGENTIENDE JAARGANG JULI-AUG. 1941

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

REDACTIE en BEHEER :
Cuylitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België : Abonnement : 35 frank Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland : Abonnement : f. 2.75 Dit nummer : f. 0.35

BIJ ANTON VAN DE VELDE'S FANTASTISCHEN ROMAN

PUKKIE PECH (*)

door PAUL HARDY

20.526 Dit boek is, volgens de verklaring van den auteur zelf, geschreven voor de eenvoudigen van harte en voor de « hopelooze » idealisten, die « in harde waarheid hebben geleden ». De eersten zullen er om lachen ; de laatsten zullen er om schreien. Hij voegt er niet aan toe wat de overigen zullen doen, — en die zijn wel het sterkst in aantal, want de meeste idealisten gooien het op een akkoordje, wanneer ze de eerste symptomen van het lijden om de waarheid nog maar beginnen voor te gevoelen, terwijl de eenvoudigen van harte het jongste nummer van « De Haardvriend » zullen verkiezen boven « Pukkie Pech ». Naar mijn vermoeden evenwel zullen ook de vele anderen, zelfs diegenen, bij wie de eenvoud des harten reeds lang te loor is gegaan, mitsgaders de idealisten, die met de jaren de « zakelijkheid » hebben leeren op prijs stellen, eerlijk moeten bekennen dat aan dit boek genot te beleven valt. De patenthouders van de absolute esthetische criteria zullen misschien de schouders ophalen, doch zulks kan ons niet verhinderen om ons zonder blozen aan te sluiten bij de meerderheid ten einde te getuigen dat Anton van de Velde een waardevol en wonderbaar boek heeft geschreven en dat er, van zijn slag, geen tweede in Vlaanderen rondloopt.

Die « Pukkie Pech » is een fantastisch personage, nl. een bloesemende kersetak, die op een schoonen lenteochtend loswaait van zijn patriarchalen vader, welke de trots uitmaakt van den onderwijzerstuin. Laten we meteen zeggen dat de inzet van dit boek als een openbarstende bloem is van frisch, juichend leven : een paar bladzijden, welke tot het gaafste behooren van wat door van de Velde ooit werd geschreven. Het eerste tafereeltje is van een zeldzame idyllisch-getinte poëtische volmaaktheid, die deels te wijten is aan de verrassende gradatie in de elkaar-opvolgende beelden. Er valt in de aanvangspagina's van dit boek een onloochenbaren invloed te bespeuren van de teekenfilm. Trouwens, die kersetak, die plotseling een levend mensch wordt en na dit spontaan « bezielings »-proces doodgewoon op avontuur uittrekt is heel en al een teekenfilmthema. Pukkie belandt in de stad, verneemt terloops een paar wondere woorden en gaat op zoek naar goedheid en liefde. Er groeit een apostelziel in zijn kerselichaam. Hij wordt bij een staking duchtig toegetakeld, zoodanig dat men hem een been moet amputeeren en een stoelpoot onder zijn romp vijst (nog een teekenfilm-vondst). Hij ontmoet een geestesverwante in Mirjam de libel, die hem liefheeft. Hun geluk is van korten duur. Pukkie's idealisme moet het afleggen tegen de macht der hartelooze maatschappelijke verstarring, zoodat hem niets meer rest dan zich te wijden aan een paar verschopte zielen, de eenigen, die in hun ellende de grootmoedigheid van zijn wezen kunnen begrijpen en waardeeren.

(*) IV — VAN DE VELDE, ANTON : *Pukkie Pech. Fantastische roman. Met omslagteekening van B. Max. — Diest, Pro Arte,* 1941 (20 × 14) 163 *blz.* 36 *fr. ; in linnen geb.* 48 *fr.*

Dit boek vertoont een zonderlinge constructie. Van de Velde heeft ons een beeld willen ophangen precies van diè maatschappelijke milieu's, welke er onrechtstreeks de oorzaak van zijn dat een edel « hart in de wereld » als dat van Pukkie onafwendbaar te pletter moet loopen. In plaats van Pukkie in die atmosfeer te laten bewegen en aldus van zijn verhaal één geheel te maken schreef hij twee romans naast elkaar. De hoofdstukken, waarin Pukkie optreedt en die, waarin we te gast zijn bij Euphrasie de Bel Or Jadis en haar trawanten krijgen wij in alternatieve volgorde opgedischt. Een paar figuren fungeeren als aanknoopingspunten tusschen beide plans ; zelfs Pukkie komt in het tweede milieu wel eens door het raam piepen, zonder evenwel actief bij de actie te worden betrokken. Heeft de auteur, door het aanwenden van dit procédé zijn taak willen vergemakkelijken of moet voor dit ongewoon uitbouwen van zijn stof naar een dieperen grond worden gezocht ? Daarop willen wij verder even terugkomen.

In « Pukkie Pech » bereikt Anton van de Velde opvallende hoogtepunten wat betreft de hem eigen kwaliteiten van kordaat, synthetisch uitdrukkingsvermogen. Waar het er om gaat een levend iets op karikaturale wijze met één enkel adjectief ten voeten uit te typeeren, legt hij een verrassende virtuositeit aan den dag. Ook de dynamiek van zijn stijl is in dit fantastisch verhaal van een grootere intensiteit dan in zijn vroeger werk. Het boek bevat alinea's van een bewegingsvolle beschrijvingskunst, waarvan de zeer bescheiden schakeeringen steeds hel in de verf staan, dank zij zijn barokke taalvaardigheid en zijn gewaagd « imperialistisch » vocabularium, waarin ons eigen taalbezit vaak smadelijke deuken te incasseeren krijgt.

Anton van de Velde is geen psycholoog en heeft blijkbaar ook niet de ambitie om als zoodanig te worden aangezien. Zijn figuren bewegen zich binnen een vooropgezet kader. Hij is er evenmin de man naar om problemen uit te diepen en zich op het terrein der practische oplossingen ervan te wagen. Hij toont ons enkel waar de problemen te vinden zijn en levert tevens het bewijs dat ze met een beetje goeden wil van onzen kant heelemaal niet zouden bestaan. Af en toe laat hij zich tot beschouwingen verleiden, beschouwingen over die dingen waardoor de mensch leeft : liefde, aantrekkingskracht van het vaderhuis en dies meer. Men moet er geen diepzinnigheid, zelfs geen diepte in zoeken. Ze oefenen echter een weldoenden invloed uit op het gemoed, door hun romantisch-poëtische en wijze mildheid : de mildheid van iemand, bij wie, ondanks de in dienst van het noodlot opgedane ervaringen, het geloof aan 's levens goedheid onaangetast is gebleven. « Wat heeft het hart met je been te maken » zegt Mirjam tot Pukkie, wanneer de kerseman zich beklaagt over den stoelpoot, dien ze onder zijn body hebben geschroefd. Voor het overige zijn de speculatieve zijsprongetjes die van de Velde zich voortdurend veroorlooft slechts korte steekspeluitvallen van zijn combattieven geest of terloopsche boutades van een welbespraakt mensch, naar aanleiding van een woord of een situatie, welke onmiddellijk in zijn vlug brein allerlei associaties te voorschijn roepen.

Een andere opmerkelijke hoedanigheid van Anton van de Velde is zijn subtielen zin voor pathos, geen pathos in de pejoratieve beteekenis, maar zuiver-afgestemde aandoenlijkheid, die, — laat ze dan nog hier en daar met een niet te versmaden « regie »-vondst aangebracht zijn — toch nooit buiten den toon valt en in ieder hart ontroering vermag te wekken. De bladzijden, waarin Pukkie, wanneer het leven hem te machtig wordt, heul wil gaan zoeken bij zijn patriarchalen vader en nog enkel de plaats weervindt, vanwaar de eerbiedwaardidige kerselaar de heele omgeving beheerschte, illustreeren op zeer typische wijze dit waardevolle facet van van de Velde's litterair vermogen.

Wij hebben ons na de lectuur van « Pukkie Pech » bewust de vraag gesteld hoe een man, die naar de vijftig gaat, er in slaagt dergelijk boek te schrijven. Het alleszins problematische antwoord op deze vraag lijkt ons evenwel in zekere mate de oplossing te hebben gebracht van wat wij het « geval Anton van de Velde » zouden kunnen noemen. Het wil ons voorkomen dat we hier te doen hebben met een mensch, die ondanks een geestelijke rijpheid welke volkomen beantwoordt aan zijn jaren, in een benijdenswaardigen staat van gaafheid het complexlooze gemoed heeft weten te bewaren van den vijftienjarigen knaap, die nog niet de faze der ontnuchtering heeft bereikt, na dewelke men beperkingen begint op te leggen aan de dwaze, redelooze exploten der doldrieste fantazie, welke men voordien applaudisseerend haar gangen liet gaan.

Aan deze hebbelijkheid dankt hij waarschijnlijk in de eerste plaats zijn romantischen zin tot idealiseeren, die tot uiting komt in zijn voorliefde voor figuren als den pope en den monseigneur. Daardoor is het ook te verklaren dat Anton van de Velde één der zeldzamen is die het zonder eenige schaamte aandurven een boek te schrijven met één enkelen absoluten maatstaf : het hart. « Der Verstand irrt, das Herz nicht » schreef de groote romanticus Robert Schumann. Maar ook in zijn hart is de dualiteit van van de Velde's wezen in haar

vollen omvang aanwezig. De knaap, die in hem nooit gestorven is, voelt zich enkel thuis in een fantastische, sprookjesachtige wereld. Maar daarnaast doet het hart zich gelden van den volwassen man die de klappen heeft gekregen, die uit den drang van zijn eerlijke verontwaardiging verzet aanteekent, betoogt, luidruchtig getuigt en de zweep in den tempel hanteert, die zelfs hard en brutaal kan te keer gaan, wiens misnoegdheid culmineert, hetzij in een wrang sarcasme (« De oude van Scharre had net bijtijds het familiale huis verlaten — in een fraaie koets, onder paars fluweel opgebaard ») hetzij in een moeilijk te weerhouden walg (de oude Muysegraen die zich bevuilt) hetzij — en dan wordt het pijnlijk — in een gnuivende meedoogenloosheid (de Holbeineske scène van Euphrasie de Bel Or's dood — het ongeval met den rolstoel).

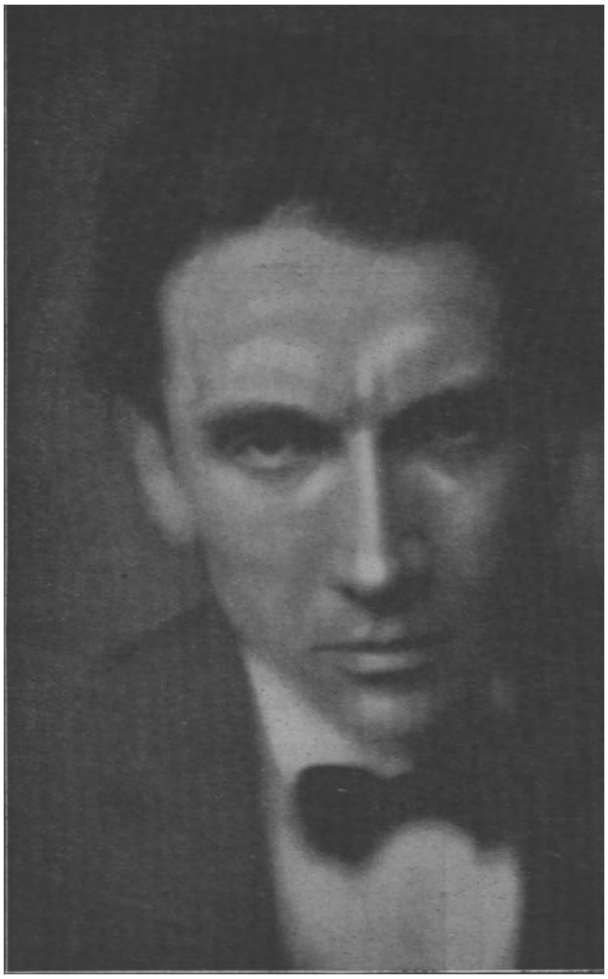

Ligt het dan ook niet voor de hand dat men,wat de zonderlinge constructie van dezen roman aangaat, diepere oorzaken vermoedt. Werden de twee verhaalhelften — het blanke sprookjesachtige en het donker-groene reëele d.w.z. de Pukkie-tafereelen eenerzijds en de uitbeelding van het corrupte, liefdelooze leven der Bel-Or-kringen anderzijds — door den auteur niet bewust of onbewust nauwlettend ui elkaar gehouden, omdat hij in de eene helft zijn jongenshart, in de andere dat van den ontgoochelden idealist wou botvieren. Wou hij verhoeden dat dit laatste de benijdenswaarde gaafheid van het eerste bevlekken zou ? Is de gespletenheid in den bouw van dit boek niet de weerspiegeling en de neerslag van de gespletenheid in van de Velde's eigen psyche ?

Zelfs tot in het idee der ontknooping wordt deze tweevormigheid, mits een zekere nuance, doorgevoerd. Pukkie's levenservaring leidt tot nobele berusting, een passieve levenshouding dus, die evenwel plotseling in actieven zin omslaat, wanneer de kerseman besluit tot het offer in zijn meest volstrekten vorm : dat van zijn eigen wezen. Pukkie's berusting, welke aan het offer voorafging, sproot voort uit de bezinning, welke intreedt, zoodra men de nutteloosheid van de rebellie beseft. Rebellie is op haar beurt de resultante van de machteloosheid bij de pogingen om het initiale levensideaal van schoonheid en goedheid te verwezenlijken. Het ultieme offer van Pukkie was dus de meest logische konsekwentie van zijn aanvankelijk gestelde ideaal, hoe schamel het practische resultaat van dit offer, nuchter beschouwd, ook wezen mocht.

In het andere gedeelte, waarin van de Velde als de verbitterde hekelaar aan het woord is, laat hij de heele karikaturaal-voorgestelde bende in haar eigen liefdeloosheid versmoren. Bij 't sluiten van de markt resten er alleen nog een paar oude en een paar jonge vrouwen « allen kinderloos, allen hopeloos ». En zonder deernis trekt hij zijn drastische conclusie : « Het schorremorrie heeft steeds geluk, maar ook voor de rabauwen slaat een uur van deemstering ». De oude Pukkie vlamt op in een uiteindelijk gebaar van goedheid en liefde ; de liefdelooze « clan » van genotzoekers en zelfzuchtigen verdort en sterft zielig uit. Ook in de negatieve uitkomst van het « reëele » gedeelte triomfeert dus tenslotte een positief idee.

We hebben gemeend ons deze kleine « proeve tot ontleding » bij dit werk te mogen veroorloven, daar wij dezen fantastischen roman aanzien als Anton van de Velde's meest merkwaardige schepping totnogtoe en daar een nader beschouwen van « Pukkie Pech » ons bepaald den sleutel aan de hand doet tot een beter inzicht in de begaafde, doch eenzelvige kunstenaarspersoonlijkheid van Vlaanderen's grootsten fantast.

Heterogeen Programma

door ANTON VAN DE VELDE

FR. VAN OLDENBURG-ERMKE, die ons destijds plezierig verraste met zijn « Homo economicus », waarin humor en satire in een kostelijke doseering vermengd waren, schenkt ons
20.527 nu zijn **Pastoor Pius Paerel (III)**, een« geschiedenis zonder moraal» Het is een frisch boek dat de psyche en de avonturen van kapelaan — later pastoor — Paerel verwoordt in langs-den-neus-weg-humoristische kleur en geur en ons een paar uren prima ontspannende lectuur bezorgd. Dat een boek als deze «Pastoor Pius Paerel» jammer genoeg niet in de handen van « eenvoudige zielen » moet gegeven worden, is te wijten aan het feit, dat van Oldenburg zich af en toe, b.v. in verband met de heiligenvereering, sommige vrijheden permitteert, die door een oordeelkundig mensch naar waarde zullen geschat worden, maar die den scrupuleuzen lezer zeer onbehaaglijk kunnen aandoen. Wat in zoo'n geval voor den eerste een « ondeugendheid » zal lijken, wordt voor den tweede een ergernis. Er zijn van die « moppen », die, hoe onschuldig gemeend ook, niet voor publicatie zijn bestemd. Dat leert ons het gezond verstand, en de ervaring. Dit niet onbelangrijke voorbehoud terzij gelaten, is «Pius Paerel» een dosis vitaminen voor droefgeestigen, kankeraars, geelzuchtigen, steeners en klagers, denkers en tobbers, door rantsoeneering en aanverwante plaisiren getormenteerden, vruchteloos aardappel-en-tarwe-zoekende hunkeraars !

Fr. van Oldenburg-Ermke

En nu we toch over humor bezig zijn, kan ik gevoeglijk even KAREL JONCKHEERE onder
20.528 den arm nemen, die in zijn **Tita vlucht** (IV) de lotgevallen van zijn hondje — en deszelfs bazin en baas — tijdens de recente vlucht naar Frankrijk verhaalt. Hier is een póging om het geheel, ruim 250 blz., in het teeken van den humor te houden ; dat lukt echter slechts voor ... misschien een tiende van dezen « hondenroman », de rest is te uitvoerig uitgesponnen rond een veel te weinig zaaks zijnde thema, zoodat we finaliter den indruk van eentonigheid (vijand nr 1 van humor !) niet kunnen ontgaan. « Cargo » van denzelfden auteur, al leed ook dàt boek in zekere mate aan het euvel der uitrafeling, was m.i. qua humor veel beter geslaagd dan « Tita vlucht ». Je kan humor, dien grilligen knaap, niet als slaaf behandelen ; 't is een gelukskind, een vrijgevochten avonturier, die zich af en toe wel wil neerzetten aan onzen haard, maar je huurt hem niet als knecht, je bindt hem niet, je koopt hem niet ! Als humor je gast is, leg dàn vluchtig beslag op hem en zegen daarna zijn, zelfs kortstondige, aanwezigheid, maar poog zijn levende, soepele gedaante niet te vervangen door een geïmproviseerden figurant !

Karel Jonckheere

« Tita vlucht » is in zijn genre een niet onaardig boek, als tijdverdrijf geschreven, als tijdverdrijf te lezen, goed, maar 't heeft te weinig om 't lijf, dat Titatje en haar vlucht, om ons, na de heenreis, ook op de terugreis nog te boeien. Zoo Jonckheere dit boek herleidt tot een schappelijke halveering van 't aantal bladzijden, zal de historie, met haar humoristische flitsen, er veel bij winnen.

J. HENDRIKS, tot op heden, naar ik veronderstel, nog onbekend in de literatuur, publiceerde
20.529 **Huwelijk zonder kinderen** (III), veeleer uitgebreide novelle dan roman te noemen. Het is sterk opvallend hoe zeer Hendriks door Elsschot beïnvloed is. Dezelfde kortgebondenheid van zinsbouw, hetzelfde laconisme in de situeering van toestanden en personages, in de weergave van de atmosfeer, de ietwat droge etsformule in den stijl. Iets nieuws is er niet in te zoeken. Voor het literaire of esthetische genot moet je noch Hendriks noch zijn model Elsschot lezen ; voor de ideologie... ach, Heer, er is geen ideologie mee gemoeid, herleid als het geheel is tot nuchtere, alledaagsche stenografisch genoteerde faits-divers, met negatie van wat maar eenigszins aan « literatuur » en « tendens » zou doen denken. Je kan weinig kwaads zeggen van zoo'n boek ; je denkt er immers niet aan den persstijl van een « familiedrama in de zooveelste wijk » critisch te bekijken ! Je leest het geval critiekloos, nuch-

John Hendriks

ter, onberoerd, onverschillig, en tot slot, tja, we weten 't nu : als Karel zijn vrouw een paar kinderen had bezorgd, zou, naar hij meent, de berekening uit haar leven verdwenen zijn, en hadden zij meer geluk gekend dan in de huizen-speculatie. Die vaststelling doe je met den schrijver in de laatste alinea's van de laatste bladzij. Punctum.
Ik geloof dat het euvel der epigonerij, de nasleep der nieuwe zakelijkheid, aan enkele jongeren een grover part speelt dan zij zelf wel vermoeden. Laten wij 't echter niet dramatiseeren. Aan alles komt een eind, ook aan de, reeds oudmodische, mode der onliteraire, nuchtere Sachlichkeit ; eer we een jaar of wat verder zijn, zullen de meeloopers van nù zich tot een andere richting bekend hebben of verdwenen zijn uit de literaire circulatie. De tand des Tijds is een niet steeds onwelkom instrument !

20.530 Ludo van de Wygaert, die tot op heden alleen gedichten publiceerde, waagde zich aan een roman : **Nevelingen (II-III)**. Het is moeilijk den inhoud van dit verward-aandoende opus te resumeeren. Een offerande aan het estheticisme, het narcissisme,en daarnaast de aftakeling ervan? Het is nog moeilijker zoo'n thematiek te aanvaarden in den vorm van een vulgair uitgegeven boeksken, met, nota bena, vijf bladzijden errata als toegift ! Dit laatste willen we echter graag op de kap van drukker en uitgever laden. Het blijft er niettemin onbehaaglijk om, in zoo'n ellendig kleed een « boek van schoonheid en smart » te moeten verwelkomen. Wat den stijl van dit werk betreft : van de Wygaert heeft zijn zorg geconcentreerd op de poëtische vormgeving van zijn proza, met het gevolg dat het geheel zeer kunstmatig aandoet, gemaniëreerd, té precieus. Onder dat alles boet de idee geweldig veel van haar verstaanbaarheid in, bij zoover dat de wijsgeerigheid voor waanwijsheid kan versleten worden. Het herhaald weglaten van lidwoorden kon anno 1900 een novum zijn, thàns herinnert het ons alleen nog vaag de manie van sommige impressionisten uit de tachtiger beweging. Van de Wygaert's prozaproeve is, alles bijeen, naar vorm en inhoud, decadent uitgevallen. Dat hij den Franschen romancier Proust terloops onder den arm neemt (blz. 123) kon pleiten voor zijn goeden smaak, maar deze « Nevelingen » zijn mijlen van Proust's literatuur en philosophie verwijderd ! De erotische experimenten van den romanheld Luda wijzen ten overvloede op een totààl gebrek aan ruggegraat. en ik meen niet te overdrijven wanneer ik zeg dat juist dàárin de algemeene karakteristiek van dit boek ligt : het ruggegraatlooze, dat, vooral in dézen tijd, in dit ons land, als een vreemd, ontaard iets aandoet. Die « Nevelingen » hooren thuis aan de Riviéra, niet tusschen Noordzee en Maas ! En alle « europeanisme » rond dergelijk proza-experiment, met zijn onbeholpen gecamoufleerd sensualisme en zijn pseudo-wijsgeerigheid, is larie en gezwam. Dan waren de rauwe fresco's van onze realisten op de grens dezer eeuw ten minste nog oprécht, wat van deze neveligheid niet kan getuigd worden. Van de Wygaert zou men op de literaire legkaart kunnen deponeeren — alle verhoudingen in acht genomen — tusschen... Baudelaire en Maeterlinck, hetgeen den auteur misschien vleien zal, maar meteen bewijst hoe lastig het is met hem vasten grond te betreden en rustig naar een zuiver afgelijnd doel te gaan. De dichter van de Wygaert (want dichter *is* hij beslist) schenke ons gaver werk en zoeke geen kwellingen noch voor zichzelf noch voor den lezer.

Ludo van de Wygaert

20.531 Volop gezond staat tegenover deze « Nevelingen » het boeksken van Fred Germonprez **Volk uit den Westhoek (IV)**, een regionale novelle van tamelijk groot formaat, waarin het bedrijf der alcoholsmokkelaars ter zee wordt behandeld, het temperamentvolle, harde leven van de Vlaamsche westhoekkerels, rabauden met branie en durf, maar die, als 't er op aankomt, bewijzen ook een groot hàrt te hebben. Dit kleine, pretentielooze boek is een eerlijk, deugdelijk « document humain », en al past het niet op één der geijkte leesten van de georganiseerde literatuur, het is goed geschreven, goed leesbaar en dus, als verpoozing, een aanbeveling waard.

Fred Germonprez

20.532 Jac. Roelofs zendt ons zijn roman **Blinde klippen (III)** ter bespreking. Een eersteling, naar ik veronderstel ? Heelemaal geïnspireerd op de duizend-en-één romans rond of over Indië, die regelmatig bij de Nederlandsche uitgeverij opduiken. Niet beter of niet slechter dan wat wij op dit terrein de jongste jaren ter lezing kregen. Hier gaat het over een jonge vrouw, die naar Indië haar verloofde gaat opzoeken, doch op de boot wordt « ge-

vampt » door een soort beschaafden schurk, tegenover denwelken haar vader financieele verplichtingen heeft. Enfin, u kent dat. Het eindigt in majeur. Des te beter. Waar echter deze auteur — en de onafzienbare rij andere producenten van soortgelijke boeken — den moed en de inspiratie halen om nóg eens, en almaardoor nog steeds verder, en dan opnieuw en andermaal tot in den treure aller treurigheden zoo'n tot in het merg verdord thema te kneden tot een duffen ontbijtkoek van de gekende afmetingen, is een raadsel dat mij — en mij niet alleen — bij 't verschijnen van iedere similaire uitgave steeds sterker verbluft. Het doet eenigszins denken aan 't monotone, saaie gedoe van een kustvaardertje, dat jaar in, jaar uit dezelfde havens aandoet met vrij eendere lading. De kapitein kan slàpend zijn schip besturen ; de bootslui geeuwen aan dek, maar toch zijn er telkens weer wat nieuwsgierigen op den wal om de aankomst te begroeten: je kan nooit weten of er geen verrassing aan boord is! Nee,Roelofs heeft géén verrassing in ruim noch kombuis. Zijn boek is vlot geschreven, maar wie schrijft er in Nederland *niet* vlot?!

J. P. Zoomers-Vermeer

Ook mevrouw J. P. Zoomers-Vermeer schrijft vlot. Zoolang zij boeken voor de jeugd lanceert, schrijft zij buitendien werkelijk aardig, maar wanneer zij een roman onder handen neemt, is 't meestal vlot tout court, met bovenop nog een stevige laag eroto-realisme. In haar jongsten roman **Zij die**
20.533 **voorbijging** (III, [P]) is de erotiek slechts in sourdine aanwezig, en het realisme tamelijk mak. Het geheel is echter én als gegeven én als uitwerking kleur- en temperamentloos te noemen. Er zit in heel dat boek geen bladzij, die je éven doet verpinken. Een mislukt boerenhuwelijk, en de afgescheepte kandidate beleeft wederwaardigheden waaraan zij ten onder gaat : Geef zoo'n thema aan een goed auteur en hij schrijft u een tràgisch boek. Denk daarbij eens aan de Skandinaven, of, onmiddellijk bij ons, aan C. Buysse, J. Eekhout, Streuvels... Mevr. Zoomers is echter voor deze taak niet opgewassen geweest. « Zij die voorbijging » is aan ons voorbijgegaan zonder eenigen anderen indruk na te laten dan van een soort onbehaaglijk vacuum. De auteur heeft, naar ik veronderstel, wel wat méér beoogd ?

20.534 Van A. Marja, ons tot op heden onbekend,verscheen **Snippers op de rivier** (III), de roman van een puber, die in de sfeer van een co-educatieve school zijn eerste sensueele lotgevallen beleeft ; in quasi bestendig misverstand met zijn vader leeft ; na vaders dood op reis gaat en nieuwe amourettes ondergaat, en ten slotte ergens in de Ardennen tot het besef schijnt te komen dat het leven toch iets méér is dan flirts, liefhebberijvaerzen en -teekeningen, artistieke en erotische ambities. Dat is een goed einde, zal u zeggen, akkoord, maar wat een verdwazend gedaas ligt er in den mond van zoo'n zeventien- of achttienjarig joch opgestapeld, wat een onzin krijg je als (verplicht) lezer te verduwen — en je slikt alles met de argelooze bedoeling hier of daar toch wat moois te ontdekken — eer de ruim twee honderd bladzijden van zoo'n boek bereikt zijn. Nu, voor mijn part kan Marja herkansen (stijl en taal zijn goed) maar als de auteur niet meer, of geen andere, betere ideeën in zijn mars draagt dan wat in deze « Snippers » te vinden is, zou het misschien tóch beter zijn dat hij zich nùttig maakte voor de gemeenschap, wat met het schrijven van zoo'n soort romans heusch niet het geval is.

A. Marja

20.535 M. Roelants-de Koning (nog een nieuwelinge ?) schreef **Coenen bij de bushalte** (IV, [P]). De uitgever bezorgt ons zelf den korten inhoud van dezen roman, dien wij verkort citeeren : « Coenen is een welvarende kweeker... een geziene figuur. Zijn vrouw, al geruimen tijd ziek, is oorzaak van het feit, dat er in dit gezin een juffrouw voor de huishouding komt : Lina Roozen. In het gezin verandert veel door den invloed, dien Lina Roozen weet uit te oefenen, etc. etc.» Lina Roozen, « juffrouw voor de huishouding », blijkt al dadelijk buitengewoon gevoelig te zijn voor wat deftig en niet deftig is. Nauwelijks zijn we met haar bij Coenen terecht gekomen en in de eetkamer getreden of daar, «schrok ze (desgewenscht schrikt u maar mee !) en vluchtte zoo snel ze kon naar haar eigen kamer. In hun hemdsmouwen zaten of lagen allen, van den vader tot den jongste toe, in leunstoelen of met hun hoofd op tafel, en sliepen (denk eens aan, lezer !), de een met den mond open, de ander met een zakdoek over zijn gezicht tegen de vliegen, tezamen snurkend in alle toonaarden. Het was een schouwspel om elk beschaafd mensch op de vlucht te jagen.

Geheel door dezen aanblik van streek gebracht, kwam juffrouw Roozen op haar kamer en ze had uren noodig (nogal begrijpelijk, dat gaat niet zoo gauw) om zichzelf wijs te maken, dat het niet zoo ernstig was, dat het overdreven was, dit zoo verschrikkelijk te vinden... » Maar verder luidt het dat ze toch den aanblik « dien deze groep 's middags had gegeven », niet kon vergeten. Zie je, lezer, dàt zijn nu eens belevingen om letterlijk « van streek » te geraken ! Dat geeft meteen den toonaard waarin deze roman geschreven is. 't Is een boek voor nette, vooràl nétte, van stijve boordjes voorziene, hun aschbak-op-zak-dragende, en in onderhavig geval op den koop toe deftig anti-Roomschgezinde lui ! Gelukkig — laten we objectief blijven ! — zijn er toch hier en daar een paar tamelijk van lèven gevulde bladzijden in dit boek na te slaan. Maar die uitzonderingen kunnen het geheel niet redden, niet aanvaardbaar maken, zeker niet voor den Vlaamschen lezer. En toch is het, nota bene, een twééden druk! Wat bewijst dat een zeker procent van Noord-Nederland zich ook nù nog knus en gezellig thuis gevoelt in zoo'n soort lectuur. Le style, c'est l'homme, en ik wou er bijvoegen : voire même la communauté !

20.536 Wat een verademing is het dan Cor Bruyn's **Sil de strandjutter** (**III-IV**, [P]) te lezen ! Van een epische grootheid is deze roman uit het strandleven in Terschellingerland. Wijdsche luchten, eindelooze horizon, een bestaan vol labeur en eenvoudige heldhaftigheid, dàt is deze roman. Boeren, strandjutters, die de gestalte hebben van halfgoden uit een nog voortbestaanden mythos, dàt is deze roman. Menschen, met hun driften, hun stug en diep geworteld-zijn in den vadergrond, dié beheerschen dezen roman. Het is een boek geworden, dat vér boven en buiten het regionalisme uitreikt, een epos van imponeerend formaat. Er vaart een adem door deze bladzijden, zoo geweldig — en tevens zoo zuiver — als de bijzende wind over de woeste Noordzee rondom het Terschellingerland. Die boeren daar stammen uit het visschers- en vaardersvolk. Meest allen gaan nadien in den landbouw, maar dan zijn zij meteen strandjutters, want Terschelling is één der gevaarlijkste punten van de N.Nederlandsche kust (ge moet daar Haspels' « Onder de Brandaris » eens over naslaan), daar vergaan veel schepen, en wat de zee aan wrakgoed op het strand aanspoelt, is, naar oude overlevering, eigendom van hem die er 't eerst beslag op legt. Zoo breekt daar op zekeren nacht in de buurt een Zweedsche schuit stuk, en Sil van Peit slaagt er in, na zijn leven gewaagd te hebben, de eenige gaafgebleven sloep op het strand te trekken. In de sloep vindt hij een doode vrouw en een levend wicht. Hij adopteert het wicht en zorgt er voor, jaar in, jaar uit, met vaderlijke trots en kommer. Wanneer Lobke (de gefantaseerde naam van de vondelinge) tot jonge, flinke vrouw is opgegroeid, komt er wel even roet in 't eten — want Sil heeft twee zoons, moet je weten, en in het dorp zijn er nog àndere vrijers — er zijn onweerswolken, rouw en verdriet, maar Sil schikt aller leven, met zijn dappere vrouw Jaakje, zóó als hij meent eerlijk en sterk zijn gang te moéten gaan. Kijk, lezer, misschien meent u : zoo'n gegeven is niet veel zaaks. Daar kan u gelijk aan hebben, maar de manier waarop het is uitgewerkt, de manier, die alle kleinheid negeert of zelfs het kleine, met ik weet niet welke begenadigde formule, tot iets grootsch weet te maken in het kader van het Leven onder die stapelwolken op dat eeuwig door de zee bestookte strand, in die blonde, getormenteerde duinen, dàt is het geheim van een auteur, die met zijn gaven hoog boven den aldagschrijver uitreikt. Na den Hartog's « Hollands glorie », dat ik hier onlangs bespreken kon, is Cor Bruyn's roman « Sil de strandjutter » een tweede verheugende aanwinst voor de boekerij der wèrkelijk fraaie letteren. Fraai, juist omdat zij *niet* aan fraaiigheden offeren ; fraai in den oud-Nederlandschen zin : Fier, recht, groot, iets dat stamt uit Kerlinga, want Terschelling of het oude Zwin : de duinen zijn er even blond, de koppen even hard, de harten even warm, en wellicht dààrom voelt de Vlaming zoo intens de macht aan, die van dezen zee- en strandroman uitgaat ! Waar historische fantasie ooit een grens trok tusschen duin en pekel van Noord en Zuid, daar vermocht zij nochtans niet de psychische eenheid van het ras te verbreken. Sil kon evengoed te Knokke wonen — of nee, dàt zou hem onmogelijk zijn, want ónze kust is geprostitueerd geweest door op winst beluste sjacheraars, terwijl in 't hooge Noorden — wellicht wijl zoo moeilijk te bereiken in een toeristenschuit ? — land en have en volk nog gaaf zijn, maar het volk, het échte, onvervalscht Vlaamsche van « t'onzent » is van Sil's familie, onvervreemdbaar. Dat brengt deze roman zooveel dichter bij ons. Ik resumeer : Inhoud en vorm van « Sil de strandjutter » zijn van zeer hoogstaande hoedanigheid. Wie de kleinheid rondom zich wil vergeten, ga onder de wijde luchten wijde uren doorleven met Sil.

Cor Bruyn

20.537 Tot slot van deze kroniek : **Kain** (**III**), door Rogier van Aerde. Deze auteur is mij onbe-

Rogier van Aerde

kend. Indien « Kain » een eersteling is, belooft van Aerde heel wat voor de toekomst. In een beeldrijk, zuiver dichterlijk, schoon gerhythmeerd proza verhaalt hij ons — vaak met bijbelsche grootschheid — de tragedie van het eerste menschenpaar en van Kain en diens nageslacht. Er zijn fresco's in dit boek te bewonderen, die eerbied afdwingen. De deining van dit boek is zwaar en dreigend als de trage reuzen-wiekslag van het noodlot. De vloek, dien Kain na den broedermoord te dragen krijgt, mee te slepen krijgt als het onafwendbare centenaarsgewicht van Gods toorn, dringt door alles heen, als een bestendig herhaald leitmotiv, als het « Schicksalspochen » in Beethovens' vijfde symphonie... «Kain» is goed en groot werk, en Rogier van Aerde weze er om geprezen. Met « Sil de strandjutter » en « Kain » (en, in zijn genre, met « Pius Paerel ») hebben wij, meen ik, ruim voldoende compensatie voor de vele zwakheden en tekorten van de overige hier besproken boeken. Besluiten we dus, liefst optimistisch : De oogst is goed geweest. En laten we uit wat minder goed is, nog het beste zanten !

Van Menschen en Boeken

Een maand geleden overleed te Velp (Nederl.) de gekende dichteres HELENA SWARTH. Na een Fransche opvoeding te Brussel en haar eerste publicaties in deze taal, begon zij, op aanraden van Pol de Mont in het Nederlandsch te schrijven. Zij sloot zich vlug bij de 80-ers aan en heeft als dichteres de groote verdienste in die jaren de Nederlandsche poëzie een element van vernieuwing te hebben geschonken. Haar gedichten zijn uitsluitend stemmingspoëzie, die zeer gaaf van vorm en metriek zijn, maar tamelijk eentonig van inhoud.

Helena Swarth

Bij het ter perse gaan van dit nummer vernamen wij het overlijden van Z. E. P. ALOIS JANSSENS C. I. C. M. De overledene had zich, vooral als theoloog, ook buiten de grenzen van ons land, een gevestigden naam veroverd. Veel hebben inderdaad de theologische wetenschappen in de Nederlanden aan hem te danken. Wijzen wij vooreerst maar op de reeks « Leerboeken der Dogmatica en der Apologetica », waarvan Pater Janssens het leeuwenaandeel op zich nam en die, de eerste in het Nederlandsch, zuiver-theologische onderwerpen behandelt. Herinneren wij aan zijn actieve deelname, hier en in het Noorden, aan theologische en mariale Congressen. Vestigen wij maar even de aandacht op zijn vele bijdragen, studies en verhandelingen in allerhande wetenschappelijke, religieuze en kultureele tijdschriften, die er het hunne toe bijdroegen, niet alleen om verschillende problemen der godgeleerdheid op punt te zetten (b.v. in betrekking tot de Marialeer), doch ook om de sfeer van belangstelling in talrijke kringen heel wat te verruimen en in de richting te sturen van een directere, persoonlijke contactname met den rijken inhoud van onze katholieke geloofsleer.

Prof. Al. Janssens

Pater Janssens was tevens een der beste kenners in ons land van de beweging van Oxford. Hoe hij deze bestudeerd had en zich in haar denken en voelen ingewerkt had, bewijzen de verschillende studies die hij hieraan wijdde en vooral zijn meesterlijk werk over haar voortrekker, Kard. Newman.

De enkele ethnologische en missiologische schriften die hij publiceerde, en vooral het jarenlang op zich nemen van de redactie van het Vlaamsche gedeelte van het koloniaal tijdschrift « Congo » toonen aan dat hij ook op dit terrein wat mee te deelen had.

Het hoeft dan ook geen betoog dat, vooral voor de Nederlandsche theologie, het heengaan van Prof. Al. Janssens een voelbare leemte na zich zal laten, leemte die misschien niet zoo vlug terug ingenomen zal worden. — Ook « Boekengids » waarvan de overledene één der trouwe medewerkers was, heeft aan hem menige flink-verantwoorde kritiek op verschillende gebieden van wetenschap te danken. Onlangs nog leidde hij bij het Vlaamsch publiek het prachtwerk « Jezus » van Verschaeve in. Aan hem verliest « Boekengids » één van zijn stevigste en meest actieve medewerkers. Onze lezers zullen niet nalaten hem in hun gebeden dankbaar te gedenken.

I. - Wijsbegeerte en Zedenleer

20.538 **de Bruyne, Edgar, Dr** **1 : 701**

◆ PHILOSOPHIE VAN DE KUNST. Phænomenologie van het kunstwerk — *Antwerpen, Standaard-Boekhl ; Nijmegen, Dekker & van de Vegt (Philosophische Bibliotheek)* 1940 (23 × 17) 341 *blz.* 38 *fr. ; geb.* 50 *fr.*

IV* — Velen kenden reeds de *Kunstphilosophie* van Prof. Dr de Bruyne. Het boek dat we thans krijgen is geen herdruk van het werk van 1929. Al bleef de algemeene gedachtengang bewaard en werden zelfs vele bladzijden overgenomen, toch vallen niet onaanzienlijke wijzigingen aan te stippen : enkele hoofdstukken werden volledig verwerkt en talrijke onderdeelen, die gansch nieuwe studiën bevatten, werden ingeschoven. De auteur stelt een ander werk in het vooruitzicht, waarin hij de eigenlijke æsthetica en misschien ook de metaphysica van kunst en schoonheid uitvoerig zal behandelen ; daarom heeft hij alles wat in het werk van 1929 verband hield met kunstvoelen en kunstscheppen verwijderd. Het is zoo goed als onmogelijk hier een samenvatting te geven van dit werk waarin een ontzaglijk-groot materiaal op oorspronkelijke wijze verwerkt ligt en dat voor alles zelf synthetisch wil zijn. Voor de algemeene stellingen kunnen we eenvoudig verwijzen naar het Januarinummer van *Dietsche Warande en Belfort* van dit jaar waar Prof. Dr de Bruyne zelf in een bijdrage, getiteld *Kunstphilosophische stellingen* (blz. 3-9) de voornaamste gedachten uit zijn werk samenvat. Zooals uit den ondertitel blijkt, volgt de schrijver hier, evenals in zijn meesterlijke *Ethica*, de phenomenologische methode. Groote richtinggevende werken zijn niet alledaagsch en zullen het allicht nooit worden. Daarom mag dit boek niet onopgemerkt voorbijgaan. *We hebben hier te doen met een rijk boek, dat door iedereen, die over kunst spreken of schrijven wil, moet gelezen en bestudeerd worden.* Wie het niet heeft ter hand genomen en zich alleen laat leiden door eigen toevallige inzichten, stelt zich voortdurend bloot aan het immer dreigend gevaar van allernoodlottigste vergissingen. Bij de lectuur van dit werk stelt men herhaaldelijk vast dat algemeen-gangbare begrippen en opvattingen onvoorwaardelijk dienen te worden herzien. — Een boek waarover we fier mogen zijn en waarvoor we den schrijver moeten danken ! R. VAN DE MOORTEL

Dr Edgar de Bruyne

20.539 **Roels, F., Dr** **159 : 37**

HANDBOEK DER PSYCHOLOGIE : IV. Genetische psychologie (tweede deel). Kinderpsychologie (De eerste kindsheid) — *Antwerpen, Standaard-Boekhandel,* 1940, 4 *dln* (25 × 16) X, 307 *blz.* 94,50 *fr. ; geb.* 112,50 *fr.*

IV* — Het moderne Nederlandsche standaardwerk over Psychologie waarvan het 4e deel thans besproken wordt, groeit tot een ontzagwekkend geheel dat onze taal verrijkt met een wetenschappelijk monument en voor geen enkel vreemd noch hooggeprezen handboek zal moeten onderdoen. Schrijver heeft in dit deel bizonder zijn gaven van stijl en geest weten aan te wenden, om de ruime belezenheid en technische zegswijze, vlot en bevattelijk uit te drukken ; in ieder onderdeel vindt men dien luchtigen toon en helderen vorm die de monkelende maar diepschouwende persoonlijkheid van Prof. Roels laat doorschemeren. Ouders of meesters die nader kennis willen maken met de kinderpsychologie vinden hier alles wat tot nog toe op onderhavig gebied mag worden aangenomen. Het is een boekdeel op zich zelf, dat, gezien de hedendaagsche bezorgdheid om het kind, door zeer velen, tot diepere scholing, zal worden ter studie genomen. Dr RENÉ DELLAERT

Dr F. Roels

20.540 **Slock, L.** **159 : 37**

HANDBOEK VAN DE PEDAGOGISCHE ZIELKUNDE. Ten dienste van het lager- en middelbaar normaalonderwijs. *Bew. naar h. Fransch dr Fons van Hoof. Geill.* — *Antwerpen, De Sikkel,* 1937 *en* 1939, 2e *druk,* 2 *dln* (24 × 16) VIII, 294 ; IV, 330 *blz.* 38.50 *fr.*

IV — Het werk van den Heer Inspecteur Slock is buitengewoon gedocumenteerd. Het

wordt voorgesteld als een « handboek », maar het is meer dan dat ; het is ook een « studieboek » voor deze die reeds ingewijd zijn en belangstelling voelen voor de vraagstukken die de Zielkunde en de Opvoedkunde betreffen. Dit blijkt o.m. uit de omvangrijke bibliographie over de binnen- en buitenlandsche literatuur. Dr R. DELRUE

2. - Godsdienst

25.541 **Bô Yin Râ** 29
HET MYSTERIE VAN GOLGOTHA. *Vert. dr M. ter Marsch-Keen — Lochem, De Tijdstroom,* 1941 (20×14) 208 *blz.* *geb. fl.* 3,05
I², T — Wie meent met het *Mysterie van Golgotha* een christelijk boek in handen te hebben, zal bedrogen uitkomen. Christus is er slechts (al is Hij de grootste) één der « stralenden van het Oerlicht » en dit Oerlicht is niet onze God, doch een pantheistische, zich immer ontwikkelde god. Verward, theosophisch af te keuren. CYR. VAN DUYSE

20.542 **Cruysberghs, K., Mgr** 25 : 801 : 85
◆ MINISTERIUM VERBI — *Averbode, Goede Pers,* 1941 (21×15) 101 *blz.* 14 *fr.*
IV* — Dit werk van Mgr Cruysberghs sluit zeer aan bij Tesser's *Praedica Verbum* (zie rec. 20.552).De gedegen wetenschap van den schrijver, de ervaring van den kanselredenaar maken van dit werkje een waardevol leerboek.De vier hoofdstukken zijn alle flink studiemateriaal voor de beoefenaars van de gewijde rede. Langzaam schijnt aan 't groeien *het* handboek voor den kansel. En dat is noodig. Intusschen kunnen we Mgr Cruysberghs zeer dankbaar zijn om dezen eersten worp. *Ministerium Verbi* is gesteld in een zeer mooie taal : klaar en warm, eenvoudig en diep. Mgr Cruysberghs — dat is gekend — is immers een redenaar die schrijven kan. MAUR. VAN HOECK

20.543 **Cyrillus van Jerusalem, Sint** 23 : 809
◆ CATECHESEN OF TOESPRAKEN TOT DE DOOPELINGEN. *Bew. dr Dom J. van Ruyven O.S.B. — A'dam, R. K. Boekcentrale (Getuigen. Reeks geschriften uit h. christel. verleden en heden nr 4)* 1941 (18×12) 86 *blz.* *fl.* 1
V — De eerste drie Catechesen van Sint Cyrillus van Jerusalem worden hier voor het eerst in een vlotte Nederlandsche vertaling aangeboden. Een korte inleiding over het leven en de werken van den heilige gaat de vertaling vooraf. Wij zien verlangend uit naar de volgende uitgaven, waarover wij later meer uitvoerig hopen uit te weiden.
B. H. VANDENBERGHE

20.544 **Geurts, J. F., C.SS.R.** 23 : 26 : 34
◆ ENKELE PRACTISCHE PUNTEN betreffende de kerkelijke huwelijkswetgeving — *Lutterade, A. Peters,* 1940, 2e *vermeerd. druk* (22×14) 32 *blz.* *fl.* 0,30
IV* — In dit brochuurtje staat zonder wetenschappelijk apparaat en zeer bondig en duidelijk vermeld, wat pastoors of biechtvaders te doen hebben tot regeling van eenigszins moeilijke huwelijksgevallen. Daar het toch vooral op Hollandsche toestanden berekend is, zal het voor onze priesters minder nuttig zijn. J. SALSMANS

20.545 **Janssens, Al., Prof., C.I.C.M. ; Tummers, F., Dr, S.J. en Ploumen, P., Prof., S.J.** 23
◆ MARIA IN DE LEER DER KERK. *Omslag naar teeken. dr Fr. H. Randag O.F.M. — 's Bosch, Teulings ; Antwerpen, Standaard-Boekhl,* 1940 (25×19) VIII, 359 *blz.* 75 *fr.*
V — Dit uitgebreid werk (360 bladzijden, groot formaat) vormt een nagenoeg volledig handboek over de katholieke Maria-leer. Drie schrijvers van naam hebben er hun aandeel in. Hun opvattingen komen ook in detailpunten vrijwel overeen ; een aantal herhalingen waren bij een samenwerking als deze niet te vermijden.
Het eerste deel leest het gemakkelijkst. Pater Janssens C.I.C.M. schenkt ons vooraf een inleiding over de bronnen der Mariologie. Dit overzicht is helder en flink op de hoogte ook van de jongste publikaties. Dezelfde degelijkheid kenmerkt zijn uiteenzetting over het maagdelijk Moederschap van Maria.
Het 2e deel,van de hand van Pater Tummers S.J., bestudeert het algemeen middelaarschap van Maria. Ingewikkelde vraagstukken van scholastischen aard waren hier niet te vermijden. Van den lezer wordt dan ook meermaals een niet geringe inspanning gevraagd.
In het 3e deel is Pater Ploumen S.J. aan het woord. Hij beschouwt de genaden en voorrechten van Maria, eerst in 't algemeen en nadien in 't bijzonder, nl. de Heiligheid, de Onbevlekte Ontvangenis, de Onzondigheid, de Hemelvaart en de Vereering van Maria.

De uiteenzetting is vrijwel volledig en degelijk verantwoord. Een krachtiger en duidelijker lijn in de bewijsvoering zou aan het zoekend verstand meer voldoening geschonken hebben. Dit werk voor priester en leek dient gelezen en herlezen te worden. Grondiger kennis zal tot inniger en vromer vereering voeren van de Uitverkorene onder de vrouwen.

PROF. G. PHILIPS

20.546 Klimsch, Robert, Dr, Mgr **23 : 24 : 133**

◆ DE DOODEN LEVEN. *Bewerkt naar h. Duitsch dr Hyacinth Hermans O.P. Geïll. met 1 plt — Den Haag, Pax ; Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale (Renova-reeks)* 1940, 2e *druk* (25×19) 296 *blz.* 75 *fr.*

V — Het boek heeft voor doel *met feiten* te bewijzen dat afgestorven menschen tot een ander leven zijn overgegaan, waar ze werkelijk voortbestaan, alsmede de spiritistische praktijken te bekampen. De feiten worden, volgens het zeggen van den Schrijver, alleen op stevige gronden bevestigd. *Vele* feiten worden enkel *aangehaald,* enkele meer omstandig verhaald. De reeks feiten werkt indrukwekkend en overtuigend, maar alle verhalen hebben niet gelijke bewijskracht. — Het hoofdstuk : « *Kunnen de dooden worden opgeroepen ?* » (blz. 245) is zeer raak geschreven en gansch het boek laat overigens een ernstigen indruk.

Dr M. DAISOMONT

20.547 Leo de Groote, Heilige **86 : 25 : 23 : 809**

◆ OVER DE MENSCHWORDING VAN CHRISTUS. Leerstellige brieven en preeken. *Bew. door Dom Adr. Huyg O.S.B. — A'dam, R. K. Boekcentrale (Getuigen. Reeks geschriften uit h. christel. verleden en heden)* 1941 (19×12) 94 *blz.* *fl.* 1

V — In den strijd tegen het Nestorianisme (leer = Christus is niet waarlijk God) en het Eutychianisme (leer = Christus is niet waarlijk mensch), liet paus St-Leo de Groote zich niet onbetuigd. In zijn beroemde « dogmatische brief » aan den patriarch Flavianus van Constantinopel, krijgen deze dwalingen hun weerlegging thuis. Dit prachtig document uit de oud-christelijke literatuur heeft niets van zijn actualiteit ingeboet, zooals de lezer het uit deze verdienstelijke bewerking van Dom Huyg, zelf zal kunnen opmaken.

B. H. VANDENBERGHE

20.548 Maria-Alena, Zuster, C.R.SS. **24 : 266**

◆ HET ONZE VADER DER MISSIE. *Geïll. met omslag dr Zr M. Ange — Tongerloo, St.-Norbertusboekhandel,* 1940, 2e *uitg.* (22×15) 102 *blz.* 18 *fr.* ; *geb.* 25 *fr.*

V — In dit fijne boekje overweegt een missieminnende ziel het Onze Vader zóó dat zinsnede voor zinsnede ervan gansch vanzelf openplooien tot een wereldwijden missiegeest. Elk hoofdstukje heeft de stilte en het intense leven in zich vereenigd van echte meditatie. Het kan niet anders of het moet gegroeid zijn uit vurige liefde en veel gebed. Niet de minste verdienste ervan is het dan dat zijn taal zich zoo stijlvol leent tot mooie uitdrukking voor dat mediteerend bidden. Geen oogenblik vervalt de bezieling in overdadig woordlyrisme. Goede smaak houdt het sober, echte ijver maakt het direct en vurig. Om taal en inhoud schoon. Alwie van missie houdt of aan missiebeweging doet neme dit boekje ter hand. Nooit zal hem zijn eigen liefde voor de missie voelbaarder worden. Het zal hem doen bidden. Zuster Maria-Alena heeft er goed aan gedaan haar Onze Vader met dezen een tweede, mooie verzorgde uitgave te bezorgen. Men mag er haar dankbaar om zijn. JOS VAN LAER

20.549 Paaps, Tony **9 : 27**

◆ GODSDIENSTIG LEVEN OP VLAAMSCHEN BODEM. In VIIIe en begin IXe eeuw. *Geïll. met 15 pltn — Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel (De Seizoenen nr 2)* 1941 (18×11) 61 *blz.* *gec.* 12 *fr.*

V — Er is zeer weinig documentatie voorhanden om met eenige zekerheid te schrijven over de godsdiensttoestanden in onze Vlaamsche provinciën voor den tijd der Karolingers. Schrijver heeft zich echter beholpen met de bronnen uit het omliggende en ons aldus een overzichtelijk beeld geteekend van hetgeen dit godsdienstig leven kan geweest zijn. Het groot werk van P. de Moreau dat hetzelfde onderwerp — maar dan tot het jaar 1124 voortgezet — behandelt, heeft hij niet meer kunnen benuttigen. Het is bijna gelijktijdig met zijn samenvatting verschenen. We durven hierbij ook verwijzen naar onze schets *De Kerstening van België,* verschenen in *Streven* van Mei 1941. Het werkje van E. H. Paaps verdient intusschen alle aanbeveling. Dr FLORIS PRIMS

20.550 Parochus **24**

◆ HANDBOEKJE VOOR HET BIDDENDE GEZIN. *Geïll. — Maastricht, Gebr. van Aelst,* 1941 (15×10) 64 *blz.* *fl.* 0,25

IV — Voor dit kleine boekje willen we de groote trom roeren. Parochus heeft daarmee een prachtig opzet : « Ieder huis moet een huiskerkje zijn » (Alb. Weiss)... « De *kerk*godsdienst *alleen* kan het niet, hij moet in het *huis,* in het *huisgezin,* in de *familie,* bij de *ouders*

zijn eerste hulp en beste medewerking zoeken en vinden (blz. 9). Aan ouders, aan priesters, aan onderwijzers zeggen we : leert dit boekje kennen en verspreidt de gedachten die er in worden ontwikkeld. Zooals het me voorligt is het enkel een *proeve.* Maar een heerlijke inzet is het, van wat een *grootsch* boek een *grootsch werk-in-het-huisgezin* worden kan. (Denken we maar even b.v. aan het Rituale en het Huisgezin !) Mgr Lemmens schreef een kort doch zéér merkwaardig woordje vooraf. MAUR. VAN HOECK

20.551 **Pius XII, Paus** **25 : 32**

◆ EEN WOORD VAN PAUS PIUS XII over de internationale verhoudingen — *Utrecht, St.-Gregoriushuis,* [1940] (24×15) 22 *blz.*

V — Bevat de keurige vertaling van de voornaamste deelen der encycliek Summi Pontificatus. Dr C. VAN GESTEL

20.552 **Tesser, Carolus, O.F.M.** **25 : 801 : 85**

◆ PRÆDICA VERBUM — *Hilversum, P. Brand,* 1940 (24×16) 193 *blz.* 38 *fr.*

IV — Pater Tesser besluit zijn inleiding met deze woorden : « Deze handleiding is 'n goed-bedoeld pogen » (blz. 12). Zeggen we al direct : dit boek is veel meer dan een goed-bedoeld pogen : het is een zeer goed werk. Het is ten andere, naar we meenen, gegroeid uit de practijk en uit zijn cursus. Het heeft van een handleiding de systematische indeeling, van de practijk, het levensechte. We kunnen gelukkig eindelijk in het Nederlandsch over een ruimer-opgezet werk, in zake gewijde welsprekendheid, beschikken. Ik vermoed dat Pater Tesser het steeds bijwerken en aanvullen zal. Dan komt wel de tijd dat wij in onze taal een oorspronkelijk standaardboek rijker zijn, zooals dat alleszins magistrale Duitsche werk van Meyenberg *Homilitische und katechetische Studiën* (ook in het Nederlandsch vertaald). We willen Tesser's werk niet verder ontleden. Het moet komen op de studeertafel van alle priesters. We raden allen die dit boek zullen hebben, aan, eerst het laatste hoofdstuk te lezen « De predikant en zijn werk » en dan niet vergeten deze waarheid : « Als er weinig succes te boeken valt, ligt 't niet aan het preekambt ; maar aan z'n beoefenaars » (blz. 190). MAUR. VAN HOECK

20.553 **Timp, P. M., O.P.** **21 : 23**

◆ BESTAAT GOD ? — *Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (De katholieke Kerk, deel 1)* [1940] 40 *dln* (19×12) 115 *blz.* *geb.* 16 *fr.*

V — Het boek bevat menige bladzijden en uiteenzettingen die, *op zichzelf beschouwd* heel eigenaardig, juist en raak mogen genoemd worden. De titel van het boek is « Bestaat God »? Wanneer men van voorwoord tot nawoord alles heeft ingestudeerd, moet men tot het pijnlijk besluit komen dat, op zijn geheel genomen, het boek een wetenschappelijke mislukking is. Van aan den eisch, in het voorwoord gesteld, eerst alles te achterhalen wat natuurlijker wijze van God kenbaar is om het Godsbewijs in zijn integraliteit te leveren, tot aan de voortdurende verwarring in de beteekenis van « Ware verplichting » in Hoofdstuk VIII, staat zulke groote reeks valsche of onvoldoend juiste bevestigingen, dat wij er in deze korte recensie moeten van afzien alles in het bijzonder aan te stippen. Wij kunnen het boek, op zijn geheel genomen, aan niemand aanbevelen. Dr M. DAISOMONT

20.554 **van Acker, Gustaf, O.M.Cap.** **92.2 : 22**

◆ HET LEVEN VAN DEN MESSIAS O. H. JEZUS KRISTUS. Reekswijze verhaald. *Geïll. met penteekeningen dr Jos. Speybrouck — Tielt, Lannoo,* 1939 (21×16) 232 *blz.* 16 *fr.*

V — Het is een moeilijke taak de stof van de evangeliën te ordenen en te verwerken tot een doorloopend leven van Jezus. En toch blijft zulkdanig leven beantwoorden aan den nood van de geloovigen, vooral van de eenvoudige lieden die er naar streven met de evangelische stof vertrouwd te geraken. Daarom zal men deze proeve van « Leven van Jezus » hartelijk welkom heeten. Mocht het boek een zulkdanig succes kennen, dat vroeg of laat een tweede uitgave mogelijk wordt, dan mag de auteur er aan denken, vooreerst de stof nog beter in te deelen, vervolgens, aan de hand van de reeds bestaande vertalingen en van een Griekschen evangelietekst, zijn overzetting van de evangeliën hier en ginds te verbeteren, althans te verfijnen. Men beoordeele b.v. volgende zinsnede : « En er waren in diezelfde streek herders die, in de velden woonden en 's nachts hun kudde bewaakten. » PROF. J. COPPENS

20.555 **van de Velde, V., Kan.** **264 : 39**

◆ FEESTEN VAN HET KERKELIJK JAAR en hunne volksgebruiken. *Geïll. met 1 plt en talrijke ill. — Steenbrugge, Liturgisch Volksapostolaat ; Antwerpen, Standaard-Boekhl,* 1939 (21×15) 294 *blz.* 20 *fr.*

V — Veertig jaar lang is de pas overleden auteur als opvolger van G. Gezelle te Brugge bestuurder van het Engelsch klooster geweest en naar 't voorbeeld van den grooten meester in zijn Ring van het Kerkelijk Jaar, heeft hij 40 jaar lang opgezocht en gezant al wat be-

trekking heeft op de folklore in verband met de liturgie. De vruchten van dien arbeid werden vooreerst de lezers van het Liturgisch Parochieblad en thans in boekvorm een veel ruimeren lezerskring aangeboden. Ze zijn het ten volle waard. Het rijkgedocumenteerd boek is nochtans geen dorre studie, maar wel een afwisselende en typische verzameling bijzonderheden over de liturgische feesten, de heiligenlevens en allerlei volksgebruiken. Bij een volgende uitgave, die reeds in 't vooruitzicht wordt gesteld, zagen wij graag een eenvormige moderne spelling der plaatsnamen en minder dialectvormen aangewend.

J. LAUWERYS

20.556 Verschuere, Antonellus, O.F.M. **271**

◆ DE ZUSTERS VAN 'T GELOOVE. *Geïll. met foto's en 18 pltn — Tielt, J. Lannoo,* 1941 (21 × 15) 159 *blz.* 25 *fr.*

V — De Zusters van 't Geloove meenden het honderdjarig bestaan hunner Congregatie met veel luister te vieren in 1940. Hun jubeljaar werd echter een oorlogsjaar. Bij gelegenheid van dit eeuwfeest werd dit gedenkboek geschreven dat een bondig historisch relaas geeft van het Moederklooster en van andere stichtingen te Tielt, van verdere stichtingen in West-Vlaanderen en van enkele tijdelijke stichtingen. Al was de stof eentonig, wist schrijver deze handig te bewerken, zoodat ook buitenstaanders gaarne deze kronijken over het ontstaan en den uitgroei van de Zusters van 't Geloove zullen lezen. — Gedrukt op couché-papier en met mooie foto's versierd, werd dit boek een ware jubilé-uitgave.

FR. CROLS

20.557 XX. **21 : 23**

◆ APOLOGETISCH LEVEN. Mededeelingen van de A.V.P.C. en het P.C. Genootschap — *Utrecht, Redactie, 32 Nieuwe Gracht (XIVe jg, n^r^ 4)* 1940 (23 × 16) 91-124 *blz.*

V* — Dit nummer van *Apologetisch Leven* bespreekt « Nieuwe wegen in de moderne Apologetiek » en brengt, samen met wenken over « Apologie en Liturgie », onder meer, een zeer leerrijke « Enquête over de houding van niet-Katholieken ». — Bij niet genoeg onderlegde lezers zal de indruk van de eerste opstellen verwarrend en misleidend werken ; de eene zullen zeggen « Staat alles maar zoo vast ? » — De anderen : « Is het een *nieuwe weg* valsche theoriën als weg tot de waarheid te benuttigen ? » — En dit alles is niet zonder gevaar.

Dr M. DAISOMONT

20.558 XX **264**

◆ HET DANKGEBED DER OUDE KERK. Latijnsche prefaties der kerkelijke Oudheid. *Bew. dr Dom H. J. Scheerman O.S.B. — A'dam, R. K. Boekcentrale (Getuigen-Reeks geschriften uit h. christel. verleden en heden n^r^ 5)* 1941 (18 × 12) 103 *blz.* *fl.* 1

V — Dit boekje bevat in vertaling een rijke keuze van Latijnsche prefaties uit de Romeinsche, Gallicaansche, Keltische, Ambrosiaansche en Mozarabische liturgieën. Wel vinden wij er niet dien zwier terug van den Latijnschen tekst, wat trouwens zeer moeilijk is weer te geven. Het voornaamste is toch de zinrijke dogmatische inhoud van deze heerlijke dankgebeden, die ons naar de groote eucharistische handeling heenleiden en die zoo treffend en klaar de hoofdgedachte en den geest van den liturgischen tijd vertolken. De volgorde dezer teksten sluit nauwkeurig aan bij het Kerkelijk Jaar, en elk ervan wordt met een passende verklaring ingeleid. Aldus is het geworden tot een heerlijk liturgisch gebedenboek, dat ons zal leeren beter en beter mee te voelen en mee te bidden met de « Ecclesia orans ».

RENAAT VAN HECKE

3. Sociale Wetenschappen - Opvoeding Vrouwenbeweging

20.559 Delvo, Edgard **33 : 30 : 32**

Edgard Delvo

ARBEID EN ARBEIDER IN DE VOLKSCHE ORDE — *Brugge, Wiek Op,* 1941 (22 × 16) 42 *blz.* 7 *fr.*

IV — Noch liberalisme, noch marxisme konden een organische ordening vestigen. Voorwaarden om ook bij ons een volksche orde op te bouwen. O.i. laat schrijver onvoldoende de zedelijke factors, die zulk een nieuwbouw moeten schragen en bezielen, tot hun recht komen. C. VAN GESTEL

20.560 Denaux, Joris **37 : 22**

◆ OP NIEUWE BANEN met het onderricht in de Gewijde Geschiedenis van het Oud-Testament — *Torhout, J. Pyck (Opvoedkundige Brochurenreeks n^r^ 17)* 1940 (18 × 15) 64*blz.*6*fr*

V — Een verdienstelijk en degelijk boekje. *Verdienstelijk,* omdat het medehelpt de lessen in de Bijbelsche Geschiedenis van het Oud Verbond in betere en juistere verhouding te brengen met het godsdienstonderwijs. *Degelijk,* daar de

Schrijver in het tweede hoofdstuk veel belangrijke en juiste wenken voorlegt. Natuurl ;k is het werkje te kort om volledig en in alles goed genuanceerd te zijn. Veel aanbeveling verdient het echter bij allen die met het godsdienstonderricht belast zijn. M. DAISOMONT

20.561 **Joosten, J. H. H., D^r** 38 : 61 : 355

◆ ZELFBESCHERMING — *Roermond-Maaseik, J. J. Romen* [1939] (22×15) 61 *blz.* 15 *fr.*
V — *Zelfbescherming* zegt op duidelijke wijze wat eenieder bij luchtgevaar, bij luchtalarm en na luchtaanval te doen heeft. Ook de geestelijke eerste hulp bij sterfgevaar werd niet vergeten ; de wenken hierover door het comité «Actie voor God» gegeven werden dan ook opgenomen. Hoewel in 1939 geschreven toch nog actueele en belangwekkende lectuur. A.D.

20.562 **Kramer, W.** 37 : 4393

GRONDLIJNEN voor een methodiek en didactiek van het voortgezet moedertaalonderwijs — *Groningen, J. B. Wolters,* 1941 (19×13) 125 *blz.* *fl.* 1,55
IV* — Van den Utrechtschen docent en den schrijver van « Het litteraire Kunstwerk » ook alweer dit ernstig en diepgaand werk. Het is ons des te welkomer, daar het licht brengt waar zooveel duisters hangt over het moedertaalonderwijs. Ook zijn eisch, in samenklank met van den Bosch, de Vooys, van Ginneken en Langeveld, luidt : Wil het moedertaal-onderwijs vruchtdragend zijn, dan moet het psychologisch verantwoord zijn, en dient de waarneming het centraalpunt te zijn. In dit teeken staan al zijn beschouwingen over gramatica, woordenschat, stil- en luidlezen, stijl en opstel. Telkens doet hij enkele, maar soliede bibliografische nota's aan de hand. Een paar uitgewerkte voorbeelden sluiten het boek. — Bondig en methodisch. A. VAN DEN DRIES

20.563 **Kuyper, A., D^r** 396

DE EEREPOSITIE DER VROUW — *Kampen, J. H. Kok,* 1932, 2^e *druk* (21×16) 76 *blz.*
IV — Aan de hand van eene goede analyse van de psychologie der vrouw en steunende op juiste en objectieve gegevens over het soortverschil tusschen man en vrouw wier volle evenwaardigheid als mensch en als « kind Gods » hij overigens verdedigt, komt Dr Kuyper tot de conclusie dat de vrouw niet gemaakt is voor « de buitenkant van onze samenleving », dat er dus o.m. niet dient geijverd om aan de vrouw noch het actieve, noch het passieve kiesrecht te verleenen. — De conclusie diende meer genuanceerd te zijn ; ze beantwoordt niet volledig aan het betoog en is te radikaal. Als beschouwing over de gronden van een gezond feminisme is het boekje, ook nu dat het vraagstuk van het kiesrecht minder actueel is, zeker aan te bevelen. MARIA BAERS

20.564 **Michielsen, Albert, D^r** 33 : 32

◆ HET EINDE VAN DE VRIJE EKONOMIE — *Antwerpen, De Nederlandsche Boekhl,* 1941 (20×13) 77 *blz.* 15 *fr.*
IV* — Naar de leer der klassieke school, moest er automatisch om elke crisis, een herneming volgen. Die leer is thans door de feiten gelogenstraft. Zoowel de feitelijke toestanden als nieuwe inzichten in de taak van den Staat dwingen dezen ertoe een nationale ekonomische politiek te volgen. Schr. voegt daar een paar blz. aan toe over « Grossraumordnung » en verweerekonomie. Zeer belangrijk als document voor de nieuwe opvatting inzake Staat en Ekonomie. Dr C. VAN GESTEL

20.565 **Stephani-Cherbuliez, Jeanne, D^r** 37 : 57

BOUWEN AAN DE JEUGD. Sexuele voorlichting en opvoeding. *Bewerkt naar h. Frans* [*Le sexe a ses raisons*] *dr Andries Sternheim — A'dam, Andries Blitz* [1940] (23×16) 199 *blz.* *fl.* 2,75 ; *geb. fl.* 3,50
I^3 — Het zooveelste boek, van onkatholieke zijde uit, om orde te brengen in het geslachtelijke. We twijfelen niet aan de goede bedoelingen van de Schrijfster, een opvoedkundige uit Fransch-sprekend Zwitserland ; ze schijnt trouwens geloovig te zijn (blz. 63) en er zijn hier en daar goede gedachten. Maar het is een wanhopige poging juist en duidelijk over onderwerpen als voorlichting, schaamte, nudisme, kinderbeperking enz., te willen schrijven, als men niet de echte christelijke leer, en in 't bijzonder erfzonde en begeerlijkheid, in aanmerking neemt. — Voor katholieken volstrekt onbruikbaar, en zelfs gevaarlijk. J. SALSMANS

20.566 **van Acker, Y.** 33

◆ VLAAMSCHE BOERENKOLONIES IN FRANKRIJK. Ter oplossing van het beslissend vraagstuk der Vlaamsche levensruimte. *Geïll. met 3 pltn en 1 uitsl. kaart — Brussel, Steenlandt,* 1941 (24×16) 46 *blz.* 5 *fr.*
IV — Schr. wijdt een onderzoek aan het vraagstuk der uitwijking van Vlamingen naar het buitenland ; Kanada, de Vereenigde Staten en Kongo, meer bijzonder aan het vraagstuk der uitwijking van Vlaamsche boeren naar Frankrijk, vóór, tijdens en na den oorlog '14-'18. Hij gaat na welke gebieden voor deze kolonisatie vooral vatbaar bleken en welke toekomstmogelijkheden daar liggen. Dr C. VAN GESTEL

20.567 **Vandewoude, G.** **32 : 309 : 17**

◆ VAN VASSALITEIT TOT SOEVEREINITEIT. Het Europeesch groeiproces. *Omslag met houtsnede van Acket — Kortrijk, Steenlandt* [1941] (19×12) 127 *blz.* 16*fr.*
IV* — Schrijver onderzoekt de groote lijnen van de politieke leer van St-Thomas, de Vitoria en Suarez, in het raam van de tijdsomstandigheden, waarin deze groote denkers leefden, en gaat na welke beteekenis hun gedachten voor dezen tijd bewaard hebben. Drie hoofdgedachten blijven bewaard : volksstaat, soevereiniteit len volkerenverbondenheid. Als eerste kennismaking met de leer dezer denkers is het nuttig ; wij zouden wenschen, dat schrijver, die oorspronkelijk een proefschrift over de soevereiniteitsgedachte bij deze drie denkers had voorbereid, deze wetenschappelijke arbeid zou publiceeren. C. v. GESTEL

20.568 **van Heemskerck Düker, W. F., Ir en van Houten, H. J., Ir** **39**

ZINNEBEELDEN IN NEDERLAND. *Voor de volksche werkgemeenschap uitgegeven. Geill. met* 110 *pltn — Den Haag, Uitg. Hamer,* 111 *Frankenslag* [1941] (25×21) 44 *blz.*
V — Een merkwaardig en keurig uitgegeven boek, dat ons den dieperen zin ontsluiert en de verklaring brengt van talrijke zinnebeeldige teekens uit huis- en meubelversiering, die men, oppervlakkig beschouwd, enkel zou toeschrijven aan de fantasie van een dorpssmid of -timmerman. Sommige zinnebeelden zijn echter zoo algemeen over heel Nederland, andere zoo locaal over sommige gewesten verspreid dat zij als de vertolking van een oer-oude wereldbeschouwing en cultuur moeten beschouwd worden. Ook in 't Vlaamsche land vinden wij veel soortgelijke zinnebeelden en 't ware wenschelijk een fotodocumentatie als in dit boek aan te leggen om tot verdere studie te leiden. Moge dit werk de aandacht onzer folkloristen daarop vestigen. J. LAUWERYS

20.569 **Verbeke, R.** **78 : 37**

DE MUZIKALE OPVOEDING OP DE LAGERE SCHOOL — *Antwerpen, De Sikkel (Brochurenreeks van de Vlaamse opvoedkundige vereniging)* 1938 (20×13) 82 *blz.* 12 *fr.*
V — In deze brochure zien we een poging om breedere horizonten te openen, dan die welke tot op heden het zangonderwijs kende in de lagere school, zoowel wat het leermateriaal als wat de leerstof betreft. 't Is echter jammer dat de V.O.V. de muziekopvoeding in de lagere school heeft ingeleid met deze brochure. Er moest hieraan voorafgegaan een meer algemeene uiteenzetting over de nieuwe inzichten der muziekopvoeding. De onderhavige brochure zou dan in haar juist kader komen. De schrijver heeft hier slechts behandeld : de ontwikkeling van het vormgevoel ; daartoe schetst hij tal van aangepaste oefeningen. De lezer mag echter, nu niet gaan peinzen dat het alleen zoo kan gaan, en daartoe kan de manier van behandelen in deze brochure wel aanleiding geven. Het ware derhalve doelmatiger geweest, de stof onder een meer gesynthetiseerden vorm voor te stellen. Meerdere begrippen, als rhythme en metrum, dienden klaarder omschreven. Waarom toch plaatst de schrijver zich niet op het modale standpunt, in plaats van het tonale, vooral voor de lagere school. Ware het ook niet verkieslijk te vertrekken van het geheel, in plaats van uit te gaan van de deelen ? We kunnen het ons moeilijk voorstellen, dat de kinderen in den tweeden graad, te betooveren zijn met de rhythmische cel. Dr A. VERBIST

4. - Taalkunde

20.570 **Servotte, J., Dr** **03 : 43**

Dr *J. Servotte*

DUITSCH WOORDENBOEK. Nederlandsch-Duitsch — Duitsch-Nederlandsch — *Turnhout, Brepols,* 1940, 2 *dln in* 1 *band* (20×13) 638, 577 *blz.* *geb.* 75 *fr.*
V — Door schifting en aanvulling van het bestaand vastgelegd materiaal werd beoogd een woordenboek aan te bieden dat, in een betrekkelijk beperkten omvang de grootst mogelijke bruikbaarheid verschaft, voornamelijk voor de onderwijsinrichtingen. Een bizondere zorg werd besteed aan de handelstaal. Talrijke nieuwe woorden en uitdrukkingen op het gebied van techniek, luchtvaart, leger, politiek enz., evenals de voornaamste aardrijkskundige namen werden opgenomen. — Van een degelijke bruikbaarheid. A. B.

20.571 **ten Bruggencate, K.** **4393 : 42**

ENGELS WOORDENBOEK : 2e Deel. Nederlands-Engels. *Heruitg. dr A. Broers — Groningen, J. B. Wolters,* 1940, 13e *verb. en verm. uitg.*, 2 *dln* (20×14) 1052 *blz.* *geb. fl.* 3,75

V — Met de herdruk van dit tweede deel is thans de 13e uitgave van ten Bruggencate's *Engels woordenboek* compleet. Ook deze druk is wederom aanzienlijk uitgebreid. De buigings-n blijft overal behouden ; overigens wordt de nieuwe spelling gevolgd. Zooals steeds : verzorgde uitgave en handig formaat. A. B.

20.572 **van Gelderen, I. en van Beckum, J. H.** **4393 : 43**
DUITS WOORDENBOEK : 2e Deel. Nederlands-Duits — *Groningen, J. B. Wolters,* 1941 8e *verm. druk, 2 dln* (20 × 14) 982 *blz.* *geb. fl.* 3,95 ; *samen fl.* 7,85
V — In deze werkelijk vermeerderde uitgave werd zooveel mogelijk het nieuwe en nieuwste opgenomen, het minder gebruikelijke en verouderde weggelaten. Spijts den aangroei van den inhoud is de omvang van dit deel weinig grooter geworden en bleef het handig formaat der gekende Wolters-woordenboeken behouden. A. B.

20.573 **van Rooy, J. H.** **439.82 : 4393**
NOORSE SPRAAKKUNST MET KLANKLEER. Voor Nederland en Koloniën — *Geïll.* — *Groningen, P. Noordhoff,* 1939, (23 × 16) 220 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 3,90
V — Een uitmuntende spraakkunst. Naar zuiver klassiek model. Zorgvuldig gegradueerd naar oefeningen, woordenschat, leesstukken. Deze laatste deels handelsnoorsch, deels litteraire. Als er één Germaansche taal is waarin al de stamverwante lieden zooals wij en anderen zich kunnen inwerken als in de duidelijkste, simpelste van alle Germaansche talen, dan is het het Noorsch. Een weinig studie met aandacht b.v. onder leiding van dezen uitstekenden taalleeraar J. H. van Rooy, en het Noorsch is u niet langer vreemd. Zoo diende het te zijn, voor meerderen onder ons. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

5. - Wetenschappen

20.574 **Kabos, W. J., Dr** **59**
HET LEVEN VAN DE INSECTEN — *Met ill. v. Gerard Huysser en 16 foto's — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (Wat leeft en groeit, deel* 14) [1940] (19 × 12) 135 *blz.* *geb.* 22 *fr.*
V — In de reeks « Wat leeft en groeit » door Zonnewende uitgegeven is Dr Kabos' « Het leven der insecten » bedoeld als een inleidend boek tot de volgende nummers der reeks handelend over entomologie. Schrijver heeft het eerst en vooral over den algemeenen bouw van het insekt. Verder over de rol die de insekten spelen in de levende natuur en hoe zij, die weerlooze dieren, dat vermogen wegens hun machtige vruchtbaarheid. Verder een woord over de sociale insekten en een korte systematische indeeling. Het boekje is zeer degelijk, doch het leest zoo vlot niet als de andere nummers van de 40-deelige reeks. L. SENDEN

20.575 **Kearton, Cherry** **83 : 59 : 159**
MARY, MIJN CHIMPANSÉE. De avonturen van een wonderbaarlijke chimpansée aan het strand. *Vert. uit h. Engelsch [My happy chimpanzee] dr. R. C. Fockema. Geïll. met 16 pln. — A'dam, Scheltens & Giltay (Bibliotheek voor dierenvrienden)* 1941 (21 × 14) 128 *blz.* *fl.* 1.— ; *geb. fl.* 1,50
V — De schrijver verhaalt de houding, die zijn chimpansée Mary aanneemt tegenover de geheel nieuwe ondervindingen, die zij opdoet aan het strand. A. ACKERMANS

20.576 **Kearton, Cherry** **83.8 : 59**
MIJN VRIENDEN UIT HET DIERENRIJK. *Vert. uit h. Engelsch [My animal friendships] dr R. C. Fockema. Geïll. met foto's dr den schrijver — A'dam, Scheltens & Giltay (Bibl. voor dierenvrienden)* 1941 (20 × 14) 128 *blz.* *fl.* 1.— ; *geb. fl.* 1,50
V — In een aantal aardige verhalen toont schr. aan, dat het mogelijk is, de « gedachten » van dieren te leeren kennen en, omgekeerd, dieren onze gedachten te doen lezen. Groote vriendschap en toewijding voor het dier zijn hiervoor een eerste vereischte. Geschikt voor jong en oud. J. VAN DER HULST

20.577 **Tolman, Rinke** **59**
VLINDERS : 1e Deel. De Dagvlinders — *Ill. van Sjoerd Kuperus en 16 foto's van dr R. A. Maas Geesteranus — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (Wat leeft en groeit, deel* 21) [1941] (19 × 11) 145 *blz.* *geb.* 22 *fr.*
V — Rinke Tolman, een Friesch natuurliefhebber, die niet aan zijn eerste proef is, kwestie vulgarisatie-wetenschap, geeft ons hier, in zijn eerste deel over vlinders (nl. de Dagvlinders) een opgetogen beschrijving van de wondere fladderende bloemen Gods, die wij vlinders heeten. Met warme liefde beschrijft Tolman zwaluwstaarten, witjes, vossen, vlek- en paarle-

moervlinders en veel andere exemplaren van te lande. Schrijver heeft een zwak voor « geographische entomologie » « waar en wanneer die vlinders » in 't noorden voorkomen. Voor specialisten verstrekt hij aldus soms kostbare gegevens, op dit terrein. L. SENDEN

6. - Toegepaste Wetenschappen

20.578 **Fasse, Richard** 69

HET HOUTGRANIET. Handleiding tot het vakkundig maken van houtgranietvloeren — *Deventer, Æ. E. Kluwer* [1940] 2e *druk,* (20 × 14) *VIII,* 54 *blz.* *fl.* 0,90

V — In dit werkje deelt de schrijver zijn ervaringen mede op het terrein van leggen en bewerken van houtgranietvloeren. Hij geeft klaar aan wat moet gedaan en vermeden opdat een degelijke vloer zou bekomen worden ; vooral werd aandacht geschonken aan de ondergronden voor dergelijke vloeren en aan de kleurenkeuze. G.J.

20.579 **Meere, J. A. P.** 698

DE VERFSPUIT. Zijn toepassing door den buis-, decoratie-, reclame-, meubel- en autoschilder — *Geïll.* — *Deventer, Æ. E. Kluwer* [1940] (21 × 15) *VIII,* 131 *blz.* *fl.* 2,25

V — Dit werkje wil den weg wijzen op het gebied van toepassing der verfspuit. Vooral wordt aandacht besteed aan het bewerken van binnenbetimmeringen, het lakken van deuren en meubelen, auto's enz., alsook aan eenvoudige decoraties en reclametoepassingen. Een serie vragen over ieder hoofdstuk, maakt het boekje zeer geschikt voor onderwijs-doeleinden in Nijverheidsscholen.

20.580 **Polano, M. K., Dr** 61

HUIDZIEKTEN. Een populaire verhandeling over hun oorzaken, behandeling en voorkoming — *A'dam, van Holkema & Warendorf ; Antwerpen, J. van Tuyl,* (*Aesculaap's popul. medische reeks*) 1940 (22 × 15) 120 *blz.* *fl.* 1,50

V — Het boek bedoelt een « populaire verhandeling » te zijn, ook voor hen die geen middelbaar-onderwijs gevolgd hebben ». Dat kan men er inderdaad van getuigen : het is begrijpelijk voor ieder, al is het zuiver wetenschappelijk gehouden. Als medische vulgarisatie zal het geen zelf-dokters kweeken en vermijdt het de nadeelen en de gevaren die zoo menig populair-geneeskundig werk moet doen afkeuren. Zal voor huidlijders met veel nut en belangstelling gelezen worden. Dr J. LEBEER

20.581 **Wilms Floet, W. J.** 83 : 63 : 67

FANTASIE ROND EEN SIGAAR. Zaad, planter, importeur, scheepvaart, vemen, makelaar, handelaar, fabrikant, reiziger, grossier, winkelier, roker — *Geïll.* — *A'dam, bij schr.,* 98 *Nes,* 1940 (21 × 14) 63 *blz.* *fl.* 1

V — De auteur, handelaar in ruwe tabak te Amsterdan, fantaseert op een boeiende en tevens leerrijke wijze over de belevenissen van een sigaar, vanaf het oogenblik waarop het tabakszaadje in Sumatra aan de aarde werd toevertrouwd totdat de heerlijke Havana in rook en asch vergaat. Een oorspronkelijk werkje dat tevens frisch geillustreerd is.

20.582 **XX** 63 : 71

MAAK UW TUIN PRODUCTIEF en geniet van de natuur. *Met voorw. van P. Teunissen Jr.* — *Bussum, v. Dishoeck ; Antwerpen, van Ditmar's B. I.* 1941 (16 × 11) 84 *blz.* 13,50 *fr.*

V — Geeft voor iedere maand op korte en bevattelijke wijze aan wat er op het veld, in de moes-, lust- en fruittuin te verrichten valt. Voor iedere maand wordt een waarnemingskalender uit het planten- en dierenleven in de vrije natuur aangegeven, alsmede een lijstje van de aanbevolen werkzaamheden voor de kinderen der lagere school. Aan onderwijzers warm aanbevolen om hun natuurwetenschappelijk onderwijs te veraangenamen en te vergemakkelijken. Ir F. CASTEELS

7. - Schoone Kunsten

20.583 **Beasley, Mercer** 79

TENNIS ZOOALS VINES HET LEERDE. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*How to play tennis*] *dr C. Vreedenburgh* — *Geïll. met teekeningen en* 19 *platen* — *Den Haag, J. Ph. Kruseman* 1940, 2e *druk* (20 × 13) 145 *blz.* *fl.* 1,25

V — De ervaring van den schrijver, opgedaan in zijn dagelijksch werk en zijn jarenlange ontledende studie over het tennis-spel werd neergelegd in de conclusies die dit boek bevatten. Het werk is dus niet een technische tennis-encyclopedie, ook geen handleiding in den strikken zin van het woord, maar wel een boek vol instructie inzonderheid voor beginnende spelers. Talrijke platen veraanschouwelijken de verschillende spel-standen. S.S.

20.584 **Fonteyne, Ast** **79 : 801**
VOORBEREIDING TOT DE VOORDRACHTKUNST EN DE WELSPREKENDHEID — *Geïll. met 6 platen — Antwerpen, De Nederlandsche Boekh.* (*Voordrachtkunst en welsprekendheid*, 1e *deel*) 1941 (20 × 14) *VIII*, 253 *blz.* 20 *fr.*
V* — Dit boek is gebouwd op ervaring en practijk, en dat onderscheidt het dadelijk van andere, louter theoretische uitgaven. Dat er hier en daar een al te apodictisch of eenzijdig voorschrift in voorkomt, vermindert im ganzen de degelijkheid van deze uitgave niet. Toch wil ik de vraag ter overweging geven of de door den auteur voorgehouden articulatie-methode, indien drastisch doorgevoerd — en hoe goed zij fundamenteel ook zij — niet leiden zal tot de negatie der persoonlijkheid van den spreker, tenzij het boek uitsluitend bedoeld is voor declamatoren en redenaars ? Ik beaam ten volle Fonteyne's vergelijking articulatie-oefening /piano-oefening, doch de zorg, die hier moest primeeren, is de verspreiding en de uitzuivering van het beschaafd spreken door den Vlaming-in-'t-algemeen, en dan is niet de virtuositeit, wél de behoorlijke algemeene kennis en practijk hoofdzaak. Zoo'n discussiepunt beteekent echter geen kapitaal bezwaar voor het gebruik van deze « voorbereiding ». Bij een gebeurtelijke tweede uitgave van dit werk kunnen allicht een paar apocriefe dingen worden herzien. Dit daargelaten, is Fonteyne's werk goed werk. A. VAN DE VELDE

20.585 **Houtman, J.** **64 : 79**
KNUTSEL NU MET WAARDELOOS MATERIAAL — *Geïll. en met 2 pltn — Deventer, Æ. E. Kluwer*, 1940 (21 × 15) 52 *blz.* *fl.* 0,80
V — De bedoeling van dit werkje is eenige aanwijzingen te geven over de manier waarop wij van allerlei « rommel » wat bruikbaars en aardigs kunnen maken. Verrassend inderdaad wat je zoo al niet bereiken kunt ! S. S.

20.586 **van Wijngaerdt, Piet** **75 : 709**
KUNST : SPIEGEL VAN DEN TIJD. *Geïll. met 16 pltn — A'dam, Allert de Lange (Wegwijzers nr 2)* 1941 (18 × 12) 95 *blz.* *gec. fl.* 1,30
IV — In zeer groote lijnen wordt hier de stelling toegelicht, dat de kunst, in casu de schilderkunst, de uitbeelding weergeeft van den tijd waarin de schilder werkt. De formuleeringen over het innerlijke wezen der kunst zijn niet overal even gelukkig. Van veertien schilders worden wel juiste caracteristica gegeven en diverse werken zeer juist beoordeeld. Verschillende valsche æsthetische begrippen worden opgeruimd en het doel : *een juiste waardeering van belangstellenden bij te brengen* kan geslaagd heeten. Dr W. THEUNISSEN

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

20.587 **XX [Knuttel, J. A. N., Dr en Verkruisen, J. W.]** **81 : 83 : 809**
RIDDERVERHALEN UIT DE MIDDELEEUWEN : 1. Frankische romans. *Verzorgd dr Dr J. A. N. Knuttel met medew. van J.W. Verkruisen — Brussel, Standaard-Boekhl.* (*Bibl. der Nederl. Letteren*) 1940, 24 *dln* (22 × 14) *XV*, 226 *blz.* *geb.* 45 *fr.*
IV* — Dit is het blije en het blijvende : onder de hoede van de Bibliotheek der N. L. met haar schitterende namen in de redactie, door de kundige zorgen van Dr Knuttel die grooten naam verwierf op het gebied der literatuurgeschiedenis, als prestatie van de Academiën van Noord en Zuid, verschijnt dit florilegium van een litterair genre dat dateert uit de prille jeugd zelf onzer Ned. letteren. De inleiding belicht dat genre in korte trekken, legt den maatstaf aan der juiste waardeering, bespreekt de oorspronkelijkheid der ridderepiek, en houdt een overzicht, in chronologie, der geciteerde werken en wil de aandacht vestigen op schrijvers die betere plaats verdienen en hooger litteraire waarde hebben. De citaten zijn uitstekend (Karel en de Elegast komt in zijn geheel voor) en zijn onderaan voorzien van overvloedige ophelderende nota's. Moderne punctuatie helpt zwaar tot vlotter lezen en verstaan. Omdat de stof zoo erg uitgebreid is(dit is nog maar een eerste deel), stelde wellicht de bloemlezer ook klassieke en Oostersche ridderverhalen onder dezen titel, die dan opgevat dient te worden als een gesamttitel. Geen bibliographie, geen illustratie ; toch is de uitgave zeer verzorgd. A. VAN DEN DRIES

82. TOONEELLITERATUUR

20.588 **Modderman, H. J. W.** **82 : 81**
MIRJAM — *Utrecht, Vrijz. Christel. Jeugd-Centrale,* (*Lekenspelen, nr* 51) 1940 (21 × 15) 16 *blz.* *fl.* 0,45
V — De geschiedenis van Mozes in (of uit ?) het water, kinderlijk verteld en even kinderlijk voorgesteld, in een fijn verzorgde tekst. Een goed nummertje ! AL. DE MAEYER

20.589 **van Dijke, H.** 82

DE VIERDE WIJZE UIT HET NOORDEN. *Naar het verhaal van H. van Dijke dr E. van den Berg-Boldingh — Utrecht, Vrijz. Christel. Jeugd-Centrale, (Lekenspelen, nr* 52) 1940 (21 × 15) 15 *blz.* *fl.* 0,45

V — Bewerking van een verhaal dat we hopen leniger en losser te zijn. Op enkele replieken na is het spelletje onbeduidend. AL. DE MAEYER

20.590 **van Merkesteijn, Joh. A.** 82

JONKER POCHMANS MET DE EZELSKOP. Kinderoperette in 3 bedr. — *Assem, van Gorcum & Comp, (van Gorcum's Toneelfonds, nr A* 85-86) 1941, (22 × 14) 29 *blz.* *fl.* 0,60

V — Van een fraaie en een boze jongen, van lonende en straffende kabouters en elfen. Kinderlijk eenvoudig en speels. De muziek zal moeten het overige doen. AL. DE MAEYER

20.591 **Winkel, R.** 82.2 : 81

KERSTNACHT — *Utrecht, Vrijz. Christel. Jeugd-Centrale, (Lekenspelen, nr* 54) 1940 (21 × 15) 16 *blz.* *fl.* 0,45

V — Een vrij onbeduidend iets zonder eenige oorspronkelijkheid. Is het kinder of jeugdspel. Niet eens dat is recht duidelijk. AL. DE MAEYER

20.592 **XX** 82.2 : 81 : 809

◆ VIJF GEESTELIJKE TONEELSPELEN DER MIDDELEEUWEN [Stella — Die eerste Blijschap — Die zevenste Blijschap — Marieken van Nieumegen — Elkerlijk] *Verzorgd dr Dr H. J. E. Endepols — Geïll. met 2 pltn — Brussel, Standaard-Boekhl (Bibl. der Nederl. Letteren)* 1940, 24 *dln* (22 × 14) 6, 380 *blz.* *geb.* 45 *fr.*

Dr H. J. Endepols

III-IV* — Met dezelfde zorg als die van Dr Knuttel in de gemoderniseerde uitgave der Ridderverhalen, wat betreft wetenschappelijke verantwoording, tekst-critiek, uiterlijke-fijne druk en heerlijk-synthesische inleiding, ook onder dezelfde gezaghebbende auspiciën, schenkt ons Dr Endepols deze bladzijden over de middeleeuwsche geestelijke dramatiek. Weinige auteurs zijn er, die zoo klaar — spijts het litterair-wetenschappelijk apparaat — en methodisch deze dramatiek inleiden, karakteriseeren en bespreken. Hij weet de gunstige atmosfeer te wekken rondom deze stukken, werpt het licht over veel duistere punten rondom en in den tekst en durft de gezonde aanvulling en reconstructie aan zonder in de loutere conjecture te vallen. Ditmaal heeft hij het werk verrijkt met reproducties van muzikale noteeringen, van houtsneden, van tooneeleering. Den tekst zocht hij bij de beste uitgave ervan. Evenals Dr Knuttel nam hij de moderne spelling aan. Een goede aanwinst voor onze literatuurgeschiedenis. Om wille van het ruw realisme in enkele tooneelscènes, is voorzichtigheid geboden. A. VAN DEN DRIES

83. Verhalend Proza

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

20.593 **Kanter, Rinke** 83.3

HET ANDERE GESLACHT — *A'dam, L. J. Veen,* 1941 411 *blz.* *fl.* 3,90

Rinke Kanter

II — Schrijver verhaalt ons de lotgevallen van drie opeenvolgende generaties eener Friesche familie. De grootmoeder, Maayke, heeft er alles opgezet haar kinderen en kleinkinderen uit den arbeidersstand op te heffen. Doch als dit haar gelukt is, kan ze niet over het resultaat juichen. Geld en stand veranderen den mensch geen zier en blijken geen waarborg tegen leed. Deze historie is niet hartverheffend. Allen in dit boek hebben een hartgrondig gemis aan geloof en zeden, en die wèl geloof hebben zijn zóó kleingeestig, dat men niet weet wat het beste is. Overigens laat de auteur op tijd het gordijn vallen over zijn tafereelen. De landelijke beschrijvingen in het begin zijn wat would-be Streuveliaansch, later loopt het verhaal zelfstandig er en beter. Niet erg aan te bevelen. CYR. VAN DUYSE

20.594 **van de Wijgaert, Ludo** 83
NEVELINGEN. Een boek van schoonheid en smart, van verbeelding en werkelijkheid. Roman — *Boom, Boekhl Ludo, 246 Antwerpschestraat,* 1941 (18 × 14) 238 *blz.* 25 *fr.*
II-III — Lees in « Heterogeen Programma », nr 20.530, de bespreking hiervan.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel doorgevormde lezers kunnen gelezen worden

20.595 **Bruijn, Cor** 83
SIL DE STRANDJUTTER — *Geïll. met* 8 *kleurplaten en* 20 *zwarttekeningen dr Anton Pieck — Nijkerk, G. F. Callenbach,* 1940 (25 × 17) 327 *blz.* *geb. fl.* 4,90
III-IV, [P] — Lees hiervan de bespreking in « Heterogeen Programma », nr 20.536

20.596 **den Doolaard, A.** 83.1
DE GROOTE VERWILDERING. Roman — *A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl Boekhl (De Distel)* 1940, *herdruk* (22 × 14) 326 *blz.* 38 *fr.*
III-IV — Een herdruk van een van den Doolaard's kloeke romans, een roman van de bergen waarin de Mont Blanc, de donkere rots met haar helle ijsvlakken, een even voorname rol speelt als de menschen die er in optreden. Het oude thema, strijd tusschen mensch en natuur, met als gevolg ook wrijving tusschen de menschen onderling, is op frissche, oorspronkelijke wijze uitgebouwd tot een boeiend, aantrekkelijk verhaal. Zie ook rec. 15.673 bij 1en druk.

A. den Doolaard

20.597 **Gatti, Angelo** 83.1 : 269 : 93
◆ DIT GEHEIM IS GROOT... *Vert. uit h. Italiaas [Il ed Alberto] dr Ellen Russe — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (Prismaboeken)* 1941 (23 × 15) 455 *blz.* *geb.* 90 *fr.*
III — De roman van een blijvende liefde. Alberto, de hoofdpersoon vindt, na den dood van zijn vrouw in 't begin van 't boek, na zéér uitgesponnen redeneren, door eindelijk te komen tot «het doen » zooals zijn vrouw het eertijds deed, den weg naar God. Zinnen als : de huizen werden platter en platter, het heftig gekraai van driftige haantjes onthulden de huizen enz. moesten in een dergelijke vertaling vermeden kunnen worden. M. Donders

20.598 **Hendriks, John** 83
HUWELIJK ZONDER KINDEREN — *Antwerpen, De Sikkel,* 1941 (22 × 14) 190 *blz.*
III — Gerecenseerd onder nr 20.529 in « Heterogeen Programma ». 28 *fr., geb.* 38 *fr*

20.599 **Loring, Emilie** 83.0
NA JAREN WACHTEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Across the years] dr L. Dumoulin Goudkoop — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1941 (20 × 15) 223 *blz.* *fl.* 2,35 ; *geb. fl.* 3,05
III-IV — De schrijfster heeft al een rijtje boeken op haar naam staan. Dit verhaal speelt in regeeringskringen te Washington. Senator Teele is in het bezit van geheime teekeningen betreffende een super bommenwerper. Er verschijnen intriganten op het tooneel, die op de teekeningen azen. De bekoorlijke Faith Jarvis wordt onwillekeurig mede in de verwikkelingen verward. Maar tenslotte komt alles terecht, en verlooft zij zich met den schranderen uitvinder Duke Tremaire, die al zoolang hopeloos verliefd op haar was. — Een aardig onschuldig boek voor den gemiddelden lezer. Toos Post

Emilie Loring

20.600 **Marja, A.** 83.1
SNIPPERS OP DE RIVIER. Roman — *Omslag v. Aart van Breda — A'dam, J. M. Meulenhoff,* 1941 (20 × 14) *fl.* 2. ; *geb. fl.* 2,95
III — Cfr nr 20.534 der Romankroniek « Heterogeen Programma ».

20.601 **Roelofs, Jac.** 83.1
BLINDE KLIPPEN — *Haarlem, J. H. Gottmer & Co,* 1941 (21 × 16) 263 *blz.* *fl.* 2,25 ;
III — Onder nr 20.532 is hiervan in « Heterogeen Programma » een bespreking te vinden.

20.602 van Aerde, Rogier 83.9

KAIN — *Geïll. met zwart-wit tekeningen van Wladimir Bielkine — Utrecht, Urbi et orbi,* 1941, (24 × 17) 285 *blz.* *fl.* 3,50 ; *geb. fl.* 4,50
III — Komt reeds voor in « Heterogeen Programma », onder nr 20.537

20.603 van Oldenburg Ermke, Fr. 83

◆ PASTOOR PIUS PAEREL. Een geschiedenis zonder moraal — *Geïll. dr Mevr. E. d'Halve-Tessel — Maastricht, Leiter-Nypels ; Antwerpen, Standaard-Boekhl.,* 1941 (23 × 15) 167 *blz.*
III — Besproken in « Heterogeen Programma » onder nr 20.527 38 *fr.*

20.604 Zoomers-Vermeer, J. P. 83.1

ZIJ DIE VOORBIJGING — *A'dam, van Holkema & Warendorf ; Antwerpen, J. van Tuyl* 1940 (21 × 16) 326 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
III [P] — Besproken in de Romankroniek, onder nr 20.533.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

20.605 Arents, Prosper 83.0

DAER HOORTSI CRYSEL TANDEN — *Antwerpen, van Uffelen & Delagarde,* 1941 (24 × 16) 31 *blz.* *Niet in handel*
IV — Een moordaanslag. Een geimproviseerde detective achterhaalt een moordenaar aan diens akelig knarsetanden. En die detective is... de pastoorsmeid; wat haar wel meer dan kippenvleesch bezorgt. Daarmee is alles gezegd. A. VAN DEN DRIES.

20.606 Berry, Raymond A. 83.0

DE VERLOREN GOUDMIJN. *Vert uit h. Amerik.* [*Lost gunsight*] *dr J. G. H. van den Bovenkamp Jr — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (21 × 15) 208 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3,25
IV — De jonge Talman trekt er op uit om met de karige gegevens waarover hij beschikt een oude goudmijn op te zoeken die sinds jaren verlaten werd. Een bende schurken over even weinig inlichtingen beschikkend gaan eveneens op exploratie en trachten Talman de goudmijn afhandig te maken. Boeiend wordt de strijd tusschen beide partijen verteld. C. L.

20.607 Boni, Armand, C.SS.R. 83.8 : 93 : 89

◆ TUSSCHEN VUUR EN ZEE. Mobilisatie en oorlogsschetsen — *Omslagteekening dr Joris de Moor C. SS. R. — St-Niklaas, M. van Haver,* 1941 (22 × 15) 197 *blz.* 18 *fr.*
IV — Het oorlogsdagboek van een aalmoezenier. Herinneringen die versch en warm uit het hart op het papier zijn gekomen. Nu eens teere, dan weer geweldige en tragische dingen : de gang van het oorlogsleven... Een boeiend boek ; een dat bovendien het gebeuren van nu — zonder geforceerdheid hoegenaamd — legt en ziet in het licht uit den Hooge... ; en daarom een verkwikkend boek. Het moge veel lezers vinden ! MGR CRUYSBERGHS

Armand Boni,

20.608 Bretz, Alice 83 : 93

HET LIED DER DUISTERNIS. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*I begin again*] *dr Nicolette Zaalberg— Den Haag, H. P. Leopold ; Brussel, A. Manteau,* 1940 (21 × 15) 207 *blz. fl.* 2.50
IV [P] — Een degelijk onderlegde doktersvrouw geeft in dit zeer interessant boek de neerslag van haar denken en doen, nadat zij tengevolge eener vergiftiging totaal blind werd. — In een vlotten onderhoudenden stijl geschreven, bevat deze biografie i. pl. v. een reeks jammerklachten, een bloemlezing vn de edelste gedachten die tot nadenken stemmen. Na deze zware beproeving er op aan gewezen haar leven opnieuw te beginnen — *I begin again,* luidt de oorspronkelijke titel — gaat deze sterke vrouw niet bij de pakken neerzitten. Steunend op God, noemt zij het kruis, dat Hij haar heeft te dragen gegeven, het symbool van moed en niet van een zwaren last. Zij, die zooveel hield van kleuren en te recht zegt dat licht en kleuren leven brengen op aarde (p. 20), ervaart dat God haar hulp en toeverlaat is (p. 183), nu zij die kleuren mist en Gods vriendschap geeft haar niet alleen hulp en troost maar een diepe vreugde (p. 205) De hoofdtoon in dit edel boek is, naast de totale overgave aan God, die haar deze beproeving overzond, de dankbaarheid jegens de menschen die haar

omringen en behulpzaam zijn. Vooral de twee laatste hoofdstukken in dit « Lied der Duisternis » klinken als het aangrijpend slotakkoord eener machtige ouverture. Vertaling en uitgave zijn keurig. Wij kunnen dit vademecum voor allen die iets met blinden te maken hebben, niet genoeg aanbevelen. M. BROUNS

20.609 **Courths-Mahler, H.** 83

EEN LIEFDE VOOR EEUWIG. *Vert. uit h. Duitsch [Seine grosze Liebe] dr E. Griese-Kets de Vries — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl.*, 1941 (20 × 14) 229 *blz.* 25 *fr.*

IV, N — Het gewoon motief : de liefde tusschen twee harten, met het gewoon happy-end. De gewone intrigue : een opponent die strijd voert ; in casu : de onderdanen die in het gedemocratiseerd Duitschland nog star houden aan het oud en verouderd formalisme der pleegvormen. De gewone cliché-truc : een weeskind, een berooide toestand, visites, jacht, wat flirt en sentimentalisme. maar alles is ditmaal zoo zoetjes als een suikerkoek, alles loopt zoo gesmeerd dat men vanaf de eerste bladzijden reeds het eind der historie kent. Amoreel gehouden. A. VAN DEN DRIES

20.610 **Germonprez, Fred** 83

VOLK UIT DEN WESTHOEK — *Geïll. met penteekeningen dr Tjienke Dagnelie — Brussen, De Phalanx*, 1941 (18 × 14) 103 *blz.* 20 *fr.*

IV — Recensie hiervan in « Heterogeen Programma », nr 20.531.

20.611 **Gregory, Jackson** 83.0

DE GEHEIMZINNIGE RANCHO. *Vert. uit h. Amerikaansch [Mysterious rancho] dr M. J. Landré-Tollenaar — Den Haag, Kruseman*, 1940 (21 × 15) 220 *blz. fl.* 2.25 ; *geb. fl.* 3.25

VI — Ben Whitney, de jonge financier ontvlucht de beschaving om een oude rancho in Zuid-Californië te gaan bewonen. Het zoeken naar een geheimzinnig verloren erfenis brengt hem heel wat avonturen waarin hij, samen met Teresita Calderon, onder wiens bekoring hij kwam, de hoofdrol heeft te spelen. Bepaald spannend. C. L.

20.612 **Gregory, Jackson** 83.0

DE GEMASKERDE MEXICAANSCHE. *Vert. uit h. Amerikaansch [I must ride alone] dr D. J. C. Kruseman — Den Haag, J. Ph. Kruseman*, 1941 (21 × 15) 224 *blz. geb. fl.* 3,05

IV — De schatrijke eigenaar van vele ranches houdt meer van zwerven dan van het rustig beheer van zijn veehoudersbedrijf. Op een van zijn zwerftochten redt hij een meisje van haar woeste achtervolgers. Er komen vele misdaden aan het licht, alle door dezelfde bende gepleegd. Als na een bloedig treffen met deze bende is afgerekend, wordt het meisje ontdekt, dat eens door den rancher werd gered. Hij trouwt, maar niet met het meisje dat hij redde, maar met een ander, dat hij steeds voor het door hem geredde meisje had aangezien. A. J. DE SWART

20.613 **Hauck, Louise Platt** 83

NA SCHEIDING HEREENIGD. *Vert. uit h. Amerikaansch [Chan Osborne's wife] dr P. Nijhuis Groeneveldt — Laren, A. G. Schoonderbeek*, 1940 (21 × 15) 208 *blz.* *fl.* 2,25

IV — Een familieroman, geschreven op een vlotte, doch tevens oppervlakkige Amerikaansche wijze. De personen, die in het boek worden geteekend, blijven als gevolg van de oppervlakkige beschrijving voor den lezer vreemden. Als ontspanningslectuur is het boek wel te genieten, vooral in dezen jachtigen tijd, waarin velen voor zwaardere lectuur geen tijd schijnen te hebben. Jammer dat de correctie zoo slordig is geschied. KEVENAAR

20.614 **Hazelhoff Roelfzema, Erik** 83 : 89

Erik Hazelhoff Roelfzema

HET SMEULENDE VUUR — *Leiden, A. W. Sijthoff*, 1941 (24 × 16) 181 *blz.* *fl.* 2.90

IV — De belangstelling voor de thans woedende oorlog heeft ons de onwezenlijke grootsheid van de Finsch-Russische strijd niet doen vergeten. Deze episode in de geschiedenis zou een epos waard zijn van grootse allure. Een epos is dit werk van Hazelhoff Roelfzema niet, maar we zijn den schrijver toch dankbaar voor dit vlotte eenvoudige en frisse boek, dat ons nog meer vertrouwd maakt met de vreemde Finse wereld. Een groot aantal óf interessante óf zeer suggestieve foto's verlucht dit werk, dat we gaarne aanbevelen.. E. SERRARENS

20.615 **Hendryx, James B.** **83.0**
IN BALLINGSCHAP OM BESTWIL. *Vert. uit h. Amerikaansch [Frozen Inlet Post] dr J. A. W. v. Hacht — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1941 (21 × 15) 224 *blz.* *fl.* 2,35 [15 *fr.*]
IV-V — Hoewel uit de aard der zaak in dit verhaal dingen behandeld worden, die zich onder volwassenen plegen af te spelen is er, juist omdat ze zonder enige passie behandeld worden, geen bezwaar tegen dit boek ook in handen te geven aan jongens en meisjes onder 18 jaar. Een wild-west roman naar het bekende recept. J. S. H. BEMELMANS

20.616 **Hill, Grace Livingston** **83**
MICHAEL, HAAR HELD. *Vert. uit h. Amerikaans [Lo Michael] dr J. A. W. van Hacht — Den Haag, J. Ph. Kruseman,* 1940 (19 × 14) 234 *blz. fl.* 2,35 [25 *fr.*]; *geb. fl.* 3,05·[35 *fr.*]
IV-V — Michael, een klein ouderloos krantenventertje in New York, redt een klein meisje van een wissen dood en wordt daarbij zelf ernstig gewond. De schatrijke vader laat den jongen een uitstekende opvoeding geven en Michael toont zich niet alleen zijn vertrouwen waardig, maar hij voelt zich ook geroepen tot ernstig sociaal werk. Hij kent uit eigen ervaring de ellende van de sloppen. Na heel wat moeite en strijd trouwt hij natuurlijk met het meisje, dat hij heeft gered. Een verhaal zonder litteraire pretentie, maar met een goede strekking en dood-onschuldig. G. J. C. ZWANIKKEN

20.617 **Homes, Geoffrey** **83.0**
TWEE MOORDEN EN NOG EEN. *Vert. [The there were three] dr Jeanne de Kruyff — Den Haag, J. Ph. Kruseman* [1940] (20 × 14) 224 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3,25
IV — De rijke Marjorie Keenan was verdwenen daags vóór haar huwelijk. Haar lijk werd gevonden. Wie was de moordenaar ? Vijf mannen stonden onder verdenking. Vier ervan werden gelijdelijk uitgeschakeld ; de vijfde, namelijk de verloofde van de vermoorde, werd ontmaskerd. Dat was het werk van detective Humphrey Campbell. — Ontspanningslektuur. A. CORLUY

20.618 **Istrati, Panaït** **838 : 93.8.**
HET LEVEN IN. *Vert. uit h. Fransch [Mes départs] dr Dr Arn. Saalborn — A'dam, Meulenhoff (Zilveren Wiekslagen)* (18 × 13) 176 *blz.* *geb. fl.* 1,50

Panait Istrati

IV* — Dit boekje van den thans wereldberoemden Roemeenschen schrijver is een meesterwerk van vertelkunst. Ik was vóór de lezing van deze auto-biografische schetsen van Istrati vrijwel onbekend gebleven met zijn werk, en iedere bladzijde van dit boekje was voor mij stuk voor stuk een verrassing. Kunstenaars-autobiografieën worden doorgaans niet hoog aangeslagen, niet zonder reden overigens, en het type Bohémien is wat in discrediet geraakt, zooals elk litterair genre zijn tijd van gaan en komen kent. Maar deze herinneringen van Istrati uit zijn vagebonden- en armoelijders-jaren zijn zóó prægnant van levenswaardigheid en zoo intens van spanning en levenshonger en zoo werkelijk gegroeid uit een waarachtig kunstenaarstemperament, en tevens gespeend van elke zelfgenoegzaamheid en eigen bewustzijn, dat het een blijmoedige verrassing is een man zóó over zichzelf en zijn jeugd te hooren vertellen. Hoe ver zijn we hier van alle « literatuur », en van het dwaze narcissisme onzer hedentijdsche jongere dichters (ik las zooeven een zelfkeur-bloemlezing met autobiografische nota's en portretten van « Hollandsche allerjongsten ») die op hun zeventiende jaar hun eigen werk bloemlezen, op hun negentiende gedichten maken die druipen van pose, scepsis, zelfspot en zelfverheerlijking, en op hun twee en twintigste de biografie van hun slaapkamer schrijven. Istrati heeft in zijn jeugd het leven ondergaan in al zijn bitterheid en ellende, tot de zelfmoord toe, in een smartvolle armoede en verworpenheid die hem echter nooit klein kreeg, en hem toch toeliet zonder bitterheid deze herinneringen uit zijn jeugd te schrijven. De mensch is in deze bladzijden altijd grootsch en levend gebleven. Men denkt gedurig aan Gorki, Vincent van Gogh, Moussorgski. Het leven is bitter, pijnlijk, hard, maar ondanks alles groot en levenswaard. Ook dit boekje getuigt van Istrati's frisschen geest, zijn oorspronkelijken kijk op het leven, zijn uitstekende kwaliteiten als teekenaar van den mensch, vooral van den verworpene, en van zijn krachtig en weergaloos vertellerstemperament. E. VAN DER HALLEN

20.619 **Jenkins, Will** **83.0**
DE VOGELVRIJE VECHTER. *Vert. uit h. Amerikaansch [Black sheep] — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl.,* 1941 (20 × 14) 204 *blz.* 25 *fr.*
IV — Een geweldige reeks avonturen, die zich in 2 × 24 uren afspelen. Een poging tot een psychologische verantwoording is aanwezig. Het verhaal is niet al te sterk en de sfeer ontbreekt. De vertaling is soms wat slordig. J. DONDERS

20.620 Jonckheere, K. 83

TITA VLUCHT — *Geïll dr R. de Coninck—Antwerpen, De Nedl. Boekhl.,* 1941 (21 × 16) 260 *blz.* 30 *fr.*

IV — Lees de bespreking onder nr 20.528 in de kroniek « Heterogeen Programma ».

20.621 Lannoy, Kathinka 83

HET GESLACHT TRIGLAND. *Geïll. met 2 teekeningen — A'dam, Noord-Holl. Uitg. Mij,* 1941 (23 × 15) 308 *blz.* *fl.* 2.90 ; *geb. fl.* 3.90

IV-V, P — Vermeld wordt, dat het de eerste roman van een jonge Nederlandsche schrijfster is, die tot dusverre eenige gedichten en novellen in tijdschriften publiceerde. Door de archaiseerende en eenigszins plechtige stijl zou men eerder een schrijfster op jaren vermoeden. 'n Toch wel boeiend verhaal, dat speelt ergens in de duinstreek, ± 1900 en waarin de verzachtende invloed van eenige vrouwen op de stugge, egocentrische karakters van een reeder en zijn zoon niet onverdienstelijk geteekend is. L. M. M. VAN DER HULST

Kathinka Lannoy

20.622 Lennart, Clare 83

MAANLICHT. Een sprookje voor groote menschen. *Geïll. — Utrecht, A. W. Bruna,* 1939 (26 × 19) 103 *blz. geb. fl.* 3.50

IV — Vlot geschreven, doch dit is ook ongeveer de eenige verdienste. Zelfs kinderen zal het te kinderachtig zijn, wijl het kind de groote levenswaarden missen zal en de adresseering aan groote menschen is alleen gerechtvaardigd vanwege een paar specifiek grootmenschelijke eigenaardigheden, die beschreven worden en niet voor het kind bestemd zijn. Doch èn voor volwassene èn voor kind mist het te veel de wijsheid van het sprookje. Niet buitengewoon. C. VAN DUYSE

20.623 Martens, Marcel 83.8 : 92.8

LODE BAEKELMANS. Levensschets en keus uit zijn werken — *Geïll. met 1 foto en afdruk v. handschrift — Gent, de Graeve, Begijnhoflaan* 76 (*Vlaamsche schrijvers, nr* 2) 1939 (23 × 18) 173 *blz.* *geb.* 15 *fr.*

IV-V — Men herleest met smaak deze keus goed afgewisselde prettige novellen en fragmenten Dr J. CAEYMAEX

Lode Baekelmans

20.624 Norga, Margit 83

WIJ WERKENDE MEISJES. *Vert. uit h. Noorsch [Vi Yrkespiker] dr M. J. Molanus-Stamperius — A'dam, L. J. Veen,* 1941 (20 × 15) 183 *blz.* *fl.* 2.25 ; *geb. fl.* 2.90

IV-V, M — De geschiedenis van een werkend meisje en haar vriendinnen. Als zij zich verlooft, wil zij haar werk niet opgeven. De verloving wordt vrbroken, maar tenslotte krijgen ze elkaar toch. Een heel aardige roman voor meisjes van 17 jaar en ouder. KEMPEES

20.625 Oberlin, Maria 83.1

HET OFFER MONICA VAN NYSSEN. *Vert. uit h. Duitsch [Das Opfer der Monica Nyssen] dr E. Griese-Kets de Vries — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl.* 1941 (20 × 15) 240 *blz.* 25 *fr.*

IV [P] — Op aandringen van haar broer, directeur eener met failliet dreigende fabriek, trouwt 'n aristocratisch-opgevoed meisje 'n rijk parvenu's zoon, eigenaar eener bloeiende onderneming. Den dag van het huwelijk verneemt hij echter heel toevallig dat zij hem niet bemint. Al schijnt voor de buitenwereld alles in orde, toch is er ernstig sprake van echtscheiding. 'n Mooie dactylo, die het geval door heeft, weet dit op 'n geraffineerd-sluwe wijze uit te buiten en door haar gevlinder rond den patroon de toenadering tusschen beide partijen te belemmeren terwijl 'n toevallige ontmoeting met 'n kennis remmend werkt op de verzoening. Uiteindelijk echter, wanneer zij het opgeeft nog ooit den man terug te winnen dien zij werkelijk is gaan beminnen, komt alles terecht; langs het louterend proces van wederzijdsche waardeering. Jammer van dat echtscheidingsplan ! Anders biedt dit boek een paar uren aangename lectuur, die boeit tot het einde. M. BROUNS

20.626 **Queen, Ellery** 83.0
DE DRAKENTANDEN. *Vert. uit h. Engels [The dragon teeths] dr M. J. Landré-Tollenaar — Den Haag, Kruseman (Super Detective Story)* 1941 (20×13) 219 *blz. fl.* 2,25
IV-V — Het testament van een zonderling. Kuiperijen om de erfenis in handen te krijgen, een moord, persoonsverwisselingen enz. Indrukken van tanden (de drakentanden !) op een vulpenhouder als bewijsmateriaal. Tenslotte het gebruikelijke happy end. Een heel aardige detective. G. J. C. ZWANIKKEN

20.627 **Roelants-de Koning, M.** 83
COENEN BIJ DE BUSHALTE — *A'dam, N. V. Drukkerij « 't Koggeschip »*, 1941, 2e *druk* (20×14) 279 *blz. fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
IV, [P] — Voor de recensie verwijzen we naar de romankroniek, nr 20.535.

20.628 **Stahlberg, Ester** 92.2
HET LEVEN VAN EEN FINSCHE VROUW. Mathilde Wrede's testament. *Vert. uit h. Finsch dr N. Basenau-Goemans — A'dam, H. A. van Bottenburg,* 1941 (25×16) 311 *blz. fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90
IV, P — Dit boek bevat het boeiend beschreven levensverhaal van Mathilde Wrede, dochter van den gouverneur van Vasa in Finland, een edele Christin, die van haar 20e jaar (1885) af zich, met den Bijbel in de hand en in het hart, geheel en al wijdde aan de godsdienstige opheffing van de gevangenen en de verbetering van hun lot. Zij staat onder invloed van de zgn. Keswick-beweging, die van Amerika uitgegaan, zich over Engeland (Oxford-Keswick) naar Rusland had uitgebreid, waar haar volgelingen naar Overste Pasjkov Pasjkowieten werden genoemd. Het laatste hoofdstuk maakt al te onverwachts een einde aan deze stichtende biographie. M. DANIELS

20.629 **van de Velde, Anton** 83
PUKKIE PECH. Fantastische roman — *Met omslagteekening dr B. Max — Diest, Pro Arte,* 1941, (20×14) 163 *blz.* 36 *fr.* ; *geb. in linnen* 48 *fr.*
IV — Uitvoering besproken in het hoofdartikel onder nr 20.526.

20.630 **van Hemeldonck, Emiel** 83
◆
KONIJNENBERG — *Geïll. met portret — Den Haag, Thijmfonds ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl.,* 1941 (21×16) 189 *blz. geb.* 29 *fr.*

Emiel van Hemeldonck

IV — Zoo verschenen in een korte spanne tijds drie boeken van dezen Kempischen heimatschrijver : zou dan toch blijken dat de Kempen zulk een dorre streek niet is ? Interressant intusschen wel den duldigen, mooien opgang van den auteur te volgen. *Konijnenberg* is de strijd tusschen boer en zandgrond. Die strijd is omkaderd met mooi aangepaste natuurtafeleeren, gedramatiseerd door het zwaar avontuur van Free en Merike en weer naar blijere realiteit georienteerd door de gedurige inmenging in het verhaal van den auteur zelf en zijn twee jongens. Over gansch het verhaal hangt veel goei impressionisme, dat belust is op gave en diepe stemming en dat zijn effect dan ook niet mist. In dit opzicht is er reëel vooruitgang in de kunst van den schrijver : toch hoede hij zich voor veelschrijverij, wil hij in excelsiorgang blijven. Warm aanbevolen voor onze boekerijen. A. VAN DEN DRIES

20.631 **van Wesemael, Theofiel, S.S.S.** 83.8
◆
HET APOSTOLAAT VAN DEN LACH — *Brussel, Eucharist. Boekhl,* 1939 (21×15) 152 *blz.* 12 *fr.*
IV — Onder dezen suggestieven titel, een reeks beschouwingen over moderne tijd en dingen. Geschreven met veel goeien humor en in vinnigen stijl. Pater van Wesemael verstaat de teere kunst om al lachend de waarheid te zeggen, naar Horatius' recept. Zijn ironie is echter mild, maar doorslaand. De doorsnee-man uit het volk zal snoepen van deze moreele essays en aangesneden romannetjes : intusschen zal zal hij de groote les wel verteren, die hij mede verorberd heeft. Iets voor onze volksboekerijen. A. VAN DEN DRIES

Theofiel van Wesemael

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 *jaar geschikt*)

20.632 **Avertsjenko, Arkadi** 83.8

GROTESKEN. *Vert. uit h. Russisch dr J. Mertens — Geïll. — Oude-God (Antwerpen), Die Poorte,* 1941 (20×13) 157 *blz.* 18 *fr.* ; *geb.* 28 *fr.*
V — Een tiental kortverhalen in het kostelijke genre zooals die van Tchekow, boeiend, geestig en verzettelijk. Warm aanbevolen. Dr J. CAEYMAEX

20.633 **Cole, Jackson** 83.0

SCHIET, COWBOY, SCHIET ! *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Outlawed*] *dr S. M. v. d. Galiën — Leiden, A. W. Sijthoff (Hands-up Serie)* [1940] (20×14) 237 *blz.* *fl.* 2,25
V — Brad en zijn broer Billy, een kreupele, zijn de helden van dit boek. Hun eigendom paalde aan de Klaverblad-ranch, waar de gewetenlooze Stone heer en meester was. Deze Stone wordt dood gevonden met een schot in den rug. Billy wordt van dien moord beschuldigd. Nu begint een strijd voor de beide broeders om hun eer en hun recht te verdedigen en 't spant er soms geweldig. Natuurlijk, Brad en Billy komen zegevierend uit dien strijd. A. CORLUY

20.634 **Cole, Jackson** 83.0

DE WET VAN DE EENZAME STER. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Lone star law*] *dr S. M. v. d. Galiën — Leiden, A. W. Sijthoff (Hands-up Serie)* [1940] (20×14) 192 *blz.fl.*2,25
V — Een zekere Praxton heeft grondlagen ontdekt waaruit hij radium kan trekken. Hij werkt natuurlijk in het geheim, maar wordt in zijn exploitatie gehinderd door het feit, dat de grond welke deze kostbare stof bevat, hem niet toebehoort. Hij wil nu absoluut dien grond bezitten. Rond deze simpele gegevens heeft de schrijver zijn fantasie laten gaan, soms wel wat te ver. A. CORLUY

20.635 **Ermine, Will.** 83.0

ÉÉN VOOR ALLEN - ALLEN VOOR ÉÉN. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Prairie smoke*] *dr Frits Hoogewerff — R'dam, De Combinatie,* 1938, 197 *blz.* *fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 1,90
V — Ze zijn eigenlijk met té velen, cowboy's of veedieven, elk met een naam, een voornaam, dikwijls nog met een spotnaam, en het is wel moeilijk te vatten, aan wie, al die « loodvergiftigingen — hinderlagen — lyncheeringen — dat verdrinken van lijken » zou kunnen baten. Tegen het einde, komt men op de gelukkige gedachte, de bereden politie van het nabijgelegen Fort ter hulp te roepen. Op korten tijd is de rust hersteld en het boek... uit. — Doodgewoon, zelfs in zijnen aard. AUG. OSSENBLOK-DRIES

20.636 **de Longie, A.** 83

MARGO — *Oostakker, Bkhl « Diligentia »* 1941 (19×13) 78 *blz.* 3,75 *fr.*
V, J — Alle goede bedoelingen ten spijt, heeft dit nieuw jongensboek een opmerkelijk tekort aan fantasie ; het mist de vereischte eenheid en is bovendien in een ongemakkelijke, vaak foutieve taal geschreven. Het werkje heeft niets van de frissche natuurlijkheid, die spreekt uit den jongenskop van het titelblad. — Wellicht heeft de schrijver te vlug gewerkt ; slechts eenmaal, op de laatste bladzijde, komt zijn erkend talent (hij leverde inderdaad reeds beter werk) tot zijn goed recht. REMI VAN DE MOORTEL

20.637 **Dodge, Constance** 83

SUCCES OP KRUKKEN. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Strange gods*] *dr Hugo Koerts - Geïll. dr M. Thomassen — Helmond, Helmond-Drukk.* (*Speciaal-serie nr* 78) 1940 (21×16) 157 *blz. fl.*0,30
V, N — Een jonge man gaat tegen den wil van zijn vader scheikunde studeeren. Proefnemingen veroorzaken een ontploffing en de student is kreupel voor zijn leven. Niettegenstaande dezen handicap heeft hij later succes met zijn uitvindingen en hij vindt een edel meisjeshart dat hem gelukkig maakt. Neutraal, doch opbeurend. A. CORLUY

20.638 **Mac Cord, Joseph** 83

SAMENZWEERDERS UIT LIEFDE. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*Sweet for a season*] *dr Hugo Koerts — Geïll. dr L. de Swart — Helmond, Helmond-Drukkerij* (*Speciaal-serie* nr 79) 1940 (21×16) 155 *blz.* *fl.* 0,30

V, N — Mevrouw Lee maakte zich ongerust over haar dochter, die reeds twintig Lentes telde en nog niet getrouwd was. Gloda, de dochter, had geen principieele bezwaren tegen het huwelijk, maar geen der jonge lui die zij kende, kon haar bekoren, zelfs niet de candidaat welke moeder haar scheen op te dringen. De vader had ook een candidaat en die had meer succes. Een niet onaardig romannetje. A. CORLUY

20.640 **van Heerde, H. [schr. o. ps. Havanha]** 93 : 89

TUSSCHEN VUUR EN STAAL — *Meppel, J. A. Boom & Zn,* 1940 (21 × 15) XVIII *en* 161 *blz.* *fl.* 1,60 ; *geb. fl.* 1,90

V — Een onderofficier van de staf van het II[e] Bat. 19[e] R.I., in het burgerleven journalist, vertelt in een boeiend relaas zijn belevenissen aan de Greppe, de terugtocht en eindelijk de capitulatie en wegvoering als krijgsgevangene. Vervolgens behandelt hij de dagen in het gevangenenkamp in Duitsland en de blijde terugkeer in het vaderland. Uit de aard der zaak is alles, wat naar politiek zweemt, zorgvuldig vermeden. — 't Boek zal met belangstelling gelezen worden. G. J. C. ZWANIKKEN

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

20.641

Constant de Kinder

de Kinder, Constant 83

DE ZEGEPRAAL DER MOEDERLIEFDE. Een Limburgsch sprookje — *Geïll. met penteek. dr Edm. van Offel — Antwerpen, L. Opdebeek,* 1941 (23 × 17) 64 *blz.* 7,50 *fr.*

VIa, N — 'n Nieuwe bewerking van het overbekende Smedje Smee, die zijn ziel aan den duivel verkoopt en... door zijn vrouw gered wordt. Later redt zij ook haar kind uit de klauwen van Satan, die krachtens een akkoord met haar vader, recht heeft op hare ziel. Had schrijver het Noodlot waarvan hij ergens spreekt, vervangen door het gebed en de hulp van O. L. Vrouw, wat in dit mooi thema toch voor de hand lag, dan waren we 'n prima kinderboek rijker geworden. M. BROUNS

20.642 **Kästner, Erich** 83

Erich Kästner

DE VLIEGENDE KLAS. *Vert. uit h. Duitsch [Der fliegende Klassezimmer] dr Hora Adema — A'dam, L. J. Veen,* 1941 (23 × 15) 188 *blz.* *geb. fl.* 2,90

VIa, J — Een aardig jongensboek. De lotgevallen van schooljongens op een internaat gedurende korten tijd voor Kerstmis. Enkele wijze lessen zijn er smakelijk in verborgen. In zekeren zin een Kerstverhaal. J. M. KEMPEES

20.643 **Lombaerde, Elza** 83

JACQUI IS MIJN ZUSJE... *Geïll. dr Elza van Hagendoren — Antwerpen, L. Opdebeek,* 1941 (24 × 17) 40 *blz.* 4 *fr.*

VIa, M — Jacqui is in Kongo geboren maar kan slecht tegen het tropenklimaat. Haar vader bekomt, dat ze bij een vriend van hem te Brussel mag gaan inwonen. Liesje is in het begin erg opgezet met haar nieuw zusje, doch dadelijk laat het zich kennen als een eigenzinnig en verwend kind. Een aanhoudend kibbelen breekt het huiselijk geluk. Eindelijk toch leeren beide karakters elkaar waardeeren en beminnen. — Om deze opvoedkundige strekking aan te raden. L. V.

20.644 **van Hees, Gilles en Gritter, K.** 83.8 : 37

OVER ALLE GRENZEN. Een drietal leesboeken voor scholen voor lager en voortgezet lager onderwijs : 1[e] deeltje. *Geïll. dr Sierk Schröder en F. Reitmann — Groningen, J. B. Wolters,* 1941, 3 *dln* (21 × 15) 126 *blz.* *fl.* 1,15

VIa-b — Ook dit leesboek mag zijn plaats onder de zon hebben. De onderwerpen zijn zakelijk, afwisselend en boeiend. Zij liggen trouwens heelemaal in de belangstellingssfeer der jongelui : uit het rijk van vogels en dieren, uit de domeinen der natuurwetenschappen, uit het leven der groote ontdekkingsreizigers, zelfs uit de regionen der fantasie, van binnen

en buiten de grenzen. Modern georienteerde stof in verhaal, biografie en beschrijving. Waarom geen kort gedicht ? Een groot-nederlandsche gedachte leeft in dit leesboek, dat afgestemd is op nadenken en vroedschap. — Illustreering goed. A. VAN DEN DRIES

20.645 **Verwimp, PL., pr.** 83

◆ WIET. Uit het leven van een jonge rakker. *Geïll.* — *Averbode, Goede Pers,* 1937 (21 × 15) 79 *blz.* 7 *fr.*

VIa — Het verhaal van een collegestudent, die buiten moeders oogen onder den invloed geraakt van een slechten makker en eindelijk uit liefde voor zijn intusschen ziek geworden moeder, weer het goede pad opgaat. De behandeling van de stof schijnt ons te veel aan de oppervlakte te blijven om den eersten persoon te gebruiken. Toch zal dit werkje heel wat gevoelige jonge harten treffen en het doel bereiken, waarvoor het geschreven werd. Onder rubriek van opvoeding, aanbevolen. A. BONI

VIb — KINDERLECTUUR

Voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

20.646 **Blommaert, Aloïs** 83

GEZWOREN KAMERADEN — *Geïll. met penteekeningen van Edmond van Offel* — *Antwerpen, L. Opdebeek,* 1939 (21 × 15) 40 *blz.* 3,50 *fr.*

VIb, J — Zes opeenvolgende, maar niet van elkaar afhankelijke verhaaltjes waarin drie makkers, noch flauwaardsof bangerds, noch gemeene rekels of lafaards de hoofdpersonen zijn. Naast banale grappen, soms een glimp van hooger plichtbesef. Goed. A. OSSENBLOK-DRIES

20.647 **de Lannoy, Maria** 83

Maria de Lannoy

AGORKI, de prins die zelf het geluk veroveren wilde —*Geïll. met penteekeningen dr Jan Waterschoot* — *Antwerpen, L. Opdebeek,* 1941 (26 × 18) 32 *blz.* 3 *fr.*

VIb — 'n Sprookje met als grondgedachte : « Slechts wat we zelf moeizaam veroveren maakt ons echt gelukkig ». Prins Agorki verovert de prinses van zijn droomen, die hij ergens gaat zoeken in een verwoest land op een ouden toren. Beiden worden koning en koningin van het heroplevende land. — Verteltrant kon beter. L. VERWIMP

20.648 **Flake, Otto** 83.8

DE TOOVERSCHALMEI. Zes wondere vertelsels. *Vert. uit h. Duitsch [Der Straszburger Zuckerbeck] dr Lucien Uytendaele* — *Geïll. met teekeningen dr Doris Puhonny* — *Leuven, Davidsfonds (Jeugdboek nr 33)* 1940 (20 × 16) 154 *blz.* 11 *fr.*

VIa-b — Zes vertellingen, als sprookjes ingekleed, waaraan meisjes en jongens, die voor dit genre nog een gezonde belangstelling voelen, plezier zullen aan beleven. In 't algemeen loopt het verhaal nogal traag en is de stijl niet levendig genoeg om de kinderen te begeesteren. L. VERWIMP

20.649 **Müller, Gust** 83.8

HET SINTERKLAASFEEST VAN LEENTJE — *Geïll. dr Jan Waterschoot* — *Antwerpen, L. Opdebeek,* 1939, 32 *blz* 3 *fr.*

VIb, M — Drie schetsjes uit het leven van Leentje. Gemoedelijk werden sprookje en werkelijkheid vermengd. Deugdelijk. AUG. OSSENBLOK-DRIES

20.650 **Rabhooy, Tine** 83.8

STERREKINDJE en andere verhalen. — *Geïll. met penteekeningen dr Jan Waterschoot* — *Antwerpen, L. Opdebeek,* 1939 (24 × 17) 37 *blz.* 4 *fr.*

VIb, M — Op sterrekindje volgen : Het ongehoorzaam Prinsesje en Hoe de steenen Kabouters op de wereld kwamen. — Telkens kleurige tafereeltjes om een min belangrijk hoofdgebeuren en zwak slot. Aangename sprookjestrant met sprekende plaatjes van Jan Waterschoot. — Goed. AUG. OSSENBLOK-DRIES

20.651 **Sinninghe-Steenbergen, Rie** 83.8

VAN WONDERLAND — *Geïll.* — *A'dam, L. J. Veen,* 1940 (24×20) 192 *blz.* *fl.* 1.90 ; *geb. fl.* 2.50

Rie Sinninghe-Steenbergen

VIa-b — Een boek met 35 vertellingen vol tintelend leven, spannend door z'n vlotten stijl en door z'n rijpe fantasie en geheimzinnig-teer als sprookjes. Zulk boek is een onuitputbare schat voor onze kinderen. We wenschen dat « Van Wonderland » gelezen wordt door de oudere kinderen, dat het aan de jongere voorgelezen wordt in de klas en in den huiskring verteld aan de kleuters ; allen zullen er deugd aan beleven. L. VERWIMP

20.652 **XX** 83.8 : 83.9

◆ HET KINDER-KERSTBOEK — *Geïll. dr Lou Manche* — [*Liesbosch, Priesters van het H. Hart*] (nr 13) 1940 (20×15) 62 *blz.* *fl.* 0,30

VIb — Twee mooie verhalen : het eerste een bewerking van de legende van Sint Christofoor in verband met Kerstmis gebracht ; het tweede een eerste-Communie-verhaal ten tijde van de Hervorming. Aanbevolen. A. J.

VIc — KINDERLECTUUR

voor beginnelingen van 6, 7, 8 *jaar*

20.653 **van der Vlis, Nel** 83.8 : 81

WIE LUISTERT ER MEE ? — *Geill. dr Tjeerd Bottema* — *Kampen, J. H. Kok,* 1939 (26×18) 116 *blz.* *gec. fl.* 1,90

VI c — Een twaalftal verhaaltjes en gedichtjes voor kleuters. De presentatie is te weinig kinderlijk in verhouding met den inhoud. M. VAN COPPENOLE

88. - Gemengde Opstellen

20.654 **Hasebroek, J. P.** 86 : 809

E. J. Potgieter

BRIEVEN aan E. J. Potgieter en aan de redactie van « De Gids » uit de jaren 1836-1840. *Ingeleid dr Dr J. H. J. Willems. Geïll. met portret* — *Eindhoven, Lecturis,* 1940 (24×16) 5, 125 *blz.* *fl.* 2,50

IV, P — G. Stuiveling heeft zich in de laatste jaren zeer verdienstelijk gemaakt door van een aantal schrijvers de brievencollecties voor den biograaf en den litterairhistoricus beschikbaar te stellen. Dit werkje, een excerpt uit Willems' verdienstelijk proefschrift over Hasebroek (bij denzelfden uitgever, 1939) voegt daar nu nog een interessante briefwisseling bij, deze nl. van J. P. Hasebroek, den beminnelijken Jonathan, met de Gids-groep en in 't bijzonder met Potgieter. Men woont in deze zoo eerlijke, vaak ontroerende en ook letterkundig-fraaie wisseling van gedachten als het ware het geestelijk groeiproces bij, naar hetwelk de jonge Dominee uit de eerder profaan-liberale Romantiek van de Gids-mannen is weggegroeid naar het irenisch, vredelievend piëtisme van de Nederlandsche Réveil-beweging, zoocals die er meer bepaald ging uitzien in den rustigen kring ter Heiloosche pastorie. F. BAUR

20.655 **Poortman, J. J.** 84 : 133 : 29 : 809

OVER EENIGE MIN OF MEER OCCULTE MOTIEVEN in de wereldliteratuur — *Assen, van Gorcum & Camp* (*Vragen van nu, nr.* 26) 1937 (27×19) 26 *blz.* *fl.* 0,52

I2, T — Het uitgangspunt dezer studie is ontstemmend, het gaat er toe alsof zekere z.g. spiritistische, telepatische en dergl. phenomenen in werkelijkheid een ware lichtgevende beteekenis zouden hebben voor de verklaring van het geestesleven en de wereldliteratuur. Gelukkig dringt Schr. niet aan, en hoewel hij verder voortdurend binnen de kaders der theosophische ideologie beweegt, schenkt hij toch een bijdrage tot vruchtbare studie der vergelijkende wereldliteratuur, zoodat zekere hoofdelementen als daar zijn : allegorie, tragiek enz. in een juister licht getoond worden. Verboden lectuur niet het minst omdat juist Christus en het Kristendom theosophisch behandeld worden. Dr JORIS CAEYMAEX

20.656 Ranke, Bert 84

PROEFVLUCHTEN BOVEN DEN PARNASSUS — *Antwerpen, De Nederl. Boekhl.*, 1941 (19×13) 176 *blz.* 25 *fr.*

III — Meest studies over jongere Vlaamsche romanciers en critici: de Pillecijn, de Vree, van Hoogenbemt, Elsschot, Fonteyne, Lebeau. Een eerste verdienste alvast is het dat de figuren en de boeken ons werkelijk levendig en genuanceerd voorgesteld worden. Ook verstaat schrijver het aan een kritisch opstel gevuldheid, zwier en rhythmus te geven. Alleen dit : (misschien is het een subjectieve indruk ?) het komt mij voor dat schrijver kritiek te uitdrukkelijk beoefent zooals men een specialiteit beoefent ; men zou bij poozen liever voor zich hebben liggen bladzijden geboren uit een diepe, bezonken beschouwing van het leven, met van daaruit dan kritische toepassingen. Dr JORIS CAEYMAEX

Bert Ranke

20.657 Schepens, Jan 84

J. GRESHOFF. Een studie. *Met foto op omslag — Maastricht-Brussel, A. A. M. Stols,* 1938 (20×14) 76 *blz.* *fl.* 1,20 ; *geb. fl.* 1,90

Jan Schepens

III — Het zal misschien eenigen doen opkijken Greshoffs poëzie bestudeerd te zien als wijsgeerig werk, waar men bij hem gewoon is aan wat men zou kunnen noemen *mond*-gedachten eerder dan *grond*gedachten. Inderdaad, moest men het absoluut opvatten, dan is hij door zijn rationalisme en subjectivisme, in metaphysisch opzicht beslist nihilist. Nochtans, al spreekt hij niet van uit die grond- of bodemgedachten, gemeenschappelijk bezit van het wijsgeerig, religieus, algemeen-menschelijk geestesleven, toch gaat hij daar wel de elementen halen voor die, hem eigen, mondgedachten. En zoo gaat het bij zijn werk dan toch nog om de levenskwestie. Deze beschouwing welke wij hier ten beste geven, eenigszins als preliminair, ligt buiten het werk van J. Schepens ; dit eenmaal gezegd, betuigen wij onze volle bewondering voor zijn studie, die het in onze oogen ver haalt van menigen criticus met stoute en gecompliceerde arabesken, door zijn stevig werken op vaste objectieve gegevens. Zijn inzicht in beteekenis, lijn, toon, samenhang is merkwaardig op stuk van helderheid. Hij is daarenboven, bij zijn bondige, eenvoudig-maar-juiste formuleering van honderde kritische opmerkingen meer effectvol dank zij beheerschtheid, dan menig criticus die zich door eigen prozadrift laat meeslepen. We meenen dat wegens deze buitengewone objectieve volledigheid en helderheid, welke zoo uiterst geschikt zijn om de volle waarheid weer te geven, Schr.'s studie een zeer beduidende en tevens boeiende brok literatuurgeschiedenis en kritiek is. Dr J. CAEYMAEX

20.658 van der Zeijde, Marie H., Dr 809

NEDERLANDS PROZA VAN DEZE TIJD — *Arnhem, van Loghum Slaterus (Woodbrookers in Holland, serie VII, nr* 3) 1940 (20×14) 82 *blz.* *fl.* 0,85

IV-V — Dit boekje is, zooals schrijfster zelf opmerkt, geen literatuurgeschiedenis en heeft evenmin de pretentie van volledigheid. Het wil eenig overzicht geven in het Nederlandsche proza van de laatste vijftig jaar. De verschillende hoofdstukken, die vrij los van elkaar staan, behandelen achtereenvolgens : « Tachtig », Boeken over kinderen, De rol van « de tropen », De gewone psychologische roman, De droomers, De boerenroman, Vrouwenboeken. Het werkje bevat menige oorspronkelijke en tevens oordeelkundige uitspraak. Ook enkele Vlamingen werden behandeld. V. H.

20.659 van Doorn, Willem, Dr 88

FACETTEN. Keurbundel uit zijn werk. *Verzorgd dr H. J. van Wielink — Den Haag, Servire,* 1940 (22×15) 248 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

IV — Bij zijn afscheid als leraar aan het Lyceum te Zaandam wordt aan Dr Willem van Doorn deze bundel, een keus uit zijn letterkundig werk, aangeboden. Van Doorn neemt als dichter geen vooraanstaande plaats in, maar men vindt in deze bloemlezing toch enkele mooie verzen, terwijl de opgenomen kritieken en æsthetische beschouwingen alleszins het herlezen waard zijn. M. VERSTEEGH

20.660 van Leeuwen, W. L. M. E. **809**

BEKNOPT OVERZICHT VAN DE NEDERLANDSE LETTERKUNDE — *Groningen, J. B. Wolters,* 1939, 4e *druk* (21 × 14) *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 1,50

V — Bij dezen nieuwen druk verwijzen we naar een vroegere recensie nr 13.676.

20.661 Verwey, Albert **84 : 92.8 : 809**

FREDERIK VAN EEDEN. *Geïll. met 2 platen — Antwerpen, De Sikkel,* 1939 (21 × 16), 332 *blz.* 55 *fr.* ; *geb.* 70 *fr.*

Frederik van Eeden

Albert Verwey

IV — Van Verwey is *alles* het lezen waard : ook dit posthume boek, dat nauwelijks méér is kunnen worden dan de nog bijna geïmproviseerde neerslag van een Leidensch van Eeden-college, naar aanleiding van diens toen slechts gedeeltelijk verschenen dagboeken. Zooals het is, zal ieder onbevooroordeelde het reeds voor een grooten vooruitgang moeten houden op het uitvoerige, maar vaak zoo onrechtvaardig pamfletachtige boek van Kalff Jr (1927). Toch heeft ook Verwey niet met ongetroebelde sereniteit over den zoo genuanceerden, zich zoo rijk ontwikkelenden van Eeden kunnen oordeelen. Men heeft het vermoeden gewaagd dat de verbroken schoonbroeders-verhouding hier zou hebben meegesproken : wij gelooven dat nauwelijks bij een zoo eerlijk naar objectiviteit strevenden geest als Verwey. Hier stonden eerder twee aan elkaars wezen vrijwel geheel vreemde menschen tegenover elkander. De in eigen eenmaal veroverde levensbeschouwingen solied gestabiliseerde Verwey, die het nu eens voor altijd wéét, voelt de elkaar opvolgende verschuivingen in het wereldbeeld van van Eeden, diens zoeken en hunkeren naar een zekerheid welke de geheele ziel vermag te vervullen, als een ziekteverschijnsel, een zedelijke zwakheid, nog erger een onoprechtheid, ja tooneelspel-achtige aanstellerij. Dit onvermogen om de psychologie van den geestelijken zoeker te begrijpen, deze volslagen onbekendheid met de geestelijke ervaringen van den convertiet (hoe zou Verwey wel tegenover een figuur als Newman gestaan hebben ?) maken de beperktheid, ja de zwakheid van dit anders wel boeiende en op veel plaatsen leerzame boek uit. PROF. FRANK BAUR

20.662 XX **84 : 81 : 82.9**

◆ VAN LANGENDONCK, PROSPER : Gedichten. *Met inleid. dr Maurice Gilliams*
HEGENSCHEIDT, ALFR. : Starkadd. Roman. *Met inleid. dr Dr M. Rutten — Geïll. met 1 foto — Brussel Standaard-Boekhl.(Bibl. der Ned. Letteren)* 1939 (22 × 14) 297 *blz. geb.* 45 *fr*

Prosper van Langendonck

1) — IV — Behalve een proeve van bepaling van het spiritualistisch en katholiek pessimisme bij v. L., toetst Gilliams hoofdzakelijk den dichter aan zijn vormen van een bezwerende geheel nieuw scheppende poëzie zooals hij die vindt bij Leopold, Rilke, Valéry : hij wijst op enkele gedichten waar inderdaad « de gedachte zelf natuur wordt ». Naar mijn bescheiden oordeel ziet schr., die als criticus wel een essentieel punt raakt als *inleider* al te veel dingen over het hoofd, zooals daar zijn : 1. Brabant en van Langendonck, 2. de lijn die door het boek loopt, 3. de preciese verhouding tot Kloos en Verwey, 4. de symbolistische verbeelding en poëzie — waarin v. L. ruim zoo mooi is (zie b.v. *'s Morgens*) als in de door Gilliams bizonder geprezen stukken zij het dan ook in een andere schakeering (Tusschen haakjes : een dier vier : *Langs Zomervelden* kan evengoed gelezen worden als een, zeker mooie maar toch eenvoudige variante op het zeer eenvoudige : *Daar is een lied* van zijn vriend Servaes Daems, zooals blijkt uit vers 3 en 7).

2) — IV — Dr Rutten legt naast mekaar Vermeylens en Verwey's interpretatie van Starkadd, volgens den eersten de vertolking van het algemeen menschelijke (Van nu en straks) in een symphonische uitstorting, volgens den laatste een gedeeltelijk geslaagde, symbolistische tragedie tusschen instinct en rede. Van zijn kant legt Dr Rutten nadruk op het lyrische en de rhythmiek als overgenomen van de Tachtigers. Men zou hierbij kunnen aanmerken

dat Vermeylen het eer heeft over het « feit » Starkadd dan over zijn schoonheden, dat er door Verwey nogal duchtig « hineingehiemnisst » wordt, en dat Rutten zelf een nogal voor de hand liggende opmerking ten beste geeft over een secundair punt. Mij dunkt het spijtig dat hier andermaal meer werk gemaakt wordt van literair-historische beschouwingen rond Starkadd (hoewel heel zeker lichtbrengend en interessant) dan van een wel nederigere maar nuttige « inleidingsstudie » die het werk zou openleggen met lijnen en tinten, met de zwakke plekken ook, en met de ware schoonheid die het biedt als tooneel, als inspiratie, als dichtwerk. Dr JORIS CAEYMAEX

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

20.663 Geerts, Paula **93**

◆ MIJN DAGBOEK — *Geïll. en met 1 foto — Hilversum, Paul Brand ; Antwerpen, Standaard-Boekhl,* 1941, 5e *druk* (22×15) 85 *blz.* 18 *fr.*

V, M — « Gods wil is ondoorgrondelijk, maar zijn wil is Liefde ». Aldus op 't doodsprentje van Paula en Olaf Geerts, op 11 Mei 1940 uit dit aardsche leven plotseling naar God gegaan. Paula was 'n zeer begenadigd meisje : naast 'n ongewone fantasie, heeft ze spontaan het zuivere beeld, het juiste woord om haar emotie te uiten. Ze heeft haar gebreken, — in haar dagboek vermeld|ze deze ; ze beleeft dagen van idealisme, van zon en licht doch ze doorworworstelt ook « rotdagen » ; ze heeft echter vooral 'n vurige drang naar liefde. Ze twijfelt : Waar ligt haar roeping ? Zal ze 'n man beminnen met echte, diepe liefde of God, de oneindige Liefde ? Er is niets erger dan twijfel. God heeft den twijfel doorgehakt door Paula, op 18 jarigen leeftijd, naar zich toe te halen. Jonge meisjes, leest dit dagboek : het zal u verblijden om 't vele mooie dat g'er in leest ; het zal u oproepen tot 'n vromer, ernstiger leven om de wijding die er van uitgaat. Wat is ons leventje klein wanneer we afwegen hoe « Alles in der Welt eitel ist, Jugend und Kraft und Schönheit » en we als pelgrims maar één reisdoel hebben : God te bereiken en zijn Vaderhuis ! — 11 Mei 1940, 4.30 u. Roosendaal, schrijft Paula haar laatste woorden : « Mijn Heer en mijn God », en denzelfden ochtend vindt ze rust voor haar jonge ziel, hunkerend naar vrede, aan 't hart van Gods eeuwige Liefde... Dank aan de diep-rouwende ouders, die voor ons dit heerlijk dagboek van hun betreurde dochter in druk lieten verschijnen en ons van deze kostbare « relikwie » lieten genieten !

FR. CROLS

20.664 Unger, Hellmuth, Dr **92 : 61 : 57**

Dr Hellmuth Unger

REDDER DER KINDEREN. Het levenswerk van Emil von Behring. *Bewerkt naar h. Duitsch [Unvergängliches Erbe] dr J. A. E. Voogd-van Kleeff. Geïll. met* 8 *platen — A'dam, A. J. G. Strengholt ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* [1941], 2e *druk* (24×16) 270 *blz.* 66 *fr.* ; *geb.* 85 *fr.*

IV — Als dankbare hulde en blijvende herdenking, haalt geen brons of graniet het bij een boek als dit. Toeristen komen en lezen de naam op het standbeeld, gaan en vergeten; maar met het boek reist het beeld de wereld rond, en zij die het lezen, weten en onthouden beter, langer en dankbaarder. De ontdekking van het antidiphterisch serum door von Behring verdient deze hulde. Maar het zou er niets aan hebben afgedaan, telde het boek 50 à 100 blz. minder en had de schrijver de omvang der gebrachte weldaad nog meer door zich zelf laten spreken. Het verhaal van een uiterst werkzaam leven als dit van von Behring, bekroond met zoo rijke en weldoende ontdekkingen, is veredelend. We wenschen dat het boek veel gelezen worde, ook door de rijpe jeugd. Het leest daarbij aangenaam en laat wel eens achter de schermen kijken — eventjes maar ! — in de hooge wetenschappelijke wereld van dien tijd. Dr J. LEBEER

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recencies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

Uitgevers : "Alg. Secretariaat voor Kath. Boekerijen,, J. Baers, Cuylitsstraat 27, Antwerpen
Verantwoordelijk hoofdredacteur : J. Baers, Cuylitsstraat 27, Antwerpen
Drukkerij V. van Dieren & Co, Venusstraat 27, Antwerpen

NUMMER 8 NEGENTIENDE JAARGANG SEPT.-OCT. 1941

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

REDACTIE en BEHEER :
Cuylitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02
Abonnementsprijs : 35 frank — Dit nummer : 5 frank

VOOR NEDERLAND :
Gerard C. J. M. Verbiest, Uitgever, Boerhaavestraat 76, Tilburg
Postrek. : 161400 - Telef. 7730 - Abonnem. : fl. 2.75; dit nr. fl. 0.35

STIJN STREUVELS

door LOUIS SOURIE

Op 4 Oktober 1941 wordt Stijn Streuvels, neef van Gezelle en eerste prozaïst van de Nederlanden, zeventig jaar. Wie Frans Lateur wil volgen uit het geboortehuis van Heule naar de bakkerij te Avelgem tot het Lijsternest te Ingooigem leze het rustig boekje « Hoe men Schrijver wordt ». Het teekent in een uitstekende autobiografie den moedigen dilettant tot den ras-schrijver.
Dit echter dateert uit een glorierijken tijd, toen de auteur van « Lenteleven » triomf op triomf kende ! Sinds is er heel wat veranderd te lande. Al zal de Van Nu en Straks-vlag door elken fellen wind stand houden en zal het wonder gezin, waartoe ook Streuvels behoort, wel nooit voorbijgezien worden, voor den laureaat van « De Vlaschaard » waren de nà-oorlogsche jaren niet zoo roemvol als de eerste étape van « Lenteleven » tot 1914. Al bleef de kunst van Streuvels even hoog en zijn de scheppingen als « Werkmenschen » en het nagenoeg onbegrepen « Alma » gaver werken dan de vóór-oorlogsche prestaties, de stilte rondom den eenzaat van Ingooigem dikte aan.
Waar de Heulenaar vóór 1914 met Cyriel Buysse vrijwel als de eenige prozaschrijver gold, verplaatste de belangstelling zich in heel wat andere richtingen. Jongeren doemden op en naast Timmermans en Claes ging het interesse naar het allernieuwste : de uitbeelding van een reeks — liefst primaire — menschentypen met Walschap, Zielens, Elsschot en Matthijs als de moreele vaders. Buiten dit zestal van onbetwist begaafden kwamen de subtielen Roelants en Gilliams de aandacht opeischen, versterkt door het soliede gezelschap van Filip de Pillecyn. In de laatste jaren zouden Putman, Demedts, van Hoogenbemt en de romancier Anton van de Velde dit briljante gezelschap komen vervoegen. Filip de Pillecyn, heeft, we erkennen het graag, in een merkwaardige studie den mensch en kunstenaar nader belicht, doch ook die goedbedoelde poging bracht den eenzaat van het Lijsternest niet nader tot het volk.
Streuvels is overigens altijd een eenzame verschijning geweest die zich om de handige propaganda van velen onzer moderne romanciers weinig gelegen liet en het artificieele leven van de groot-stad en haar hol gebas maar verneemt bij middel van een briefwisseling die hem, noodgedwongen, met de levenden verbindt.
Hoeveel maanden, jaren misschien, zette Streuvels nog den voet in het Akademie-gezelschap, waarvan hij toch sinds 1909 lid is ?

We hebben het echter uitsluitend over den kunstenaar Stijn Streuvels.
Wie de heerlijke brok literatuurgeschiedenis van 1890 tot 1910, een tijdspanne van amper 20 jaar, overschouwt, landt vanzelfsprekend bij Van Nu en Straks aan. Voor de « wijze »

Stijn Streuvels

Prosper van Langendonck als voor den « aristokraat » Karel van de Woestijne was de essentie : léven.
Ook voor Streuvels. Had de katholiek van Langendonck de verwaterde Vlaamsche Tachtigers niet toegeroepen : « De mensch is de schoonste schakel in al dit leven » ?
De individualiteit van den kunstenaar Streuvels, na 1900, staat in het teeken van het Roomsche licht. Het is een onverantwoordelijk en kleineerend parafraseeren zijn œuvre te rubriceeren onder de hoofding : « lands-literatuur ». Men doet eenvoudig onrecht aan den meester der plastiek hem alleen een boeiend en pittoresk verteller te noemen die de zoogenaamde « ontdekking » van natuur en dekor-epiek voor onze literatuur bewrocht. Voor de meesten zit Streuvels vast in het lands-kader. Wanneer de auteur zich, nà 1920, losrukte uit den dwang van de aarde en den mensch zou ontleden, zooals hij leeft en sterft, verzwakte Streuvels' roem. De meester die, na de beschrijving, tot de analyse overging moest ervaren dat hij in het vóór-oorlogsche gekneld zat. De verdieping, de bloei van zijn vol-rijp talent, bleef onbesproken.
Zijn beste gewrocht — naar mijn weten de sterkste novelle in onze literatuur — « Leven en Dood in den Ast » waarin hij ons als een puur intuïtieve proza schonk dat alleen zijn gelijke vindt in de werken van de groote Noren, is haast ongekend. Niet zoozeer de massa, het zijn de critici die bleven teren op het werk van den jongen Streuvels en men durfde het eenvoudig niet meer aan den man van Ingooigem bovenaan te plaatsen in het regnum van het tiental gave prozaïsten.
Als er inderdaad in Vlaanderen een oer-kunstenaar leeft die het allergewoonste aan de onvergankelijkheid heeft gekoppeld is het wel Streuvels. Vóór hem heeft geen auteur die verrassende hoogte bereikt.
Zijn werken, zegt de Pillecyn, zijn gegroeid als planten.
Het epische natuurkader heeft Streuvels geëxploiteerd als onvervangbaar dekor, waarin de levende mensch, evenbeeld van zijn Schepper, troont. Het is dan ook zijn kunst geworden. We weten het, Streuvels heeft zich nooit willen of kunnen losmaken van een romantisch element dat echter zooveel méér beteekent dan het tendenzieuse melodramatische van Sleeckx, Isidoor Teirlinck, Virginie Loveling en Reimond Stijns. Waar Buysse het landschap inschakelt wordt dit land bij Streuvels het giganteske tooneel waar leven en lijden, zelfvoldaanheid en diepste loutering, zich afspelen. Waar het onooglijke menschentype in de eerste periode door het machtig natuurelement wordt opgeslorpt is dit zelfde individu natuur en leven gaan beheerschen. Bij de tachtiger romantici bleef het lieve land een gewest van stompige, almaardoor kleinzielige individuen. Streuvels heeft den mensch met het taaie lijf den waren zin van het bestaan in den mond gelegd. De mensch heeft weer het wonder rhythme vernomen. Waar dit wezen zich eertijds als een schim bewoog midden het massale en geweldige, ditzelfde individu heeft Streuvels opgetild uit zijn nietigheid tot den heerscher van het geschapene.
Streuvels heeft zijn volk met een Rubenspalet ten voete uitgeteekend, en dit in een taal die als Wagnermuziek bekoort en verovert.

Er is ook de Van Nu en Strakser, de Streuvels die zijn realisme liet drijven in het fatale. Het negatieve verloop is niet bepaald de valsche noot, doch vaak een onaanvaardbaar levenspessimisme geworden. De enkele werken, die duidelijk de negentiger-invloed verraden, en waarin het noodlot, al te geforceerd, primeert, behooren niet tot zijn beste scheppingen. De Pillecyn bepaalt die neiging tot pessimisme : « de tragiek in het leven van Streuvels' proletariaat ». Inderdaad, doch ook niet zelden een op de spits gedreven somberheid, een fatum waaraan niet is te ontkomen. In dit genre herkennen we den Streuvels van Van Nu en Straks waar onze Vlaamsche « poète maudit » Prosper van Langendonck voorop ging ; eenzelfde duisterheid ligt ten grondslag aan de Bom's « Wrakken », Buysse's « Volle Leven » en tenslotte eveneens aan Teirlinck's « Maria Speermalie ». Men kan het een waarachtig naturalisme noemen, het onoverwinbare schaadt niet zelden de harmonie van het geheel.
Dit alles behoort tot een periode van het zoeken en het peilen in de diepten. Intusschen is Streuvels een zelfstandige persoonlijkheid geworden en steeds zichzelf gebleven. Is zijn voorlaatste werk « Levensbloesem » niet het inluiden van een derde tijdvak in dit rijk artistenleven ?
Men heeft wel eens meer de opwerping gemaakt— die tot een interessante discussie kan

leiden — dat Streuvels er nimmer in gelukt is een roman op te bouwen. Is hij een onbetwistbaar meester in de novellistiek, dan valt er, objektief beschouwd, heel wat af te dingen op de struktuur van zijn romans. Zelfs het geciteerde « Levensbloesem » kan, naast een merkwaardige proeve van psychologische ontleding, bezwaarlijk een voorbeeld van gave romankunst geheeten worden. Wat de sterkte bleek bij Buysse en in het laatste werk van Teirlinck, is dit niet het geval bij Streuvels. Naar mijn gevoelen teert de auteur op zijn plastisch kunnen en moet het homogene, de verwerking van de totale stof tot het geheel, er noodzakelijk onder lijden.

Wat we echter niet aanvaarden is de bewering als zou de ontleding, de preciese en immer verantwoorde analyse in het werk van Streuvels van eerder alledaagsche faktuur zijn. We meenden anders dat Vlaanderen op geen tweeden kinder-psycholoog kan wijzen, die vasten voet naast hem kan zetten.

Even na den wereldoorlog was de ontleding te lande het allernieuwste experiment. Met een ongewoon fijne en uitzonderlijke stift heeft de West-Vlaamsche autodidakt het levend wezentje weten te ontleden. « Horieneke », « Prutske », « Het Kerstekind » en later « Alma » zijn scheppingen die Streuvels voorgoed het brevet van den psycholoog ter hand stellen. In zijn adulte-werken « Dorpsgeheimen », « Stille Avonden », « De Vlaschaard », « De Oogst » en « Werkmenschen » toont hij zich een allerfijnsten ziener en bereikt hij hoogtepunten die zijn naam voor immer aan ons gezond, breedgolvend proza verbinden.

Ook voor het katholieke Vlaanderen is en blijft Stijn Streuvels een figuur van meer dan gewone beteekenis. Een werk als « Alma » heeft nooit de verdiensten geoogst waarop dit beslist recht heeft. Het feit dat het religieuze element in onze letterkunde nooit à fond werd behandeld bleek het ongegrond motief om het boek dat men een pseudo-mystiek gewrocht heette niet au sérieux te kunnen nemen. In Vlaanderen hebben de critici nooit gaarne het kritieke punt der gewijde literatuur durven behandelen en de apologetisch-literaire verdiensten van Theodoor van Tichelen, pater Callewaert en Basiel de Craene werden eenvoudig niet aanvaard of tot het minimum herleid. In dit land heeft men overigens nooit een goed woord ten beste gehad voor de leeken die zich voor de gewijde literatuur inspanden. Was de verschijning van Karel van den Oever's werkje « Het inwendig Leven van Paul » niet eenzelfde steen des aanstoots ? Wat men nadien ook heeft opgeworpen het boekje van den auteur van het heerlijke « Dinska Bronska » is het gaafste wat deze idealist ons schonk. Alleen een paar jongeren, wier betoog in de woestijn klonk en met een verbaal geloof geen vrede namen, eischten ruime belangstelling voor dit onbegrepen werk. Eens te meer moesten de verdiensten van Hollandsche zijde komen. Ook « Alma » heeft eenzelfde misprijzen van subjektieve critici moeten ervaren.

De meester van het landelijk, levend fresco is 70 geworden.

Stijn Streuvels gunt zich geen rust, doch die sprankelende vitaliteit is evenmin een gezapig herhalen noch vervallen in het gekende procédé. Even gewetensvol, even artistiek, vordert de dagtaak. Voor Streuvels is de kunst een roeping geworden. De eenzaat van het Lijsternest is de meening toegedaan dat een kunstenaar die een faam als de zijne heeft hoog te houden, niet aan bloedloosheid mag ten onder gaan.

Het beruchte Van Nu en Straks dat de vijftigste verjaring van zijn stichting nadert blijft nog steeds het groote voorbeeld van al wie zich kwam aanmelden. De geschiedenis zal het literaire leven van dit geslacht gunstig beoordeelen omdat de aanvoerders van de beweging '90 recht hebben op onzen dank en waardeering, niet alleen om het nieuwe geluid, doch omdat ze, als voldragen artisten, Vlamingen geworden zijn van uitzonderlijke beteekenis. Van deze groep werd Stijn Streuvels de éérste prozaschrijver !

Het Kind en de Kinderliteratuur

door A. BONI C.SS.R.

Aan de hand van de merkwaardige verhandeling : *God en het Kind* door Dr Maria Montessori, in vertaling verschenen bij *De Toorts* (Heemstede 1939) laten wij hier enkele meer ethische dan æsthetische beschouwingen volgen over het kind en het kind in verband met de kinderliteratuur.

Dr Maria Montessori

Het komt wel eenigszins vreemd voor, dat tegelijkertijd met de verspreiding van het Neo-malthusianisme, de belangstelling voor de psyche van het kind is gestegen. Dit hebben wij te danken aan een kerngezonde reactie tegen de negatie van het kind ; wat een beschaving in edeler vorm laat verhopen.
Het komt er nu op aan deze belangstelling te oriënteeren naar de juiste beginselen van de christelijke moraal en der pedagogie. Het kind is niet alleen een volwassene in den dop met het zwaartepunt in de toekomst ; dit is de vergissing van volwassenen, die het kind zoo vlug mogelijk dienstbaar willen stellen voor een self-made-man- of vrouw-zijn, die daarom de ontwikkeling van de kinderziel te eenzijdig willen realiseeren op de basis van hun qualiteiten : de overmacht van den sterkere op den zwakkere.
Het kind is een vorm van mensch-zijn. Zonder de noodzakelijke hulp van den volwassene uit te sluiten, mogen wij aanvaarden, dat kind en volwassene twee onderscheiden deelen zijn van ééne menschheid.
Het kind-zijn is een aparte wereld, waarin eigen gedachten, eigen gevoelens, eigen verlangens leven en groeien. De bij dit groei-proces te volgen methode moet op geheel andere gronden steunen als bij volwassenen. De stuwing van binnen-uit, die de hoofdleiding is bij het kind eischt eigen tempo, eigen duur, eigen rhythme, eigen atmosfeer. Zoo komt Montessori tot het formuleeren van de volgende stellingen : God heeft het kind wonderbaarder geschapen dan men vroeger vermoedde en de invloed, die naar Gods bedoeling van het kind uitgaan moet op de volwassenen, was en is feitelijk te gering. Met andere woorden, het kind dat nochtans ook de gevolgen van de erfschuld ondergaat en daarom leiding noodig heeft, kan in vele gevallen meer aan volwassenen geven dan wel van hen ontvangen. Wat vaak verloren is gegaan bij volwassenen en een verscheurdheid slaat in de ziel, dat bezit het kind in zijn overvloed aan natuurlijke onschuld, aan liefheid en ongekunsteldheid. In dezen zin is de onbeholpenheid en de terughouding van sommige ouderen tegenover het kind te verklaren.
Het kind is in staat menschen te veranderen en den uiterlijk-sterkere te overwinnen.
Dit geschiedt, wanneer het kind met zijn rechten terugkeert in het leven der volwassenen en wanneer deze niet alleen in het kind een stel te bevredigen lichamelijke behoeften zien of een lastig artikel of een model te wringen naar den vorm der ouderen, maar daarentegen eerbied koesteren voor den eigen aard door God in de kinderziel geschapen.
De volwassene die God loochent, loochent ook het kind en komt onvermijdelijk tot een machtshouding ten overstaan van het kind en de miskenning van zijn persoonlijke waarde. Zelfs bij de opvoeding tot het bovennatuurlijk leven zal diepere eerbied voor den natuurlijken aard van het kind grootere successen opleveren.
Pestalozzi in de 18e, Tolstoi in de 19e eeuw, hebben bewezen dat pedagogie slechts accidenteele toevoeging is aan de wondere groeikracht, die God in de kinderziel schept.
« De grootste waarde op aarde ligt in de kinderziel. » (Tolstoi). En wanneer Rabindranath Tagore verwacht, dat God tot de jonge zielen spreken zal, verwacht hij dan iets anders dan de vervulling van het schriftuurwoord dat Christus aanhaalt : « Uit den mond der kleinen hebt Gij U lof bereid ».

In het licht van deze bondig-geformuleerde principes, komt men gemakkelijk tot het besluit, dat het schrijven, beoordeelen en verspreiden van kinderliteratuur een apart genre is, dat niet zonder verantwoordelijkheid en degelijke kennis van de kinderpsyche kan aangevat.
Is het goede boek voor volwassenen een weldaad, het goede boek voor kinderen is een genade. Aan den eigen aard van het kind beantwoordt de eigen aard van het kinderboek. Zulk boek zal een spiegel zijn, natuurgetrouw het beeld van de kinderziel afstralend met al de kenmerken, schakeeringen, de licht- en schaduwvlekken, die van binnen-uit de wondere geheimen van dit groeiend leven veruiterlijken.
De volwassene, schrijvend over en voor het kind, moet uit zijn eigen wereld treden en de gedachten, de gevoelens, de begeerten, het spel, de driften, het lief en leed van de kinderwereld zóó vertolken, dat het kind zichzelf ontdekt en herkent.
De gedachte aan de toekomst blijve op den achtergrond als een uiteindelijk te bereiken ideaal. Eerst dient het kind onbewust zijn persoonlijke waarde en schoonheid te vinden.
Dit eigen leven van het kind als grondbeginsel van het kinderboek, staat vijandig tegenover alle imitatie- en modelmaaksel van min of meer ontgoochelde narrenwijsheid, die de jongeren doet nazingen, wat de ouderen voorzingen. Het eeuwige refrein van de brave hen-

drikken : « doe lijk vader, lijk moeder, lijk oudere broers of zusters ; wees zoet en stil als groote menschen ! » Deze goed-bedoelende menschen begrijpen de kinderpsyche niet en verrichten eerder afbrekend dan opbouwend werk. Een kinderschoen past niet op de leest van een volgroeiden voet en wanneer kinderen kleederen moeten aantrekken van volwassenen, dan voelen zij zich noch kind noch volwassen.

Naast de « nature morte » van levensmoede lui, is de kinderziel kiemend leven van binnen, groeiend leven naar buiten, dartelheid, speelschheid, eenvoud, lieftalligheid ; met één woord zij bezit de duizendvoudige schoonheid der onschuld.

Zoo wij in uiterste consequentie verder redeneeren, dan zou de beste schrijver van kinderliteratuur deze zijn, die in zijn volgroeien tot rijpheid, het kind-zijn niet heeft verloren en daarom kind blijft met het kind, één met zijn sfeer, zijn spontane grillen en buien, zijn niet minder natuurlijke neigingen tot liefde en goedheid, zijn ontvankelijkheid voor de schatten van de bovennatuurlijke orde.

Dit ideaal wordt niet bekomen door een kind-zijn van buiten-af, door het vormen van pastiches, die gelden voor kinderen van alle tijden en alle geslachten, door het veelvuldig gebruik van verkleiningstermen en zeemzoete uitdrukkingen, waardoor men verkeerdelijk meent een voor het kind verstaanbare taal te schrijven.

Kinderliteratuur is in den grond de biographie van het kind.

De kinderziel is twee : knaap en meisje. Zooals het kind verschilt van den volwassen mensch, zoo verschillen in mindere mate althans jongens en meisjes onder elkaar. Beiden hebben hun eigen aard, die zich naar buiten openbaart bij voorkeur in het spel. Het meisje moedert met haar pop en haar keukengerei ; de jongen speelt met zijn paard, zijn mecano, zijn bouwdoos, zijn trein. Met deze psychische elementen dient op de allereerste plaats rekening gehouden.

Aankomende jongens en meisjes zoeken in de lectuur een weerklank van de wondere droomgeluiden van hun ziel. Meisjes dwepen met sprookjes, jongens met heldendaden en avonturen. Op dit punt zal de lectuur breidelend moeten optreden ten overstaan van de dartele verbeelding. Fantastische verhalen over schoone prinsen en prinsessen, over troubadours en edele ridders, waarvoor het verleden een onuitputtelijke bron oplevert, zullen nooit den voorrang laten aan romantische overgevoeligheid en wilde dweepzucht. In het verbeeldingsrijk van elfen en nimfen, van kabouters en Sneeuwwitjes, van droomvlindertjes en sprekende diertjes, moet er plaats zijn voor levensecht realisme, voor vormende ethiek, voor de inwerking van Gods genade.

Door zijn onschuld staat het kind in nauwer contact met de gaven van God. De meisjesziel is ontvankelijk voor de edelmoedigste zelfopoffering, de jongensziel streeft naar groote daden.

De literatuur eerbiedige deze innerlijke groeikracht door God zelf in de kinderziel geschapen. Zij beperke er zich bij, dit leven meer ontplooiingsvrijheid te schenken naar het doel, waartoe elke menschelijke ziel geschapen is.

Het schrijven van kinderboeken mag om al deze redenen geen gezellig passe-temps zijn, geen seriewerk, geen dilettantisme. Willen wij het kind in het centrum plaatsen van onze belangstelling, geven wij het dan door de literatuur, den eerbied, de waardeering, de hoogschatting, waarvoor menschen als Tolstoi, Tagore en Montessori in de bres sprongen.

In Noord en Zuid ontbreekt het lang niet aan interessante kinderlectuur ; er is echter geen overvloed aan levensechte biographie van het kind. Niet tot bijzonderheden willende afdalen, stellen wij katholieken ons toch even de vraag : waarom hebben wij niet een katholiek *Bartje*, zooals de protestanten een protestantsch *Bartje* hebben?

De literatuur zij voor het kind een diepe genade van zelfkennis, leidend naar den oorsprong van elk geschapen wezen, waar het kind zoo dicht bij staat. Dat is geen liefhebberij, doch opperste kunst.

En grenst hier de æsthetiek niet aan de ethiek ?

Van het Westelijk Front

door Drs Alfons van den Dries

Was er dan vooralsnog van het westelijk front geen nieuws ? Of moest er een spanne tijds verstrijken, eer onze oorlogsliteratoren na de aanvankelijke verlamming en verdwazing weer op adem en kalmte gekomen waren ? Of belette de zware miserie, die over Europa gevlaagd kwam, de sereniteit tot een geposeerd werk ? Of vergat men, in den knel der

dingen en de brandende zorgen om den broode, wat literatuur is ? Of ten overstaan der nieuwere tijden, die van onder den rook der kanonnen zware problemen over de wereld opwoelen, achtte men dat de tijd nóg niet geboren is voor de schepping van een diepgaand werk, hét groote oorlogswerk ? Of midden in de branding miste men de noodige ingredienten van puren realiteitszin, van mooie objectiviteit en van gave perspectief-op-afstand ? Het blijft althans bij de eerste nieuwsjes die wij te hooren krijgen uit of rondom het krijgsgebeuren, bij de eerste klanken uit ergens een wel omlijnd en benepen hoekje. Niets meer. Enkel magere of lichte kost wordt opgedischt : kronieken, brokkelige oorlogsdagboeken, persoonlijke losse herinneringen, vluchtige krabbels, aamechtige schetsen van alleenstaande feiten en van heldenfiguurtjes, zooals dat allemaal heeten wil. Roman, vertelling, verhaal (om het te houden bij het proza), hoe valsch van toon en trant ook, staan anders paraat, maar hét groote boek blijft uit over « la terre qui tourne ». Zal het wel ooit verschijnen ? En welkom heeten ?

Daar is vooreerst Vlaanderen, de groote oorlogsgewonde zelf.

20665 ◆ In zijn **Tusschen vuur en zee** (IV, †) brengt ons PATER A. BONI schetsen uit den mobilisatie- en oorlogstijd, dien hij beleefde als legeraalmoezenier. Schrijver zegt het juist : oorlogsschetsen. Niet uitgerafeld, maar des te meer inslaand, vooral waar het gaat over de laatste phase van den oorlog. Niet gepend door een outsider, die het vreeselijk gebeuren langs zich laat heen rollen ; ook niet door een reporter die, ofschoon objectief, vreemd blijft aan de dingen ; maar door een priester, die bij zijn jongens leeft en hun lief en leed intens meemaakt. De waarde van deze schetsen ligt vooral in de talrijke « wijdingsmomenten », die zooveel innigheid gieten in dit werk en naar het hart grijpen. Goede oorlogsliteratuur, zouden pretentie, met moreelen inslag.

Pater A. Boni

Dan een paar boeken uit de twee uiterste hoeken van België : West-Vlaanderen en Limburg. Les extrêmes se touchent.

20.666 Wat FRED GERMONPREZ bedoelde met zijn **De Westkust onder vuur** (IV) ? Hij wil zijn liefde uitzeggen voor « dat eigenaardig stukje grond gegroeid uit de zee, het duin, de polders en de moerassen van de Moeren », dat hij vertrappeld zag ; hij wil de bange gebeurtenissen die hij meemaakte, wat hij gezien heeft en aan den lijve gevoeld, neerpennen in vluchtige krabbels wel, maar ook in onbegrensde objectiviteit. Dat klinkt mooi. Doch als hij er zoo aanstonds bijvoegt dat zijn dagboek verscheen in *Volk en Staat*, dan bekent hij een standpunt, een zichthoek, waardoor zijn critiek klaar voor den lezer loskomt. Deze critiek is eerlijk en oprecht. Literatuur wordt dus niet bedoeld in eerste instantie. Om zijn historisch-documentaire waarde kan dit boek zijn belang hebben.

Fred Germonprez

20.667 ◆ **Ergens in Europa...** (IV, †) van LAMBERT SWERTS loopt in dezelfde lijn. Een vluchtelingen-verhaal, wellicht wel het eerste. Verteld wordt het ellende-gebeuren dat voor duizende gezinnen zich afspeelde rondom het krijgsgebeuren, verteld asjeblief uitvoerig, zonder mate, alsof alle detail zijn bijzondere, pikante interesse heeft. Ik bewonder wel de Vlaamsche openhartigheid, maar 'k weet ook dat mate te allen tijde goed is, zeer zeker in literatuur. Schrijver voelde den nood aan zich te verdedigen tegen die uitvoerigheid. In het vertellen heeft ook deze auteur (hij leest ons zijn Vlaamsch identiteitskaartje voor !) een ingenomen standpunt, een uitgesproken overtuiging, een strakgespannen oordeel, en dat alles belicht wel zijn critiek over menschen en dingen en feiten. Zijn woord is soms scherp-wrang, raak, bloot als de realiteit, « zonder daarbij te stooten op noodelooze aandikking of fantasie, overdrijving of bitterheid ». Sprekend in dat opzicht is wel zijn opinie over de Zusters, Monsieur l'Abbé, heel Zuid-Frankrijk, den « aardigen » oorlog, de vele « plezante » geruchten. En hij deelt aan de wereld mede met hoeveel hij vertrok, dat hij 10 kilos vermagerd was en voor een goede duizend frank bestolen. En schamper voegt hij erbij : wij hadden niet te klagen. O, die Vlaamsche openhartigheid en humor ! Ontroerend daartusschen is die bladzij over zijn ziek zoontje

Lambert Swerts

en dat orgelspel. Mijn oordeel blijft : L. Swerts blijve bij zijn lijn : de Baltus-lijn. Daar is dan ook Noord-Nederland, en wel vooreerst door een stem uit de Peel, het
20.668 grensetappegebied dat direct onder het vuur lag. H. LINA in zijn **Dagboek (IV)** schrijft zijn herinneringen neer, onverkort en ongewijzigd, van dag tot dag opgeteekend, want hij was een gewoon soldaat en motor-ordonnans. Dit heeft dan het boek voor, dat het gegroeid is uit de directe beleving en de feiten reëeel en brusk voor de voeten smijt. Doch zijn taalslordigheid, de vermengeling van præsens en præteritum..., zijn telegramstijl met den knal soms van een commando of kartets, komen heel wat bederven. Ook hij voelde er nood aan te declareeren in 't gelaat der wereld dat hij 28 pond afgevallen was. Luidt dat de vermagering in de literatuur in?

20.669 Voor mij ligt **Pinkster-veldtocht (IV, P)** van MELIS STOKE. Dit werk staat veel hooger dan al het voorgaande en is stylistisch flink verantwoord. Dat waarborgde trouwens wel het litterair verleden van den auteur. Ditmaal geldt het een goed geconstrueerd roman. Doch hier wordt de nadruk niet gelegd op het klettergeweld der wapenen, het werk beeldt niet uit, in een machtig fresco, het complex van veldslagen, aftochten en hun parallel zegetochten. Dat is voor den schrijver al te vlakke uiterlijkheid. Hij gaat naar de diepte, de idee, het innerlijke (lees zijn ondertitel : Kronijk van zelfoverwinning !) : voor hem is de rauwe krijgsgeschiedenis der volken maar een middel tot de innerlijke krijgsgeschiedenis in het leven en het hart van den mensch. Ook dàar woedt een strijd : tusschen eenerzijds angst, zelfzucht, sleur en traditionalisme en anderzijds vrede, zelfovergave, gemeenschapszin, tusschen het ik en het *wij*. Om dien strijd en die idee te localiseeren kiest hij een stukje gefantaseerde wereld, waarop de Pinkstergebeurtenissen geprojecteerd vallen, en hij haast zich erg om te verklaren dat alles gefingeerd is. Mooi is dan de schildering van het vooroorlogsch Holland, terend op zelfvoldaanheid en « bourgeois-satisfaitisme », bekrompen, doordrenkt van Jan Saliegeest, verstard en oudbaksch : een stofferige doos. Om ook dàt weer te localiseeren kiest hij een der oudste stichtingen uit van dat Holland : het voormalige Weeshuis. Vooral via de psychologeering der personen komt de vernieuwing in de menschen het beste uit. Melis Stoke voert een pen, die daartoe vaardig en krachtig genoeg is. Met de uitbeelding van die verstokte juffrouw Sophie, « de schildwacht bij de erfenis, de zuinige beheerschter van doode dingen, de bemiddelaarster tusschen dor bezit en voortbezitten », die onder den druk der Pinkstergebeurtenissen den ouden rommel aflegt en den triomf begroet van een offerend gemeenschapsgevoel, heeft de auteur een mooie creatie op zijn litterair actief. Doch hij schrijft erg uitvoerig en is verslingerd op den zwaren zin, nog verzwaard door den tusschen-haakjes-zin. Zijn voorstelling is Protestantsch en blijft hier en daar wat nevelig. Kortom : een oorlogsboek dat primeert in de eerste nieuwsjes van het westelijk front.

Melis Stoke

Romankroniek

door ANTON VAN DE VELDE

Onze kroniek is ditmaal niet zeer uitvoerig. Wij kunnen U slechts één in Nederland
20.670 uitgegeven roman voorstellen : « **Tot in den dood** » **(III-IV, [P])** een proeve van familiegeschiedenis door mevrouw J. VISSER-ROOSENDAAL. Het werk, dat deze auteur tot op heden publiceerde, was doorgaans droog van stijl en oppervlakkig van factuur. Het is met deze achttiend'eeuwsche kroniek van de Davidsones vrijwel even droog gegaan, en, wat de oppervlakkigheid betreft, is het beslist niet gewaagd te beweren dat het gegeven van zoo'n familiedramatiek op de grens van den beroerden « Franschen tijd » een temperamentvollen en visionairen schrijver gewis tot heel wat sterker bladzijden zou geïnspireerd hebben dan bij mevrouw Visser het geval is geweest. Dat soberheid in zoo'n geromanceerde kroniek een voorname hoedanigheid is, zal niemand betwisten, maar zie b.v. even hoe de Skandinaven in hun familieromans de soberheid weten te vrijwaren van sprok- en droogheid en hoe bij hen

J. Visser-Roosendaal

de soberheid eenzelfde evocatieve kracht heeft als de fresco's van een Puvis de Chavannes, het beeldhouwwerk van Thorwaldsen, Rodin, Bourdelles... Met het woord schilderen en beeldhouwen, zóó dat alle mensch en ding in een boek imponeerend en onvergetelijk in uw hart grijpen en daar een blijvend litteeken nalaten, dàt is slechts aan zeer weinigen gegeven. Al kan je in Davidsone's kroniek hier en daar een flinken passus vinden, die éven denken doet : nu komt de grootheid nabij, toch is het geheel te vlak, te kleurloos, te gevoelloos gebleven, alsof de schrijfster bang was zich te compromitteeren aan te groote Schwung ! Mevrouw Visser moge bij een volgende gelegenheid een minder makken Pegasus kiezen ; de Vlaming houdt van een tikje meer drift op den avontuurlijken tocht !

20.671 ◆ Huib Aerts, van wien wij tot op heden, buiten een nederigen verzenbundel, niets te lezen kregen, publiceert thans een roman : **Heimwee (IV, †)**, die den indruk verwekt een laattijdige uitgave te zijn van een zeer jonge en weinig geschoolde prozaproeve. De schrijver noemt zijn boek « roman van een heraanpassing ». Het gaat inderdaad over de niet geringe moeilijkheden, die frater Joannes door te maken heeft wanneer hij, na zijn vaarwel aan het klooster, als Hugo Franssen terug in de wereld terecht komt en zich, lang niet gemakkelijk, opnieuw moet aanpassen aan de harde werkelijkheden van het burgerlijk bestaan. Hugo beleeft inderdaad tal van onaangename dingen, maar me dunkt dat juist dié momenten — in feite dus dé dramatiek van het geval ! — zoo zwakjes zijn weergegeven. Franssen zucht en plooit zijn rug, kneust zijn hart steeds weer en nog, maar er is geen oogenblik in heel dit boek aan te wijzen waarop de « heraangepaste » de tanden laat zien. Ik kan mij best indenken dat de auteur zelf de dingen ànders ziet en aanvoelt, er ànders op reageert dan b.v. ondergeteekende het zou doen (Jedem Tierchen sein Pläsirchen) maar Huib Aerts zal 't me vergeven zoo ik van zijn roman in hoofdzaak een herinnering van matheid, moeheid, richtingloosheid meedraag. Richtingloosheid ? Versta mij niet verkeerd : De principevaste, zedelijk hoogstaande levenshouding van Hugo Franssen treft geen verwijt, doch die Hugo schijnt me te zeer bedeeld met een soort passief martelarencomplex dan dat er één poosje een davering van hem zou uitgaan, of dat we slechts even zouden gevoelen : hier *vecht* een man om een nieuw leven te veroveren. De stoffelijke en zedelijke ellenden, door den romanheld te ondergaan, wórden ondergaan zonder meer ; de reactie tegenover een paar ongure personages is kleurloos. Het is, alles bijeen, het verhaal van een jongen, die ook in de wereld nog zijn kloosteropleiding meedraagt en die nooit en nergens kwijtgeraakt. Van zoo'n thema valt uiteraard niets kwaads te zeggen — het boek schijnt buitendien met reëele biographische gegevens gestaafd — maar de vraag mag worden gesteld in hoever het zal beantwoorden aan het doel dat de auteur zich blijkbaar heeft voorgesteld te bereiken : het stichten van zijn medemensch. Kijk, ik wil mij nog duidelijker uitdrukken : Op blz. 286 boort de auteur een nevenverhaal aan, waar hij den afvalligen priester Jozef Mittenaere kort vóór diens stervensuur de donkere wederwaardigheden van zijn leven laat opbiechten. Welnu, dààr, in dit paar bladzijden, heeft Aerts de dramatiek aangevoeld en verwoord in sobere, aangrijpende termen, en dààr heeft hij meteen bewezen, zij het, helaas, slechts terloops, klaar te zien in de noodwendigheid van een sterke fundeering voor een roman van dit genre, maar Hugo Franssen blijft, met zijn dikke twee honderd vijftig blz. vérre achter bij Jef Mittenaere's korte, gebalde, van tragiek doorhuiverde biecht ! Het is dus, alles wel beschouwd, voor den auteur van dezen roman een kwestie van zich verdiepen in, zich concentreeren op zijn onderwerp in later werk ; de noodelooze zijpaadjes van een waasachtige romantiek te vermijden ; de hem aangeboren berusting, die soms naar fatalisme zweemt, te laten varen ; het eens precies afgelijnde romanplan te bevolken met personages, die niet uit een St-Sulpice-school komen, maar die te voeten uit, zóó als zij zijn in de werkelijkheid, voor den lezer worden opgeroepen. Ik onthou, als boni, uit deze proeve den reeds gesignaleerden passus van Mittenaere's levensverhaal ; daaruit besluit ik met vertrouwen : Aerts kàn vooruit als romancier, mits beheersching, versobering, en bevrijding uit de laatste luiers van wat ik zou noemen : vreesachtigheid tegenover het leven.

Huib Aerts

20.672 Staf Weyts publiceerde een profytelyc boeksken **Niets dan een droom (IV)**, vier novellen in eenzelfden melancholischen toonaard geschreven, goed van samenstelling, sober, ietwat moe, met een tikje gevoeligheid dat aan het geheel een charme verleent als aan het wroklooze, bijna glimlachende memoriale proza van iemand wien het niet voor den wind is gegaan. In een smetloos wit kaftje, met een blauwe, dunne letter en een vignetje van

Staf Weyts

korenbloempjes, komt die kleine bundel op je af met de serene gaafheid van — ik zou haast zeggen : den eersteling van een letterlievende jonge vrouw. De « verpakking » is derhalve wel ietwat te... argeloos ; iets grijzer van toon, ware zij meer in harmonie geweest met den inhoud. Staf Weyts heeft sinds « Coletje en Belleke » heel wat weg afgelegd, en zijn proza heeft, naar de keuze van het onderwerp en deszelfs behandeling, voor een ruim procent aan stevigheid en uitbeeldingskracht gewonnen. Hij moge stylistisch nog gespierder — en tevens leniger — worden, zoodat hij ons in de toekomst verrasse met schrifturen van meer dan voorbijgaande beteekenis.

Het Davidsfonds, dat de jongste paar jaren een iet wat verjongden koers is gaan volgen bij de selectie van romans voor zijn uitgaven — zond ons weer een trits nieuwe boeken ter bespreking. In chronologische volgorde :

20.673 ◆ **En tóch schijnt de zon** (IV, †), door Rie van Ipenburg, als tweede romanproeve van een jonge Noordnederlandsche schrijfster. En 't ding mag er zijn ! Met de kwameisjesachtige branie — en de beminnelijke loslippigheid van een H.B.S.-bakvisch, stormt de auteur op haar onderwerp los, schudt haar romanpersonages eens duchtig door elkaar, en, pardoes, zij vallen precies waar zij wezen moeten ! Je wordt ontwapend door de plezierige voortvarendheid van Rie's proza ; je glimlacht om de haast sportieve soepelheid van al wat in dat boek gezegd en gedaan wordt — volgens Rie's strikt persoonlijke versie ; je ziet tusschen de regels Rie's eigen gestalte steeds weer opduiken : een meid met een dosis wilskracht, levensvreugde — en toch meteen voldoenden ernst (en wellicht ook een béétje ervaring ?) om niet in het vage te kletsen zooals, jammer genoeg, de meeste debutanten van haar klasse doen. Nee, warempel, deze jonge auteur kletst niet in het vage. Zij heeft wat te zeggen, dat het nalezen waard is, en zij zegt het op een gezond en boeiend populaire wijze zonder één oogenblik triviaal te worden. De dialogen zijn prettig van vlotheid en rake reactie. Het geheel is konsekwent op peil gehouden. Kortom : Rie van Ipenburg is voor de Davidsfondsreeks een aanwinst te noemen.

Zoo typisch « Hollandsch » (minus de conventioneele statigheid !) van Ipenburg's boek
20.674 is, zoo typisch « Vlaamsch » (hier zou ik een ander minus moeten aanteekenen) is **Geschenk van de goedheid** (V, †), door Dr Oswald Everaert. Een heimatboeksken, gekenmerkt door de jovialiteit, die den Vlaming van tusschen pot en pint eigen is. Herhaaldelijk moest ik bij de lezing van dit « Geschenk » onzen goeden Dr Allaeys zaliger herdenken, die weleer in zijn « t'Onzent in 't Westland » met eenzelfde verwe zijn geliefd Westvlaanderen opriep als Dr Everaert hier Zuid-Oostvlaanderen suggereert. Er was nochtans een verschil : de doseering der heimatliefde was bij Allaeys grooter, van inniger intensiteit, dan bij Everaert. Allaeys had niet weinig van de monkelende fijnproeverij, van de scherpe psychologische opmerkingsgave van wijlen « Meester » Gezelle overgeërfd, terwijl Everaert oppervlakkiger mensch en ding bekijkt, daardoor wellicht gemakkelijker door het doorsnee volk zal gelezen en verstaan worden, doch meteen iets kapitaals veronachtzaamt : Het verfijnde van een gereserveerden humor, den humor van den man-van-stand, die, al assimileert hij gereedelijk de eigenaardigheden van den geestelijk en stoffelijk minder bedeelde, nooit de assimilatie zóóver laat gaan, dat zij gelijkschakeling wordt ! Daarmee wil ik de voornaamste karakteristiek van onderhavig « Geschenk » duidelijk maken : De schrijver is, in tegenstelling tot Gezelle's epigonen, die tijdens hun objectieve observatie, *zichzelf bleven*, veeleer ondergegaan in de wereld van zijn beschouwing, zoozeer vereenzelvigd met zijn onderwerp, dat we geen Everaert meer lezen, maar wel de onderscheiden Charel's en Jesmientje's en Potverblommeke's aan 't woord hooren. Voor sommigen, voor velen zal dit een sympathieke hoedanigheid zijn ; ik meen echter dat een roman, een vers, om 't even welk product der fantasie toch immer de weergave moet zijn van de persoonlijkheid van den schepper, en derhalve, waar Everaert dit eigen « ik » in zijn boek verloor, acht ik dit verlies, literair beschouwd, een mali voor den schrijver. Dit gezegd zijnde, mag « Geschenk van de goedheid » toch niet onwelkom worden geheeten in deze volksreeks. En waar Everaert zich voorgenomen heeft een populair, licht verteerbaar stuk heimatlectuur te schrijven, heeft hij zijn doel bereikt.

Dr Oswald Everaert

Deed hij zulks, ik herhaal : ten koste van zijn persoonlijkheid, dan moge dit als een volksche concessie beschouwd worden, en dat is waarachtig ook iets waard in een wereld van, ondanks alles, allerindividueelst individualisme !

20.675 ERNEST VAN DER HALLEN heeft ons in zijn **Oost-Zuid-Oost (IV)** een nieuw reisverhaal geschreven na zijn avontuurlijke tochten — met Frans Mertens als reisgezel-illustrator — doorheen Syrië, Afrika, Palestina, en zoo verder, kortom door de regionen die thans in het oorlogscomplex brandpunten van der wereld belangstelling zijn geworden. Onze Vlaamsche Kuyle krijgt periodisch de bacil der ongedurigheid in 't bloed (wie kàn 't hier ook uithouden, in dit « gezegend » land !) en dan vaart, spoort, bust, vliegt hij uit het Nethedal weg, liefst naar extra tegengestelde landen, om daar, met de ontvankelijkheid van een rijk gemoed en den fijnen, nooit versagenden speurzin van den demo- en topografisch aangelegden dichter duizend-en-één indrukken op te doen, die later, op een stille Liersche kamer, in een picturaal proza worden verwoord. Ook deze tocht naar Oost-Zuid-Oost is een boek geworden dat ons in den geest meevoert door de zonnige, zandige, bijbelsche contreyen, mitsgaders door de gewesten waar Mohammed nog onverzwakt profeet gebleven is. Het merkwaardige, tevens bijzonder boeiende bij van der Hallen zit 'm in het feit, dat hij met opzet de versleten paden van Baedekerslaven vermijdt, en bij voorkeur op eigen houtje zijns weegs gaat, vaak tegen alle nuchtere logica in, als een eigenzinnigen maar planmatig georiënteerden globe-trotter, dien niets uit zijn klare, rustig afgewogen ideeën kan schokken. Ik geloof, aan de hand van zijn jongste reisverhaal, te mogen veronderstellen dat van der Hallen geen pink verroert ter wille van reiscomfort en de dienstbaarheid van speculatief geroutineerde « verkeersregelaars », maar dat hij als een vagebond Gods zichzelf én zijn reisgenoot door alle hoogten en laagten sleept, liefst in het tempo der verrassingen, zoolang de laatste piasters, drachmen, of wat zijn beurs verder in haar muntchaos moge bergen, niet gespendeerd zijn. Dat alles maakt zoo'n reisverhaal zoo boeiend als een Verne weleer voor onze kinderverbeelding was ; méér nog : hier is, ik zei het reeds, een dichter aan het woord, die ook in proza heerlijke visioenen van schoonheid kan oproepen ; een geloovige, die met de oogen van een gevoelig afgestemde ziel, ook zien kan de zedelijke grootheid én de zedelijke ontaarding van het leven in stad en land van Afrika en wat daarrond ligt. Ik wil niet pogen den inhoud van dit boek te verklaren. Lees het : gij zult er een paar uren van intens genot aan beleven. De illustraties van Frans Mertens volgen den tekst op den voet ; zij zijn in volledige harmonie met het proza. Kon het anders, bij twee reisgezellen, die alle lief en leed van zoo'n tochten samen hebben beleefd ex toto cordis ? Nu dat van der Hallen door de tijdsomstandigheden binnen zijn vier muren moet gekooid blijven, verzamele hij zijn nog niet gepubliceerde reisnota's en schenke ons een nieuw boek, een tegenhanger van dezen meer dan welkomen « Oost-Zuid-Oost ».

Ernest van der Hallen

Felix Timmermans : De familie Hernat

door PAUL HARDY

20.676 Ofschoon Felix Timmermans in dit werk meer dan ooit trouw is gebleven aan zichzelf, toch had « Boerenpsalm » ons het recht op illusies geschonken, welke bij de lectuur van **De Familie Hernat** niet werden vervuld. Schrijver verhaalt hoe een Hongaar, officier van het Oostenrijksche leger, destijds in een Vlaamsche provinciestad bleef ankeren en er een dochter huwde uit den gegoeden stand. Als Napoleon ten oorlog trekt naar Rusland is hij reeds op leeftijd gekomen; hij volgt echter den drang van zijn oud soldatenhart en bevriest in de verre steppe. Stefan Hernat heeft twee zoons, den vader « in twee doorgeknipt ». Simon heeft het warme, in de zon gekookte bloed geërfd, Arnold, de jongste leeft van mystiek en luchtkasteelen, gaat zelfs zoover dat hij één dezer kasteelen in solieden Vlaamschen steen wil laten optrekken. Wanneer de atmosfeer op het ouderlijk landgoed hem, ingevolge de erotische buitenissigheden van zijn broer, onuitstaanbaar wordt, verdwijnt hij voor goed uit deze gewesten en zijn figuur verbleekt tot een legende. Simon's zoon, Karel-Jan, de derde der Hernat's, zorgt voor den financieelen teleurgang

Felix Timmermans

van dit geslacht, dat in Vlaanderen gedurende een eeuw te gast was, door het reusachtig vermogen dat hem ten deel viel, op zeer doeltreffende wijze naar den bliksem te helpen.
De constructie van dezen roman is zeer los en onevenwichtig ; het verhaal verloopt herhaaldelijk in zijgangetjes, en, hoe zonderling ook, niet altijd tot onze spijt. Men vermoedt dat de auteur zelf niet intens genoeg geboeid is geweest door zijn vier Vlaamsche Hongaren met hun onrustig bloed en hun onberekenbare, lichtelijk-perverse natuur. Moet daarin wellicht de oorzaak worden gezocht dat hij voortdurend afdwaalt, dat hij voortdurend schijnt te worden weggetroond van zijn initiaal gegeven en wel door de bijkomende figuren, door die steevaste Vlaamsche typen, die hem veel sterker blijken te fascineeren dan den « schwärmerischen » Stefan, den zinnelijken fatalist Simon, den wereldvreemden Arnold en den onverantwoordelijken Karel-Jan, ofschoon deze laatste reeds veel meer het kind is van zijn oer-Vlaamschen grootvader langs moeders zijde dan van zijn half-Magyaarschen vader. Dit boek bevestigt dan ook sterker dan ooit die typische Timmermans eigenschappen, waarvan wij na « Boerenpsalm » geloofden dat zij — althans in hun stereotiepen vorm — uit zijn scheppingen zouden verdwenen zijn, eigenschappen, die culmineeren in de bijna monumentale uitbeeldingskunst van luidjes uit de provinciestad, in het sappige relaas hunner avonturen en perikelen,welke, gekruid en gekleurd aan de houten stamtafel schaterend worden opgehaald. Timmermans heeft zich in dit boek laten op sleeptouw nemen door figuren als de kooplui Pittoors en Verhoeven, die met het verhaal niets te maken hebben, door den kolossalen rentmeester Ruytenbroeckx, wiens eigen roman even waardevolle lectuur is als die der Hernat's en die als creatie naast Pirroen, Kruisduit en Wortel een eervolle plaats inneemt. De gedeelten, waarin Pittoors en Verhoeven de hoofdrollen vertolken, behooren, fragmentarisch beschouwd, tot de beste verhalen, welke door Timmermans, den onovertroffen grootmeester in de kleinkunst, ooit werden neergeschreven. Het is vermoedelijk zijn oude voorliefde tot de bekoorlijke rococo-romantiek, die destijds zoo'n verheugende verrassing bracht met Anne-Marie, welke de schrijver heeft doen besluiten zijn verhaal te situeeren in de voorbije en in het laatste kwartaal der daaraan voorafgaande eeuw. Van nature uit heeft hij steeds meer voldoening gehad van seigneurs met hooge hoeden en wit-satijnen ondervesten dan van zijn eigen tijdgenooten in hun bescheiden confectiepakjes ; zwierende cloche-rokken zijn hem nu eenmaal liever dan crêpe-de-chine jurkjes. Doch den historischen achtergrond van zijn verhaal behandelt hij zonder bekommernis voor nauwgezetheid, met dezelfde bekoorlijke anecdotische nonchalance als het menschelijke gegeven. De roman treedt dan ook niet buiten het kringetje der hoofd- en bij-intriges, behoudens in een paar scenes, waar schematisch de Brabantsche en Belgische omwentelingen worden geëvokeerd. Hier was echter materiaal voorhanden om een werkelijk nationalen roman op te bouwen met een relief dat sterker ons gemoed zou hebben bewogen dan de eindelooze liefdesexploten van Simon Hernat.
De zinnelijkheid, die inhaerent was aan het wezen van Pallieter en Wortel is hier met denzelfden graad van densiteit aanwezig; gereedelijk echter ontaardt ze tot het kwinkslag-procédé ; vaak verliest ze haar onberekend, gezond karakter, daar ze, meer geraffineerd, wordt botgevierd in de schemering van geloken kasteelkamers en niet meer onder den aanstekelijken impuls van het kloppende hart der natuur.
Tot lof van Timmermans weze ten slotte gezegd dat dit boek den onvermengden neerslag behelst der hartservaringen van een goed mensch, die de benijdenswaardige jaren der wijsheid bereikt heeft, en die rijpelijk, met mild begrijpen heeft nagedacht over het spel van het leven en over de wankelbaarheid van het menschelijk gemoed.

Van Menschen en Boeken

Letterkundige premiën der Provincie Antwerpen :

In zitting van 26 Oogst jl. heeft de Bestendige Deputatie van den Provincieraad van Antwerpen, op verslag der Commissie voor Openbare Bibliotheken en Vlaamsche Letterkunde, voor 1941 volgende premiën toegekend voor werken gedurende het driejarig tijdvak 1938-1939-1940 verschenen :

Emiel van Hemeldonck

1°) Aan den schrijver van het beste letterkundig werk zonder onderscheid van genre : 2.000 fr. aan den heer EMIEL VAN HEMELDONCK te Vosselaar, voor zijn roman **Berk en Brem.**

2°) Aan den schrijver van het beste essay of monographie: 1.500 fr. aan PROF. Dr A. H. CORNETTE te Antwerpen, voor zijne studie : **P. P. Rubens.**

3°) Aan den schrijver van een verdienstelijk eerste werk : 1.000 fr. aan Dr J. KEUNEN te Hamont, voor zijn essay : **G. B. Shaw.**

4°) Aan den schrijver van het beste kinderboek : 1.000 fr.

aan den Hr JAN PEETERS te Antwerpen, voor zijn bundels met versjes voor kinderen : **Holderdebolder en Kleuterrijmpjes.**

5°) Aan de inzenders van een verdienstelijk handschrift : 1.000 fr. aan den Hr FRANS BASTIAENSEN te Mortsel voor zijn essay: **Ontmoeting met François Villon**, en 1.000 fr. aan den Hr EDGARD DEN HAENE te Deurne voor zijn manuscript: **Amoureus Brevierken.**

Aug. van Cauwelaert

6°) 2.500 fr. aan den Hr AUG. VAN CAUWELAERT voor zijn gezamenlijken letterkundigen arbeid.

De plechtige uitreiking van voormelde premiën had plaats in het Provinciaal Gouvernementsgebouw op 22 Sept. jl., samen met de toekenning van den LETTERKUNDIGEN PRIJS DER VLAAMSCHE PROVINCIËN voor 1941, ten bedrage van 10.000 fr., behaald door den Hr ANTON VAN DE VELDE voor zijn tooneelwerk : **Hans Worst.**

Anton van de Velde

In verband met de uitgaafpremie zij er aan herinnerd, dat jaarlijks een premie van later te bepalen bedrag, verleend wordt aan een Belgisch schrijver voor uitgaaf van een letterkundig werk in de Nederlandsche taal (tooneel niet inbegrepen). Om die premie te bekomen moet het handschrift vrachtvrij ingeleverd worden, getypt of zeer leesbaar geschreven, en alle bladen goed vastgehecht, ten laatste op 1 Januari e.k. aan den Hr Fern. Bilcke, Provinciebestuur, Geefsstraat 3 te Antwerpen. Een geboorteakte en een verklaring van Belgische nationaliteit dient bij de zending gevoegd, alsmede een opgave van het juist adres van den inzender. Het Provinciebestuur is niet verantwoordelijk voor de ingeleverde manuscripten ; de schrijver zal dus vooraf kopij van zijn werk nemen en bewaren voor later gebruik. De ingezonden handschriften worden na uitspraak der jury wedergezonden.

In Nederland werden volgende prijzen uitgereikt : C. W. VAN DER HOOGT-PRIJS aan M. Vasalis (pseudoniem van M. Droogleever Fortuyn-Leeman) voor haar dichtbundel « Parken en woestijnen » ; WIJNAENDTS FRANCKEN-PRIJS aan S. Vestdijk voor zijn essay « Albert Verwey en de idee ».

RABINDRANATH TAGORE, de groote dichter en wijsgeer, overleed enkele weken geleden, zooals de pers ons mededeelde. Het werk van dezen Hindoe ademt een diep godsdienstig gevoel, dat dikwijls gegrondvest is op christelijke beginselen, maar vermengd met mystisch-pantheïstische elementen. In 1913 verwierf hij den Nobelprijs voor Letterkunde.

Te Nijmegen stierf Eerwaarde Pater J. A. F. KRONENBURG, Redemptorist, die naast reisherinneringen van een missionaris en enkele biografische werken, vooral als geschiedschrijver naam verwierf met zijn acht-deelig werk « Maria's heerlijkheid in Nederland ».

Het Hoekje van den Bibliothecaris

OPLEIDINGSCURSUS VOOR BIBLIOTHECARISSEN

Evenals andere jaren zal door het « Algemeen Secretariaat voor Katholieke Boekerijen » een *Opleidingscursus voor Bibliothecarissen* worden ingericht.

Deze lessen, aangepast aan het nieuw programma, dat door den « Hoogen Raad voor Bibliotheken » onlangs werd opgemaakt, zal behalve de vroegere bibliotheekkundige leerstof, ook een paar aanvullende leergangen bedragen over geschiedenis van de wereldliteratuur en van de Nederlandsche letterkunde, alsook een practische initieering in de kennis der bruikbare vakliteratuur.

Bovendien wordt de leerlingen gelegenheid geboden door bezoeken aan bibliotheken en andere instellingen, alsook door practische oefeningen, zich aanschouwelijk en door de practijk in het vak te bekwamen.

De lessen worden gegeven in de lokalen der Openbare Bibliotheek St-Michiel, Amerikalei, 165[1] te Antwerpen, telkens den Donderdag namiddag van 4 ½ tot 6 ½ uur, vanaf Donderdag 9 October. Later op het seizoen iets vroeger, wegens de lichtdemping.
Deze opleidingscursus dient als voorbereiding tot het *officieel examen*, waarvan het bekomen van het wettelijk bekwaamheidsgetuigschrift afhankelijk is.
Lesgevers :
E. H. Joris Baers, diocesaan inspecteur van O. B. en bestuurder van het Algemeen Secretariaat voor Katholieke Boekerijen ;
E. H. Dr Joris Caeymaex, letterkundige, redacteur van Boekengids ;
Hr Paul Hardy, letterkundige, redacteur aan Boekengids ;
Mej. Eug. Vandamme, bibliothecaresse van de O. B. St-Michiel ;
Hr Ern. van der Hallen, letterkundige, provinciaal inspecteur van O. B., redacteur aan Boekengids ;
Z. E. H. Kan. A. Van den Dries, bestuurder Normaalschool te Mechelen, redakteur aan Boekengids ;
E. H. M. van Hoeck, letterkundige, redakteur aan Boekengids ;
Hr Leo van Molle, staatsinspecteur van O.B.
E. H. L. Verwimp, leeraar te St-Niklaas, redacteur aan Boekengids.
Bedrag der inschrijving : 100 *frank*, te storten op postrekening 241.02 van A.S.K.B. te Antwerpen, met vermelding « Inschrijving opleidingslessen » en adres van den inschrijver op de keerzijde van het stortingsbulletijn ; ofwel persoonlijk te storten : Cuylitsstraat, 27, Antwerpen.
De *korte inhoud van de lessen* en erbij hoorende brochures kosten 50 fr. voor het bibliotheekkundig deel der leerstof en 50 fr. voor het litterair gedeelte.

UITSLAGEN DER EXAMENS VOOR BIBLIOTHECARISSEN

Tijdens de in Juli en September van Staatswege ingestelde juryzittingen te Antwerpen, tot het toekennen van de officiëele bekwaamheidsacte, slaagden in het examen :

Met groote onderscheiding :

Maria Winters — Antwerpen

Met onderscheiding :

Fernand Bilcke	Merksem	Henri Pylyser	Lier
Jeanne Braecke	Merksem	Maria Snels	Antwerpen
Leopoldina de Boungne	Antwerpen	Adrianus van Hassel	Antwerpen
Hector de Cleen	Kruibeek	Francisca van Rompuy	Berchem
Harry de Jonghe	Mechelen	Joanna van Thillo	Berchem
Rosa Heirweg	St-Niklaas	Paul van Tichelen	Brasschaat
Leonard Meire	Gent		

Met voldoening :

Ferdinand Adriaensen	Nijlen	Maria Roelants	St-Pieters-Woluwe
Maria Breuls	Antwerpen	Eduard Suykens	Bornem
Jacob Cobbaut	Boom	Alfonsina Switsers	Antwerpen
Maria de Cleyn	Berchem	Armand Thienpont	Ronse
Albert de Ridder	Moerzeke	Hilda T'Sjoen	Schaarbeek
Karel Devocht	Antwerpen	Wilhelmina T'Sjoen	Schaarbeek
Alfons Eysermans	Lier	Helena van den Ackerveke	Antwerpen
Elisabeth Govaerts	Antwerpen	Jozef van den Bergh	Hallaar
Maria Lamberigts	Antwerpen	Marcella van der Stuyft	Wilrijk
Albrecht Lefevre	Oostende	Franciscus Vanhoenissen	St-Gillis-Dend.
Lydia Masschaele	Berchem	Frans Verachtert	Hingene
Paul Peeters	Antwerpen	Amédée Vergauwen	Verrebroek
Emmanuel Popo	Gent	Elsa Vos	Berchem

De jury was samengesteld uit : Hr L. van Molle, voorzitter ; Hr A. van Hoogenbemt, secretaris ; Hr Lode Baekelmans, Z. E. H. Joris Baers, Hr Ger. Schmook, leden ; Hr V. van den Bergh, plaatsvervangend lid.

I. - Wijsbegeerte en Zedenleer

20.677 **Barnhoorn, J. A. J., Dr** 159 : 17 : 30 : 34 : 61
PSYCHOPATHIE, MISDADIGHEID EN RECHTSPRAAK — *Roermond-Maaseik, J. J. Romen & Zn,* [1940] (20×17) 72 *blz.* 20 *fr.*
IV — Psychopathie beduidt een ernstige verstoring van den geest, doch is nog geen krankzinnigheid. Psychopathen leven op de onzekere grens waar het normaal « psychè » naar de krankzinnigheid overgaat. Psychopathen worden wel eens misdadigers en dan komt de zeer moeilijke vraag hoe zij door het Gerecht moeten beoordeeld en veroordeeld worden, en hoe zij in speciaal inrichtingen tot verbetering moeten behandeld worden. Op deze vragen geeft dit boekje een voor iedereen vatbaren uitleg, met ophelderende voorbeelden uit de rijke praktijk van den schrijver. Dr Fr. Meeus

20.678 **Gilson, Etienne** 18
◆ DE MIDDELEEUWSCHE WIJSBEGEERTE. *Vert. uit h. Engelsch [Reason and revelation in the middle ages] dr Dr A. Vloemans — Den Haag, H. P. Leopold,* 1940 (20×14) 88 *blz.* *fl.* 1.—
IV — Een getrouwe weergave van het voornaamste wijsgeerig gebeuren in de Middeleeuwen. Er zit vaart in het werkje en ongedwongen komen groei en beteekenis der Middeleeuwsche wijsbegeerte tot hun recht ; prachtig flitst overal het verband op met andere periodes van menschelijk denken. Zeer aanbevolen aan allen, die zelf iets meer dan oppervlakkig bekend willen worden met de geschiedenis der wijsbegeerte in de Middeleeuwen. A. J. de Swart

20.679 **Havermans, F. M., Dr** 159 : 61 : 30
◆ BEKNOPTE PSYCHIATRIE VOOR SOCIAAL WERKENDEN — *Roermond, J. J. Romen & Zonen,* 1940 (24×16) 200 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 3.—
IV — Deze uitgave is een praktisch en zeer geschikt leerboek voor ieder die belang heeft bij de kennis dezer ziektetoestanden : verplegers, sociaal assistenten, opvoeders, rechters, priesters enz. Er wordt daarin gehandeld niet alleen over allerlei vormen van krankzinnigheid, maar ook over allerlei vormen van minder uitgesproken geestesverstoringen en die individueel, familiaal en sociaal allerlei problemen van ongemeen delicaten aard verwekken : psychopathie, afwijkingen van caracterieëlen en zedelijken aard, misdadigers, geestelijk-onvolwaardige kinderen enz. Een klein aanmerking nochtans. Als katholiek, had collega Havermans wel scherper het katholiek standpunt in zake eugenesis, huwelijksbeperking, geboorteregeling, sterilisatie enz. mogen doen uitschijnen : ik zou alles niet willen onderschrijven wat daar nopens in zijn boek geschreven staat. Dr Fr. Meeus

20.680 **Jung, C. G., Prof. Dr** 13 : 159
ZIELSPROBLEMEN VAN DEZE TIJD. *Vert. naar h. Duits uit [Seelenprobleme der Gegenwart] en [Wirklichkeit der Seele] — A'dam, J.M. Meulenhoff* [1940] (20×14) 202 *blz.* *geb. fl.* 3,50
II* — Ook voor dit werk geldt wat reeds in recensie 13.708 (jaargang 1937) over een andere Nederlandsche vertaling van Dr C. G. Jung geschreven werd : rijke inhoud, maar inhoud zonder ziel, waartegenover onze christelijke ascese ons heel wat beter middelen aan de hand doet. Dr J. de Munter

20.681 **Loenen, D., Dr** 18 : 008
HET CULTUUR-IDEAAL VAN ARISTOTELES. *Overdruk uit « Tijdschrift voor Wijsbegeerte », jg 33, afl. 4 — Assen, van Gorcum & Comp. (Vragen van nu, nr 33)* 1940 (24×16) 20 *blz.* *fl.* 0,80
IV* — Degelijke studie over een onderdeel van Aristoteles' Ethica en Politica : het streven van enkeling en gemeenschap naar de meerwaarde der kultuur ; deze studie berust op een grondige ontleding der teksten en zal door alle vakkundigen zeer gewaardeerd worden. Dr J. de Munter

20.682 **Nolte, Aug., Dr, O. Carm.** 1 : 21
◆ HET GODSBEGRIP BIJ ARISTOTELES. *Geïll. met 2 pltn — Nijmegen, Dekker & van de Vegt,* 1940 (24×16) 199 *blz.* *fl.* 3,65
IV* — Dit werk moet gerekend worden onder de degelijkste en zakelijkste studies, die in de laatste jaren over dit onderwerp werden gepubliceerd : steunend op de meer algemeene werken van Jaeger en Nuyens, zoekt het ze verder aan te vullen op het gebied

van de aristotelische godsleer. Voor détailbespreking en critiek moge verwezen worden naar de vaktijdschriften, daar dit onderwrep te speciaal is om hier uitvoerig besproken te worden.
Dr J. DE MUNTER

2. - Godsdienst

20.683 **Augustinus, Sint** 23 : 24

◆ OVER DE ZELFTUCHT. De adel van het christelijk huwelijk. *Bew. dr D*ⁿ *Maria Ruhe — A'dam, R. K. Boekcentrale (Getuigen. Reeks geschriften uit h. christel. verleden en heden nr 6)* 1941 (18×12) 77 *blz.* *fl.* 1.—

IV — Het tractaat *De Continentia* is een weerlegging van de dwaling der Manicheërs. maar tevens een diepdoordachte en practische uiteenzetting over de deugd van zelftucht, De zelftucht is een gave van God, die dient om de ongeregelde wellusten te bedwingen. Het is in den strijd tegen de driften dat we de ware zoetigheid vinden. De strijd tegen de begeerlijkheid moet steunen op de genade en de nederigheid. De vrede is de eerste vrucht van de zelftucht. Het vleesch is niet slecht, zooals de Manicheërs beweren, het is gekwetst door de zonde en moet genezen worden door de zelftucht. Dank zij de zelftucht, heerscht Christus in de ziel en geeft haar een voorsmaak van de hemelsche zaligheid. — Het is duidelijk dat dit boekje, dat in 395 of 396 geschreven werd, hoogst actueel blijft in onzen tijd van genotzucht. — De vertaling is voortreffelijk. F. VERMUYTEN

20.684 **Augustinus, Sint** 22 : 23

◆ VERHANDELINGEN OVER HET EVANGELIE VOLGENS SINT JAN : 1. De menschwording van het Woord Gods (Joannes I, 1-18) ; 2. Het doopsel van Joannes (Joannes I, 19-33). *Bew. dr Dom H. J. Scheerman O.S.B. — A'dam, R. K. Boekcentrale (Getuigen. Reeks geschriften uit h. christel. verleden en heden, onder leiding v. Dom Scheerman, nr* 1 *en* 2*)* 1940 (19×12) 93 *en* 103 *blz.* *elk fl.* 1.—

IV — Het is troostend en opvallend te zien hoe nog altijd naar het werk van Sint Augustinus gegrepen wordt. Korts voor den oorlog werd in Frankrijk een begin gemaakt met een volledige uitgave (Latijnsche tekst en Fransche vertaling) van de werken van den grooten Kerkvader. En nu in Holland een nieuwe reeks verschijnt van « Geschriften uit het christelijk verleden en heden » zijn de eerste deeltjes gewijd aan werk van Sint Augustinus. Deze twee deeltjes brengen ons een brok van de machtige *Verhandelingen over het Evangelie volgens Sint Jan,* het belangrijkste van de exegetische werken van Augustinus. Het eerste deeltje vertaalt drie voordrachten over de menschwording van het Woord Gods. Het is met groeiende bewondering dat men de beschouwingen leest waarin de sublieme eerste Evangelie-bladzijde ontvouwd wordt. Men bemerke vooral den uitleg dien Augustinus geeft over de fel-besproken zin : Quod factum est, in Ipso vita erat. — Het tweede deeltje geeft eveneens drie voordrachten, waarin het doopsel van Joannes behandeld wordt. Deze voordrachten zijn vooral gericht tegen de ketterij der Donatisten, maar hebben niets van hun belang verloren omdat er, in de weerlegging van die ketterij, nadruk gelegd wordt op het zoo belangrijke leerpunt van de Kerk dat de Sacramenten genade geven ex opere operato. — Het is te hopen dat het vervolg van de *Verhandelingen* ook in deze reeks zal verschijnen. — Op sommige plaatsen is de vertaling nogal gewrongen. Het is ook niet altijd gemakkelijk de machtige taal van Augustinus in een juiste vertaling weer te geven. F. VERMUYTEN

20.685 **Celis, G., pr. en Gabriel, G.** 9 : 27 : 24

◆ NOOD ZOEKT TROOST. Volksdevotie te Gent 1866-1941. *Met voorw. van Z. E. H. Kan. van Kerckhove. Geïll. met teekeningen en 2 pltn — Gent, Boekhl J. de Bruyne,* 62 *Antwerpsche Steenweg,* 1941 (24×16) 95 *blz.* 10 *fr.*

V — In 1866 heerschte cholera. Te Gent leden er 5000 menschen aan waarvan de helft bezweek. In een eerste gedeelte wordt ons deze geschiedenis geschetst. Het tweede gedeelte beschrijft ons de volksdevotie zooals die zich uitte te Gent in tijden van beproeving, en die zooveel kapelletjes naliet. Het is gedeeltelijk een weerga van het boek van E. H. Thyssen voor Antwerpen. — Rijke documentatie. Dr FLORIS PRIMS

20.686 **de Pauw, D., O.P.** 24 : 22

◆ DE LIJDENSWEG VAN KRISTUS. Radio-causeries — *Leuven, De Vlaamsche Drukkerij,* 1941 (20×15) 64 *blz.* 12 *fr.*

D. de Pauw,

V — De Lijdenstafereelen als paneelen of fresco's in hun historische bontheid, logischen samenhang, dramatische spanning zonder één element voorbij te zien en toch breed voortschrijdend. Af en toe wordt stil gestaan bij de figuur van den Held, niet slechts om met geest en hart te deelen in zijn zedelijke grootheid en heldhaftigheid, maar ook om, kort, niet-abstrakt maar toch gevat, Hem te beschouwen in zijn « staten » van aanbiddelijk God-Menschelijk Zoenoffer en Verlosser. En daarrond dringen vooruit heel de schakeering der meest gekarakteriseerde voorbeelden van menschelijke zwakheden en hartstochten, roepend, om zóó ten voeten uit, maar in volle actie, uitgeteekend te worden. Waaruit als natuurlijk opgewekt wordt de noodige bezinning over den toestand van ons hart en van dit der gemeenschap. De Dominikaan, Pater de Pauw, met Cruysberghs, Callewaert, van Gestel, Elebaers, Crols, een onzer meest gegeerde radio-sprekers, wien dit grootste aller onderwerpen te beurt viel, wist dit aan te passen aan de eischen en het ideaal der radio-causerie. Gehoord — zooals wij en tal van toehoorders kunnen getuigen — hebben zij inderdaad dit maximum en dit zuiverste der radio-eigenschappen bereikt, naar de hoogstbevoegde getuigenissen, dank zij technischen aanleg van stem en zegging van eerste gehalte ; doch ik durf zeggen, niet minder door de stijlaanpassing. Maar dit kon slechts bij een stijlbesef dat rijp, gedegen en harmonieus beheerscht is. Daar deze hoedanigheden nu blijvend zijn, zoo gaat de kracht en bekoring ervan niet verloren bij het gedrukte, maar hernieuwt op innemende wijze den grooten en diepen indruk der causerieën zelf. En omdat de behandelde stof de schoonste, nuttigste en verhevenste Leer aanbiedt voor tijd en eeuwigheid, voor enkeling en maatschappij, is dit boek een licht en een kracht waar tal van menschen zich aan moeten laven. Dr J. CAEYMAEX

20.687 **Lactantius** **23 : 27 : 809**

◆ OVER DEN DOOD DER VERVOLGERS. *Ing. en bew. naar* [*De mortibus persecutorum*] *dr Prof. Dr D. Franses O.F.M. — A'dam, De R. K. Boekcentrale (Getuigen. Reeks geschriften uit h. christel. verleden en heden, nr 7)* 1941 (18×12) 95 *blz.* *fl.* 1.—

V — Op de kettersche bewering dat God onverschillig blijft voor het kwaad, antwoordt Lactantius, in zijn tractaat *De ira Dei,* dat God het goed beloont en het kwaad straft. In zijn werk *De mortibus persecutorum,* dat hier in vertaling wordt aangeboden, wordt die leering door feiten bewezen. Dit boekje heeft historische waarde, omdat het vooral handelt over feiten die de schrijver zelf heeft beleefd. Inderdaad, over de eerste kerkvervolgers, vanaf Nero tot Aurelius, wordt slechts zeer bondig gesproken in de zes eerste hoofdstukken, terwijl de latere gebeurtenissen, vanaf Diocletianus tot aan de erkenning van de Kerk door Constantijn, breedvoerig behandeld worden. Dit historisch werk heeft tevens letterkundige waarde : men weet immers dat Lactantius de christelijke Cicero genoemd werd. De reeks « Getuigen » brengt dit weinig gekende boekje in ieders bereik, en wel in een onberispelijke vertaling. Daar moeten we blij om zijn. F. VERMUYTEN

20.688 **Simons, A., pr.** **24**

◆ ZALIG ZIEK ZIJN — *Turnhout, J. van Mierlo ; Tildonk (Wespelaar), bij schr.,* 1941 (19×12) 88 *blz.* 6 *fr.*

V — De schrijver weet, bij lange ervaring, wat het is : ziek-zijn. Wat met een ziekteperiode in 's menschen leven kan worden gedaan, wanneer men dien tijd doormaakt als 'n diep-ingrijpende, positieve levensvorming, dàt leert U dit goed-gestyleerd werkje. M. VAN HOECK

20.689 **Smits van Waesberghe, M., Dr, S.J.** **24 : 92 : 2 : 271**

◆ DE GEEST VAN SINT IGNATIUS IN ZIJN ORDE—*Geïll. met reproducties en* 4 *pltn — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (Biblioth. van Wetenschap en Cultuur)* 1940 (23×15) 408 *blz.* *geb.* 123 *fr.*

IV — Er is reeds zooveel geschreven over den geest van St Ignatius en zijn orde, dat men zou kunnen denken, dat het laatste woord daarover is gezegd. Toch is het boek van Dr S. v. W. geheel nieuw, en het zal voortaan onmisbaar blijken voor allen, vrienden zoowel als tegenstanders, die den geest en de « geheimen » van de Jezuieten willen begrijpen. Hier wordt heel het probleem aangevat door een man, die weet wat historische methode is, die zich diep heeft ingewerkt in al de kenbronnen van zijn onderwerp, met name in al de documenten betreffende de stichting van de Jezuietenorde, en den geest van haar stichter. Hij legt eerst vast dat de Societeit van Jezus doelbewust als gemeen-

schap is gesticht ; en tracht daarna de idee die in deze gemeenschap tot uitdrukking komt, die haar draagt en bezielt, te ontleden en samen te vatten. Wie weten wil, wat de ignatiaansche gehoorzaamheid is en tot welke grondbeginselen zij moet herleid worden ; in welken zin de Jezuietenorde iets van het soldateske heeft ; wat het beteekent in den dienst van het pausdom te staan ; wat het *Ad majorem Dei gloriam* omvat en hoe het toegepast wordt, zal hier volledig bescheid vinden. Ook over de inwendige inrichting der orde worden alle gegevens verstrekt, met verduidelijking van alle eigenaardigheden die haar van de andere orden doen verschillen. Als tekstbijlagen worden de voornaamste oorspronkelijke documenten in Nederlandsche vertaling gegeven. Dit is een standaardwerk, dat door allen moet gelezen worden, die de geschiedenis van de Jezuietenorde en van het moderne katholicisme (waarin zij een overwegende rol heeft gespeeld) willen begrijpen. PROF. AL. JANSSENS

20.690 **van Hulle, L.** **24**

◆

L. van Hulle

MARIALE VROOMHEID. *Met voorw. van Prof. Dr Bittremieux — Brugge, K. Beyaert,*1941(21 × 15)100*blz.* 12*fr.*
V — Onder de vele publicaties ter eere van O. L. Vrouw, welke zich richten tot het groote publiek, neemt dit bescheiden boekje een vooraanstaande plaats in. Het is logisch ineengestoken, theologisch op peil, klaar en eenvoudig van taal. 't Is geschreven met het hart en met het hoofd. Het geeft ons een kijk op Maria's leven, op haar persoonlijkheid, op haar zieleschoonheid, op haar plaats in het Verlossingswerk, op haar bestendigen bijstand. Het wekt in de ziel een daadwerkelijke liefde op tot Maria, welke zich uit in het navolgen van haar deugden : de beste Mariale vroomheid. Fijne, frissche, heilzame gedachten die kunnen hardop voorgelezen, in stilte overwogen, met vrucht verwerkt in de predikatie. — Een zeer hoogstaand Mariaboekje, dat overal dankbaar verdient te worden onthaald. D. DE PAUW

3. Sociale Wetenschappen - Opvoeding Vrouwenbeweging

20.691 **Angelinus, D^r M^r, O.F.M.Cap.** **30 : 32 : 17 : 25**
◆ DE GRONDSLAG VOOR EEN NIEUWE GEMEENSCHAP naar de leer van Quadragesimo Anno — *Oudenoord-Utrecht, Comité v. actie « Naar de nieuwe gemeenschap »* [1940] (21 × 14) 60 *blz.* *fl.* 0,40
IV — Zeer degelijke, kristalheldere uiteezetting van de grondgedachten der kath. sociale leer, zooals zij in het 2e en 3e deel van Quadragesimo Anno vervat zijn. Dr C. VAN GESTEL

20.692 **Brinkgreve, M. R. J., D^r** **32 : 33**
POLITIEK EN ECONOMIE — *Den Haag, H. P. Leopold,* 1940 (20 × 14) 84 *blz. fl.* 1
IV* — De secretaris van de Nationale Unie levert in dit boekje een van de vele betogen over het failliet van de politieke democratie en het economisch liberalisme. Hij voorziet en bepleit een nieuwe orde op corporatieven grondslag. AUG. C. J. COMMISSARIS

20.693 **Brouwer, J., D^r** **30 : 32 : 1**
GEESTELIJKE VERWARRING — *Den Haag, Leopold (Bibliotheek v. weten en denken n^r 1)* 1940 (20 × 14) 94 *blz.* *fl.* 1
III, N — Rond eenige goede gedachten geeft schr. over de verwarring van de laatste jaren en nu veel verwarde ideeën, waarin wil en realiteit worden gelijkgesteld, niet-vaststaande feiten reeds als historisch worden gezien etc. — Voor niemand van eenig werkelijk belang. D^r JOP POLLMANN

20.694 **Hudig, Johanna C., D^r** **31 : 34 : 396**
◆ DE CRIMINALITEIT DER VROUW. *Met een voorwoord v. Prof. Mr D. Hazewinkel-Suringa. With a summary in English — Nijmegen, Dekker & van de Vegt (Criminologische studiën, dl 4)* 1940 (24 × 18) XII, 258 *blz.* *fl.* 3,05
IV* — Schrijfster behandelt het vraagstuk der vrouwelijke misdadigheid, niet door onderzoek van individueel gevallen, maar als massaverschijnsel zooals de vrouwelijke misdadigheid zich voordoet uit allerlei crimineel-statistische gegevens. Het is een lijvige

en gewetensvolle uitgave, in het eerste gedeelte overvloedig gestaafd door statistische gegevens waaruit blijkt dat de vrouw minder misdadig is dan de man. In het tweede gedeelte wordt dan naar een uitleg voor deze gunstige verhouding der vrouw gezocht, en allerlei motieven van aanleg en midden, van psychischen, ethischen, socialen, rechterlijken aard, worden aangevoerd en overwogen De overwegende factor dezer gunstige verhouding der vrouw zou te vinden zijn in het feit dat de vrouw zich beter aan allerlei levensomstandigheden weet aan te passen. Wij denken dat dit beter aanpassingsvermogen een algemeen karaktertrek van het vrouwelijk geslacht is ook bij de dieren en wel ter bescherming van het moederschap. In de natuur weet het stil, weinig gekleurd en zorgvol moedertje zich beter te redden en te helpen dan het dwaas, bontgekleurd, luidruchtig, driftig mannetje. In fine vraagt de schrijfster zich af of *geheel* het probleem der misdadigheid niet berust op een gebrek aan aanpassingsvermogen ? Wij die duizenden misdadigers *individueel* onderzochten, waren steeds en zijn nog overtuigd van de waarheid er van, en raden schrijfster aan deze waarheid als vruchtbaar studieobject voor een volgend onderzoek te kiezen. Dr Fr. Meeus

20.695 **Kohnstamm, Ph.** 32 : 37

DEMOCRATIE, DICTATUUR EN OPVOEDING — *Groningen, Wolters (Losse paedagogische studiën)* 1934 (23×14) 39 *blz.* *fl.* 0,75

IV*, P — De bekende pædagoog Kohnstamm behandelt het vraagstuk van psychologisch standpunt uit. Het gaat hier over zulke fundamenteele problemen van mensch en maatschappij, dat iedere generatie zich daarover opnieuw bezinnen moet. Buiten de ophitsende atmosfeer van meeting-geraas, perspropaganda en radio-geleuter, kan de kalm zoekende geest in deze brochure de diepere gronden en de hoogere normen beseffen, waarop en waardoor de opvoedbare menschheid haar opgang verzekert. Kohnstamm schrijft hier blijvende waarheden, die, in dezen tijd vooral, klaarheid brengen in den chaos. Dr A. Verbist

20.696 **Neirynck, Bruno** 37

LEEREN STUDEEREN. *Met voorwoord door Kan. A. Decoene — Torhout, Becelaere,* 1933 (20×15) 170 *blz.* 14 *fr.*

IV — Schrijver stelt zich tot doel, den pas gediplomeerden onderwijzer te leiden in zijn verdere verstandscultuur. Voor deze zeer gewenschte en zeer vruchtbare taak was de eerwaarde heer Neirynck geknipt ; hij kent den jongen onderwijzer dwarsdoor en dringt door tot de diepere techniek van het studeeren. Niet slechts de onderwijzers, maar allen die behoefte hebben aan hoogere verstandsontplooiing, zullen hun groot voordeel doen met deze practische denkleer. Dr A. Verbist

20.697 **Raptschinsky, B., Dr** 30

HET JOODSCHE WERELDPROBLEEM — *Den Haag, H. P. Leopold,* 1941 (20×14) 92 *blz.* *fl.* 1,05

IV — In kort bestek geeft de schrijver een overzicht van het ontstaan en de ontwikkeling van het Joodsche vraagstuk. Hij betoogt, dat de nood thans zoo hoog gestegen is, dat bij den toekomstigen vrede een oplossing in grootschen stijl noodzakelijk is, met name door massale kolonisatie in een uitgestrekt, dunbevolkt gebied. Aug. C. J. Commissaris

20.698 **Spaan, J. B. Th.** 37 : 67 : 68

DE GLORIE VAN HET AMBACHT. *Geïll. met* 32 *foto's — A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1941 (22×15) 192 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,65

V — De glorie van het ambacht bespreekt op aardige wijze, het mooie en nuttige van de verschillende ambachten. Een zeer nuttig boek voor ouders en ook voor hun kinderen, om hen voor te lichten bij de beroepskeuze. Moge het vele, vooral begaafde jongens tot het ambacht brengen ; het is een goed boek in deze tijd. M. v. Genuchten

20.699 **van de Walle, M. H.** 32

EN VLAANDEREN ? *Uitgegeven in opdracht v. d. algem. SS-Vlaanderen — Kortrijk, Steenlandt (SS-reeks, nr* 1*)* [1941] (24×15) 48 *blz.* 8 *fr.*

IV — In deze brochure schetst de schrijver het nadeel, dat tijdens de periode 1918-1940 aan Vlaanderen werd gebracht, en dit grootelijks door de schuld der Vlamingen zelf. In weerwil van al deze misslagen heeft Vlaanderen een taak te vervullen : meewerken aan de vestiging van het Nieuw-leven, dat, dank zij Duitschland, overal thans ontkiemt. Dr J. Uytterhoeven

20.700 **van den Nieuwenhuysen, P. W., O.F.M.** 30 : 33 : 37

◆ DE NATIONAAL-SOCIALISTISCHE ARBEIDSDIENST. *Voorwoord van Prof. Dr F. van Goethem. Geïll. met* 1 *uitsl. kaart en krten in tekst — Antwerpen, Standaard-Boekhl (Economisch-Sociale Biblioth., XVII)* 1939 (26×16) V-294 *blz.* 58 *fr.*

IV* — Ongetwijfeld de beste studie, over dit onderwerp in eigen taal verschenen. Grondig vertrouwd met de literatuur over den Arbeidsdienst, heeft Schr. ter plaatse en door persoonlijk contact de theorie getoetst aan de practijk en deelt ons zijn wetenschap en bevindingen mee in een objectief-zakelijk, sereen en onpartijdig betoog. Een model van sociale monographie ! Dr C. VAN GESTEL

20.701 **Verrijn Stuart, G. M., Dr** 33

GELD, CREDIET EN BANKWEZEN : 1e Dl. Geld en crediet — *Wassenaar, G. Delwel,* 1939, 4e *herz. druk* (23 × 16) 216 *blz.* *fl.* 4,75 ; *geb. fl.* 6.—
IV* — Werk van een uitstekend economist, dat haast klassiek is geworden en dan ook zijn 4e druk kent. Dit eerste deel handelt over « Geld en Crediet » terwijl het tweede deel over Bankwezen zal handelen. — Onmisbaar voor wie theoretische economie studeert.
Dr C. VAN GESTEL

7. - Schoone Kunsten

20.702 **Arents, Prosper** 01 : 92.7 : 75

GESCHRIFTEN VAN EN OVER RUBENS. *Inleiding dr A. J. J. Delen. Geïll. met* 16 *pltn — Antwerpen, De Sikkel,* 1940 (25 × 17) 893 *blz.* 145 *fr.* ; *geb.* 175 *fr.*
V — Een Rubens-bibliographie die van veel arbeid getuigt. Bijna 900 blz. : het is om in de massa te verdrinken. Maar de opsteller heeft tevens gezorgd voor een zeer dienstige systematische indeeling, en voor een namenregister, dat aan alle eischen voldoet. Het werk is prachtig uitgegeven. Dr FLORIS PRIMS

20.703 **Fierens, Paul** 73 : 709

CHARLES LEPLAE. *Vert. uit h. Fransch dr Raymond Herreman. Geïll. met* 32 *pltn — Brussel, A. Manteau,* 1941 (20 × 14) 12 *blz.* 20 *fr.*
IV — Charles Leplae maakte te Leuven deel uit van een universitairen avant-garde kunstkring, onder leiding van Luc en Paul Haesaerts. Bij den Franschen beeldhouwer Despéau vond hij zijnen weg van Damaskus, en wordt als een apostel van den terugkeer tot het menschelijke zonder grootspraak noch stelselmatigheid. En een groot meester, vervolgt Fierens. Wat de toekomst zal uitwijzen. De uitgave is fijn geïllustreerd. J. HALLEZ

20.704 **Horemans, Karel** 76 : 709

ANTOON HERCKENRATH. Houtsnijder. *Geïll. — Diest, Pro Arte,* 1941 (24 × 19) 95 *blz.* 48 *fr.*
V — Van de eerst aangesneden plaat af vertoont Herckenrath een scherp begrip van de strenge regels der houtsnede, en balanceeren wit en zwart in schoone harmonie ; zijn zeggingskracht groeit gestadig, gelaat en handen krijgen expressiever omlijning, om te komen tot een immer stijgende voldragenheid en een immer dieper doordringen in de menschelijke ziel. Geestdriftig legt de schrijver de verklaring af, en het schijnt geen louter bravoure-zin : « Men zal mij geen ruitentikker noemen als ik Antoon Herckenrath de markante figuur (voor houtsnede) van het jonge Vlaanderen noem ». De uitgave is fijn verzorgd zoo voor illustratie als voor letter. J. HALLEZ

20.705 **Lützeler, Heinrich** 75

JONGE MEISJES — LEVENSKAMERADEN — VREDIG STERVEN. *Vert. uit h. Duitsch dr Dr W. J. A. Visser. Geïll. met* 25 *pltn — Freiburg im Bresgau, Herder & Co (De kunst in het leven nr* 5, 6 *en* 3*)* [1941] (19 × 13) *elk* 10 *blz.* *fl.* 1,05 ; *gec. RM.* 1,25
IV — Hiermede liggen vóór ons 3 nieuwe deeltjes der reeks *De Kunst in 't Leven* waarvan we over de eerste reeds een recensie publiceerden onder nr 19.239. Dezelfde bedoeling, de kunst, in casu de beeldende kunst, nader te brengen tot den doorsnee-mensch en haar een veredelende rol te doen spelen in zijn leven, zat ook hier voor in de korte voorafgaande beschouwingen. Ook in deze deeltjes zijn de polychroom-reproducties niet gelukkig te heeten. Voor de rest : toe te juichen initiatief, warm aanbevolen reeks. K. C.

20.706 **Stubbe, A., Dr** 75 : 92

RUBENS. *Geïll. met* 49 *afbeeldingen. Omslag van Tine Baanders — A'dam, H. J. W. Becht ; Antwerpen, Standaard-Boekhl (Palet-serie)* 1940, 18 *dln* (26 × 19) 60 *blz. p. dl* 25 *fr.*
III — Stubbe volgt den meester van zijn geboorte af (28-6-1577) tot aan zijn dood (30-5-1640) van atelier tot atelier ; reist met den zich-zelf zoekenden schilder naar Italië, laat er hem de antieken en vooral Michelangelo en Rafaël bewonderen. Terug in Vlaanderen wordt hij de « klaroen van een simpel maar heroïsch levensoptimisme », dat « met de vastheid van het geestelijk, sociaal en politiek verband » toeliet het leven als een

spel te beschouwen. Baroktijd ! Geen genre of hij heeft er meesterwerken in voortgebracht. Aangaande Rubens' enorme produktie noteert hij « veruit het grootste gedeelte van de schilderijen, die van uit Rubens' atelier de wereld ingingen, ontstonden met medehulp van zijn leerlingen ». Wij mogen niet vergeten, dat tot in de XVIII[e] eeuw geen onderscheid werd gemaakt tusschen kunstenaar, met de beteekenis, die wij thans hieraan geven, en een eigenlijk handarbeider. De geest van Rubens wordt hier getypeerd als « een oergezond en weelderig en schoon natuurbeleven. » Onder de stijlverschillen — andere bestaan nog — haalt hij er drie aan, al naargelang de plastische vormbeheersching, de openspreiding van het licht en het bonte koloriet, de barokschuine kompositie, het weelderig spel van lijnarabesken en een lichtweelde overheerschen. Zijn gebrek aan diepzinnigheid inzake geloof, legt Stubbe bloot : « Rubens was Roomsch-katholiek, en zijn geloof oprecht, maar dit geloof had geen invloed op zijn kunst », een kenmerk van de heele barokkultuur. Het kon niet anders : zijn wezen stond gekeerd naar het tijdelijke. Stubbe 's proza hierbij is steeds gericht op geestelijke doordringen. Het geheel — het doorgaans goed geslaagde reproduktie-gedeelte inkluis — vormt een heerlijke bijdrage in de reeks monografieën uit het laatste decennium Vlaanderens grootsten schilder uit het verleden gewijd.

ISIDOOR VAN BEUGEM

20.707 **van Beugem, I.** **75**

H. NUYTTENS. *Geïll. met* 22 *pltn — Langemark, Vonksteen,* 1941 (21 × 16) 18 *blz.* 25 *fr.*

Is. van Beugem

V — Een keurig boekje over den nog jongen en « veelbelovenden » schilder ; de reproducties zijn wat klein en wat mat. Van Beughem beschrijft de verdiensten der gereproduceerde werken, en wipt nu en dan eens op het slagveld der ideën : « Waarom zijn de artisten zoo zeldzaam welke hun beeldend vermogen concentreeren op een nieuwe wereldorde, hebbende tot doel de gezondmaking van het heele menschdom ? » Ligt zulk inzicht niet buiten de lijn en buiten het bereik der kunst, en zijn dusdanige oproepen niet eerder schadelijk voor de kunst ? Alfred de Vigny schreef in 1835 « Je ne puis trop admirer un homme qui trouve à une symphonie le défaut d'être trop cartésienne, et à une autre de pencher vers le système de Spinosa ; qui se récrie sur le panthéisme d'un trio et l'utilité d'une ouverture à l'amélioration de la classe la plus nombreuse. Si j'avais le bonheur de savoir comme quoi un bémol de plus à la clef peut rendre un quatuor de flûtes et de bassons plus partisan du Directoir que du Consulat ou de l'Empire, je ne parlerais plus, je chanterais éternellement. » Men kan zulks niet met 7 noten ; en evenmin met 7 kleuren. Laten wij de kunst in eigen huishouden, waar ze genoeg te beredderen heeft.

J. HALLEZ

20.708 **XX** **05 : 75 : 92.7**

PROSPER DE TROYER. *Met medewerk. v. A. de Poortere, W. van Beselaere, Wies Moens, Ern. van der Hallen, Filip de Pillecyn, Bert Peleman, Albe. Geïll. met* 20 *pltn en* 1 *kleurplt — Diest, Pro Arte,* 1941 (25 × 18) 79 *blz.* 50 *fr.*

IV — Beter kon men hem niet huldigen, ter gelegenheid van zijn zestigsten verjaardag, dan door het uitgeven van een mooi boek, den mensch en zijn kunst gewijd. In het hoofdstuk : *De rechte weg* geeft A. de Poortere hoofdzakelijk den groei en bloei van de Troyer als mensch en kunstenaar en evolueerend langs de verschillende ismen om naar eigen krachtige persoonlijkheid. Bij de beoordeeling en de situeering van de Troyer's kunst had ik hem liever meer zien vertrouwen op zichzelf dan op anderen. Aan den *Beheksten boom* van P. de Troyer wijdt Bert Peleman een suggestief gedicht. Walter van Beselaere volgt den schilder stap voor stap in zijn evoluties, tot aan zijn hoogtepunt, waar hij nadruk legt op den vorm, de bindende lijn, de synthetische kleur, malsch en helder (*De twee moeders*, in kleurplaat gereproduceerd in het boek). In *De theoloog en de knotwilg* vind ik te veel den teeren, wijzen dichter Albe en te weinig den gehuldigden schilder terug. Wies Moens' *Prosper de Troyer en het waarlijk-Dietsche* had ik liever behandeld gezien in Walter van Beselaere's bijdrage, omdat ze er toe behoort. Moens' opstel sluit aan bij den geest van onzen tijd ; o.m. het slot, waar hij ons leert : « dat de mensch slechts door het menschelijke heen, door de werkelijkheid van vleesch en bloed heen, de pracht en de heerlijkheid der ongeschapen Schoonheid achterhalen kan. » En « op den weg dezer erkenning kunnen wij van Prosper de Troyer nog veel, nog alles verwachten. » Dit is het Dietsche Credo, kernig en krachtig bepaald en de Troyer in een spiegel voorgezet. E. van der Hallen schetst zijn vriend in *Een brief aan de Troyer* en zegt ons hierbij rake

dingen over het thema, gekozen uit het leven, en den eenvoud in de uiting. De Pillecyn huldigt hem, omdat hij heel zijn leven een trouw mensch en een trouw kunstenaar is geweest « die de problemen van zijn kunstenaarsgeweten met zichzelf uitvecht en de opportuniteit niet laat beslissen » en dat in gespierde taal. Daarbij werden nog zielige brievenuittreksels van Verschaeve en de Ghelderode opgenomen. Eén bladzijde ! Achteraan komen nog : de samenstelling van hulde-, eere- en beschermcomité, alsmede de lijsten van de verspreide en niet verspreide werken, van zijn tentoonstellingen, de gereproduceerde werken. Den schrijvers dank om hun welwillend proza ; evenzeer den uitgever, om het keurig kleed, waarin hij het de wereld inzond. Is. VAN BEUGEM

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

20.709 **Melis, Jan** 81

◆

Jan Melis

INTOCHT — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie,* 1941, 2e *druk* (22×15) 60 *blz.* 25 *fr.*

IV — Melis' poëzie neemt u onweerstaanbaar in : zijn natuur- en jongeliefdepoëzie bloeit, frisch en rijk, zooals dit iemand slechts op 't allerschoonst oogenblik gegeven is : « Ik ben de zomer vóór hij Juli is. » Maar misschien nog mooier, nog meer vrij van het bloemerige hier en daar in I (Intocht), zijn de direct-aandoenlijke trekken uit : II (Vlucht). Ten slotte, etsen en beelden van de menschen op de heide (Grond) doortrild met dezelfde warmte als Kemp en Schreurs. Een bundel waar men blijvend zal van houden. Dr JORIS CAEYMAEX

20.710 **Prins, Jan** 81

LATER WERK — *Antwerpen, Lectura ; Den Haag, L. J. C. Boucher,* 1941 (23×15) 65 *blz.* 30 *fr.*

V — Poëzie is hier eigenlijk niet veel, wel een aangename bedrevenheid in poëzievormen zooals speech-in-verzen, romance, reistocht en dergl. Ook een Kritoon in verzen, minstens zoo raak als eenige goede prozavertaling, neen, zeker kruimiger. Gezonde en sympathieke figuur. Dr J. CAEYMAEX

Jan Prins

20.711 **van den Vondel, J.** 81 : 809

◆

J. van den Vondel

ROUWEN MET VONDEL. Bloemlezing uit zijn dodenpoëzie. *Bijeengebr. en ingeleid dr Ad. van den Biggelaar — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (De Bongerdreeks)* [1941](19×11) 55 *blz.* 9 *fr.*

IV — Een schattig bundeltje uit Vondels rouwgedichten. Steller heeft er wel bij gedaan, dat hij zich niet beperkt bij de ex professo rouwlyriek van den meester, maar ook sprokkelen ging in de mooie doodenpoëzie (versta in ruimen zin : het mysterie van dood en eeuwigheid), zooals deze ligt in de vele reien der drama's. Tegen over de smartpoëmen die Vondel bij gelegenheid voor zijn talrijke vrienden dichtte, staat hij critisch strenger. En of hij gelijk heeft : want daarin ontdekt hij heel wat maakwerk. Elk gedicht of passus is gesitueerd, geresumeerd en met enkele regels belicht, zoodat elk lezer Vondel verstaan kan in zijn mooie menschdiepte. A. VAN DEN DRIES

20.712 **van de Velde, Johan** 81

◆

SURSUM CORDA. Verzen — [*Boom, Aug. Lombaerts, 15 Kruisstraat*] 1941 (23×20) 14 *blz.* 20 *fr.*

V — Verzen van religieuzen inkeer bij gelegenheid van den oorlog. Bedoeling oogenschijnlijk goed, maar men mist het minimum gebaldheid der gedachte en van uitbeelding en vormgeving dat men mag eischen. Dr J. CAEYMAEX

Johan van de Velde

20.713 Verbruggen, Paul 81

◆ ALS EEN GOED HOVENIER... — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie (5e jg, nr 3)* 1941 (22×15) 15 *blz.* 6 *fr.*

V — Ettelijke vruchten « uit den suveren bogaerdt » van Paul Verbruggen... Dr J. C.

20.714 Vercammen, Jan 81

◆ DRIE SUITE'S. Verzen. *Met ill. v. Nelly Degouy — Diest, Pro Arte,* 1941 (22×15) 63 *blz.* 40 *fr.* ; *luxe uitg.* 75 *fr.*

Jan Vercammen

IV — De Eric-suite dankt hare groote bekoorlijkheid aan een gezegend versmelten van het epische (sterven, lijken en begraven van een kindje) met het lyrische mee-trillen in den engelachtig-gewijden toon van dit sterven. De Cello-suite, waarvan het uitgesproken muzikaal karakter klaar naar voren treedt in den meestal mooi rondwindenden rondeelvorm, is de verpuurde uisterste uitkomst van Vercammen's (en van menig anderen Tijdstroomdichter) decoratieve poëzie, die zal blijven voortleven in het overheerschend beeld der fijne, maar ietwat weeke « hinde » zaliger gedachtenis. Gobelijn, kristal, clavecimbel, — meestal zeer bekoorlijk, op enkele gongorismen na, zooals die blz. 32 waar men licht aan Molière's Oronte gaat denken. « Het onderscheid der uren » is 's dichters stoutste en diepste greep en stelt een beslist moment vast in de erotische poëzie, te vergelijken met Coventry Patmore's Angel of the house (niet dat het er eenige gelijkenis mee heeft, — veel meer iets tusschenin — Dante en Boutens, maar toch heel anders), namelijk : het liefdeleven van den dichter en zijn vrouw is hier intuïtief gevat (en met alle werkelijke, hoewel niet realistische momenten ervan) niet slechts in een zeker droom-halo zooals meestal bij Vercammen, maar bepaald als van uit een « eeuwigheidsblik », — toch niet een metaphysischen, wel te verstaan, maar een's dichters «eeuwigheidsblik » ; om het met één woord te verduidelijken : dit liefdeleven is terzelfdertijd werkelijkheid van thans, en toch tevens een eenmaal gewezen Edenleven : zeer mooie conceptie, die den dichter blijkbaar opgetogen voert tot een heerlijken toon, — alleen misschien enkele malen wat verslappend (o.a. waar enkele rondeelen er tusschen glippen, welke hier m.i. minder goed doen). Mooie uitgave, prachtige illustraties. Dr JORIS CAEYMAEX

20.715 Vrolijk, Maarten 81

DONKER, ZON EN GOLVEN — *Oisterwijk, Uitg. Oisterwijk,* 1940 (24×16) 79 *blz. fl.*1,50

IV — Eerst de knaap die het « zware » van dien leeftijd wil afzetten door nieuw-zakelijkheid of spottende tafereelen ; ook al eens een klacht van de werkloozenkrisis. Dit alles niet zoo heel nieuw en eenigszins te gemakkelijk. Bij het zoeken, daarna, naar een object voor zijn duistere jeugdige mannenkracht, vindt hij enkele malen hét mooie idealisme-vers (Klein zwerverslied, Nachtelijk verzet, Gebed voor mijn leven). Dan komt gezonde, eenvoudige liefde (Dichterschap gedeeld, blz. 58 is lief). Ten slotte enkele oorlogsverzen ; iets van het krampachtige is er in blijven hangen. Dr JORIS CAEYMAEX

83. Verhalend Proza

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

20.716 Adams, Cleve F. 83.0

SABOTAGE. *Vert. uit h. Amerikaansch [Sabotage] dr J. van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Elck wat wils)* 1941 (20×14) 229 *blz. fl.*2,35

II — Bij den bouw van een grooten dam bij Palos Verde gebeuren veel ongelukken, die aan moedwillige beschadiging aan werktuigen moeten worden toegeschreven. Mac Bride, een detective, wordt door de assurantie-maatschappij in dienst genomen om daaraan een einde te maken. Na veel spannende avonturen gelukt hem dit. Eerbaarheid en huwelijkstrouw bestaan in dit boek niet. A. ACKERMANS

20.717 Gullvåg, Olav 83.1

'T BEGON IN EEN MIDZOMERNACHT. *Met een inl. van Antoon Coolen. Vert. uit h. Noorsche Landsmål [Det byrja ei jonsoknat] dr M. C. Castendijk. Houtsneden van Henk*

Munink en Jaap Hooft — Den Haag, J. Ph. Kruseman [1941], 2e *druk,* 3 *dln* (22×16) 383 *blz.* *fl.* 3,95 [55 fr.].
II-III [P] — True, een rijke boerendochter bestaat het, tegen ouders wil in (en bijgevolg buiten wet en kerk) met den eenvoudigen pachtersjongen Grim een pioniersleven te beginnen in het hooggebergte. Zij worden in hun anticonventioneele, natuurgezonde en eenvoudige houding aangemoedigd door een ietwat avontuurlijk man die jarenlang bij hen te gast is. Toch komt er vervreemding : zij vervoegt het ouderlijk huis met haar 4, 5 kinderen. Grim maakt zich bij een hongersnood verdienstelijk, maar komt daarbij in botsing met de wet. Ondertusschen heeft een andere vrouw True's plaats ingenomen, maar die verongelukt wanneer zij hem wil redden. Tot daar het 1e deel dezer trilogie (het 3e nog niet verschenen). Nu, opgelet met trilogieën : ge weet nog wel, dat middendeel van Gunnarson dat geheel mocht wegvallen ! Hoe zit het hier ditmaal ? Onze meening en onze raad, als men er wil naar luisteren : *Men leze Deel II ; dat is degelijk, flink, mooi, aan ieder voldoening schenkend* (zie rec. 20.736). Daarentegen hebben wij heel wat *bezwaren* zoo van a) zedelijken als van b) letterkundigen aard *tegen Deel I,* als daar zijn : a) het verwarrende voor veel lezers in de ongeregelde verhoudingen ; b) het uitrekken en stoffeeren met veel te lange relazen over de 10 eerste huwelijksjaren ; c) het feuilletonachtige van de 2e helft van dit 1e deel. Dr JORIS CAEYMAEX

20.718 **Henriques, Robert D. Q.** 83.1
GEWAPEND EN WEERLOOS. *Vert. uit h. Engelsch [No arms no armour] dr A. den Hertog — Den Haag, H. P. Leopold,* 1940 (21×15) 365 *blz.* *fl.* 3.50 ; *geb. fl.* 4.50
II-III, LP — De geschiedenis van de moeizame weg van de moderne jeugd vanuit de leegheid en onvoldaanheid die een gevolg zijn van de zelfgenoegzame armoede van een conservatieve opvoeding, naar het besef van de eigen waardigheid als mens en als schepsel Gods. Zonder leiding en met de weifelende hulp van enige andere zoekers is dit een weg van veel lijden en ontgoocheling, die de hoofdpersoon echter tot het einde gaat om daar te vinden een overwinning op de wereld en zichzelf in de Waarheid. L. H. RUTTEN

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

20.720 **du Maurier, Daphne** 83

Daphne du Maurier

JAMAICA INN. *Vert. uit h. Engelsch [Jamaica inn] dr H. J. P. Hemsing — Utrecht, Kemink & Zn,* [1941] 4e *druk* (21×14) 323 *blz.* *fl.* 3,65 ; *geb. fl.* 2,90
III, L — Een verhaal van misdadige strandjutters aan de kusten van Cornwall. De heldin is een kranige jonge meid, die door haar lotsomstandigheden met de booswichten in aanraking komt en er zich manmoedig doorheenslaat. Al de facetten van dit boek : gegeven, types, situeering in een bepaalde tijdsatmosfeer, landschap en kleur vormen te zamen een model van de meest-onvervalschte Stevensonromantiek, welke men zich indenken kan. Er weze nog dit aan toegevoegd, dat de groote Victorian bepaald slechtere navolgers gehad heeft dan deze dame. PAUL HARDY

20.721 **Heubner, Friedrich Markus** 83
SPEL VAN DEN TIJD. *Vert. uit h. Duitsch [Wann war gestern] dr Mevr. A. E. C. Vuerhard-Berkhout. Aesthetische verzorging dr Piet Marée — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1940 (24×16) 224 *blz.* *fl.* 2,15 ; *geb. fl.* 2,90
III, N — Een Duitsch regisseur verbonden aan een Nederlandsche filmmaatschappij zocht een actrice voor een belangrijken rol. Op het terras van een bekend Rotterdamsch café ontdekt hij het gewenschte type, leert haar de geheimen van het vak en begint dan met haar de film te maken. Er ontstaat wederzijdsche genegenheid, die na veel moeilijk-

heden tot een huwelijk leidt. De z.g. helderziendheid doet in de roman nogal geforceerd aan. De luchtige wijze waarop de regisseur met zijn bestaande huwelijksband afrekent, wat blijkbaar ook voor de actrice geen bezwaar beteekent, maakt het boek voorbehouden voor geestelijk volwassenen. A. C. OOMES

20.722 Lowe, Eric 83.1

DE GESCHIEDENIS VAN ROBIN STEWART : 1. Ochtend zonder wolken. 2. De terugkeer van een held. 3. Voorwaarts door de tijden. *Vert. uit h. Engelsch [Salute to freedom] dr S. Vestdijk. Geïll. met teekeningen dr Anton Pieck — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Cultuur-serie)* 1940, 3 *dln* (24×17) 304, 307 *en* 277 *blz.* *elk* 66 *fr.*

III — 1. Het wordt blijkbaar mode, het leven van zijn held te beschrijven in 3 deelen. De eerste levensperiode van Robin Stewart wordt aangekondigd als « een ochtend zonder wolken ». Inderdaad, sombere wolken vertoonen zich niet, maar het zuivere licht breekt ook niet door. Gedurende zijn kostschooltijd krijgt hij even een godsdienstige bevlieging. Zijn ouders hebben hem voorbestemd voor verdere studie en een bijzondere loopbaan. Maar hij trouwt en wordt boer, een en ander tegen den wil van zijn ouders. — Ondanks de zeer laag bij de grondsche opvattingen, die door een zijner vrienden worden gedebiteerd over godsdienst, kan dit boek wel door gevormde lezers zonder nadeel worden gelezen.
2. Robin gaat als vrijwilliger deelnemen aan den wereldoorlog, niet uit heldhaftigheid, maar omdat zijn zaken en zijn huwelijk een mislukking zijn geworden. De titel « de terugkeer van een held » is bedoeld als bittere ironie. Het geheele verloop van deze 2e periode en zijn terugkeer uit den oorlog is weinig triomfantelijk. Maar toch opent deze neergang het perspectief van eenigen geestelijken vooruitgang.
3. Robin Stewart verliest zijn vader, dien hij pas in de laatste dagen voor zijn dood is gaan begrijpen en waardeeren. Zijn huwelijksleven eindigt na een bemoedigende herstelperiode op de meest tragische wijze. Toch krijgt nu zijn leven een diepere beteekenis. In de eenzaamheid van de prachtige natuur komt hij tot nieuwe activiteit. Eindelijk komt er in dit boek, en in dit leven het licht doorbreken van geestelijke waarden, waarin de mensch geluk en bevrediging kan vinden. Jammer dat het zoo laat komt en dat een en ander zoo vaag blijft. K. RONCKEN

20.723 Maerssens-de Meent, Geertje 83

VERA FONTAINE — *A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1941 (21×13) 280 *blz.* *fl.* 3,05 ; *geb. fl.* 4,10

III — Onbevredigd met zichzelf probeert Vera in de stad haar levensweg te vinden. Wanneer zij na veel teleurstelling beseft dat haar liefde niet beantwoord wordt, begint zij den man, van wien zij een kind verwacht, vaarwel te zeggen en haar idealen op een andere manier te verwezenlijken. Het komend moederschap doet haar beseffen dat haar vroegere theorieën over de waarde van het menschelijk leven niet de juiste waren. Vlot geschreven eersteling. E. M. DAMEN

20.724 Ouwendijk, Dick 83.2

◆ BLIND TOT DAMASCUS — *Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende,* 1941 (23×15) 214 *blz.* *geb.* 63 *fr.*

III — Ida Belle, Casper Steens en zijn moeder, vormen de hoofdpersonen in dit boek. Zij allen leven hun leven, eenieder naar zijn geaardheid, met alle sterkte, maar vooral ook met alle zwakte, waarover eenieder beschikt. Uiteindelijk blijft er in elk menschenleven over : slechts te kiezen of te deelen, God of het kwaad ! Ondanks de zonden, die er in beschreven worden, spreekt in dit boek ook het mysterie der genade. Voor rijpe, ervaren lezers. L. ROBITSCH-SCHRÖDER

20.725 Popelier, Jef 83 : 89

SPEL OP DEN ACHTERGROND — *Den Haag, H. P. Leopold,* 1941 (21×14) 216 *blz.* *fl.* 2,35 ; *geb. fl.* 3,05

III — De achtergrond wordt gevormd door de onrust gedurende de laatste maanden voor de oorlog en de verschrikkingen van de eerste oorlogsdag. Het toneel is in en om een deftig hotel in een grote stad in Nederland. Een generaal, het type van een seniele oude snoeper, als slachtoffer van een paar spionnageagenten. Tegenover dit decadente stelletje in het hotel, een brave, oude invalide, een arm kantoorkippetje en een flinke jongen van de vlakte. Ten slotte als onbevredigend slot een zeer onwaarschijnlijke liefdesgeschiedenis. Nogal cynisch en hier en daar wat zwoel, maar vlot geschreven. G. J. C. ZWANNIKKEN

20.726 Sillanpââ, F. E. **83.1**

HET ZACHTMOEDIG ERFDEEL. *Vert. uit h. Finsch [Hurskas kurjuus] dr H. Hoek — A'dam, Bigot & van Bossum* [1940] (21×15) 255 *blz.* *geb. fl.* 3,50

III — Het leven van Jussi, als kind en knaap zelf eenigszins een stakkerd en wel uit een gezin dat berg-af gaat (boeren), dan een korte tijd een weinig zelfbewust en opgaand, maar ten slotte (de Finsche hongerjaren) door een soort noodlot en tevens door de Finsche oorlogen (Rooden-Witten) erbarmelijk te gronde gaand, hij en zijn kinderen. Sillanpââ is werkelijk een zeer groot schrijver : bij een verbazende realistische herschepping van zulk een eenvoudigen boerentype in zijn omgeving, voorzeker meestal grauw, armoedig, ten ondergang gedoemd, maar toch vol kleurrijke atmosfeer, is dan zijn lyrisch, deernis- en liefdevol omvangen en mee optillen van het menschelijke, het gevoelige, o allerprimitiefst, maar zoo essentieel dat zelfs zoo'n stakkerd als Jussi ons diep spreekt over menschelijke nietigheid, over het voorbijgaande met toch een zeker licht van hoop en verwachting.

F. E. Sillanpââ

Dr Joris Caeymaex

20.727 Stiernstedt, Marika **83.1 : 83.3**

Marika Stiernstedt

OLGA ANDREJEVNA. *Vert. uit h. Zweedsch [Spegling i en Skärva] dr N. Basenau-Goemans — A'dam, J. M. Meulenhoff* [1940] (21×16) 298 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90

III — Kroniek eener familie van den tijd der Doemaoprichting, door den oorlog en de Revolutie van 1917 tot de jaren na de Nep. Zeer hoogen ambtenarenstand, doch met breede menschelijke gedachten : Vader, gouverneur, zoon officier, dochter maatschappelijke werkster. Al de beelden en gebeurtenissen van oorlog, burgeroorlog, hongersnood, nieuwen tijd meegeleefd in zuivergehouden romanverband met goede typeeringen, zielkunde, onderhoudend verhaal en gemoed. Rauwe dingen waren niet weg te cijferen, doch er is geen spraak van slechte bedoeling, veeleer is het schoonmenschelijk en verheffend.

Dr Joris Caeymaex

20.728 Timmermans, Felix **83.1**

DE FAMILIE HERNAT — *A'dam, P. N. van Kampen,* 1941 (21×16) 384 *blz.* 67,50 *fr.*

III — Besproken in afzonderlijk artikel, onder nr 20.676.

20.729 van der Auwera, Edmond **83.8 : 39**

DE DIENSTER. *Geïll. met 1 teekening — Antwerpen, Feestkomiteit v. h. Nation. Belg. Politiekongres,* 1941 (24×16) XIII-121 *blz.* 7.50 fr.

III — Van der Auwera is een natuurtalent, een realist, wiens belangstelling en wiens leedwezen gaat naar de sociale misdeelden, de mislukkelingen, zooals hij die aantrof en van dichtbij heeft waargenomen in de Antwerpsche havenbuurt. Hij schrijft sober, volksch en vlot. Zijn stijl is van een opvallenden eenvoud, die aan een bondige, « elementaire » wijze van zeggen een zeker dynamisch vermogen ontleent. De tweede schets, « Valerie » is gaver en pakkender dan de eerste, waarvan het boek den titel draagt. Valerie is ook scherper geteekend dan de verloopen Fien uit « De Dienster » wier zielig-banaal leven door den schrijver wordt geschetst. Meer dan bij « Valerie » is ook in de eerste novelle onevenwichtigheid in de constructie merkbaar. Edmond van der Auwera gaat met de middelen, waarover hij beschikt, bescheiden te werk ; eenigszins angstvallig beperkt hij zich tot het rechtstreeks waargenomen leven. Hoe gewaagd ook het milieu, nooit gaat hij in de uitbeelding ervan de grenzen der welvoeglijkheid te buiten. Paul Hardy

20.730 van der Auwera, Edmond **83.8 : 39**

KANTJESRAPSODIE. *Geïll. met 4 pltn — Antwerpen, bij schr., 23 Meetingstraat,* 1940 2e *druk* (23×16) 83 *blz.* 7.50 fr.

III-IV — Schrijver is een Antwerpsch politieagent, die als handhaver der openbare orde dagen en nachten door de aloude havenwijken heeft gestapt met hun uitbundigheid van betaald plezier, hun zwarte menschelijke misères, met de heerlijke volksche solidariteit der zelfkant-luidjes, die in de enge straatjes bij elkaar hokken. In deze korte schetsen

Edmond van der Auwera

komen de kwaliteiten van van der Auwera scherper naar voren dan in zijn uitvoeriger, ietwat onevenwichtig-geconstrueerde verhalen : « De Dienster » en « Valerie ». Gebundeld werden aanteekeningen, bedenkingen en beschouwingen van den politieman, die vanzelfsprekend een anderen kijk heeft op het leven langs den havenkant dan de kunstenaars die gewoonlijk in dit milieu hun stof halen, omdat ze erin opgroeiden. Van der Auwera ziet het « kantje » meer op een afstand, doch met niet minder scherper blik en met niet geringer kennis van zaken. Enkel van dat standpunt uit beschouwd is deze « kantjesrapsodie » een verdienstelijke bijdrage tot de specifiek-Antwerpsche literatuur. Ze heeft echter een volleren klank : met een opvallenden zakelijken zin voor beperking schrijft deze politieagent korte schetsen ; iedere typisch-Vlaamsche neiging tot omslachtigheid is hem vreemd en ook geen oogenblik vervalt hij in het tegenovergestelde euvel : dat der bloedlooze reportage. Het dramatisch moment weet hij in de meeste gevallen zoo te omkleeden en voor te bereiden dat het zijn hoogste rendement oplevert. Door zijn strakgemaasd proza, zijn korten, inslaanden zinsbouw, zijn sterke intensiteit van waarneming en uitbeelding, bereikt hij in een paar van zijn beste opstellen (o.m. in het voortreffelijke « Vuur ») hoogtepunten van mannelijke, kil-harde dramatiek. Er steekt bovendien verrassend veel atmosfeer in deze « kantjesrapsodie ». Hier en daar dienen nog een paar stilistische gemeenplaatsen en een valsch-klinkende metafoor te worden geweerd.

PAUL HARDY

20.731 **Visser-Roosendaal, J.** **83.9**

...TOT IN DEN DOOD — *Haarlem, J. H. Gottmer* [1941] (21 × 15) 287 *blz.* *fl.* 2,90

III-IV, [P] — Onder nr 20.670 besproken in « Romankroniek ».

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

20.732 **Aerts, Huib.** **83.1**

◆ HEIMWEE. Roman van een heraanpassing — *Antwerpen, Standaard Boekhl,* 1941 (18 × 11) 299 *blz.* 28 *fr.*

IV — Lees de recensie hierover in « Romankroniek », nr 20.671.

20.733 **Boudier-Bakker, Ina** **83.8 : 59**

DIERENTUIN. *Geïll.* — *A'dam, P. N. van Kampen,* 1941 (20 × 12) 95 *blz.* 18 fr. ; *geb.* 31,50 fr.

IV — Voor deze wandeling bij de dieren, waaronder dan een rijtje huisdieren, moge de titel misschien misleidend zijn. Doch om het even. Deze natuurtafereelen — klein palet-kunst, naar ik meen — zijn in frisschen stijl en kleurrijkdom geboetseerd, al missen zij de Laey's picturale hoogkunst. In korte trekken weet schrijfster het eigen leventje der dieren te teekenen, met verwijzing telkens naar het typische en de bijzondere psyche van elkeen. Want zij weet een « ziel » in hen en achterhaalt ze wel, soms door contrasteering. Door haar zinnen deint een droomerige schoonheid. A. VAN DEN DRIES

Ina Boudier-Bakker

20.734 **Buchholtz, Johannes** **83**

EGHOLM. *Vert. uit h. Deensch* [*Egholms gud*] *dr Mevr. Dr P. M. Boer-den Hoed* — *A'dam, Bigot & van Rossum,* [1940] (21 × 16) 265 *blz. geb. fl.* 3,90

IV — Egholm, de held van dit boek, is een zonderling die zich uitvinder waant en in zijn grootheidswaanzin zijn leven verknoeit en zijn gezin in ellende brengt. En toch is hij een rechtschapen en goedig man, enkel als bij toeval hard en wreed voor zijn gezin. Dit wordt voortreffelijk en met fijnen humor door den auteur beschreven. *Egholm* is een zeer oorspronkelijk en merkwaardig boek. B. S.

20.735 **Dőrfler, Peter** 83.1
◆ DE KONING DER ALPEN. *Vert. uit h. Duitsch* [*Der Alpkönig*] *dr Rud Schuursma — Hilversum, Paul Brand,* 1941 (24×16) 106,50 *fr.*

IV-V — Als het derde deel van de « Allgäu », een trilogie van den bekenden priester-romancier Peter Dőrfler ligt thans voor mij in het Nederlands : « De Koning der Alpen » een Zuid-Duitse roman uit de Allgäu van de 50-of 60er-jaren. De beide voorafgaande werken der trilogie waren : «Nood in de Allgäu» en «De Kentering». Het eerst genoemde is een ernstig boek over Alpenboeren, hun katholiek denken en praktijk in Zuid-Beieren vóór een kleine eeuw, hun bodemgebondenheid, hun stugge en toch gevoelige inborst, hun zin voor het mysterieuze en het occulte, hun natuurinstincten. Het is een goede roman ; wel staat achter menige persoon een blinde persoonlijkheidsdrang, die meermalen de vrije wil overschreeuwt. PH. ELSENSOHN

20.736 **Gullvâg, Olav** 83.1
EN HET LEVEN GAAT VERDER... *Vert. uit h. Noorsche Landsmål* [*Kongens Nåde*]. *dr M. C. Castendijk. Geïll. met 1 plaat en houtsneden v. Henk Munnik en Jaap Hooft — Den Haag, J. Ph. Kruseman* [1941] 4e *druk,* 3 *dln* (22×16) 367 *blz. fl.* 3,95 ; *geb. fl.* 5,25
IV, [P] — In het eerste deel dezer trilogie (rec. 20.717) ging het (en we worden er ruim en duidelijk aan herinnerd) over een huwelijk dat ietwat buiten de gewone wegen gesloten werd, evenals over een feitelijk heldhaftige daad van menschlievendheid maar die ook tegen de letter van de wetten gepleegd werd : vandaar een tijd van scheiding, voortvluchtigheid, bedreiging van alle kanten. In onderhavig deel zien wij de vrouw en moeder stand houden tusschen groote moeilijkheden, totdat de zaken opgeklaard worden, de echtgenooten hereenigd, de eer gered. Een voortreffelijk klassiek-Noorsche roman van boerenfamilies, met al de gekende motieven in zake typen, toestanden, stemmingen enz., op kruimige, rake en spannende wijze uitgebeeld. Dr JORIS CAEYMAEX

20.737 **Hagen, Werner** 83 : 59
ERK : De levensweg van een wilde eend. *Vert. uit h. Duitsch* [*Erp. Die Geschichte einer Wildente*] *dr Ko Zweeres. Geïll. met* 4 *platen en diverse fig. dr Mickey v. 't Hof Jr — Naarden, A. Rutgers,* 1941 (20×13) 187 *blz. fl.* 2.10 ; *geb. fl.* 2.90
IV-V — Werner Hagen geeft hier in romanvorm een levensschets van een wilde eend «Erk». Geen opsomming van wetenschappelijke bijzonderheden, maar in boeiende verhaaltrant, vertelt hij ons van de vreugde en de moeilijkheden, die Erk op z'n levensweg ontmoet, totdat hij aan het moordend lood ten offer valt en op de bodem van de rivier een rustig graf vindt. JOH. REESE

20.738 **Heesters Kempenaar, Maarten** 83
WILLEKE BRUIS. *Bandontwerp en illustraties van Wolfgang — Utrecht, A. W.Bruna* 1941 (23×17) 302 *blz. fl.* 4.10 ; *geb. fl.* 5.15
IV — De schrijver, een Brabander die lang uit Brabant weg is of was, tracht in deze roman aan de hand van persoonlijke herinneringen vorm te geven aan het beeld dat hij zich over zijn geboorteland vormde. Het resultaat was Willeke Bruis, de geschiedenis van het sterk vitale, aardgebonden, maar tegelijk grenzeloos edelmoedige, innig godsdienstige Brabantsche kereltje. Het lijkt wel of de schrijver de katholieke synthese van natuur en genade in Willeke heeft willen uitbeelden. En daarin lijkt hij me voor een groot deel geslaagd. In het begin lijkt de opbouw van den held wat schematisch en te geforceerd, doch langzamerhand krijgt hij leven en heeft hij de volle aandacht en sympathie van den lezer. Ook de katholiciteit lijkt hier en daar nog te veel van buitenaf opgelegd, doch over het geheel is schrijver er in geslaagd het sympathieke levende, door en door katholieke, bij al zijn fouten zoo roerend edelmoedige Brabantsche volk voor te tooveren. Het boek is een verademing na al het leelijke dat on-Brabantsche Brabanders over hun volk hebben durven schrijven of waarmee niet-Brabanders de gastvrijheid van hun gastheeren hebben beloond. Aanbevolen. CYR. VAN DUYSE

20.739 **Knaak, Kurt** 83 : 59
TI-IT. De geschiedenis van een ijsvogel. *Vert. uit h. Duitsch* [*Ti-it. Die Geschichte eines Eisvogels*] *dr Ko Zweeres. Geïll. met* 10 *pltn en* 20 *fig. dr Mickey v. 't Hoff Jr — Naarden, A. Rutgers,* 1940 (20×13) *fl.* 2,10
IV-V — De geschiedenis van een IJsvogel is de roman, die ons eenige uren van aangename lectuur bezorgt, maar ons tevens een blik doet slaan in het wondere leven der natuur, dat ons op iedere bladzijde voorgetooverd wordt. Steeds weer, op z'n onverwachts zelfs wordt onze aandacht geleid naar den IJsvogel, die als een schitterende ster door het luchtruim flitst. Wij zien hem z'n voedsel zoeken, duikend in de beekjes en vennen ; wij zien hem op z'n tochten om den drang der natuur volgend, z'n wijfje te zoeken ; wij leven mee

in beider geluk als het nest gereed is en de jongen hun zorgen vragen. We zien ook de talrijke gevaren die hen van de zijde van mensch en dier bedreigen, tot het tragisch einde van den kleurigen visscher een plotseling einde aan onzen roman maakt. JOH. REESE

20.740 **Lie, Jonas** 83

ALS HET SCHERM VALT — *Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* 1941, *herdruk* (18×11) 222 *blz.* 20 *fr.* ; *geb.* 30 *fr.*

IV — Het dek van een groot transatlantieker bij zijn overtocht is het tooneel van velerlei levensdrama's : het hoogtepunt, dat veel wat geheim gehouden werd bloot legt; is een ontdekt plan tot dynamietaanslag op het schip, waarbij woeste reddingstooneelen : daar komen de « trolds » de hartstochten die elken mensch verteren in al hun kracht te voorschijn. Dit laatst is, zooals men weet, het thema van den ouderen Lie, echter gemilderd door idealisme. Een ongemeene rijkdom op allerlei gebied : menschenkennis, typeering, compositie, humor, maken van dit boek een van Lie's meesterwerken ; kortweg een der aantrekkelijkste boeken der laatste 50 jaar. Dr JORIS CAEYMAEX

Jonas Lie

20.741 **Linnankoski, Johannes** 83.1

DE VLUCHTELINGEN. *Vert. uit h. Finsch [Pakolaiset] dr D. Logeman-van der Willigen — Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* 1941, *herdruk* (18×11) 193 *blz.* 20 *fr.* ; *geb.* 30 *fr.*

Johannes Linnankoski

III-IV — Twee motieven loopen door dezen echt Finschen roman. Vooreerst : het eenvoudig verhaal van den hoofdpersoon, den ouden man, die zich laat verleiden tot een onnatuurlijk huwelijk met een jonge vrouw, plots verbijsterd staat tegenover het brutale feit dat deze vrouw een kind krijgt dat het zijne niet is, en dan een heele zieletragedie doormaakt van strijd en opstand tot hij ten slotte weet te berusten en te vergeten. Daarnaast : de overplanting van de familie van een welige landstreek naar de dorre andere om de familieschande te ontgaan. Dit laatste strengelt de twee motieven tot één geheel. Psychologisch sterk werk. — Deze roman behelst een groote levensles en een sterke opvoedende waarde : door opvoeding moet de mensch zich leeren beheerschen en zich aan de goede levensmachten onderwerpen ; daarbij weet hij « dat God helpt den last te dragen dien hij den mensch oplegt ». — O.i. staat dit werk èn litterair, èn zeker moreel, heel wat hooger dan zijn meer bekende *Het lied van de vuurroode bloem.* A. v. D.

20.742 **Luger, Johan** 83

NAAR WIJ VERNEMEN... Roman uit de krantenwereld. — *A'dam, A. J. G. Strengholt ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1941 (24×16) 312 *blz.* *fl.* 3,95 ; *geb. fl.* 5.—

IV — Een roman in den strikten zin van het woord kan dit boek wel moeilijk genoemd worden. Het roman-element wordt alleen aangewend tot het verhalen van allerlei anekdoten en belevenissen uit de journalisten- en studentenwereld. Over die wereld wordt dan ook alles verteld : het grappige en het bittere, het dagelijksch-gewone en het hoogst-buitengewone. Als journalistiek een uitstekend werk, dat ontwikkelde menschen zullen weten te waardeeren. B. S.

Johan Luger

20.743 **Prieto, Jenaro** 83.3 : 87

« EL SOCIO ». *Vert. uit h. Spaansch [El socio] dr P. Thiry — Oude-God (Antwerpen), Die Poorte,* 1941 (20×13) 185 *blz.* 18 *fr.* ; *geb.* 28 *fr.*

IV — Als wij Oscar Wilde moeten gelooven zijn de eenige reëele wezens, diegene die nooit bestaan hebben. Met dit boek staafde Jenaro Prieto deze paradoksaal-klinkende bewering. De hoofdpersoon van dezen roman : « el socio », de associé, is een fictie. Het werk is een ongebreideld-gechargeerd geschrift tegen den waan en de dwaasheid van een

domme wereld. De spankracht van het groteske verslapt nergens ; het sprankelt van groteske vondsten en invallen, evenzeer in de situaties als in de beeldspraak ; met een vaak verbluffende handigheid is het geheel bij elkaar gehouden. Op een bepaald moment verlaat Prieto de sfeer van het anecdotische en begeeft hij zich beheerscht en zelfzeker op de paden der tragiek, zonder evenwel van zijn grotesk gegeven afstand te doen. Dan voelt men dat men in weerwil van het schijnbaar veeleer als een « grap » bedoelde motief, te doen heeft met een auteur van uitzonderlijk formaat en met een ongemeen begaafd fantast. « Die Poorte » bracht met dit verhaal haar zooveelste veropenbaring. PAUL HARDY

20.744 **van Ipenburg, Rie** **83.1 : 83.2**

◆ EN TÓCH SCHIJNT DE ZON. *Band van Leo Meurrens — Leuven, Davidsfonds (Volks-reeks nr 297)* 1941 (20×16) 174 *blz.* 18 *fr.*
IV — Besproken in de « Romankroniek » onder nr 20.673.

20.745 **Weyts, Staf** **83.8**

NIETS DAN EEN DROOM — *Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1941 (19×12) 170 *blz.*
IV — Gerecenseerd onder nr 20.672 in « Romankroniek ». 25 *fr.* ; *geb.* 35 *fr.*

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar geschikt)

20.746 **Bergstrand-Poulsen, Elisabeth** **83**

Elisabeth Bergstrand-Poulsen

DE MENSCH EN DE KLOKKEN. *Vert. uit h. Zweedsch [Mannisken och klockorna] dr N. Basenau-Goemans. Omslag naar houtsnede v. Nico Bulder — A'dam, J. M. Meulenhoff* [1941] (23×16) 229 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
V, M, [P] — « De Kroon » van dezelfde Schrijfster bezat tenminste nog fantazie in het gegeven. Die ontbreekt hier, zoodat de roman weinig zaaks is, en de symboliek die in « De Kroon » niet onaardig was, hier erbij gesleurd is. Overigens als « schildering des daegelijckschen levens » gezond, rein, bij poozen (waar het gaat over bloemen, enz.) lieflijk-mooi onderwerp : leven van jong boerenmeisje en vrouw ; de geplogenheden, de jaargetijden, de Kerk enz. Dr JORIS CAEYMAEX

20.747 **de Jong, A. M.** **83.9**

EEN BATAAFS DRIEMANSCHAP. *Geïll. met 4 platen dr Ed. Veterman — A'dam, van Holkema & Warendorf ; Antwerpen, J. van Tuyl,* 1940 (25×17) 220 *blz.* *fl.* 1,75
V, J — Het verhaal van drie jonge Batavieren, die na tal van avonturen vrienden voor het leven worden. De Jong gaf de jeugd hiermee een voortreffelijke vertelling, welke ook zedekundig op hoog peil staat. Het boek zal door jongens van 14-18 jaar zeker worden gewaardeerd. J. M. KEMPEES

20.748 **de Wilde, Joz., pr.** **83.9**

◆ DE ZEGEBANIER. *Geïll. dr Max van Damme — St-Niklaas, M. van Haver* [1941] (22×14) 99 *blz.* 12 *fr.*

Joz. de Wilde

V — Een boekje dat we graag aanbevelen aan onze jeugd en aan haar leiders. Al verloopt het verhaal niet zwierig genoeg en al is de stijl nogal hobbelig, toch aanzien we het als een verdienstelijk werkje, dat vooral onze aandacht verdient omdat de schrijver er in slaagde een zuiver-nationale stof op oergezonde manier te verwerken. Op origineele wijze werden een aantal gegevens uit de geschiedenis van Noord-Waasland van het begin der XIIe eeuw gebruikt als achtergrond van een verhaal dat er op uit is het teloorgaande idealisme bij onze jeugd weerom te doen opvlammen. Boerenhand in ridderhand trekken Herman en Heliand ter kruisvaart voor. Heliand sneuvelt als een held, maar wanneer « terug in Vlaanderen, de stoet der Waassche bedevaarders door Waasland weer naar Beveren kwam, reed Herman voorop met de zegebanier, die hij ging planten p den burchttoren van Beveren ». R. V. D. MOORTEL

20.749 **Everaert, Oswald, Dr** **83.1**

◆ GESCHENK VAN DE GOEDHEID. *Geïll. dr J. Langendries — Leuven, Davidsfonds (Volksreeks nr 298)* 1941 (20×16) 163 *blz.* 18 *fr.*
V — Als nr 20.674 besproken in de « Romankroniek ».

20.750 **Lagerlőf, Selma** 83

Selma Lagerlőf

DE SCHAT VAN HEER ARNE. *Vert. uit h. Zweedsch [Herr Arnes penningar] dr Margaretha Meijboom — Antwerpen, Het Kompas (De Feniks)* [1941] (18×11) 161 *blz.* 20 *fr.* ; *geb.* 30 *fr.*

V — 'n Schitterend en op en top optimistische fantasieschepping : Elsje, 't kind dat een plichtigen zou kunnen doen veroordeelen, maar meer bedacht is op verlossing van zijn hart en geweten. Schatten motieven uit Lagerlőfs voorraad aan lieflijke beelden (vooral angstbeelden) uit kinderjaren, menig folklore-element, heelder deelen mooie balladedichting, alles frisch opbloeiend. Trouwens met een aangename spanning. Als bijvoegsel een keurige, eveneens idealistische, karakter- en zedennovelle over twee kath. nonnen ten tijde der Hervorming : sympathiek gehouden. De Schat van Heer Arne telt m.i. onder de beste werken van S. Lagerlőf. Dr JORIS CAEYMAEX

20.751 **Saris, Leni** 83

LEONTINE — *R'dam, Antwerpen, J. van Nelle* [1941] (20×15) 175 *blz.* *Niet in den handel*

V — Zelden mocht ik 'n boek recenseeren, dat me zoo dadelijk te pakken had en me boeien bleef van A tot Z. 't Is wellicht voor jongeren bedoeld, doch ouderen van dagen zullen er minstens evenveel genoegen aan beleven. De hoofdpersoon, Leontine — waarom daar Leo van gemaakt, waarom niet Tine ? — is uiterst knap getypeerd ; de scherpe kanten van haar karakter worden fijn geslepen door den omgang met 'n hoog-staand verloofde en nog meer door 'n vreeselijke beproeving. Ook de nevenfiguren, Leontine's moeder, broer en zuster, haar vriendin en de nijdige kantoorjuffertjes : 't is alles zoo echt en natuurlijk, zoodat ons interesse steeds wordt hooggehouden. 'n Beetje dieper geloofsgeest zou aan 't boek niet geschaad hebben. Graag aanbevolen. Ontspanningslektuur van eerste keuze. FR. CROLS

Leni Saris

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

20.752 **Artz, Marcel J. A.** 83.0 : 91

HOE DIKKE GIJS IN DE COCKPIT VERZEILDE. *Geïll. dr Hans Borrebach — 's Gravenhage, G. B. v. Goor,* 1937 (24×15) 252 *blz.* *fl.* 1,90 ; *geb. fl.* 2,50

VIa, J, N — Een spannend reisverhaal met een vliegtuig. Een viertal Hollanders vertrekken naar Azië, vertoeven enkele maanden in China waar ze dramatische avonturen beleven en komen eindelijk veilig in Indië aan. — Het verhaal boeit tot het eind en brengt de lezers in een sympathiek gezelschap binnen ; maar van godsdienst, geen spoor. M. VAN COPPENOLLE

20.753 **Betlem, Guus, Jr** 83

Guus Betlem

VAN ZON EN HEIDE... Een boek voor meisjes — *R'dam, Wed. J. van Nelle,* 1939 (20×14) 160 *blz.* *Niet in handel.*

V-VIa, M — Een zonnig en vroolijk boek voor de jeugd Een gezonde lach, een goede atmosfeer, een voldoende dosis avonturen die een keer of twee tragisch hadden kunnen eindigen maar die dan juist op tijd een goede draai krijgen. Alles wat noodig is om jonge lezers te boeien is er. Om ze dieper te leeren denken en voelen echter is niet veel voorhanden en dat is jammer. M. VAN COPPENOLLE

20754 **Emmers, Bert** 89

DE IJZEREN ARM. *Geïll. met penteek. dr Jan Waterschoot — Antwerpen, L. Opdebeek,* 1941 (20×17) 173 *blz.* 15 *fr.*

VIa, J — We twijfelen er niet aan of de jongens zullen dit boek van Bert Emmers dolgraag lezen en om den vlotten verteltrant, en om de piezante zetten, en om het idealisme,

dat er aan ten grondslag ligt. — Eenige jongens betooverd door het boek « De Ridders van het H. Graal » stichten ook 'n ridderbende « De ijzeren arm ». Om hun geheimzinnige werking worden ze in het dorp gehouden voor een dievenbende, vandaar moeilijkheden, achtervolging enz. Lavki behandelde ongeveer 'n zelfde thema in zijn « Bonte Slang », maar met meer psychologische kennis, fijner uitgewerkt en beter geschreven. Emmers doet soms denken aan 'n studentenopstel ; sommige feiten en détails hebben we reeds elders gelezen ; zijn intrigues zijn goedkoop en dikwijls onnatuurlijk gedwongen zooals b.v. de pijpenhistorie, het plotse verschijnen van den advokaat, en de stunteligheid van den garde is cliché. — De fouten daargelaten is het een gezond jongensboek ; daarom ook aan te raden. L. VERWIMP

20.755 **Feuillet, Octave** 83.0

HET LEVEN VAN POLICHINEL en zijn talrijke avonturen. *Vert. uit h. Fransch [Vie de Polichinelle] dr Leo Roelants. Geïll. met penteek. dr Jan Waterschoot — Antwerpen, L. Opdebeek,* 1941 (20×17) 78 *blz.* 7,50 *fr.*
VIa-b — De amusante geschiedenis van de bekende « Polichinel ». De vertaling laat soms te wenschen over. — Enkel ontspanningslektuur. L. VERWIMP

20.756 **Hildebrand, A. D.** 83.0

JOHN WESTRIK'S GROTE RIT ! 'n Avontuur op de P. O. 4. *Geïll. met* 13 *platen dr Maarten Toonder — A'dam, L. J. Veen,* 1941 (23×15) 188 *blz.* *fl.* 2,25 ; *geb. fl.* 2,90
VIa, J — John Westrik, een ingenieurs-zoon, mag 14 dagen op een Ned. locomotief meerijden. Op een dezer reizen gaat een zending goud mee. Op die trein wordt een aanslag gepleegd. Het gelukt den jongen held trein en goud in veiligheid te brengen, na vele spannende avonturen. Een boeiend en vlot geschreven boek, zeer interessant voor jongens, die van spoorwegtechniek houden. J. VAN WAELSDEN

Leonard Roggeveen

20.757 **Roggeveen, Leonard** 83

DE JONGENS VAN DE KLAVERWEI. *Geïll. dr Jan Lutz — Den Haag, G. B. van Goor,* 1940 (23×18) 159 *blz. fl.* 3,05
VIa-b, N — Roggeveen vertelt gemakkelijk en aangenaam. In dit boek tracht hij het wel en wee te schetsen van de zeven kinderen van de « Klaverwei ». Hij doet het eenvoudig — zonder inschakeling van gezochte avonturen of kwapoetserijen — sober en levensecht. 'n Goed boek over 'n blij en stil familieleven, maar zonder veel diepte. Het hoofdstuk over de « cinématographe Darreau et fils » had beter een moderner tintje gekregen, wat in niets zou geschaad hebben aan de schoone karakterstrijd van Sander en Henk. — Spijtig weerom neutraal. L. VERWIMP

20.758 **van Dorenburg, A.** 83

◆ IN VERLEIDING — *Haarlem, De Spaarnestad (Jeugdbibliotheek, n*r 97*)* 1938 (20×15) 159 *blz.* *fl.* 1,35
VIa, J — Een prachtboek, waarin de schrijver de kunst verstaat de jongelui op zijn kant te halen met allerlei spitsvondigheden en guitenstreken. Iets waaraan ze zullen deugd beleven. Ook geeft hij op prachtige wijze de opvoedende taak der ouders weer, waar deze den jeugdigen hoofdpersoon, welke « in verleiding » werd gebracht, op een alles innemende wijze terug op het rechte pad brengen. J. VANDERTAK

20.759 **van Marcke, Leen** 83

EN KINDEROOGEN BLINKEN... *Geïll. dr Theo op de Beeck — Turnhout, Henri Proost & Co,* 1941, 2e *druk* (21×15) 200 *blz.* 17,50 *fr.*
VIa-b, N — Wij wenschen deze tweede uitgave welkom en succes toe. Zelden lazen wij een boek voor en over kinderen, waarin een moeder haar eerste bestaansreden, het moederschap, zoo fijnzinnig afschildert. De innigheid van den huiskring, de groei van twee leventjes in spel en ernst, is de sfeer van dit heerlijke boek. De kleinste dingen worden reuzegroot in het licht van de moederliefde. Wij betreuren het diep, dat de schrijfster in strict neutralen geest, de godsdienstige snaren van de kinderziel onaangeroerd laat. A. BONI

VIb — KINDERLECTUUR

Voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

20.760 **Berg-van der Stempel, Bertha** 83

TEDDY-BEER EN PETER-POES VLIEGEN NAAR BERENLAND. *Geïll. de N.*

Schnitzler — A'dam, J.M. Meulenhoff ; Brussel, A. Manteau, 1936 (24×19) 68 *blz.* 32,50 *fr.*
VIb-c — Een heel fijn sprookjesboek dat de vroolijke avonturen van Teddy-Beer en Peter-Poes vertelt. De booze heks en het lieve Hermelijntje komen er ook bij te pas. — Het verhaal is nogal banaal maar de verzorgde taal en het keurige uiterlijke verdienen aanbeveling. M. VAN COPPENOLLE

20.760 bis ◆ **Buckinx-Luykx, A.** 83.8

HET WONDERBARE SPROOKJE. *Geïll. met teekeningen dr Martha van Coppenolle ; sierletters van Tilly Godelaine — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale,* 1941 (21×15) 58 *blz.* 14 *fr.*

A. Buckinx-Luykx

VIb-c — Dit bundeltje, betiteld naar het laatste sprookje, verheft zich heel wat boven het banale én door inhoud én door vorm. Wij ontdekken gaarne tusschen de onbenullige kinderliteratuur, die de hedendaagsche boekenmarkt in discrediet brengt, omdat ze zich meestal ontslagen waant van kunstvoorstelling en litterairen smaak, een zeldzame uitzondering. Deze bundel is in letterkundig, psychologisch en pædagogogisch opzicht een heerlijk brokje kinderliteratuur. « De kinderwereld is een stukje hemel, want heeft niet elk kind iets van een engel... God geve dat ze heel hun leven iets van een engel blijven houden. » Zoo merkt heel fijn de schrijfster op. Wie met zulke gevoelens schrijft over en voor het kind, bezit reeds in petto de geheimzinnige kinderpsyche. En wanneer daarbij de pen geleid wordt door een fijnzinnigen en harmonischen kunstzin, dan mogen wij een ideale prestatie verhopen. Elk sprookje bevat een « druppel poëzij », een opvoedkundige idee, een innig natuurgevoel, waardoor het kind vereenzelvigd wordt met bloemen, sterren en engelen. In « Van een crocus » leeren de kinderen hoe de afgunst verderfelijk is ; in « De verre reis » droomen ze mee van heldendaden ; in « Het blonde prinsesje » lokt « de warme thuis met al de lieve menschen die de familie vormen » en in « Het wonderbare sprookje » bloeit de geheimzinnige en toch werkelijke gemeenschap open tusschen de hemelkinderen en de kinderen van dit tranendal. De teekeningen van M. van Coppenolle en de sierletters van T. Godelaine zijn een prachtomlijsting, die de ontroerende schoonheid van het woord dienen en veredelen. A. BONI

20.761 **de Jong, Dola** 83

KNIKKERNIK, KNAKKERNAK EN KNOKKERNOK. Drie trouwe broers in het bos. *Geïll. dr M. Toonder — A'dam, van Holkema & Warendorf ; Antwerpen, J. van Tuyl* [1940] (22×18) 96 *blz.* *geb. fl.* 1,25

VIb — De bonte, leuke avonturen van drie baardmannetjes. Wat ze zooal in het bosch beleven met een heeleboel dieren, wordt voor jonge dierenvriendjes aangenaam en boeiend verteld. K. L.

20.762 ◆ **Doumen, N.** 83

HANS KIEKEBOE. *Met bandtekening en ill. v. Leo v. Grinsven — Tilburg, R. K. Jongensweeshuis,* 1940 (21×15) 117 *blz.* 15 *fr.*

VIb — De kleine Max is een dwinger, 'n jongen met booze buien, 'n geweldige lastpost voor zijn moeder. Hoe hij daarvan afgeraakt en 'n lieve jongen wordt vertelt dit boekje op een origineele wijze, in een verzorgde en aantrekkelijke kindertaal en psychologisch fijn geteekend. Elke booze bui bezorgt Max 'n onrustige nacht met droomen, waarin Hans Kiekeboe hem verschijnt en hem onder handen pakt. — Voor onze jongens een uitstekend werkje, waarin sprookje en werkelijkheid passend naast elkaar staan. L. VERWIMP

20.763 **Mauring** 83.8

HET AVONTUUR EN ANDERE VERJALEN — HILDA. *Geïll. — Mechelen, Het Boekenrekske, 32 Battelsche Stweg,* 1937 (25×18) 96, 16 *blz.* 6 *en* 1,50 *fr.*

VIb — Die twee werkjes in het genre « prijsuitdeeling lagere school » zijn wat ouderwetsch als inkleeding. Ook is de stijl en de verhaaltrant zoo romantisch. — Goed geschikt voor kinderen die naar de boekerij komen en er « een boek om te weenen » vragen. V. COPPENOLLE

20.764 **Mens, Jan** 83

Jan Mens

GEERTJE. *Band en illustr. dr Toonder — A'dam, H. Meulenhoff (Uitspanning na Inspanning)* 1940 (22×17) 159 *blz.*
VIb, M, N — Jan Mens verhaalt de bijzonderste gebeurtenissen uit het leven van het 8-jarig Geertje. Deze gebeurtenissen zijn dezelfde en op dezelfde manier voorgesteld als in de andere boeken van dit soort : verhuizen, naar school gaan, kampeeren, verjaardag van vader, de kerstboom enz. Schrijver vertelt fijn, maar blijft meestal aan de oppervlakte van de kinderpsyche ; waar hij eventjes een diepere kijk neemt, schrijft hij niet meer voor kinderen. Zooals in de meeste dergelijke boekjes — is het propaganda of gemakzucht ? — is Geertje een eenig kindje, waaraan de ouders de komst van een broertje beloven. Buiten het a-religieuse van 't verhaal verwijten we aan den schrijver zijn materialisme : vóór het ontbijt vergast vader zijn dochter op toffee's en in de eerste 30 blz. is Geertje's grootste geluk taartjes en nog eens taartjes te eten. Slechts twee verhevener gedachten komen in het boek voor : één over dierenbescherming en één over wereldvrede. Beide worden gansch onnatuurlijk opgedischt. — Niet voor onze kinderen. L. VERWIMP

20.765 **Roggeveen, Leonard** 83

DAANTJE GROOT EN DAANTJE KLEIN. *Geïll. dr schrijver — Den Haag, G. B. van Goor (Daantje-serie, 8e boekje)* [1940] (25×16) 80 *blz.* *fl.* 1,05
VIb-c — Weer een Daantje-boekje, 'n geschenk voor onze jonge lezers te meer. Daantje is jarig en ontvangt bezoek van zijn neefje kleine Daantje... en of ze avonturen beleven ! Dit werkje moet in niets onderdoen voor de vorige, integendeel, van gansch de serie is het wellicht het plezierigste. — Aan te bevelen. L. VERWIMP

VIc — KINDERLECTUUR

voor beginnelingen van 6, 7, 8 *jaar*

20.766 **Cramer-Schaap, D. A.** 83

JUMBO EN SIMBO. *Geïll. dr Jan Kraan — A'dam, C. A. Spin & Zn* [1940] (24×16) 96 *blz.* *geb. fl.* 1,25
VIb-c — 'n Doodgewone geschiedenis over 'n olifant en 'n aap, die handelen als menschen, naar school gaan, waar ze deugnieterijen uithalen, enz. L. VERWIMP

88. - Gemengde Opstellen

20.767 **de Voght, Joz.** 84 : 81 : 809
◆ MARIA IN DE MIDDELNEDERLANDSCHE POËZIE — *Tongerloo, St-Norbertus Boekhandel,* 1941 (21×15) 184 *blz.* 25 *fr.*

Joz. de Voght

IV — Ik zal het noemen : een godsdienstig-litterair essay om « in allen eenvoud » op te halen welk aandeel Maria verkreeg in onze Middelnederlandsche poëzie en welke plaats Zij in het hart onzer vaderen veroverd had. Priesterdichter de Voght heeft, ook hij, aangevoeld deze karakteristiek der Middelnederlandsche poëzie, de Mariale devotie, en sinds jaren, zoo weet ik, koesterde hij dit onderwerp aan het hart. Spreekt trouwens uit elk zijner eigen werken niet zijn liefde tot Maria ? Zoo ooit, dan is dit werk con amore geschreven. Door de jaren heen, heeft hij de middelnederlandsche literatuur gelezen, ik zeg, gelezen en grootboek gehouden van de werken, en daarin de vele of sporadische verzen die slaan op Maria. Dat is een zware prestatie : want het gaat van H. van Veldeke tot Anna Bijns, via de verschillende litteraire genres. Elk werk wordt voldoende gesitueerd, met een minimum van wetenschappelijk apparaat, om de waarde van het citaat in relief te zetten. Culmineerend in het werk is het wagespel Mascaroen, en ik

meen dat dichter de Voght een der alleréérsten was om onze moderne menschen te wijzen naar dit litterair monument. Zijn essay heeft de methodische klaarheid en den vruchtbaren gloed van het proefschrift van een doctorandus, al wil het niet bogen op volledigheid. Er is meer : Intusschen heeft hij zijn schoonste Mei-lied voor de Moeder gezongen !

A. VAN DEN DRIES

20.768 Ranke, Bert **84 : 809**

FILIP DE PILLECYN. Een proeve van synthese der persoonlijkheid. *Geïll. met 22 pltn — Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel (De Seizoenen, nr 5)* 1941 (18 × 12) 66 *blz.gec.12fr.*

Filip de Pillecyn

IV — In deze studie gaat de begaafde jonge criticus op zoek naar het « volledige » wezen van den dualiteitsmensch de Pillecyn, den nuchteren, zakelijk-daadvaardigen werker in den dagelijkschen strijd voor zijn volk en tevens den litterairen uitbeelder van het romantisch-irreëele met zijn weemoedige voorliefde voor het rustelooze sensueele gehunker naar het onbereikbare. Strak trekt Ranke de lijn doorheen het werk van de Pillecyn. Scherp analyseerend beschouwt hij boek na boek, de evolutie schetsend van den Vlaamschen romancier, die met zijn « Soldaat Johan » een mijlpaal bereikte. In zijn jongste boek is dan, volgens Ranke, de volledige de Pillecyn ook duidelijk herkenbaar. Aan Ranke's intelligente en met litterair vermogen geformuleerde beschouwingen kan men weliswaar geen al te absolute waarde hechten, daar een vrij sterke « hineininterpretierende » sudie als deze over het œuvre en het wezen van een kunstenaar steeds een problematieke marge openlaat zoolang dit œuvre niet voltooid is. Dit alles verhindert echter niet dat dit essay ruimschoots zijn beteekenis heeft in verband met een volledig en juist inzicht in de Pillecyn's voortreffelijke werken. Tevens verruimt het onze hoop op de schoone belofte die Bert Ranke heet. Totnogtoe waren literatuurbeschouwers van zijn formaat ten onzent zeldzaam. Het in de « Seizoenenreeks » prettig uitgegeven boekje bevat bovendien een mooie collectie foto's uit het familiealbum van Filip de Pillecyn. PAUL HARDY

20.769 Ranke, Bert **809 : 82 : 9**

REDERIJKERS IN DE BRANDING. Het Vlaamsche Rederijkerstooneel en de opstand der XVIe eeuw. *Geïll. met teekeningen* en 10 *pltn — Antwerpen, De Nederl. Boekhl (De Seizoenen, nr 4)* 1941 (18 × 12) 58 *blz.* *gec. 12 fr.*

Bert Ranke

V — Ook al is men sedert jaren begaan met « Rederijkers Eerherstel », toch zijn alle vooroordelen nog niet opgeruimd. Het « is » nu eenmaal een artistiek onbeduidend tijdperk. Wél wil men al toegeven dat het cultuurhistorisch heel wat meer te betekenen heeft. Op dat laatste standpunt staat B. Ranke en zeer i.h.b. wil hij « aantoonen wat een beslissende invloed op de openbare meening door een welbegrepen volkstooneel » (blz. 7) kan worden bereikt, Dat hij de eerste negatieve stelling nog niet voorbij is, doet hem tegenstrijdige dingen zeggen, als van « een gapende afgrond tusschen Middeleeuwen en Renaissance » (blz. 5) terwijl de tweede term — « de echte Renaissance naar den geest, heeft onze XVIe-eeuwsche literatuur niet gekend » (blz. 8) — niet bestaat ! Als hij beter zal inzien dat de Renaissance, hier te lande vooral, geen behoefte, laat staan een noodwendigheid, betekende en in zekere zin kón gedijen, zal het « herstel » volledig blijken : wat nog niet zeggen wil dat de Rederijkers zeer hoge kunst gaven. Leert men dan nog beter de pit uit de huls te onderkennen, in « theolog... iserende » twisten, zodat men niet ontijdig over « kettersheid » gaat bomen, (men herinnere zich maar even het onzalige van vroegere kiesstrijdliteratuur en de weinig-zakelijkheid ervan !), dan zijn we ook, wat de XVIe eeuw betreft heel wat vooruit. B. Ranke is zeer voorzichtig wat deze laatste problemen betreft. Het is maar goed ook, en, wat van het meeste belang is, zijn schematisch beeld, in een gedrongen visie en een stevig kloeke en mooie taal verliest er niets bij. Nog zijn wel enkele uitlatingen iets te voortvarend, vooral tusschen de blz. 20-30. Het artistiek fiasco is niet zo absoluut en de anti-Roomsheid niet zo precies in al het vinnige van de verwoording : de Rederijkers hebben hun Middeleeuwse voorgangers niet overtroefd ! Het geheel blijft echter een voortreffelijk panorama dat de doelstelling (blz. 7) flinke kracht bijzet en, ook als de details al zullen vergeten zijn en met voorbehoud van onze

inleidende opmerkingen, den lezer een gezond en levendig begrip van die tijd zal schenken. De betekenis van het « boekje » — (waarom niet een kleine nota bij de illustraties ?) — reikt *vér* over zijn materiële omvang. Het doet den auteur alle eer aan en in de reeks zal het wel onder de zeer voortreffelijke blijven aangestreept. AL. DE MAEYER

20.770 **van Duinkerken, Anton** **84 : 1**

◆ LEGENDE VAN DEN TIJD — *Hilversum, Paul Brand,* 1941 (23×16) 223 *blz.* 55 *fr.*

Anton van Duinkerken

IV* — Dit jongste werk van den Noordnederlandschen publicist ontleent zijn titel aan het eerste eener reeks van zeven opstellen, waarin de auteur cultuurcritiek uitbrengt op onzen tijd. Moesten deze studies betrekking hebben op een vroegere periode, dan zou men van Duinkerken als een cultuurhistoricus bestempelen. Thans is men veeleer geneigd hem een leeraar te noemen, iemand die « leeraart » zooals gezaghebbende predikanten het plegen te doen. Bij ieder nieuw boek van van Duinkerken wordt men gewaar dat sinds de vorige publicatie het heilzame groeiproces in zijn denken weer vorderingen heeft gemaakt. Verheugender dan ooit verrast hij den lezer door zijn logica, welke hem meer en meer een spel wordt, een spel dat gespeeld word t met de virtuositeit van den man, die gemakkelijk praat, graag epateert en het paradox als zijn bewijskrachtigst wapen hanteert. Hij bezit den moed om door te denken over de meest alledaagsche waarden, die het leven vullen ; den loop van zijn gedachten schrijft hij pratend neer, zonder fraseologischen omhaal. Hij heeft de kern weten gaaf te houden van zijn Brabantsch gezond verstand, dat met de weldaden zijner cultuur door de jaren heen gesierd en gestoffeerd werd doch nooit onttaardde in zijn wezen. Zijn catechismuswijsheid heeft hij aan levenservaring getoetst. Hij hekelt het geestelijk aspect van dezen tijd, dien hij beschouwt als de decadentieperiode van het individualisme. Hij wijst met nadruk op de betrekkelijkheid van al wat des tijds is. De tijd heeft te veel macht gekregen over de menschen ; dit feit heeft bij de menschen het geluk verstoord. Ze hebben die dingen, welke van alle tijden waren, tot vragen des tijds gemaakt. V. D. hoedt er zich voor de slagwoorden van dezen tijd door nieuwe te vervangen, wel wrijft hij oude waarheden op tot ze weer glans krijgen, waarheden,welke ondanks het roest van enkele generaties nog niets van hun bruikbaarheid hebben ingeboet. Evenals in vroegere essays verwijst hij met voorliefde naar den middeleeuwschen mensch, die op volmaakte wijze de betrekkelijkheid van het tijdelijke besefte of althans bevroedde. Over de echtelijke liefde en de echtelijke trouw schrijft hij ontroerende bladzijden. Zijn stoute meeningen over het « doel van het onderwijs » zijn van dien aard dat zij iederen pedagoog het kippenvel over de leden zullen jagen. Dit boek is als een keten van aphoristisch-geformuleerde levenswijsheden. Hier en daar lokt zijn betoog bedenkingen uit. Een paar hoofdstukken lijken ons niet omstandig genoeg bewerkt. Men is het niet altijd met hem eens ; bij sommige problemen laat hij een paar facetten onbelicht. Vaak heeft men den indruk dat van Duinkerken, overstelpt en bezeten door de ideeën, welke zijn innerlijke betoogkracht naar buiten drijft, niet steeds ordelijk te werk gaat. De orde in zijn geest weerspiegelt zich niet ten volle in zijn werk. Vooral de laatste opstellen missen de noodige synthese, zijn slechts al te vluchtig uitgewerkte randnota's van een schrander philosoof. We beschouwen « Legende van den Tijd » als van Duinkerken's rijpste werk totnogtoe, hoewel niet als zijn gaafste. PAUL HARDY

89. OORLOGSLITERATUUR

20.771 **Boni, Armand, C.SS.R.** **93 : 83.8 : 89**

◆ TUSSCHEN VUUR EN ZEE. Mobilisatie- en oorlogsschetsen. *Omslagteekening dr Joris de Moor C.SS.R. — St.-Niklaas, M. van Haver,* 1941 (22×15) 197 *blz.* 18 *fr.*
IV — Dit werk werd uitvoerig besproken in het artikel « Van het westelijk Front » onder nr 20.665.

20.772 **Germonprez, Fred.** **93 : 89**

DE WESTKUST ONDER VUUR. *Geïll. met penteeken. dr Cob — Brussel, De Phalanx* [1941] (21×15) 77 *blz.* 10 *fr.*
IV — Lees de recensie hierover onder nr 20.666 in het artikel « Van het westelijk Front ».

20.773 **Lagrou, René** 93 : 89

WIJ VERDACHTEN — *Brussel, Steenlandt,* 1941 (28×19) 222 *blz.* 65 *fr.*
IV — Dit boek wil wezen de synthese van de onmenschelijke ellende en het onnoemelijk lijden doorstaan door allen, die in Mei 1940 als « Verdachten » werden weggevoerd. De schr. verhaalt wat hij zelf heeft beleefd en doorvoeld, en vult dit aan met wat hij, na onderzoek, bij andere geloofswaardige lotgenooten heeft gevonden. Hij wil enkel de waarheid dienen en daardoor juist het gebeurde van toen in zijn oorzaken en zijn samenhang toelichten en verklaren. In dit opzet is hij stellig geslaagd : zonder veel omhaal van woorden, in allen eenvoud worden de gebeurtenissen, die voldoend welsprekend zijn op zich zelf, verhaald ; zij vormen een scherpe aanklacht tegen hen die hiervoor verantwoordelijk zijn.
Dr J. Uytterhoeven

20.774 **Lina, H.** 93 : 89

DAGBOEK VAN EEN MOTOR-ORDONNANS. Herinneringen van een grens-motor-ordonnans van de Peel-divisie. 2-19 Mei 1940. *Geïll. met* 4 *pltn — A'dam, Scheltens & Giltay,* 1940 (21×14) 94 *blz.* *fl.* 1.—
IV — De bespreking van dit werk werd opgenomen onder nr 20.663 in het artikel « Van het westelijk Front ».

20.775 **Lützow, Friedrich** 629 : 355 : 89

DE STRIJD ONDER WATER. Mijnen en onderzeebooten als blokkadebrekers. *Met een inl. v. M. A. Cageling. Vert. uit h. Duitsch. Geïll. met* 16 *pltn — A'dam, Scheltens & Giltay,* 1940 (19×13) 56 *blz.* *fl.* 0,50
V — De inhoud van dit boekje — dat naar de inleiding meedeelt, een eerste is van een serie populaire verhandelingen over de hedendaagsche oorlogsvoering ter zee — is haast volledig aangegeven door den titel. Alleen willen we er op wijzen dat de auteur even verder dan 1940 in de geschiedenis teruggrijpt en ook de economische oorlog van Napoleon I tegen Engeland evenals de duikbootenoorlog van 1914-1918 behandelt. — Goedgekozen platen veraanschouwelijken den tekst.

20.776 **Marek, Kurt W.** 93 : 89

NARVIK. Kamp en zege. *Vert. uit h. Duitsch dr H. van Hecke — Brussel, De Phalanx,* 1941 (21×14) 74 *blz.* 10 *fr.*
IV — Een enthousiast geschreven verhaal van een flakman, die gansch den strijd om en voor Narvik meemaakt, en zijn bevindingen neerschrijft van af zijn inscheping op een torpedojager tot en met de verovering van Narvik. Dr J. Uytterhoeven

20.777 **P. K. [Propaganda Kompanie]** 89 : 355

EEN LEGER TREKT DOOR FRANKRIJK. *Vert. uit h. Duitsch. Met een voorwoord dr Overste Dr Hesse. Geïll. — Den Haag, Gebrs van Cleef,* 1940 (19×13) 59 *blz.* *fl.* 0,65
V — Relaas van verschillende Duitsche oorlogscorrespondenten die, ingedeeld bij een der afdeelingen van de weermacht, tot in de voorste linies mee optrokken. De reportages zijn derhalve opgebouwd uit de eigen indrukken van de schrijvers en geven de doorbraak der Maginot-lijn en de tocht door Frankrijk op een levendige wijze weer. O. L.

20.778 **Stoke, Melis** 93 : 83.1 : 89

PINKSTER-VELDTOCHT. Kroniek van zelf-overwinning — *Den Haag, H. P. Leopold ; Brussel, A. Manteau,* 1940 (21×15) 322 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
IV, P — In « Van het westelijk Front » wordt dit oorlogsboek uitvoerig besproken, nr 20.669.

20.779 **Swerts, Lambert** 93 : 89

◆ ERGENS IN EUROPA... *Geïll. met* 1 *plt en kaartjes — Tongeren, G. Michiels-Broeders,* 1941 (19×13) 237 *blz.* 20 *fr.*
IV — Zie recensie nr 20.667 in « Van het westelijk Front ».

20.780 **van der Heyde, P.** 93 : 89

◆ SANDBOSTEL! KAMP X B. Uit het leven van een Vlaamsch krijgsgevangene. *Geïll. met penteekeningen dr J. Goemans — Antwerpen, Piet Vink,* 1941 (21×13) 175 *blz.* 18 *fr.*
V — Om het optimisme in het ontzenuwende kampleven karaktervastheid bij te zetten, wisten onze jongens met de meest primitieve middelen, een ontspannings- en kultuurrooster samen te stellen, waardoor de dagen minder lang schenen : voordrachten, feesten, tooneel, gezamenlijk gebed. Handig typeert schr. de vlaamsche volksziel, die naar we hopen, uit de omstandigheden meer zin zal opdiepen voor een volksverbonden opbouwen der toekomst. Hier en daar klinkt de preektoon storend, in de anders welluidende taal.
A. Boni

9. - Geschiedenis

20.781 **Clijmans, Fred. en Denucé, Jan** **9 : 709**

HET BROUWERSHUIS of Het Waterhuis. Beknopte aanteekeningen — *Geïll. met 22 photographische opnamen dr L. Peleman — Antwerpen, De Nederl. Boekhl. (De Seizoenen nr 1)* 1940 (18×11) 38 *blz.* *gec.* 12 *fr.*
V — Met dit sierlijk tekst- en plaatboekje zet de nieuwe reeks « De Seizoenen » van den Nederlandschen Boekhandel in. Het is een vlot geschreven verhaal van de lotgevallen van ons Antwerpsch waterhuis, met een bijzondere uitweiding over de werkzaamheden van Gillebert van Schoonbeke die het huis oprichtte. Het zal welkom zijn. Dr Fl. Prims

Jan Denucé

20.782 **Dambre, O., Dr** **324 : 007 : 9**
◆ NEDERLANDSCH CULTUREEL GEMEENSCHAPSGEVOEL in eeuwen van politieke gemeenschapsondermijning. Inzonderheid van Zuidnederlandsch standpunt uit beschouwd — *Antwerpen, De Sikkel,* 1940, 2e *uitg.* (22×15) 48 *blz.* 9 *fr.*
IV — Deze brochure bevat een schematisch onderzoek naar de cultureele betrekkingen tusschen de beide Nederlanden in de 17e en 18e eeuw. Achtereenvolgens bespreekt de schrijver als voornaamste factoren, die in dezen tijd tot dit gemeenschapsgevoel hebben bijgedragen : het nationaal besef van de eenheid der Nederlanden, de geloofsbelijdenis, de drukkerijen, de bijeenkomsten der Rederijkers, de vriendschapsbanden onder de letterkundigen, en ten slotte de wederzijdsche literaire invloeden. Een flinke studie, die ons alleen betreuren doet, dat de schrijver de na 1927 opgespoorde nieuwe gegevens niet in deze studie verwerkt heeft. Dr J. Uytterhoeven

Dr O. Dambre

20.783 **Denucé, Jan** **9 : 91 : 55 : 38 : 71**
DE SCHELDE. *Geïll. met 22 pltn — Antwerpen, De Nederl. Boekhl (De Seizoenen, nr 3)* 1941 (18×11) 65 *blz. gec.* 12 *fr.*
V — De schrijver volgt, verhalend en beschrijvend, en met gevoel voor schoon- en oudheid, den loop der Schelde van bij den oorsprong in Frankrijk, door Wallonië, door Vlaanderen, langs Gent, tot Antwerpen, verder naar Holland, door Zeeuwsch-Vlaanderen naar Vlissingen en de zee. Het is een doorloopende, steeds zeer leesbare tekst. Geologische of historische vraagstukken zooals van de Ottogracht, van de Oude Schelde van Bornhem, of bijzondere wetenschappelijke gegevens omtrent ebbe en tij enz. worden niet aangeraakt. Daartoe immers werd het boek niet geschreven. Daarbij krijgen we een sierlijk stel illustraties. Dr Floris Prims

20.784 **Filliaert, Juul** **9 : 38**
DE COMPAGNIE VAN VISCHVAERT te Nieupoort, 1727-1737 — *Geïll. met 2 pltn — Nieuwpoort, bij schr., 7 Kokstraat,* 1939 (22×15) 133 *blz.* 12 *fr.*
V — Juul Filliaert leverde ons reeds vroeger een geschiedenis van *De laatste Vlaamsche IJslandvaarders.* Het heeft hem geoefend en aangezet tot nadere studie van denzelfden aard, Zijn nieuw werk wint het op het voorgaande. Het is gebouwd op nog onbenuttigd archief dat een tamelijk volledige geschiedenis mogelijk maakte. Bij zijn Inleiding weze terloops aangeteekend dat de schrijver de bibliographie der *Compagnie van Oostende* vrij onvolledig opgeeft. Dr J. Prims

20.785 **Jansen, J. E., O.Praem** **9**
◆ DE BRABANTSCHE OMWENTELING (Patriottentijd) Turnhout-Kempen — *Geïll. met 12 pltn — Turnhout, G. Crols-Verwilt,* 1940 (23×15) 148 *blz.*
V — Schrijver heeft ons gansch in het bijzonder willen documenteeren over den « slag van Turnhout », en, in bijkomende orde, over het aandeel der Brabantsche (Antwerpsche) Kempen in de Brabantsche omwenteling. Hij biedt ons hier een rijke verzameling materiaal, waarin het folkloristische element het sterkst vertegenwoordigd is. Interessante bewijsstukken en illustratiën verrijken den tekst. Mr E. van Hemeldonck, schoolinspecteur, schreef er een woord ter inleiding toe om het werk aan te bevelen bij de onderwijzers, met het oog op heemkunde. Dr F. Prims

20.786 Mollema, J. C. **9 : 38 : 65**

GESCHIEDENIS VAN NEDERLAND TER ZEE : 2ᵉ Deel. *Geïll. met talrijke reprod., 3 kleurplaten en 1 uitslaande — A'dam, Joost van den Vondel,* 1940, 4 *dln* (32 × 25) 396, 52 *blz.* *geb. fl.* 15.-

V — Herinneren we er aan dat het eerste boekdeel van dit prachtwerk hoofdzakelijk werd gewijd aan de organisatie der Nederlandsche oorlogsmarine doorheen de eeuwen. Dit tweede deel is — op een drietal kapittels na — oorlogsgeschiedenis. Het is doorgaans historische lectuur die we krijgen, ongetwijfeld van de beste, maar toch *lectuur*, eerder dan studie. De auteur blijkt wel de beste historische literatuur te hebben doorgewerkt, maar voor tal van hoofdstukken heeft hij geen oorspronkelijk archief meer geraadpleegd, noch specialisten van zulk archief tot zijn dienst genomen. Men beroepe zich niet op dit boek als op een autoriteit. In den gemoedelijken tekst van het eerste hoofdstuk is meer dan één historisch foutje geslopen. Het groote politieke vraagstuk van « Zeeland Bewesterschelde » mocht ook beter begrepen zijn. De eerste « nationale oorlog » van 1304 van Holland tegen graaf Guy, is luchtig verteld. Philips van Kleeff, de man van Sluis, komt niet tot zijn recht. Evenmin is er diepte in de Christiaan II-geschiedenis, of in die der scheepsaangelegenheden met de Hanse in de eerste helft der XVIᵉ eeuw. Maar met de geschiedenis van de Watergeuzen komt er schot in. Hier beschikt de schrijver over groote detaildocumentatie, en het is wel naar het schilderachtige detail dat hij met voorliefde uitziet. Hij heeft daarbij een prachtige illustratie vereenigd. Midden de groote zeeoorlogsgeschiedenis heeft de schrijver drie kapittels ingelascht over de Nederlandsche ontdekkingsreizen. De Belgische studiën (Denucé : *Pigafetta* b.v.) zijn hem minder bekend. Voor de Magelhaes-expeditie heeft hij het laatste historische woord niet vast. Ook deze ontdekkingsgeschiedenis is meer literatuur — zij het in den goeden zin — dan streng historisch vakwerk : men heeft er meer het anecdotische aan, dan de aflijning van het Nederlandsche aandeel in de wereldontdekking. Maar vooral zal men in Holland met genoegen lezen de drie kapittels over de zee-oorlogen van het midden der XVIIᵉ eeuw, het hoogtij van Hollands zeeglorie. Alles is met zwier en gevoel, en klare voorstelling verhaald. Aan dit tweede boek heeft de schrijver een « eererol » toegevoegd in alphabetische volgorde die opgaat tot rond 1518, en veel dienst kan bewijzen. Dʳ FLORIS PRIMS

20.787 Vandervelden, Jos., Dʳ **9 : 91 : 32 : 008**

HET HART DER DIETSCHE LANDEN — *Brugge, Wiek Op,* 1941 (22 × 16) 30 *blz.* 7 *fr.*

V — Een klaar betoog, waarin schrijver de beteekenis voor oogen stelt van Zeeland, de delta der Scheldelanden, waaromheen in de geschiedenis van Dietschland al de historische gebeurtenissen hebben gewenteld. Hij breekt een lans voor het herstel dezer kerngemeenschap, die hij, en zulks vooral op economische gronden, beschouwt als de navelstreng tusschen de beide Nederlanden. Dʳ Vandervelden laat niet na het cultureele facet van zijn thesis te belichten. PAUL HARDY

91. - Aardrijkskunde en Reisverhalen

20.788 Goossens, Korneel **9 : 91**

Korneel Goossens

MECHELEN, het paradijs aan de Dele. *Geïll. met 22 pltn — Antwerpen, De Nederl. Boekhl (De Seizoenen, nʳ 7)* 1941 (18 × 12) 60 *blz.* *gec.* 12 *fr.*

V — Dit Mechelsch boekje moet voor de voorgangers derzelfde serie zeker niet onderdoen. De « beschrijving » van Mechelen is vooral historisch getint. Ze is een beetje dithyrambisch gehouden, maar het is waar, de titel waarschuwde ons toch : « paradijs aan de Dele ». Het weze den schrijver gegund. Van de beruchte kwestie der drie stapels, van de positie van het Mechelsche eiland op het knooppunt der rivieren van Brabant, heeft hij niets begrepen. Dat de ketting op de Senne te Heffen deel uitmaakte van het Mechelsch systeem is hem ontgaan. Maar niemand zal hem dit kwalijk nemen. Omtrent Mechelen en de Hervorming is er, mits nadere studie, ook heel anders te schrijven ; het weze terloops opgeteekend. We krijgen bij het einde van dezen « lof van Mechelen » een goede bibliographie en een zeer sierlijke illustratie. Dʳ FLORIS PRIMS

20.789 Julien, Paul, Dr **83.8 : 91 : 39**

◆ KAMPVUREN LANGS DEN EVENAAR. *Geïll. met* 40 *foto's dr den schrijver — Eindhoven, De Pelgrim,* 1940 (23×18) 253 *blz.* *fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90

III — Het keurig uitgevoerd werk omvat vijftien los van elkaar staande schetsen, herinneringen aan een tienjarig verblijf in West- en Centraal Afrika. In klaar, eenvoudig en goed Nederlandsch worden ons gewoonten en toestanden bij de inlanders uiteengezet. Het boek geeft ons meer inzicht in het leven van onze broeders in het zwarte werelddeel. A. J. DE SWART

20.790 Koenen, Marie **83.8 : 91**

◆ BREIZ-IZEL. *Met teekeningen dr Otto van Rees — Utrecht, Het Spectrum ; Antwerpen, Standaard Boekhl (Schijnwerpers, nr* 43*)* [1941] (19×11) 99 *blz.* 20 *fr.*

IV — Van de schrijfster die de vroedheid van haar zoekenden geest en de pracht van haar stijl wijdt aan het reconstrueeren van aloude tijden (De Redder, Parcifal, Het Koninkje), en die trouwens een deel van haar œuvre zette in het teeken van sage, sprookje en vertelling, zal voorleggend werkje heelemaal niet verwonderen. Want Bretagne is naar de natuur zelve het droomland bij uitstek, waar zooveel mysterie huivert rondom Menhir en Cromlech, in grot en klip, in nis en beekapel, en uit wiens mythen en legenden van een oerouden tijd een geschiedenis leeft, de geschiedenis van een « voorpost van het Westen, hoeksteen der oude wereld ». Dat alles groeit tot iets boeiends onder de pen dezer schrijfster. Doch Marie Koenen, de zoekende en snuffelende, tast naar diepers, naar de « ziel » van dit droomland, naar den schijn en schemer der zielservaringen die zij ginder opgedaan heeft. Een mooie *Schijnwerper* dan over een zeer oude cultuur en historie, waarbij ge wat meer leert dan wat O. Wattez in zijn tijd leerde. A. v. D. DRIES

Marie Koenen

20.791 Morton, H. V. **91 : 22**

LANGS BIJBELSCHE PADEN. *Vert. uit h. Engelsch [Throug lands of the bible] dr Dr Lucas Verkoren. Geïll. met* 11 *pltn en* 1 *uitsl. kaart — Den Haag, H. P. Leopold ; Brussel, A. Manteau,* 1940 (24×16) VIII, 382 *blz.* 81 *fr.*

IV — Het succes door Morton's boeken behaald in de Angel-Saksische wereld lijkt me in alle opzichten wel verdiend. Wie Morton's pittige en levendige reisverhalen leest, leert al spelende veel, oneindig veel, aangaande het Nabije Oosten, ook aangaande de Bijbel, het Oude en vooral het Nieuwe Testament. Ik beveel het boek ter lezing aan, vooreerst aan alle ontwikkelde lezers, vervolgens en vooral aan seminarie-studenten en priesters. Het is uitstekende, verrijkende lectuur. De uitgave is zeer keurig. PROF. J. COPPENS

20.792 van der Hallen, Ernest **91**

OOST-ZUID-OOST. Herinneringen aan Libye, Egypte, Syrië en Turkije. *Geïll. dr Frans Mertens — Leuven, Davidsfonds (Volksreeks, nr* 299*)* 1941 (20×16) 169 *blz.* 18 *fr.*

IV — Cfr nr 20.675 in « Romankroniek ».

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

20.793 Boué, G. L. **92.2**

MOEDER MARIA RAFOLS en haar nagelaten geschriften. *Nederlandsche bewerk. nr h. Fransch [La Mère Maria Rafols et ses écrits posthumes] dr Paul van Berkel. Geïll. — Den Haag, Pax (Renova-reeks)* 1941 (21×15) 182 *blz.* *fl.* 2,50 ; *geb. fl.* 3,50

V — Wellicht een alleenstaand geval in de levens van begenadigde zielen, dit van deze Spaansche Kloosterzuster. Wat zij op Christus' bevel neerpende, moest zij zorgvuldig verbergen, en mocht enkel honderd jaar nadien weergevonden. De ontdekte geschriften — in dit boek opgenomen — bevatten merkwaardige mededeelingen : over Moeder Maria Rafols en haar congragetie ; over den bijstand door het H. Hart haar verleend in hachelijke omstandigheden ; en, voorspellingen van toekomstige gebeurtenissen in Spanje, waarvan er een reeks werkelijkheid zijn geworden. Deze documenten bezitten dus werkelijke waarde ; ze zijn ten andere door den H. Stoel als authenthiek erkend ; hebben betrekking op huidige toestanden ; wijzen op de barmhartigheid van het goddelijk Hart en op de

noodzakelijkheid van zedenhervorming. Uit dit boek blijkt evenens wat een heldin van dapperheid en deemoed deze Spaansche Zuster is geweest, die, levend in een bewogen tijd van oorlogen en vervolging, al haar vertrouwen stelde op den hemel, die haar begunstigde met bescherming en visioenen. D. DEPAUW

20.794 **de Haan, P., Dr** **92 : 28**

FILIPS VAN MARNIX VAN SINT ALDEGONDE. Bladzijden uit zijn leven in verband met zijn beteekenis voor het Protestantisme in de Nederlanden — *Den Haag, Drukk. C. Blommendaal, 9 Rijnstraat (Tijdseinen. Stemmen uit christel.-historischen kring, nr 30-31)* 1940 (20×15) 64 *blz.* *fl.* 1

III, P — Dit is een calvinistisch, anti-Roomsch schrift. Het is een verheerlijking door dik en dun van den man van den Bijenkorf, ondanks al de historische documentatie die in deze laatste tijden is bijgevoerd geworden. Schrijver brengt geen nieuwe documenten aan. Wie zijn boek lezen zou, gunne zich dan toch het genoegen ook ons schrift over denzelfden man te lezen, waar we vrij naar verwijzen durven zonder meer, al is de Haan's uitgave zoowat als een wederlegging bedoeld. We begrijpen zeer goed dat het calvinisme Marnix huldige ; we begrijpen ook dat men niet zoo plots los geraakt uit een geliefde traditie. Maar het belet niet dat de historische waarheid haar recht onverjaarbaar behoudt, en dat het eens zal triompheeren. Dr FLORIS PRIMS

20.795 **Erens, Emile** **83.9 : 92**

◆ KLUIZENARESSEN — *Hilversum, P. Brand,* 1941 (23×18) 128 *blz.* 36 *fr.*

IV — In rustig klaar proza verhaalt de auteur de levens van twee bijzondere vrouwen uit verscheiden tijdperken : van de kluizenares Jeanne, aan wie 'n bundel, in de XVIIIe eeuw veel verspreide brieven wordt toegeschreven, maar wier betoog niet geheel bevredigend kon worden bewezen ; van de beeldschoone Courtisane Pelagia van Antiochië, door het licht van Gods genade getroffen op 't hoogtepunt van een wereldsche dans. LEO FENS

Emile Erens

20.796 **Maynard, Theodore** **92.2**

◆ FRANCISCUS XAVERIUS. Onder de banier van Christus. *Vert. uit h. Engels [The Odyssey of St-Francis Xavier] dr H. Bruning — Utrecht, Het Spectrum; Kortrijk, Zonnewende (Nimbus en Aureool. Gaanderij v. heiligen en helden)* 1940 (23×15) 264 *blz.* *geb.* 74 *fr.*

V — « The Odyssey of St-Francis Xavier » luidt de oorspronkelijke titel, maar het is misschien nog wel een machtiger zwerftocht dan die van Ulysses, die Franciscus, de adellijke Bask, ondernam om de uitgestrekte rijken van Indië en Japan onder de banier van Christus te brengen. Franciscus is een heilige, maar hij staat voor ons als een mensch, die slechts door genade en taaie wilskracht die hoogte van sociale liefde kon bereiken, noodig voor zoo'n veelomvattend werk van opoffering en heilige doodsverachting. De vertaling van het boek is keurig. A. J. DE SWART

20.797 **Meulepas, Pius Florentius, O.P.** **92 : 266**

◆ BABA KRIZEPINO. Levensschets van E. P. Crispinus (Alfons) Pyckhout, O.F.M., Missionaris in Congo. *Geïll. met 7 platen — Mechelen, St-Franciscus Drukkerij,* 1940 (20×15) 141 *blz.* 8 *fr.*

V — Pater Pyckhout werd op 5 Mei 1893 te Lokeren geboren, trad op 16 Sept. 1913 in de Franciskaner orde en overleed op 22 Juni 1936 te Kamina (Katanga). Hij was een onvermoeid zendeling, die in de streek van 't Moëromeer tegen 't heidendom en 't protestantisme met grooten bijval kampte. Door overwerk bezweek hij. Al laat deze biographie op gebied van taal en stijl ietwat te wenschen over, ze zal toch veel goed stichten om de rijke lessen van blijmoedigheid en ijver, die van 't volle leven van Baba Krizepino uitstralen. A. DE MEIRSMAN

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

Uitgevers : « Alg. Secretariaat voor Kath. Boekerijen, » J. Baers, Cuylitsstr. 27, Antwerpen
Verantwoordelijk hoofdredacteur : J. Baers, Cuylitsstraat 27, Antwerpen
Drukkerij V. van Dieren & Co, Venusstraat 27-29, Antwerpen

NUMMER 9 NEGENTIENDE JAARGANG NOVEMBER 1941

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

REDACTIE en BEHEER :
Cuylitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02
Abonnementsprijs : 35 frank — Dit nummer : 5 frank

VOOR NEDERLAND :
Gerard C. J. M. Verbiest, Uitgever, Boerhaavestraat 76, Tilburg
Postrek. : 161400 - Telef. 7730 - Abonnem. : fl. 2.75; dit nr. fl. 0.35

Peter Dörfler

door M. VAN HOECK

Geboren Unter-Germaringen 1878, uit een krachtig, Zwaabsch boerengeslacht. Na zijn kinderjaren in deze heerlijke omgeving, trok de jonge Peter Dörfler naar Augsburg als student aan het Benedictijner St-Stephan Gymnasium. Hij ontving er een uitstekend onderricht, interesseerde zich vooral voor geschiedenis en talen. Was een taai werker, hoewel zijn studiejaren studentikoos en dus anti-filister waren. Daarvan weet de prettige studentenwoning aan de Fruitmarkt te Augsburg nog te vertellen.

Dat de jonge Dörfler schrijven kon, werd reeds vroeg opgemerkt. Opvallend ook was zijn voorliefde voor volkskunde en heimatstudie. Toen reeds wist de jonge Peter — naar het getuigenis van een van zijn vrienden — buitengewoon boeiend over de zeden en gebruiken van zijn geboortestreek te vertellen.

De eer om Peter Dörfler's talent eigenlijk « ontdekt » te hebben, komt den uitgever van de « Deutsche Gaue » toe, die den student tot medewerking aan zijn tijdschrift opvorderde en zijn zin voor heimatgeschiedenis en folklore scherpte. Hij zelf schrijft over deze periode van zijn leven : « Zooals een jonge jachthond op het spoor van het wild gezet en afgericht wordt om, de pooten omhoog, te blijven staan en den jager den buit aan te wijzen, zoo werd ik op het spoor gezet van de geschiedenis van mijn geboortestreek, spoor dat loopt langs veld en woud, langs kerkhoven en oude burchtstallen, kerken en doopboeken. Ik kende de teekens van de romeinsche heirbaan, die onder het grastapijt voortloopt en de heuvels der keltengraven. En zoo werd ik weldra zelf jager, die een gewone wandeling vervelend vond en die onder de groene golvingen van het leven onophoudelijk de overblijfselen van den vóórtijd achtervolgde. Ik krabde aan de muren van ons eenzaam bergkerkje, dat met St-Michiel over de dooden waakt, en zie : een cyclus middeleeuwsche fresco's kwam te voorschijn, beginnend met den reus Christophorus... »

Lange wandelingen voerden den jongen, weetgierigen trekker kriskras door Zwaben en vèr daarbuiten. Reeds in zijn studententijd ging hij te voet naar Italië. Op de photos, zien we hem dan ook steeds met rugzak en bergstok : de mensch die de nabijheid van de natuur noodig heeft.

De jonge Dörfler studeerde verder te München en te Rome theologie en archeologie. 1906-07 kreeg Dörfler een stipendium voor Oudheidkunde aan het Duitsche Campo Santo te Rome. Aanvankelijk wou hij wetenschappen studeeren en doctoreerde aan de Universiteit te München op een archeologische dissertatie in 1909. Later werd hij kapelaan te Landsberg a/Lech en te Mindelheim.

Voordrachten met de vleet heeft Peter Dörfler gehouden door gansch Duitschland. Een maand lang vertoefde hij met dit doel bij de Zwaben in Bonat. In 1935 was hij te Riga en Dantzig. En wanneer hij werkte aan « Die Schmach des Kreuzes » is hij naar Griekenand getrokken ; doorkruiste ook Egypte, Palestina en Klein-Azië : Antiochië en Smyrna, en bleef pleisteren in Constantinopel.

Met zijn uitzonderlijke wetenschappelijke vorming en zijn begeestering voor de wetenschap, ware Peter Dőrfler ongetwijfeld een geleerd archeoloog geworden. Als begenadigd dichter heeft hij zijn volk nog hoogere waarden kunnen schenken. Het levenswerk van Peter Dőrfler, dat ruim twee dozijn banden vult, is uit de Duitsche literatuur niet meer weg te denken. Want hier gaat het om volksboeken in den waren, edelen zin van het woord. Sinds den Herfst van 1915 leeft Peter Dőrfler in München als rector van een groot « Kindertehuis » (voor dakloozen en weezen) waar druk werk zijn dag vult. We kunnen dan ook raden dat zijn manuscripten veel lamplicht hebben gekend. Des nachts schreef de dichter — tot schier aan zijn 40ste jaar met maagpijnen geplaagd — zijn eerste boeken. Voor ongeveer een dertigtal jaren verscheen bij Herder (Freiburg i/Br.) zijn eersteling :

20.798 **Als Mutter noch lebte (IV)** : uiterst-fijn aangevoelde geschiedenis van een kinderziel, waarin reeds in de kiem alle facetten van Dőrfler's kunstenaarspersoonlijkheid aanwezig zijn. Dit boek, waarvan het 100ste duizendtal is aangekondigd, stelde hem met één slag in de rij van de meestbelovende jonge auteurs. In dit werk is Peter Dőrfler vooral de fijne kinderpsycholoog. Zijn liefde tot de jeugd is dan ook een der schoonste wezenstrekken van den dichter. Dit werk sprankelt van levenslust en volkschen humor, maar staat tevens gespannen van de diepste tragiek. Het behoort mede tot het zuiverste en beste van Dőrfler's omvangrijk œuvre.

20.799 In zijn boek **Siegfried im Allgäu (IV)** verhaalt Peter Dőrfler in sterk-beheerschte taal van den strijd en den zege van den geloofsbode St-Mang. Hij laat hier den wilden jager Uldalrich vertellen. En door de bewogenheid, en door de innerlijke spanning groeit het uit tot een grootsch christelijk heldenepos.

Drie Zwaben trekken naar Augsburg en leven daar de ontvangst mee van Paus Pius VI.

20.800 Dit is het thema van het aantrekkelijk heimatboek: **Die Papstfahrt durch Schwaben (IV-V)** : een kleurig beeld van de Zwaabsche reis van Paus Pius VI, die vol geestdrift over de schoonheid van het landschap uitriep : « terra benedicta » : gezegend land ! Heel het boek : één volgehouden hymne aan zijn Zwaabschen grond en de Allgäuer bergen.

Dőrfler's kunstenaarschap is echter dààr het zuiverst waar hij heroïsche vrouwengestalten

20.801 in het middenpunt plaatst. Zulk een boek is zijn **Judith Finsterwalderin (IV*)**. De handeling verplaatst ons in den tijd der oorlogen van Lodewijk XIV in een kleine Zwaabsche stad. De taal is gegroeid uit tijd en omgeving. Dőrfler heeft hier een logisch-doorgevoerd karakterbeeld gehouwen, midden in een bewogen tijdperk, waarvan hij de cultuur-historische beteekenis als een levende realiteit oproept. De heldin is de staalharde, trotsche Judith Finsterwalderin, die echter, wanneer pest en andere besmettelijke ziekten woeden, bewijst een vrouw van buitengewone zielekracht en -grootheid te zijn. Waar alle anderen terugschrikken, treedt zij in de ergste pestholen binnen en ontrukt de weerlooze slachtoffers aan de zwarte dood. Met offervolle zelfoverwinning verzorgt zij den ouden landsknecht Giacomo, die uit wrok de kwaal in het dorp heeft gebracht. Tenslotte bezwijkt zij zelf : de redster van zoovele hulpelooze menschen sterft eenzaam en verlaten als laatste offer van de epidemie.

De epische vertelkunst van Peter Dőrfler treedt niet enkel aan den dag in zijn grootere romans, maar ook, en we zouden bijna zeggen vooral, in zijn verhalenbundels, waarin hij meesterlijke kleinkunst levert :

20.802 **Des Vaters Hände (IV*)** is de titel van de schoone, volrijpe garve, die een goed mensch en een groot dichter, uit de overvolheid van een rijk leven, aan zijn medemenschen schenkt, de vrucht van een gezegend priesterleven, die alles afmeet naar de maat der eeuwigheid. Zooals in al de werken van Peter Dőrfler, spreekt en zingt en zindert en straalt er in zijn groote liefde tot de natuur van zijn geboortestreek. Ze leeft voor ons in de bonte afwisseling van de seizoenen. En midden in die kleurige en fleurige, machtige en grootsche natuur, werken en strijden, schreien en jubelen z'n menschen, eenvoudige, ongecompliceerde menschen-van-te-lande — zijn diep-vereerde ouders en zijn tehuis eerst en vooral — die menschen met hun eigen gebruiken en gewoonten, met hun diep-ingeworteld Godsgeloof, maar ook met hun oeroud geloof aan heksen en wonderkruiden. Met hun groote heimatliefde en hun trouw aan den grond, maar met het diepe bewustzijn ook van hun eeuwige bestemming. En dan is Peter Dőrfler op zijn best.

20.803 **Dämmerstunden (IV-V)** : Acht verhalen waarin Dőrfler's zuivere dichtergave dit heeft weten te bereiken : ook de eenvoudigste gebeurtenissen uit het dagelijksch leven in een poëtisch gewaad te kleeden. De eenvoudige stof heeft hij met een zoo grooten rijkdom aan stemming doordrongen dat men geen enkele van zijn beelden nog licht vergeten zal. Een boek dat terzelvertijd én steeds achterdochtige kritiekers én ernstige mannen én reine kinderzielen blij maakt. Het schoonste moederbeeld is geteekend in het verhaal « Ihr Fest ».

20.804 **Erwachte Steine (IV-V)** : De steenen verhalen van den nood ten tijde van den inval der

Hongaren, der Zweden en der Franschen. Geen groot, wereldveroverend heldendom wordt hier beschreven, maar de simpele grootheid van het volk in zijn strijden en lijden.

20.805 **Der Weltkrieg im schwäbischen Himmelreich (IV)** : Dit « Himmelreich » is een Zwaabsch dorp. Federer schreef over dit boek : « Men heeft de meening voorop gezet dat in de vier oorlogsjaren geen roman het vreeselijk wereldgebeuren zoo dichterlijk-fijn en edel heeft omgevormd in alles wat de essentie uitmaakt van dorp en heimat, en toch daarbij den grootschen stempel niet verloren. En ik kan het gelooven ».

20.806 **Der Rossbub (V)** : Reeds uit zijn eersteling « Als Mutter noch lebte » weten we dat Dőrfler, als weinig anderen, de kinderziel weet te beluisteren en te begrijpen, ze in al haar diepste roerselen te doorgronden en te openbaren. Ook in dit werk. Door de blindheid van den vader gaat voor den zoon het ware licht op. De reine ziel van den lichamelijk-zwakken knaap in den strijd met den ruwen, bedorven knecht, is aangrijpend uitgebeeld.

20.807 **Stumme Sűnde (IV)** : De levenstragedie van een schaapherder : een aangrijpend beeld van menschelijke schuld en gewetenswroeging.

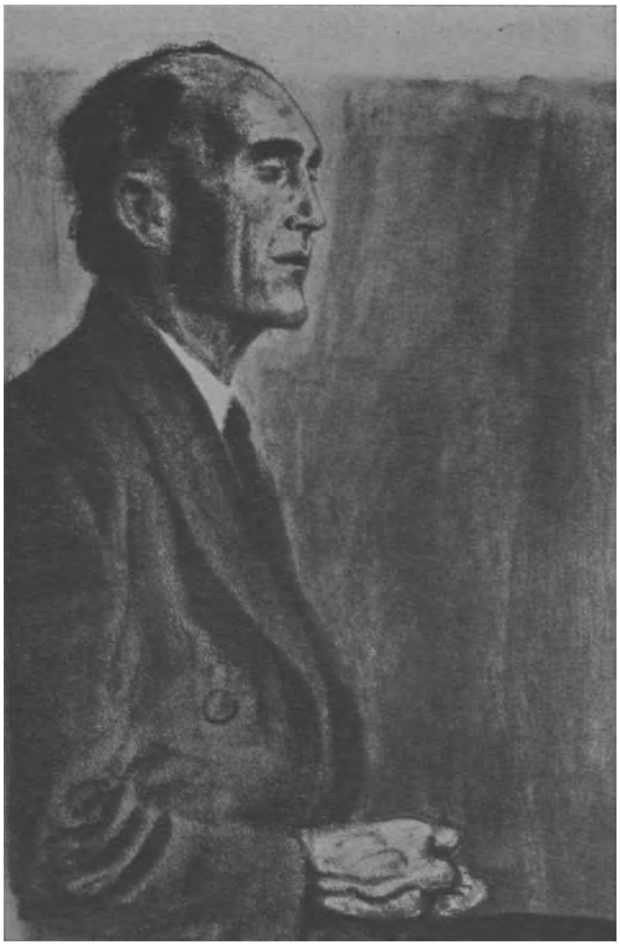

Peter Dőrfler

20.808 **Der ungerechte Heller (IV)** : een dorpsroman. De geschiedenis van den vloek die op een geslacht weegt. Deze roman is gebouwd op het thema van het onrechtvaardig goed dat niet gedijt. Van dit werk werd gezegd dat het, om het rustige, epische voortschrijden der handeling, den ernst en de grootschheid van het probleem, naast Gotthelf's « Uli, der Knecht » verdiende te worden gesteld. Voor de prachtig-geslaagde figuur van den « Vorsteher » heeft de dichter zijn eigen grootvader, die in de 48er jaren ijverig als boerenadvocaat gewerkt had, tot voorbeeld genomen.

20.809 **Die Braut des Alexius (IV)** : Een staatsbeambte die na hevige, innerlijke aandoening, zijn verloving verbreekt, zijn ambt verlaat, zich in een verloren uithoek terugtrekt om zijn eigenlijke bruid, zijn diepste zelf, trouw te blijven. Het is het verhaal van een stille, schoone overwinning. Wellicht een van de schoonste dingen die Peter Dőrfler geschreven heeft.

20.810 **Das Gesicht im Nebel (IV)** : In den nevel bekruipt den ploeger — een buiten-echtelijk kind — het heimwee naar het beeld van den onbekenden vader. Hij kent alleen zijn naam, doch hij zint na en weet hem eindelijk in de vreemde stad te vinden. Alles is geconcentreerd op de ontmoeting tusschen beiden, en toch op het geestelijk plan geheven. Natuurtafereelen dragen de handeling verder. Een rijpe vrucht van Dőrfler's vertelkunst.

* * *

Naast den klaren, diepen stroom van zijn heimatkunst, borrelen ook op de bronnen van het dichtwerk uit den vreemde. Daarover schrijft de dichter zelf : « Misschien is het een fout van het Zwaabsche ras, van al te veel dingen te houden. Ware de schuld slechts aan een betooverden schoen, die ons voorttrekt en tot reizen noopt, ik schoot hem uit. Doch het ligt hem aan het hart en dan helpt geen verstandelijk redeneeren. Ik moet wel blijven zooals ik gegroeid ben ».

20.811 In het verre Zuiden voert ons reeds zijn tweede verhalenbundel : **Die Verderberin (IV)**, een roman uit de romeinsche Campagna. Peter Dőrfler schildert de herders, de roovers en al

wat in de Campagne tehuis is ; hij leidt ons binnen in de geheimen van hun grafsteden en ruïnen en toont ons — en dat is het wat aan het boek blijvende waarde verleent — met fijn begrip, met diep aanvoelen en in bloemige taal, de natuurschoonheid van dit eigenaardig stukje wereld.

20.812 **Der Rätsellöser** (V) : In deze vijf verhalen — ze spelen zich af aan de boorden van den Nijl en in Klein-Azië — stelt de dichter Dörfler ons voor de groote levensvragen-levensraadsels : wat is het leven ? Waartoe dient het ? En hij laat z'n menschen de oplossing ervan zoeken in de philosophie, het diepe, geconcentreerde denken, in het stoïcisme, het epicurisme, in den eeredienst van de godin Isis, de Almoeder, in rijkdom en wellust. Doch dat alles laat de hunkerende ziel van den mensch onbevredigd. Tot in het laatste verhaal Dörfler zelf het antwoord geeft door den mond van den apostel Joannes, die Jezus verslag uitbrengt over zijn eersten apostolischen tocht. Wat is het leven ? Waar is het geluk te vinden ? In de vrijheid der kinderen Gods : « de nieuwe wijsheid : niets is ijdel, want alles dient het leven ; het leven is niet ontgoocheling, maar overrijk gewin... daarom heet mijn wijsheid : Evangelie, dat is : blijde boodschap ». Als dichter en als christen wil Dörfler de oplossing van de levensraadselen geven, en hier wordt nog eens te meer bewaarheid dat alles wat Dörfler aanraakt, onder zijn handen tot louter poëzie en leven wordt. In deze pareltjes van kleinkunst weet Dörfler niet alleen in korte maar vaste trekken zijn karakters uit te teekenen en te doen leven, doch dompelt ons onder in de oostersche atmosfeer, met haar eigen zeden en gebruiken.

20.813 **Das Geheimnis des Fisches** (V) : Wij maken den ommekeer mee die een romeinschen knaap tot Christus voert, tijdens de vervolging onder Marcus Aurelius. De archeoloog Dörfler en de dichter Dörfler zijn in dit verhaal tot een eenheid vergroeid. Het boekje boeit, én door de spanning, én door de levenswarme karakterteekening.

20.814 **Neue Götter** (V*) : Een historische roman, die uit den chaos van de stervende Oudheid een jonge christengemeente laat opstaan. Een artistiek werk van groot formaat. Het kan gerust gesteld naast de meest beteekenisvolle verhalen van alle tijden. Weten wordt hier in aanschouwing omgezet. Hier leeren onze wetenschapsmenschen hoe hun wetenschap aantrekkelijk en vormend-in-schoonheid kan aangeboden.

20.815 **Der junge Don Bosco** (IV-V) : De jeugd van Don Bosco. Wat Dörfler hier, terwijl hij ons al vertellend geboeid houdt, vooral klaar laat uitkomen, is : de buitengewone leiding der Voorzienigheid, die Don Bosco van in zijn kinderjaren inzicht geeft in- en voorbereidt tot zijn levenstaak ; de standvastigheid en het doorzettingsvermogen van den jongen ; zijn buitengewone begaafdheid, zijn vlugheid van geest en hand ; de adel van zijn karakter. Dörfler is erin geslaagd ons in sobere trekken het uiterst beminnelijke beeld te teekenen van een heilige, die tegelijk én volop mensch was én hemelhoog boven de menschen uitrijst.

20.816 In **Der Bubenkönig** (V) zien we verder Don Bosco aan het werk als opvoeder. En men hoeft het boek slechts te lezen om te weten dat Dörfler over Don Bosco schrijft con amore. Wanneer de opvoeder en kindervriend Dörfler schrijft over den heiligen opvoeder is een heerlijk levensbeeld te verwachten. En dat is het dan ook geworden. Alhoewel hij ons hier geen volledige levensbeschrijving geeft, weet hij zóó het karakteristieke uit het leven van Don Bosco naar voren te halen, dat deze « avonturier », die zoo volop jongen tusschen zijn jongens wist te zijn, voor ons oprijst in al den glans van zijn mensch-zijn en van zijn heilig-zijn. Dit frissche boek is geen gestyleerd heiligenleven, doch er in waait, machtig en liefdevol, geest van Don Bosco's geest.

20.817 **Abenteuer des Peter Farde** (IV) : Een aangrijpend verhaal over den missiearbeid van den Vlaamschen minderbroeder Pieter Fardé. Het schip dat hem zou tehuisbrengen wordt door zeeroovers gekaapt en Pieter wordt als slaaf verkocht. Hij moet Afrika dóórtrekken en de woestijn ; moet jarenlang dienen tot hij ontslagen wordt. Na een schrikkelijken tocht door het oerwoud moet hij als schipbreukeling met de zee kampen, wordt op een rotseiland geworpen om eindelijk na lange, vreeselijke maanden zijn geboortestreek weer te zien. Grootsch wordt de menschenliefde van Pieter Fardé geschilderd en hoe de zwarte stroom der negerslaven hem, ginder ver en hier, tot missionaris maakt. Bewonderenswaardig is de wijze waarop Peter Dörfler dóórdringt in de ziel van zijn held. Aangrijpend staat de exotische oernatuur uitgebeeld en, zooals ook de menschen in hun diepste zieleroerselen, wonderfijn geteekend. Wie over Noord- en Midden-Afrika moet onderwijzen, doet goed vooraf dezen roman te lezen.

20.818 **Die Schmach des Kreuzes** (IV*) : Een krachtig gebouwd roman met hymnische tusschenspelen, uit den tijd van den byzantijnschen keizer Heraclius (7e eeuw). Het is worden en zijn van het christelijk heldendom van alle tijden. Een katholieke Ilias op grond van wetenschappelijk-gemotiveerde historische beschrijving.

* * *

Het rijpste en meest-grootsche werk van Peter Dőrfler is zonder twijfel de romantrilogie
20.819 **Apollonia** (IV*) die uit drie deelen bestaat : « Die Lampe der tőrichten Jungfrau », « Apollonias Sommer », « Um das kommende Geschlecht ». Dit werk is de heldhatfige strijd van een jonge vrouw, die aan liefde, huwelijk en persoonlijk geluk verzaakt, om, eerst bij haar jonge broers en zusters — daarna bij de kinderen van haar broeder, en later nog, in de derde generatie, wanneer de vrouw van een dezer laatsten sterft — overal moeder te vervangen. Het bonte leven van drie geslachten met hun deugden en hartstochten, met hun zeden en gebruiken. Ieder deel bevat de geschiedenis van een generatie. Haar harde lot draagt zij een heel menschenleven lang en bewaart zoo, voortdurend strijdend en opbouwend, het vaderlijk erf : een ouden molen. Alles rondom haar gaat ten onder, de molenaar verliest ieder zedelijk houvast. Apollonia echter, hoewel zelf kinderloos, is de rots waarop latere geslachten kunnen bouwen. Apollonia is een van de onbaatzuchtigste en edelste vrouwengestalten uit de Duitsche letterkunde, daarbij nog in haar stille verzaking en de hardheid van haar karakter zoo levenswaar en echt als alleen Peter Dőrfler menschen uitteekenen kan. Zoo wordt deze trilogie een grootsch monument voor de vrouw. Dit werk is met recht op één lijn met de « Forsyte Sage » gesteld geworden.
20.820 Doch naast de « Apollonia », nog een andere groote trilogie. De **Allgäuer Trilogie** (IV) : « Der Notwender », « Der Zwingherr », « Der Alpkőnig » : het beste wat ooit over de heimat van den dichter geschreven werd. De boer Hirnbein heeft door het oprichten van een melkerij en de bereiding van kaas de Allgäuer bevolking uit diepen socialen nood opgeheven. Hij werkt zich op tot heer, maar wordt ook de vader van het land en zijn ongekroonde koning. Het eerste deel der trilogie schildert den nood en de verbittering der verarmde boeren, het binnendringen der ideëen van de Fransche revolutie en het ontstaan van het Liberalisme, dat dan een eeuw lang de leiding heeft — dit alles ingeweven in de familiegeschiedenis van de Flachsmeier. In het tweede deel wordt hij, die vroeger als redder, als « Notwender » vereerd werd, door zijn machtspositie de « Zwingherr », de dwingeland, wien de openbare meening ongunstig is gezind. De schommelingen van de markt veroorzaken ten slotte ook voor Hirnbein de crisis. De revolutionnaire gebeurtenissen van 1798 schenken aan dit werk een dramatisch-bewogen achtergrond. Het derde deel gaat tot 1871. Hirnbein wordt steeds machtiger, doch zijn welstand is tegelijk de welstand van heel zijn land. Hij is een man die den vooruitgang dient, doch daarbij nooit de verplichtingen tegenover zijn geboorteland vergeet. Naast hem zorgt pastoor Nathaniel er voor dat ook de geestelijke vooruitgang gelijken tred houdt met den stoffelijken. Van tragiek en hartstocht is deze trilogie vol : weerslag van al wat er leeft en roert in een menschenhart.

* * *

De twee groote trilogies van Peter Dőrfler zijn — in warm-levende schoonheid — het krachtigste bewijs en het heerlijkste getuigenis, hoe vast zijn kunst met het volk is vergroeid, en hoe wààr het is wat hijzelf jaren terug, over zijn werken schreef : « Iets wat niet terzelvertijd ook zaak van mijn volk ware, zou ik niet kunnen schrijven ».
Peter Dőrfler, God zegene U in lengte van jaren !
En we zeggen het Joannes Mumbauer na, in den brief dien hij aan Peter Dőrfler zond bij zijn 50sten verjaardag : « Steeds nog draagt gij in U die stralende jeugd die altijddoor de kern van Uw wezen was. Dit jong-zijn en jong-blijven vooral is ons gemeen : Gij, uiterlijk zelfs in uw slanke gestalte, ik, in mijn hart, zij het dan ook spijts mijn grijze haren. Ja, jong zijn we en blijven we, daar we kinderen zijn van de katholieke Kerk — die kunnen immers niet verouderen, zoomin als de Kerk, hun geestelijke Moeder, zij die patiens is, quia æterna... »

Bibliografie

A — OORSPRONKELIJK WERK :

20.821 1912 — Als Mutter noch lebte. *Freiburg, Herder* — IV, †, 83 (R. 14.033, 20.798)
20.822 1914 — Die Verderberin. *München, Kösel-Pustet* — IV, †, 83.1 (R. 20.811)
20.823 1915 — Der Weltkrieg im schwäbischen Himmelreich. *München, Kösel-Pustet* — IV,
20.824 Das Sonnwendfest. *Saarlouis, Hausen* [†, 83 : 89 (R. 20.805)
20.825 Der krausche Ulrich. *Saarlouis, Hausen*
20.826 1916 — Dämmerstunden. Erzählungen. *Freiberg, Herder* — IV-V, †, 83.8 (R. 20.803)
20.827 Judith Finsterwalderin. *München, Kösel-Putet* — IV*, †, 83.1 (R. 20.801)
20.828 Erwachte Steine. *München, Kösel-Pustet* — IV-V, †, 83.1 (R. 20.804)
20.829 1917 — Der Rossbub. *München, Kösel-Pustet* — V, †, 83 (R. 20.806)
20.830 1918 — Das Geheimnis des Fisches. *Freiburg, Herder* — V, †, 83.9 (R. 20 813)
20.831 1920 — Neue Götter. *München, Kösel-Pustet* — IV*, †, 83.9 : 39 (R. 20.814)
20.832 Der Rätsellöser. Erzählungen und Legenden. *Freiburg, Herder* — V, †, 83.8 : 39
20.833 1921 — Stumme Sünde. *München, Kösel-Pustet* — IV, †, 83.1 (R. 20.807) [(R. 20.812)
20.834 1922 — Der ungerechte Heller. *München, Kösel-Pustet* — IV, †, 83.1 (R. 20.808)
20.835 1923 — Die Papstfahrt durch Schwaben. *München, Kösel-Pustet* — IV-V, †, 83 : 83.9
20.836 1924 — Siegfried im Allgäu. *München, Kösel-Pustet* — IV, †, 83.1 (R. 20.799) [(R. 20.800)
20.837 1926 — Die Braut des Alexius. *München, Kösel-Pustet* — IV, †, 83.9 (R. 20.809)
20.838 1927 — Des Vaters Hände. *München, Kösel-Pustet* — IV*, †, 83.8 : 83.1 (R. 20.802)
20.839 1927-28 — Die Schmach des Kreuzes. *München, Kösel-Pustet* — IV*, †, 83.1 : 83.9 (R. 20.818)
20.840 1929 — Abenteuer des Peter Farde. *Freiburg, Herder* — IV, †, 83.0 : 83.9 (R. 20.817)
20.841 1930 — Der junge Don Bosco. *Freiburg, Herder* — V-VIa, †, 83.9 : 92.2 (R. 20.815)
20.842 1931 — Der Bubenkönig. Don Bosco und seine Schlingel. *Freiburg, Herder* — V, †, 92.2
20.843 1930-32 — Die Apollonia-Trilogie : [(R. 20.816)
1. Die Lampe der törichten Jungfrau
2. Apollonias Sommer
3. Um das kommende Geschlecht. *Berlin, G. Grote* — IV*, †, 83.1 (R. 20.819)

20.844 1934 — Vom Sprache und Sitte. *Oldenburg, Gerh. Stalling* — IV, †, 43 : 39
20.845 1933-36 — Die Allgäu-Trilogie :
1. Der Notwender
2. Der Zwingherr
3. Der Alpkönig. *Berlin, G. Grote* — IV, †, 83.1 (R. 20.820)

20.846 1936 — Jakobas Sühne
20.847 1937 — Das Gesicht im Nebel. *Leipzig, Reclam* — IV*, †, 83.1 (R. 20.810)
20.848 1938 — Auferstehung. Roman. *Berlin, G. Grote*

B — VERTAALD IN HET NEDERLANDSCH :

20.849 Allgäu-trilogie : Nood in de Allgäu [Der Notwender] — IV, †, 83.1 (R. 18.233)
20.850 De kentering [Der Zwingherr] — IV, †, 83.1 (R. 19.202)
20.851 Koning der Alpen [Der Alpkönig] — IV-V, †, 83.1 (R. 20.735)
Vert. dr Rud Schuursma. *Hilversum, Paul Brand*, 1939-1941
20.852 Het geheim van den visch. [Das Geheimnis des Fisches]. Vert. dr H. van den Heuvel, pr. *Nijmegen, Dekker & van de Vegt*, 1921 — V, †, 83.9 (R. 1845, 5800)
20.853 In het hongerjaar. Volksstuk in 5 bedr. Vert. dr Mr Marell. *Alkmaar, Vink*, 1923 — IV, †, 82.9 (R. Tooneelgids, 10[e] Jg. blz. 58)
20.854 De jonge Don Bosco [Der junge Don Bosco]. *Averbode, Goede Pers* — V-VIa, †, 92.2 : 83.9
20.855 Schemeruurtjes [Dämmerstunden] — IV, †, 83.8
20.856 De stomme zonde [Stumme Sünde]. Vert. dr Aug. van Cauwelaert. *Antwerpen, Vlaamsche Land*, 1924 — IV, †, 83.1 (R. 646)
20.857 Toen moeder nog leefde. [Als Mutter noch lebte]. Vert. dr Maur. van Hoeck, pr. *Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale*, 1940 — IV, †, 83 (R. 19.284)

Vlaamsch Werk

door Anton van de Velde

Het is niet àlles koek en honig wat Vlaanderen deze jongste maand op literair terrein heeft uitgegeven ! In deze bondige kroniek worden zes nieuwe producten onder handen genomen, een klein stel dus, maar van zeer uiteenloopende waarde.

20.858 **Storm** (III), een eersteling van Roger Frings, heeft al heel weinig van de hoedanigheden waaruit men een « belofte » kan afleiden. Deze in hoofdzaak erotische, zelfs tamelijk sensueele stormerij krielt, om te beginnen, zoozeer van stijl- en grammaticafouten, dat je, ondanks je beste voornemen om mild te zijn, meer lust krijgt om te vloeken over zooveel schennis van elementaire taal- en stijlzuiverheid. En voor wie meenen zou dat ik overdrijf, geef ik hier een vlug greepje uit den oogst te proeven : *aftoeteren* (blz. 9) ; *mijnheer pastoor stond... op bei zijn beenen* (blz. 11. Nogal wiedes, zou de Hollander zeggen) ; *Ru sprong recht alsof hij met zijn verdoemenis in een mierennest was terecht gekomen* (blz. 12. Beschaafde omgangstaal !) ; *onwelkomende verschijning* (blz. 16. Als woordcombinatie vrij onwelkom, wat ?) ; *om en dom* (blz. 22) ; *maakte hem ziek naar heimwee* (blz. 24) ; *ik ben zwanger* (excuseer, 't is de *held,* die dat roept ; een biologisch wonder dus ! blz. 24) ; *die als een smeekende godheid... had gegolfd* (blz. 25. Vermoedelijk Tritoon ?) ; *kon zijn nog bakvischjes optimisme,* (blz. 31) enz. ; op blz. 37 wordt een mond *afgezogen* — hm, tamelijk onhygiënisch ; op blz. 64 wordt een brief in de la *gezet* ; op blz. 67 kijkt iemand «bleekstarend tusschen vaders dunne haarsprietjes door » (en dat gebeurt nota bene op meters afstand ; 't is sterk) ; op blz. 83, tot slot van deze bloemlezing: « Ze had spijt over haar *uitlaat.* » Na deze... onvrijwillig scatalogische uitlating kunnen wij den uitgever nog slechts condoleeren : Deze « Storm » zal, hoop ik — en gij hoopt het wellicht met mij, lezer — niet door een tweeden gevolgd worden.

20.859 **Schimmen** (III) door Oscar de Swaef, een mij tot op heden onbekenden auteur, is een roman, tamelijk ongelijk van constructie, met al de kenmerken van een onvast, maar niet onbelangrijk debuut. Het gaat hier — natuurlijk — over de liefde en derzelver wederwaardigheden. De studax Paul is smoorlijk verliefd op een cafédochter, die hem elken avond « in het prieeltje » (o Walter Scott !) komt koesteren, vluchtig als een nimf, die nog àndere klanten te bedienen heeft Het loopt echter mis, want op zekeren dag verschijnt in het café de veroveraar, in de gedaante van een welgedanen en welgefinancierden bon-vivant, die de lekkertjes vóór Paul's neus wegkaapt. Waaruit moge blijken dat het met die liefde van Mathilde, de cafédochter, voor Paul niet zoo bijster ernstig gesteld was. Paul zoekt troost in de studie en wordt licenciaat in sociale wetenschappen. Intusschen is Mathilde getrouwd met den bovenbedoelden uitverkorene en zit ergens in het Luiksche, in weelde en schijngeluk. De afgewezen minnaar komt, na vele ontgoochelingen, eindelijk als mentor in een organisatie voor wederaanpassing van gevangenen terecht. Vooraf had hij terloops nog een paar wanhopige « amours » meegemaakt, tot zelfs op de mansarde van een straatmadelief, enfin, ge ziet van hier de evolutie. In de gemelde organisatie vindt Paul een werkkring en krijgt zoowaar sociaal-idealistische ambities. Zijn sociale gedachten wil hij propageeren bij middel van een spreekbeurt. Is er weinig instemming vanwege het (zeer conservatieve) publiek, één is er, die hem komt feliciteeren, een jonge verpleegster, en dat wordt een vrijagie van geest en hart. Terwijl Paul dus zijn pond geluk vindt, is Mathilde bezig haar onsje levensvreugde te verliezen, en dat verlies wordt tragisch wanneer wij met haar vernemen dat de veroveraar geslachtsziek bleek te zijn... Het loopt uit op geboemel van zijn kant, wanhoop van haar kant. Mathilde herinnert zich den destijds afgewezen Paul en gaat hem zoeken. Te laat : Paul is getrouwd met de verpleegster. Dan besluit Mathilde, een beetje té desperaat om in het offer te doen gelooven, haar leven verder te slijten aan de zijde van haar inmiddels met lamheid geslagen, langzaam uitdoovenden, maar nog steeds cynischen man. Dat slot doet eenigszins aan Ibsen's « Spoken » denken. De roman is in zijn geheel betrekkelijk stroef en nuchter gehouden. De erotische bokkesprongen, die er in voorkomen, zijn eigenlijk te kleurloos om erg te hinderen. Sommige in het boek verkondigde theorieën hinderen méér, door hun verschaalde ietwat roodgekleurde tendens ; zij vertroebelen den algemeenen literairen indruk, die, zónder dat tendensbestanddeel, vrij gunstig zou zijn. De Swaef is blijkbaar iemand met weinig pen-ervaring. 't Kan beteren mettertijd.

Oscar de Swaef

20.860 Van eenzelfde gebrek aan pen-ervaring getuigt het dagboek-van-een-weggevoerde **De jacht is open (IV)**, door Renaat Maes, dat mij, ondanks Putman, die aan dit boek «een zeer bijzondere plaats » te bezetten geeft, niet heeft overtuigd van Maes' literair talent. Er zijn stellig kwaliteiten in de structuur van dit verhaal te waardeeren, b.v. de kortgebondenheid, het weglaten van geblaseerde tierlantijn, de negatie van romantische dweeperij, maar wat mij hindert in dit boek, is het gebrek aan de noodige *taalvaardigheid.* Op elke bladzij tref je Westvlaamsche dialectische woorden en wendingen aan, die den niet-Westvlaming zeer onwennig aandoen ; houterige en onmogelijke zinsconstructies met de vleet, kortom, indien het geraamte van het boek goed ineensteekt, dan is het gebezigde taalmateriaal vérre van zuiver te noemen, en het is toch de eerste vereischte, die men den schrijver opleggen kan, de taal machtig te zijn, zooniet in de overheerlijkheid van kleur en klank, dan toch ten minste in de juistheid, de grammaticale en stylistische juistheid van woord en zinsbouw. Dààrin vergaloppeert Maes zich al té dikwijls, en ik geloof dat « de Putman », zooals hij op blz. 11 van dit boek familiair wordt genoemd, zijn vriend en beschermeling Maes een heel wat beteren dienst zou bewezen hebben met hem te wijzen op die feilen, die zeker niet aan *zijn* oog mochten ontsnappen. Komaan, we geven Maes crediet, is't niet als literator, dan als dramaturg. Wat dien laatsten titel betreft, lees ik op het kaft o.m. : « Renaat Maes is met dit stuk (« Als de bruine aarde ») werkelijk de klaroener van een nieuwen tijd. » Dat apodictische getuigenis is van F. Vercnocke. Het weze dus zoo, ik vraag niet beter !

20.861 Als een revelatie is Korneel Goossens' roman **Het verzonnen geluk (III)** tot ons gekomen. Wees gerust, ik gewaag niet van « revelatie » onder invloed van het boekreclamebandje waarop Timmermans en van de Voorde een lokkend woord geschreven hebben (die foorkramersmethode schijnt epidemisch te worden !), maar de nuchtere, objectieve lezing van dit boek heeft mij den indruk gegeven : dat is de sterkstgeconcentreerde roman, die in den loop der laatste vijf jaar in Vlaanderen verscheen. Daarbij sluit ik Roelants, die blijkbaar een literaire neef van Goossens is, niet uit. De Vlaming schrijft romans, die in 't algemeen gekenmerkt zijn door een, vaak revolteerende oppervlakkigheid (dat geldt trouwens ook voor menigen Noordnederlander !), en al is die oppervlakkigheid dan nog gecamoufleerd onder gefilozofeer — meestal levensliedjesfilozofie — of omhangen met de rinkelbellen van « typisch Vlaamsche » oubolligheid, of gekenmerkt door een even « typisch Vlaamsch » realisme in de verwoording der vette aspecten van leven en mensch, zij blijft, ondanks camouflage, behangsel etcetera, een tamelijk triestige literatuur. Hier, in « Het verzonnen geluk » hebben wij eindelijk dan eens een Vlaming die, met soms pijnlijke nauwgezetheid, maar tevens met een verbazend psychologisch ontledingsvermogen, een zielenconflict weet te verwoorden, dat prægnant is van werkelijkheidszin en fel-kervend als een bistouri. Het « geluk » is in Goossens' roman wat duizenden in dit aardsche dal inderdaad verzinnen. Als dusdanig is het thema niet nieuw ; nieuw is de ontledingsmethode — het boek lijkt werkelijk methodisch, aan de hand van een soort psycho-analytische cartotheek geschreven te zijn — en nieuw is vooral de koppeling van die methode aan een stijl en een ver-beelding, die in de thematische koelheid de ontroering gevangen, dus bestendig aanwezig, houdt. Dat Goossens uitgaat van een fatalistisch standpunt, dus het conflict, waarvan sprake, als quasi onafwendbaar, onontkoombaar voorstelt, en derhalve ook geen enkel door hooger zedelijk, laat staan christelijk begrip of beginsel gedicteerd verweer oproept bij zijn personages, is dé schaduwzijde van dit boek, tevens zijn kwetsbare plek. Hoever het fatalisme, en de negatie der zedelijke waarden, die den christen na aan 't hart liggen, een auteur in een bedenkelijk slop kunnen voeren, wordt bewezen door den ketterschen onzin, die op blz. 210 voorkomt : « Niemand heeft een persoonlijk geweten, zooals niemand eigenlijk een persoonlijke ziel heeft. Er is een cosmische ziel waarin wij allen een atoom van de Godheid zijn en ons geweten is de orde waardoor ieder schepsel zijn juiste verhouding tot het geschapene voelt. Daarom is het geen normatieve kennis van goed en kwaad, maar christelijk instinct dat op Golgotha humaan werd... De overleveringen hebben voor ons meer waarde dan de profetieën. » En die nonsens is, naar ik veronderstel, *niet* na een zesde borrel geschreven, nee, hij is hoog-ernstig bedoeld, en daarom ben je geneigd, na de lezing van zoo'n passus te zeggen : « Goossens, probeer asjeblief zoo gauw mogelijk wél een „persoonlijk geweten" te krijgen, zooniet zal je God weet wat voor enormiteiten in je toekomstig werk parafrazeeren. » En ik kan gevoeglijk besluiten met een ander citaat — dat ook bij den auteur een citaat is —

Korneel Goossens

de uitspraak namelijk van een priester, door Goossens zelf, juist vóór den ketterschen passus, als volgt genoteerd : « De schoonheid van zijn boek weegt niet op tegen het schoone dat hij miskend heeft. » Is het niet jammer, dat de psychologische én literaire hoedanigheden van zoo'n boek niet zónder voorbehoud kunnen erkend worden ? Het conflict, door Goossens behandeld, is een zeer ménschelijk conflict ; dat het wordt ondergaan door een paar menschen, die boven de banaliteit des vleezes uitgegroeid schijnen, geeft het geheel van den roman een vergeestelijkte tint (ook al is het passioneele ook hier in sourdine aanwezig) ; maar dat noch de man, noch de buitenechtelijke geliefde ook maar één oogenblik nood gevoelen aan een bovennatuurlijken houvast voor de oplossing van het conflict, kan alleen pleiten voor de liberalistische eenzijdigheid van den schrijver. Datzelfde liberalisme heeft zich dan ook dapper te voeten uit vertoond is de ontkenning van het persoonlijk geweten. Nog één stap verder, en we zaten bij den Engelschen apostaat H. G. Wells !

Nederig bundelde LODE ZIELENS een zestiental feuilletons
20.862 (alle uit wijlen « De Volksgazet » ?) onder den titel **Lees en vergeet (III-IV)**. Doorloopend beschouwd hebben die korte verhalen de hoedanigheden en gebreken van de doorsnee journalistiek. Hoedanigheden : voldoende snedigheid én de charme van wat, af en toe geestig, geïmproviseerd is ; gebreken : de oppervlakkigheid der short story en de, soms hinderlijke, tekortkomingen van het gedicht-uitplicht. Alles bijeen ziet 'n mensch de noodzàkelijkheid van de heruitgave van zoo'n verhalen niet in, maar als ontspanningslectuur is deze bundeling aanvaardbaar. Zielens heeft blijkbaar niet méér bedoeld.

Lode Zielens

20.863 Tot slot : **Tierra caliente (III-IV)**, door KAREL JONCKHEERE, zijnde het relaas van een reis naar Mexico. Sprankelend geschreven, af en toe een ietsje geblaseerd, een ietsje té bewust geestig ! Jonckheere a les défauts de ses qualités. Zijn vroeger « Cargo » was veel soberder van toon en spirit dan deze « Tierra », en daardoor verdient m.i. het eerstgenoemde boek de voorkeur. Dwaas zijn in « Tierra caliente » de pseudo-humoristische toespelingen op de katholieke verontwaardiging in zake de kerkvervolging in Mexico (die kerkvervolging was, luidens Jonckheere. een propagandistisch door de Kerk uitgebuit smoesje !) ; dwaas ook de spottende paragrafen gewijd aan O.L.Vrouw van Guadeloupe, Fray Martin enz. In verband met de vereering van Fray Martin's graf op den Sacro Monte, permitteert de auteur zich een versleten grapje. Verder, naar aanleiding van den abnormalen hoogtedruk ergens op den Popocatépetl, lees je : « Jezus moet bij zijn hemelvaart een sterk hart hebben gehad ». Gelukkig voegt de auteur er aan toe dat « dit zonder de minste ironie (gezegd is) ». Op blz. 260 nog een spotternijtje over den bouw van een kapel, als gevolg van een (zgz. gefingeerd) mirakel. Noteer dat de meeste van die allusies en spotternijen door den auteur een reisgezel in den mond worden gelegd. Daardoor is de verantwoordelijkheid verschoven, zie je, maar intusschen hoor je Jonckheere grinniken van « toeristische » instemming. De lezer neme't den liefhebber-vrijzinnige niet kwalijk. Wie abstractie kan maken van de gesignaleerde flauwtjes — die zoo noodeloos in het boek werden ingelascht ! — zal zich vermeien in een zeer aantrekkelijk reisverhaal, maar 't is alevel jammer dat de vrijzinnigheid het blijkbaar zoo moeilijk stellen kan zonder onsmakelijkheden en smaad aan het adres van een geloof, dat zelfs andersdenkenden, wanneer zij ten minste hoofsche, hoogstaande, verstandige menschen zijn, eerbied en waardeering afdingt. Is het u zóó lastig, Jonckheere, dezelfde eerbied en waardeering, of ten minste een elementaire waardigheid hoog te houden ? Tenzij gij beweert uitsluitend voor een zgn. « verlicht » publiek te schrijven, een publiek dat bedeeld is met een ongeneeslijk antipaapsch asthma ? Mij goed : Jedem Tierchen sein Pläsirchen...

Karel Jonckheere

Salazar en het nieuwe Portugal

door Dr C. VAN GESTEL

Op 28 Mei 1926 had in Portugal — het klassieke land der revoluties en pronunciamientos — een nieuwe staatsgreep plaats ; het waren hoogere legerofficieren, die, ditmaal op een onbloedige wijze, de macht in handen namen om hun vaderland van een gewissen ondergang te redden. Het was tijd ook ! Het toenmalige Portugal, met zijn groot verleden, was de asschepoester geworden van de Europeesche samenleving ; financieel scheen het hopeloos bezwaard onder binnen- en buitenlandsche schuld ; economisch was het verachterd en ontredderd ; het volk was door partijtwisten verdeeld en vergiftigd ; de administratie en het parlement waren corrupt ; leger en vloot ontbeerden een behoorlijke uitrusting. Het was een publiek geheim dat andere, grootere staten sinds lang aasden op het koloniale rijk, dat Portugal in zijn glorietijdperk zich had verworven, dank aan den stouten durf en het organisatietalent van zijn koene zeevaarders en missionarissen.

Dr Ant. de Oliviera Salazar

De militairen die in 1926 het gezag in handen namen, vermochten het wel de orde te herstellen en het geschokte economisch leven weer wat te activeeren. Maar de staatsschulden bleven steeds aangroeien en heel het staatsleven, in al zijn organen, bleef ontwricht. Er was wel een dictatuur, maar de dictator ontbrak. Er was wel een staatsmacht, maar er ontbrak een staatsman, die land en volk reorganiseeren en heropvoeden kon. Zoo ver was het financieel debacle gevorderd, dat men er aan dacht de hulp van den Volkenbond in te roepen. De Volkenbond wilde wel een leening bemiddelen, maar eischte dat Portugal dan onder controle zou staan van een afgevaardigde, door Genève gezonden. Daartegen kwam de nationale fierheid in verzet. In dit kritisch moment deed de regeering beroep op een jongen hoogleeraar, Dr Antonio de Oliviera Salazar, professor in de financieele economie aan de Universiteit te Coïmbra. Zij bood hem de portefeuille aan van financiën. Hij aanvaardde, op voorwaarde dat hij uitsluitelijke macht over alle staatsinkomsten en -uitgaven zou uitoefenen. Op 28 April 1928 begon hij zijn arbeid, die voeren zou tot het financieel en economisch herstel van zijn vaderland, en tot een volkomen-nieuwe, aan nationale tradities en aan tijdsnoodwendigheden aangepaste herinrichting van heel het staatsbestel in Portugal. In drie jaren tijds heeft Salazar het mirakel der financieele saneering voltrokken in een land, dat sedert 100 jaren — met uitzondering van drie jaren — een deficitair budget had gekend en dat verpletterd lag onder de schulden. Tegelijkertijd bewerkte hij de economische herleving, door zijn verachterd land economisch uit te rusten. Minister-president geworden in 1932, schonk hij aan zijn land een nieuwe Grondwet en later een nieuwen administratieven codex. Tijdelijk namhij ook de portefeuille van Koloniën in eigen handen om een nieuw koloniaal charter en wetboek uit te vaardigen en ook het koloniale budget in evenwicht te brengen. Toen de burgeroorlog dreigde in Spanje, nam hij bovendien nog de portefeuille van Oorlog en Buitenlandsche Zaken in handen. Hij vernieuwde de uitrusting van het leger : vloot, luchtvloot en landleger en beveiligde zijn land tegen den oorlogsgeesel. En dit alles volvoerde hij zonder geweld, zonder aanstellerigheid of vertoon. Zijn land is nu een voorbeeld van orde en rust, midden den chaos en de stormen van dezen tijd. Hij werd geroemd als « priester en profeet van een nieuwe maatschappelijke orde » en als de « heilige staatsman ». Want in Salazar gaan gepaard én een zuivere beginselvastheid, die hij geput heeft in de studie der sociale leer van St-Thomas en der pauselijke encyclieken, én een ongemeen practisch inzicht en politiek beleid, én een ongerepte integriteit en ascetische levenstucht.

Dr Fr. Vandewyngaerden

Naar dat nieuwe Portugal en zijn schepper Dr Antonio de Oliviera Salazar gaat nu, ook op ons Nederlandsch taalgebied, een zeer groote belangstelling. Getuigen daarvan vier werken, die pas te onzent verschenen :

20.864 **Brongersma, E., Mr Dr** 32

◆ DE OPBOUW VAN EEN CORPORATIEVEN STAAT. Het nieuwe Portugal — *Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (Biblioth. van Wetenschap en Cultuur)* 1941, 2e *vermeerd. druk* (23 × 15) *XI*, 589 *blz.* *geb.* 150.— *fr.*

IV* — Dit is een meesterwerk, Salazar waardig. Deze Nederlandsche auteur heeft zich volkomen en met wetenschappelijke accuraatheid ingewerkt in zijn onderwerp en ontleedt stuk voor stuk den arbeid van Salazar. Na 4 maanden was de eerste uitgave van dit lijvig studiewerk uitgeput. Voor hen, die zich wijden aan de studie van sociale vraagstukken, is dit werk onmisbaar.

20.865 **de Oliviera Salazar, Antonio, Dr** 30 : 32 : 33

◆ CORPORATIEF PORTUGAL. Een bloemlezing uit zijn redevoeringen. *Verzam., uit h. Portugeesch vert. en van een inleid. voorzien dr Mr Dr E. Brongersma — Hilversum, P. Brand (Verkenningen. Een reeks wegwijzers nr den nieuwen tijd, nr 2)* 1941, 3e *druk* (21 × 13) 128 *blz.* *fl.* 1.—

IV* — De inleiding van Mr Dr Brongersma schetst in enkele, vlugge lijnen het leven en levenswerk van Salazar. De bloemlezing uit dezes redevoeringen is best in staat om vertrouwd te maken met den geest die hem bezielt — en met de princiepen, die hem bij zijn arbeid leiden. Dit werkje is ook genietbaar door de breedere massa.

20.866 **van den Berk, L. J. M.** 91 : 3

◆ HET LAND VAN SALAZAR. Het Portugal van heden. *Geïll. met* 12 *platen — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende,* 1941 (23 × 15) 182 *blz.* *geb.* 63.— *fr.*

IV* — Dit is het werk van een gekend Nederlandsch journalist; in een vlotten stijl geeft hij een overzicht van de geschiedenis van Portugal ; hij vergelijkt het corporatief stelsel van Portugal met dat van Italië en Brazilië en beschrijft, aan de hand van vele statistieken, de financieele en economische heropleving van dit land.

20.867 **Vandewyngaerden, Fr.** 92.3 : 32

◆ EEN GROOT MODERN STAATSMAN SALAZAR. Zijn werk. *Geïll. met* 5 *platen — Zoutleeuw, Drukk. Ch. Peeters,* 1940 (19 × 14) 184 *blz.* 20 *fr.*

IV* — Een geestdriftig geschreven vulgarisatiewerk, dat voor een eerste kennismaking volstaat.

Menschen en Boeken

Camille Melloy

Op Allerheiligen l.l. overleed **Camille Melloy** (pseudoniem voor Camiel de Paepe, Jozefiet met kloosternaam Pater Theodule), die na zijn jarenlang professoraat aan het gesticht der Jozefieten te Melle, sedert enkele jaren tot nu toe rector was der abdij van den Rozenberg te Waasmunster. Niet enkel als knap essayist, maar vooral als gevoelig en vormgaaf lyricus had deze auteur ook over de grenzen van ons land naam verworven. Inderdaad vielen hem enkele hooge Fransche onderscheidingen te beurt, hij bekwam nl. in 1930 de Prix Claire-Virenque, in 1932 de Artigue-prijs, terwijl in 1934 de Edgar Poé-prijs voor poëzie hem voor zijn *Enfants de la terre* werd toegewezen. Wij willen er ook even de aandacht op vestigen dat hij, hoewel Fransch-schrijvend auteur, in heel zijn werk de geest en het volk van zijn Vlaamschen heimat trouw gebleven is. Het is ook hij die als een der eenigen, er toe bijdroeg Guido Gezelle in Frankrijk in te leiden en er de aandacht op te vestigen.

L. H. J. Lamberts-Hurrelbrink

Zoopas vernemen wij ook het overlijden te Maastricht van den 82-jarigen **L. H. J. Lamberts-Hurrelbrink**, volksschrijver uit Zuid-Limburg (Holland). Zijn jeugd bracht hij door in Limburg, hij studeerde daarna te Leiden, vestigde zich als advokaat te Amsterdam en vertrok op 50-jarigen leeftijd naar Mexico, hiervan teruggekeerd verbleef hij tot nu toe te Maastricht. Zijn werk staat onder invloed van de Tachtigers, ook van Conscience. Zijn psychologie is niet diep, doch hij beschikt over een rustig uitgevoerde compositie-techniek. Op een enkele uitzondering na is zijn werk gezond, volksch, gedragen door een katholieke levensbeschouwing.

Ook **Maurice Leblanc** overleed begin dezer maand, in het gasthuis te Perpignan. Hij is

Jozef Muls

de schepper van de « Aventures d'Arsène Lupin », een soort inbrekersverhalen dat destijds sterk in de mode was en hem ook, als de Fransche Conan Doyle, haast wereldberoemd maakte. Enkele dezer avonturen werden vroeger ook in het Nederlandsch vertaald.

Wij vernemen zoopas dat de *Groote vijf-jaarlijksche Regeeringsprijs voor Kritiek en Essay* toegekend werd aan Prof. Dr Jozef Muls voor zijn «Memling, de laat-gothische droom». Wij kunnen niet anders dan ons verheugen om deze toekenning. Muls' laatste werk is inderdaad de meest volledige en betrouwbare gids doorheen Memling's kunst en tevens « een van de schitterendst geschreven essays die in Vlaanderen verschenen zijn. »

Het Hoekje van den Bibliothecaris

UITSLAGEN DER EXAMENS VOOR BIBLIOTHECARISSEN

Tijdens de op 23, 24, 29 en 30 October ingestelde juryzittingen te Kortrijk, tot het toekennen van de officiciëele bekwaamheidsacte, slaagden in het examen :

Met onderscheiding :

Albert Devos	Brugge	André Vanbeselaere	Meenen

Met voldoening :

Armand Callebaut	Meenen	Leona Meersseman	Lendelede
Bertha Callebert	Zwevezele	Julia Pieyns	Desselgem
Emilienne Deconinck	Lendelede	Marcel Pyck	Blankenberge
Julia Dedecker	Beernem	Antoon Stichelbaut	Avelgem
Maurits Dedecker	Beernem	Edgard Teirlinck	Beernem
Robert Delporte	Wervik	Antoon Vandamme	Wervik
Elza Demare	Zwevezele	Paula Vandewiele	Lendelede
Martha Desauw	Desselgem	Omer Vanhaesbrouck	Rekkem
Madeleine D'hondt	Rollegem-Kapelle	Albert van Laere	Nevele
Madeleine Gallon	Roeselare	Julienne Verkinderen	Lendelede
Robert Huyghe	Brugge	Antoine Vervaet	Brugge
Ferdinand Lammertyn	Roeselare	Anna Vinck-van Wichelen	Kortrijk
Zelie Lavaert	Rollegem-Kapelle	Maurits Warnier	Brugge
Suzanne Mattelaer	Kortrijk	Simone Willems	Langemark

De jury was samengesteld uit : Hr L. van Molle, voorzitter ; Hr W. Putman, secretaris ; E. H. J. Baers, HH. L. Lagasse, G. Schmook, leden ; Hr Dr Debaive, plaatsvervangend lid.

I. - Wijsbegeerte en Zedenleer

20.868 **Kriekemans, A., Dr** **159 : 30**

◆ SOCIALE PSYCHOLOGIE. Grondbegrippen — *Antwerpen, De Nederl. Boekhl (De Seizoenen, nr 10)* 1941 (18×11) 105 *blz.* *gec.* 12 *fr.*

Dr A. Kriekemans

IV* — Dit boekje getuigt voor de psychologische eruditie van den schrijver. Hij zelf echter toont er zich sober met het uiteenzetten van eigen gedachten : een persoonlijk synthetisch overzicht van de behandelde stof wordt nochtans steeds graag gelezen. Het doel dat hij beoogt, is meer belangstelling voor deze studiën op te wekken. De uitgave van zijn boekje zal daar voorzeker toe bijdragen, want het is verdienstelijk werk. « Ideeën vormen ons vertrekpunt », schrijft Dr Kriekemans. Goed zoo, doch wij merken daar bij aan dat het sociaal gevoel een feit, een levensverschijnsel is. Het is ons aangeboren, het zit ergens in de nog duistere diepte van ons vitaal vermogens en waar ten slotte heel de gestalte van onze persoonlijkheid wortelt. De psychiatrie kent en beschrijft individuën die asociaal geboren zijn of het later worden door hersenziekte of hersentrauma. Asociaal

is vaak antisociaal, misdadig. De psychiatrie bezit hier een vast vertrekpunt tot verdere navorsching. De met de psychiatrie aanverwante theoriën van artsen als Freud, Adler, Jung, Kretschmer, zijn momenteel-interessante werkhypothesen waartegenover echter de metaphysica een voorzichtige, exspectatieve houding dient aan te nemen. Dr FR. MEEUS

20.870 **van Acker, K., Dr** 159

DE BETEEKENIS VAN DEN DROOM — *Antwerpen, Standaard-Boekhl* [1941] (22×15) 69 *blz.* 10 *fr.*

IV* — Naar aanleiding van een somatischen prikkel in den slaap, ontstaat een optimale toestand om een recent gevoel (een dagrestant) dat niet afgereageerd is, in een droom om te zetten en te laten doorbreken. Dit is de theorie van den droom zooals schrijver haar afleidt uit de talrijke droomverschijnselen die hij zorgvuldig bijeen zocht en ontleedde, en die tevens zijn uitgave rijkelijk ophelderen. Het is een persoonlijke en interessante bijdrage van den schrijver aan het duistere problema van den droom waarover hij reeds vroeger publiceerde, zoo wij ons goed herinneren. Dr FR. MEEUS

2. - Godsdienst

20.871 **Arts, L., S.J.** 24

◆ « VAERT WEL ENDE LEVET SCHONE ! » — *Mechelen, Sekret. Bonden v. h. H. Hart*, 1941 (17×10) 64 *blz.* 1,25 *fr.*

IV — Van dit boekje, rechtstreeks uit het leven gegroeid in het teeken van het gezin, zeggen we enkel : Neem en lees het ! Moge er in elk gezin over nagedacht worden. Pater Arts heeft in een rake, kernachtige taal, in een stijl die des redenaars is dit boekje gestalte gegeven.

M. VAN HOECK

L. Arts, S. J.

20.872 **Cruysberghs, K., Mgr** 25 : 22 : 24

◆ HET IS VOLBRACHT ! — *Leuven, De Vlaamsche Drukkerij*, 1941 (18×14) 240 *blz.* 20 *fr.*

IV* — Dit is het derde werk van Mgr Cruysberghs over Jezus' Lijden en Dood. « Gethsemani » en « In de Handen der Menschen » is Christus' Passie, door den kanselredenaar voor de menschen-van-nu uitgediept. Dit derde werk geeft ons, als in drie vakken, een andere belichting van Jezus' smart en kruisdood. Eerst 'n historische, beknopte navertelling, en wat de Evangeliën of de profane geschiedenis mededeelen. Daarop volgen een 5-tal Kruiswegoefeningen ; en eindelijk meditaties en schemata voor kanselstoffen. Het werk leest zeer vlot, zooals we het reeds vroeger aanteekenden : de redenaar Mgr Cruysberghs is ook een hoogstaand stylist. Klaar en eenvoudig zijn z'n historische uiteenzettingen ; degelijk en levensvol z'n Kruiswegoefeningen ; verantwoord en persoonlijk z'n kanselstoffen. — Een werk dat we ten zeerste aanbevelen ! M. VAN HOECK

20.873 **Franciscus van Sales, Sint** 24

◆ INLEIDING TOT HET DEVOTE LEVEN. *Vert. uit h. Fransch [Introduction à la vie dévote] dr Prof. J. H. Niekel — Voorhout, Foreholte ; Antwerpen, Standaard-Boekhandel*, 1940 (21×15) 343 *blz.* *fl.* 3,05 ; *geb. fl.* 4,10

Sint Franciscus van Sales

IV — Uit de briefwisseling van dezen heiligen Kerkleerar met een Dame uit de hooge wereld, die levend volgens haar staat en stand niettemin naar de volmaaktheid verlangde, groeide dit wereldberoemd ascetisch werk. Door het publiceeren van deze geestelijke raadgevingen werden voortaan de vrome leeken, die gebukt gaan onder tijdelijke beslommeringen, in het bezit gesteld van een zieleleiding wonderwel aangepast aan hun levenswijze. Meteen werd het hun klaar dat zij, evenals kloosterlingen, maar op een andere manier, het christelijk ideaal konden bereiken, zonder gedwongen te zijn zich af te zonderen van de wereld. De heilige spreekt hun toe met hartelijke innigheid en psychologisch doorzicht. Hij wijst aan hoe men zich door de sakramenten, het gebed, de deugdbeoefening, met God kan vereenigen, hoe men het aan boord moet leggen om de hinderpalen te boven

te komen die allen opgang willen belemmeren. Deze « Inleiding » doet naar volmaaktheid verlangen en verstevigt in ons de Godsliefde. De praktische strekking van dit werk is onovertroffen, en, na drie eeuwen blijft het, ondanks zekere verouderde uitdrukkingen en voorbeelden, in zijn wezenlijke waarde onaangetast, zoodat het nù nog de *volledigste volmaaktheidsleer* is voor christenen in de wereld. Daarom is deze nieuwe, nauwgezette vertaling — zoo topfijn uitgegeven — uiterst welkom. De woordgetrouwe vertolking, met enkele aanteekeningen voorzien, laat den onverminkten, volledigen, oorspronkelijken tekst recht geschieden en getuigt van kunde en smaak. Deze « Inleiding » kan nu weer in onze gewesten een heilzame zending inzetten. D. DE PAUW

20.874 **Hermans, Hyacinth, O.P.** 24

◆ DE MENS EN ZIJN ENGEL. *Geïll. met 6 reprod. naar Rembrandt — Den Haag, Pax,* 1941 (20×15) 118 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 2

IV — Een zeer mooie, opgewekt geschreven aansporing om de devotie tot den Engelbewaarder weer op te nemen. Schr.'s ijver constateert, dat deze devotie in onbruik is geraakt, zich te veel tot den kinderleeftijd beperkt en door volwassenen als ietwat kinderachtig wordt beschouwd. Hij noemt deze devotie speciaal voor onzen tijd geeigend, daar we nu aan zooveel gevaren zijn blootgesteld. Om enkele passages, waaronder die over den « demon meridianus » menen we het boek uit de handen van jongeren te moeten houden, wat eigenlijk wel jammer is. J. S. BEMELMANS

20.875 **Mulder, W., Dr** 23 : 57

◆ IS DE PERIODIEKE ONTHOUDING GEOORLOOFD ? — PERIODIEKE ONTHOUDING IN HET HUWELIJK. Ethische beoordeeling en richtlijnen voor medici. *In opdracht v. h. Instituut tot voorlichting in de zielzorg en in de kathol. actie — Utrecht, St-Gregoriushuis,* 1940 (20×14) *elk* 15 *blz.* *elk fl.* 0,15

IV* — Twee brochuurtjes, uit de pen van den hooggeleerden Professor aan het Groot-Seminarie van het Aartsbisdom Utrecht. Ze zetten uiteen, duidelijk en bondig en juist, de christelijke grondstellingen in zake P.O., ongeveer zooals onze Bisschoppen gedaan hebben in hun Concilie van 1937. Het tweede verschilt van het eerste slechts op twee bladzijden, nl. waar aan de artsen praktische richtlijnen van bezadigdheid en voorzichtigheid gegeven worden. Ook het eerste werkje is niet voor het groot publiek geschikt, daar verdere rampspoedige kennisgeving dient vermeden, zooals men hoe langer hoe beter inziet. J. SALSMANS

20.876 **Salsmans, J., S.J.** 23 : 24

◆ HET HUWELIJK — *Dendermonde, Liturg. Kunstapostolaat (Vromer leven-serie, nr 5)* 1941 (16×10) 34 *blz.* 2 *fr.*

IV — Een zeer mooi en rijk boekje, dat uitmunt door zijn juiste en heldere uiteenzetting en zijn vele practische wenken. Schrijver vestigt vooral de aandacht op hetgeen in de meeste publicaties over dit onderwerp minder wordt behandeld. Het bevat een lange lijst katholieke boeken over huwelijk en verkeering. Dit schriftje verdient, vooral tegenwoordig, de ruimste verspreiding. L. VAN HULLE

J. Salsmans, S.J.

20.877 **Steur, K., Prof. Dr** 13 : 23

◆ ONSTERFELIJKHEID — *Hilversum, Paul Brand (Katholieke levenswijsheid)* 1941 (19×15) 113 *blz.* *fl.* 1,30

IV* — Deze uiteenzetting verdient ruime verbreiding zoowel in katholieke als in niet-katholieke milieu's : zij geeft een boeiend en nauwkeurig overzicht van het probleem der onsterfelijkheid, eerst volgens de rede (met inkluis de resultaten van de præhistorie), daarna volgens de katholieke geloofsleer (Schriftuur, Overlevering en Theologie). Wetenschappelijke vulgarisatie van de bovenste plank. Dr J. DE MUNTER

20.878 **Zerbolt van Zutphen, Gerard** 24 : 809

◆ VAN GEESTELIJKE OPKLIMMINGEN. Een aloude vertaling. DE SPIRITUALIBUS ASCENSIONIBUS. *Opnieuw gedrukt en bezorgd dr Kan. J. Mahieu S.T.D. — Brugge, K. Beyaert,* 1941 (15×9) XXXIV, 381 *blz.* 40 *fr.*

IV — Om tot de minne Gods te geraken moet de mensch eerst bewust gemaakt van zijn vervallen toestand, daaruit opstaan en daarna den klimtocht inzetten naar de volmaaktheid. Die klimtocht bestaat in het strijden tegen de doodzonde, tegen de onzuiverheid des harten, tegen de begeerlijkheid. Ziedaar de inhoud van dit « devoot boeksken » dat oorspronkelijk in het Latijn werd geschreven door een der Broeders van de « Moderne Devotie ». Het bezit niet alleen een historische beteekenis, maar tevens om zijn devote

bedenkingen en zielkundige ontledingen en wenken een blijvende waarde. Om zichzelf te leeren kennen en de zuiverheid des harten te verkrijgen is het een praktische handleiding. Dit aloud werkje, merkwaardig om zijn rijken, gaven inhoud, verdient ten volle weer in omloop gebracht. De geleerde schrijver van deze nieuwe uitgave geeft ons naast den Latijnschen tekst de keurige oude vertaling (lichtjes gemoderniseerd en met voetnota's aangevuld) waaraan hij een zakelijke inleiding laat voorafgaan met een grondig verklarend overzicht van dit ascetisch werk. Liefst hadden we integraal de oude vertaling ongewijzigd gezien, indien de publicatie voor vakgeleerden is bestemd, en indien de bewerker bedoelde de gewone lezers te bereiken dan ware een splinternieuwe vertaling in modern Nederlandsch uiterst welkom geweest, daar dezen zich thans zullen laten afschrikken door den archaischen zinsbouw en woordenkeus. D. DE PAUW

3. Sociale Wetenschappen - Opvoeding Vrouwenbeweging

20.879 **Barents, J., Dr** 30 : 32 : 33

◆ HET NIEUWE SPANJE. Een nationaal-syndicalistische staat — *Hilversum, Paul Brand (Verkenningen. Een reeks wegwijzers naar den nieuwen tijd, nr 3)* 1941 (21×13) 96 *blz.* *fl.* 1,20

IV — Een terugblik op de woelige geschiedenis der laatste twintig jaar in Spanje. Dan de beginselen die ten grondslag liggen aan de structuur van het nieuwe Spanje en tenslotte een vertaling met toelichting van de voornaamste documenten van het nieuwe regiem, o.m. over de « Falange » en het Handvest van den Arbeid. Een degelijke oriëntatie, in een zeer vlotten stijl. Dr C. VAN GESTEL

20.880 **Lubberink, W.** 30 : 32 : 33

DE ACHTERGROND VAN CORPORATISME, FASCISME, NATIONAAL-SOCIALISME — *Den Haag, H. P. Leopold ; Brussel, A. Manteau, (Bibliotheek voor Weten en Denken, nr* 4) 1940 (20×14) 88 *blz.* 18.90 *fr.*

IV*, P — Een van christelijk standpunt uit gezien en in bevattelijken vorm geschreven essay over het verbroken evenwicht in de liberale wereld. De schrijver, die leeraar is in de staatswetenschappen en docent aan de stichting voor opleiding van maatschappelijke werkers, voorziet een organische ontwikkeling van de maatschappij. AUG. COMMISSARIS

20.881 **Müller-Brandenburg, H.** 30 : 33

WAT DOET DE DUITSCHE ARBEIDSDIENST ? — *A'dam, Roskam ; Antwerpen, van Ditmar's B. I. (Biblioth. voor goede voorlichting, nr 3)* 1941 (21×14) 34 *blz.* 5 *fr.*

IV — Teekent in groote lijnen, op populair-wetenschappelijke wijze, de beginselen, de inrichting en de reeds verworven resultaten van deze merkwaardige instelling. C. v. GESTEL

20.882 **XX** 30 : 33

◆ DE CORPORATIEVE GEDACHTE bij de katholieke sociologen van de XIXe eeuw. *Onder leiding van Prof. Dr F. van Goethem — Antwerpen, Standaard-Boekhl (Internat. studiekring vr sociale vraagstukken)* 1941 (24×16) 284 *blz.* . 45 *fr.* ; *geb.* 60 fr.

IV* — De corporatieve gedachte behoort tot het gemeengoed van alle moderne stelsels : corporatieve ordening blijkt tevens een postulaat van elke gezonde sociale ordening — en een vereischte voor het herstel der sociale orde in dezen tijd te zijn. Zij is soepel genoeg om zich aan te passen bij elke vorm van politiek regiem : dictatuur of republiek of grondwettelijke monarchie. Die corporatieve gedachte is de kern van ons katholiek erfgoed op sociaal gebied : Reeds bij het aanbreken der vorige eeuw en met een onvermoeibare inspanning heeft de katholieke sociale school, in haar vertakkingen over vele landen, het corporatisme verdedigd, zonder zich te laten afschrikken door de moeilijkheden van den strijd. Dit boek brengt daarvan het bewijs : ontstaan op initiatief van het Seminarie voor sociale wetenschappen aan de Universiteit te Leuven onder leiding van Prof. van Goethem, biedt het een verzameling van teksten van katholieke sociologen uit de 19e eeuw, gegroepeerd naar hun nationaliteit : Prof. Defournij leidt de Belgische auteurs in, — Dr Joos de Duitsche — F. O'Hear de Engelsche — Prof. Duthoit de Fransche — Prof. Vito de Italiaansche — Prof. Kors de Nederlandsche — en Mgr Messner de Oostenrijksche. Merkwaardig vooral is de algemeene inleiding van Prof. Defournij ; hij situeert de verschillende stroomingen, schetst hun onderling verband en verwantschap en teekent in een meesterlijke synthese, den groei der Katholieke sociale gedachte in de 19e eeuw. Schitterend werk ! De uitgave ervan werd mogelijk gemaakt door den steun van het *Algemeen Verbond van Christelijke Werkgevers* en van den *Belgischen Boerenbond.* Dr C. VAN GESTEL

20.883 **XX** 33 : 5 : 6

DUITSCHLAND BREEKT DE BLOKKADE. *Vert. uit h. Duitsch. Geïll. — Brussel, Steenlandt (De oorlog en zijn problemen, nr 3)* 1941 (24×16) 90 *blz.* 8 *fr.*
V — Hiermee wordt bedoeld een propaganda-trakt voor het vierjarenplan. Uit de lezing blijkt welk een bovenmenschenlijke inspanning Duitschland zich getroost, om, op eigen bodem, dat synthetisch te vervaardigen wat het anders uit den vreemde moet betrekken.
L. SENDEN

5. - Wetenschappen

20.884 **Cherpion, F. J.** 53 : 62

VRAAGSTUKKEN OVER WERKTUIGKUNDE. Met toelichtingen en de hoofdpunten der theorie. Voor eerstbeginnenden. *Bew. dr Ir J. W. Heil. Geïll. — R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1941, 9e *druk* (21×14) 99 *blz.* *fl.* 1,30
V — Een reeks eenvoudige vraagstukjes uit de werktuigkunde : beweging, krachten, werktuigen, wrijving, aansluitend bij het drie-deelig leerboek van denzelfden schrijver. Een eerste kennismaken met dit overigens lastig-te-verwerken vak. Vele toepassingen uit het dagelijksche leven. Ook geschikt voor vierde-graad klassen. J. SMITS

20.885 **Delaruelle, A. en Claes A. I., Dr** 53

Prof. A. Delaruelle

BEGINSELEN DER NATUURKUNDE : dl 1. Mechanica — Hydrostatica — Aërostatica — Warmteleer. *Met een inleid. woord van Prof. Dr A. van Itterbeek. Geïll. met* 16 *pltn,* 2 *uitsl. schema's en talrijke fig. — Antwerpen, Standaard-Boekhandel,* 1941, 2 *dln* (23×15) XII, 419 *blz.* 48 *fr.*
V — Met vreugde mogen we het verschijnen van het eerste deel van dit werk, in Vlaanderen begroeten. Het brengt in ons Natuurkunde-onderwijs den frisschen, modern-wetenschappelijken geest die de *Grondbeginselen der Moderne Scheikunde* van Z. E. H. Delaruelle kenmerkt. Dit boek beteekent vernieuwing, niet zoozeer in de keuze, de volgorde der voorgestelde stof, dan wel in de manier van voorstellen zelf. Keurige, goed-gekozen illustraties, korte biografieën met foto van de voornaamste natuurkundigen — we merken met fierheid en genoegen op : schrijvers stellen, waar dit maar mogelijk is, steeds onze Nederlandsche geleerden op den kandelaar — schema's en overzichten van de voornaamste feiten en wetten, ingelascht na ieder hoofdstuk, wat het inzicht en den groei en den bouw van de natuurkundige theoriën zeer bevordert : — dit alles maakt dit werk niet enkel tot een degelijk studieboek, doch ook tot een aangenamen en onderhoudenden gezel voor ieder vriend der natuurkunde. Met spanning wachten we op het verschijnen van het 2e deel. J. SMITS

20.886 **Galesloot, K.** 58 : 63

VREUGDEN ROND HET HUIS. *Geïll. met* 16 *pltn — Utrecht, Het Spectrum ; Antwerpen, Standaard-Boekhl (Schijnwerpers nr 44)* 1941 (19×11) 94 *blz.* 22,50 *fr.*
V — Om de volle waarde van dit werkje te schatten moet ge zelf een tuin bezitten en aan actief-tuinieren doen ; maar ook de leek : t.t.z. al wie houdt van mooie bloemen en planten, vindt hier zijn gading. Een verbazende massa materiaal werd hier verwerkt en geördend : meedeelen van ondervinding in het kweeken van planten en heesters, volgens de verschillende seizoenen en den aard van den bodem. J. SMITS

20.887 **Looyen, A. J. L. en Fransen, J. J., Dr Ir** 58 : 59 : 63

BOTTENDE TAKKEN. Nederlands bosch en wat daarin leeft. *Woord vooraf v. Mr J. C. A. M. van de Mortel. Geïll. met* 123 *gekleurde plaatjes en met teek. dr A. Beeftink — R'dam, Ringers' Cacao- en chocoladefabrieken* [1941] (30×24) 112 *blz.* *fl.* 0,95
V — Onnoodig in deze dagen reclame te maken voor een chocoladefabriek — en dan toch niet in een boekrecensie. Maar als een Nederl. chocoladefabriek, met behulp van haar premieplaatjes zulk een degelijk en boeiend album wist samen te stellen, verdient ze werkelijk een pluimpje. De tekst vertelt over bosch en hei — over zijn boomen en planten en dieren — en vóór we 't weten, zijn we ingewijd in de geheimen van boschbouw en hei-ontginning. De afbeeldingen zijn keurig en natuurgetrouw. Een boek dat herinnert aan de beste bladzijden van Thijsse en Heimans. J. SMITS

6. - Toegepaste Wetenschappen

20.888 **Cohen, S. I.** **61 : 355**
EEN NIEUW MIDDEL ter bestrijding der gevolgen van een besmetting met mosterdgas — *A'dam, D. B. Centen,* 1939 (21×15) 122 *blz.* *fl.* 2,25
IV* — Gelukkig, werd over het gebruik van mosterdgas in dezen oorlog nog niet gesproken. Dat belet niet dat deze studie, buiten hare wetenschappelijke waarde, ook voor de mogelijke praktijk zeer groote verdiensten bezit. De vergiftiging en besmetting met mosterdgas moet men, tijdens '14-'18, meegemaakt hebben om te beseffen wat het beteekent in een aanval met mosterdgas opgesloten te zitten en hoe de behandeling ingewikkeld en moeilijk was, snel moest worden toegepast en dan nog dikwijls zoo hopeloos weinig uitslag scheen te geven. Wat Cohen hier voorstelt — het bepinselen, herhaalde malen, met een 2 % wateroplossing van mercurochrome — is oneindig veel eenvoudiger, helpt ook nog na verschillende uren en levert veel betere uitslagen op. Laten we nochtans hopen dat die uitslagen blijven bij de dierexperimenten en bij de enkele toevallige toepassingen op menschen die worden medegedeeld, en nooit de massale oorlogsbevestiging moeten ontvangen. Dr J. Lebeer

20.889 **de Bruijn, L. A. en Engelse, G. J.** **774**
NORMOGRAAF- EN REDISSCHRIFT voor technische tekeningen met toepassingen — *Haarlem, A. Kemperman ; Antwerpen, De Techniek,* 1941 (30×21) 20 *blz.* 13 *fr.*
V — De methode is ordelijk en verzorgd, naar ons dunkens is het lettertype, vertikaal geschreven, wel wat stijf. Men kan met deze genormaliseerde letters de opschriften niet zoo stijlvol schrijven als dit het geval is met de schuin geplaatste letters op 75°. De modellen zijn zoo genomen dat naar keus kan geschreven worden met de redispen of met behulp van een monograaf. Het werk is zeer goed verzorgd en dient aanbevolen. A. de Boel

20.890 **Dellaert, R., Dr en Arnou C.** **61 : 37 : 33**
GENEESKUNDIGE HANDLEIDING BIJ BEROEPSKEUZE — *Antwerpen, Medisch-Psycholog. Kinderkliniek,* 102 *Frankrijklei,* 1941 (21×14) 80 *blz.* 15 *fr.*
IV* — Deze handleiding, zeer practisch door haar klaarheid en haar beknoptheid, zal den geneesheer waarvoor het bestemd is, onmiddellijk voorlichten, wanneer hij een advies zal moeten uiten of een jongmensch al dan niet past voor het vak dat hij (zij) zoekt te beginnen. Dr Fr. Meeus

Dr R. Dellaert

20.891 **de Vries, Leonard** **621**
HET JONGENSRADIOBOEK. *Geïll. met fig. en* 8 *pltn* — *A'dam, L. J. Veen* [1940] (23×15) 212 *blz.* *fl.* 2
V, J — Het doel dat schrijver zich vooropstelde bij het samenstellen van dit werk werd ten volle bereikt ; hij biedt hiermede inderdaad een volledige « leidraad bij den bouw van alle mogelijke ontvangers en versterkers, een leidraad die duizenden jongelieden den weg door de radiowereld zal wijzen. » Ook aanverwante onderwerpen worden besproken en tal van praktische raadgevingen gegeven. R. B.

20.892 **Huddleston Slater, W. B., Dr** **61**
◆ ADVIEZEN VAN EEN HUISARTS. *Geïll. dr Thole — Eindhoven, De Pelgrim,* 1940, 4e *herz. druk* (24×19) 314 *blz.* *fl.* 4,10 ; *geb. fl.* 5,15
IV — Waar door zg. geneeskundige vulgarisatie zooveel waanwijzen worden gemaakt die voor zich zelf en voor allen, die ze met hun wetenschap zoo graag helpen, een gevaar zijn, blijft elk boek van Huddleston Slater daartegenover een heilzame raadgever, ook al is het reeds een vierde herdruk. Hier is geen wetenschap of pedanterie, hier staat geen ziektebeschrijving of gedetailleerde behandeling waar de lezers zich als aan bijgeloof vastklampen. In al de behandelde onderwerpen — over eten en kleeden, over de tekorten ten opzichte der groote gezinnen, over de vrees van het huwelijk en de lafheid in het huwelijk, over de kwakzalverij, over de verhouding tusschen medicus en zieken of ziekenfondsen, over de (on)waarde der psychoanalyse — treffen dezelfde eigenschappen : objectief, gezond verstand, eerlijkheid en rechtvaardigheid ook tegenover zijn eigen geweten, maar alles steunend op veelzijdige kennissen en een groote, rijke ondervinding. Een boek dat zeer verdient breed verspreid te worden en waaruit de lezer, die zoo graag met geneeskunde en parageneeskunde gediend is, eens veel goeds zal leeren. Dr J. Lebeer

20.893 **Kragt, H.** 674

CONSTRUCTIELEER VOOR TIMMERLIEDEN, 3 dln *Elk dl met los catern met tekeningen respect.* 16, 16 *en* 18 *pltn — Purmerend, J. Muusses (Ons nieuw leerplan. Serie leerboekjes voor het lager nijverheidsonderwijs)* 1940-36-37, 1[e] *dl:* 2[e] *druk* (23 × 15) 79, 90, 112 *blz.* *elk gec. fl.* 1,30

V — Bij het lezen van dit werk kan men dadelijk ondervinden dat de schrijver ook practisch alle bewerkingen zelf kent en dagelijks meemaakt. De constructie is echter niet aangepast aan onze werkwijze en daarom durf ik het werk niet aanbevelen als leerboek voor de technische scholen ; maar de werkmeesters en de leeraars moeten dit werk in hun bezit hebben. Het bevat zeer nuttige gegevens en het zal hen zeer dikwijls, als leidraad, van dienst zijn. I[r] G. VAN ERMEN

20.894 **Polderman, T.** 620 : 669

MATERIALENKENNIS VOOR METAALBEWERKERS. Beknopt leerboek ten dienste van het nijverheidsonderwijs : 1[e] deel. *Geïll. — A'dam, A. Kemperman ; Antwerpen, De Techniek,* 1940 (30 × 21) 96 *blz.* 26 *fr.*

V — Dit werk van Polderman is bijna de beknopte samenvatting van zijn « Van Grondstof tot Verbruiksmateriaal » ; alleen de eigenschappen, vorm en afmetingen van de verkregen producten komen hier meer naar voren, terwijl de herkomst en voorbewerkingen van de grondstoffen meer beknopt worden weergegeven. In zijn geheel is het werk minder diepgaande uitgewerkt doch voor de lagere Nijverheidsscholen kan het in aanmerking komen, indien de nieuwe spelling mag aangenomen worden. I[r] G. VAN ERMEN

20.895 **Sluijter, W. J.** 621

ATLAS KRACHTWERKTUIGEN (Calorische werktuigen) — (32 × 24) 94 *blz.* 45 *fr.*
EENVOUDIGE VERKLARENDE TEKST behoorende bij atlas : 1. Ketels, 13[e] *druk.* 2. Stoommachines, 12[e] *druk.* 3. Motoren, 12e *druk (Elk dl met vragen,* 8 *blz. elk* 2 *fr.)* — *A'dam, A. Kemperman ; Antwerpen, De Techniek,* 1940 (24 × 16) 76, 78 *en* 70 *blz. elk* 13 *fr.*

V — Schrijver behandelt in drie afzonderlijke deelen de ketels, de stoommachines en de motoren, terwijl de figuren hoorende bij de drie deelen in één atlas werden samengebracht. Het is een prachtige trilogie over de calorische werktuigen, waarbij de lezer dikwijls getroffen wordt door de rake behandeling in den verklarenden tekst, terwijl de duidelijke figuren, als didactisch materiaal, zoo duidelijk zijn dat ze iederen uitleg overbodig maken. — Ten zeerste aanbevolen. I[r] G. VAN ERMEN

20.896 **Timmermans, Alph.** 61 : 37

◆ HOU JE GEZOND ! Gezondheidsleer voor de lagere school. *Geïll. — Helmond, Helmond-Drukkerij,* 1941 (19 × 13) 111 *blz.* *fl.* 0,80 ; *geb. fl.* 1,05

V — Een prettig, aangenaam en gemakkelijk lezend boekje over gezondheidsleer, dat wel heet bestemd te zijn voor de lagere school maar dat zeer zeker dienst kan doen voor vele volwassenen die geen benul hebben van de manier waarop ze hun gezondheid verknoeien of onderhouden. Dr J. LEBEER

20.897 **van Dijke, A. L. e. a.** 62 : 621

GEREEDSCHAPSLEER voor electriciëns en instrumentmakers
MATERIALENKENNIS voor electriciëns en instrumentmakers, 2[e] *druk*
In samenwerk. met P. J. J. Diks, W. S. Verboon, P. Visser. Geïll. — A'dam, A. Kemperman ; Antwerpen, De Techniek, 1940 (21 × 15) 184, 182 *blz.* 26 *en* 31 *ffr.*

V — *Gereedschapsleer* : Aan zijn gereedschap kent men den werkman. Leer uw gereedschap kennen bij naam en behandeling, bij gebruik en onderhoud. Raadpleeg dit werk en u is voldaan. Volledig en uitgebreid worden alle gereedschappen besproken. De 400 keurig verzorgde teekeningen en foto's verduidelijken den tekst. — Warm aanbevolen. *Materialenkennis* : Wie een grondige studie wil maken over de materialen die in het electrotechnisch bedrijf aangewend worden, raadplege dit werk. De schrijvers geven een uitgebreide beschrijving van de fabricage van al de apparaten die met deze materialen vervaardigd worden. Keurige foto's en teekeningen. J. VAN DEUN

7. - Schoone Kunsten

20.898 **Berendsen, Anne, Dr** **709 : 74**

HET MEUBEL van Gothiek tot Biedermeier. *Geïll. met* 144 *pltn — Utrecht, W. de Haan ; Antwerpen, van Ditmar's B. I.,* 1940 (27×20) 44 *blz.* *geb.* 130,50 *fr.*
V — Dit werk behandelt de algemeene ontwikkelingsgang van het meubel in zijn soorten en zijn vormen. Vertrekkend vanuit de gothiek leidt schrijfster ons door renaissance, barok en aanverwante stijlen naar de rococo en het neo-classicisme om tenslotte na Empire en Biedermeier halt te houden. Aldus groeide deze inleiding tot een degelijke cultuurhistorische studie, die belangrijke diensten bewijzen kan. Na den tekst volgen een 140 groote, technisch zeer verzorgde platen met uitgelezen reproducties en passende onderschriften. K. C.

20.899 **Concordius van Goirle, O.F.M. Cap.** **73 : 709 : 264**

◆ DE KOORBANKEN VAN OIRSCHOT. Fotografisch gezien door Martien Coppens. *Geïll. met* 40 *pltn — Eindhoven, De Pelgrim,* 1941 (28×22) 80 *blz.* *geb. fl.* 4,10
V* — Het boek is gewijd aan de iconografie van het gebeeldhouwde koorgestoelte, dat zich bevindt in de voorheen collegiale Kerk van Oirschot, in de buurt van Eindhoven. De hoofdschotel bieden veertig schitterende foto's van den artiest-fotograaf Martien Coppens. Die Coppens is een man van fijnen smaak en benedictijner geduld ; hij wacht het oogenblik af waarop de figuurtjes van deze koorbanken, heiligen, profeten, sibyllen en engeltjes, door het natuurlijke licht, met de meest sprekende contrasten worden gestreeld. Ook de uitsnijdingen zijn met een waar artistiek aanvoelen uitgekozen. Op deze foto's ligt dan ook het accent van het boek, een « schaubuch » van de echte soort. Tot lof van de uitgevers « De Pelgrim » van Eindhoven, moet bekend dat de foto's eenig mooi weergegeven zijn in rotogravuurdruk. Dit kostbaar en daarom ook zelden aangewend procédé spreidt een zacht fluweelen tint over de afbeeldingen. — Aan dezen rijken disch mogen we aanzitten, nadat we eerst een lange inleiding van Pater van Goirle hebben verorberd. Hier worden we ingewijd in den geest der M.E., in de geschiedenis van Oirschot en van de laat-gothische Nederlandsche sculptuur, om dan een volledige beschrijving te lezen over de koorbanken en hun beeldjes, met enkele interpretaties van duistere voorstellingen. Zoo vernemen we dat dit koorgestoelte in 1508-1511 werd geplaatst en dat de opgave zich moest inspireeren van de koorbanken van St Jan te 's Hertogenbosch. Het gehistorieerde houtsnijwerk behoort nog tot de laat-gothiek, doch werd in 1893 voor de kleine helft gerestaureerd en bijgewerkt. De beeldhouwer is onbekend, doch de schrijver meent hier te staan voor een Zuid-Nederlandsch kunstenaar. We zouden er gerust bijvoegen : de beeldjes van Oirschot verwijzen door hun costumeering, hun schematische voorstelling der plooien, hun ietwat karikaturale tronies, naar Antwerpsche invloeden, zooniet naar Antwerpsche ateliers. Het had wel de moeite geloond op deze kwestie grondiger in te gaan, doch de schrijver bewoog zich hier op een hem ietwat vreemd terrein. — Naast de vrienden van het cultuureigen op Nederlandschen bodem, zullen ook de kunsthistorici den schrijver en den fotograaf van de Oirschotsche koorbanken voor hun zeer geslaagde publicatie dank weten. Dr JOZEF VAN HERCK

20.900 **de Bom, Emmanuel** **75**

HENRI DE BRAEKELEER EN ANTWERPEN. *Geïll. met* 10 *pltn — Oude-God (Antwerpen), Die Poorte,* 1941 (23×20) 59 *blz.* 30 *fr.*

Emmanuel de Bom

V — Em. de Bom wil, na al de studies verschenen over H. de Braekeleer, de esthetiek van dezen schilder weer niet opnieuw breedvoerig behandelen, waar het pas geeft typeert hij het werk in weinige, rake woorden. De Braekeleer is de schilder van de ziel der dingen en, bijzonder na zijn tijdelijke moreele inzinking, de schilder van het licht. De Bom schetst ons voornamelijk het leven van Antwerpen waarin de Braekeleer zich bewoog en opgroeide, de omgeving die dezen onvervalschten Sinjoor, lijk schrijver hem noemt, tot een meditatieve kunst heeft gebracht, op ontstaan, zin en beteekenis van het werk invloed had. Daar was de Bom de geknipte persoon voor, en het wordt een eenvoudige diep doorvoelde studie van karakter en ziel die den grooten meester beter

doen begrijpen dan vele uitgebreide studies. Wie H. de Braekeleer wil kennen, kan het niet buiten deze monographie. J. HALLEZ

Fr. van den Wijngaert

20.901 **van den Wijngaert, Frans** 01 : 76

INVENTARIS DER RUBENIAANSCHE PRENTKUNST
Geïll. met 32 afbeeldingen — Antwerpen, De Sikkel, 1940 (29×22) 112, 32 *blz.* 85 *fr.*
III-IV — Met dezen Inventaris wordt beoogd een zoo volledig mogelijk beeld op te hangen van de genesis der prenten, verwezenlijkt naar komposities van den Meester, zoowel vóór als nà als tijdens het bloeitijdperk der eigenlijke Rubens-school. Een degelijk samenvattend en op wetenschappelijken leest geschoeid overzicht. K. C.

20.901 bis **van Driel, J.** 79

KORFBALLEN. *Geïll. — R'dam, Nijgh & van Ditmar,* 1941, 2e *omgew. druk* (22×14) 60 *blz.* *fl.* 0,90
V — Hen die meer dan oppervlakkig kennis willen maken met het korfbalspel biedt dit werkje een treffend overzicht van de te behandelen onderdeelen. Het kan tevens als handleiding dienen voor degenen die zich verder in dit spel willen bekwamen. S. S.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

20.902 **Beversluis, Martien** 81

ONS ALLER EIGEN — *Hilversum, P. Brand,* 1941 (31×19) 46 *blz.* *fl.* 1.10
V — Het algemeen-karakteristieke van Nederlands landschapsschoon (en dat gewestelijk weer zeer verscheiden van aard) inspireerde den dichter tot vele vlotte verzen, die bewijzen, dat hij wel oog heeft voor de schoonheid van ons land, maar meer nog, dat hij het handwerk volkomen beheerscht. LEO FENS

20.903 ◆ **Bilcke, Maurits** 81

Maurits Bilcke

ZEGEN DER STILTE. Hart en ziel. Volk en land. Gedichten 1938-41. *Geïll. met foto — Hoogstraten, « Uilenspiegel »,* 1941 (19×15) 64 *blz.* 20 *fr.*
IV — Oorlog en gevangenschap '40. In de afdeeling : droomen in de eenzaamheid wordt men het lezen van Tijdstroomverzen gewaar, doch juist wat in deze treffend is. gaat hier te loor : voor delikaatheid der beelding, hier vaak troebelheid, voor controle over den vorm, hier heel wat baarden in de pen. De afdeeling in balladengenre is evenmin bizonder kruimig. En in beide, nogal wel dingen welke buiten inspiratie geschreven werden. Dit neemt niet weg dat wij toch een meevoelen ondergaan van het jonge, warme gemoed van den gemobiliseerde en gevangene : soms is een stemming raak b.v. Het dal ; daar, omdat het eenvoudig blijft evenals op enkele andere eveneens eenvoudige plaatsen (blz. 18 v. 1-8 ; blz. 29, v. 5-15 ; blz. 30 ; Herfst ; Drie Koningen te velde) komt er iets over ons van een klare inspiratie met een bekoorlijken vorm. D[r] J. CAEYMAEX

20.904 **Boens, Daan** 81

HET RIJK VAN DEN MENSCH — *Brussel, Onze Tijd,* 1939 (19×13) 70 *blz.* 18 *fr.*
II-III — De z.g. « Klaarten » door D. Boens laatst ontdekt in het mondain sensualisme blijken toch wel niet omscheppend te zijn geweest voor zijn gemoed : hij wendt zich maar weer tot het alomheerschend en niet het minst door hemzelf van ouds beleden sceptico-pessimisme. Weerom, en nog meer dan bij « Klaarten », hindert in den titel de bravade : dit « Rijk van den mensch » dat is te duidelijk gesneden naar het model van « het Rijk Gods » ; de bedoeling is doorzichtig : we krijgen juist de ontkenning van het *humanae substantiae mirabiliter condidisti* om niet eens te spreken van den *novus homo qui secundum Deum creatus est.* Met dit al blijft niettemin weemoed, ontgoocheling, nihilisme van den aardschen-gesloten mensch een bron van inspiratie ; ja, daar waar er van de « kermende » ziel der dingen iets natrilt bij zulk een dichter, is daar mooie poëzie ; dit nu is

Daan Boens

zeker het geval voor D. Boens geweest als geïnspireerd dichter der zeehavenstad, zooals hij oorspronkelijk was : we vestigen in dit opzicht de aandacht op « Haven », heel zeker een parel onzer poëzie, uitstijgend boven het mooiste van Slauerhoff en gelijk met een heerlijk Fauré-lied. Eveneens lied met hoogste gaafheid, en waarlijk zóó gedacht, gevoeld, gezongen is « Bestendigheid ». In deze gedichten en passim ligt en leeft er schoone ontroering (mooi, ietwat mièvre in « Ruiten », « Rozen in December »). Naast zeehavenweemoed gaf Boens eveneens van in den beginne sceptisch-spottende beelden, aanleunend bij Het Fonteintje: ook hier weer een aantal dergelijke schetsen en pointe-kwatrijnen — een kunst die toch altijd haar beperktheid met zich draagt. Dit alles kenden we goed van Boens ; maar de met « Klaarten » mondain geworden dichter heeft gemeend ook twee andere aders te moeten aanboren : de erotiek der Anthologie en die der Régence (deze laatste, en niet zonder dieperen zin opgedragen aan Vestdijk onder den titel : Chaos !): nu, we meenen niet te veel te zeggen met de inspiratie uit dit rotgoed voor onzen tijd als uiterst ongewenscht te bestempelen. Dr JORIS CAEYMAEX

20.905 de Bois, Bert **81**

◆ VERSJES. Voor jonge en oude jeugdige menschen. *Geïll. met* 8 *foto's dr Jos Vogels — Lier, van In,* 1938 (23×15) 45 *blz.*

VIc — Goede, door en door kristelijke rijmpjes voor de heel kleine. — Foto's goed, papier minder. Dr JORIS CAEYMAEX

20.906 Demedts, André **81**

◆ VAARWEL. Verzen. *Geïll. met* 8 *houtsneden v. Luc de Jaegher — Oude-God (Antwerpen) Die Poorte,* 1940 (22×16) 70 *blz.* 24 *fr.*

André Demedts

IV — Een verbluffende bevestiging, deze bundel, van wat wij in onze studie *Galerij Dichters* schreven over een heerschende pessimisme-krisis en een aandringende doodsgedachte : Demedts neemt in dit verband een eigen plaats in ; wel verraadt hij, in de eerste gedichten (daarna niet meer) evenals C. M. van den Heever en Mussche bijbelsche inspiratie (Job, Psalmen), en die is blijvend mooi voorzeker ; maar hij staat in hoofdzaak los van zulke boekeninspiratie, het boek is gegroeid uit zijn leven, wat hem is : nauw contact met de aarde, voedster en graf, eeuwig blijvend tegenover ons klein gedoe op haren bodem. Maar de wanhoop wordt toch verbeten, een mannelijke toon breekt door : standhouden. Een boek dat, met dit werkelijke in de beleving, eerbied afdwingt, en in dien zin, een werk zools er niet veel verschijnen. Men ga nu tegen dit gewicht aan inhoud en toon de geringe bevalligheid van het werk op stuk van dichterlijke schoonheid niet uitspelen. Want voor ons part mogen wij die zekere rauwheid wel, welke den vorm kenmerkt : een paar maal (De avondster, Het schoone licht) geeft ook hij het algemeen-verwachte maximum aan gelukkig spel van rijm, vers, stroof ; maar over het algemeen blijft dit achter. Maar wat goeds komt er in de plaats ? Dit : dat hij breed en vast dóórschrijft, en dus vooral ons iets «zegt». Ik vraag me af of dit (afgezien van zekere minder geschaafde deelen) wellicht niet evenveel beteekenis heeft in zijn soort als er heeft het gewone lyrische rond-onze-ooren-gonzen ? Dr JORIS CAEYMAEX

20.907 Filsewil, Zevo **81**

◆ GELUKKIG LEVEN. Gedichten en sonnetten. *Met een voorw. van Hilarion Thans — Tongeren, G. Michiels* 1933 (23×15) 61 *blz.* 7 *fr.*

V — Gedichten van godsdienstige opwekking en stichting. Terecht zegt P. Hil. Thans : « Dit is werk van een vroom en eenvoudig man die, met edele gedachten en verheven gevoelens in gemeten taal te zetten, uren van gedwongen afzondering in stille vervoering doorbracht... smakelijke kern in een zwaren bolster van taal. » 't Gaat heel zeker boven het alledaagsche, er steekt een persoonlijke kracht in, die het inderdaad maakt tot gezonde uitingen van vroomheid. Dr JORIS CAEYMAEX

20.908 Geschier, Arthur **81**

HET GELAAT DER ARABESKE — *Brugge, N. R. B. Vlaanderen,* 9 *Peerdenstraat (Poëtische reeks)* 1941 (18×13) 28 *blz.* 6 *fr.*

V° — Nog minder dan een noch belezen noch bloeiend collegianen-klad. Dr J. CAEYMAEX

20.909 Giraldo, Oscar **81**

KINDERKOPJES — *Brugge, N. R. B. Vlaanderen,* 9 *Peerdenstraat (Poëtische reeks)* 1941 (18×14) 27 *blz.* 6 *fr.*

V° — Vormloos stamelingenklad. Eén niet onaardige bladzijde in Brugsch dialect. J. C.

20.910 **Hoewaer, Trudo** 81

◆ DE EEUWIGE RIT — *Maaseik, van der Donck-Robijns*, 1938
IV — Kan voorzeker rekenen op sympathie voor zijn gezonde, jeugdige, ook religieuze gestemdheid, evenals voor een normale inspiratie-hebbelijkheid : dat brengt bij poozen een aangenaam gedicht. Maar er is : 1. veel onoorspronkelijks ; 2. overladen en verwarde beeldspraak ; 3. meermaals weinig-keurige vorm wat betreft zegging en rhythme.
Dr Joris Caeymaex

Trudo Hoewaer

20.911 **Lohuis, Gilbertus, O. F. M. en Smit,**
◆ **Gabriel** 81 : 24 : 84

DE STEM VAN HET KRUIS. — *Geïll. met teekeningen dr Harrie Sterk — Hilversum, P. Brand,* 1941 (24×16) 38 *blz.* *fl.* 1,25
V, † — Deze dichterlijke paraphrases van de zeven kruiswoorden vormen een schoone en devote aanwinst van de rijke kruislyriek. Leo Fens

20.912 **Peleman, Bert** 81

OPEN JACHT. Verzen. *Geïll. met 3 reproducties naar 18e-eeuwse gravuren — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende (De Bongerd-reeks)* [1940] (19×11) 31 *blz.* 7 *fr.*
V — Twaalf paneelen voor een jachtpaviljoen : wild, gevogelte, jagerspak, hond, keuken en tafel, een strooper. Ongevaarlijk tijdverdrijf in Parnassiaansch woordschilderen, wat dus slechts een zeer los verband heeft met poëzie, doch af en toe een aangenamen trek in beeld en zegging biedt. Mooie salongravures.
Dr Joris Caeymaex

Bert Peleman

20.913 **Roland Holst-van der Schalk, Henriette** 81

TUSSCHEN TIJD EN EEUWIGHEID — *R'dam, Brusse,* 1935, 3e *druk* (25×18) 72 *blz.* *fl.* 1,50 ; *geb. fl.* 2,25
IV — Een eerste afdeeling « Uit het innerlijk rijk » is ongeveer een in mooie verzen gebracht tractaat over inkeer en afsterving aan zelfzucht in de groote lijn der traditioneele katholieke ascese. Een tweede reeks vertolkt 's dichters nooit verflauwend gevoel van opgetogenheid met het krachtig en heerlijk natuurleven rondom haar woning. Het slotgedeelte geeft de stem eener ouderwordende, den dood toegewende vrouw, die thans veel denkt aan haar dankschuld voor al hare gaven, en die het zich tot plicht acht zich nog verder te verpuren en meer-uitsluitend tot God in te keeren. Deze korte inhoud laat reeds de beteekenis eenigszins vermoeden : groote en mooie poëzie. Dr Joris Caeymaex

H. R. Holst-van der Schalk

83. Verhalend Proza

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

20.914 **Bergman, Hjalmar** 83.1

DE MENS WIKT. *Vert. uit h. Zweedsch [Farmor och vår herre] dr Dra N. Boelen-Ranneft. Bandontwerp van D. van Luyn — A'dam, Wereldbibliotheek,* 1941 (20×13) 306 *blz.* *fl.* 2,35
III — Op het einde van haar veelbewogen leven bepeinst Mevrouw Borck de talrijke gebeurtenissen, welke zich rond haar merkwaardige persoonlijkheid hebben afgespeeld. Zoo werd dit boek een levendige, maar vooral fijn-humoristische geschiedenis van eenige generaties der familie Borck met « Grootje » als de centrale, krachtige figuur. Dat zij die kracht eigenlijk verkeerd heeft aangewend, wordt zij zich tot haar eindelijke verrustiging bewust, als zij de zaak eens grondig met « Onzen Lieven Heer » heeft besproken.
Leo Fens

Hjalmar Bergman

20.915 **Campert, Jan** 83.1

SLORDIG BEHEER — *Den Haag, Leopold ; Brussel, Manteau,* 1941 (20 × 14) 85 *blz. fl.* 2

III — Slordig beheer geeft de geschiedenis in ik-vorm van een goedwillend doch willoos artistenleven. Dit leven is gewijd aan de borrel, de vrouw en zoo weinig mogelijk arbeid. Het eerste heeft het meeste aantrekkingskracht. Dit leven is totaal futloos en maakt zich zelf en anderen ongelukkig. De held ziet dit zeer goed in, doch is te zeer van energie gespeend om dit te veranderen. Er gebeurt weinig in dit boekje, doch het is heelemaal niet onverdienstelijk geschreven. CYR. VAN DUYSE

Jan Campert

20.916 **Corsari, Willy** 83.1

EEN GAST IN UW HUIS — *Den Haag, H. P. Leopold ; Brussel, A. Manteau,* 1940 (21 × 14) 246 *blz.* *fl.* 2,90

III — Een roman van het huwelijksprobleem : niet om het probleem alleen. Een oplossing wordt aangeboden, maar een die de hulpeloosheid van den modernen mens ten opzichte van de levensvragen duidelijk openlegt. De meest geliefde mens is niet meer dan : een gast in uw huis, « die elke dag, elk uur kan vertrekken. Maar een gast is overal heilig geweest. Men plaagt een gast niet met vele vragen en eisen... Men is gelukkig met het samenzijn en hoopt dat het zal duren — een leven lang... » Met deze opvatting — die wel een element van natuurlijke waarheid bevat — is geen levenslang geluk te bouwen, al tracht dit door zijn kwasi-zware beschouwingen moeilijk leesbare boek ons het tegendeel te suggereren. ED. A. SERRARENS

20.917 **de Swaef, Oscar** 83.1

SCHIMMEN. Roman — *R'dam, Nijgh & van Ditmar ; Brussel, A. Manteau,* 1941 (22 × 15) 184 *blz.* 36 *fr.* ; *geb.* 55 *fr.*

III — In de rubriek « Vlaamsch Werk » besproken onder rec. 20.859.

20.918 **Frings, Roger** 83.1

STORM. Roman — *Brussel, Fr. v. Belle,* 116 *Stweg op Ninove,* 1941 (19 × 14) 159 *blz.* 16 *fr.*

III — De bespreking van dit werk werd opgenomen in de rubriek « Vlaamsche Werk », onder nr 20.858.

20.919 **Goossens, Korneel** 83.1

HET VERZONNEN GELUK — *Antwerpen, De Nederl. Boekhl,* 1941 (20 × 14) 246 *blz.* 30 *fr*

III — Besproken in de rubriek « Vlaamsch Werk », onder nr 20.861

20.920 **Helman, Albert** 83

DE RANCHO DER TIEN MYSTERIES — *A'dam, A'damsche Boek- en Courant-Mij,* 1941 (21 × 14) 352 *blz.* *fl.* 2,40 ; *geb. fl.* 2,90

III*, T — Hoe een Europeaan door toevallige mysterieuze geschiedenissen op de Mexicaansche rancho terecht komt, wat hij onderweg en op de rancho aan mysteries hoort en meemaakt en hoe hij na den ondergang-door-onteigening van de hoeve weer heen gaat. Het is parapsychologie in romanvorm-à-la-decamerone, niet erg zorgvuldig gecomponeerd en lang niet voor iedereen zonder gevaar leesbaar. Dr JOP POLLMAN

20.921 **Heporauta, Elsa** 83.1

HELENA SAARLATHI. *Vert. uit h. Finsch [Helena Saarlathi] dr Dr E. Boutelje — Den Haag, De Kern,* 1941 (21 × 16) 333 *blz.* *geb. fl.* 4,70

III-IV* — Door deze vertaling wordt deze Finsche schrijfster voor het eerst in het buitenland bekend. Het verhaal speelt in hooge kringen. De heldin bemerkt, dat aan het uiterlijke goede huwelijk van haar ouders toch heel wat mankeert. Ze wijst den haar door moeder opgedrongen huwelijkskandidaat af, want ze wil zelf haar leven bepalen. Tusschen conventioneele leugens door zocht ze de waarheid in de liefde. Door de ontmoeting met een artist leert ze zich zelf ontdekken, en vindt ze ten slotte haar weg. Een boek waard om gelezen te worden. Het zal de belangstelling van eenigszins ontwikkelde lezers zeker treffen. — Eenig voorbehoud voor jongeren gewenscht. TOOS POST

20.921 **Jonckheere, Karel** 91

bis TIERRA CALIENTE. *Geïll. dr Martha van Coppenolle — Oude-God (Antwerpen), Die Poorte,* 1941 (19 × 13) 283 *blz.* 24 *fr.* ; *geb.* 34*fr.*

III-IV — De bespreking van dit werk leest u in « Vlaamsch Werk » onder nr 20.863.

20.922 **Székely-Lulofs, M. H.** 83

M. H. Székely-Lulofs

DE KLEINE STRIJD. *Geïll. met tekstversiering van Wl. Bielkine — A'dam, Elsevier,* 1941 (22 × 14) 341 *blz. fl.* 2,90

III-IV — Verhaalt de moeilijkheden van het kleine leven, van het gerepatrieerde echtpaar Székely-Lulofs zelf met woningen, « hulpvaardige » familie en kennissen en met dienstboden. Doch ook de privaatgeschiedenis dezer dienstboden zelf wordt gegeven. Aldus ontstaat een levendig beeld van het Hongaarsche leven zelf met het gezin Székely als middelpunt. Dit alles wordt op pretentielooze wijze, buitengewoon prettig, soms geestig verteld. Het is een genoegen met deze menschen mee te leven. We kunnen het boek dan ook van harte aanbevelen. Wel moeten we een klein voorbehoud tot volwassenen maken.

CYR. VAN DUYSE

20.923 **van der Woude, Johan** 83.1

DERK WATERMAN, DE HOLLANDER — *A'dam, L. J. Veen (Prominentenreeks)* 1941 (21 × 14) 121 *blz.* *fl.* 1,45 ; *geb. fl.* 2

III — De geheimzinnige geschiedenis van een Hollandsch zeilschepenreeder, die ergens (in Engeland ?) in een klein stadje leeft. Hij is een wildeman, waar niemand hoogte van krijgt. Als hij een vrouw lief krijgt, en zij een kind van hem verwacht en ieder denkt, dat hij tot rust zal komen, verdwijnt hij om nooit terug te keeren. Hij wordt dood geacht, doch het volk mompelt duistere dingen : hij zou een gevloekte zijn. De titel slaat wel terug op zijn legendarische voorganger, de vliegende Hollander. Diens schuld zou aan ieder man eigen zijn en hem tot eenzaamheid en rusteloosheid veroordeelen. Het geheel is wat duister, maar het is een goed geschreven verhaal voor rijpere volwassenen.

CYR. VAN DUYSE

20.924 **Zielens, Lode** 83.8

LEES EN VERGEET — *Antwerpen, Het Kompas, (De Feniks)* 1941 (18 × 11) 253 *blz.* 20 *fr.* ; *geb.* 30 *fr.*

III-IV — Lees de recensie hierover onder nr 20.862 der rubriek « Vlaamsch Werk ».

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

20.925 **Apon, Jan** 83.0

EEN TIP VAN BRISSAC. Detective-roman — *Utrecht, A. W. Bruna (Balken-serie)* [1940] (19 × 13) 224 *blz. fl.* 1,10

IV — Er gebeurt een moord in de hooge bankierswereld ; hierrond speelt dan ook deze detective-roman, waarin veel geredeneerd wordt maar die haast alle dynamische spanning ontbeert. Onder litterair oogpunt heeft het werk geen enkele kwaliteit. S. B.

Jan Apon

20.926 **Birkner, Friede** 83

DE DRIE HELDEN. *Vert. uit h. Duitsch [Bei uns geht's drunter und drüber] dr Nico Rost — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhandel (« Elck wat wils »)* 1941 (20 × 15) 220 *blz.* *fl.* 2,25

IV — De zaak van Eduard, Heini en Kurt gaat failliet. Eduard vindt spoedig een betrekking als leeraar en is al verloofd, Heini en Kurt moeten eerst allerlei moeilijkheden overwinnen, eer ook hun toekomst en geluk zeker zijn. Eduard zal dan directeur van zijn kostschool worden. Ook de schoolarts verlooft zich nog. J. M. KEMPEES

20.927 Brontë, Emily **83.1**

DE WOESTE HOOGTE. *Vert. uit h. Engelsch [Wuthering heights] en ingel. dr Elisabeth de Roos. Geïll. met houtgrav. dr Nico Bulder — A'dam, Contact ; Antwerpen, van Ditmar's B. I., (De Onsterfelijken)* 1941 (23×15) XII, 364 *blz.* 85 *fr.*

Emily Brontë

IV — We zullen deze bespreking beperken bij het aanraken van de twee hoofdpunten die gewoonlijk bij dit werk ter spraak komen : 1. het geniale, 2. het betrekkelijke als z.g. meesterwerk. Wat betreft het geniale : inderdaad, hier is die intuïtie van werkelijkheid en geesteswereld, welke des genies is. Hare eigenaardigheid ligt o.i. in het samengaan van, eenerzijds, een primair, haast kleinmeisjesachtig voorgevoel van de liefde (en hare gebondenheid met haat!), zoo huiverversch, zoo koppig alleseischend is zij ; en anderzijds, daarop en daarrond uitgroeiend, eene allermachtigste ontplooiing van de gansche zielkundige activiteit dier kracht. En wijl de dichteres deze krachten haar menschdom ziet beheerschen heel en al in de richting van een geweldige wreedheid, heeft men niet ten onrechte gerept van een hernieuwen der kosmisch-fatale Grieksche tragiek. Toch dunkt ons van gewicht het bezwaar dat aan dit werk de erkenning als vol meesterwerk onthoudt, nl. dat hare intuïtie hare objecten eerder nevenseen plaatst en opstapelt dan dat zij openbloeien en tot een ring sluiten. Tot daar over de diepere grondaspecten. Stof tot bespreking van secundaire zijden is er te over, zoowel in hetgeen kon afstooten (de vreeselijkheid) als in wat schitterend is (zielkundige reacties, compositie, verhaal).

Dr JORIS CAEYMAEX

20.928 Coolidge, Dane **83.0**

DE SCHRIK VAN HET WESTEN. *Vert. uit h. Amerikaansch [Long rope] dr J. M. Palm — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Elck wat wils)* 1941 (20×14) 245 *blz.* *fl.* 2,35

IV — Kolonel Jones heeft een troep Cowboy-kampioenen bijeengebracht, waarmee hij alle prijzen op rodeo's en andere cowboy-feesten behaalt. De bewoners van El Toro besluiten daaraan een einde te maken, met behulp van den cowboy Mace Bowmans. Op humoristische wijze wordt de strijd beschreven, die eindigt met een volslagen nederlaag van Jones'kampioenen.

A. ACKERMANS

20.929 de Man, Herman **83.1**

Herman de Man

DE HEERSERS VAN HET GEWEST. *Omslag en typogr. v. Geert Brögel — Naarden, De Driehoek (De Plejaden-reeks. Een letterkundig zevengesternte gekozen uit de nationale en wereldliteratuur, nr* 1) [1941] (16×12) 61 *blz.* 9 *fr.;gec.*12*fr.*

IV — De stoere, traditie-getrouwe boer Aart de Pauw, heerscher in de streek door zijn invloed en zijn rijkdom, viert zijn 70n verjaardag. Op dien dag komt het openlijk tot een breuk tusschen hem en den jongsten zoon, die reeds vroeger van de gevestigde traditie afweek door buiten het geslacht te huwen, — een breuk die niet meer zal bijgelegd worden. Het geslacht van den ouden Aart sterft langzaam uit bij gemis aan nieuwe, gezonde levenskrachten ; dit echter van den jongen Aart, die thans verarmd is tot dagglooner in dienst van vreemden, zal « het oude ingemulmde geslacht neerslaan... en het land overstroomen met een nieuw gezond ras, ontstaan uit het bloed van de vreemde vrouw. » — Een sterk stuk proza met een diepe tragiek.

W. S.

20.930 Dirksen, Dirk **83.0**

DE GEHEIMEN VAN TOMMY ROBINSON : Het mysterie van Princetown. Oorspronkelijke detective-roman — *Den Haag, De Residentiebode (De D.D.-serie, nr 1)* 1941 (17×13) 286 *blz.* *geb. fl.* 1,75

IV — De uitgever heeft het blijkbaar noodig geacht erbij te vermelden dat het hier een « oorspronkelijke detective-roman » geldt. Maar goed ook. Indien we niet te goeder trouw waren zouden we durven zeggen dat zijn bewering geen steek houdt. Dit mag, wanneer wij het boekje technisch beschouwen, als een complimentje gelden, al lijkt het gegeven dan ook nogal ver gezocht. De uitwerking is evenwel prima. We begrijpen echter niet goed

waarom Dirk Dirksen, die werkelijk de knepen van het ambacht beet heeft, het milieu van zijn fictie niet naar zijn eigen gewesten verplaatst. Kan hij zich in Utrecht of Amsterdam geen Robinson of Jackson voorstellen, die knap genoeg zou zijn om zoo'n crimineelen rebus voor elkaar te brengen ? PAUL HARDY

20.931 **Elzer, Margarete** 83

VIER GELUKKIGE MENSCHEN. *Vert. uit h. Duitsch* [*Zu den drei Rotbuchen*] *dr Victor Neuburg — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Elck wat wils)* 1941 (20×14) 203 *blz.* *fl.* 2,35

IV — Een idyllisch bergdorpje met als voornaamste gasten : een schaatskampioene met vacantie, een filmacteur voor opnamen en een jong beroemd schilder op zoek naar modellen. Wat verdriet en wat vreugde en dan worden het de gelukkigste menschen waartoe ook de dochter uit het boerenhotel der Drie Roode Beuken behoort. — Ontspanningslectuur. D. BANNENBERG

20.932 **Hearn, Lafcadio** 83.8

CHINEESCHE VERTELLINGEN. *Vert. uit* [*Chinese ghosts*] *dr J. S. A. Carrière-Lagaay — Naarden, De Driehoek (De Plejaden-reeks. Een letterk. zevengesternte gekozen uit de nationale en wereldliteratuur, n*r *3)* [1941] (16×12) 72 *blz.* 9 *fr.* ; *gec.* 12 *fr.*

IV — Een drietal Chineesche vertellingen van den genaturaliseerden Japanner. Het 1e, veruit het rijkst aan inhoud, behandelt de overgave van den kunstenaar aan zijn werk, in casu : het porselein ; het 2e gaat over de wonderbare ontmoeting van een jongen ambtenaar met een meisje dat eeuwen geleden leefde, de liefde die hij voor haar opvat en haar verdwijnen nadat hun samenkomen aan het licht kwam ; in het 3e wordt verhaald hoe het volbrengen van zijn plichten tegenover de gestorven ouders geluk en zegen meebrengt. — Typisch Chineesche verhalen waarin het mysterieuze een vrij groot aandeel neemt. W.S.

20.933 **Heinen, Werner, Dr** 83 : 59

AGRION. Uit het leven van een libel. *Vert. uit h. Duitsch* [*Agrion. Die Geschichte einer Libelle*] *dr Ko Zweeres. Geïll. met 25 platen en teekeningen dr Mickey van 't Hof Jr — Naarden, A. Rutgers,* 1941 (20×13) 163 *blz.* *fl.* 2.—

IV-V — In dit boekje wordt, zoals de ondertitel ook aangeeft, een beschrijving gegeven van 't leven van een libel, met als achtergrond de heerlijke weelde en wonderbare schoonheid der ongerepte natuur, waaraan ook « Agrion » met z'n heerlijke lijnen en kleuren, als 'n zonnestraal flitsend door de ruimte, ook z'n aandeeltje bijdraagt. Wat 'n liefde voor de natuur met haar talrijke planten, rijkgetinte bloemen en veelkleurige insecten spreekt uit dit werkje. Een rijkdom aan kennis wordt hier ten toon gespreid, maar op zulk een ongekunstelde en prettige wijze, dat niet alleen de wetenschappelijk onderlegde, maar ook de leek dit verhaal met spanning lezen zal. JOH. REESE

20.934 **Kars, Co** 83

RIS ONTDEKT ZICHZELF. *Geïll. dr Alfred Mazure — Den Haag, De Kern,* 1941 (21×15) 313 *blz.* *geb. fl.* 3,40

IV-V°, M, [P] — De beste typeering van deze schrijfster is wel : Cissy van Marxveldt op haar slechtst. Dit boek is ook weer zoo'n lawaaierig, oppervlakkig, maar vlot verhaal, nu over een ouderlooze Ris die, zoolang de oorlog duurt van haar tantes geen studie mag beginnen of verpleegster worden en daarom met onbevredigde energie ronddoolt. Hoewel het gegeven even anders deed vermoeden, is het geheel zeer oppervlakkig en kan als goed meisjesboek zeker niet geslaagd genoemd worden. D. BANNENBERG

Co Kars

20.935 **Kolkman, Jaap** 83

JOB ANDERSOM — *Wageningen, Zomer & Keuning* [1940] 3e *druk* (24×16) *fl.* 1,40 ; *geb. fl.* 2,90

IV — Roman uit de visscherswereld waarin Job bekend staat onder zijn kameraden als de vloeker, de schipper die niet God maar den duivel aanroept om zegen over zijn vangst, hoewel hij toch zijn geloof niet heelemaal verloren heeft. Een geweldig feit in zijn leven brengt hem dan ook tot inkeer en tot erkenning van God's almacht. Een warm geschreven boek waarin de christelijke beginselen hoog gehouden worden. B. S.

20.936 Lambert, Reita 83

TOONEEL DER LIEFDE. *Vert. uit h. Amerikaansch [Hometown] dr Hugo Koerts. Geïll. dr L. de Swart — Helmond, Helmond-Drukkerij (Speciaal-serie, nr 80)* [1941] (21×16) 157 *blz.* 4 *fr.*
IV, N — Lola en Gerry zijn verloofd. Gerry, een flinke jongen, spant zich in om zijn verloofde van het tooneelspelen af te houden en dan met haar te trouwen. Doxie, een vroegere schoolvriendin, komt op bezoek en het eindresultaat is dat Gerry trouwt met Doxie en dat Lola trouw blijft aan haar tooneel. — Gewone ontspanningslectuur.
A. CORLUY

Edward Multon

20.936 bis Maes, Renaat 93 : 89

DE JACHT IS OPEN ! — *Kortrijk, Zonnewende* [1941] (20×16) 129 *blz.* 30 *fr.*
IV — De bespreking van dit werk vindt u onder nr 20.860 in het artikel « Vlaamsch Werk ».

20.937 Multon, Edward [pseud. v. H. N. v. d.Voort] 83.0

DE HELSCHE PATROUILLE. Avontuur — romantiek — techniek — *R'dam, De Stuw* [1939] (20×14) 212 *blz.* *fl.* 2,15
IV — Vier soldaten van het vreemdelingenlegioen maken de helsche patrouille uit. Naast hun oorlogsavonturen weven zich ook de geheimen van een spionnagecomplot in hun talrijke exploten. Zulk een onderwerp moest dan onder Multon's pen wel tot een boeienden roman uitgroeien. S. B.

20.938 Nordhoff, Charles en Hall, James Norman 83.3 : 91

GEEN BENZINE MEER. *Vert. uit h. Amerikaansch [No more gas] dr E. A. Kooperberg — Haarlem, J. H. Gottmer,* 1941 (22×15) 250 *blz.* *fl.* 2,60 ; *geb. fl.* 3,40
IV — Een zeer uitgebreide inboorlingenfamilie met een druppeltje Yankeebloed bewoont een groot oud huis op Tahiti (Stille Zuidzee). De schrijvers vertellen ons over de kinderlijke zorgeloosheid, blijmoedigheid en onderlinge goedhartigheid van dit patriarchale stelletje mensen. Wij zijn deelgenoot van hun tegenslagen, hun avonturen bij de vischvangst, hun groot fortuin, dat in minder dan geen tijd verdwenen is en ten slotte de dreigende ondergang, die op het laatste oogenblik voorkomen wordt. Een alleraardigst boek ! J. C. ZWANIKKEN

Anke Servaes

20.939 Servaes, Anke 83

INTERNAAT — *Baarn, Hollandia Drukkerij,* 1941 (22×17) 332 *blz.* *fl.* 3,90 ; *geb. fl.* 4,90
IV — *Internaat* is een doorgangshuis voor jonge meisjes. Moeder Geertrui, de directrice, weet door haar tactvol optreden menig ontspoord leven weer in goede banen te leiden. De drama's, die achter ieder geval schuilen worden zeer sober, soms wel eens wat oppervlakkig beschreven. Daardoor is dit boek voor een grooteren lezerskring dan de stof zou doen vermoeden.
E. M. DAMEN

20.940 Tolstoï, L. N. 83 : 59

LINNENMETER. De geschiedenis van een paard. *Vert. uit h. Russisch dr Jef Last. Geïll. dr A. Goldstein — Naarden, De Driehoek (De Plejaden-reeks. Een letterkundig zevengesternte gekozen uit de nationale en wereldliteratuur, nr 4)* [1941] (16×12) 79 *blz.* 9 *fr.* ; *gec.* 12 *fr.*
IV-V — Op een groote stoeterij, midden oud en jong, midden dieren van edel ras en oud geslacht, vertelt een afgeleefde knol zijn bewogen levensgeschiedenis. Schurftig en oud wordt hij door de knechten om het leven gebracht ; zijn overblijfselen worden door honden en wolven opgevreten. Met enkele treffende « paarden-ideeën » over de menschen en hun geplogenheden. — Een juweeltje van vertelkunst van een meester in het genre. W. S.

L. N. Tolstoï

20.941 van der Geest, K. 83

MARGREET — *Den Haag H. P. Leopold,* 1940 (21×15) 258 *blz.* *fl.* 2,90 ; *geb. fl.* 3,90
IV — 'n Knap verhaal over menschen in een vergeten visschersplaatsje ergens aan de

Waddenzee. Is de stijl in 't begin wat « keuvelend », spoedig komt de auteur op volle kracht. Op menige bladzijde doet hij ons aan de groote Noren denken, Hamsun in 't bijzonder. LEO FENS

20.942 **Vissel, Ys** 83

MIEKE LACHT. *Omslag van B. Mohr — A'dam, A'damsche Boek- en Courantmij,* 1941 (20×13) 280 *blz.* *fl.* 2,40 ; *geb. fl.* 2,90

IV, [P] — 'n Orthodox opgevoede Groningsche jonge heereboer wantrouwt de philippica's van zijn dominee tegen 't kermisvermaak en 't kermisvolk en tijgt dus zelf op onderzoek uit. Hij komt in aanraking met 'n troep tooneelspelers, waaronder de altijd lachende Mieke. Hij krijgt volop gelegenheid om hun leven van nabij te leeren kennen. Natuurlijk gaat een en ander niet van 'n leien dakje, maar toch worden Mieke en Tammo 'n gelukkig paar. 'n Origineel gegeven, met kennis van zaken en onderhoudend uitgewerkt, maar 's schrijvers taal is verre van onberispelijk en de adoratie voor de lachende Mieke bepaald flauw. LEO FENS

20.943 **Vosma, Emmy** 83

TOEN DE LENTE KWAM! — *Zutphen, W. J. Thieme,* 1940 (22×17) 233 *blz. fl.* 2,75

IV-V, M, N — Een boek over jonge menschen, die door vele moeilijkheden heen ieder op hun eigen manier het geluk weten te veroveren. Toen de lente zijn intocht deed, werd dit geluk voor verscheidenen van hen bezegeld. — Neutrale, goed geschreven meisjesroman. E. M. DAMEN

20.944 **van Zeggelen, M. C.** 83.9

M. C. van Zeggelen

EEN LIEFDE IN KENNEMERLAND — *A'dam, J. H. Meulenhoff,* 1940 (20×14) 329 *blz.* *fl.* 1,75 ; *geb. fl.* 2,50

IV — De aandoenlijke liefdesgeschiedenis van Claude de Salgas, gouverneur der familie Boreel en Catootje Borneel, is 't onderwerp van deze roman. 't Hoeft geen verwondering te wekken dat dit werk van M. van Zeggelen opgang maakt. Niet alleen de belletrist maar ook de kultuurhistoricus, vindt in deze knap gecomponeerde en goed geschreven roman, een voortreffelijk beeld van de 18e eeuw. De geest van Watteau en 't rococo treedt ons uit dit in idyllische toon gehouden werk te gemoet. De adel der optredende figuren verzekert ons dat de eeuw, die ons steeds als de slechtste getekend wordt, niet zo verworden was, als men 't pleegt voor te stellen. E. SERRARENS

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 *jaar geschikt*)

20.945 **Boylston, Helen Dore** 83.3

PLATTELANDSVERPLEEGSTER. *Vert. uit h. Amerikaans* [*Rural nurse*] *dr Fenna de Meyier — Baarn, Hollandia Drukk.* (*Ster-serie*) 1941 (21×14) 208 *blz. fl.* 2,40; *geb. fl.* 2,95

IV-V, M — Het huwelijk van Suze Barton, New Yorksche wijkverpleegster, en dokter Barry moet plotseling door omstandigheden uitgesteld worden. Dank zij haar wil tot doorzetten ziet Suze zich als plattelandsverpleegster naast haar verloofde geplaatst, waar zij gedurende een typhus-epidemie een zware taak tot een goed einde brengt. D. BANNENBERG

20.946 **Dekker, Marg.** 83

ZONLAND. *Geïll. dr Toonder — A'dam, H. Meulenhoff (Jeugdleven)* 1940 (23×17) 192 *blz.* *fl.* 1,25 ; *geb. fl.* 2,05

V, M — «Zonland» is werkelijk 'n zonnig meisjesboek. Het vertelt ons het wel en wee van Eldy, 'n zestienjarig meisje, dat met haar leuke familie op de groote ranch in Australië, haar intiem familieleven leidt. Het « ontluikende groote meisje » is mooi geteekend in Eldy ; alhoewel sommige gezegden en doenwijzen ons wat vreemd aandoen ; maar daarom ook woont Eldy op de groote ranch in het verre Australië. — Spijtig dat in die paar Fransche zinnetjes (blz. 176) zoo 'n reuzenkemels geschoten worden. A. AARTS

20.947 **Koehler, Robert Portner** 83.0

MOORD OP DE CADETTENSCHOOL. *Vert. uit h. Amerikaansch* [*The case of the dead cadet*] *dr Mr M. A. Kwitser. Geïll. dr L. de Swart — Helmond, Helmond-Drukk. ; Brussel, Ag. Dechenne (Speciaal-serie, nr 73)* 1940 (21×16) 173 *blz.* *fl.* 0,25

V — 't Vertrekpunt onwaarschijnlijk ; het verhaal zeer boeiend, soms echter wat langdradig ; de oplossing niet erg bevredigend. Er is niet de minste liefdeshistorie in verwerkt. — Gewone onschadelijke ontspanningslectuur. Fr. Maes

20.948 **Molijn, Elsa** 83 : 37 : 79

MET OPEN OOG EN OOR. *Geïll. dr Iet Schokking — Leiden, A. W. Sijthoff,* 1939 (20×15) 147 *blz.* *fl.* 1,25

V, J — Een frisch-geschreven werk dat vertelt over het leven in een verkenners-horde. Enkele jongens worden goed getypeerd, vooral in hun reacties op al wat het volle leven in de horde medebrengt. Nochtans geen losse verhalen, maar een aaneengesloten geheel. Zeer geschikt voor leiders en leidsters in de verkennersbeweging. O. T.

20.949 **P.I.M.** 83.8

◆ LEVENSLENTE. Jeugdleven. *Geïll. met* 9 *foto's — Rijswijk, Kruisvaarders van St-Jan,* 1940 (21×15) 175 *blz.* *fl.* 1,85

V, J — Een bundel verhalen waarin jonge helden uit zoowat alle wereldstreken optreden, jongens uit Italië, Spanje, Engeland, Amerika, Afrika en China. Het religieuze element in het leven wordt steeds sterk beklemtoond, zonder dat het boek nochtans preekerig wordt. Het werk richt zich rechtstreeks tot den jongen lezer en zal meer dan eens prikkelen tot edel idealisme. — Aanbevolen. K. L.

20.950 **Saris, Leni** 83

KINDERTEHUIS « DE TOEKOMST ». *Geïll. met teekeningen dr K. Hoekendijk — A'dam, van Holkema & Warendorf ; Antwerpen, van Tuyl,* 1941 (23×15) 253 *blz. geb.fl.*2,75

Leni Saris

V, M — Al als kind heeft Domini Ferguson het ideaal, later een kindertehuis te stichten. Als zij dan later echter opgenomen wordt in den maalstroom van pretjes, zooals voor zoo'n rijk meisje gebruikelijk is, raakt het ideaal op den achtergrond. Een schok doet haar echter zichzelf hervinden en alles komt nog goed. Een boek met karakter, goed geschreven en met gevoel voor humor. — Zeer aan te bevelen voor meisjes van 14-18 jaar. J. M. Kempees

20.951 **Tegenbos, Jozef, pr.** 83.8

◆ DE LANDSCHE DAG. *Geïll. met sierletters en* 6 *afzonderl. teekeningen — Hoogstraten, Haseldonckx,* 1941 (29×21) 40 *blz.* 20 *fr.*

V, † — In een drietal keurig-verwoorde schetsen en een zestal fijne penteekeningen wordt hier de stemming van het landelijk leven weergegeven. « Draagt de boer in zijn gang het ietwat plechtige rhythmus van zijn werk, dat nazindert in heel zijn houding en heeft de boer zijn eigen stijl » (J. V. in *De Week,* 3 Aug. 1941), ook hier vinden wij daarvan den weerslag bij den jongen kunstenaar, die met eigen oog de doening van den boer en zijn omgeving heeft afgekeken en met eigen woord en eigen lijn zijn visie picturaal weet uit te beelden. Kortom een werkje dat, keurig uitgegeven, een lust is voor oog en geest en een stille ontroering wekt in 't gemoed. J. Lauwerys

20.952 **Thans, Hilarion, O.F.M.** 83.8 : 91

◆ LANGS HEILIGE BERGEN (Vertellen : 4). *Geïll. — Mechelen, St-Franciscus Drukkerij,* 1941 (20×15) 215*blz.*15*fr.*

Hilarion Thans, O.F.M.

V, † — 't Is steeds een lust te luisteren wanneer Pater Hilarion Thans vertelt. In deze vierde bundel « Vertellen » schenkt hij ons het relaas van het hoogtepunt zijner Italiaansche reis : franciscaansch Italië. Na Monte Cassino : Assisi, La Verna, Bologna, Padua. Om terug te keeren langs Venetië, Milaan, Turijn. En Pater Thans ware toch wel geen monnik en geen Franciscaan, indien hij daar niet enkele grepen uit het leven van juist die franciscaansche heiligen, en hier en daar enkele ernstige beschouwingen, inlaschte. Maar hij doet het met zoo'n vertellerstalent dat èn het een èn het ander evenzeer boeit. En natuurlijk is Poteau weer van de partij en zijn joligen lach die haast op elke bladzij ópschatert, stoort den franciscaanschen toon heelemaal niet. Kortom een reisverhaal waar men iets aan heeft. Spijtig dat deze bundel « Vertellen » de laatste is. De laatste, enkel van dèze reis, hopen we. Want, niet waar, Pater Thans, U blijft nog voort « vertellen », misschien van andere reizen, heel zeker nog van vele goede en schoone dingen, Uw vele lezers ten zegen ! M. van Hoeck

20.953 **Uyldert, Erik** 83.8

WONDERLIJKE BELEVENISSEN VAN DEN BARON VAN MŰNCHHAUSEN JUNIOR. *Geïll. met 4 teek. — A'dam, Bigot & v. Rossum,* 1941 (20 × 13) 132 *blz. fl.* 1,90

V — Het boekje bevat een dertigtal losse schetsjes van dolzinnige streken en belevenissen van den baron van Műnchhausen Junior. De moderne technische hulp- en verkeersmiddelen spelen een rol in deze verhaaltjes. Het geheel is een imitatie van den ouden beroemden baron van Műnchhausen in modernen stijl. J. VAN WAELSDEN

20.954 **van der Geest, K.** 83.0 : 83.9

PIETER PIETERSZOON LICHTMATROOS OP EEN KAPERSCHIP. *Geïll. met* 5 *teekeningen dr Piet Marée — Den Haag, H. P. Leopold,* 1940 (24 × 16) 204 *blz. fl.* 2,25

V, J — Een spannend jongensboek vol romantische avonturen op zee. De voortdurende strijd ter zee tusschen kaperschepen-oorlogsbodems en koopvaarders vormt de hoofdschotel. De hoofdpersoon Pieter is een kranige jongen, die bewondering afdwingt. Het verhaal speelt in de 17e eeuw. J. VAN WAELSDEN

20.955 **XX** 83.0

WILD-WEST VERHALEN. 29. De rustlers van Montana — 30. Silver Bill. — 31. « Sonny Jack ». — 32. De outlaws van Algua. — 33. Het spook der goudzoekers. — 34. Apachen in « Rattle Snake »- vallei. — 35. Rood-Baard op Powder Hill. — 36. De lynchwet. — 37. De laatste der Mong:. — 38. Het geheim van den Canyon — *Zele, O. Bracke & Zn* [1941] (18 × 13) *elk* 32 *blz. wekelijksche afl. elk* 0,75 *fr.*

V° — Aubettenlectuur beneden alle letterkundig peil ; afkooksel van Amerikaansche zeden in het wilde Westen. En dat geeft men onze reizigers en onze jeugd te lezen ! Wij rekenen er voor goed mee af. En wat een taaltje : « morgend, begraving, zetteden, als ge gewillen had, weggesteken. » — Deze opmerkingen gelden ook voor de andere wekelijksche afleveringen. A. BONI

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

20.956 **Schurenberg, A.** 83

CONNIE'S STRIJD. Een leuk verhaal voor jonge meisjes. *Geïll. dr M. Thomassen — Helmond, Drukk. Helmond (Geïll. Meisjesbiblioth., nr 92)* [1940] (27 × 19) 124 *blz.* 5,50 *fr.*

V-VIa, M — Een verhaal uit het kostschoolleven. Juf. Nolet, de nieuwe bestuurster, staat bij de meisjes onsympathiek aangeschreven, deels omdat haar komst de schuld is van het vertrek van Juf. van Hoven, de algemeen geliefde directrice, en omdat zij de « Hoeve » wil moderniseeren. Connie blijft met hart en ziel getrouw aan de traditie en lokt een sterke reactie uit tegen de bestuurster. Schrijfster heeft dit thema tot een mooi verhaal uitgebouwd, dat vooral graag zal gelezen worden om de fijne uitteekening van al die verscheidene karakters en niet het minst om de edele figuur van de sterke, trouwe Connie. — Aanbevolen. L. VERWIMP

20.957 **Tomson, Walter** 83.0 : 91 : 58 : 59

DE HOUTVESTER VAN KENJA. *Geïll. met 4 pltn dr Jaap Veenendaal — Alkmaar, Kluitman (De nieuwe leeskring)* [1940] (22 × 16) 191 *blz. fl.* 1,20 ; *geb. fl.* 1,90

V-VIa, J — Verhaal van een flinken Hollandschen jongen die als assistent-houtvester in de Engelsche kolonie Kenja wordt aangesteld. Zijn taak is het toezicht houden op de uitgestrekte wouden aldaar. Een belangrijk deel van het boek gaat over een expeditiwelke hij aanvoeren moet dwars door de onbekende streek, op zoek naar nieuwe houte soorten. Een goed geschreven boek, met de gewenschte spanning en een degelijke bevoegdheid van den schrijver betreffende menschen en toestanden die hij behandelt. S. B.

20.958 **van Brabant, Jan** 83.0 : 38 : 629

JAAP, DE VLIEGENDE HOLLANDER. *Geïll. met prenten dr P. Meinecke — A'dam, Ned. Keurboekerij,* 1941 (22 × 15) 211 *blz. fl.* 2,10 ; *geb. fl.* 2,90

VIa, J — Een tikje ouderwetsch geschreven, zal dit boek toch de jongens inpalmen door veel wetenswaardigs over de ontwikkeling der burgerluchtvaart, bijzonder de Nederlandsche. Het verhaalt heel wat pakkende avonturen. De Heer P. Tax, chef der propagenda-afdeeling van de K.L.M., stond den schrijver bij in de technische onderdeelen, zoodat het boek ook historisch en technisch verantwoord is. KEES SPIERINGS

20.959 **van der Heyden, J. H.** 83.9 : 89

PIET HEIN. *Geïll. dr Ko Koster — Helmond, Helmond-Drukk. (Serie : Hollandse helden, nr 6. Nederl. Jeugdbiblioth. nr 112)* [1941] (27×19) 121 *blz.* 5,50 *fr.*

VIa, J — Rond Piet Hein en zijn groote overwinning op de Spaansche vloot fantaseerde schrijver een verhaal. Buiten dit wapenfeit, dat slechts terloops verhaald wordt, speelt Piet Hein een bijkomstige rol. 't Verhaal vlot goed, doch de taal is weinig verzorgd en wordt soms nogal erg gestoord door grove drukfouten. Ontspanning zonder meer.

L. VERWIMP

20.960 **van de Velde, Anton** 83 : 59

BUKSKE EN DE MOLLENGEMEENTE. *Geïll. dr Georges van Raemdonck — Turnhout, Henri Proost & Co,* 1941 (21×15) 192 *blz.* 17,50 *fr.*

Anton van de Velde

VIa-b — Er is al zooveel lof rond A. van de Velde gezwaaid ; van den anderen kant worden critici voortdurend op de vingeren getikt, wanneer zij al te kwistig met lauweren omspringen. Maar de waarheid moet erkend ! Van de Velde, die zoowat in alle letterkundige genres meesterschap doet gelden, vergeet allerminst het kind. Hij bedeelt het jongvolkje wellicht met het beste uit zijn fantastischen « mars » en het warmste van zijn ver van « pietluttig » gevoel. Deze mollenhistorie is naar geest en hart van het kind geschreven. Intrigue op intrigue ontspruiten levendig uit de bron der verbeelding en nimmer verveelt dit dierenbeweeg, omdat er zooveel menschelijke ethica verborgen zit onder het aantrekkelijke kleed der æsthetica. Wij stippen o.m. aan : «strijden, vechten, vrijheidslust... dat gebeurt meer bij de jongeren en niet alleen bij de mollengemeente. Leven is vechten... vreugde om het brijzeltje verworven bezit. » En de bekronende les van de liefde : « Mekaar helpen en verdragen ». Mocht de laatste zin waarheid blijken : « Ja, er is nog meer gebeurd, maar dat vertel ik een volgende maal. Adjuus ! » A. BONI

VIb — KINDERLECTUUR

Voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

20.961 **Conté, Lode** 83

DE GELEERDE BOLLEN. *Geïll. dr Georges van Raemdonck – Turnhout, Henri Proost,* 1941 (21×15) 179 *blz.* 17,50 *fr.*

VIa-b — Een stelletje knapen willen avonturen beleven in historische opzoekingen ; ze meenen het echt maar zoeken verkeerd. Wijze raadgevingen van ouderen brengen hen op het juiste spoor : eerst studie dan wetenschap. Het zoeken naar en het vinden van het antiek Lieve-Vrouwebeeldje is geen amusement, maar een beslissende stap naar wetenschap en deugd. De stijl, eerder klassiek zakelijk dan warm-levendig, is zuiver. De geschiedenis kon sneller en snediger ontwikkeld. Twee vraagjes ! Zou het boek niet beter tot milieu het groot verlof kiezen en waar halen die jongens toch den tijd vandaan voor hun eigenlijke schoollessen ? A. BONI

Lode Conté

20.962 **Fransen, Frans** 83

◆ MUK, DE DRAKENDODER — PUK EN MUK NAAR DE MAAN. *Geïll. dr Carl Storch — Tilburg, R. K. Jongensweeshuis,* 1940 (21×15) 58 *en* 64 *blz.* *elk* 5 *fr.*

VIb-c — Met vreugde zien we Fransen zijn reeks Kabouteravonturen voortzetten. Dit is fijne sprookjeslectuur, waar onze kinderen echt gelukkig zullen mee zijn. Er zit genoeg spanning in beide werkjes om zelfs de verwendste lezertjes te bevredigen en daarbij die frissche guitige fantasie verovert alle kinderharten. Carl Storch illustreert zeer mooi. — Al de boekjes van Puk en Muk hooren thuis in elke kinderboekerij. L. VERWIMP

20.963 **Hildebrand, A. D.** 83

BOLKE'S ZOON EN DORUS DAS NAAR NEDERLAND. *Illustr. nr 6 fotograf. opnamen v. E. van de Stadt ; omslag van Rein Stuurman — A'dam, H. Meulenhoff (U.N.I.-serie. Uitspanning na inspanning)* 1940 (22×17) 137 *blz.* *fl.* 1,05 ; *geb. fl.* 1,70

VIa-b, N — Dit is het vijfde boek over de familie Bolke de Beer van Hildebrand, die veel gelijkenis vertoont met onzen van de Velde : onuitputtelijke fantasie, oorspronkelijke vertelkunst. De kinderen lezen niet ; ze hooren en zien den verteller. Perfect in zijn genre. Toch loopen dieren- en menschenwereld telkens wat storend door mekaar. Is dat alles niet te veel bij het haar getrokken, zoodat de heele geschiedenis een onwerkelijke droom gelijkt ? Van katholiek-pædagogisch standpunt uit, kunnen wij niet sympathiseeren met de stricte neutraliteit. De gezonde ethica verantwoordt niet de totale uitsluiting van het godsdienstig element. Daardoor mist de inhoud een diepte en rijkdom, die wij betreuren.
A. Boni

20.964 Joors, M. **83**

KWAK GAAT DOOD... Sprookje bij maanlicht in de hei. *Geïll. met penteekeningen dr Fons Stels ; omslag dr J. Waterschoot— Antwerpen, L. Opdebeek,* 1941 (27 × 18) 16 *blz.*1,50*fr.*
VIb-c — Een kleine tragedie uit het kikkerrijk. Geschikt thema voor kinderen, echter niet levendig en aanschouwelijk genoeg voorgesteld. Hier en daar is de stijl wat te grootemenschachtig.
A. Boni

20.965 op de Beeck, Leo **83**

BIJ DE VLIEGHAVEN. *Geïll. dr Theo op de Beeck — Turnhout, Henri Proost & Co,* 1941 (21 × 15) 179 *blz.* 17,50 *fr.*
VIa-b, J — Op de Beeck heeft de Kempische rakkersbende met een sympathieken deugniet vermeerderd : Swatje. Rond de nieuwe vlieghaven gebeuren alle guitenstreken van Swatje en allen worden ze geboren uit zijn levensdroom eens een groot vliegenier te worden. Een gezellig boek, dat plezant is zonder grof te zijn en kwaperten vertelt zonder caricaturen uit te teekenen. — Een boek voor alle kinderbibliotheken.
L. Verwimp

Leo op de Beeck

20.966 op de Beeck, Leo **83.8**

BONTE TIENLING. *Geïll. met penteekeningen dr Theo op de Beeck — Antwerpen, L. Opdebeek,* 1941 (24 × 16) 61 *blz.* 7,50 *fr.*
VIa-b-c — Tien schetsen over menschen en dingen. Iets van het sprookje ; iets van het leven. Schr. vertelt met veel natuurlijk gevoel ; zijn taal is zuiver en gestyleerd. Tot de beste verhaaltjes rekenen wij : Tiske Slameur en zijn verlaten zieltje ; Hoe Liezeke Taarbot in den Hemel kwam. De illustraties verdienen aandacht. — Aanbevolen.
A. Boni

20.967 Persoons, Felix **83 : 22**

◆ HET HONDJE SMYRZA. *Band en ill. van Leo Meurrens — Leuven, Davidsfonds (Jeugdreeks, nr 34)* 1941 (20 × 16) 109 *blz.* 12 *fr.*
VIa-b, † — Smyrza, een verdwaald hondje, vindt bij de H. Familie een nieuwen thuis. St-Jozef en O. L. Vrouw vragen zich af of Smyrza hen niet door God gezonden werd, want op de vlucht naar Egypte bevrijdt hij hen aanhoudend van levensgevaar. 't Verhaal steekt goed in elkaar en is aangenaam geschreven. Kinderen zullen het met spanning lezen op uitzondering na wellicht van de te lange dialoog tusschen Sint Jozef en O. L. Vrouw over de herkomst van Smyrza.
L. Verwimp

20.968 Somers, Josy **83**

ANNIE GAAT OP AVONTUUR. *Geïll. met penteekeningen dr Jan Waterschoot — Antwerpen, L. Opdebeek,* 1941 (24 × 16) 48 *blz.* 5 *fr.*
VIb, M — Annie is een pop wien het verveelt nog langer in de étalage te moeten staan nu haar vriendin, Lisette, verkocht is. Geholpen door een harlekijn muist ze er 's nachts vandoor. Verdwaald in een bosch, komt ze terecht bij de konijntjes aan dewelke ze uitstekende diensten bewijst : de verstrikte konijntjes weer te bevrijden. Tegen den winter neemt ze afscheid en vindt Lisette, met wien ze voortaan een gelukkig poppenleven leidt. — Wel.
L. Verwimp

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

Uitgevers : « Alg. Secretariaat voor Kath. Boekerijen, » J. Baers, Cuylitsstr. 27, Antwerpen
Verantwoordelijk hoofdredacteur : J. Baers, Cuylitsstraat 27, Antwerpen
Drukkerij : V. van Dieren & Co, Venusstraat 27-29, Antwerpen